GretagMacbeth™ ColorChecker Color Rendition Chart
inches
centimeters
D50 Illuminant, 2 degree observer
Density
Golden Thread
Colors by Munsell Color Services Lab

CELII DONATI COMMENTARIVS IN TERENTII COMEDIAS.

M CCCC LXX

192

THE GIFT OF
LESSING J. ROSENWALD
TO THE LIBRARY OF CONGRESS

PAGEANT

1470

H6382
D284

R49

PVBLIVS TERENTIVS AFER Carthagine natus: seruiuit Rome Terencio Lucano senatori. a quo ob ingenium & formam non institutus modo liberaliter: & mature mamumissus. Quidam captum esse existimāt: quod fieri nullo modo potuisse fenestella docet. cum in fine secundi belli: & ante inicium tercii natus est: & mortuus. Nec si a numidis & getulis captus sit ad ducem Romanū peruenire potuisse: nullo comercio inter Italicos & Afros: nisi post deletam cartaginem coepto. Hic cum multis nobilibo familiariter vixit. Sed maxime cum Scipione Aphricano & cum Lelio. quibo eciā corporis gracia conciliatus existimat̄. Quod & ipsum fenestella arguit: contendens vtroq; maiorem natu fuisse. quāuis Cornelius nepos equales omnes fuisse tradit. et Porcius suspicionē de cōsuetudine per hec faciat: dum Lasciuiam nobilium & fuscosas laudes petit. dum Africani voce diuina inbiat auidis auribus. dum ad furiū se coemitare: & Lelium putat pulchrū. dum se amari ab his credit: crebro in albanum rapi: ad florem etatis sue: ipsis sublatis rebus ad summā inopiam redactus est. Itaq; e conspectu omnium abiit in greciā in terram vltimam. mortuus est in stimphalo arcadie oppido. Nihil. P. Scipio profuit: nihil ei Lelius. nihil furius tres per idem tempus qui agitabant nobiles. Facillime eorum ille opera: ne domum quidem habuit cōducticiam saltem: ut esset quo referr& obitum domini Seruulus: scripsit Comedias sex. ex quibus primam Andriam cum edilibus clar& iussus ante Cerio recitare: ad cenantē cum venisset dictus est inicio quidem fabule: quod erat contempciore vestitu subsellio iuxta lectulum residens legisse. post paucos vero versus inuitatus ut accūber& cœnasse vna: deinde cetera percurrisse non sine magna Cerii admiracione, et banc

autem & quinq; reliquas equaliter populo probauit. Quãuis Volcacius de enumeracõe ita scribit. sumere ẽ Echira sexta ex his fabula. Enuchus quidem bis acta est. meruitq; precium quãtum nulla alia cuiusquã comedia. videlic& Octomilia numum. propterea sũmo q; titulo ascribit. Nam Adelphorũ principium Varro eciã prefert principio Menandri. Non obscura fama ẽ adiutum Terencium in scriptis a Lelio & Scipione. Eandem ipse auxit: nunq; enĩ nisi leniter se tutari conatur. ut in prologo Adelphoz. Nam quod isti dicunt maleuoli homines nobiles hunc adiutare: assidueq; una scribere: quod illi maledictum vehemẽs existimant eã laudem hic ducit maximam quod illis placeat qui vniuersis & populo placent: quoz opera in bello: in ocio: ĩ negocio suo quisq; tempore usus est sine superbia. Videtur autẽ se lenius defendisse. quia sciebat & Leliorum Scipioni non ingratã esse hanc opinionem: que tamen magis & usq; ad posteriora tempora valuit. Qu. Memmius in oracione pro se ait. P. Africanus qui a Terentio personam mutuatus: quæ domi luserat ipse nomine illius in scenam detulit. Nepos auctore certo comperisse se ait. C. Lelium quõdam in puteolano. cl. Martii admonitum ab vxore temperius ut discumberet: peciisse ab ea ne interpellarẽt: serius tandẽ ingressus triclinium dixisse: non sepe in scribendo magis suc cessisse sibi. deinde rogatum ut scripta illa proferret. pronũciasse versus qui sũt in Heautontimorumeno satis pol proterue me siri promissa huc induxerunt. Satra Terentium existimat si modo in scribẽdo adiutoribus indiguerit non tam Scipione & Lelio uti potuisse: qui tunc adolescẽtuli fuere. Qu. Sulpicio Gallo homine docto & qui cõsularibus ludis inicium fecerit fabularum dandaz. uel. Qu. Fabio Labeone: & M. Põpilio cõsulari vtroq; ac poeta. Ideo ipsum non iuuenes designasse qui se adiuuasse dicerent. Sed viros quorũ

operam & in bello: & in ocio: & in negocio populus sit expertus. Post editas Comœdias quinq; atq; trigesimum egressus annum: causa euitande opinionis. quia videbat aliena pro suis edere: seu percipiendi grecor in stituta moresq; quos perinde exprimeret in scriptis: egressus est neq; amplius rediit. De morte eius Volcacius tradit. Sed ut Afer sex populo edidit Comedias: iter hinc in asiam fecit. Nauim cum semel cõscendit visus nunquam est: sic vita uacat. Qu. consecius reuntem e grecia periisse in mari dicit cum centũ & octo fabulis conuersis a Menandro. Ceteri mortuum esse i arcadia stimphali sinu leucadie tradũt Cn. Cor. Dolobella Marco fuluio nobiliore consulibus: morbo implicitum acri dolore ac tedio amissarũ fabularũ: quas in naui premiserat: ac simul fabularum quas nouas fecerat. Fuisse dicit mediocri statura: gracili corpore: colore fusco. Reliquit filiam quæ equiti Ro. nupsit. Item hortulos. xx. iugerum via Appia ad Martis villam. quo magis miror Porcium scribere. Scipio nil p fuit: nihil ei Lelius: nihil Furius. Tres per idem tempus qui agitabant nobiles: facillime eorũ ille opera ne domum quidem habuit cõducticiam saltem ut esset q referr & obitum domini seruulus. Hunc Afranius quidem omnibus comicis prefert: scribens in compitalibo Terencio nõ similem dicens quempiam. Volcacius autem non solum Neuio & Plauto & Cecilio: sed Liuio quoq; postponit. Cicero in Limone hactenus laudat. Tu q; qui solus lecto sermone terenti. Conuersum expressumq; latina voce Menandrũ. In medio populi sedatis uocibus effers. Quid quod come loquens ac omnia dulcia dicens. C. Cesar tu q; tam submisso dimidiate Menander. Poneris: & merito puri sermonis amator. Lenibus atq; utinam scriptis adiuncta foret. Vis comica ut equato virtus polleret honore cum grecis. neq; in hac despecta parte iaceret. Vnum hoc maceror

& doleo tibi deesse terenti. Hec Suetonius tranquil-
lus. Nam duos Terencius poetas fuisse scribit Meci9
quoꝝ alter fregelanus fuerit Terentius libertus. Al-
ter libertinus Terentius Afer patria. de quo nunc lo
quimur. Scipionis fabulam edidisse Terencius Vale-
gius nacione ait. he quæ vocant̃ fabule cuie sunt? non
has qui iura populi recenscentibꝫ dabat summo hono-
re affectus fecit fabulas? Due ab Appollodoro trans
late esse dicunt̃ comico. Phormio et ecyra. Quatuor re
lique a Menandro: ex quibus magno successu & pre-
cio stetit Eunuchus fabula. Ecyra sepe exclusa vix ac
ta est. INITIVM Tragœdie & Comœdie a rebꝫ
diuinis est inchoatum. quibus pro fructibus uota soluẽ
tes operabant̃ antiqui. Nam incensis iam altaribus &
admoto hirco id genus carminis quod sacer chor9 red
debat libero patri tragedia dicebat̃. uel
hoc est ab hirco hoste vinearum. & a Cantilena eius.
ipsius rei apud Virgilium plena fit mencio. Vel ꝙ hir
co donabat̃ eius carminis poeta. Vel ꝙ uter eius mu-
sti plenus solemne premium cantoribus fuerat. Vel ꝙ
ora sua fecibus perlinibãt scenici ante vsum personaꝝ
ab Heschilo repertum. Feces enĩ dicunt̃ grece
& his quidem causis tragedie nomen est inuentũ. At
vero nõdum coactis in vrbem atheniensibus cũ Appol
lini nomio id est pastorum uicinorũ ue presidi deo con
structis aris ĩ honorem diuine rei: circum attice vicos
villas: pagos: & compita festum carmen solemniter cã
tarent orta est Comedia quod est cõmessatũ
ire cantantes: quod appõtis solemni die: vel amatorie
lasciuiẽtibus choris comicis non absurdum est. Itaq; vt
rerum ita eciam temporum ipsoꝝ cœpto ordine trage
dia primo prolata esse cognoscit̃. Nam ut ab in cultu
& feris moribus paulatim peruentum est ad mansue-
tudinem: vrbesq; sunt condite: vita micior atq; ociosa
processit. Ita res tragice longe ante comicas inuente.

Quãuis retro prisca uolentibus reperiãt thespis trage die primus inuentor. & comedie veteris pater Eupo lis cum Cratino: Aristophanesq; esse credaẽ. Homerus tamẽ qui fere omnis poetice largissimus fons est: eciã his carminibus exempla prebuit: & velut quadã suoꝝ operum lege prescripsit: qui iliadem instar tragedie: odisseam ad imaginem comedie fecisse monstraẽ. Nã post illius tale tantũq; documẽtum ab ingeniosissimis imitatoribus digesta sunt in ordinem: & diuisa sũt ea quæ eciã tum temere scribebanẽ adhuc impolita: atq; in ipsis rudimentis haud quaq; ut postea facta sunt de cora atq; lenia adeo ut ea propria de tragedia dicenda sunt. De titulo propositi operis ue instantis ĩ alia tem pora differam9. & de his fabulis iam loquamur quas Terentius imitatus est. Postq; demõstrande originis causa de utriusq; generis inicio diximus: quod necesse est iam dicamus. Comœdia fere uetus ut ipsa q; olim Tragedia simplex carmen: quẽadmodum iam dixim9 fuit: q; chorus circa aras fumãtes nunc spaciatus: nũc reuoluens giros cum tibicine concinebant. Sed primo vna persona subducta est cantoribus: quæ respondẽs al ternis choro locupletauit. Variauitq; rem mu sicam tum altera tum tercia: & ad postremum crescen te numero per actores diuersos persone palle: cothur ni: socci: & ceteri ornatus atq; insignia scenicoꝝ reper ta: & ad hoc vnicuiq; suus habitus & ad vltimum qui primarum parcium: qui secundarum & terciaꝝ quar tiq; loci atq; quintarũ actores essent distributa & di uisa quinq; partita acta est tota fabula: que tamẽ in ip sis ortus sui velut quibusdam incunabulis et vix dum incipiens dicta est Archaea. Idcirco quia no bis parũper cognitis viciis aut quia inest ĩ ea velut historica fides vere narracionis: & denominacõ omniũ de quibus libere describebaẽ. Etenĩ per priscos poetas non ut penitus ficta argumẽta: sed res geste a

ciuibus palam cum eoꝝ ſepe qui geſſerant nomine de-
cantabañ. Ideo ipſa ſuo tempore moribus multum p
fuit ciuitatis: cum vnuſquiſq; caueret culpa ne ſpecta
culo ceteris extitiſſet: & domeſtico probro. Sed cum
poete abuti licencius ſtilo & paſſim ledere ex libidine
cepiſſent plures bonos: ne quisq; in alterum crimen in
famie poneret: lata lege ſanxerunt. Et hinc deinde ali
ud genus fabule Satira ſumpſit exordium. que a Sa-
tiris Cquos illotos ſemper ac petulantes deos ſcimus
eſſe Dvocitata ẽ. Et ſi aliunde nomen praue putãt alii:
hec que Satira dicit̃ eiuſmodi fuit: ut in ea quãuis du
ro & veluti agreſti modo de viciis ciuium: tamen ſine
vllo proprii nominis titulo carmẽ eſſet. Quod item ge
nus Comedie multis obfuit poetis: cum in ſuſpicionẽ
potentibus ciuibus veniſſent. illoꝝ facta reſcripſiſſe in
peius ac deformaſſe genus ſtilo carminis. quod primo
Lucilius nouo cõſcripſit modo: vt poeſim inde feciſſet
id eſt vnius carminis plures libros. hoc igit̃ quod ſup̃
diximus malo coacti omittere Satiram aliud gen9 car
minis hoc eſt nouam comediam repetere. po
teq; argumento cõmuni magis & generaliter ad om
nes homines qui mediocribus fortunis agunt pertine
ret. & minus amaritudinis ſpectatoribus: & eadẽ ope
ra multum delectacionis afferret. Concinna argumen
to: cõſuetudine congrua: vtilis ſentenciis: grata ſalibꝰ
apta metro. Vt dicit̃ ſuperiores ille ſuis quæq; celebra
bantur auctoribus ita hec Cum multoꝝ an-
tehac poſtea tum precipue Menandri Terentiiq; eſt:
de qua cum multa dicenda ſint ſat erit: tamẽ velut ad
monendi lectoris cauſa quid de arte comica veterum
chartis cõtinẽt exponere. Comedia uetus ut ab inicio
chorus fuit. paulatimq; perſonaꝝ numero in quinq; ac
tus proceſſit. ita paulatim velut attrito atq; extenua-
to choro ad nouam comediam ſic peruenit: ut in ea nõ
modo non inducat̃ chorus: ſed ne locus quidem vllus

iam relinquat̃ choro. Nam postq̃ ocioso tempore fasti
diosior spectator effectus est: tunc cum ad actores ab
auctoribus fabula transibat: cum surgere & adire cœ-
pisset admonuit poetas primo quidem choros locũ ei9
relinquentes: ut Menander fecit hac de causa: non ut
alii existimant. Alii in proscenio ne locum quidem re-
liquerunt: quod latini fecerunt Comici. vnde apud il-
los dirimere actus quinq; partitos difficile est. Cũ eci
am greci prologos non habent more nostroꝝ quos lati
ni habent. Deinde & deos argumentis
narrandis machinatos. Ceteri latini instar grecorũ ha
bent. Terentius non habet ad hoc prostatica prosopha
& personas extra argumentũ accersitas non facile ce-
teri habent: quibus Terentius sepe vtitur: vt per haꝝ
inductiones facile pateat argumentum. Veteres & si
ipsi q̃ in metris negligencius vsi sunt iambici versus.
dumtaxat in secundo & quarto loco: tamem a Terẽtio
vincunt̃ resolucione huius metri: quantũ potest cõmi-
nuti ad imaginem prose oracionis: tum personarum le
ges circa habitum: etatem: officium: partes agendi ne
mo diligencius Terencio custodiuit: quin eciam solus
ausus est in fictis argumẽtis cum fidem ueritatis asse
queret̃. eciam contra prescripta comica meretrices in
terdum non malas introducere: quibus tamen cur bo-
ne sint & voluptas per ipsum & causa nõ desit: hec cũ
artificiosissima Terentius fecerit. tum illud est admi
randum quod & morem retinuit ut comediam scribe
ret: & temperauit affectum ne in tragediã transiliret
quod cum aliis rebus minime obtentum: & a Plauto:
& ab Afranio et Accio & multis fere magnis comicis
inueniemus. illud q̃ in Terencianas virtutes mirabi-
le quod eius fabule eo sũt temperamẽto: ut neq; extu-
mescant ad tragicam celsitudinem: neq; abiciant̃ ad hi
strionicam. Adde q̃ nihil abstrusum ab eo ponitur aut
quod ab historicis reqrendum sit. quod sepius Plaut9

facit: & eo est obscurior in pluribus locis. Adde q̄ argumenti ac stili ita attente memor est: ut nusquā claudicarit aut errauerit que obesse potuerūt: tum qđ media primis atq; postremis ita nexuit: ut nihil additum alteri: sed aptum & ex se totum: & vno corpore videatur esse cōpositum. Illud q̄ mirabile in eo primo quod non ita misc& personas quatuor: ut obscura sit earum distinctio. Et item quod nihil ad populum facit actorem velut ex tragedia loqui: quod vicium Plauti frequētissimū est. Illud eciam inter cetera eius laude dignum videē quod locupleciora argumēta et duplicibus negociis delegerit ad scribendum. nam accepta Echira: in qua scribit Pamphili amorem: cetere quinq; binos adolescentulos habent. illud vero tenendum est ne latinos multa fabularum genera protulisse: & ut togatas a Scenicis atq; argumētis latinis: prextatas ad dignitatem personarum tragicaq; & latina historia. Attellanas a ciuitate campanie vbi actitate sunt plurime. Rithonicas ab actoris nomine. Tabernarias ab humilitate argumenti et stili. Mimmos ab diurna imitacione vilium rerum & leuium personarū

Inter tragediam autem et comediam tum multa tum in primis hoc distat: q̄ in Comedia mediocres fortune hominum: parui impetus periculaq; letiq; sūt exitꝰ actionum. At in Tragedia omnia contraria: ingentes persone: magni timores: exitus funesti habenē. & illic turbulenta prima: tranquilla vltima. In Tragedia cōtrario ordine res agunē: tum quod in tragedia fugienda vita: in comedia capescenda exprimitur. Postremo q̄ omnis comedia de fictis est argumētis. tragedia saepe de historica fide petiē. Latine fabule primo a Liuio Andronico scripte sunt ad cunctas res: eciam tum recencius idem poeta & actor fabularum suaq; fuisse t Comœdie autē motorie sunt: aut statarie: aut mixtē: motorie turbulēte. statarie q̄eciores. mixte ex vtroq;

actu cõsistentes. Comedia per quatuor partes diuidit̃ Prologum: Protesim: Epitasim: Catastrophen. Prologus est velut prefacio quedam fabule: in quo solo licet preter argumẽtum aliquid ad populum: uel ex poete vel ex ipsius fabule: vel ex actoris cõmodo loqui. Protesis primus est actus iniciumq; drãmatis. Epitasis incrementũ processusq; turbarum: ac tociusq; ut ita dixerim modus erroris. Castrophe cõuersio rerum est ad iocundos exitus patefacta cunctis cognicõe gestorum. Comedia est fabula diuersa cõstituta continens affectum ciuilium ac priuatorũ: qua discitur quid sit in vita vtile: quid contra euitandum, hanc greci sic diffinire Comediam esse Cicero ait imitacionem vite: speculum cõsuetudinis: imaginem veritatis Comedie autẽ more antiquo dicte quia in vicis huius modi carmina inicio agebant̃ apud grecos vt in Italia cõpitalicis ludicris admixto pronunciationis modulo quo dum actus cõmutant̃ populus detinebat̃. Aut

hoc est ab actu vite hominum qui in vicis habitabant ob mediocritatẽ fortunarũ non in aulis regiis: ut sũt persone tragice. Comedia vero quia poema sub imitacione vite atq; similitudine cõpositum ĩ gestu et pronũciacione consistit. Comedia apud grecos dubiũ est quis inuenerit primus: apud latinos certum est & comediam: & tragediam: & togatam primo Liuium Andronicum repperisse. qui ait Comediam esse quotidiane vite speculum nec iniuria. Nam vt intenti speculo veritatis liniamenta facile per imagines colligimus: ita lectione Comedie imitacionẽ vite cõsuetudinisq; nõ egerrime animaduertimus. Huius autẽ originis racio ab exteris ciuitatibus moribusq; prouenit. Athenienses nanq; atticam custodientes elegancią cũ vellent male viuentes notare in vicos & cõpita ex omnibus locis leti alacresq; veniebant: ibiq; cũ hominibus singulorũ vicia publicabant: vnde nomen cõpositum vt

comedia vocarẽt. Hec autẽ carmina primitus in pratis
mollibus agebanẽ: nec deerant premia quibus ad scri-
bendum doctorum prouocarenẽ ingenia: sed & actori-
bus munera offerebantur: quo libencius iocundo vocis
flexu ad dulcedinẽ cõmendacõis vterenẽ. Caper nãq;
pro dono is dabatur: quia vitibus noxium animal ba-
bebaẽ: a quo eciã tragedie nomen exortum est. Nõnul
li autem ex amurca olei fece: que est humor aquatilis
Tragediam dici vocariq; maluerunt: qui lusus quum
per artifices in honorem liberi patris agerenẽ: eciam
ipsi comediarum tragediarumq; scriptores huius dei
velut presens numen colere veneraricq; ceperunt. cuius
rei probabilis racio extitit Ita enim carmina incboata
preferebanẽ ut per ea laudes eius: & facta glorioſa ce
lebrari proferriq; constaret. tum paulatim fama hui9
artis inerebuit. Thespis autẽ primus hec scripta ĩ om
nium noticiam protulit. Postea Eschilus secutus prio
ris exemplum publicauit. De quibus ita Horacius in
arte poetica loquiẽ. Ignotum tragice genus inuenisse
camene: Dicitur. & plaustris vexisse poemata thespis
Que canerent agerentq; pẽuncti fecibus ora Post hũc
persone palleq; repertor honeste Eschilus: et modicis ĩ
trauit pulpita tignis. Et docuit magnumq; loqui niti
q; cothurno. Succesſit uetus his comedia non sint mul
ta Laude: sed in vicium libertas excidit: & vim Dig-
nam lege regi: lex est accepta: chorusq;. Turpiter obti
cuit sublato iure nocendi. Nil intentatum nostri liqne
re poete. Nec minimum meruere decus: uestigia gre
ca. Ausi deserere: & celebrare domestica facta. Vel q
pretextas: uel qui docuere togatas. Fabula generale
nomen est. eius due prime partes sunt tragedia & co-
media. Si latina argumẽtacio sit pretextata diciẽ. Co
media autẽ multas species habet. aut enĩ palliata est:
aut togata: aut tabernaria: aut attellana: aut mimmus
aut rinthonica: aut planipedia. Planipedia autẽ dicta

ob humilitatē argumenti eius: ac vilitatem actoꝝ. qui non cothurno: aut socco utuntur in scena: aut pulpito: sed plano pede. uel ideo q nō ea negocia continet: que personarum in turribus aut in cenaculis habitancium sunt. sed ī plano & humili loco: personati primi egisse dicunt̄ comediam Cincius & Falisc⁹. Tragediā Minucius & Prothonius. Omnium aut̄ comediarū scripta ex quatuor rebus omino sumunt̄ nomine: loco facto: euentu. nomine ut Phormio: Ecira: Gurgulio: Epidicus. Loco ut andria: leucadia: brundusina. Facto ut Eunuchus: asinaria: captiui: euentu: cōmorientes: crimen: heautontimorumenon. Comediarum forme sunt tres. Palliate grecum habitum referentes quas nōnulli tabernarias vocant. Togate iuxta formam personarum habitum togarum desiderantes, Artellane saltibus et iocis cōposite: quæ in se non habent nisi uetustā eleganciam. Comedia aut̄ diuidit̄ in quatuor partes Prologum: Protbesim: Epitasin: Catastrophen. Prologus est prima dictio a grecis dicta id est antecedens ueram fabule cōposicionem elocucio. eius species quatuor sunt Cōmendaticius quo fabula uel poeta cōmendatur Relatiuus quo aut aduersario maledicta: aut gracie populo referunt̄ argumētatiuus fabule argumētum exponens Mixtus omnia hec in se continens. Inter Prologum & Prologium quidam hoc interesse uoluerunt. quia prologus est ubi poeta excusatur: aut fabula cōmendatur Prologium aut̄ est cum tantum de argumēto deducitur. Protesis est primus actus fabule: quo pars argumenti explicat̄: pars recitetur ad populi expectacionē tenendam. Epitasis inuolucio argumēti cuius elegancia cōnectitur. Catastrophe explicacio fabule: per quā euentus eius approbat̄. In plerisq; fabulis ipsarum nomina priora ponebant̄ quā poetarum: in nōnullis poetarū quam fabularū. cuius moris diuersitatē antiqtas

probat. Nam cum primum aliqui fabulas ederent ipsarum nomina pronunciabant̃ anteq̃ poete pronũciaret̃: ne aliqua inuidia a scribendo deterreri posset. Cum autem per edicionem multarum poete iam esset auctoritas acquisita: rursus priora poetarum nomina proferebant̃: vt per ipsarũ vocabula fabulis attencio acquireretur. Actas diuersis ludis manifestum est inscribi. Nam ludorũ quatuor sunt species: quos currules ediles munere publico curant. Megalenses magnis diis cõsecrati quos greci appellant: funebres ad retinendum populum instituti: dum pompa funeri decreta in honorem patricii viri plene instruit̃. Plebeii qui pro salute plebis luduntur Apolliares apollini cõsecrati. In scena due are poni solebant: dextera liberi: sinistra eius dei cui ludi fiebant. Vnde Terentius in Andria ait. Ex ara sume verbenas. Hinc vlixem palliatum semper inducunt: siue ꝙ aliquando insaniam simulauit: quo tempore tectum se esse voluit ne agnit9 cogeret̃ in bella prodire: seu ob singularem sapienciã: qua tectus munitusq; plurimum sociis profuit. Huius enĩ virtutis erat animi semper decipientis ingenium. Nonnulli ithace incolas sicut locros palliatos fuisse cõmemorant. Achillis siue neoptolemi persone diademata habent quãuis regalia sceptra nunq̃ tenuerint cui9 argumẽti probacio talis inducit̃ ꝙ nunq̃ cum reliqua grecie iuuentute ad gerenda cum troianis bella sacramenta cõiuracionis inierunt nec vnq̃ sub agamẽnonis imperio fuerunt. Comicis senibus candidus vestitus ĩducitur: quod is antiqssimus fuisse memorat̃. Adolescentulis discolor attribuit̃. Serui Comici amictu exiguo conteguntur: paupertatis antique gracia: uel quo expediciores agant. Parasitus cum intortis palliis ueniunt: leto uestitus candidus: erumnoso absoletus: purpureus diuiti. pauperi pheniceus dat̃: militi chlamis purpurea: puelle habitus peregrinus inducit̃: leno pal

lio varii coloris vtiẽ: Meretrici ob auariciam luteũ da
tur: Sirmata dicta sunt ab eo q̃ trabuntur: que res ob
scenicam luxuriam instituta est. Eadem in luctuosis p
sonis in curiam sui per negligenciam significant. Au
lea q̃ in scena interea sternuntur: quod pictus ornatus
erat ex attalita regia romam vsq; perlatus est: pro qui
bus suppara etas posterior accepit. Est autẽ minutum
velum quod populo obsistit: dum fabularũ actus com
mutantẽ de vmbra histriones pronunciabant. Cantica
vero temperabantẽ modis: non a poeta sed a perito ar
tis musice factis. Neq; enĩ omnia iisdem modis in vno
cantico agebantur: sed sepe mutatis: ut significãt qui
tres numeros in comediis ponunt: que tres continent
mutatos modos cantici illius: qui huiusmodi modos fa
ciebant. Nomen in principio fabule: & scriptoris & ac
as fiebãt: ut his auditis multi ex populo ante discerẽt
quã fabulam actium scenici essent omnino spectatoribꝫ
ipsis antecedentes titulus pronunciareẽ. Agebantẽ au
tem tibiis paribus: aut imparibus: & dextris aut sini
stris. Dextre autẽ tibie sua grauitate seriem dictionẽ
q̃ comedie pronũciabãt. Sinistre & serrane acuminis
leuitate: & iocum in comedia ostendebant. Vbi autem
dextra & sinistra acta fabula inscribebaẽ: mixtim ioci
& grauitates denunciabantẽ. Poeta cum primum ani
mum ad scribẽdum appulit. Comedia andria cum pal
liata sit fabula de loco nomen accepit: & a Menandro
prius: & nunc ab ipso Terentio: qui cum de Criside lo
quereẽ sic ait. Hei vereor nequid andria apportet ma
li. & hoc cõmune vocabulum est: & in greca & in lati
na lingua: hec maiori ex parte motoria est. Continẽtq;
actus amatoꝝ adolescẽcium: ex partibus patrum prio
rum callidi serui: astute ancille: serue senes: adolescẽtu
le liberales. In hac prime partes senis Simonis sunt: se
cunde Daui: tercie Cbremetis: & deinceps reliquoꝝ.

Prologus in hac acer inducitur: & in aduersarios non mediocriter aſperaē: ſed tamen id ſubtiliter fit vt omnia laceſſitus facere videaē ac dicere. hic proteſis ſubtilis: epitaſis tumultuoſa: cataſtrophe pene tragica: et tamē repente ex his turbis in tranquillum peruenit. Hec prima acta eſt ludis Magaleſibus Marco Fuluio edilibus: & in glabrione. Qu. Minutio Valerio Curulibus egerunt. L. Attilius latinus preneſtinus: &. L. Ambiuius turpio. modos fecit Flaccus Claudii filius tibiis paribus dextris & ſiniſtris. & eſt tota greca edita. M. Marcello & Sulpicio conſulibus. pronūciataq; eſt andria Terentii ob incognitum adhuc nomē poete & minoris apud populum auctoritatis ac meriti: de verbis auctēticis lepide diſtincta eſt: & ſucceſſu aſpecta proſpero hortamēto poete fuit ad alias conſcribendas. Initium autem .i. aduenticiā perſonam recepit Soſie propter euoluēdam argumēti obſcuritatem. perſona autē protatica ea intelligiē que ſemel inducta in principio fabule in nullis deinceps fabule partibus adhibetur. Ad notandum ſane puellaq; liberalium nullam oracionē in proſcenio induci in Comedia palliata preter inuocacionem Iunonis Lucine: que & ipſa quoq; poſt ſcenam fieri ſolet.

Hremes Atticus pater Paſibule & Philomene: cum ex his duabus ſe Paſibulam perdidiſſe falſo crederet relictam athenis: nec viſam poſtea multo tempore: tanquā vnica ſibi putabat Philomenam: quā Charinus adoleſcens athenienſis adamabat vnice: et eam ſibi petebat vxorem. Sed pater eam Pamphilo cuidam Simonis filio vltro deſponderat. q Pamphilus e contra ſororem Criſidis ac peregrinam tum creditam Paſſibulam ſupradictam alteram Chremetis filiam ſub nomine Gliceriu latenter ſic amauit: vt ex ea filium ſuſcepiſſet inſcio patre: qua re intellecta cōmotus Simo pater Pamphili dum per falſas nup

cias tentat animum Pamphili multis dolis a Dauo ip
so deluditur seruo: periculoq; Carini & Pamphili mo
tus error in fabulis: qui vsq; ad eum finem ductus est
dum athenas veniés de andro quidam Crito rem ape
riat: & nodum fabule soluat: per quem agnita Pasibu
la recipitur a parentibus: & traditur Pamphilo aman
ti: Philomenam vero Carino despondetur & traditur
exoptanti. Perspecto argumẽto scire debemus hãc es
se virtutem poeticam: vt a nouissimis argumẽtum re
bus incipiens inicium fabule & originẽ narratiue red
dat spectatoribus: auctorẽq; presentem sibi exhibeat:
vbi finis est fabule. hunc enĩ ordinem: & circulum po
etice artis vel virtutis nõ modo secuti sunt tragici co
miciq; auctores: sed Homerus eciã & Virgilius tenue
runt: diuisionem actuum in latinis fabulis internosce
re difficile est. causam iam dudum demonstrauimus.
Vndé autẽ aut quomodo quãuis egre tamen intelligi
distinguiq; possint est operepreciũ dicere: principio
dicendum est nullam personam egressam quinqes vl
tra exire posse. Sed illa re plerumq; decipimur q; per
sonam cum tacuerit egressam falso putamus: que nihil
ominus in proscenio tacens loquẽdi tempus expectat.
Est igitẽ attente animaduertendum vbi & quando sce
na vacua sit ab omnibus personis: vt in ea chorus vel
tibicen audiri possit: q; quom viderimus: ibi actũ esse
finitum debemus agnoscere. Confundit sepe lectorẽ
id quod persona in superiori scena desinens: et in prox
ima incipiens loqui non intelligitẽ ingressa: quod expe
rientes ipsam fictam diiudicant: de re. p. ac temporũ
quantitate potest enĩ fieri vt et ingressa sit ac egressa
quam praue credimus de proscenio non necessisse: pos
se autẽ quinto egredi personam non & necesse esse di
cimus: vt appareat vltra exire non posse. In tragedia
& parcius exire & solere pariter & licere. Primus ac
tus in andria narracionẽ Simonis apud sosiam cõtinet

argumẽti. quod populus hac occasione perdiscit: mox querelam apud se Daui de domino: & eiusdem cũ domino verba: & rursus eiusdem serui deliberacionẽ qd rerum gerat. Secundi actus sunt Charini verba: primo cum Birria seruo: & post cũ ipso Pamphilo de nupciis. Pamphili sermo cum patre dolo cõsenciẽtis i nupcias: Birrie verba: Daui callida oracio aduersum senẽ. Tercio actui hec attribuunẽ: Misidis cum obstetrice colloquium Dauo ac Simone audientibus: partus Glicerii suspectus seni: & Daui apud eum fraudulẽta sermocinacio. Simonis verba cum Chremete de nupciis Daui perturbacio ac Pamphili. Quartum actum per hec intelligimus: prima Charini verba sunt indignantis velut fidem sibi non seruatam a Pamphilo: tũ Misidis verba apud Pamphilum eiusdemq; questus Daui administracio doli aduersus Chremetem. In quinto actu Simonis & Cremetis prope iurgium disputacio tum detectio fallaciarum Daui. tum indignacio patris aduersus filium: tum Critonis interuentus: & per eũ cognitis rebus in tranquillã rem acta ducẽtibus vxores quas cõcupierunt Pamphilo & Charino. Illud nõ cõmouere nos debet quod in horum actuum distincti one videnẽ de proscenio non discessisse persone quedã: sed tenere debemus ideo Terentium vicinitatis mencionem fecisse i principio ut modico receptu & adesse & abesse personam intelligamus. nihil ergo secus factum est ab antiquis: qui ad hunc modum terencianas fabulas diuiserunt.

OETA cum primum animum ad scribẽdum appulit. Principium factum est a cõmendacione persone: q̃ pudens: q̃ honestus: q̃ prudens: Terentius: & honore maiore poetam pocius quã Terẽtium dixit: ut illum hoc ipso nomine de quo laborat ornaret. Poeta cum primum animum ad scribendum

appulit. Omnis huius prologi intencio hoc agit ut no-
uo poete veniã paret: & veteri odium: & ut quã maxi
me modestum minimeq; errantem Terentium probet
Poeta cum primum animum ad scribendum appulit.
Iam meritum poete dedit poetam eundem dicẽdo: et
ab animo eius quem defendit Poeta cum primum ani
mum ad scribendum appulit. Sensus hic est: propose
rat quidem poeta noster vt in prologis argumẽta nar
raret. sed hoc imputat Luscio Lauinio aduersario qui
eum facere non permisit quod proposuerat maledictis
suis ad respondendũ eundem prouocans. Appulit. ap-
pellere proprie dicitur: cum ex pelago aut freto quis
ad littus accesserit. Virgilius. Hinc me digressum ve
stris deus appulit oris. p. appulit in secunda lectione
appulit fuit: sed appulit magis: ut Terẽtius. Nam po
stea sic animum ad vxorem appulit. Id sibi negocium.
modo pro molestia & cura non labore. Populo vt pla-
cerent. ut ne non significat modo non est coniunctio vt
placerent. quas fecit. ad fecisset retulit fabulas: nõ ad
placerent. & est figura sillepsis. quas fecisset fabulas.
bene fecisset non scripsisset. Vnde poete a faciendo dic
ti Sic Virgilius. Pollio et ipse facit noua car
mina. Verum aliter. Sic Virgilius. Maior rerum mi
hi nascitur ordo. Maius opus moueo. Non enĩ hoc se
legisse dicit: sed quasi ex ordine ipso natum sibi esse in
telligit: quod credimus plerunq; falsum: quod intelli-
gimus certum est. aliter autẽ contra significat: ut dis
aliter visum ẽ. Verum aliter euenire multo intelligit
adeo nec preparauerat: nec intenderat quẽquam lede
re ut spe falsus lacessituscp hoc faciat. Opera abutitur.
Vtimur fructibus rei que ab amantibus saluo vsu no-
bis subministraẽ. Abutimur quãdo deperdimus et rẽ
& fructum. Nam vsui est ager domus. abusui vinum
oleum: & cetera huiusmodi. Cicero non debet inquit
ea mulier cui vir bonorum suorũ usum fructũ legauit

cellis vinariis plenis relictis putare id ad se pertinere.
vsus enī nō abusus legatus est: ea inter se sūt cōtraria
hoc in topicis habetur. Non qui argumētum narret:
quod vere prologi ē officium: qui: pro vt: qui ergo mo
do non est pronomen. Sed qui maliuoli ueteris poete.
Primum a natura maliuoli: deinde a tempore: uel abī
vidia veteris a signo emulacōnis poete. Vetus plerūq;
refertur ad laudem: interdum ad vituperacionem: vt
hic: & alibi vetus veternosus senex: veteris pro carioſi
& quasi rancidi posuit: atq; ideo maliuoli: non crimni
bus sed maledictis. Quid autē inter maledictū et cri
men interſit: docet Cicero in Tusculanis. veteris racō
inuidie: poete causa insectacionis: maledictis crimina
cio aduersarii: veteris poete maledictis respondeat: qa
senex Lusciꝰ edebat fabulas adolescētulo tunc Terē
cio: & eleganter maliuoli maledictis veteris cōmenda
cio poete a persona aduersarii. Respōdeat. excusacio
respondentis q̄ non obſistat sed respondeat. Nunc quā
rem. quam: qualem. Vicio dent. vituperent: culpent.
Vituperare est mala vicio dare & ecīā bona. Nunc q̄m
rem vicio dent. vtrum nunc animaduertite: an nūc vi
cio dent: & oratorie quasi multa facit cum vnum sup̄
dixerit. Vt Vir. Desiſte manum cōmittere teucris. q̄
ſo. propoſicio est. Aduertite legitur & attēdite: vnde
manifestum est & aduertite & attendite non esse ple
num nisi addideris animum. Menander fecit andriā.
& perinthiam narracio ē: & proprie fecit. scribit enī
Terentius qui verba adhibet tantum: facit Menāder
qui eciam argumētum cōponit: sed sepe ad landē Te
rentii fecit ab eo quod eas transtulit. vtramuis. prima
scena perinthie pene iiſdem verbis quibꝫ andria scrip
ta est: cetera diſſimilia sunt: exceptis duobus locis: al
tero ad versus. xi. altero ad versus. xii. qui in vtraq; fa
bula positi sunt. Qui norit vnam ambas nouerit. om
nem rem vno versu nouerit. Vtramuis. deest harum.

Non ita dissimili sunt argumẽto. Ordo ita non sũt: ergo ita subdistinguẽdum: sed tamẽ discrecio est a superioribus & est non enĩ supra posuit quidẽ non ita dissimili sunt oracione: ita pro valde & caute. Potuit enĩ dici: quomodo ergo sunt due dissimili oracione: ita ne Menandrum culpare videaẽ. Ita adiunxit quod laudis est. oracione ac stilo. oracio in sensu est. stilus in verbis. oracio ad res refertur. stilus ad uerba stilus non est in tempore: sed in prolata oracione. Oracio autẽ est & in cogitacione & in prolatu. oracionem in sentenciis dicunt esse: stilum in verbis: argumentũ in rebus. ergo in poemate oracio est. que conuenere in andriam. apparet non de industria: sed casu esse translata ea que ex perinthia in andriam eodem sensu: iisdẽ ꝙ verbis prescripta fuerunt: que conuenere in andriã. quæ apta & cõmoda fuerunt in andriam latinam non grecam fatetur transtulisse. Sed quare se onerat Terentius cum posset videri de vna transtulisseꝰ Sic solutur: quia conscius sibi est primam scenam de perinthia esse translatam: vbi senex ita cum vxore loquitur: ut apud Terentium cum liberto: at in andria Menandri solus senex est. Id isti vituperant factum. isti ad reprehensionem sumitur persone: interdum rei reprehensionem significat. Vt Vir. Quid petis istis. Vituperãt. vicium rei parant. Disputant. immoranẽ: calumnianẽ: argumẽtantur. Contaminari. proprie contaminari est manibus luto plenis aliquid attingere: & cõtaminare & attingere est & polluere. Vir. Linqui pollutũ hospicium cõtaminatum. Cõtaminari tangi & relinqui polluta manu: ac per hoc uoluit fedari aut maculari: vt ipse ait. Ne hoc gaudium cõtaminet vita egritudine aliqua. Cõtaminari non decere. i. ex multis vnam nõ decere facere. Faciunt ne intelligẽdo. ne quidam corripiunt & cum interrogacione pronunciãt. quidam producunt: quorũ alii ne: pro non accipiunt ne. i. non. alii

ne pro valde: vt ne ego homo sum ĩfelix. & Cicero ne illi: & hoc meli9: nam statim infert. Qui cum hanc accusant Neuium: Plautum Ennium accusant singulis magna emphasis est auctoritas sed ordo non est seruatus Ennius nãq; ãte Plautum fuit sed quod sũme auctoritatis Ennium ultimum dixit quorum magis exoptat emulari negligẽciam potius q̃ istoꝝ obscurã diligẽciam: ne minus multum plurimum qui cum hunc accusant. Terencum inquit specialiter acusantes nesciunt se donis omnibus maledicere quos ille imitatur et argnmẽtũ est ab exemplo & auctoritate. De hinc vt quiescant porro moneo: recte: est: Nam quiescere ille dicitur q est insolens & inquietus Porro. porro in futurum dixit. Moneo terribiliter dixit: Cicero moneo predico: admoneo liberatus cupla eciam terre & criminaturus aduersarios. Fauete adeste: iam ad auditores conuertitur a qbus fauorem cepit quasi dicac hoc aduersarii faciunt. Vos autem quod in uobis est fauete: Vos uero fauorem facite: ac adeste: ut absentibus dicit quid qui corporibus presto erant sed intẽti estote: fauete. silete: sic & Pontifices dicunt: fauete linguis: fauete verbis. vude Vir Ore fauete oẽs. Adeste animis. s. auxiliũ prebete vt aduocatus reo dicitur ad esse equo aĩo: ab honesto & rem cognoscite a iusto Malefacta ne noscant sua melius q̃ si dixisset audiãt: cognoscite: pernoscit. sic dixit cognoscite vt prenoscatis: quemadmodum in Ecira oratur ad uos uenio ornatu prologi: sinite exorator siem. vt pernoscatis. ab vtili quid spei sit reliquum: pro reliquorum accipiũt: vt sit sensus de hac fabula sumite specimen: vt sciatis an cetere vobis spectande sint. Nam postmodum dictum alio prologo alias cognoscetis ei9 queso: bene cognoscite reliquũ. quasi diceret postremũ. ergo queso aduerbium est: vel Reliquũ siue hoc reliquũ dicit siue reliquũ pro reliquoꝝ geminato v scribit. Post hac

faci&. scribet de integro vtꝝ denuo an ex ĩtegris gre cis. Spectãde an exigẽde s.u.p. Sillepsis vt sup̃. aduẽ bium enĩ faciet declinauit non ad spectande sint: spec- tande proprie vt fabule: propalãde exigẽde excludẽde

OS ISTEC INTRO Auferte: abite. In hac scena hec virtus est vt argumẽti narracione ac cio scenica videatur: vt sine fastidio longus ser mo sit: ac senilis oracio. Vos istec intro auferte: abite. Hec scena pro argumẽti narracione proponitur: in qua fundamẽta fabule iaciunt̃: vt virtute poete sine officõ prologi vel & periciam comedie popu lus teneat: vt res agi magis quã narrari videat̃. Vos istec intro auferte: abite. molliter retenturus & exp- turus Sosiam imperat vt remaneat: addit eciã causam aliis abeundi dicendo istec intro auferte: ne suspicionẽ iniiciat Sosiam cõmunicandi secreti causa remansisse. & bene auferte. Auferimus enĩ ea que cũ fastidio cer nimus. Ferimus ea que cum honore tractamus. Dein de quasi respicientes increpat dicendo abite. Abite cõ citacius legendum est: quia respiciẽtes properat et dis cernit a Sosia: Sosie persona protatica est: non enĩ vsq; ad finem perseuerat. ut est Daui in Phormione. in Ec hira philotidis & sire. Adesdum. Ades imperatiuum est: dum parelcon: est autẽ adiectio sillabica. Paucis te volo. deest colloqui aut verbis: & est figura sillepsis: adesdum parelcon: vt eo dũm ad me. Dictum puta. ad hoc respond&: vt agi res videat̃. quẽadmodum supra diximus. Vt curentur recte hec. diligenter coquant̃. Curacio proprie medicoꝝ est: cura reliquorũ. sed coq na medicine famulatrix est. hec. dicticos est. Nempe vt curentur. deest vis vt sit nempe vis. Imo aliud. be- ne autem imo: & deest volo. Quid ẽ quod mea ars efficere hoc amplius possit dicta est per sincopam. Ares autẽ virtus ẽ. Virtutes vero qua

tuor generales sunt partes. Prudencia: Iusticia: Fortitudo: & Temperancia. Sed prudencia in multis rebꝫ descendit. Efficere facere est ī opere esse. sed efficere perfectionem desiderat. Nihil istac opus est arte, mire ait arte: nunc opus est artibus. Sed his quas semper ītellexi sitas. Ipse hic signatissime ostendit multas varias q̄ artes esse quas in. t. s. i. quæ virtutes in te intelliguntur: sed his Zeugma a superiore quod subauditur scz artibus. Sitas. constitutas: posita. Fide & tacitur nitate. fides est cōmendatoz: fida execucio vel obseruā cia. Taciturnitas vero obseruācie genus in silencio cōstituta & in scelando secreta. Querit autē taciturnitatem ne prodat Pamphilo secretum: quod ei cōmendaturus est. fidem ad complendam taciturnitatē ad celanda mandata. Expecto quid velis. Expecto desidero. Vt Vir. Expectate venis. Quid velis. deest scire. nam si explicasset quid velis: nihil desiderasset. Ego postq̄ te emi a paruulo. cōmendacio persone pocius q̄ serui: ne contra fi'ium leui seruo aliquid cōmutti inde core videaē. Ego postq̄ te emi a paruulo. tale est. Paruulum ego te lugurtha apud Salustium: nō emi a paruulo: ꝑ a paruulo. Vt clemens tibi fuerit seruitus mea scis. hoc est a paruulo scis. vt semper tibi. cōtinuacionem significat semper. iusta & clemens fuerit seruit9 ita dixit iusta. vt alibi non necesse habeo omnia ꝓ meo iure agere. Quid enī non iustum domino in seruum s' Iusta & clemens. Iusta in qua nihil iniquum iubetur. Clemens in qua eciā de iusto multum remittiē. Apud me iusta & clemens. id est moderata equalitas: cui cōtrarium ait Vir. & iniquo p. r. & iniquo sub fasce u. c c. Nam qui iustam debitam nunc dici putant nihil affe runt ad iudicandam sentenciam: iusta & clemens fuerit seruitus. libertatem imputaturus clementem intulit seruitutem. Seruitus. mire seruitutē pro dominatu posuit. Sic Salustius. Dein seruili imperio patres c

Scis: feci ex seruo vt esses libertus mihi. dulcem libertatem fecit operacione & tractacione verboꝝ dicendo ex seruo libertum. Non enī tantam haber& graciam: si dixisset feci libertus vt esses: q̄ si dicat feci ex seruo vt esses libertus. at si quis dicat feci vt esses sanus: nō tantam haber& graciam: q̄ si dicat feci ut ex egro sanus esses: et mihi emphasim hab&: quod mihi libertus factus sis non filio: aut ideo mihi additum est: quia libertus ad aliquem dicitur: & bene mihi ne pertimesceret filiū: cui nec liberti munus debebat. Ex seruo. mire addidit ex seruo: vt vim beneficii ostender& . Scis feci ex seruo vt esses libert9 mihi. Hinc Vir. Nimpha decus f.a.g.n.s.v.t.c.v.q.l. bene quia omne bonum libero aptum: malum seruo: idem alibi factum est a nobis duriter immisericorditerq; & si est pater magis dicendum aperte illiberaliter: & bene admonuit cur de bucrit beneficium eadem: & nunc officia quesiturus. Non enī dixit artificioſe quia sup̄ ait. Nihil istac opus est arte. Quod seruiebas. bene imperfecto tempore nō perfecto vsus est: vt ostendat eum potuisse sibi eciam atq; eciā seruire. quale est illud Virgilii. Atq; omnis p q.m.c.q.f.i. vt ostendat cum quāuis inualidus esset: adhuc potuisse laborem exercicioq; ferre Summū precium. libertatem dicit. Persolui tibi: quia preciū dixerat. Persolui dixit prope p̄solui tibi: modeste precium redditum dixit non beneficiis prerogatū. In memoria habeo. hoc est non sum ingratus. Haud muto factum. vetuste nō me penitet. Nam si quid penitet infectū velle dicebant: legitur muto an secūdum ius quod aduersus libertos ingratos est: vt in seruitutem reuocentur: sed hoc non cōuenit senem dicere. In memoria habeo. plus dixit in memoria habeo: quā si dixisset scio. Nam que scimus possumus obliuisci. que vero memorie cōmendamus nunquā amittimus. Haud muto factum. legit & mulcto hoc est & damno: reprehendo q̄d

si est ītelligere nollem factum. nemo enī potest factū infectum reddere. sed admirabiliter dixit: vt dicim9 factum: nollem hunc exitum. ergo haud muto factum non penit& me facti. Si tibi quid feci: aut facio quod placeat Simo: & fecisse se & adhuc facere ostendit cui9 manumisset. gaudeo si tibi quid feci aut facio Simo q.p. felicitatis est vt ea que faciēda sūt grata sint si tibi quid: pro aliquid. & id gratum fuisse apud te. & penes te. aduersum te. Aduersum sine dubio prepo sicio est. Aduersus participium potest esse: ab eo q̄ est aduertor: sed alibi ergo aduersum te dixit pro apud te Exprobacio est cōmemoracio beneficii cum enumeraci one facto9. quasi exprobacio est immemoris beneficii. Recte ostendit se in memoria habere. sunt qui ad be neficium referunt immemor vt sit sensus. Istec cōme moracio quasi e. e. in b. id est cuius nemo meminerit. Quin tu vno uerbo. vno uerbo vna sentēcia Nam sententia est: vel enunciacio vno verbo nexam cōtinens & perfectam intelligēciam enī constet ex nomine & verbo. Sed dic quid est ſ hoc est Has bene vt assimules nupcias. ergo omnis vir tus assimulacio est. Quin tu vno verbo dic. vna senten cia vt in Adelphis. Non enī illud verbum verū facio: quod micio bene ac sapienter dixti dudum: vicium cō mune omniū quod nimium ad rem i. s. a. s. Nam male intelligit qui putat assimules verbum significare. Ita faciam. hoc est vno verbo dicam: quod verbum ꝑmi tit cum dicit. Nunc tuum officium est has bene vt as similes nupcias. Quas credis has non sunt vere nupcie Sillepsis. Cur simulas igit ſ Vir. Et que tanta fuit ro mam tibi causa videndi ſ Eo pacto. pacto: modo: quo niam antecedit pactum mod9 sequit ergo ab eo quod sequitur id quod precedit dicit: & gnati vitam: & cō silium meum cognosces. Nam iste diuisiones sunt gna ti vitam: quoniam dicturus ē. Nam is postq̄ excessit

ex ephebis Sosia. Cōsilium meum cognosces: quia dicturus est: & nunc id operando. & quid facere ī hac re te velim: quia dicturus est. Nunc tuum est officium. c.b.b.v.n.a. & gnati vitam. & c.m.c. Tripartita distinctio & gnati vitam. Vitam filii in duas partes diuidit in narracionē antefactam bonam & presentē malam: & incipit mala ab interea mulier quedam et bene acte vite narracio ad eam rem valet: vt ostēdat quam iustus dolor patri sit spe decepto. nam is postq; excessit: necessario is positum pronomen anaphora ad illud gnati vitam. nam si non posuisset hoc pronomen Sosia erat intelligendus. Nam is postq; excessit ex ephebis Argumēta per cōiecturas. nam is: Pamphilus. postq; excessit ex ephebis. gnati vitam: ex ephebis. ephebia prima etas adolescencie est. adolescēcia extrema puericia. excessit ex ephebis cum sufficeret vnum. & liberius: liberius non est cōparatiuus gradus. Non enī potuit libere viuere: dum etas: metus magisterq; prohibebant. ergo deest aliquanto: vt sit aliquanto liberius liberius viuēdi: deest ei. Qui scire posses aut ingeniū: Scimus quod certum est. Noscimus que adhuc incerta desideramus. idem alibi: forma in tenebris. s.n.q.c. Dum etas: metus: magisterq; prohibebant. magister. pedagogus. Ita est. Intercidit poeta ne solus Simo loqueretur. cetez; non erat respondendi locus. quod pleriq; faciunt adolescētuli. hic adiectio dicit in primo posita loco. adiectiones vero: aut in prima parte oracōnis aut in vltima adiciunt. hic ergo plerisq; ex abundancia positum est. omnes vero necessario additum est. & alibi calesces plus satis. in vltimo sicut: interea loci. interibi. Attendenda est sane locucio quod plerisq; omnes faciunt a. Aut enī quod in que vertendum est: vt sit que plerisq; o. f. a. aut quōd ad singulare eorum studioz; adiungendum erit. equos alere: canes ad venandum: aut certe erit figurata locucio: vt est illud. Si quisquā est

qui ſtudeat placere bonis q̄ plurimis: & minime mul
tos ledere in his p.b.n.p.ſ. & alibi.aperite a.a.o. Ple
riq; omnes faciunt est. Nam erat qui pleriq;
apologum intelligunt: aut qui ſubdiſtingũt pleriq; &
ſic inferunt omnes. hoc enī pro vna parte oracōnis dix
ere veteres. eodem modo greci & latini pl9
ſatis. Neuius ī bello punico pleriq; omnes ſnbigũt ſub
ſuum iudicium: figurate Terentium quod
pleriq; omnes quidem faciunt pleriq; adoleſcẽtuli. Ho
rum ille nihil egregie preter cetera ſtudebat. eſt ergo
figuratiuum quod rectum eſſet que pleriq; omnes fa
ciunt adoleſcentuli: hoz ille nihil preter cetera ſtude
bat: adoleſcẽtuli: bene diminutiue vt propter etatem
facile ignoſcat. adiungant: alligent: aptent: aut acco
modent: aut equos alere: aut canes ad venandũ. Si &
equos ad venandum alit quomodo & canes: quod mul
ti docti improbant & dicunt ſeparata eſſe & ad venā
dum extra racionē pro ad venatum: vt venatum Ene
as vnaq; miſerrima Dido. Aut philoſophos. Eclipſis
pulchra & familiaris Terentio. Nam poſſumus ſubau
dire audiendos: ſiue ſectandos. Ad philoſophos viciũ
ē quia dixit ad aliquod ſtudium: aut ſi ad philoſophos
ſeparanda locucio eſt: ſic animum adiungant ad philo
ſophos. Egregie. Egreginm dicit quod ex grege diri
gitur. ſed hic egregie: valde nimis. nō eſt ergo ad lau
dem poſitum: hec inquit vt cetera ſimiliter ſtudebat
preter cetera: mediocriter ergo: non extenuauit rem:
ſed ad laudem retulit. Gaudebam. non dixit laudabā:
ſed gaudebam. laudat enī eciā alienus: gaudet qui pa
ter eſt. Non iniuria. intempeſtiue Soſia reſpondet: ſed
prudencia tante ſentencie compenſauit importunita
tem. Apprime. adiectio eſt cōfirmacionis & admirabi
liter dicimus: nequid nimis: ſentencia non incongrua
ſeruo. quia & peruulgata: & non referē ad perſonā do
mini dicentis: & de quo dicitur: an magis quia Soſie

cōuenit: huiusmodi caracter in verbis est. Nequid nimis: deest agas: vt sit ne quid nimis agas. Facile omnes perferre: ac pati. latens argumētacio est: qua filiū ad meretricem cōmeasse narrat pater: non ad corruptelam filii: sed ad obsequium amicoꝝ. perferre: ac pati ferre est cū certo tempore: perferre finem expectat effectus: ferunt onera: et sustinent supplicia: perferre mediocrit stultos odiososq. cū quib orat cūq vna his figura temesis: vna cū his dedere. pl9 est dedere q cōsentire quēadmodum in hostium potestates se dedunt dedere ergo pertinacibus. eoꝝ obsequi. i. cōmodior. sc eoꝝ obsequi studiis. Talem esse Pamphilū aduuat argumentum fabule simul & Charinum his sese dedere sed & obsequi superioribus: dedere: non aduersari paribus: non se proponere inferioribus nemini cōtradicere pertinacium: nunq preponens consencientibus. Ita deest faciens. volens: agens: vt facillime sine inuidia laudes inuenias & amicos pares. Salu. & cum omnis gloria ante iret omnibus tamen carus esse. Inuenias. secunda persona pro tercia: vt migrantis cernas. Sapienter vitam instituit. nam hoc tempore obsequiū amicos veritas odium parit. improbat a sapiētibus hec sencia. Nam obsequium assentator debet veritatem amicus: sed in theatro dicit non in scola. Obsequium amicos veritas odium parit. hic versus per impropriū est veritas odium parit. Falsum est aut: quod Cicero dixit obsequium primo dixisse Terentium: quum et Plautus & Neuius ante dixerunt. & est sentēcia

& magis theatro apta q officio. de qua Tullius multa dixit. Obsequium amicos v.o.p. Sentencia magis probabilis q necessaria & honesta. Interea mulier. Interea est cum habet instanciam superiorum actorū, Mulier quedā: sic dixit quasi ignorit nomen eius: paulopost Crisidem nominaturus. sed ideo vt gratam expectacionem faciat: simulq lectorem auidem nominis

reddat. Vt Vir. paulopost nominatur? ait. Ecce man?
iuuenem interea post terga reuinctum p. Interea muli
er: hic digressio est: nam proposuit gnati vitam dicere
Ab hinc triēnium. artificiose dixit triēniū cum posset
plus minusue temporis ponere: vt sit verisimile vnum
annū fuisse pudice: parceq; vite: sequentem condictio
nis accepte: tercium mortis. primo ergo āno ignorata
est Crisidis Pamphilo domus. secundo Glicerio cogni
tus: tercio nupsit Gliceriū Pamphilo: & pariter inue
nit parentes. Huic vicinie. vicinie huic vel huius: loco
rum. Inopia et cognatorum enim laudatis moribo qui
mox ducet vxorem: supereſt vt future quoq; matrone
id ē Glicerio probitatem debitam pro persona reddat
que quia honesta nunq; esse poterit: si sic causa constet
āte nupcias impudicā ductam esse: partim defencēda
partim laudanda est Crisis. cum qua cōmorata est quo
niā necesse est meretricē fateri in cōditione turpissimi
nominis multum: sumitur excusacio voluntatis. huic
vicinie legitur & vicinia & cognatorum negli. hic nos
iam parat ad Critonis aduentum. Egregia forma id ē
eminenti prestantiq;. Atq; etate integra. Integra est
etas que in flore consistit. cui neq; adcēdum iam sit: ne
q; quicq; adhuc sit imminutum: vt integer enī ascani9:
& coutulit duo ad questum meretricum congrua. So
Hei vereor: ne quid Andria apportet mali. Andria
mire: audiuit enī excessisse ex ephebis pamphilū: illa-
tamq; mencionē mulieris peregrine adolescentule pul
chre: ne quid andria. eleganter ex andro andrie nomē
estēdit & mulieris & fabule: & bene apportet qa por
tare ignotis est. Primū hec. p.u. defendit vt diximus
vitā crisidis vt potuerit: apud eam recte morata esse
glicerium que ex argumēto matrona erit primum hec
pudice viuebat: bene hec quidem. i. illa que coacta est
Duriter. contra racionē regule. debuit. n. dicere dure
ab eo quod est durus: & tamē est differencia. est. n. du

riter ſine ſenſu laboris: dure autem crudeliter: illud ad laborem: hoc ad ſeruiciam relatum eſt: ſed dure in altez: duriter in nos aliquid facimus Lana & tela victū queritās. ſubdiſtingue tela. huius eſt laboris. victū queritās vt. Vir. Cū femina primū. Cui tolerare colo vitā tenuiq; minerua. Impoſtū cinerē et ſopitos ſuſcitat ignes. deinde finem laboris intulit: non cibum ſed victum dixit. Cibus eſt enī qui eciā delicatis prebet. Victus in paruis aridiſq; alimoniis eſt coſtitut9: vnde Vir Victum infelicē baccas lapidoſa q; corna Dāt fami: & poſt tātum laborem victum non cibū dixit vt. Vir. At paciens operum paruoq; aſſueta inuentus: et non queres: ſed queritās dixit. Querit. n. qui ad plenum et p petuū reponit. queritat qui vix quottidie inquirēdo victū inuenit. Lana & tela. u. que. artificioſe vt videatur pudice apud eā futura materfamilias educi poſſe quam meretricē neceſſitas fecit Sed poſtq; amator amator fingi poteſt: amās uero amat. Vn9 & itē alter poſt vnū duo ex quibus alter vt ſint tres. inqnit poſt. Nā ii tres tū ſimul amabāt vt alter ab vndecimo: ergo alter nō ē ſecūdus ſ tercius. pcliue ad libidinē. procliue ē porro inclinatū. vel pronū inclinatūq;. Accepit tō dicionē cū vno. queſtū eum altero. cū altero nō eſt: cū multis ſit. Vt ingeniū eſt omniū hominū alia defenſio Chriſidis vt que ante fecerat ipſ9 ſint. que poſtea peccauerat nature homium aſcribanē. Condicionē. Condicio eſt cum vno certamen certam legem in ſe continens: poſtq; acceſſit alter id ē plures. queſtus iam meretricius factus eſt. Perduxere illuc ſecum inuitum eſſe Pamphilum his verbis ſignificat. perducuntur. n neceſſitate coacti. hoc eciam verbum iudices pronunciare ſolēt. & hoc eſſe quod ſupra ait his ſe ſe dedere eorum obſequi ſtudiis. Vt vna eſſet meum: & produce legitur eſſet: vt cibum capiant: & correpte vt alibi vna ſimul eſſemus: & vna cibū capimus: perduxerunt

illum secum: secum duxere vt secum esset. Egomet cō
tinuo mecū. bene mecum vt appareat nihil temere cō
stitutum vel prolatum foras: hocipsum satis quesitum
est: quod statuit de falsis nupciis: & inoffensus esset fi
lio. Egomet cōtinuo mecum: deest volebam: cogitabā
versabar. Captus est. tenetur: & irritetur: ex transla
cione ferarum: atq; venatus. Habet: id est vulneratus
est. habet enī qui percussus est: & proprie de gladia-
toribus dicit̄. quia prius alii vident: q̄ ipsi sentiant se
percussos. Captus est. Salu. Sin captus paruis cupi-
din. certe sine dubio pro certo captus est. habet: sic di-
citur de eo qui letaliter vulneratus est. Vir. Hoc hab;
hec melior m. d. u. d. ergo quid sequit̄ captum nisi oc
cidi habet. Obseruabam mane. mane aduerbialiter: ob
seruabam: deest tamē: hoc est quamuis captus erat: &
ecia habet: tamē obseruabam. Rogitabam heus puer.
nō rogabam sed rogitabam. quia sedulo faciebat. Dic
sodes. dic imperatiuum est: ideo temperauit iniuriā
blandimēto: Sodes: est autē si audes & si scias: nam de
lirat qui interpretatur sodes. Dic sodes ex-
hortantis est vox: vt amabo. Rogo: quis heri Crisidē
habuit. Opportune nomen intulit Crisidis: & bene il
li: quasi dicat: quā tu andriam nominasti: quis heri ha
buit Crisidem. Nam andrie illi id erat nomen: attico
more peregrine mulieri a patria nomen imposuit. & si
mul celebrat nomen comedie dicendo ex andro cōmi-
grauit. nam andrie illi id erat nomen. Quid ē simbo-
lum dedit: sed subdistingue quid vt sit vox querentis
quid dicat de Pamphilo: & quid Pamphilus ē primo
sic egit vt a Pamphilo querere videret̄: ad vltimū ad-
ducit nomē: nequid reliqui facer&. Cenauit. cetera ī
gestu sunt querentis quid dicat de Pamphilo: nec iue
nientis. Simbolum dedit. c. mire nulla pro Pamphilo
negacio facti est posita: sed per puerilem simplicitatē
omnia gesta narrata sunt. & quidem tacitum est nō ce

latum:sed vt nō factum est ita videatur. Item alio die item:similiter:& vide diligencie tempus adiectū:quasi non sufficeret vnus dies. Comperiebam nihil. ad. p. Vide si non verba patris sunt:& de rebus venereis circa filii mencionem agentis. Nihil ad Pamphilū quicquā: nam abundat quicq̄. nam nemo quisquā non dicit. Spectatum:ad Pamphilum non ad exemplū refertur. & spectatum:probatum. Et magnum exemplum continēcie laudis: Pamphilus exemplū continencie. Nam qui enim ingenius c. huiusmodi. qui animus:scz aut certe homo subaudiendum. Et neq; cōmouetur animus:deest eius. Nam qui cum inge. ingenia pro hominibus ponit: conflictaē id est atteritur. Conflictacio est tactus corporum inuicem & collisio. neq; cōmouetur:vtrum animus:an homo: vt subaudiamus eius. neq; animus cōmouetur vtrum deest ei9: an ordo est qui animus cum ingeniis conflictaē eiusmodi neq; cōmoueē in ea re. tam quod non premisio licet quanq; subiecit. Salu. atq; dicta vndiq; tribus tam cum muris & magnis turribus. Sue vite modum moderacionem. regimen. Tum id mihi placebat. tum preter quamq̄. Tum vno omnes ore. omnes ne pater amore falli videreē. et ideo mox ait bene dissimulatum amorem & celatum indicat. Tum id mihi placebat: tum vno ore omnes o. b. d. & laudabant fortunas meas q. g. b. t. ingenio p. fortunas pro me fortunatum: & de more. Vt qui te tanti talem genuere parentes. & vade ait o felix nati pietate:& Plautus. Fortunatū qui illum adduxit sibi. Hac fama: id est an vere laudatus sit:& singula hec pro argumētis sunt. & excusacio est: non est stulticia falsus sed impulsus. Impulsus: bene impulsus:vltro enī venire impulsus est: qui darz cōtra officium soceri. Vnicam gnatam suam abūdat quidem suam:sed tamē assueranciam est. vnicam gnatā quod tedio multorum filiorum:aut vnicam cum dote

ſumma: quid ſi pauperem ait cum dote ſumma placu-
it deſponi cum pronũciacõe placuit. Hic nupciis dic
tos eſt dies: vtrum cõſtitutus: an dicatus, ut Iunoni in
ferne dictus ſacer. Deſponi. ex vetere more quo ſpõ-
debat eciã petitoris pater: vnde ſponſus & ſponſa dici
tur. Placuit. adeo bona condicio fuit vt quã
vis vltro obiicereẽ: tamen ſtatim placer&. Deſponi
proprie nam deſponſa dicitẽ. quia deſpondet puelle pa
ter deſpondet adoleſcentis. Criſis vicina hec moritur.
cõmemorat eciã quæ eſſet Criſis vicina hec. ſupra enĩ
ex andro cõmigrauit huic vicinie vicina hec. O factũ
bene. animaduerte vbiq; a poeta ſic iuduci comicas mõ
tes: vt cum ad neceſſitatem argumẽti referanẽ nõ ſint
tamẽ tragice. Nam aut meretrix ſumitur: aut ſenex:
aut de duabus ſimul vxoribus vna vxor. Itaq; huiuſ-
modi obitu ut mediocri triſticia excipiaẽ atecíã gau-
deo. O factũ bene. quaſi qui dixerit. Vereor ne quid
andria apport& mali. Beaſti me. artificioſe quicẽ gau
dium ſubiecit: ne mors in comedia: luctus in tragedia
perſonaret. Metui a criſide. metuo illum dico qui mi
hi ipſi aliquid facturus eſt. Timeo ab illo cuius cauſa
poſſum aliquid mali pati eciam ſi ipſe nihil in me mali
conſulat. Metui a Chriſide a.p'x.a.i.u.e. Vna ade-
rat frequens: vt ſupra cum quibus erat. cunq; vna his
eſſe dedere. Aderat frequens: poſſumus enĩ adeſſe: et
frequẽtes nõ eſſe: ſi preſentes non adhereamus his qui
bus aſſumus & frequens: vt miles apud ſigna. Cura-
bat vna funus. Funus eſt pompa exequiarum: dictũ a
funalibus: eteni noctu efferebanẽ propter ſacrorũ cele
bracionem diurnam. Curabat vna f. vtrum non potue
rit in exequiis videre patrem. Interim. diſcretiue bu-
ius rei que ad narracionem pertinet ſuperiorem. Non
nunquã collacrimabat. illis enĩ magis cauſa flendi fue
rat qui eam amabant: & amiſerãt. hic amore propter
ſuam Glicerium. collacrimabat: qui alienis lacrimis ſu

as cōmendabat. Sic cogitabam. ac si diceret: hoc cogitabam: & sensum tantum cogitacionis dicere debuit. sed quia sic cogitabam dixit ipsum gestum cogitantis exponit cum dicit Hem hoc parue. con. hoc est cōmuni tantum. & quia dixerat puer: hoc solum egisse pamphilū. nihil aliud: simbolum dedit: cenauit. Huius mortem f. t. f. i. graniter: nam que nobis sunt familiaria grauia sunt animo nostro: vel familiariter: q̄si familiaris an pocius familiariter. Quid hic mihi .f.p. mihi circa me: & postq̄ mihi dixit pond⁹ intulit nominis dicēdo patri. Quid hic mihi f.p. vide q̄ venuste recierit hic. Hec ego putabā. Putare est eius q simplicitate pectoris oberrauit Cicero nō putauit: lapsus est hæc ego. p. e. cum adhuc nihil peccacionis ostenderet tamē dolor in futurā prorupit: vt & gener auxiliū priamo p. b. q. f. Humani ingenii māsuetiq; bīani ingenii circa crisidē: mansueti circa amicos. Egomet quoq; vt et ipse Pamphilus: an eciam vt ego quem quasi munus crederes. Eius causa. eiusdem mansuetudinis: & humanitatis: & eius Pāphili. In funus ꝓdeo. in funus in ipsū officiū: aut ī pōpam exequiaz: quod a funalibꝫ dictū est: & vncis & cuneis candelabroz: cuibus deliputi funes cerei fomites infigunt. Nihil suspicans mali eciā. bene suspendit auditore: eciā alia est suspēsio audientis & excusacio: alia eciā adhuc. Effertur grecum est: quod vitans Virgilius ne diceret effertur exportans tectis inquit: & corpora luce carentum. Efferri proprie dicunt cadauera mortuorū: & ire ꝓprie ad exequas. Vir Ite ait egregias animas. q. s. n. h. p. p. s Vnā aspicio. a. extra cōsuetudinē dicit vnam. nam vt dixim⁹ vnus ē adolescēs tolle vnā: & ita fiet vt sensui nihil desit: sed consuetudo mirantis non erit expressa Vnam ergo dixit vel vnā pro quandam: forte vnam aspicio adolescētulam: & hic duo sunt & etas & forma quibus addit pudor: quia meretrix non est. For

ma & vultu Sosia forma immobilis ẽ & naturalis: vultus moueẽ & fingitur & vultu Sosia adeo quia forme laudacio cũ meretrice cõmissa est. Progrediẽ artifex. Poeta ad laudanda ea que honestiora sunt q̃ forma: & vultu Sosia adeo quid hic deest vt eam mirum dignẽ simonis sola cognicio: & formã probat ĩ pnella pamphili pater: & matronalem modestiã mirat in vultu: & venustatem stupet Nõne ergo iam cernim9 prescripsisse Terentium vt cum Chremetis filiã esse eam recognouerit. Simo hanc pocius eligat: quã Philomenam q̃q; ex sororia pulchritudine: & ex amore Carini: & Daui laudacione ipsoz; queq; prope mõstrauerit nobis. Vultu Sosia. hec laus adiuuat post cognicionem futuram. Adeo modesto: ad eo venusto. modestus ad probitatẽ vultus: & morum pertinet. Venustus ad naturam corporis: atq; adeo sibi vultum fingere multi possunt: formam nemo. Vt nihil supra. eclipsis terenciana. nam nõ necesse est subiũgere duos versus. Que tum mihi excusacio necessaria. Preter ceteras. id est plus q̃ ceteras. Honesta ac liberali. honesta ad formam: liberali ad vultum retulit. Percussit illico animum. hoc est suspicio. vel aliquid tale. Atat. interiectio admirantis vocem, Illuc eius rei est quã in animo conciperamus. Vir. Hoc illuc germana fuit. Hic ille lacrime. binc. ex hac causa. Quam timeo. non videẽ adhuc Sosie plenũ argumẽtum adeo pendet ad ea que dicturus est Simo Quorsum euadas. id est exeas vel perueniias. Funus ĩterim procedit. Funus a funalibus dictum est: vt supõ notauimus. & est funus pompa exequarum: & bene funus procedit: nos sequimur dixit: quasi post ipsam morituri. vnde exequie dicunẽ: funus interim procedit. Ad sepulchrum ve. Sepulchrum vt dixi mus: q̃ sine re pulchra sit. an q̃ ibi sine pulsu sint id est mortui. an q̃ illic anime a viuis sepelianẽ: id est separẽtur. & sepulchrum dixit futurum: non quod iam esset

Sepulchrum enī a sepeliēdo dictum. Vir. proprie. At pius eneas ingenti mole sepulchrum. In ignem posita ē eclipsis. nō enī est que: & mire cū funus supradixerit. Fletur. hic bene impersonaliter fleē ab omnibus. extrema enī mortuoz omnes cōmouēt ad lacrimas. Interea hec soror. i. cp dixi esse sororē Crisidis. Ac flamā ac inuenit affectū sororis vnde omnes vicerit. Ceteri enī flent hec flame se ingerit. Vir. Extinctū nimphe crudeli funere daphnim. Atq deos: atq astra vocat crudelia mater. Ibi tum exanimatus Pamphilus. a volūtate a facultate a sūmo ad imum ibi sūt dicta & facta: ibi est pathos: & mire ibi. Bene dissimulatū. bene multū an quasi dolēs q eciā negaturus sit Cbremeti dixit bene. Et celatum. indicāt omnia significāt non ostendit inquit sed indicat: nō accedit sed accurrit: nō vestem aut manus: sed mediam mulierē: nō tenet sed amplectitur. & quia tribus rebo inducīē in alicuius rei gestionem persona: affectu: facto: dicto. Affectq est quod ait ibi tum exanimatus Pamphilus. factū quod ait accurrit: mediam mulierē cōplectiē. Dictum quod ait mea Glicerium inquit: quid agis? Cur te is perditū? Indicat. Indicium proprie est oris & lingue. factis ergo indicat. non enī dixit animo indicat: accurrit. Vir. Interiora domus i. l. & a. c. f. r. Mea Gliceriū inquit mea quasi amator hoc. Gliceriū q̄si familiaris dixit. Quid agis? quasi perturbatus. Cur te is perditum? quasi cōsolatus. Vt cōsuetū facile a. c. mire nō suspicareē dixit sed cerneres: & ē ordo facile cerneres: si cerneres scut sup laudem inuenias & amicos pares. Reiicit se ī eum flens q. f. obiciē ei quod a Glicerio factū est vt quāuis vnq tam palā de honore tam v. d. s. s. e. q. i. a. v. a. vt hoc m. d. d. Quid agis? nō interrogātis est sed mirātis est. Redeo inde i. a. e. f. iratus culpa: egre ferens. quia preter spem. Nec satis ad ob-mire expressit indulgenciam patris erga filium. erat inquit causa: sed pro

amaritudine obiurgacionis nō erat satis: hoc est nō ido
nea videbaē: nec satis ad obiurgandū .c. deest habui:
vel erat. Vir. Nec sat racionis in armis: & hic erat vel
habui deest ad sentenciā. Diceret. deest enī. Quid fe-
ci. mire fiduciā protulit argumēto quod est a minori-
bus ad maiora: eciā feci quasi facinus dixit. facere enī
quis & homicidium dicit. Cōmerui minoris culpe est
peccaui multo minoris vel leuioris. Que sese in ignem
conicere v. illic mea Glicerīū: hic pronomē dixit: mi-
ra dissimulacio: tanq; illā preter periculū nesciat. Nā
si illum obiurges vite qui auxiliū tulit. argumentū p
raciocinacōem a cōtrario: vt si dicas viro forti premiū
debeē: si desertori pena constituta est. Tulit. pro attu
lit: sed multa significat: & alias pertulit. Vir. Non tu
lit hanc speciem furiata mente corebus. alias sustulit
vt omnia fert etas: ;p aufert. Quid facias illi. pro illo.
Qui dederit d. a. m. Damnum rei ē: malum ipsius ho-
minis. Venit chremes p. a. c. argumentū ex cōiectura
ī testibo: & mire supra vltro venit ad me: ergo hic cau
sa iusti doloris ostenditur: quia dolet eciam Chremes:
nam potuit non daturus filiam non venire. Postridie
ad me c. vt sine dilacione scire possit & clamitās indig
natus est: vt clamāt omnes. Indignū facinus c. s. dissi
guendū vt per se intelligaē: indignum f. cinus hoc est
& ipse dolet pamphilū corrūpi. cōperisse ergo ab aliis
vt appareat verum quod ait: tum omnes: & hac fama
impulsus Chremes. Indignū facinus. co. deest se incer
taq; distinctio. Pamphilū cum emphasi dixit. i. pruden
tem & bene moratum & nec amicam sed pro vxore ha
beat: & simul excusat filiā denegaturi soceri pro vxo-
re. hanc peregrinā: hanc cū cōtemptu dictū est: & pe-
regrinam: vt alibi: adeo ne es demēs ex peregrina. nā
hoc nomine eciā meretrices nominabanē. Ego illud sc;
quāto affectu pater factū quod viderat negabat: sedu
lo: quomodo sedulo si negabat. an sedulo ut Sosie: id ē

ſimpliciter. Negare factum ſc3 quia nō ſemel negauit vel ille inſtitit: negare factū: officium patris: & ſimul per hoc expreſſio probacōis. Ille inſtat f. Plautus inſtare factū ſimile eſt eſt inſtare factū vetuſte. i. inſtat factū dicere eſſe. Deniq; quid deniq; ad ſummā properat & ad finem dictoꝝ: deniq;. i. poſtremo. Iam tum diſcedo. proprie. nō enī ab eo vnde diſceſſio. Vt q ſe neget f. d. probauit quod nō volebat ſenex Soſie: ad huc ſupereſt vt oſtēdat q; nō ſit iracundus qui iuſte ira ſcīt. Non tu ibi gnatum? vel eclipſis: deeſt in uaſiſti: obiurgaſti: adortus es. Ad obiurgandū. incuſandū: inclinandū. Tute his rebus. f. modo nō addidit diceret. Prope adeſt cū alieno more. prope ad ſūt nuptie: in proximo ſūt mete libertatis & ideo auidus uoluptaria ſub finem capienda ſūt. Quum alieno more. quum ꝓ quo. hoc enī ſignificat quum. Sine nūc me viuere interea modo: adeo non mea voluptate: meo arbitrio. Quis igīt r. ē o. l. mire obiurgādi tanq; incenſus pater ī filium vid erēt. nam ſuꝑ cōmotus plus per apoſiopeſim ſignificauerat. Si propter amorē v. n. hoc erat ſe-undū in diuiſione. & conſiliū meū cognoſces ſi propter amorē vxorem enī iniciū cōſilii ſui demonſtrandi: nolit legīt & nolet. Ea primū ab illo a. i. ē. caſtiganda vindicāda eſt ab illo iniuria q; facit: nō quā patīt iniuria eſt. & not; participiū a paſſiuo animaduertēda caſtigāda vindicāda eſt ab illo iniuria q; facit: nō quā patitur. ea primū animaduertēda iniuria: ut iam ſit peccatum q; recuſat nupcias: nō q; peccat adoleſcens. ideo ergo primū dixit animaduertēda iniuria eſt iudicāda exequēda eſt: & bene ea ab illo dixit iniuria. certiſſimam enī notat perſonā: que debeat pro iniuriis penas ſoluere: q; ſi dixiſſet iniuria eius amphibologiā feciſſet vtrū quā paſſus eſt ab illo: an quā ipſe aliis intulit. Et nunc id operā do v. p. f. n hic reddit quod dixerat cōſilium meum cognoſces. id. i. ꝓpter id. Vera obiurgādi

antitheton: quia falsa dixit intulit vera. Manibus pedibusq; prouebiale. i. omnibus membris. Obnixe. omnia cũ conatu instãter contra conantẽ. Magis id adeo id propter id. Mihi vt incõmodet, noceat. incommodum afferat. magis id adeo mihi vt incommodet: non inquit prodest filio amare meretricẽ. Quapp̃ter ꝯ mire Sosia interrogat q̃si nulla causa sit fallendi dominũ. Mala mens m. a. argumentũ a natura: & an aliquis sine causa malus: an ab impulsione. mala mens: malꝰ animus: qnia dixit magis vt ledat q̃ vt prosit. Sed quid opus est verbis est grauissimã penam ostendentis. Qui mihi exo. legit̃ & expurgndus: si expurgandus non qui: quia cui per veteres scripsere. & spero confore. confieri: perfici: vnde confectnm negocium dicitur: vel confecta res: que ad plenum perficit̃ Vir. Nunc qua racione quod instat cõfieri. p. p. a. d. Nunc tuũ est officium hoc. hoc ad illud terciũ respicit quod dixit: & quid facere in hac re te velim: has bene vt assimules nupcias. Perterrefacias Dauũ. hoc erat tercium de his que dictuꝝ se promiserat. Assimules. hoc est vnum verbũ assimules quod dixit: quin tu vno verbo dic quid est quod me velis. Perterrefacias Dauum: venuste & poetice. Obserues filiũ. Obseruacio ĩ duabꝰ rebus est, in obsequio & speculãdo. Curabo. vt cocus & sup̃ sic nempe vt curent̃ recte hec. I pre figura qđ nos pre i dicimus.

ON dubium quin vxorẽ nolit filius. Narracione iam habita persona Sosie nõ erat necessaria: ergo subsistit senex per quẽ agẽda sũt reliqua. nõ dubium quin filius: ad hoc certus inducit̃ Simo vt magis turbet̃ inopinata consencione Pamphili: ad ducendã vxorẽ. & preterea nihil agat cũ Cremete de tradẽda filia cõfirmandis nupciis. Ita modo Dauũ timere sensi. nõ recessit de loco senex: sensi ergo anteq; cum Sosia loqui cepisset: ita modo Dauũ timere sensi.

argumentū quod sup̄ ab eo quod nostri faciūt. Modo. anteq̄ cū Sosia locui cepisset Simo & Dauus: nō recte scribiē: Dauos scribendū: q̄ nulla littera vocalis geminata vnam syllabam facit. sed quia ambiguitas vitāda est nominatiui singularis & accusatiui pluralis: necessarie pro hac regula digamon vtimur & scribimus: dauus seruus coruus. Mirabar hoc si sic a. e. b. l. u. hic locus est in quo Dauus insinuaē spectātibus: & multa gesturus: si sic abiret: sic: p leniter & negligēter quod greci dicūt significat id ē sic: & est de his que adiuuāda gestu sunt. vt tantillum pueq̄: et huius non facīā. Lenitas. clemēcia: facilitas. cui cōtraria asperitas & difficultas. Et heri. sc3 verebar animo lenitas vt sit Lucrecius semp florētis Homeri. Semp lenitas ac in hoc simulata vsq̄nūc: nunc lenitas: nam nemo in diuersis actib⁹ semper lenis est. nisi forte fictus assimulator & callidus: semp lenitas sine difficēcia: est importuna lenitas. Quorsū euadat. ad quam partem erūpet. & euadere est per quācunq̄ difficultatem ad aliquid peruenire. Verbū fecit. nō dixit litigium: aut rixam: sed verbū. iste exiguitates assueracionēs dicunē. & cū pronūciacione vt intelligaē nec verbum quidem. Neq̄ id egre tulit. hoc est semp lenitas At nunc faciet. subaudiendū verbū: & est faci& persona tercia p prima. At nūc faciet. i. denūciabit: loqueē Neq̄ vt o. s t. m. m. i. cōminabiē tibi: & minas cōtemnens vt ad penas peruenias. Id voluit. aut absolute accipiendum id: aut id fit quō sic demōstracio est vt magis gestu q̄ sensu intelligaē ut sup̄dixim9. Nec opinātes duci. ducere est expectacōne longi temporis malū prolatari: vel induci vt feras in recia. Falso gaudio. vel ut ex ira & senis iracūdia. Sperantis iam a. m. ista singula sūt: & amoto metu: sic dixit q̄si corpus sit metus brutū: quod cū mo'imine moueē. Oscitacio est animi otium & securitas dictū ab orecīēdo. i. commouendo,

oscitãtes securi: vel nihil ꝓuidentes. Ne esset spaciũ ad .d.n. miranda locutio: vt si dicas cogitat ad dicendũ Astute .hoc & gestu & vultu seruili & cum agitacõe capitis dixit. Carnifex aut excarnificãs dominũ: aut ipse dignꝰ carnifice vt caro fiat .i. lanieẽ Lucil. Carnifex carcere dignus. Neq; preuideram, preuidencia duplex ẽ aut .n. animo: aut oculis preuidemꝰ. Hem. nũc quasi correpcio totius corporis. Ebodum .nutus est intencionem animaduersionemque deposcens eius cum quo vult loq. ebodũ ad me, parelꝺon est hoc loco. Quid hic vult. more seruili & a vernali gestu. sic .n. vocati a dominis secum vultuose agũt Qua de reꝰ negantis vĩ habet hæc interrogatio. plus est .n. qua de reꝰ nihil. Rogasꝰ hoc cum interrogacione indignantis. Meum gnatum rumor est amare. mire apud seruum dissimulat id quod iam probauit. Meum gnatum rumor est amare: grauiter constanterq; senex nondum se fatetur credere: nec verum scire: ne amittat vim vindicaturi si resciert Id populus curat scilicet quia rumigeracio populi est sit hoc aduersꝰ ab illo cõtumaciter: sicut Vir .s. is superis labor est: scilicet: semper cum ironia ponit Hoccine agis agis .i. audis: alibi sic hoc age amabo Plautus vos hoc agite spectatores. non iam simul demonstratiue veluti aurem suam tangẽs. Ego vero istuc de est ago vel audio. Iniqui patris est. Iniqui est si nunc velim querere actus liberos adolescentis. Nam que ante hac fecit pro ante hec: consuetudine magis q̃ racione dicitur Nihil ad me at. id agit vt consilium se seruare ostendat. Dum tempꝰ ad e. r. t. deest se: vt sit dum tempus se prebuit: quia supra dixit tute bis rebꝰ finem .d.p. Ad eam rem tulit absolute & de est se. siui animũ .n. e. s. mira racio cur siuerit vt & hoc quod permisit ad bonum permiserit non ad luxuriam. Siui autem distigue: est autem siui modo permisi: cessaui: siui antique. Aliter in adelphis: nõ siuit egestas facere hoc nos

Nunc hic dies alios mores. po hoc ẽ recte & seuere et ĩ exorabiliter denunciat aliam uitam peruersam & contrariam sic & Vir. Dis aliter visum est. Debinc postulo. si equum est te oro. d. grauius illud facto nomine. Vt redeat iam in. u. Iam modo tarditatis est signũ: & ĩ viã dixit quasi exinde ius sit erroris ad rectam viã vt redeat iam in viã prouèbiale. Hoc quid sit deẽ. n. quer is Ita aiunt hec & loquuntur vniuersi: & est tepida cõsensio: & quasi inuiti responsio vt in beautont. Ita credo monẽte patre filium. Tum si quis magnum metaphoricos: an quia pedagogus est gestat. Ad eam rem. i super eam rem hoc est super amorem Ipsum animum e pro egro nam animus eger: corpus egrotũ. Non hem interiectio est irascentis Dauus sum non edippus multiplex contumelia potest. n. senẽ quasi spingam dixisse. i. deformem monstricq; similem: potest etiam in humanum & ferum ut sphinx. potest per oedipum se ultorem promittere futurum atq; opressorem sapiẽcie senis Dauus sũ. n. oe. facere se negauit oedipũ vt senem sphinga esse confirmẽt non oedipum. Imitationũ duo sunt genera: quandam necessitas quandam introducit uolũtas: non oedipus si latine pronuncies genitiuus oedipi faciet: si græce edipodis. Sane qnidem. sane valide: quia si sanus validus est. Si sensero. h. quicquam comminacio & sic pronũciacio vt singulis verbis ardeat mire hodie: nam ad tempus non plenũ: sed ad comminacionem refertur: vt Vir. Omnes hodie moriemur inulti & dies pro nocte accipitur vt hoc ipsum nũcq; hodie. m. in. Quo fiant min9 quo minus hoc est quo impeditius Verberibus cesum te in pistrinũ dedã. vult ĩ pronomine & nomine exagitare comminacione seruũ ne quid relinquat inultum iracundie. dedam: dare est quod repetas: dedere est ad perpetuum: dam9 & amicis: dedimus tantum hostib⁹. Ea lege atq; omne. lege ad homines: omne ad rem diuinam refertur: id est

firmamentum per humana & diuina: omen autem est quicqd ore dicitur. Ea lege atq; omine: bene lege atq; omine: quia legis auspiciis seruatis ferebant̃: ergo sic ĩ tellige: q̃si dixerit se a cõdicione: & antiqui auspicacio omnia faciebant: que rata esse vellent. An nondum eci am. quartum parelcon: qa abundat eciã. Ipsam rem m. lo. ipsam rẽ voluntatẽ suã: aut interminacõnẽ suã hoc ẽ pistrinũ & penas seruiles. Nil circuicione. nil pro non Circuicione periphrasi. Vsus es. legitur & vsor es. id ẽ vbiuis facilius. admonicio ubiuis. f. p. s. Cicero non est in hac causa locus peccaudi. Bona verba queso. hic quasi dicat meliora loquere. rogo te ergo cum admonicõe: bona verba inquit rogo. Nil me fallis. non te ignoro: non me decipis. sic Menander nil me fallis figura Fallis. lates vt sit :nil me fallis: nil pro eciã nunc. Neque tu hoc dicas tibi non predictum. due ne gatiue faciunt vnam consentiuam: tres negatiue pro vna negatiua accipiunt̃: vt hic neque haud non. Salu. haud impigre neq; inultus occiditur. Vera ergo lectio est neq; haud tu dicas q̃ plurimũ non intelligit̃. hoc di cas. legunt neq; haud tu dicas tibi nõ predictum vera lectio: neq; haud dicas est: quintum Plau tus in bachidibus. neq; hoc subditiua gloria oppidũ ar bitror.

Nimuero Daue. Hic breuis & comica delibera cio est magna expectacione plurimaꝝ rerũ im minencia cõmotura excitantis Daui considera cione ꝓposita. Enimuero Daue. omnis persona aut ab altero commendatur: aut se ipsam populo commendat vt hic Daui. & per Simonem vt sup̃ scriptum est: ubi dicit. mala mens: malus animus: & hic per se dum hoc gestu ac sermone agit ac disputat secũ. Enimuero Da ue. significacionem habet nimiam permoti atq; iritati animi. Cicero hic cũ aliis & alia parte. Enimuero fe-

rendū est u. m. Segnicie. ad agendū. Secordie. ad cōsi
derandum' Quātum modo. q̄tum pro inq̄tum. Que si
non astu. p. prouisio rerum duas sgnificaciones habet
Prouidemus. n. nobis tam bonm q̄ malum. Malum si
cut quis emin9 ueniens telū prouidit: atq; hic cauerit
ergo hic prouidentur: cauentur: vitanē: & nupcias ve
lut in vndam nauigio imminentem fecit. quod si quis
non undam: sed ex aduerso uenientem proram excē
perit demersis vndis pessundabit: est ergo metaphora
Me aut berum. berū hic herilē filiū. Pamphilū ne ad
iutem an auscultem seni. semp deliberatiua verba ha
bent quendam sounm per quem exitus rei demonstra
tur: vt hic ostendit se Pamphilum magis adiuturū: q̄
verbis senis obtemperaturꝰ. Si illū relinquo eius vite
timeo. parcium tractatus que supra sunt. Pamphilum
ne adiutem an auscultē se. Vite eius timeo: ut alibi si
re tibi timui male. Sin opitulor. opē ferre dicit in ma
lis rebus: & his qui de salute dubii sunt: vt fer opē ser
ua me obsecro. Opitulor & opitulacio dicta ab opem
tollendo hoc ē ferēdo. Huius minas. subaudit timeo.
Quoi verba d. verba dare fallacia est: an illud spectat
nihil me fallis. Difficile ē. nō dicit impossibile ē. ergo
ostēdit patrē esse qui que pro Pamphilo. Primū iā de
amore hoc cōperit. Primo inquit iam infensus ē senex
deīde a Pamphilo grauidam esse Glicerium: primum
iā. est n. pro iam primum. De amore hoc cō.
hoc amore sic quasi cū tedio et reprebēsione eius amo
ris loquat. Me infensus obseruat. sc3 de amore filii se
nex me seruat: & re vera timēdus est. Nequā faciā in
nu. sa. hoc ad illud spectat: tum si quis magistrū ad eā
rē improbū ipsū a. e. Quo iure quaq; iniuria. prouerbi
ale hoc est: que sunt fas & nefas. nolis uelis. Ad hoc.
ipsa rē maior est difficultas quia grauidam Glicerium
seruat. Siue ista vxor. siue a. est. & hoc cum quodā te
dio & īdignacione stomachi interrūpit. Audireq; est

o.p.a dicie de mirificis & laudabilibo. nam & ea que magna fuut ecia si mala tamen miramur. quia libenter audiamus: & preciu est opere boc. i. audiendi. Et audaciam. proprie dixit: vt in Enucho. Audaciam mere tricum specta. Nam incepcio est amenciu haud amãcium. amabant veteres de proximo similia dicere. Cicero minus carum putauit siue de armario quanq; de sacrario fuisset ablatum. Quedam in verbis sũt que paromoea dicunt in nominibo Quicquid peperisset. maiorem reprehẽsionẽ sonat quicquid peperisset. pariter enĩ aut masculus aut femina: et solet iustior esse causa tollendi si marem vxor peperit. sed nimi amoris est non expectare quid tollas. Decreuerũt tollere. decernere est de magnis rebus certã proferre sentẽcia vnde ecia senatus decretũ: & fingunt ecia quandã argumẽti partem: narrat. & nõ credit factuq; esse que dicit: vt supersit locus errori: & fallacia quandã: ne veri similis sit ipsa fallacia tocius contencionis & vilitatis. Fuit olim quidã senex. ab exegematico ad mimenticũ transit. Is obiit mortẽ. plene dixit: quod nos obiit tantum. Vir. Morte obita. Crisidis patrẽ fama est recepisse orbam paruã. predixit: vt sit verum nõ posse eam facile suos agnoscere. Fabule ad narracionem: atq; ipsis cõmentũ placet. atq; p bac sit: tamẽ cõmentũ placẽt. quod cõminiscunt probant. Sed Misis ab ea egredit. atq; binc ibo ad forum. Parasceue alterius scene. Misis. semp nomina comicoq; suoq. aut a nacionibo sunt indita: vt Misis: Sirus. aut ex accidẽtibo vt Lesbia velut ebriosa a lesbo insula: que est suauissimi cãdidissimiq; vini. aut a moribo & vernalitate: vt Pseudulus. aut ex negocio vt Crisalus. aut ex qualitate corporis: vt chilacus. aut ex specie forme: vt Pinacium. Ego binc me ad f. nibil adbuc Dauus inuenit cõsilii: nisi vt orat Pamphilũ moneatq;. ego binc me ad foꝝ. vultuose hoc pronunciat: vt desit: pergam: aut ducam me.

AVdiui Archilis iandudū. Hec sūt inuenciones poetice vt facecie aliquid addāt. nam oeconomia est vt accersaē obstetrix: & cōueniaē Pamphilus. facecia scribētis in his verbis est: qua Archilis compotricē potissimū adduci iubet & fingiē. Audiui Archilis iandudū: frequēter hoc modo Terētius compendiū facit: vt egrediens loquaē persona de eo que ē gestura: & simul doceat quid ab altera gestū sit. Audiui Archilis iandudū. verum iandudū: iam primū intelligāt: vt iandudū sumite penas. Sane pol. sane: multū alias valide. nanq; validus est qui multū rerum necessariaq; habet ad salutem. Temulēta. produc primā sillabam te. temulēta: vinolēta: hoc est ebriosa. quia temetum vinum. vnde abstemius: sobrius. dictū autē temetum ab eo quia tentet mentem: temulenta vino temeraria natura. Nec satis digna c.c.p.p. bene in cōclusione illa specialiter probauit dicēdo nō idoneam cui committaē primus partus mulieris. sed mire signateq; dixit cōmittas. etenī cōmittimus magna: & que saluteē in dubio habēt: nec satis digna cui cōmittas primo: duas res: nec parienteē: nec primo partu vt Vir. Nō me tibi troia & domus Enee c.ī.s. Tamen adducam. redit ad illud quia vi coacta e. Importunitateē sc3. Importunitas neq; loci neq; temporis habet cōmoditatem Anicule. Archilis sc3. Quia cōpotrix. in vultū remāsit oracio. deest enī per figurā ideo illā vultū accersiri. In aliis pocius peccādi locū. vtq; in aliis mulieribo, an in aliis rebus. Sed quid nam. p.e.u. exanimatus ē. perturbatus Vir. exanimata sequēs inpingeret agmina muris exanim9 mortuus idem corpus vbi exanimū p.u.a. Sed quid nā. pro quare: vt quid veniat: aut de est potest: vt sit quid vereor. quid sit sc3 exanimatus. aut aliter quid sit. i. quid sit negocii. Nunquid nam. hoc comicum est & Terencianū. cum exceptis nun & nam sufficere ad interrogacionē potuisset quid.

Occine est humanū f. aut inc. Hic inducit̃ adolescentis animus circa nupcias vt ex magnitudine eius ingens gaudium cōpareṫ ī fine fabule cognita Glicerio: & simul id agit̃ vt magis magisq; per Misidem Pamphilus excitet̃ ad respondendū patri nupcias inducēti. Hoccine est h. f. a. inc. ab iracundia & dolore cepit. Iracundia descendit ex iniuria. Dolor ex miseria. hoccine ē h. f. a. inc. quasi deliberacio ē in qua due partes sūt vna patris: altera amice persuasorie Misis est principiū ab inuencione: in qua vt homi nem accuset: deinde vt patrē. hoccine est h. f. hoc est dilatare oracionē ne dicer & quid fecit. & est peruersa a maioribo descēdens ad minora per amplificacionem accusacionis factū aut inceptū in aliis factu aut inceptu fuit. hoccine est officium. officiū ab officiendo ab eo quod queriṫ quid efficere in eo vnūquenq; cōueniat pro cōdicione persone. Quid est si hec c. n. est: hec sic dicim9 de his que necessario sūt: hoc est qđ dicim9: si hæc contumelia non est: hoc cum stomacho dictū: q̄si aliquo cōtradicēte nō esse cōtumeliā. Cicero. Quid est queso metelle is: si hoc nō est. Vxorē d. d. sese mihi h. Decernere ē de magnis certā proferre sentenciā. Vxorem decreuit: posito iniurie Nōne oportuit: oportuisse ad patrem refert: nam nec si cōsentiret ad nupcias: sed fac me velle. Nonne oportuit prescisse m: a. Dolet autē se spaciū nō habuisse cōsilio: nōne oportuit. o q̄ de stomacho repetitum est oportuit. & de more prescisse. m a. prescisse proprie ad eū referē: hoc Pamphili cōmunicatū: quod neq; huius propriū est: neq; illius. & ante abūdat: aut certe pre: cū sufficiat scisse. Cōmunicatū. quia nupciaz̄ nō omnis potestas in patre est. Quod vē bum audio. verbū more suo posuit. vxorem dare. quod ait quid Chremes trāsit: a patre nūc ad socerum redit id quod nō ad Cremetē: sed illum trāseuntis etenī cōsiderātis quid dicat: quid Chremes irascit̃ patri quod

cogat Chremetē: q̄ nō negat vxorem. Nōne. dolet nō odio haberi: nō repudiari: quid Chremes: quid? nō la tuerāt Pamphilū repudiasse Chremetē. vnde & Dauus ait: qui postea q̄ auditū fuerat nō datum iri filio suo vxorē id mutauit. nōne dixti id tu id enī addenegarat. Cōmissurum mihi. gn. v. parauerat nupcias: & Chremetē mutare sententiā. id mutauit quoniā

quociēs nomine. Itane obstinate. obstinate est facere aliquid in alterius malū cū conatu perseuerantē. & in alterius perniciē rimis. Vt me a Glicerio m. ab. magna vi verbi & proprietate vsus est. vnde illud est Iphitus & Pelias mecum diuellimur inde. abstrahat. magna indignacōe vsus est: tanq̄ Chremes nō tā filie cōsultū velit: q̄ lesum Pamphilū. Proh deū atq; ho. f. q̄ ferueat indignacōne hinc aspice q̄ frequēter exclamat proh deū atq; h. f. alia exclamacio est aduersū socerū. Adeon hominē esse. neminē putat esse in genere humano ita infelicē ut se: quod est cōmune omniū qui in aliquo merore cōsistunt. itaq; nō se: sed cōdicionē humanam dolet: & irascīē natū esse quenq̄ qui possit esse tam miser vt ipse est. ac per hoc adeo se hominē esse infelicem. amatoris amore nominato exiluit ingemitus. Sic Vir. Aut si lux alma recessit: hector vbi est. Inuenustum aut infelcē. q. inuenustus est sine venere. i. sine gracia quē omnes respuāt repudiētq̄. Pulchre est quē deformes appetāt. inuenustū aut infelicē: inuenustus cui displicēs obiciē. infelix cui placens negaē. aut infelicē quenq̄: vt ego sū. adeo se miserū dicit quia sibi repudiare nō licet: vt propter se doleat humanū genus, in quo sit aliquis tam miser vt heu cadit in quenq̄ tantum scelus. Vt ego sū est: vt quā enī inferre debuit nō vt. Effugere. in totū fugere. Quot modis s c. si Cremes: spretus intelligimus Pamphilū quia operam dederit: vt se repudiare Chremes vt supra dixit: mutauit quia me immutatum videt. Quot modis, sez

c Chremes an Pamphilus. Facta. transacta omnia. p uerbiale est in id negocii de quo nihil supersit ad agendum. facta autem a Pāphilo: transacta ecīā a Chremete. Repetor repudiatus. quasi hec iniuria sit repudiare et repetere. & tale ē in eunucho excluſit: reuocat. Nisi id quod suspicor coniecturale argumentū Aliquid mōstri alunt. Duplex cōmmelia: & mōstri & aliquid. minus enī esset aliquod monstrū: sic quid hominis vxorē habes ? & mutauit genus dicēdo ea quoniā femina ē. sic in Eunucho. taces monstrū hominis ? nō dicturus es ? Aliquid m. a. ea. dū. monstrū dixit ea subiunxit: tanq̄ nō verbis sed sentēcie seruiēs: ea quoniā nemini obtrudi. mire obtrudi quasi inuito & totū cū iracūdia obtrudi: infringi: impingi. Itur ad me. dotem amator nō cogitat: & ad vtilitatē trahit quod vltro venit: & quod se repetit Chremes. Itur ad me: quasi ad hostem Plautus in pseudulo. Itur ad me. & Vir. Simul ense relicto: ibat in curialum propere. Oracio me miseram exan. ecīā pauca verba veteres oracionē dicebāt. Nam quid ego dicā. d. p. redit ad patrē in quo noue hoc accusat negligēter eū agere quod voluit fieri. Tantā nerem tam negligēter: sūmam nati ac nupcias. Preteriens modo. hic ostendit specialiter quid peccauerit pater preteriēs modo. Apud fo. vndiq̄ cōflaē excusacio ex facto quod preteriēs: ex tempe. quod modo ex loco quia in foro. ex verbis. vxor tibi ducēda est. mire ducēda: semp hoc genus declinacionis necessitatē ostēdit vt Vir. Vt pacē t. a. r. p. Sal. Agendū atq̄ obuiā eundum est. Id mihi visus est dicere. a. c. a. s. t. ad hodie cito retulit: ad vxor tibi ducēda est suspende te. Aut vllā causam inep. f. duo tempora in defensione aut vera: aut ad tempus accōmodata. Ineptū est quod a quouis reprehendiē. Post falsū quod ecīā prudentē possit fallere. Quod si ego rescissem i. p. si mecū cōmunicasset prius. Quid facerē si m. ro. ipse se reprehendit: qui si

rescierit aliud facerē vt hoc ne facerē. et nota facerem pro tacerē. Sed nūc quid primū. e. Deliberacio & per partes eius. amor: misericordia: hec oratoria sūt cum vnū negociū in multas detrahim9 partes. Diuerse tra bunt. pro in diuersa trabunt: amor a necessario. misericordia misericordia amphibologia. Nupcia rum sollicitudo a perturbacōne: quibo colligit cōsulere se nō posse. sollicitudo est que inberet mentibo sollicitacio que ab alio fit. Tū patris. p. amphibologia. Qui me tam l. p. explanacio in qua pudendū sit apud patrē Et ne ego vt a. sed pronomē hoc qualitatē habet. & ē an tali bono: qui me tam leni pa. an quia accusabat eū: sed amator est. Ego ne vt aduerser. videē inclinasse vt secundū patris animū cōsister & amore ad incerta iterum reuolueē. Quorsū acci. ad quam rem: quo versus. Sed nūc opus est: aut hūc cum ipsa: aut aliquid de illa calliditate femīnee & astucie sentēcia hec cōgruit. cū ipsa: nūc domina mea. Aduersū hūc: apud hūc: vt alibi & id gratū fuisse aduersū te h. g. Dum in dubio ē animus. trāslacio hec est a mole alicuius pōderis: que anteq̄ in loco sederit: & cū interea depēdet facile cōmoueē. Quis nā hic lo. Miss. salue. hoc secū: deī de conuersus vt vidit salue. difficile est aliud inuenire verbū q̄ sic declineē salue: & saluare quippe habes verbum per modos: & recta ē declinacio. Quis h loq. prīcipium terencianū in iungēdis personis. O salue Pamphile. o interiectio optātis aduentū aut repente percussi. Quid agit: amatiue & familiariter. nō enī dixit que Vir. Qui me reddat eū vel eo me soluat amantē. Rogas. Lenta quedā & tristis est respōsio & dolore plena Laborat e dolore. Duplicē laborem Glicerii esse dicit vnum paritudinis: alterū cure & solitudinis nupciarū Pamphili. Laborat e dolore atq; ex hoc misera solicita est die Callide aggrediē iuuenem. nam vtraq; propter illū perpetiē & dolorem & sollicitudinē. Atq; ex hoc

misera so. Missis que cõtra patrẽ suasura est incertũ in
veniens Pamphilũ facile ad se cõuertit mencionẽ do-
mine sue:& maxime quod addit vt illã egram esse di-
cat: quare statim perfectum est quod volebaẽ vt dicat
Pamphilus. Egone istuc c.q. Quia olim in hũc sũt cõ
stitute nupcie :nec addit a patre:sed inuidiose quasi a
Pamphilo sũt cõstitute ac timet in negocio. In hũc diẽ
Idem enĩ dies est quo placuerãt destinate nupcie: quã
Cremes denũciaret & supẽ:hic nupciis dictus est dies.
Tum autẽ hoc timet solicitudo reꝛ inceptaꝛ magna ẽ
quod in hunc diẽ sũt cõstitute nupcie. hic cercior me-
tus est & grauior. Ego ne istuc conari queã ꝙ ideo sic
Pamphilus qnia illa inuidiose nõ deserere cogaris dix
it.sed deseras. Ego ne istuc c.q. nõ perficere sed cona
ri velle aliquid ad scelus effectio est iam si nõ potest fi
eri. hic enĩ volũtas nõ factũ damnat. vt Vir. Ausi om
nes immane nefas. a.q.p. Ego conari: leuius est q̃ fac
ta facere. Egone propter m.i. magna vis est in prono
minibꝰ & diuersa cũ sũt & singula & non precipitanẽ:
nec dicunẽ vno spiritu:sicut in Eunucho. Ego ne illam
que me. que illũ .i. amat: que me. i. non amat. Egone
suadenter subaudiẽ vt fieri sinam. Que scꝫ nihil sumat
ab eius beneficiis. Suum animũ. quantũ ad amoreẽ per
tinet. Atq; omnẽ vitã. hoc est vt maritũ speraret. Que
mihi suũ animũ:atq; omnẽ vitã. cre. vel argumentum
a cõsequenti:si eam deserit: hec subiciunẽ. Quã ego ca
ram animo. pro vxore ha. nihil preter cetera sic est ni-
mis. Bene & pudice eius doctũ. hic illud soluiẽ lana et
tela victũ queritas:& nõ pertinet ad argumentũ:nisi
post vitã Glicerii ītelligas. bene & pudice. ad honeste
bene:& pudice eius doctã:banc sentẽciã quasi de exẽ-
plo probat. nam bene educata est a Criside primo pu-
dice vitã parce & duriter agebat. Coactum egestate.
propter id Crisidis inopia & cognatoꝝ negligẽcia .i.
coactũ egestate & nõ paupertate. sed paupertate cui

cõtrariũ inopia & cognatoꝝ negligẽcia. Haud vereor si in t.s.s.c. arguit animũ adolescẽtis cõtra patrẽ. cuius eciam nomẽ graue est. Sed vim vt q.f. Hic vereor subaudiẽ vt pro ne: non possis vt possis: sed vereor ne nõ possis nõ damnacio est: verũ adolescẽtis prouocacio in contemptũ patris. Adeon me ignauũ. aut verisimile. q. aduersũ necessitatẽ proferendũ fuit: id primum dixit adesse sibi virtutẽ: que sequunẽ ad finẽ pertinẽt ita pro tempore cõtemptũ patris. ꝑ fortitudine habẽ ingeniũ. Ignauus est qui vim nõ potest ferre: qui non ẽ perseuerãs. Adeon porro ingratũ. porro cõiunctio est expletiua: alias aduerbiũ temporis. Ignauũ & ingratũ est inhumanũ aut feꝝ. Post subiecta dixit adeon porro ingratũ: aut inhumanũ. mira omnis cõuersio nõ enĩ dixit adeon me obsequẽtẽ patri existimas: adeo gratum. adeo pium: adeo mãsuetũ. at amoris per omnia seruat cõdiciones: vt oratorie hoc cogaẽ scelus esse si pareret nũc patri. Vt neꝝ me con. n. a. nunc ordinẽ reddit. ferum enĩ reddit ad mãsuetũ: ꝙ eciã fere mansuescũt: neꝝ amor ad illud inhumanũ. Amor nãq; vehemencior est in homines. Vir. Quid inuenis magnũ cui v. m. o. i. pudorẽ adingratũ retulit: vt neꝝ me cõsuetudo: neꝝ amor: ad superiora. Vt seruem fidem. exquisite dixit: vt cõtemner & patrẽ. Vnũ hoc scio. vide ꝙ calida sint que a Misida subiciunẽ ad irritandã promissionẽ Pamphili. vnũ hoc scio. quasi quid tu facturus sis equidẽ nescio: sed nũc scio. Vt memor esses sui. bene preterito & futuro. quoniã que preterita sũt in recordacõe magis lacrimabilia sũt. vt Vir. o. p. i. quoi pate. o. c. q. tu. d. r. idem alibi. Per caput hoc iuro per quod pater ante solebat. O Misis Misis. primũ vocãdi alteꝝ increpandi est. Eciã nunc scripta. id argumentũ est quasi viue memor sit: qui eciã mortue verboꝝ meminit Crisidis. meminerit eciã de Cicerio. Iam ferme moriẽs. ferme aduerbiũ est festinãtis

ideo moriēs me vocat: ex tempore probauit locutā verā esse non ficta & simulata: nam qui sani sunt spe longioris uite adulanturr. Vir. Et dulcis. m.r.a. iam fere me moriēs: affect9 a tempore quod postrema vox erat Accessi uos. nos soli. figure proprie terenciane: vos semote deest estis: nos soli deest remansimus: vt est illud egone illam. que illum. q. m. Vos semote. nos soli ibi fidem: q̄ soli fuimus: q̄ nemo testis: an timuit ne hoc pater ante firmatum amorem cognosceret. Incipit. de est dicere. præparatio quasi vestibulum oracionis est. Incœpcio dicitur oracionis quæ longa taciturnitate mediante grauiterq̄ proferē: vt Vir. Tum pater, omnipotens rerum cui summa potestas Infit. Mi Pamphile & p̄spcia: & principium a blandimento. Mi Pam. imitatus est eciam blandimentum Crisidis. Huius formam atq̄ etatem. amat compendium lassitudo. formā. dicendo pulchritudinē significat. etatē quod puam huius. f. atq̄. e. duplex animus causa comendacionis forme & etatis: vt supra. forte vnam aspicio adolescentulam. Mi Pam. vides redditā vocē morientis designat interuallis intersumptam oracionem: utpute lassō anhelitu interueniente. Vtreq̄ legitur. Vtiles & inutiles: sicut & ad pudiciciā propter formam dixit: & ad rem tutandam Quod te per banc. d.o.q̄ post. vt quod te per superos: & ordo post quod oro per hāc dextram: tenet. n. apparet: per banc dextrā fidei & fœderis membrum ad manum fit conuencionis: & ingenium legitur & genīū: per huius solitudinē legiē & solicitudinē obtestor. Obtestacio dicitur quando eū adiuramus quem rogamus. Rogamus per eas res post quas rogamus. Vir. per cum se. g. f. t. Ne abs te banc segreges. neu deseras: ad finē ne segreges rettulit: ad solitudinem ne deseras: hoc est ne illam ducas vt amare desinas eciā si non ducas illam: me abs te banc segreges quasi ipsam amantem: banc post formā et eta

tem amantem segreges: hoc verbum simplex fieri non
potest neu deseras. Postremo te obtestor .sextum pa-
relcon dixit.n.iam quod ego te per hanc dextram oro
Si te in germani fratris. sc tunc dicimus quando pres
titimus aliquid: & tamen volumus aliquid exprobra-
re. vt Virgi. Si quam & alibi si bene quid
de te merui. Ingermani fratris. non fratris solum: sed
eciam germani. Siue hec te solum. si autē te mihi quo
q; pretulit: aut nullum alium nouerit amantē in domo
meretricis. Seu tibi morigera. f. hoc quasi amanti vti-
le fuit. Virgi. aut tibi quicquam dulce meum. Te isti
virum do. hec vt dicimus & singula sunt & non pre-
cipitantur. ne dicuntur vno spiritu: amicum tutorem
patrem. potest enim & maritus esse sed non amicus:
sed affectu mariti rettulit amicum: tutorem quasi or-
be. patrē quasi parue. virum ne segreges: amicum ne
deseras. & illud quod ait: & ad pudiciciam patrē: con
clusio per mandatum & obstetacionē efficax satis. Te
isti virum do. a. t. p. apparet quod iunctis dextris hec
dicebat: ideo & per hanc dextram te oro. hec bona nos
tra tibi hec verba quasi suppellectilem suam ostenden
tis sunt. bona natura: hoc est ad rem tutandā: hanc mi
hi in manum dat. Confirmate sūt legitime nupcie per
mauunm coniunctionem. & mire hanc: non huius ma-
num. Mors continuo ipsam occ. quo magis memorem
esse oportet eorum post que illa locuta non est. hanc ac
cepi. proprie quasi vxorem accepi acceptam seruabo.
conclusit partem deliberacionis sue per electionē. Sed
cur tu abis ab illa. corripit q; abeat ab illa. cur: non in-
terrogantis: sed corripientis est & increpantis q; glice
rium deserat. Obstetricem accerso. que opem rettule
rit parienti obstetrix dicitur: vnde & parturiētes fer
opem clamāt. Propera atq; audin. & interrogat quo
eat: & reuocacio ad argumentū magni amoris accedit
Verbū vnum caue de nupciis. deest dicas. figura: vnū

verbum caue dicas de nupciis. non quo hodie futuras nescierit glicerium: sed quod illas hodie indixerat pater filio: cū supra & pamphilo & glicerio distribute viderentur: quia sunt constitute in hunc diem. Caue annotant quidam caue hic corripiendum esse. Ne ad morbum hoc eciam iterum deest. n. accedat

Vid ais Birria d. ne. i. bo. p. n. In hoc colloqo altera pars ostenditur fabule. Si quid andria ex duorum adolescēcium periculis gaudii sp componitur: cum fere solam ecyram Terencius ex vnius comedia adolescentis effecerit. Quid ais Birria datur ne illa h. p. n. Has personas Terencius addit fabule: nam non sunt apud Menandrum fieret Philomenam spretam relinquere sane sine sponso: pāphilo aliam ducente. Quid ais b. Ex verbis carini apparet birinā nupcias factas cum pamphilo: nec adducitur tamen: vt statim credat: & accomodet animum. Sepius ergo repetit interrogādo & bene illa velut de amatore: velut de certa loqueretur persona. Sic Virg Solā nā perfidus il. t. c. a. & ergo nō Aeneas. sed ille & item hic non Philomena: sed illa dixit. Quid ais. b miratur magis quam interrogat vel pocius indignaē Sic est. hoc cum indignaciōe stomachi dixit. Qui scis non vult. n. verum esse. qui quatenus hoc vnde scis. Apud forum modo e. d. a. de loco. apud forum. de tēpore modo. de persona e dauo. Hei misero mihi. tandem aliquando productus est vt crederet. hei interiectio in his rebus quas execramur. Apud forum modo e. d. a. plurima dixit ad confirmādum Birria: quā do interrogatus est a loco: a tempore: a persona. Ante hac. i. antequam tua verba audirem: & duas prepositiones prepositi vt dicitur: sed vna est velut aduerbium: non iam prepositio: attentus fui: vt attentus audirem dicitur antehac attētus. Nulla prepositio prepo

sicioni adiungi separatim potest: vsq; eiusmodi vt sine aliqua prepositiõe raro inueniatur. Lassus & si lassus cura ex preterita spe nunc confectus est: sicut vulneratus. vt percussus: vt sanari non possit. Lassus cura cõfectus stupet adempta attencione: cura confectus: cõfirmato timore: stupet abiecta spe. Queso edepol. obiurgantis est. Queso velut rogantis est. Quando non potest fieri quod vis: id. v. q. p. Cõsolacio ad id quod fieri non potest suadẽs id vt velis quod possis. prouerbiale. Nihil vo'o aliud enim nisi. hic magis gemitu amatorio quã vt responderet Birrie dicit: quasi magis Philomenam velit: quam vitam & lucem. Idem alibi in eo me oblecto si c. m. non enim dixit nullam volo aliam quam philomenam: sed nihil volo aliud: quod infinitum est. Quanto sacius est. t. d. operam q. i. a. qui pro vt. qui istum amorem ab a. a. t. legitur ex corde eiicias. Tu si hic sis aliter sencias. Hoc gestu scenico melius commẽdatur: nam hec magis spectatoribus q; lectoribus stripta sunt. hic ergo seipsum ostendens dicit: & est hic prenomen. Sed pamphilum. sed incepti uum pro atq; eccũ Pamphilum: vt Salustius. Sed metellus in vulnere hoc non discretiuum vt si dicas sapiens sed miser. hic. n. discretiuum erit. Age age vt lubet aduersus hãc non habuit quod loqueretur: & pro missio reprobantis ea quæ sentit. Pam. t. c. p. o. c. cũ finguñ omnia. Experiri hoc. idem alibi. omnia prius experiri quam armis sapientem decet. Vir. Hanc quo q; posuit sentẽciam. Ne quid inexpertum frustra moritura relinquat. Ipsum hunc. aliene ipsum quasi auctorem & principem refertur ad dignitatem. ipsũ búc orabo b. s. Oramus que bona sunt. Supplicamus in aduersis malis: vel cum lachrimis. Amorem huic. n. studium aut voluptatem: sed amorem nec petam: sed narrabo dixit totum magnifice: hunc orabo ac supplicabo proœmia sunt peticionis: quibus ostendit poeta narra

cionem quam nouam & irreprobans: tamē petitur. vt aliquot saltem nupciis protrahat dies. saltem desperatis rebus solā petens salutem hoc vtimur prodat vero proferat: platet: differat. Lucilius in quinto. An poro prodenda dies sit. Interea fiet. a. s. Tale est hoc quale illud interea aliquid accidet boni. sed nihil illum dixisse poeta per seruū ostendit dicēdo: id aliquid nihil est: fiet aliquid: vt supra impetrabo. Adeon ad eum. consuetudine magis quam raciōe dicitur vnum enim abundat. Quid nisi nihil impetres: aut quid ni & sic nihil impetres: in vtroq; idem sensus est: sed superior per ironiam: inferior per simplicem explanaciōem soluitur. Et siquidem legitur subaudiendum ad eas vt sit quid ni adeas vt te arbitretur sibi. p. m. si. d. Quid ni si nihil impetres: nihil per ironiam dictum videtur si quid si nihil petas quoniam peticionem sepe impetracio sequit̄. Carinum video. sed non imperite Pamphilum priorē loqui fecit sed & fiduciam det Carino loquēdi: quod & Vir. elegāter. Heus inquit iuuenes monstrate mearū. Vidistis si quam errantem forte sororū. Carinū video. ad hoc prior īcipit Pamphilus vt ad confessionē carini minus clausa pre pudore sit via. vt ad te venio spē: salutē: ōsiliū auxiliū expetēs: elegāter q̄niā demēs & impbum ē quod petit nouissimum posuit consiliū vt si non possit ꝺcedi vel ōsiliū expetat ad sanandā demenciā Cicero tu da qui dedisti: spem: salutē: consiliū: auxilium: expetēs: vt in peticionibo fieri solet: beneficium petens: vtitur partibus deliberatiuis. Neq; pol cōsilii locū h. neq; co. auxilii: apud amātem neq; consilii facultas apud inopem neq; pol auxilii in his duobus ostendit eciā se se amatorem. Sed quid nam istud est. hoc si non aderit: locus confitendi amoris Carini nullus fuisset: neque pol consilii: quia amo neque auxilii quia sum miser. Hodie vxorem duces vide miram interrogacionem ante confessionem. Aiū

de re dicimus quam volumus esse falsam. Si id facies
h.p. me v. nihil prius quam se moriturum dixisse pu
denda dicturus vnde datum est vt ille instancius que
reret causam: plus dixit quam si dixisset morior hodie
postremum me vides a necessario
quia viuere non potest: & postremum aduerbium est.
Sponsam hic tuam amat. nulla conctacione Birria sed
facete seruuli paratissime narrant. Ne iste haud ne val
de: vt & cicero ne isti valde. t. Sensus hic est non id a
mat quod amo nec id odio habet: quod odi hoc est val
de iste inquit non mecum sentit: id amat quod ego odi
Sponsam hic tuam. callide & spōsam & amat: hoc est
neq; adhuc vxor tua est: neque aliquid admisit: quia a
mat tātum. Ne iste haud mecum sentit. ne valde aut
vt quidam volūt o quam Lucilius in. x. Ne quem ar
te bouem descripsi: magnifice inquit. Pamphile. arti
ficiose personam expressit Terēcius nupcias recusan
tem: & simul virgini seruauit. Quam
vellem. vtiq; viciata vt esset causa recusande. Nūc te
per amiciam suam & Pamphili: & per amorē obsecro
per amorem suum tantum circa virginem. Principio
ne ducas, sufficeret dixisse ne ducas. Dabo equidem
operam plus illi promisit quam ille poposcit. Sed si id
non potest, deest fieri. sed si id non potest: hoc ad pa
trem rettulit. Aut hæ nupcie sunt tibi cordi. hoc ad
Pamphilum pertinet. non enim vnum & idem est nā
si id esset nupcie hæ sunt tibi cordi superuacuum esset
additum cordi animo acuto dabo equidem operā cum
pronunciacione legendum est. Plus enim dixit dabo o
peram: quam si diceret non ducam. Saltem aliquot di
es profer dum proficiscar aliquo ne videā. primo que
maiora sunt petit: postremo que ex his videntur mini
ma: & hoc arte. Vt Incute vim ventis submersasq; ob
rue puppes. & ad postremum. Aut age diuersas & di
sice corpora ponto: profer: prolata: produc: differ: dū

proficiscar: aliquo ne videam: aliquo dixit vt exi'tum
esset incertum. Audi nuncia correpcio impacientis
qui non sinat audire. Ego Carine: sentencie que ex p
nominibus incipiunt sera semper sed vera promittunt
Virgilius. Me natā g.n.s.g.p.f.c. Ego Carine neu
tiquam officium. sensus hic est: non puto inquit homi
nem liberum qui cum nihil prestet: deberi graciam si
bi poscat. ergo cum tibi nihil prestem nolo mihi graci
as agas. non enim tui causa fugio quam prius quam
me peteres magis nolebam ducere quam tu cupis. cū
nihil mereatur: mereri est aliquid mercedis pro labo
re sumere: cum dicimus nihil meretur: hoc intelligē
nihil est mercedis dignus accipere: neutiq; vna pars
est oracionis: pro nequaquā: vt alio modo dicitur cum
is mereat ideſt præstet vt quiq; sui memores aliquos
facere merendo: & nunquam regina negabo promeri
tam. e contrario ledit quid commerui. aut peccaui pa
ter. Cum is nihil mereat: laboret & mereatur vel mer
cedis petere debeat: vt quid meret in Ecyra. Plautus
in pseudulo. Postulare id gracie poni sibi addi in gra
ciam suam ideſt sibi graciam mereri. Nupcias effu
gere ego ista si malo: quam tu a. interposita distincti
one vultuose hoc dicit: hoc est cum gestu. Reddidisti
animum. plus dici non potuit. Aut hic Birria. hic dic
ticos: quasi efficaciorem ostendit. ergo ad comparaci
onem alterius refertur. Facite: fingite: inuenite: effi
cite: fit quod verum est: fingitur quod falsum est in
uenīe ne temere fiat. Inuenite ergo. agite dicit: post
cogitacionem efficite: id in effectum perducite. Sal.
Nam & prius quam incipias consulto: & vbi consulu
eris mature opus facto est. facite: fingite: inuenite:
mire expressit Pamphili animum nupcias recusantis
cui quicquid dixerit parum est. Qui detur tibi. qui
pro quem ad modum. ne mihi videtur. veteres freque
ter ne pro non dicebant. Ego id agam mihi qui ne de

tur. non dixit ego non instabo vt ducam: sed quod est amplius & recte vtriusq; opera opus. non enim continuo dicit Carinus si non duxerit Pamphilus. Sat habeo. Sat antiqui pro sufficit: satis habeo dicebant an vel abundant. At tu hercle. haud quicq̃ deest effers dices: nunciabis: nisi ea que nihil opus fuit. hoc est datur ne illa b. p. n. Sic est. Apud forum modo e Dauo audiui. quod memor est Carinus: se non libenter audisse. Fugin hinc? comminantis & arguentis a se. Ego vero ac lubens. nemo libenter fugit: nisi coactus necessitate: hic eciam libens dixit: quod est libenter

d Il Boni boni quid porto? Hec scena consilium continet personarum ad quas maxime pertinet argumentum: & hic est locus in quo vt fieri solet fortuna mixta rebo dispositis magnas turbas dat Addidit Dii boni: boni qd porto? Nimirum qd insolencius dauus exultat: qui vt Simo dicebat timid9 fuit vt ipse Dauus eciam desperauit ex nupciarũ terrore: quas nunc falsas comperit. Dii boni b. q. p. ex proximo repetiuit bis: sed tamen alterum nominatiuo plurali: alterum genitiuo singulari dictum est. boni quid porto: non solum corpore: sed eciã animo portamus tam bona quam mala: sic alibi. Ne quid andria apportet mali. Vt metum in quo nunc est. a. atq; ex ag. ordine locutus est. prius metum adimere: sic demũ gaudio perfundere: hic ordo eciam in laude seruatur Letus est nescio quid. deest post: vt sit post nescio qd aduerbiale. exanimatum. perterritum: perturbatum Sed vbi queram. aut quo nunc in omnes se partes versat querens quo dirigat cursum. Abeo. videtur quasi extitisse: deinde quasi elegisse quo pergat. habeo. inueni legiẽ & abeo vti merito illi dicatur resiste. Quis homo est q. m. v. O Pamphile ante videt q̃ compleat

oracionem . Fuge Carine . euge . modo pro interiectio
ne positum est . Ambo opportune . deest adestis : non
opportune vos volo . Daue perii . proprium est dolen-
tis prefestinare in iudicanda que dolent
habet non nullum affectum quod addidit daue . Quin
tu hoc audi . modo pro imo : alias cur non . Mea quidē
hercle in d . est . vi . Videtur Carinus plus dixisse perii
quam Pamphilus . Mea quidem hercle in d . vi . est .
Sed non est hoc . plus enim pamphilus dixit : nam qui
viuit nō interisse : is autem qui viuit vitam potest in
dubio habere . Ideo & iurauit hercle : & affirmans iuſ
iurandum certe addidit bene certe quasi illud interi
falsum sit . Ita Pamphilus plus fecit pariturum se esse
dicendo : quam Carinus interisse . Et quid tu scio . mi
ra compendia que contra hic poeta longitudine fabu
le : nec tamen perdit affectus personarum . Et tu quid
deest timeas . Et id scio . tanquam dicat nihil est : & id
scio . legitur & si scio . Hodie tempus addidit tāquam
rem scientis . Obtundis id est sepe repetendo dicere :
obtundere est translacio a fabris : qui sepe repetunt
tundendo aliquid malleo : & idem obtundunt & bebe
tant . Obtūdis tam & si sincerius est & melius subdiſ
tinguere : id paues ne ducas : deest ob : vt sit ob id hoc
autem pamphilo dicit Tu autem vt ducas pro ne non
vt posuit . Atq; istuc ipsum nihil periclī est :
ille enim hoc idem dixerat cum ex clamacione quod q̄
si vanum contemnit . Me vide vtrum letus sum : an
me spectā fidei datorem vt dici solet me habes mereſ
pice . Obsecro te quam primum libera m . m . m . cum
precibus & tempus admiscuit & bene libera : perfecta
enim securitas liberacio nominatur . Hem ecce : de-
monstracio est facti . Vxorem tibi non dat iam Chre-
mes . oratorie a summa cepit : cuius partes multis di-
centur non dat iam chremes . bene iam quod si non di
xisset intelligeret Pamphilus postea chremetē filiam

militis: sed importune redit. Dū rus eo cepi egom&: iam tempus est reuocādi in scenam Phedriam: postq; acta sunt omnia: que illius absentiam desiderabāt. Cœpi egom& mecum. ordo cœpi aliam rem: ex alia re cogitare. Inter vias. figurate & noue inter vias: & ea ō nia in peiorem partem. vtrum subaudiatur cogitare: aut ibant: aut vergebant: aut quid tale. Dum hec puto. i. existimo. vt Virg. Multa putans sortemq; animo miseratus iniquam: & est apheresis pro reputo. putamus. n. instantia: reputamus preterita. Vbi ad ipsum veni diuerticulum. Diuerticulum est vbi iter de via flectitur: & proprie diuerticula dicuntur in via domicilia ad que de itinere diuertendum sit. Constiti. plus est nunc scientem stetisse: quam preteriisse nescientem. Heu biduum hic manendum est. interiectio laborantis animi: biduum hic pronūcia vt longum nimiumq; tempus. Tum deinde hic. tanquam ī loco suo atq; tristi: solo sine illa: aut sine alio oblectamento: sine illa satis amanter: sine illa: iam causa est cur biduum g̃ueĕ. loco tristi: cur solatium conquirendum. Sunt autem qui idem putent soli esse: sine illa: vt sine illa exegesis eius sit: & ob hoc dicit soli. Nihil est quid nihil: si non amantium disputaciones intermiscent quedam consilia sane mentis: que tamen statim resurgentis amoris scuicia deuincuntur. Ebone videndi quidem erit. ebo ridicule additum: tanquam omnino non secū loquatur: sed cum altero. Saltem hoc licebit. bene his dictum licebit: hic& quasi de re magna loquatur: totū ergo amatorie. Certe extrema linea. & hoc cēte quia quinq; linee perfecte sunt ad amorem prima visus: secunda loqui: tercia tactus: quarta osculi: quinta coit? an sic dixit extrema linea: quemadmodum dicatur lōgis lineis quid fieri. i. de lōginquo amare: haud nihil ē. amare modo frui amore dicit. Plautus ī bacchidib? Prius adde per quam te amare desinā: & sine te amē.

Villam pretereo sciens. sciens quidem: sed non minus amator quam prius. Sed quid hoc q̄ subito timida egreditur pithias: ex huius verbis persona ī scenam veniens & locutura describitur: & timida. Timida modo egra: turbata: commota. Plautus. manum timule: sed hic ipse: vxorem inquit Philomenam pauitare. ne scio qui dixerunt timere. timidi: aliud naturale: aliud cuēt9 ē vt addidit se sociā timiditq̄ superuenit egle.

v Bi ego illum sceleroſum misera atq̄ impium ī ueniam. In hac scena operepretium est delectationis spectatoribus ex querela ancille Thaidis atq̄ errore Phedrie. Vbi ego illum. hoc initio ostenditur tanquam per sequentem fugientem progessam esse p sonā. Sceleroſum misera sceleroſus est multorum: sceleſtus vel vnius. sceleroſus proprie auctor est sceleris. Sceleratus in quo scelus sit constitutum vel commiſſum. sceleroſum accusacio persone per sceleroſum atq̄ impium: sceleroſum in Thaidem: impium in virginē. Audax facinus facere esse ausum. facin9 facere: figura archaismos. Hoc quid sit vereor. pro duobus vnum dixit. s. vereor: pro & nescio: & vereor. Quinetiam in super. accusacio facti scelus plus. n. est sceIus quam sceleſtus. Vt Lucilius. Carcer vix carcere dignus. Postq̄ ludificatus est virginem. argumētum ab his que sunt post negocium gesta: & mire postquā ludificatus est: & conscidit dixit: cū ille videlicē & dū virgo reluctatur hoc facer&: & mire expſſit vitiū illa tū virgini ab eo quidem qui viciare iam posset: sed tamen eiusmodi ab adolescentulo cuius propter teneras adhuc vires ad expieadum venerem lōgiore noxa ad uersus virginem vtendum fuit. Nam ideo preter occasionem familie discedentis tempus: locus: & cetera attributa negocio: etiam somnus virginem opprimēs adiuuat Chereā: & mire ludificatus potius quā cō-

pelxus est: aut tale aliquid quod amorem indicar&. Vestem omnem misere discidit: adeo vt non amore fecerit: sed iniuria: & vide vt ex his appareat multū virginem reluctatā esse. Tū ipsam capillo cōscidit. multo melius quam si dicer& capillum illi conscidit: vt ego vnguibus facile illi oculos inuolem. Nōne credis. pithia id comminari quod a virgine minus factum sit quod quia puella non potuit: vnguibus quibus armāt hic sexus. In oculis quasi amatori. Venefico mutāti homines & ex virginibus mulieres facienti: an venefico amatori: quia amor venenum occultum est: vt occultum inspires ignem fallasq; veneno: & longumq; bibebat amorem. Nescio quid profecto absente nobis turbatum est domi: aut subdistinguendum est: & subaudiendum me: aut archaismos figura est absente nobis: pro nobis absentibus. Pomponius. Sine ergo istac presente amicis inter cœnam. Varro ī Marcellum. Id presente legatis omnibus exercitu pronūciat absente nobis: cum sic dicit prepositionē ponit absente: ac si dicer& corā amicis. Quid festinas. properas: turbaris: & trepidas. Salust. Properantibus vel festinantibus in summa inopia patribus. Egon quem queram. deest rogas. Eunuchum quē dedisti nobis quas turbas dedit aut est casus pro casu. vt Vrbem q̄ statuo vestra est: aut quem cum interrogacione pronūciandum: vt sit qualem. Quidam volūt quem distinguere quasi. d. qualem: sed nesciunt hac figura multum veteres vsos esse. eunuchum. n. quem dedisti. verbū rettulit: nunc ergo addit propter aliud assumendum extrinsecus is eunuchus: nam quociens vuo nomine aut pronomine diuerse declinacionis enūciaciones comprehenduntur necesse est quod alteri accommodatum fuerit ab altero discrepare: vt quem dedisti sic lic& accipere: quasi dixerit: qualem eunuchū & quales turbas. Quid ais? hoc admirantis est: magis

quam interrogantis. Temulēta es. ebria. a temeto q̄ nomine antiqui graue vinum appellabaut eo ꝙ tentar& mentem. i. labefactar&. Virg. Tenuisq; lageos: Tentatura pedes olim vincturaq; linguam. Vtinā sic sient qui mihi male volunt. bene se non ebriam esse in maledictum verbum probat: quasi vero temulētā esse felicitatis sit proculdubio quia non negat se esse ebriā sed non vino: verum malo ebriam: malo vult intelligi An obsecro mea pithias. mea: & meatu: & amabo: & alia huiuscemodi mulieribꝫ apta sūt blādimēta. Quid istuc nam monstri fuit? quippe monstrum esse omne contra naturam: si igitur eunuchus est & vitiauit virginē ꝯt̄ reꝝ naturā factū ē: & recte mōstꝝē: & ordo ē Quid nam istuc monstri fuit? quid istuc facere eunuchus potuit? istuc facere honestius apud puellam: quā si vitiare dixisset: & potest videri aliquid nutu significare. Ego nescio illum qui siet hoc quod fecit bene vitauit eunuchi nomen vt vitiasse virginem obtinere possit. Virgo ipsa lachrimat. nunc ostēdit quid fecerit: & ostendit argumentis. Neq; cum rogites qd sit aud& dicere. Quid si verberata esset: sed non puder& queri. hec autem iniuria apud virginem nō hab& nomen. Bonus vir: ironicos. non. n. eunuchus dixit iā nusquam appar&: nescias vtrum fuga eius queratur an culpa: constat hec argumenta esse: ꝙ ipse virginem vitiauerit. Bonus vir. bene vir: quia hoc illum esse cōtendit. Etiam misera hoc suspicor bene & quia suspicatur virginem vitiatam. Nequeo mirari satis. bene hic omnes suspitiones ad eunuchum quem nouit reuocat: nescit Cheream si quidem hunc esse & mira locucio: pro eo quod est nescio. Nequeo mirari satis quo ille abire ignauꝰ possit lōgius. Vise amabo si domi. sub audiendum est: aut num sit. quod dicis. Sed nihil posse. vt voluntas rei sit & non facti. Verum misera nō in mentem venerat, non nihil posse eos: sed amatores

non esse daturum. Sed addito iam plena securitas est Iam enim renunciacio est perpetuitatis. Scio preparacio est auditoris ad eam narracionem: que ostendit argumenta falsarum nupciarum. Tuus pater non me p̄hendit. pro prēdit: addita haspiracione geminauit sil labam: & prehendit dixit: quasi vitantem ac fugientē Ait tibi vxorem dare. ait proprie quia contemnenda dicuntur. ait tibi vxorem dare sese. b. coniecturam facit ex malis que precesserunt. ait tibi vxorem dare sese b. dicit cur primo crediderit veras dicturus: subin de cur falsas. Item alia multa que n. n. est. n. l. bene distulit narracionem ne si audiret Carinus & Birria dolos struere aduersum vigilantissimum senem. Item alia multa. que n. n. est. n. l. commoda narracio a necessariis tantum. minas autem senis pretermisit: ne corrumperet bona que nunciabat. Que nunc non est. argumentum est querere potuisse eum qui sit territ9 nam timor curam parit narrandi locus: modo temp9 & spacium eius. que nunc non est narrandi locus. non vult dicere quam minaciter secum egerit senex: quāque instet nupciis ne Carinum Birriamq; de spe deiciat quos vult secum amitti ne vxorē Pamphilus ducat. Continuo ad te properans. vide quantum properans dixerit: & percurro: vt continuacionem cursus ostenderet Vbi te non inuenio ibi modo non est aduerbium loci: sed temporis pro postquam. Vbi te non inuenio ibi. a summo ad imum diuisiones: quibus dicta & facta continentur: sub quorum genera sunt species non dictorum non factorum cum cōsideracione rerum personarumq;. Nusquam deest vidi. Forte ibi video Birriam. deest seruum: & recte dixerat enim apud forum modo e duo audiui. Rogo negat vidisse. mira breuitas & imitāda. Paululum obsonii. hinc est quod ait: nimium parce facere sumptum. Ipsus tristis de improuiso nupcie: mire & moraliter. ex his. n. que facta

non sunt : dixit quod feci sse deberet : & de improuiso
nupcie pronunciandum. Egomet continuo. & bene cō
tinuo : vt si ab vtroq; hoc fieret esset vera suspicio Da
ui. Egomet continuo. deest dico vel consuetudine dic
tum est egomet vna pars
oracionis est cbremem & cbremetem darem & dare-
tem. Cum illuc aduenio. solitudo ante bostium : signa
que sunt que non esse deceret. Solitudo ante bostium
quasi conuentum : & non consencientem filium excitat
ad gaudium leticia sua. Iam id gaudeo. Sic Virgilius
Cum venit auleis & cetera. rect: iam dicit & vultu e
nunciandum hoc dicit Pamphilus. Maneo ne tempo-
ris fuerit. Interea temporis loci significat. Introire
neminem non factis. Exire neminē. quid si intus erāt
ideo ait exire neminem nibil ornati. sic Salustius er-
go senati decreto seruiendum ne sit. magnum signum
proprie pro argumento. non videtur conuenire a se-
quentibus argumentum. Non opinor Daue. ille opi-
nionem accomodat tantum hic multum accomodat cō
iecturas. Opinor narras. quoniam argumenta sunt &
coniecture opinionem dixit : nam contra opinionē cer-
ta res est : que autem opinamur putamus que putam?
incerta sunt. Opinor narras : bene a prima ad secun
dam personā. Olera & piscículos minutos. sufficeret
diminutiue piscículos dixisse : quod sic minutos dixit
& precium obolo esse emptos : que est vltima numm
rum significacio. Sunt. n. genera nummorum piscium
que magno veneant. hic ergo eciam de precio vilissi-
mos pisces significauit : & quid si minutos : sed omnib
seni dixit vt obsonacionis ostenderet causam. Olera
& piscículos quod supra generaliter paululum obsonii
hic specialiter dixit. Eciam puerum inde abiens con-
ueni cbremi : sic cbremi : vlixi. vt achilli. eciam puerū
eciā p̄ terea. In cœnā seni misere seni cui? ē maior
cura domi. Nullus sū. pro non sum : vtalibi nullus dixe

ris. Quidita. vna pars orationis. Ridiculum caput pro toto homine. nemo enim ore contempto ex aliis membris homine velit significare: & est synedoche tropus Quasi necesse sit si huic non det te illam vxorē diceret Ostendit vicioſum hoc esse in quo altero sublato non necessario alterum relinquatur. si huic non dat te illam vxorem ducere. hic laborat Dauus quemadmodum Philomenam Carino propriis laboribus promereatur vxorem: si huic non dat te. i. v. d. Artificioſe Dauus Carinum excitat vt si fieri possit adiuuetur negocium pamphili. dum ille sibi prouidet. Nisi vides. prouides. Ambis magnarū rerum desiderium & appetitus ambicio dicitur. Vale cōfirmata re a factis & a personis deliberatiua nascit

Q VID igitur sibi vult pater? Hec scena deliberationem cōtinet Daui & Pamphili: & bene igitur. si n. falsę sunt nupcie. Quid cogitat. c stomachose & hoc dixit sibi: vt ille. Quid vult concursus ad amnem. Si id succenseas. id: ob id: post id neq; id iniuria: id vsq; adeo iniustus sibi videbitur: vt se in iusticie ipse condemnet. Ad nupcias perspexerit. perspicere est ad plenum & perfectum videre. Tum ille turbe. ille ad terrorem rettulit. Quid vis paciar. hoc est paciar me vxorē ducere. Pater est Pamphile. hoc vultuose pronunciandum est: & mire pater dixit: vt ipso nomine videatur habere auctoritatem: & veluti dormitantem & oblitum potestatis paterne his rebus excitat. pater Pamphile difficile est. hec sola mulier quibus paciar: sunt qui: quiduis pro quicquid vis eue nire intelligant: quia dixerat. adeon me ignauum putas. alii pronunciant: vt sit sensus: quid me vis facere an vt hoc paciar vxorem mihi dari. Pater est. a neces

sario argumentū: difficile é: hoc reſiſtere: cōtradicere Pamphilo difficile: pernicioſum glicerio. Sola autem ſine defenſoribus propriis: & ſola & mulier dixit. Sola ſine auxilio ac per hoc deſerta. Difficile eſt

deeſt, reſiſtere: cum vultu deſiſtere. Dictum ac factum. prouerbium celeritatis: vel cito dictum ac factum inuenerit: pro inueniet coniūctiuo modo pro indicatiuo vſus é: & hec honeſta locucio. Quamobrē eiciat. o. callide ad eum periculum ſe conuertit: cui plus amator timet quam ſibi: ideo vincitur ſtatim: apparet autem Dauum male ſuadere: quia tūm caueat Pamphilo: tum cum maxime formidat ſenem. Oppido. ex ciuitate. eiciat. miratur & ſtupet. cito. illo admirantis: hic eciam confirmat: addidit & tempus celeritatis. Cedo ſingularis numeri eſt cetera pluralis tantum: vt ſalue ſaluete. Dic te dicturum. pronuncia dic quaſi rem facilem: & nullius preiudicii. Dic te dicturum. hoc eſt quod ab inicio nitebatur Egon dicam

ego emphaſim habet: hoc eſt vel quem non oporteat dicere: vel quem non conueniat fallere atque mentiri Cur non, non interrogat ſed facilitatem rei oſtendit. Nunquam plus habet negacionis quam non. Ex ea re quid fiet vide. vt illa excludar. hac concludar. mire hac cum pronomine ſignificat dicens ab illa. illic nec ſexum ſeruauit ne vxor eſſe videatur: & ex ferarum tranſlacione concludar dixit vt alibi concluſam hic habeo vxorem ſcæuam: vt ab illa excludar

nam aliud infert. atq; intelligit dictum dicere. Nempe ſic eſſe hoc opinor dicturum patrem coniectura atque diuinacio an hoc: an illud venturum ſit. Nempe ſic eſſe opinor a limitacione

ducitur enim hoc nempe a poſſibili. Cedo quid obiurgabit. cedo ſingulariter tantum: cetera pluraliter. Hic reddes omnia. hic aduerbium loci non eſt ſed aduerbium temporis. Vt Virgilius. Hic annus

grauis atque a.m.a. redes facies restitues cedo quid obiurgabit. ab vtili. Incerta vt sient. hic est euentus sine omni periculo: hoc est sine ducenda Philomena. Nam hoc haud dubium ne consenciat chremes filiam dare. Nec tu ea causa. m. hec que. f. ne is mutet sententiam suam: nec tu ea causa minueris. hoc est quod supra id mutauit quoniam me immutatum videt Nec tu ea causa minueris: quia promisisti te esse ducturū. Ne is mutet sententiam chremes scilicet ne is mutet ad consilium redit: & coniungit euentum. Patri dic velle te, vt cum. ve. n. bi. i. n. q. sed ne securus quod non sit Chremes daturus filiam suam paruifaciat irā patris: & negat vxorem ducere vtpote fretus neminem aliam sibi commissurum coniugem. Nam quod tu speras. sunt qui speras pro timeas habeant. nam quod tu speras aliam daturam pro pulsabo. hoc est causam inanem esse monstrabo ideſt ostendam nihilominꝰ te esse ducturum aliam vxorem: & si hanc non duxeris propulsabo. eleganter pro id quod est repellam. Vxorem. bis moribus: deest aliquid vt sit bis moribus agenti aut bis moribus predito. Vxorem bis moribus dabit nemo: ne alteram querat inueniet inopem

ideſt inueniet eleuacionem & superbiam. inopem. sed ne inopem querat inueniet in opem. sunt qui

dici putant inueniet inopem pociusquam te corrumpi sinat. Sed si te equo animo ferre accipiet negligentem feceris. hoc est eciam in paratis nupciis. alia ocio ex ocio hoc est securus. Interea aliquid. mortem patris adolescentis in delicto pro bono seruus ostendit. Acciderit & ad causam refertur: & certe quia mortem patris bonum denunciat. deciderit. Nota acciderit eciam pro bono & ab hoc & apud veteres frequentatum. Haud dubium id quidem est. plus intulit quasi interrogatus. Vide quo me inducas. in eadem trans-

laciõe pmãsit qa rursũ dicit hac ɔcludar bona economia ait dicã: vt scias illũ nõ silẽciũ sz securitatẽ ĩperasse. Quĩ egomet ɔueniã & ideo ille vt ɔsentire dicãti tacẽs vidẽt vt mox iuste succẽseat Pam. Dauo Quĩ taces cur nõ serus significat: nã nõ tacẽ securũ eẽ dicit. vt ĩ adelph tace taces cõrepcio ẽ silẽciũ p̃cipiẽtis de eo dũtaxat Carĩo ne timeat de nupciis. i. esto secur9 nã nõ tacẽ securi ẽ. Puerũ aũt ne resciscat videt hoc illi ɔtriũ eẽ qđ dixit qcqd pepisset d. t. sic ergo soluit: qđ ibi seru9 cũ stomacho dixit hic tã Pam. vẽcũde locutũ accepim9 puerũ aũt ne resciscat aut diuinat aut puerũ ꝓ q̃libz sexu sobolẽ h° ẽ fetũ vt qcqd pepit decreuerũt. t. vt Greci puerꝫ Homer9 & horaci9. Dicã & alcidẽ puerosqꝫ lede Caucõ ẽ cauciõe op9 ẽ. hoc ẽ cauendũ ẽ. Nã pollicit9 sũ suscepturũ ꝓmissio & pollicitacõ eandẽ vĩ habẽt: sz pollicitacõ maioris asseueracõis ẽ hãc fidẽ Ordo ẽ vt hãc fidẽ sibi darẽ me obsecrauit: q sciret nõ deserturũ Curabit nõ curabo sed impsonalit cũ difficultate qđ q̃si arduũ ẽ & graue ostẽdit.

r Euiso qd agãt: aut qd c. c. Hec scena nodũ ĩiecit erroris fabule: & periculũ comicũ: facit eciã execucionẽ ɔsiliorũ Reuiso qd agãt: aut qd captent ɔsilii. qd agãt. auribꝫ op9 ẽ qd captẽt. prudẽcia & sagacitate & qđ sup̃ dicit nõ penituit. s. repetẽ obserues filiũ qd agat qd con. con. illo. c. qđ. n. prudent dictũ fuerit nõ piget repetẽ Actio tñ ex his tribꝫ ɔsistit cogitacione dd. regẽdo Reuiso redeo vt videã Quid agãt qd respondeãt qd dicãt Hic nũc nõ dubitat nõ dixit senex aut pat sz hic cũ odio q̃niã anĩo aduẽso loq Ex solo lo° solo deserto: vbi meditari facili9 poscit Et oracõez dixit qđ q̃si ad plenũ cogitari potuissz qppe meditat9 aliũde ex solo lo° Menãder põtes venit meditat9 alicũde terror obiurgat patris habitacõ ad ꝓmittẽdũ Pam° qđ raciõis habet q̃ꝫ non. Vt Virgi. Nunq̃ꝫ omnes hodie moriemur multi. commutaturum patrẽ. Iurgium habiturũ. hoc est enim iracundia in maledicta compelli

ERVS me relictis rebꝰ omnibꝰ .p. videq̃m mire eum omnes consulto consilio agere videantur tamen omnes rerum exitus inopina iudificantur. berus me r ' r ' o Ad hoc venit Birria vt in errore conculpet Carinum: & in hac scena quatuor persone sine implicatione intellectus loquuntur. berus me relictis rebus omnibus imponitur manus rebus: cum perficitur id quod cœperit. Vt Virgilius Imponit regina manum . Relinquntur vero res cum imperfecte relinquntur. Item Virgilius. Atq; opere in medio defixa. r. a. Pãphilum hodie obseruare. Obseruatio duplex est: vel captionis vel obsequii. berus me r. adeo posuit hoc negocii rebꝰ omibꝰ id propterea nunc hab&. u. s. necesse est aut alterum esse superuacuum: aut propterea post accipiẽdũ. Hoc agam. in gestu est figura corporis obseruantis quid agatur. Vtrunq; adesse video & Dauum & Pamphilũ Quasi de impuiso respice ad eum. Interest eius qui repente aspexerit: nam videbitur nihil dolose locuturus vt respexit ad vrbem: quasi dixit de improuiso. id est ad eum scilicet: ne mediata intelligat habuisse consilia Hodie vxorem. d. u. d. u. nolo & volo: nimis imperiosa & superba dictio est: vt alibi pisces ceteros purga. d u. m. ia. s. s. l. p. u. c. u. e p volo. nũc nostre timco pãti. q. r. In me mora recusantis est magis q̃ non volentis consensio: ea segnis ac tepida: si penitus consideres Hem: perculsus hoc dicto Byrria interiectione magis q̃m verbo exclamauit. Cũ istuc quod po. . ĩ. nimis obsequenter locutus est pater: & postulo proiubeo: & impetro: pro extorqueo: postulo iuste volo. petimus. n. q precario. poscimus imperiose. postulam9 iure. quid dixit? non hanc Pirrie personam quãtam: sed nunc admixtam. impetro. pro cum impetrem. Herus q̃m tum. a ab. u. ex. Cadere spe dicuntur qui leuati animo a summo ad inferiora labuntur. Vxore. hoc est matrimonio

ac nupciis. Sum verus id est veridicus: vt falsus ꝑfa-
sidicus: vxore excidit: quia greci dicunt
Nulla ne in re esse cuiq̃m hominum fidem non ĩ nullis
terris: sed ne interris neq; in psona. vt Virgilius. Nus
q̃m tuta fides: & in amore fracta esset ab eo quem sub
isse. b. c. e. e. p. audierat. alibi Terentius: cuius tu fi-
dem in pecunia perspexeris verere ei verba credere: v
bi quid mihi. hic ad rem. Verum illud verbum est. id
prouerbium & sententia: & sic veteres verbum pro sen
tencia. Omnes sibi male melius q̃m alteri. sic alibi. ꝓ
ximus sum egom& mihi. Ego illã vidi. v. f. b. hic cor
rigitur a poeta quod p iracundiã dixit Pamphilus ali
quid monstri aiunt. memini videre & memor sum me
vidisse: aut memini videre. hoc ẽ intelligo. scio aut me
mini quod viderim: memini videre. pro uidisse. Enni
us. Memini me q̃m fieri pauidum. alibi sic memini vi
dere noui probare. Forma bona. distinguitur. quo eq̃
or: quo hoc est quare equior Pamphilo. beneuidentiõ
non iratus vel minus iiqu9. si se illam ĩ somnis per no
ctem ait Virgilius. Libra dies somniq; pares vt. u. f.
b. vt Plautus miris modis ludos faciũt hominibus mi
risq; exemplis omnia in somnis. da nũc. quia vulgo di-
citur cum illa manere: cum illa dormire. alii in somnis
vigilans sed melius per noctem.

IC nunc me credit. a. s. f. Hec scena dolos
continet vtriusq; persone quibus vtraq; ca-
pit: & capitur miro modo. hic nunc credit aliquam si-
bi fallatiam. Dauus ita videtur loqui: vt null9 specta
tor audiat: sed hoc ait vt velit audiri a sene. Gratia. g̃-
cia veteres pro causa ponebãt. quid Dauus narrat. vi
detur illi blandius locus esse. eque quicq̃m nunc quidẽ
bene nunc quidem: similiter nũc nihil: vt pauloante cũ
dixit id populus curat scilicet. eque quicq̃m nũc qdẽ

hoc est nihil: nihil ne. Hem. hem interiectio est irati aduersum eum qui negat se aliquid locutum esse: siml' quid sit eque quicq̃m núc quidé senex explicandú dat Nihil prorsus id. neq; prorsus nihil dicitur in quo nulla est ambiguitas & est confirmatio negantis. Atqui expectabam quidem. expectamus tam bona q̃m mala: speramus bona. Preter spem euenit. preter: ꝑ contra vt preter etatem tuam. Hoc male hab& .v. ironicos virum dixit defessum senem. non enim ioculariter dixit virum. virum enim modo ad vituperationem cum ironia: ad laudem modo sumitur ironia. Potis ne mihi v.d. integrum potis ne pro potis. vt Virgili9 Nec potis ionios f a e s. & deest illi. est enim nomen potis: & facit potis potior potissimus. Num ille molestе. q. h. s. n. quippiam significatiõem minime rei. Propter huiusce hospite consuetudinem. hæc omnia pronominibo bene mollita sunt. &. n. atrocia sunt: si cuiꝰ suis nominibus nuda ponant. huiusce hospite: non meretricis & consuetudinem non amorem dixit: ita omnia extenuat vt Dauus audiat confiteri. Aut si adeo. bidui est aut tridui: bene ait si adeo. ne sibi omnino negaret curigitur tristis est ille diceret. solicitudo propter turbationem. Nostin deinde desinet. in significationem multorum: que compendio facimus. Nostin dicimus. Eã rem reputauit. via retractauit: quia putare purgare est: vnde & arbores & vites putare dicimus. Via: consilio: ratione. Laudo. senex inducitur & credit. Dũ licitũ ẽ & licitũ ẽ ei ꝑte. hoc est dum tu permisisti: & mire hic vtitur verbis senis. ipse. n. supra dixit: dum tempus ad eam rem. t. s. a. u. e. s. Dum etas tulit. dũ esset etas imatura nupciis: Tulit duo significat: attulit & abstulit: passus est pertulit dum licitum est ei: sic & placitum & puditum dicebãt: que nos placuit puduit Tum id clam. c. bene clam: quia nunc liquido apparet Pamphilum voluntatem propositumq; mutasse. tum

id clam cauit ne vnq̄ familiæ ſibi eſſet . mire vtiē ſenis
verbis. ipſe enī ſupra dixerat. dum tempus ad eam rē
t.s.a.u.e.s. nunc vxore opus eſt. Animum ad vxorē
appulit q̄i denūciaone quadam neceſſitatis ſeni impoſi
te:& bene appulit: quaſi abiactatione fluctum marini
eſtus . bas enī tempeſtates habet amor. & ſic dixit ad
vxorem animum appulit vt ſupra animum ad. ſ.a. ſub
triſtis viſus eſt.a. mihi ſubtemperamentum eſt plene
pronunciacionis: vt ſubridet non ad plenū triſtis :aut
rid&:vt confeſſionem eliceret. Subtriſtis v.a.m. mi
re ſeruatum eſt in adoleſcente libero
& in amatore nam & honeſto in
ueni nō cōgruebat verſipellis vultus :& in amatore ab
ſurdum fuerat ingenium celare triſticiam. Itaq; nec ad
plenum triſtis fuit: quia dixit occultāda res erat :nec
gaudium fuerat:quia & ingenium & amatoris neceſ-
ſitas in triſticiam retrahebat:ſed eſt quod ſuccēſeat ti
bi:quod ille aſummo ad imum oppoſuit:hic cauſe deri
uationem oppoſuit:quod ſuccenſeat tibi: ſuccenſere in
re graui & iuſta:& iraſci. Puerile eſt. apparet Dauū
nunc querere quid reſpondeat :& ad quam cauſam de
riuet auerſa ſuſpicioatne triſticiam Pamphili: quam
animo aduertit ſenex. Puerile eſt. nihil eſt. vtrū ma-
gis ideo ſuſpendit vt ſenex audire deſideret: an qa nec
dum commentus eſt cauſam contra rependendam pro
poſitioni ſenis:nihil videtur inuenire non poſſe ait ni-
mium ſed parcere facere ſumptum mirum ipſum dice
re veluti fecit & minimū parce pce equaliū facere ſū-
ptum:pepercit ne diceret ſordide:& pturbati iudiciū
eſt:quia ſeipſum pronomine poſuit meorum equalium
p.o.e.qualium etate:potiſſimum dignitate. r.n.po-
tis potior potiſſimus facit: nunc et quod dicēdum hic
ſiet. bene hic vbi non ſit adoleſcens:tu quoq; pparce bñ
quoq; quaſi dicat cum ille peccet quod puerīliter ſuc-
cēſeat:tu quoq; peccas: tu q̄quoq; pernimium & perpā

ce: & nimium cum efficeret: pereim & p nimium vi-
tuperatione: vt ne quid nimis: quia non p laudo nam
& quia nimium: nam parce agere laudis: nimium pec-
cati. Non laudo. magna moderatione non laudo dixit
potiusq̃m vitupero. Commoui. ideo commoui quia ar
gumenta dixit senis quibus proditur nō esse veras nu
pcias. commoui. supra sollicitaui dixit modo commoui
& commoui dixit apud se vt spectatō audiat nō senex
Quid nā hoc ē reis verba sūt secum cogitātis senis aut
de his q̃ nūc locutus ē Dauus: aut de aduentu mulie-
que in scenam veniant. quid nam hoc est rei. pulsatus
est senex argumento falsarum nupciarum paululū ob-
sonii: tanq̃ se illuder & t Dauus. Quid hic vult vetera
tor sibi. Veterator est verus in astutia: & q vna re cal:
lidus: & hi duo versus ostendunt pulsatum esse senem
ex argumēto falsarū nupciarum illo argumento quod
ait paululum obsonii: tanq̃ se illuderet Dauus. Sūt er
go verba vt diximus secum cogitantis senis: aut de bis
que nunc Dauus locutus est: aut de aduentu mulieru
que in scenam veniunt modo. Nam si hic est mali quic
q̃m si promissa non compleuerit Pamphilus. Ille est hu
ius rei caput. caput est origo & sūma vni9 cuiusq̃ rei
Vt virgilius. O latii caput horum & causa malorum.

i TA pol quidem res est vt dixti Lesbia. In
hac scena nouo modo cessante Dauo fallitur
Simo per nimiam sagacitatem suam: simul in hac scena
id ait poeta vt ad nupcias faciendas magis accēdaē Si
mo & quedam industria: quedam velut casu eueniunt
vt nunc suspitio senis in multis enim œconomia comi-
corum poetarum ita se habet: vt casu putet spectator
veniisse: quod consilio scriptorum factū sit. ita pol qdē
res ē vt dixti Lesbia. hoc sermone quē habuit ingredi
entes scene apparuit principium. quod enim auditur:

non quod incipiẽ initium dicunt. Ita pol quidem. r. e. vt productio est narratiua ad explendum modo potiꝰ ius iurandum vt dixit: & dixti: & dixisti legitur. Fidelem haud ferme. fidelem maluit ꝯm fidum dicere. Fidum enim honestius dixisset. ferme pro facile posuit: & ferme facilitatem significat quia sunt verba extenuationis. Inuenias virum. secundam pro tercia persona posuit: pro iueniat quis: vel inuenire possit. vt Virgilius Migrãtes cernas totaq; ex. v. r. Ab andria hec ancilla est. simpliciter dixit ab andria est: pro andrie ẽ nam & vsu sic dicere solemus: ergo ab andria est. hoc ẽ andrie fauet. andrie est ergo vt cum dicimus ab illo ẽ hoc. Significamus illi faueo: illi accomodo suffragium. Sed hic Pamphilus semper. sed contrarie sentencie significacionem: & bene hic: vt ostendat de illo fuisse sermonem. Hem interiectio est accipientis verba & admirantis. Vtinam hic surdus. comice & facete. aut ẽ surdus q audire nõ possunt: aut hec muta facta sit: ne possit dicere: aut hic. s. aut hec. m. f. Syllepsis p genera. lusit tolli. hec est fides: suscipi filios legittimos faciunt partus & subiatio matris ẽ pater matris tollere Iuppiter quod ego audio. bene rursũ adducitur ad desperationem senex missis verbis. Actum est. in summa rerum desperatiõe ponitur actum est. s. piisti: hec res secundum ius ciuile dicitur: in quo cauetur ne qs re acta apud iudices repetat: sic ipse ẽ phormiõe: actũ enim aiunt. Ponum ingenium narras adolescentis: ingenium naturam. Quid hoc secum senex
deest. n. rei est. Demens ex peregrina per apostopesin acta cogitanti: reliquũ sic pro nunciat quasi repertum consilio & bene adeo: quia demens est qđ amat: ex peregrina. i. ex meretrice. Mulieres enim peregrine inhoneste ac meretrices habebãtur: sic ipse alibi. Samia mihi mater fuit. ea. h. r. & seruus potest taceri. hoc q dem potest taceri hoc meretricem habuisse matrẽ ve-

risimile est. ex peregrina
deest enim vt filium suscipiat: aut aliquid tale. Vix tã
dem. s. s. pulchro colore inducto poeta ostẽdit non mi
nus falli suspicioſum q̃ qui ſtultus eſt. huic enim veri
tas fallacia videtur: dum nimis eſt acut9 ac perſpicax
ex hoc eſt quod ab euentu fingit poeta non enĩ ĩ Dauo
eſt ſic errare nunc ſenem. Vix tandem ſenſi ſtolidus.
quinq; ſunt ſenſus: quorum duos viſum & auditũ ma
gis ſenſibiles habemus q̃ pecora. Vnde Cicero non ſo
lum videam ſed eciam audiam pleneq; ſcilicz quaſi ad
tactum rettulit: quo etiam pecora impelluntur ad ſen
ſum. duabus ergo rebus ſcimus: aut ratione: aut ſenſu
quibus maxime preſtamus ceteris animalibus. ergo ſe
nex ſe non ſenſu: non ratione ſenſiſſe: ſed veluti calcari
bus & ſtimulis punctum. hec primum affertur iã mi
hi: ſatis ſe ſagacem ſenex oſtendit: quando prĩcipia ip
ſa incœpcionesq; ſenex comprehendit. Hec primũ. be
ne primum: quaſi ex multis quas parauerat Dauus cõ
tra Chremetem: quare iuno lucina fer opem. Lucina
ab eo quod in lucem producat: & gemina vota ſũt: vt
partus & pariẽs ſeruetur. nã fer opem: propter partũ
ſerua me propter parientem dicitur. Iuno lucina fer o
pem. s. m. o. nota hoc verſu totidem verbis vti omnes
pueperas in Comediis: nec alias induci loqui in ꝓ ſce
niis: nam hec vox poſt ſcenam tollitur, fer opem pro
pter quod lucina eſt inde obſtetrix quod opem tulerit
ſerua me obſecro hoc exẽ etiã banc poteſtatẽ iunoni at
tribuit q̃dam illam Meander Dianã appellat & ſenciat
hoc in Bucolicis Virgilius. Hui tam cito. tam cito vt
felicitatem partus oſtendat incredibilem: tam cito ad
reprehenſionem: ridiculum ad irriſionem: & inſpice ri
diculum ſi ſit aduerbium: an nomen. vt ſit vide hominẽ
ridiculum: ſed aduerbium eſt magis. Non ſat commo
de. diuiſa ſunt temporibus: confuſa ſunt tibi omnia in
quit: nec vnũ quodq; ſuo tẽpore geritur: quare ꝓderis

non sat. non satis diuisa sunt. digesta & cõposita: & di
stributa temporibus. i. per tempora. mihi ne. adhuc
Dauus percepit. & bene quasi dicat cũ ille loquaẽ: ille
agat. Mihi in. non immemor discipuli. Misis. Lesbia,
& Pamphilus omnes per quos agitur fallatia. bene er
go discipulos impitos ostendit & magistrum Dauum
quia supra dixit. tum si quis magistrum cœpit ad eam
rem improbum. Alii hic Pamphilum significare pu
tant discipulum: quia Dauus magistri nomen est. ad a
liquid sunt discipulus & magister: & nunc discipuli ge
nitiuus est singularis casus. alii nominatiui pluralis pu
tant: vt discipulos dixerit omnes per quos agiẽ fallaci
a secundum illud. tum si quis magistrum cœpit ad eã
rem improbum. Ego quid narres nescio. quasi fabula
sit non immemor es: discipuli desunt nunc. & bene di
scipuli: quia sup magistrum fecit. Ego quid narres ne
scio. semper ita respondet Dauus seni tanq̃ non intel
ligat quid loquatur: hic si me imparatum. redit ad illã
sententiam simul sceleratus dauus: si quid cõsilii habet
vt consumat. nunc adortus esset. adortus dicitur qui
ex insidiis repente inuadit dictum: ab eo quod corpo
ra aggrediencium exurgant subito atq̃ increscant: ad
ortus: aggressus: omnia hec ex tranquilitate maris di
cta sunt methaphoricos.

DHVC Archilis que assolent. q. o. In hac
scena specta q̃ scite expressa sit consuetudo
medici: vel mediceegredientis egri domo. Nã veniẽs
de engocius eius loquitur: abiens de morbo: & hec sũt
præter que dicuntur.
Adhuc archilis que. sicut veteres scribebãt adhuc quã
do incerti futurarum rerum ex præsentibus firma in
timabant: quod est genꝰ certissime ꝓmissionis & cau
te. adhuc ar. q. a. medicina aut in ratione: aut in con

ſuetudine: aut in exemplis: aſſolent ergo conſuetudi-
nis eſt: oportet rationis. Signa eſſe ad ſalutem. deeſt
herentia: aut pertinencia: ſic in eauton. Atq; hec ſunt
ad virtutem omnia. ergo abſolute dixit: vt deſit aliqd
tale: vnde & nos dicimus. quid ad rem. vl' quid ad me
nunc primum fac iſta vt lauet imperitie notantes Me
nandrum aut Terencium ipſi vltro imperiti inuenium
tur: nam & ille dicens a conſuetudine non receſſit: cũ
lauiſſe ſe: aut nõ lauiſſe: a parte totum ſignificant: ſed
Terencius propius ad ſignificacionem acceſſit iſta di
cendo: ne puelenda nominaret: & ſunt qui adhuc arcbi
lis correptionem eſſe nimium ſollicitæ nutricis putent
quod ego non probo. Fac iſta vt lauet. iſta que expu
ero ſordebant: quidam iſtam: ipſam puerperam dicunt
ſic enim & Menander: ſed imperite accuſantur: quod
non continuo ſolent poſt puerperium lauare: ſed diebo
miſſis. Quod iuſſi dare bibere. & ẽntum impaui da-
re: conſuetudine ẽm ratione dixit: pro date ei potionẽ
Lucilius in quinto. Date bibere ſummo. date bibere.
Nã duo vna iuncta nulla habent ſignificacionẽ ſine no
mine aut pronomine: vt ſi dicas. dic facere: quod iuſſi
ela mihi bibere: & .q.i, & qualitatem: & modum rei
dixit. Quod iuſſi ẽntum quod iuſſi date bibere & ẽn
tum. i. mox huc redeo: vt auctoritatem & iactanciam
medicorum imitetur dicendo. quod iuſſi. non ſufficie-
bat: ſed etiam impaui dixit. ſimul hec ſolent medici ꝓ
mittere: vt frequenter. Mox ego huc reuertor: ſcitus
puer. ſatis obſtetrici eſt adhuc ſcitum qualem dicat
ita & a matre ſanguinolentum non pulebrum: quod ip
ſum nimium videretur cito dicere: ſed ſcitum pronũ-
ciat. ideo ſubauditur vt opere precium maius accipiat
Per ecaſtor. per caſtorem: & pollucem ornatiua ſunt
iurandi apti feminis: & natus e Pamphilo. Vt Virgi-
lius. Quem dardanio. m.u. ſ.ſa.u. Scitus elegans pu
er pulcher: quem greci dicunt. quod

enim qui sunt hoc scitum: & pulchrum: & ẽ dieresis
nam ordo est perscitus e castor .in hec ita :perpol q̃m
paucos vt sit
q̃m paucos deos cueso: vt sit superstes: alias superstites sũt senes & anus quia senes multis superstites erãt
etate. vnde & supsticiosi: quia deos timent nimis: qđ
signum est delirantis superstes nunc saluus. Quando
quidem ipse est ingenio bono. quando & cum interdũ
sunt casuales. & quando pro quin & pro quia intelligimus. quando quidem ipse transit a puero ad ipsũ Pámphilum: vel hoc quod non credat: Ironia est. vel modo
non est disiunctiua coniunctio: sed pro eciã posita. Vt
apud Virgilium vel priamo miseranda manus. t. patz
d. & bene vel hoc subaudias exceptis illis que reprehendit supra. Abste esse natum. & ortum legitur: vt
sit instructum commentum: & compoũtum: non imperabat. Coram. coram ad certas personas referri ad omnes palam. Quid opus est facto. est etiam imperatiue
dicitur: opus facto esset. puerpere datiuus casus est i
psi puerpere coram imperet. quid facto opus est. sic n.
dicimus: quiduis tibi faciam puerpere. omnis que pe
perit puerpera: & non quod puerum sed quod filium
puerpera dicta apud veteres: puer puellus: puera puella. Illis que sunt interclamat. de via. argumentum
ex eo quod nõ factũ est cum fieri nõ potuerit clamat
de via. mire clamat quasi dicat maluit clamare q̃m sine
labore imperare. O Daue itan contemnor. hoc ẽ adeo
ne contemnor valde contemnor. temno autem grecum
est. i. cedor & reuitior. nam veteres
dicebant sine prepoſicione. Ita ne tandem. indignatio ẽ
ad existimationem reuocantis eum dicta vl facta quo
contemnitur quis. Idoneus. aptus: & huic rei natus:
apte fallere cito
fallere & aperte. Saltem accurate. & mire. Saltem: qđ
ponitur in desperatione rerum. primo enim fuerat hõ
tatum dauum vt non conaretur fallere: saltem accura

te: zeugma a superiore fallere incipias: aut certe falle re incipias. certe si rescíuerim: an quia stultum me pu tas. Certe hercle nunc hic se. i. f. b. e. hoc ita dicitur: vt audiat spectator: nō vt Simo. Edixin tibi hic illud reddit. edico tibi. ne temere facias interminatus sum ne facias: prominatus sum. Plautus. Inter bibere sola sibi non veritus: veretur liber metuit seruus: & deest es: apta eclipsis irascenti: alibi non simultatem meā re uereri. Quid retulit. retulit profuit vel interfuit: & producit re sillabam: & est est sensus: sic contempsisti: quasi tibi non cominatus sum. Teneo quid erret & qd agam habeo: hoc dixit nō vt Simo: sed vt spectator au diat: hoc denique senex probat dicens. Daue quid taces & quid agam habeo: & quid respondeā scio. Quid cre das. propter quid: aut quam rem: aut quomodo: aut ꝓ pter. quid credas. repetit verbum eius quod ait. Cre don. quasi adiuuandum ꝓnunciatiõe est: quasi tibi nō renũciata. nũciata cõpositũ ꝓ simplici. Mihin qsq; fa uet sibi senex ī eo qđ se vult pspicatiorem videri. Eho an tute. eho modo ītericctio est admirātis: alias ad se vocātis. ehodũ ad me. Nā q istec. q. i. vñ q̃i tu dicas factũ id cõsilio. dicas: ꝓ credas. nō. n. dicimus nisi qđ credit: ab eo qđ seqt̃ ad id qđ ꝓcedit. figuā metalepsis a ꝓ̃ioribꝫ ad ꝑora idem alibi. audacē dicito. & alibi seneratũ ist̃d bñficiũ pulchre tibi dices. i. credes sci es: sencies. Non satis me pnosti: eciam qual' sim Simo eciā ꝓadhuc. vt Vir. Id cũq; etiā. o. c. a. t. pt̃. Ego ne tẽ duobꝫ istis ꝓnoībo ostẽdit se senex scire omia. Sed qd tibi narrare occœpi meli9 q̃ incepi: dicit̃ abocipio ẽ n. occœpi q̃i caput rei istitui. Falso pt̃. & ironicos fal so ꝓnũciari pt̃: & falso loquẽs dici: vt falso queritt̃: d: n s. b. g. & vocalitatis causa sic dixt̃: vt pseudulo: optato certo quasi pseudule. optate cte. nihil iam mutire. En nius nec dico: nec facio: vnde & mutos dicimus.

Go vnum hoc scio enim neminem dicendo maiorem confirmacionem fecit. nō solum gliceriū nō peperisse: sed eciam neminē hic ideo ostendit domum: & est neminem nullum hominem: & nota in fœminino genere eciā neminem positum refertur. mox puer ante hostium proferetur: vt quasi videē nobis. Id iam. ego tibi renūcio. fingit se prodere: quod ipse facturꝰ est: vt nō credat senex ab eo fieri: quod predixit fore: id iam ego tibi renūcio here futurum re sillaba apud veteres interdum abundat: renūcio ꝓnuncio: & Cicero renūciatur mihi: renūcio quasi secretum consilium: vt supra renūciatum est claui consilio factum: aut dolis: cum odio & magna cum inuidia dixit Daui: quasi sine eo dixisset. vt Vir. cum turnus incusaretur dixit. Nulla mora in turno. Prorsus a me opinionem: quasi porro uersis: quod greci dicunt prorsus pro quaē positum putant. ergo pro eo quod est oío. Sunt qui coniunctionem velint esse: opinionem tuam hanc. hanc cū tedio dixit: hoc ē nimis molestam: nimis suspicacē: nimis accusatricem. sic dixit hanc tuam: vt ille de apibus vere suo & solem suū. h. s. n. & in adelphis. Iam vero omitte demea tuam istam iracundiam. Audiui & credo. locus cōmunis an fame crederdum sit. bene subiunxit credo. nō. n. audisse statim credere ē. Multa concurrunt simul in coniecturam. restat. n. vt multis concurrētibus signis vna coniectura conflē. Iam primum. hec se ex Phanphilo grauidam. d. e. iuentū fal. sed quod credat senex est: a summo ad imū & ex factis eciam & dictis: & ex rebus atq; personis sumit argumenta. Post quam vidit nupcias parari. elegant amisit in cuius domo missa est ancilla ilico quod greci dicunt nam loci significacō est eciā breui tatem tēporis notans. Nihil mouenē nupcie. non perturbantur nupcie: mouentur differanē. Quid ais? cū

intellexerat qua se verteret dauus obuum infestúq; ī
uenit senem: tam eciam versante vt obuiam eciam cō
prehensus elabatur. Quis igiť eum ab illa abstraxit. ñ
frigide intulit dixisse se: sed cum magna asseueracio-
ne: & abstraxit proprie vt supra: me a glicerio mise-
abstrahat: & diuellerent inde infixum per vim. Quis
igitur eum. hic subaudiendum est quasi dicat dixi po
stremo id mihi da negocii pro dilacione pueri pro fo-
ribus. Tu tamen idem. idem abundat apud veteres:
tamen idem negocium fuit vnde apud nos tandē: &
tamē natum est: sic et idem eorumq; dictum. misere.
quā hanc amarit: misere valde nimis. Hunc sibi vxorē
expedit. oratorie pro eo quod non recusat expedit: tu
tamē idem: tamē idē: aut pro tamen positum est: aut
tandem vt tu tamē idem bas nupcias: vt caueať ab ap
posicione pueri āte hostium: perge facere ita vt facis
quod parato opus est para. Nō impulit hec animo vt
crederem. non impulit: non persuasit: non perfecit; cre
derem glicerium peperisse. oīo ostēdit quedam se cre
didisse: in quibusdam tamen esse circunuentū. Mire
autem tantum capi inducit senem: vt crederet q; Gli-
cerium non pepercisset. Atq; baud scio an. q. d. s. u q̄
postea Dauus et bene omnia vt appareat senem mīta
credere verba esse que Dauus dixerit. Multo maxi-
mū est. multo eciam comparatiuis antiqui affixerunt
Quid mihi pollicitus es. pollicitacio multarum rerū
ꝑmissio. gnato vxorem: subauditur vt det. Quid ali-
as. ꝑcul alias: alio tempore: atq; adeo in ipso tempore
in ipsa opportunitate: in ipso articulo. Eccum ipsum
obuiam cōtinuo mutauit declinacione. vt iubeo chre-
metem

Vbeo chremetem. Hæc congressio duorum
senum ad tale piculum agit fabulam: vt id ñ
videatur consilio: sed euentu posse vitari: qui
euentus ē critonis presencia: nā nūc ex falsis

fiunt vere nupcie. Iubeo crem et em. firme aliquid iu-
bere velle est. iubeo volo: & deest saluere: quod expri
mitur ab alterius persone interuentu. vt Virg. redi-
ditq; viro. p. i. & metalepticos: quia q dicit salue iu-
bet. n. volumus animo: iubemus verbis. Te ipsum ōre
bam. placabilis & lenis amicus per totam fabulā ĩdu
citur Chremes vt cognicione ad ultimū interesse pos
sit. Optato aduenis. optato aduerbium est. vt Virgi
lius. Ac velut optato ventis. Aliquot me adierūt. ali
quot hoc est nec multi nec pauci: adierūt non accesse-
runt quasi inportunum & interpellantes adierūt. sic
alibi. Birria quid tibi videtur: adeon ad eum. Ex te
auditum. vt est e Dauo modo: ex te auditum ergo nō
rumor sed veritas. Id viso. ob id viso deest te: vt viso
ad videndum venio. Tu an illi insaniant: tu insanis si
dixisti: illi insaniunt si non audita referunt. Ausculta
paucis. & paucis & pauca legiē. Et quid ego te velim
a docilitate: p te deos oro. ordo ē: te per deos oro. vt
Vir. p bas ego te. Et nostrā amiciciā chremes. legiē
et chreme: q ĩcœpta a paruis cū etate. mire auē ĩcœp
ta a pueris cum etate: vt ostendat non nuper cognitaz
amiciciam sed antiquam. vt Veterem anchisen. a. a.
idem alibi. neq; n. nouus iste. n. a. accreuit: vt sup̄ ac-
cura te: ad prepositionē vtitur familiariter adcreuit
hinc Virgilius. Crescent ille crescetis amores. perq;
vnicam gnatam tuam. & meum. g. ineptum est sic ad
iuare aliquem per salutem filii mei vt facias id quod
te rogo: sed huic eciam subiungit. cuius tibi potestas
sūma datur seruandi: in tua est inquit potestate et tu
us est. hec ergo obtestacio dicitur cum per eas res ad
iuramus aliquem: de quibus agitur causa. Vt iliaci ci
neres. & f. c. m. idem alibi. per ensem. g. f. troie &
excidia obtestor vt me adiuues ĩ hac re: atq; ipsam pe
ticionem. nupcie vt fuerāt future fiant breuiter et la
tine hoc genus composicionis veteres non mutabant

Ab ne me obsecra. pro ne obsecres: quasi te hoc orando impetrare oporteat hec plena vox est: & caritatis & officii: quod enim amicus ab amico petit iustum esse debet: nec pro eo quod est iustum supplicare oportet. Aliū censes nunc atq; olim. c. d. nos dicimus cum darem. Virgilius. Tum decuit cū sceptra dabas &. u. q. f. & nota olim. Nuper alium esse censes nunc me nom. persone: sed rei condicio est commutata. Si in re est vtriq; vt fiant praue proposuit: vt ree te replicar&. hic silogismus negatiuus dicit. nam in secūdo. a. h. m. m. at. h. ne. g. at quod prius dixit. Si si ex ea re plus mali est quam commodi: si ī re est vtriq; ab vtili argumentū: vtriq; de duobus constat bene vtriq; mihi: & tibi non alteri inutile: sed si ex ea re. i. nupciarum mutauit numerum ex plurali singulare fiat: ex ea re ī commune. i. ex equali prouide: quasi si illa s. t tua pamphiliq;. ego. s. p. nota suauissimam veritatem. non. n. quasi tua sit: ille meus immo ita volo qa utile est: quia in re est. Itaq; postulo atq; modo due p̄tes oracionis sunt: vt in ecyra. atq; vnam inter nos etatem agere liceat: nisi ipsa res moneat non postulez: qa postulo protulit. Ire sūt inter glicerium & gnatū: hoc leto vultu pronūciat simo: & hoc a possibili est. loquiē enim apud eum ex quo audiuerat Phamphilum p vx ore habere hanc peregrinam: audio ironia. mox fabule: & hic paulo sapiencior inducitur: & minus obnoxius dolis. Profecto sic ē. profecto confirmacio ē. Amācium ire: sentencia in iqua a specie receditur: et in omnes aliquid dicitur est enī sine auctoritate sentencia. Integracio. instauracio. Id te oro. deest ob ut sit ob id. vt Virgilius. Quod te per superos oro priusquā harum hic inuidiosus harum cum vna sit sic ī eunucho. Non perpeti meretricum contumelias. reducant animum: hoc vt supra ipsum animū egrotum ad. d. p. a. vxorē dem? deinde vt in beautō

quin minio periculo id dem⁹ adoscentulo: neq; illum
hanc perpetuo amphibologiā de industria posuit: aut
vtrūq; significat. Nisi periculum feceris. tentamētū
Cicero autem tu. ce. ti. q. f. idem Terencius. fac pe
riculū in litteris. Ast istuc in. f. f. g. e. mirabile factū
animus: & id quod merito in prouerbiū cesseris. si ve
niat quod dii prohibeant. parenthesis pro euphemis⁹
mon ac si corrigatur. q. co. m. Alter est silogismus p
contraria lēmata & ipse negatiuus. Principio amico
filium: principio nec intulit. secūdo restitueris. inue⁹
nies ergo anacolutl. ō duplex: amico filium ab honesto
Quid istic. concedentis & veluti victi verbum: tanq;
si diceret: quid et abundat istic: vel potius quid istuc
hominem significat de loco et sententiam secedē: vt e
contrario perstare ac resistere dicitur qui aliquid ne⁹
gat: sed id animum induxit. legitur & animū induxi
sti sed illud plenum est hoc metaplasmi sincopem di⁹
minuit. Ipsus mihi dauus. q. r. e. c. c. dixit commēda
cio testis. vt in foro modo e Dauo audiui. ergo ipsus:
quasi qui maxime sciat. tute adeo iam eius: adeo mō:
& abundat. vt Virgilius, Tu quoq; adeo quēquā. At
q; eccum video. eccum quasi ecce eum veteres dixer⁹
& cuius cuium. Ellum: quod apcius significat ecce il
lum: et obscurius ellū

a D te ibam. quid nam id est. cur vxor Dau⁹
vt recte scribatur. Dauos scribendum ē: qa
nulla littera vocalis geminata vnam facit sil
labam: sed cuia ambiguitas vitanda est no⁹
minatiui singularis & accusatiui pluralis. necessario
pro hac regula digama vtitur Dauus: seruus vulgus
coruus. Ad te ibam quid nam locus est: in quo ia3 ad
discrecionem mali producta comœdia in melioré par
tem iam incipit inclinare. Ego dudum non nihil veri
tus sum semper grauis incœpcio oracionis que exordi
um sumit a pronomine ego: vt ego te. q. p. f. oro. Ego

postquã te.e.a paruulo. Ego dudum veritus sũ.d.abste.n.f.aduerbia tẽporis: aut certa sũt vt hodie cras aut incerta:vt dudum nuper. Itaq; incertis certũ additur tempus:vt iandudum nunc nuper: non nihil veritus Daue breuiter pro veritus:ne quid abste fieret sicut supra hei metui acbriside: & Cicero quod precatus sum a diis inmortalibus:pro eo quod est que ab his petii precatus eos. Propterea quod amat filiꝰ.totum cum extenuacione protulit. tãquã qui satisfactũ voluerit dauo ob comprobatam fidem eius. Nam pro pe modum habeo.iam ridicula dilacio eius rei que iã dudum nota est audituro:nam propemodum.i. admodum:quãdoq; ecia significat.iam hoc est ꝓpemodum eius actus est admodum. Sed ea gracia simulaui.gracia pro causa posuit noue. sic res est quod greci dicũt

Num nam perimus:nam vt qs nam. Quis nam audio. legitur & audiam. Menander enim sic ait Occidi hem quid dixti: bene visus sum occidi & optime dixit:vt similitudine falleret audientem.nũc per hunc chremetez filbo atq; huic renuncio.varie ibo & renũcio. Nũc te oro daue.te per quem stat sũma negocii: & modo magis vere rogat quam tunc cum ait: de hinc postulo si equum est te rogo Daue.vbi enim iracundia latet:cũ dicit si equum:quoniam solus mihi effecisti. non feci sti.est enim efficere ꝓficere faciẽdo.& bene has quarum causa laboro. Ego vero solus & hec ad increpacionem dicit non ad cõfirmacionem. Solus.i. cui non assencie bat Pamphilus. Porro enitere:porro in futuꝝ.deinceps futuri temporis aduerbium:vel adhortantis:vt porro.q.q. que.enitere labora quasi difficile sit:& conatu opus.Faciam hercle sedulo. ꝓducciones sunt Comici stili ad fucum oracioĩs posite. Potes nunc dum a possibili argumentum dũ animus iratus, quia dixerat ire sunt inter Glicerium & gnatum

irritatus est cōmotus ira prouocatus. vt ī phormione dicitur autem canibus qui restrictis dentibus hāc literam iterant. quiescas. i. cōquiesce imperatiui modi ne iniuriosum videretur. Age igit: age dic: vt est egi ꝓ ore intentum: aut aduerbium est hortādi: quiescas ꝓ quiesce: aut deest volo: aut facio. Mirum ni domi ē existimacionem inculcat incertum fugiens: & est cōpositum quasi miror. mirum ni domi est. compositum est: quasi hoc est mirum ni domi est: hanc seruus callidam interrogacionem senis paratus excepit: memò simulate discordie cum amica fingit: non se alibi eū esse suspicari quam domi. Dicam eadem illi. in alijs itidem scriptum est. quod si ē pro item accipiamus. an ergo idem: pro item. Nullus sum: plus est nullum esse quam periisse: nam qui perit vel corpus habet ꝛliquū qui vero nullus est: ita non est: ac si natus nō sit. Quid cause est quin nunc hic in pistrium re. ꝓ. f. u. bene recta vel corporis impulsione lustri faciā: aut recta: aut eam ad precatorem: aut ad Pamphilum bene ꝓficiscà profiscisci in rem egram ac difficilem dicimus: & recta via plena dixit: non tantum quin hinc. i. ex hoc loco Nihil est preci bo. re. subiungit ergo causas cur prosiciscatur in pistrium. nihil est preci: quod predixit senex. Iam perturbaui omnia. allocucio inicua quid meuat: quid velit manifestum est. Herum fefelli. hec enumeracio causarum est: cuam mirifice exaggregauit errores suos. In nupcias Pamphilum conieci: nec immisi: sed conieci quod in petum & iniuriam significat herilem filium feci hodie vt fierent nedum feci: verū eciam addidit hodie tempus: vt ne diecula quidem reuisit quod fecerat mali insperante hoc: atq; inuito insperante & inuito duplex offensio. Hem astucias. hōa ironia pluraliter dixit astucias: quasi is qui abundat astuciis vt ei vna non sufficeret. Vtinam mihi esset aliquid. h. q. n. m. p. non dixit gladium: aut laqueum: ne

esset tragicum. ergo expressit bene dicens: precipitez darem

u Bi illic est scelus. q. m. p. Hec scena cuius ꝑturbacioĩs esse debeat supra poeta ꝑstruxit: cum ad consenciendum Daui consilio tardum Pamphilum faceret. Vbi illic est scelꝰ accusacio: vbi illic scelus nimirum terribile est sceuire antequã videas eum contra quẽ irasceris: vbi illic sce. q. m. ad intellectum non ad verba redegit: & est figura sillepsis per genera. Virgi. Pars in frustra fecãt: ꝫ hic figura est per numeros: nam quia scelus scelestus intelligitur modo qui subinngit non quod tam iners sine arte: tam nullico. vna pars oracionis est nulli consilii. nos nullius & solius. recte autẽ veteres nullo nulli: solo soli declinabant. Me cõmisisse non commendasse: sed cõmisisse. committimus. n. que cum magno periculo volumus esse seruata. futili. leui. nam a vase q̊d futile dicitur: quod non deponit nisi minister sacrorũ quod est acuto fundo & patulo ore. Instabiliq; vt vir consiliis habitus non futilis. ergo preciũ auctor premium. premium vero generaliter pro bono aut male facto redditur: sed discernitur ita. nam pretium pro stulticia est pœna. premiũ pro virute. pretium honor est: & lucrum. precium ob stulticiam. Sic plautus locutꝰ pretium ob asinos ꝓ asinorum pretium. Virgiliꝰ. Rẽ magnam pretiumq;. m. f. r. alibi illum titides. a. p. t a. & est figura. vt apud Virgilium. Inuenisse deos. p. post hac incolomẽ. Sat scio me fo. sic dicere solemus ĩ magno periculo positi nũquam periclitaturos: si illud periculum poterimus euadere: post audacter se incolumem in futurum promittit fore: cum vita hominis tam variis multisq; sit periculis conferta: sed hoc sic ĩquit: periculum si hoc euasero scio me non postea periclitaturum. Menander sic & est sensus tam difficile est hinc euadere: vt qui hinc euaserit

videatur immortalis futurus. Nam quod ego nunc dicam patri. bene patri non Simoni: vt de auctoritate huius nominis summus terror exurgat. Modo pollicitus sum. modo mire: &. n. maiorem vim habent recenciora ꝓmissa: modo pollicitus sum: oratorie melio pollicitus sum dixit: quam si promisi dicer&. Qua fiducia id facere au. qua fiducia ad personam suam retulit: quia fiducia modo impudẽciam significat. Nec quid me nũc fa. ablatiuus casus me. Atq; id ago sedulo. id quero. hoc est vt inueniam quid faciam. Aliquã productam legitur: significat autem differam: protendam prolatem. Ehodum bone vir quid agis: grauis interrogacio & minantis cum pro iracundia: & hoc ironia prosequitur: cum omne genus contumelie leuem in eum dicimus in quem ferimur iracũdia. viden me t. c. tum hoc: nunquid negare potes impeditum esse. Impeditus est proprie qui ita pedes habet illigatos: vt progredi non possit: sed hic ad negocium retulit: ille non defendit sed emendaturum promittit: & bene impeditum expediam retulit: duo promisit simul: & temp9 cũ celeritate: & effectũ. Immo melius scilic& bene melius comparatiuo vsus: quasi hoc bonum sit: illud melius. Ego hoc tibi credã furcifer. furciferi dicebantur qui ob leue delictum cogebanẽ a dominis ignominie: & magis quam supplicii causa circa vicinos furcam in collo subligatis ad eam manibus & predicare peccatum suum: simulq; monere ceteros: nequid simile admittant. Itaq; & Cicero de seruo: quid inde furcifer. Quod progreditur tu rem impeditã. i. p. m. tum progressus est impeditam dicere modo perditã dixit. Sensus hic est: integram perdidisti: quia perditam restitues: hoc est tegram impeditamq; turbasti. Hem quo fretus si. est memor se ante dixisse dauũ video cuius consilio fretus sum: an non dixi hoc futurũ vt ab illa excludar: hac concludar: & vide quo me in-

ducas. Quid meritus: crucem. plena satisfactio est cō
fessio peccati sine recusacione pœnarum. nam mitioēs
eos reddimus quibus vultu opere pretium pro delic-
tis nostris offerimus. Vir. Equidem merui nec depre
cor. Sed sine paululum ad me vt redeam redire dicit
qui animū recipit & sedem mētis. Vir. Ad se red. de
corpore dixit: ad se autem redit qui amēs esse desistit
Iam aliquid dispiciam. dispicere est disquirere consili
um: despicere deorsum aspicere. Non habeo spacium
vt. d. t. œconomia nāq; hoc tempus precauere. sic Vir,
Sed motos prestat componere fluctus & est Syllep-
sis. illud enim cogit: hoc sinit

f Occine est credibile aut. m. Elegans pertur
bacio in qua inter se Simo: Pamphilū: Dauū
Carinū: Birria: Chremes omnes omnib⁹ red
duntur offensi. Hoccine est credibile. & incredibile:
est inquit & nephandum. e contrario enim ab interro
gacione quadam īcipiunt: qui nimis irascuntur: vt &
illud. hoccine humanum. f. a. & totum hoc in pronūci
acione est. hoc enim genus interrogacionis vim negā
di exprimit hoc est credibile a generalitate īcipit. vt
Cicero. Quam facile serpat iniuria & peccādi locus.
quam. n. s. u. sed dum hoste clare. o tanta vecòdia cui
quam. s. vt si & singulari & plurali numero respōde
tur: vt malis gaudeant cum dixisset cuiquam. intulit
numerum pluralem. vt alibi. si quisquam est qui placè
studeat. b. q. p. m. m. l. m. b. p. n. p. s. vt magis gau
deant legitur: & gaudeat vt compar & alienis com-
modis sua. hic gaudeat subauditur sua: vt compet hoc
est acquirat uel estimet: atq; ex īcommodis alienis sua
p. c. hoc est non intelligit commoda sua nisi ex alteri⁹
incommodis ea estimauerint: idq; ne ē verum immo id
est alii sic. verum est. hoc genus hominū probauit esse
cum malus sit: & sic contra hoc immo nō hominē: sed

pessimum hominem se probauit: verum immo id ẽ prauum accusauerat dicẽs id verum hominum genus: & ideo add dit idem pessimum hominum genus: vt hoc facere non hominis modo sit: sed pessimi hominis ĩ de negãdo modo. modo pro tantũmodo. quis pudor paululum adest. adest pudor ne denegent: nõ adest vt & prestent. Post vbi est tempus: deest ut sit tempus: est tunc coacti necessario se aperiunt: mox autem necessario quia non sunt tales: necessitas in natura est constituta. aperiunt mire aperiũt quoniam tunc cum ꝓmittebant mali erant: sed latebat malicia in pectoris altitudine. & timent: & tamẽ bis numero subauditur denegare: & melius timent quam si dicer& pud& eos: nam timor est malorũ: pudor tantum bonorum. Res mala scilic&: tanquam mali sunt ad rem quam presta re non possunt. Quid mihi es? quis tu es? ad dignitatem refertur. quis mihi es? ad necessitatẽ id ẽ frater aut cognat9: & hec verba mollia sũt dictu sed animo aspera. Cur mea tibi? beus proxim9. hec significacio est modo nominis ad intencionem considera cionemq; reuocandi. Proximus sum egom& mihi .i. carior mihim& sum quam alienis: proximus: car9: beniuolus: & hoc est quod ait supra: quo equior sũ Pam Si se illam in somnis: quam se illam amplecti: inde ꝓximi & propinqui dicunt̃: qui nobis cari esse debent. Nihil pudet. pudõ est male facti: verecundia recti et honesti. ergo mire posuit. Si roges. abundat si roges sed & negas vel simulas .i. populariter additum est. Hic vbi opus est. ibi non prouiderant illic vbi nihil et illic & ibi aptum peticionis genus. hic opus est saluo pudore. illic legitur & illi. vbi nihil opus est vbi nondum promiserunt ibi verẽtur quod ait supra: in denegando modo quis paululũ. Sed quid agor? adeo ne ad eum? hic locus deliberacionis est: an adeat ad Pamphilum: vnum abundat: & moraliter verba Carini sunt

posita: & cum eo iniuriam: pro de iniuria expostulem est aduersus eum quem incusamus. nam expostulare est querela apud eum ipsum deponere de eo ipso qui fecit iniuriam. postulaē autem querelam dicere de altero apud alterum. Ingerā mala mul. quasi tela se ista dicit īgesturum mala. Atq; aliquis dicat. n. p. hoc dicit & si existat aliquis qui mihi dicat quid profueris respondemus: multum: multum subiunxit: quo quo modo multum sed aliud faciam transitum: fecit dd°. molestus certe ei & multum subauditur. primo vero n. molestus certe: sed hoc est si nihil aliud primo vero certe uel molestus fuero: atq; animo modo: erit fructus iracūdie ex vindicta & per iracundiam & verberacionem non inuenit quod sit multum aliud. ergo inuenit molestus certe ei fuero. Carine & me & te. nūc artificiose fecit Pamphilum alloqui ad perstringēdā iracundiam carini alioquin si prior vociferare potuisset tragica exclamacione vsus fuisset. imprudens defensio ab inprudencia: &. n. nisi bone essent consciencie: nūquam diceret te perdidi purgaturus. ita ne imprudens. imprudens distingue & attende hoc illum repetere quod indignatur magis: quam si audiret imprudens: & non audierit reliqua. Qui tuum animum legitur & cum eadem: imprudens quia articulus oīs defensionis esset per concessiuam qualitatem hoc dicto est constitutus: iccirco hoc ipsum Carinus post īfirmacionem repetit hoc cupiens eripere Pamphilo quo ille maxime nititur. falsus est modo participium. i. falleris si Pamphilum. d. si vero coniungitur pro fallax accipitur. hoc solidum est visum solidum plenum: idoneum integrum. Nisi me lactasses. produxisses: oblactasses induxisses: que significacio frustraciorem ostēdit: lactare est inducere in aliquam voluntatem a lactando; vnde & oblectare. Habeas permissio animi irati. habeār vt supra. aut si tibi be nupcie. Quas hic mi-

bi suis consiliis. dixit ironia vt supra cuius cõsilio fretus sum:& cum versus ptulerit conficiat debuit iferre. est ergo anacoluthõ:vt est illud principio amico filium confecit. legitur & conflauit:solicitudines:perturbaciones. Meus carnifex.i. in me carnifex qui me torserit:vt alibi deo irato meo. hoc est ī me irato deo de te si extra capit. vtrum si te imitaē:aut si de te exigit pœnas:vt alibi:ipse vterq; exempla ī te edent:sed meliꝰ te imitatur accipimus. Haud istud dicas si cognoris. nosti. n. sed si cognoris nõ ita dicas. Cum patre altercasti. legitur & altercatus es. non. n. alterco dicimus. Nec te quiuit hodie cogere. argumentum attulit ex his que non sunt facta cum fieri debuerint. Immo eciam. propterea & amplius. immo eciam:deest audi. Quo tu minꝰ tu scis. quo. i. quod:& deest audi vel accipe:vt sit quod vel quoniam:vel quo ex quo aut quare:aut certe erit sensus ī huiusmodi tamẽ sub audicione. Immo eciam qui minus scis exũnas meas eo magis audi:aut immo eciam:he nupcie non parabũtur mihi quo ipse:quo minus tu scis exũnas meas.i. falsse nupcie erant:que res te fallit magis irasci quam mihi cogit merito. he nupcie legitur & hoc nupcie. sic enī veteres dixerũt non parabantur. apparari cum datiuo casu semper eladem & perniciem significat. vt Vir. Mihi sacra parari. tua voluntate:tu coactus hec accusacio. ille enim excusat per imprudenciam:hic arguit voluntatem. hoc ergo dixit eo grauius quo nullo cogente precasti. Cur me enecas. crucias:istare vt dicerẽ:me ductuꝝ patri:suadẽ:oraẽ:qa dixit istaẽ suadẽ oraẽ ñ plꝰ dicẽ possꝫ. q̃rto nihil pt esse. Dauꝰ inturbat oīa. Dauus cum admiracione pronunciat. Dauus interturbat omnia deerat vt hic Dauus diceret:sed plus intulit interturbat. & inter modo nominis ñ exigit additamentum. est. n. particula:et inter modo pro non mediocriter significat. ẽ. n. acutiua particula

vt interfectus. interceptus: vel ītermodo post. vt hūc
inter fluuio tiberius amœno. R. In mare prorupit. Ne
scio quia irascitur Dauo dixit nescio. alioquin scit: mi-
si fuisse mihi deos iratos. deest quod absit: nisi quia
factum. hoc est non quod non interroget: sed quod in
crepet. At tibi dii di. fa. dent exitium: at principium
increpacionis actum. vt Virgi. At tibi pro scelere. &
Horacius. At o deorum quicquid in celo regit & tras
&. ab. g. Dic mihi eho interiectio est intencionem au
dietis exposcens. Dic mihi sērp dic mihi: dic mihi ī
iurioſū est. vt Vir. Dic mihi damœta cuium pecus. Si
omnes hunc coniectum. cum odio hoc pronūciandum
est. ideo coniectum dixit. deceptus sū concessio. Scio
te. scio non ad decepcionem: sed ad defatigacionē red
dit. ergo cum ironia sonandum. Hac non successit. de
est quod conabamur: & proprie de bono sic dicē: alia
grediamur via vel adoriamur. i. enitamur. adoriri ꝓ
prie dicitur repente ex insidiis aliquem īuadere: hoc
tibi ꝓ ser. seruicium pro seruitute po
suit: ut seruicio enixe tulimus. Conari manibus et pe
dibus ad id ī tulit quod ait supra: quem ego credo ob
nixe omnia facturū: & accusatitiuo casu sine intermis
sione significat noctes & dies: manibus & pedib. Si
quid preter spem euenit: eueſt productum magis: qa
hoc perpetuū non vult Pamphilo accidere. ergo eue
niet pene eueniet: aueniet modo correpta parum suc-
cedit. Quod ago: sed vestrum est officium prebere: at
nostrum non est fortunam posse prestare: & bene suc
cedit: vt quod agimus ostendas succesſus esse fortūe
At facio sedulo. r. ex animo & sine dolo. Me missum
face. i. noli vti opera mea. Parum succedit quod ago:
hoc est vtilis sentencia pro sapiente contra fortunam
Restitue in quem. c. l. sensus hic est omnia mihi inte-
gra & salua redde: qualia tibi tradidi consulturo: vel
quum nihil promisissem patri. Hem: sed mane: hoc ā

si incipientis demõstrantisq; aliquid noui: se inuenisse nũccine demũ: pro deniq;. Nihil a te quero. n. hec ad cogitata nihil pertinere oportuit. At iam hoc tibi. i. dabo consilium scilic& quo in pristinum locũ restituaris

Am iam vbi vbi erit inuẽtum tibi. c. In scæna hac instauracio est adhõtacionis Pamphili p Misidem. Opus est. n. exhortari rursus adolescentem. ne sub patris. oppressione stringatur. Iam iam. u. u. e. Oportune rursus estuante Pamphilo amice mencio obicitur per misidem: ne succumbat ad nupcias patri quãuis promiserit se ducturũ cõiugem: aduersus quam difficultatem: quia ipsius persona non fufficit: id agit: vt ad glicerium modo adducat Pamphilum cuius affectum cogitat: non ex eo solum quod ad eum puella vocat: sed eciam quod desiderat eum. vbi vbi erit eum inuentum. in prima parte vim suam tenet: in posteriore productionem: & ẽ quẽ admodum vt ut. vnde vnde: ꝓ vbicumq;: quocũq;: vndecumq;. Inuentum tibi curabo. & mecum ad Pamphilum nõ solum se adducturum promisit: sed et tempus addidit: & bene tibi: quasi amanti. Tu modo aĩe mi. mollis oracio & fœminea multis in plicata blandimẽtis. ait enim tu modo anime mi. pro meus. Hoc malum integrascit. integratur quod ad integrum ĩddat quod repetitur: quod instauratur. Vir. Ramo. q. s. m c. Solicitarier perturbari. hoc malum amò meus: aut glicerii solicitudo: q̃ nescire oportuit nupcias. Quod mihi apparari. apparari ad honorem & timorem ĩfertur. & datiuo casui subiunctum cladem & perniciem significat. vt Virgili9. Mihi sacra parari. Age si hic non insanit satis. hic excitus comprimit Carinum: ne fomenta iracũdie Pamphilo preber& : aut si pœnit& te quãtum sua sponte insanit si hic non insanit. Ironia est: aut laus ad irritãdum Pamphilum. Misis asseue

racio est. si a nomine eius incipias cum quo loqueris.
Atq; edepol ea res. i. nupcias apparari sensit. Per om
nes tibi adiuro deos. ad auctiui particula: aut admira
biliter valde admirabilit: & aduerto addo: & hoc sup
est amissa fide adiurandum sit: non capiundos. s. no.
b. mira verecundia: omnes homines maluit dicere. vt
in his quoque parentes significat: quam aperte dice
re pater: cuius metu promisit nupcias: & contra illud
sed vim nequeas ferre. non si capiundos mihi: ita dix
it de vno hoc est patre omnes homines. vt idem o ce
lum: o terra: o maria neptunia: nunquid & celum nep
tuni ē: nō vtiq; hic omnia hec maria vult esse. vt Vir.
Omnia vel medium fiant mare. Contigit. quod vix
euenit contigisse dicitur: conueniūt mores recte: et
id quod matrimoniū firmat conueniunt mores. Vale
ant. hoc est abeant: recedant. quia & discedentibus &
mortuis vale dicitur. vt Vir. Salue com. m. m. p. e. q.
u. vel pocius cum male operaturus essi
considerato patre locutus est: & non dixit q intende
rat percant: & attende quam moderate pluraliť dixe
rit cum significaret patrem. Valeant renūciacionis et
imprecacionis est verbum. hanc nisi mors: & si valeāt
hanc nisi mors: hec concessio est. hoc enim per conces
sionem dicitur: hanc nisi mors & si valeant nisi mors
admit nemo: perseuerat ne dicat pater: pro non adi
mit pater. Rescipisco: spiritum reuocant sensus. Ma
gis. u. aut magis verum: aut veriꝰ dicimus. Vt ne pa
ter. vt ne nomini: vt ne pater. Per me stetisse. stetisse
hoc est esse: vt ille desertaq; mōtis stat. d. alter plenū
est: & idem stant limine primo & Lucius stat sensibo
fundus: per me stetisse. hoc est per me factum esse ne
fierent nupcie. Miseri eque atq; ego. bene & quia hic
amore vexatur: & intulit paradoxon: nam volebat sibi
dici fortis quod illi tamen mox dicetur. Hic igiē alit
respōdet atq; interrogat Pamphilus: ideo quod vide.

at impossibile esse palam resistere parenti. Consilium quero. sensus est. scio quid est: quid coneris: an efficere possis nescio: scio quid coneris si Pamphili est persona: cum ironia dicitur: si Carini simplex laudacō est sed si Pamphili est hoc signum quod supra ex vnis geminas mihi confi. nup. sed non esse personam Pamphili ex subiectis ostenditur. Non tibi habeo. ne erres: deterret nunc Carinū: ut & ipse adiuu& dauum: ne Pāphilo nubat philomena: & eodem sensu vtitur Dauus aduersum Charinum quo supra quasi necesse sit: si hic non dat te illam vxorem ducere: nō tibi habeo ne eres velut eciam Charinus q̄ se senciat hoc dicit: velut solēt serui contumaciores aduersum amicum domini quia nuper de chario accusatus est: vel quia & quod p̄ dicat non habet: & videt tacendum non esse. Sat habeo quod dicio facta est: vt satis sit: vt pro ne nō. ne vacuum non esse: me ne: pro nedum: aut aduerbium ē prohibentis: vt si ne non. Salu. secūdo libro ne illa tauro parta sunt pro ne dum: pro inde vos hinc. amoliri dicuntur ea que cum magna difficultate & molimine summouentur eciam tolluntur: e medio sic dixit quasi odioso & molesto: discedere dicitur qui faci'e abiit e medio amolitur qui vix recedit: pro īde vos hinc amolimini molestum impedimentum ex rei magnitudine iacentis in medio. & ideo impediētibus se dixit amolimini hinc: non abiite pro inde vos hinc amo spe iniecta iam eciam imperat dominis seruus callidus: iam mihi imperat vtrum hoc verum dicit: an fingit qui adhuc consilium non inuenit quod narrare possit. Ego hanc visam: glicerium. s. & cum miseracione puelle hanc. Quid tu quo te huc agis: vt tarditatem discedentis ostendat agere se. n. tardi & tristes dicī. sic Virgilius. amissis remis. atq; idem alibi. Ecce gubernator se se. pa. age. Quid tu hinc quo te agis. admonicio discedentis vt solet: nam a quo discedere desideramus ad-

n onemus vbi vadat: vel quo eat: vel facere per interrogacionem admonet Dauꝰ Charinum: vt ipse abscõdat Charinus: qui nunc vltimus remanꝫ. Verũ vis dicã promissio sedule narracionis. hoc sumimus actiuũ si est. respondet Charinus tanquaꝫ q intelligat nõ dici sibi velle Dauum quo eat: sed id age rẽ vt absccedat. narracionis mihi. Incipit inicium nãracionis. s. quo eat. quia verum vis dicam velut probemium narracionum est: quid de me fiet: quid igitur inquit quid de me fiet ab eo hoc quasi a loquante pronunciandum est: nam si illi inprudens respõdet quid de me fiet de Philomena ducẽda. eho tu imprudens. non satis proprie Charino dixit impudens q̃ si insolita & multa poscenti: quippe qui & sponsaꝫ aliena petere ausus est: & non satis habet per Dauum sibi noram prestitam Pamphili nupciarum: quod tibi iam dieculam boram: et est diecula: hoc est tempusculum: & sumitur ab eo quod ẽ hec dies diecula mora: & quasi parua dies: & diecula in q̃ s. ambias quantum poteris adducendam Philomenaꝫ vult enim se Dauus adiuuari per Charinum & Byrrhiam: dimoueo: differo. pron oueo nupcias memorit. Dauus scit enī illum his verbis petiisse salutem aliq̃t dies. p. d. p. a. n. n. u. cuius rei oblitus Charinus eciã vt ducat vxorem petit. Ridiculum deest hominẽ. age veniam vix concedentis: vix consencientis est: & age veniam tu mysis cum ex eo a Glicerio scilic&

Ibil ne esse proprium cuiquam. Hec scena ad
ministracionem doli hab& quod fit vt deter
reatur Cbremes filiam suam Pamphilo dare
& vide non minimas partes in hac mysidi habui hoc
est persone fœminee: siue hec personatis uiris agatur
vt apud veteres: siue per mulierem vt nunc videmus
nihil ne aduerbium percunctãtis: nihil ne esse. p. om-

ne quod habemus: aut mutuum est: aut proprium: ergo proprium est perpetuum: vt prima hec sunt dona ergo nihil nobis proprium esse potest. quod. n. nō fuit nec esse quidem potest: aut quod eripi potest: non est nostrum nisi illa que eripi non possunt: ut sapiencia: iusticia: prudencia: que fortuna: neque dare: neq; eripere cuiquā: & simul hocipsum & a re & a persona ostendit a re nihil esse proprium: & a persona cuiuaz proprium perpetuum: nō temporale aut mutuū. Dii vestram fidem. admiracioīs aduerbium cum exclamacione fidem: fidem dixit opem & auxilium: vt ī re nā q; fidem. summum bonū esse. mire quod pleno & neutro extulit summū bonum. Pamphilum: amicū: amatorem: virum. amicus animi est. amatō vero corporis non. n. cōtinuo amator ē: qui bene vult. vt dido amās Aeneam quidem: sed non & amica fuit: quod ait. Nō potuit auulsum diuellere cōpus & vndis spargere. et item Catulus cogit amare magis: sed bene velle min9 & est hic officium & blandimencū: amatorem & virū dixit ad discrecionem: aut per ea que enumerat maritum ostenderat: in quo vis loco paratum dixerat omnes ad effectus cuicumq; de proximo esse possunt: & maxime ad Homericam sentenciā respexit

Verum ex eo. i. Pamphilo. Hunc mi sera quem capit dolorem: cum ad miracione pronūciat: quem & cum exclamacōne quadam. Facile hic pl9 mali est quam illic. b. facile aduerbium confirmantis est: id quod est liquido & manifesto veteres dicebant facile pro certo. Vt Cicero illius ciuitatis facile. p. dolorem doloē detraxit: probe: & post intulit seperatim quod sequitur: facile hic plus mali est: in dolore. s. metus amittendi quam in voluntate retinendi: quaz illic boni ī summo bono. dixit. n. ex bonis que bona existimamus plus nos mali capere: cum aut amissuros nos credimus: aut amittimus: quam boni cum habemus:

facile hic plus mali est: plus mali ī dolore & metu dix-
imus quam illic boni. i. in amico amatore & viro. Mi-
homo quid istuc obsecro ē. ex Misidis verb̄ quid Da-
uus faciat demonstratur. Quid istuc mali est. inuolu-
tum puerum portabat Dauus: & ideo dicit mulier.
Quid istuc mali est: dum ille euoluit: & puerum pro-
fert: quem postquā expediuit: tum illa dixit: quo por-
tas puerum. Mysis nunc opus est ad hanc rem tuam
mihi. hec scena actuosa ē. mḡis. n. in gestu quā ī ora-
cione est constituta. Misis nunc opus est: properantis
& impense agentis Daui verba mōstrantur: & promp-
ta ī medium prolata: memoria atq; astucia: memoria
vt precepta Daui retineat astucia ad agendū:
que imperat & memoria simpliciter magis vt memō
sit preceptorum: et memoria modo pro intelligencia.
vt Vir. Instamus. t. ui. Ex ara hinc sūme: sume verbe
nas: ex ara. s. appollinis quem cassion Menāder vocat
aut quod appollini comœdia dicata est. in cuius hono-
rem aram constituebant Comœdiam celebrantes. ap-
pollini ergo comœdia: libero patri tragœdia. verbēas
tibi. quasi herbene: redimicula sunt ararum. Tibi. qua
si gestum quendam & motum stomachantis hab&: vt
alibi. Quid uis tibi sume dixit & non tibi substerne.
Ex ara sume verbenas. verbenæ sunt omnes herbene:
frōdesq; feste ad aras coronādas: vel omnes herbe frō
desq; ex aliquo loco pure decerpte. verbene autem dic
te quasi herbene. sic Menander
Quanobrem tute non facis id: tunc dicitur cum pro-
nomine ad eam reuocatur persona a qua sumitur: vt
verbi gracia. cum dicimus tu lege: ille nobis respondet
at: cur tute non legis. Quia si forte opus ad herum iu
reiurandum sit. locutus est: vt explicari atq; intelligi
non possit: aut. n. deest ius vt sit iusiurandum pro iu-
randum: aut vt vulgo dicit̄ iuramentum. Et opus est
illam rem. non opus est illa re. vt liquido possim. liqui-

do pure & manifeste. Nam que sũt pura et defecata : liquida sunt. Noua nunc religio interis istec. i. iusiurã dum metuerem: seruum monstri simile ẽ: noua religio in seruo subita. noua nunc religio. seruum nolle menti ri noua religio est. Cedo. porrigentis est manum. Vt quid agam porro intelligis. porro: modo aduerbium est ordinis: alias temporis. Sponse pater interuenit. mire non dixit Chremes: ne cum dixisset quis Chremes: rursus hic responderet: sponte pater: & nõ teme re hoc facit poeta: nam promisserat se rediturum do mum Chremes modo domum ibo dicam vt apparen tur. a. b. r. Repudio consilium. quod prius intenderaz verbum a venatoribus translatũ: qui recia intendunt ad feras capiendas: quia ergo parat Chremem & Si monem fallere intenderam dixit: vel a sagittis atq; ar cum. nescio quid narras. bene narras. narrare. n. aliẽa & que nobis sunt necessaria dicimus. Ego quoq; hinc ab dextera venire me si bene ait quoq; quia & Chremes veniebat. Tu vt subseruias recte : vt subseruias dixit. nõ. n. tantum loquitur Misis: quantum Dauꝰ oracioni mee vt cũq; opus sit verbis. Tuis verbis ora cioni mee . plura enim loquetur Dauus : inde oraci oni dixit: illa subsequetur ideo verb. Vide. cauta esto intellige specta. Aut tu plus vides. si sapis intelligas Nequid vestrum morer commodum: remorer: retar dem: retineam: a remota pisce mutissimo qui nauim retinet: nam grece vocatur

Euertor postquam que opus fuere ad nup.
r Adest nunc ipse Chremes cuius causa scena fraudibus instructa est: ne promissas com pleat nupcias. Vt iubeam accersi. recte iubeam: quia summa potestas nupciarum in patre puelle ẽ. Sed qd hoc. non interrogantis: sed mirantis & non intelligen tis est: & apparet eum non oculis priusquam corporis

offensum puerum sensisse lactentem. Puer hercle est. Ornatiua particula est hercle. Mulier. magisquã Misis. Vbi illic est. Dauum querit: qui nũc abscessit: vt & ipse de foro venire videatur. Non mihi respondes. bene non respondes. Supra enim memor est vetitam quicpuã dicere: nisi subseruiat oracioni Daui. Reliqt me homo atq; abiit. mire hominem non Dauum dixit vt eciam si audiat Cbremes ĩcertam personam hominis audiat non dauum. Dii vestram fidem. aduerbiũ admirantis cum exclamacione. Quid turbe est apud forum: hec verba veniẽtis de foro. Quot illic hominũ litigant. legitur & litigat. Tum annona cara est. commiscentis est pocius quam alicui referentis. Quid nam aliud dicam. hoc post spectatoẽs. Cur te obsecro me hic solam: aposiopesis. Hem que hec est fabula. fabulam se dicit audire qui rei principium racionemq; ignorat. Eho. eho ĩteriectio est: vel principium animaduersionẽ in se poscentis: aut repente cernentis. Qui hic neminem video. callide affirmat nõ sibi vilũ Cbremẽ cũ & ſ uederit uenientẽ: & presentem videat. Miror vnde sit. miror veteres cum vnde: pro nescio ponebant. nam ignoracio ab ignorancia descendit. Plautꝰ ne quis miretur qui sim. Paucis alloquar bau ĩteriection consternate mulieris. Concede ad dexteram. & bene dexteram. sinistra. n. venit Cbremes: & nõ vult ꝓximum ei Cbremetem sed iuxta. supra enĩ dicit: ego quoq; hinc ab dextera ue. me si. Deliras non tute ipse deest. n. mihi dedisti: sed & supra et nunc interturbat Dauus: ne mulier totum dicat: non tute ipse sumissa voce. Verbum si vnum mihi accõmodate comminãte Dauo pene. n. Misis vniuersa narrabat. preter quoniam quod te rogo. hoc vt & senex senciat pronunciare potest: quam quod te rogo. caue: gestu comminantis est & vultu: vt suspender & comminacionem: deinde ĩ ferr & gestum: ordo: caue: faxis: maledicis: cum con-

temptu loqueris cum conuicium facis . appar& ergo maledicis lencius esse dictum: cum subiũgit. Dic clare: maledicis noue pro comminacione posuit: cum pro conuicio soleat poni: nisi forte: quia contumelie genus est comminacio. quidam putãt esse vnam ꝑsonam Dui. s. qui dictum Misidis non satis manifestum Cbremi in maledicti similitudinem deriuantis.
vnde est dic clare. hic non expressius dixit: mirũ vero sepe ad ironiam refertur: mirum vero impudentẽ: bono ordine locutus est. primo. n. causa impudencie natura est: deinde condicio: a nobis: quia a nobis parũ intelligebatur: hic addidit more meretricis: vt uel sic intelligat senex. Adeon videmur vobis esse ideo. idone9 est aptus ad omnia & bona & mala. In quibus sic illudatis & illudẽ te septimo casu: & illudo in te accusatiuo dicimus: sed primo superuacuũ est: vt sit quibus Ab andria est ancilla hec: efficit quod volebat dauus. nam itellexit chremes quia sit Pamphilo natus puer sic illudatis. Adeon: adeo ne: an adeon ad eum. Veni ĩ tempore: cum prouisus sit interuenisse putat: veni in tempore: opportune nos: sine prepositione dicimus tẽpore & tempori. Propera a deo puerũ tollere. hic versus clare dicitur: sequẽs ne senex audiat expresse. Cue quoquã isto excessit loco. necessario Dauus itinet mysidem: nondum enim omnia audiuit Cbremes: nõ dum comperit vnde sit mulier: & puer de quo suscep tus sit: excessisi: ꝑ excedas: vt faxis: pro facias. At eciam rogas. rursum iurgium. repetit vt turbulentã oracionem. Cedo cu. p. cedo idem significat ꝙ dic: da mihi ergo repeticionem significat non superuacuam oracionem: & est dictum cum quadam fiducia & contemptu eius cum quo sermo est ĩterrogãtis aliquid. Mitte id quod scio. hoc lẽtius & summisse. Hem quid Pãphilis apparet mulier vestri & Pamphili sentiãs pronunciasse quam Dauus vellet: & ideo nunc repetisse

nomen nostri & Pamphili. Hem quid, duas res opat vt ignarissimum se ostēdat: & vt Pamphilus nomine tur: & argute repetit nomen Pamphili: quasi p indignacionem: vt soceri auribus nomen inculc&. metuit enim ne non adiat: vt senex. Recte ego. b. s. e. n. & h efficit quod voluit Dauus: vt Pamphili Chremes puerum esse cognoscat: & recuset generū: has fugi. i. huiusmodi. O facinus animaduertendum. aposiopesis ḡrta. Quid clamitas. clamauit. n. Dauus: vt puerum audiret Chremes. Quem ne ego ad vos afferri vesperi. vult negando iritare mulierem ad confirmādam que vult. O hominem audacem. Exclamacō Misidis testimonium veritatis est. Verum vidi cātharam suffarcinatam. vidi infirmum argumentum prius vidi puerū afferri dixit: post non puerum sed cātharā suffarcinatam. Cantbara nomen est anus: et hoc dixit: vt leuiter redarguat Misidem nō vt vincatur. hoc enim vidisse se innuit Catharam suffarcinatam non puerum portātem. Suffarcinatam. proprium est anibus suffarcinatas esse. vt Persius. Pannucia baucis: & Plautus dolia rem cludam crassam. Quod in pariundo aliquot. a l. inditium secuta confirmatio est quam expressit Daui refutacio supereſt eciam. vt & cōcludatur effectꝰ doli negante Chreme se daturum filiam quod subinde efficit Dauꝰ dicēdo: aliquot libere: nec pauce: nec multe: libere testimonia libera contra seruum: & hoc proprium Terencii est. nam de Romāo more hoc dixit. Ne illec illum. ne valde. Cicero: ne illi vehementer errant Chremes si positum puerum

transit. n. a mixto ad mutatum charac

terem: ne illa illum: Chremetem. s. Chremes si. p.

ante aliqua verba sic

pronunciandus vt vana videantur. Non hercle faciet. bene. n. de se terciam personam fecit vt supra: at nūc faciet. Vt tu sis sciens, eloquēter: sic enim veteres p

scias dixere. Iam ego hinc in mediam viam prouolua
bene in mediam viam: quia ante fores positus iacebat
Teq; in loco ibi prouoluam. in luto de proximo repeti
uit: quoniam nomina sũt paranomasia: quando verba
paranome non dicitur. prouoluam. i. porro volam: &
dolo quidem minatur quod facturus non est: verũ se-
dulo id agit vt puer portatur in medium simul eũ ser
uat Chremeti: vt ipse recusẽt generum: non vt a quo
quam passus videatur iniuriam. Tu pol homo sobrius
non es. sobrius est sane mentis quasi sebrius: hoc est se
paratus ab his que discernũtur. Fallacia alia. aliam. t.
prouerbium cui subiac& memorem mendacẽ esse opõ
tere. Ciuem atticam esse hanc. transit ad imitacionẽ
Au interiectio est conturbate mulieris. locularium in
malum e contrario pro graui. & molesto ac nimio. lo-
cularium igitur Quis hic loqui
tur: o chreme. Principium loquendi Dauus Chreme
ti dat: perfecturus que ipse conatus est. Per tempus
aduenis. idem est per tẽpus quod in tempore: aut cer
te per tempus tempestiue. O chreme per tempus ad
uenis. astute quasi eum nunc primum viderit. Ab ne
tu omnia: aut ne pro an legitur: aut ne omnia: aut ne
pducatur: & accipiatur pro non tu omnia audisti nisi
obsecro hem: exul: ans Dauus infert: & inculcat fre-
quenter repetendo: audistim. obse. hem: difficile cre-
dendo affirmat se non sciuisse presentem Chremetem
vt hac confirmacione nihil illum de se faciat suspicari
In cruciatum hinc arripi: non in crucem: sed cruciatũ
Hic ille est. cum emphasi: quasi vir magnus: sed hoc
chremetem ostendens dicit cum ironia. Nõ te credas
Dauum. L. Virgili9. Nõ diomedis equos. n. c. c. a.
Nihil pol falsi dixi me senex bene senex: quia quasi ali
enio est & ignotus Mysidi. Me miseram: suppalpatio
muliebris. Ne me attingas. quedam ostendũtur apte
in Comediis: quedam ex aliis personis intelligunt. Si

pol Glicerio nō omnia hec. aposiopesis tercia: qꝫ aliene
persone īteruentu reticetur. fiunt autem aposiopesis
.i. reticencie tribus modis: aut per se ipsum: & ad a'i
um transit: & est psona: aut tacet nec vltra aliquid di
cet: & est secunda: aut alterius interuentu persone si-
let: & est tercia. Nescis quid sit actum. nescis plerum
qꝫ dicitur ei nō quem volumus redarguere impericie
aut ignorancie: sed quem facere volumus: vt velit li-
benter audire. Paululum interesse. noue pro multarū
est Ex animo omnia vt infert natura
& hec sentencia ab inicio probata est: quam Menāder
Epiditicos posuit: vt fert natuta: hoc est naturalis &
ingenita actio. Ande industria. i. sciencia & prouidē
cia. ea enim que discimus & scimus operacione ge ita
et industria quadam scimus. & Virgilius et putre so
lum nāqꝫ. b. i. a.

N hac habitasse platea dictum est Crisiden.
In hoc loco persona ad catastrophen machina
ta loquitur. Nam hic Cato nihil argumento
debet: nisi absolucionem erroris eius: simul ex verbis
suis quam grauis: quā modestus quāqꝫ iustus sit ostē
dit. In hac habitasse. p. d. ē. c. non habitare: sed quia
mortua est habitasse dicit. plateam greci
dixerunt quam nos plateam dicimus secūdum formā
eiusmodi & medean.
& spondeum scribimus. Que se se inhoneste optauit.
Optare est vnum de duobus eligere. Virgilius. Pars
optare. l. t. Parare hic diuias animo heredis. dixit pa
rare diuicias. Pociusquam in patria. primū dolet cri
to qꝫ meretrix fuit Crisis: secūdo progress9 queritur
quod mortua est: & nota qꝫ tria dixit Crito contemp
sisse crisidem: patriam: honestatem: & paupertatem.
eciam seruatum est graui viro: cum
illum sobrine pud&: simul hic ostenditur eius generis
fuisse crisiden: vt que probe viuē potuerit: nisi vt ait

necessitas cogeret. Quam in patria honeste. antithetō primum. Pocius quam in patria. h. p. viuere. his verbis a poeta iam honestus īducitur crito: & dign9 cui credi oporteat. Pauper viuere. ad illud reddidit: sed inopia & cōgnatorum negligencia coacta egregia. f. Eius ad me lege redierunt bona. Hic ius tractauit dicendo redeunt: quia ī familiam redeunt: si non est heres de proximo aut ex testamento. Sed quos percont̄ video. Interrogacio est cui necessario respondetur aut sic: aut non: percontacio cui nihil horum: vt si quis dicat vbi habitat Crisis? dicatur ecce hic: percontacō vt si quis dicat. Cur adulterium commisisti: simꝑ et modeste & mature: & de se nihil īterrogat9 cœpit a blādimentis. Est ne hic crito sobrin9. Sobrini sūt consobrinorum filii: nam sic dicit Menander: verum vt alii putant de sororibus nati hii sunt sobrini quasi sororini dicti. O misis salue. saluus sis Crito saluus sis asseueracio salutantis est: non quasi responsio. Itan Crisis? hem non nunc interrogat: sed commileratur: & ita sequebatur vt dicer & perii: sed magis gemitus significat ꝙ min9 dixerat: nos quidem pol miseras perdidit hic intelligitur supra subaudiendum periit: nam properiit: hæc reposuit ꝑdidit. Quid vos? quo pacto hic? progressio loquentis ad interrogandum idem: putas ī quit ꝙ illa periit. Vos autez quo modo. quo pacto hic significacio est peregrinātis. Nos ne sic vt quimus. a. q. ut. sic nudum est: & est significatiuū langoris cuiusdam et lenitudinis sic vt quimus ait quando vt volū9 nō licz: et ad pñtis: et ad preterite vite excusacionē ꝑtinet ista responsio: qua purgatur voluntas crisidis in questu meretricis. Cecilius implocio: viuas ut possis quando nequis vt uelis. Quid glicerium. iam hic suos conuenit hereditatem petenti: conuenit indici futuro de pluribus indagare. ergo recte et bono ordine quesiuit. quid crisis? quid vos? quid gliceriū? vtinā nouo

genere exoptacionem pro negacione intulit. Haud au
ſpicato huc me appuli .i. inauſpicatus quod non eſſet
auſpicatus: & vſitatum veteribus ſic dicere. Si quid
aliquando aliter euenisſet quã vellent. Nũquam huc
tetuliſſem pedem. Virgilio. Me ne efferre pedem. g.
te.p.r. Spe. & ferte ſimul. f.q.p.d.q.p. Sed Critici
ãnotant alterius eſſe caractere comico tetuliſſem pe-
dem. Semper. n. dicta eſt atq; habita ſoror: aut veris
credendum eſt: aut eciam falſis: que tamen inueterа-
uerant. hinc Cicero ita habeantur itaq; dicantur. ha-
bita ergo plus eſt quam credita. ſemper. n. a poſſibili
& vtili. Nunc me hoſpitem. L. ſ. Mire dicit me: cum
emphaſi .i. ſenem & ĩmotum a litibus: hoſpitem .i. pe
regrinum. lites .i. ſequi pauperem: totum per empha
ſim. Quam id mihi ſit facile atq; vti'e.i. difficile et in
vtile & eſt comicum. Grandiuſcula iam profecta eſt:
ad partem etatis id referẽ .i. grandis natu eſt. maior
autem generalit ad ſumma etatis refertur: & ad com
paracionem etatis pariter: & comparatiue & ſimilitu
dinarie poſitum eſt. Sycophantem. hoc eſt cum ĩ me
conueniuntur lites. bene ſycophanta: quia bonam cau
ſam hab&: & nihil aliud timet quã conuicia: & ſico-
phanta: ſubdiſtingue: et ſic infer ſequencia. Tũ ipſam
ſpoliare non lic& ab honeſto: & bene quia nihil ſuum
habet niſi criſidis. Optime hoſpes poſ. c. m. an. ob. an
tiquum abſolute dixit: vt equum aut bonum: quod an
tiqui ſolebant: aut certe p .i. morẽ
et ingenium. Duc me ad eam quãdo huc veni vt vide
am: vel hoc ĩquit vt videam: cur autem vt videas: qa
tim& et eſt ordo. Duc me ad eam. volo me in tempo
re hoc videat ſenex. bene enim ſenex ſimo enim cum
Chremete eſt: propter hoc videri nõ vult: ne eius vta
tur apud ſocerum teſtimonio: rem eſſe Phamphilo ad
uerſus Glicerium: & rurſus nupcie confirmentur.

Atis iã satis Simo spectata e.te.a.ẽ.m.Hec
f scena officiorum disceptacionem cõtinet pa
trum inter se de officio amicorum et pater
na pietate tractancium. Satis iam satis: hec veluti q̃
dam cõtrouersia est: namq; iniuriarum reus sit Simo:
contradicitur per coniecturam salsum esse quod inten
dit: cum Pamphilus neq; am&: neq; ex eo natus sit fi
lius: et adhibetur deriuacio cause: qua dicitur mere
tricem ista omnia esse molitam ad disturbandas nup
cias. Satis iam satis. bene negaturus filiam purgat
prius officium suum de fide ꝓmissa: & vltro accusat
ipsum. Spectata probata. vt Vir. ait. Rebus spectata
iuuentus. Immo. n. pare'con ẽ figura. immo. n. q̃ max
ime abste peto. Renunciare affinitate Chremetẽ: aut
parum adhuc intelligit Simo: aut subtiliter dissimu
lat: vt ad fidem promissaꝫ hominem compellat. Vt be
neficium verbis initum cœptum ab ineũdo: vnde & i
icia quoq; dicta. Dum id efficias quod cupis: quod ve
lis legitur & quod iubes. Neq; modum benignitatis:
neque quid me ores cogitas. i. non cogitas: aut quãtũ
de benignitate amoris exigendum aut presumendum
sit: aut quantum sit impossibile quod petis. Remittas
iam remittas promittas. Pepulisti me vt homini ado
lescentulo: hic est tota accusacio homini adolescentulo
Sic Salustius occultanti se tugurio mulieris ancille.
Filiam vt darem in sedicionem. inuidiose: non promit
terem inquit: sed darem quantum in te est. Dum res
retulit. compositum pro simplici est tulit: & alterius
quã decet comicum caracterem dictum videtur. Per
ego te deos oro vt ne illum .a.in.d.cre. defensio per
coniecturam: & est ordo per deos oro te ego. Quibus
id maxime.u.ẽ. argumentũ a persona: quibus id max
ime vtile ẽ a causa raciocinatiua. Vbi ea causa. quam
obrem hoc faciunt nam non intu
lit ob quam causam: cũ supra dixerit: ea causa: sed q̃si

dixerit vbi eas res intulit: quamobrē hec faciūt. Erit adempta. aut rem abundat: aut causa. Vultu vero. q̄si dixerit Simo simulabat ācilla: cum ibi adesse me neuter senserit creditur: & si visus a Myside erat tamen ignorabatur esse ebremes: donec diceret Dauus hic est ille. non te credas Dauum ludere: cum ibi adesset tum deest vt sit integrum tum cum. Dauus dudum p̄ dixit mihi. hic ostēdit quod vidit callidus Dauus vt predicerēt futurum seni id quod ipse erat facturus. Nescio quid tibi. s. o. deest propter vt sit propter nescio quid: aut nescio quare: vt sit aduerbiale. Ac volui dicere: ac pro contra quam

a Nimo iam nunc ocioso esse impero. Hec scena principium iudicii & iracūdiam senis cōtinet: atq; in ea vehementer exprimitur cō suetudo patris ac domini offensi & īdignātis. Animo iam nunc. o. e. impero. exultans egreditur Dauus nūcias prona esse omnia ad securitatem: & ocioso securo quia negocium solitudo est. impero: prouolo: an vt statim fiat tanquam illud quod imperatur: & impero superbe dixit. sūmum enim indicium securitatis est superbia. Vñ grediē h̄ ñ introgat: p̄ cū admiracōe vl̄ magis cū īdignacōe dr̄. Meo presidio atq; hospitis: animo iā nunc ocioso esse impero meo presidio atq; hospitis. s. Critoris. Ego commodiorem hominem hic Dauꝰ admiratur quod in ipso articulo periclī supeuenerit Crito. Ego commodiorem: potest enim commodus esse ī homine quis: & alieno tempore superuenire. potest et comodum esse ī homine: sed oportunum malum et aduentum habere potest. nam comodum in homine est: aduentus in facto eius: tempus in oportunitate facti Commodiorem hominem: syllepsis. Scelus quem hic laudat. non est hic solœcismus: ad sensum enī: non ad verba respexit. & enim propter sensus uerba sūt: non

propter verba sensus. Omnis res iam est in uado. in se curitate: nam vt in profundo periculum est: ita in uado securitas est: puerbiale: ī uado: in tuto. Quid agā plus est dicere quid agam: quā cogitare de fuga. Sal ue bone vir. ironia maior est quam increpacio: cum om ne enim genus criminis aliquis separauerit: tūc exclu si ironia laudant. Hem Simo. interiectio perturbati ē O noster Chreme. noster dicendo latenter significat Glicerium filiam Chremetis esse inuentam. Omnia apparata iam sunt. quia infecta sunt de paratis. Cura sti probe. memoriter. supra dixerat enim senex immo abi intro. ibi me operire quod parato opus est para. Vbi voles accersi. vbi pro quādo: non enim loci sed tē poris aduerbium ē. Bene sane. valide: quia qui sanus est idem & validus. Is enim vero hinc abest. ꝑ deest. Eciam tu hoc respondes. deest an non eciam tu hoc re spondes: eciam aut hortacio est aut coniūctio: & vide quanta dixerit: & quid istic & tibi. Mihine quando non sumus parati ad respondendum ducendo tempus eludimus. Mihine. apparet ita turbari Dauum modo consilio poete. vt omnes amittat fallacias: & oppress9 prodat Pamphilum: dum malum comminus perhōre scit: totumq; hoc ex argumento est. Vult enim iā poe ta catastrophen patefieri. Modo introii. hoc signum perturbacionum inducit ab conscientia Dau. Cū tuo gnato vna. serui excusacio filii accusacio est: & hoc q̄ si perturbato dicitur seruo: sed consilio poete ad extre mum festinantis & resolucionem fabule. An ne est in tus Pamphilus? causa ire vehemencior inuēta est. Sūt nulla racione dicit sunt: sed ne nihil respondeat: nam turbatus est vtpote oppressus. Quid illū? deest prop ter: vt sit propter quid illum censes. Cum illa litigat Chremi conuenit hic sermo. hic enim irridet: qui & supra dixit. Amancium ire redintegracio amoris est: & sic hoc dicit vt alibi, Cedo vt sit misera. p. a. e. b. p

Cum illa litigat. irrid& Simone; Cbremes: quia dixit. Ire sunt inter Glicerium & gnatum. Immo vero indignum Cbremes. bene ad eum loquitur: qui ẽ a nupciis deterendus: vel q non ĩterturb& oracionẽ suã: vl quem iam supra sibi preceptorem destinet: ita loquit quasi hec sit causa cur sit Pamphilus ingressus: quatenus eius. s. intendatur a Critone hospite ducende vxoris animus quam eiuem attica; nũciauerit. Nescio qs senex modo venit. bene nescio: quis & enim si not9 esset videretur gratificari ideſt gracioſus esse testis & mimis verus. Ellum veteres quod nos illum dici mus vel ellum: vel ollum dicebant: quanuis ellum quidam ecce illum velint intelligi: tanquam pro ipso domum Glicerii ostendat Dauus dicens: ellum: quasi en illum est enim vt alii volunt pronomen: vt alii aduerbiũ demonstrantis: nam pronomẽ huiusmodi veteres sic proferebant ille: ellus: ollus: sed vt diximus aduerbiũ cõpositum ex pronomine videri potest: vt si en: vel ecce illum. Confidens. confidentem hic pro constanti: nam mala significacione posuit: cautus: callidus: doct9: ardens:

Vnde Catbo dictus ingeniorũ

etenim igneus uigor esse videtur. Quantiuis precii. ad magnitudinem refertur quantiuis: ad pãuitatem precii: & totum oratoris: scite enim locutus est: sed ĩ tereſt inter quanuis: & quãtiuis: nam alter contempcionis: alter laudis. Tristis. ad laudem interdum sumitur non ad amaritudinem tristis. Cicero iudex tristis & integer. Glicerium se scire ciuem esse atticam bene: constant ad ea q̃ locut9 ẽ scire se dixit. Dromo Dromo. ꝺmot9 ira & doloẽ nibil dixit nisi quod lorarium repetẽdo sepius vocat. Verbum si addideris. bene qui omnia presente socero contra nupcias loquitur Audi obsecro. plerũque a verberandis vel indulgẽcia loquitur vel mora. Sublimen. i. sublime per altũ. Quãtum potes. boc est celerrime: quia segniores se osten-

dunt serui ad puniendos collibertos. s. mora veniã cap
tantes indignantum dominorum: quia lub& vt supra
dictum est: vt si libitum fuerit causam cœpit: quo iu
re quaque iniuria. Quia lub&. Dauo dicit. Rape in
quam. hoc Dromoni. Si quicquam inuenies me occi
dito. Commotum. citum: celerem. Quadrupedem.
vtrum ligature genus sit: sic dictum quadrupes: an q̃
drupedem idest cum pedibus & manibus: an quadru
pedem pro seruo ac fugitiuo posuit. Vt Virgili9. Sau
cius at quadrupes. n. i. t. r. Constringito. mire ne qd
fiat tragicum in Comedia vsq; ad vincula ita progre
ditur: nec quicquam tentat: ne quoquam tendat vlte
rius. Si viuo tibi. qui certa minari volunt incertã fa
ciunt vitam suam. Herum quid sit pericli. fa. herum
& patrem cũ ingenti pœnũciacione dixit: & alibi. Nã
mentiri aut fallere. i. p. a. m. tãto magis audeat cete
ros. Ne sceui tantopere. ne imperatiuo magis quam
coniunctiuo adiungitur. vt Virgili9. Ne sceui magna
sacerdos. Pietatem gnati. nõ te miser& mei. Eclipsis
deest enim uides: aut quid tale: & est ironia pro impi
etate & vide inuidiam quasi particulam accusantis. si
enim pudorem dixit: sed pietatem. Tantum laborem
capere. Syllepsis assumẽdum est enim extrinsecus me

Vis me vulter perii. pater est. Hic accusacio ẽ
que soluitur defensione in eo quod ad amorez
pertinet per concessionem: in eo quod ad Cri
tonis personam per coniecturam. Quid ais omnium? apo
siopesis tercia: & est ad deformacõnem persone: et
est irati familiaris aposiopesis cum pro dignitate pec
cati non inueniat conuicium. Quid ais? non interrogã
tis: sed inuehentis: & est eclipsis multa significans: in
eo quod ait omnium. Quasi quicquam in hunc iã gra
uius dici possit: quaz fecit: quam peccauit. Ain tandẽ
e. g. e, querit probus an que pars oracionis sit: & an

vna sit. est autem ain: quasi ais ne: & mire quasi ipse dicat quod Dauus dixerat. ergo ain per contatiuū verbum est: tandem pro tamen. Ita prædicant. artificiose p dicunt posuit: adeo in hac re vehementer commotus senex hoc ipsum repetit: predicant per iracundiaꝫ & est ita vt repetuntur verba in quibus arguitur impudencia. O ingentem confidenciam & confidenciam modo pro audacia est: cum improbitate: vt in phormione. homo confidens: aliter hic supconfidens pro constanti: & graui. ergo confidencia interdum in bona significacione interdum in mala ponitur: sed fiducia semper in bona. O ingentem confidenciam: non cogitat quasi dicat amens est quam nesciat quid dicat: amencior quem non pœniteat facti sui. Nō cogitat quid dicat: quia iniuriarum se alligat. Num facti pigꝫ quia dicit predicant: non dicunt: & vt solent irascentes auertit oracionem a secunda ad terciā personam: ab ea cum qua loquebatur: ad aliam. Num eius color pudoris. s. signum est parua quedam significacio indicans tocius rei significacionem: num mat eius color pudoris. s. paterno animo dicit. Nanque patribus erubescere filios: pudentesq; esse familiare est cui contrarium est erubuit. Salua res est. hoc ergo dicit nec tim& inquit: nec eum pœnitet: nec pud&. Vt præter ciuium morem. preter: contra nunc. n. preter contra significat. Impotenti. nimis potenti. vel certe debili & deuicto. Ciuium morem atque legem &. s. u. p. tria contempta sunt: mos: lex: imperium patris. Tamen. cum non dixerit quanuis subiecit tamē: & figura est anacoluthon. Me miserum. inicium defensionis & deploracio calamitatis & miserie: que ī amorē culpam ī mouet a uoluntate sua: cum pater q amat filius inicium mentis dicat esse non impulsum dei. Modo ne id dōmum sensisti Pamphile cōprobacione ostēdit eum esse miserum: demum autem signum est tan-

ditatis: & sentire dicitur quia vix colligit se: vix que animaduertit. vt alibi. Vix tandē sensi stolidus. Olim obiurgacio est: ꝙ dictum est olim: confirmacionez autem per repeticionē ostēdit. Vt ille diuum. c. d. e. o. e venit fuit: aliquo pacto: quo quomodo. Sed quid ego cur me excrucio. proprium est parentibus indignacōne velut abiicere curam filiorum: cum destomachati fuerint. Sed quid ego. c. m. ex. eclipsis per aposiopesin. Sollicito. sollicitam reddo. i. cōtristo & perturbo Cur me macero meam se. non me: sed meam senectutem: quod prius est & miserabilius dicit. Immo hanc habeat. viuat cum illa: non irascitur vt pater: sed dissimulat ut alienus: quia vehement dolet: & habeat sub auditur illam. Mi pater. mi meus: & principium factum a conciliacione persone. Quasi tu huius indigeas patris: huius ostendens se dixit: ut ille est hic est animus lucis contemptor. Domus uxor. liberi inuenti: mira grauitate sensus elatus est: nec de Menandro: ꝑ proprium Terencii: & liberi inuenti dicit cum viuus esset & sed inuidiose liberi & inuenti non geniti: secundum illud: hoc ego scio neminem. p. h. domus addidit non lupanar: & oratorie de vno pluraliter loquimur. Viceris. u. verbum est eius qui vix sibi extorquet vt abiciat curam & proprium patribus ac familiare iratis. Pater lic & ne pauca. titubans: & balbuciēs oracio pudore et consciencia. Attamen dicat sine. age dicat: hoc totum non ex animo ꝑmittentis: sed cū stomacho pacientis est. Ego me amare. h. fa. amphibologia

me & hanc fateor. bene hāc dicit: non Glicerium cuius nomine offenditur senex: nec peregrinam: ignominiam scilic & vitās. Si id peccare est fateor. noli īquit me accusare: quia amo. amātem. n. nemo accusat vt febricitantem nemo accusare potest: cur febricit &: sed amare īquit si putas esse peccatum: fateor me eciam hoc peccasse, mire igitur &

subdefendit culpam: & assensus iratus est. fateor id q̄
que peccare scilicet: si id quoq; peccare est peccare di
cit: quia amō deus est non voluntas. Tibi pater me de
do. bene dedo quasi hostilia & contraria volenti: nam
dedicio i hoste fieri solet. Quid vis oneris impone. im
pera executus est translacionem oneris dicendo impo
ne impera. Vis me vxorem. d. b. u. a. & quod vnum ē
duo fecit: vt ostendat se non posse ferre. Vt potero fe
ram. obsequium sine voluntate ostendit: & multū va
let sub Chremetis presencia hec confessio ad recusan
das nupcias: vt ne credas pro ut non. Allegatum. ad
hibitum. Hunc senem. Critonem scilicet & nō Crito
nem sed senem dicit: vt de hac appellacione pond9 ad
iceret testimonio. Aequum postulat da veniam. arti
ficiose interponit loquentem Chremetem: quem vo
lens vsq; ad cognicionem filie sue retinere: nō facit ira
sci Pamphilo contemptum filie sue: & post hoc abire
de medio. Da veniam. cōcede: indulge. Sine pater id
est vt me purgem: non adducam: ab hoc me falli com
periam. O paterna pietas: ipse accusator est: et redar
gui se cupit. Paululum supplicii satis est patri: suppli
cium dicit ipsam accusacionem

Itte orare vna harum queuis causa. Hic i sce
m nam progreditur Crito in cuius verbis ñ mō
ipse promittit: sed eciam quod & Pamphil9
dixerit demonstratur: et hic omnis errō aperietur fa
bule. Mitte orare vna harum. Pamphilo dicit: et dicē
do vna harum ostendit multas esse causas: eciam paēs
esse magnitudine esse dicendo queuis. Andrium ego
cri. ui. bonum inicium agnituri filiam: itaque compē
dii causa nō laborat de agnicione persone Critonis: vt
ab eo facile doceri possit. Saluus sis Crito. ne laboret
ad persuadendum: miro compendio poete iam Crito
notus est Chremi. Quid tu athenas insolens? Insolens

insolitus: insuetus: Cicero moueor iam loci. Salustius: Insolens vera accipiendi: insolens & arrogans intelligitur: qui preter legem agit humanā et naturalem insolens dicitur. Cicero in victoria que natura insolens &. Sed hiccine est simo⁹ pud& fateri propter heredi tatem veniſſe: et videt ipſum eſſe qui dixerat ſup̄ clamitent me ſycophantem perſequi. Ita ne huc paratus aduenis? hoc eſt ſubornatus & compoſitus dolo. Tune impune. h. f. nūc acriter Critonem aggreſſus: dilatauit incuſacionem & generalem fecit virtute oratoria que dicitur. Tunc hic. i. athenis: vbi delicta vindicantur. In fraudem illicis. illigas. vnde Virgilius. Terna tibi hoc primū. t. d. e. l. e. licia. n. dicta ſunt quaſi ligia. Sollicitando atq; pollicitando eoꝝ animos lactas: hinc eciam oblectacio dicitur: quaſi teneros animos lactare dulcedine aliqua tenere ad ꝓſua ſonem inducere: vnde & delectare dicimus. Ac meretricios amores nupciis conglutinas. vide oratorie agi vt grauius Critonem accuſet Simo nunc defendit filium: quem iandudum increpauerat: ac meretricios amores: peius lenocinio crimen ingeſſit: non amicam facere de meretrice: ſed coniugem. Nupciis conglutīas hoc grauiꝰ eſt lenocinio. Metuo vt. ſ. b. ut ne nō. Lucilius tu iam et memoriā vt retinebas: & bene hoſpes ait non homo: vel Crito. ē enim ipſo nomine cauſa diffidencie. Non arbitrere ideſt non arbitreris. Bonꝰ eſt hic vir. cum pondere et diſtinctione inferendū hic vir ſit bonus: hic per ironiam: nec virum: nec bonum eſſe dixit: hic vir ſit bonus. mire Poeta cum opōuerit Critonem inimiciorem Chremi eſſe quam Simoni: ſic rē inducit: vt nocior ei ſit cōtra quem maxime venerat: atq; ab eo defendatur: magis vt res pregredi ad catastrophen poſſit. In ipſis nupciis. in ipſo articulo nupciarum. Vt veniret ante hac. plerunque caſus imitaē industriam: & hoc ſepe fit vt eciam ſedulo facta ſint ſu

specta. Sycophantam. hoc est ꝙ minime volet sibi dici Crito: nam ita loqut9 est supra: vt clamitent me Sycophantum hereditates sequi. Hem principium iracundie. audiunt enim ꝙ maxime vitabat: nam vt supra. c. m. Hem sic Crito hic est. Mire hic Chremes traducit illum ab iracundia dicendo sic eum esse. Menander

& recte: quia nature ignoscit voluntati. nõ mihi pergit quod vult dicere. grauiter & mature. Ego istec moueo aut curo. Est enim Sycophante perturbare rem bonam: et curare malam: hoc igitur dicit cur ego hec turbo aut cogito quemadmodum tu dicis Simo. Non tu tuum malum equo animo feres? non filium: sed amorem in filium significat: an quia iratus est: & querens an conueniant hec verba pro Pamphilo veniente. Immo enĩ conueniunt: nam quãto magis dissimulat fauorem tãto plus acquirit ad ea que loquitur. Iam sciri potest. addidit & temporis celeritatem: & magna maturitate dixit. Atticus quidam olim. n. f. hec pars argumẽti est: que et supra iam dicta. Forte applicat. proprie de naufraugo in littus eiecto atque egenti. Primum ad Chrisidis patrem quid est primum: an quia postea mortuus est. fabulam autem ad comediam retulit: fabulam: quia fabula comedia: et quia argumentũ quasi fabule narrantur: aut certe ad irrisionem narracioĩs dicit: & enĩ olim fabule propriũ. Vt Horaci9. Olim rustic9 vrbanum murem mus paupere fertur accepisse cauo veterem vetus hospes amicum. Ita ne vero obturbat. si subdistinguit interstrepit accipe: sin distinguit: euertit intelligas. Ita ne vero obt̃bat. potest ita ne vero subdistingui: & sic cum comminacione ĩferri obturbat. Ibi audiui ex illo. magis confirmacio veritatis est. Nomen tam cito tibi. non negantis est sed difficile se dicturum ostendit. Phania. hoc ita dicit Crito vt nemo audir&: scilic& adhuc dubitans an ipse sit

Hem. sunt qui putant Simonem dicere irascentē filio Critonem summouenti. Perii. hoc Phamphilus post iracundiam patris: an Chremis est dolentis: vel eius mencionem: vel quod in filiam pene peccaret. Verū hercle opinor. f. hoc adhuc contanter est dictum: ideo indiget confirmacione. Rhamnusium se. pireeum & rhamnus pagus attice: & rhamnus & cætera huiusce modi maritima attice proprie intelligenda sūt. multi alii in andro. Hoc testimonium cecum ducitur. Testimoniorum enim modus. duplex est: manifestus & cecꝰ Manifestus est qui certos testes et presentes hab&. Cecus in quo multitudinem aut ciuitatē dicimus scire. Vt Cicero testis est tota sicilia: quod tamē audientem consternat: est eciam in ceco iusiurādum tabule: absenteꝫ persone. Cuiaꝫ igiturꝰ Vetuste. c. quod omnibus generibus & easitus seruit. Arrige aures Pamphile. Translacio a pecudibus: quibus tendit accipiendam esse vocem. Arrige aures Pamphile. Hoc Simo videtur dicere: ut alii putant ipse sibi Pamphilꝰ. Noram & scio. noram Phaniam. Scio fratrem fuisse: ergo & ad personam: & ad rem retulit. Me que in Asiam proficiscitur. bene in Asiam vbi bellum non erat: sed i Grecia: et persequēs dicit persecucionem sequentis ostendens. persequitur enim qui non desinit sequi. Virgilius. Multis se matribus. a. p Vix sum apud me. hoc est argumentum a sapientibus leticiam vehementem in bonis moderandā: cum vnus quisque gaudens ita perturbetur vt apud seipsum nō sit. Vix sum apud me. non sū apud me: magis consuetudine quam racione dicitur: aut forte sic dicit quasi abierit animus & rursus redierit. Ita animus commotus est. me. duo carnifices futurarum rerum sūt spes & metus. Dolor enim et gaudium presencium rerum sunt. Virgilius. Hinc metuūt cupiunt que dolent: sed dolorem hic in leticia non posuit: & more ordinē suum

sic enim se hec inuicem sequũtur: &
distinguẽdum est:spe:gaudio:vt separatim inferãtur
Mirando hoc tanto repentino bono. mirando dum mi
ror:& est participium. Ne istam multis.ne nimis. Ci
cero ne iste vehementer errat. Salustius ne ista nobis
mansuetudo & misericordia. Gaudeo. gaudemus no
stris:gratulemur alienis. Vt Salustius ex voce magna.u.g. Ne istam multis. Non multis modis inueni
ri gaudeo:sed tuam inueniri. Alii multis modis tuam
inueniri gaudeo:sed non inueniri gaudeo. Hic iam re
dit in graciam Simo cum filio:nisi eum forte patrem
socerum appellat.vt turnus apud Virgiliũ.& nos tela
pater.f.q.b.d.d.sed non quomodo dicit. Quid restat
pater.an restat ideo:quia hec iam maior pars reconci
liacionis est. Credo pater.incertum vtrum cui gratu
latur Simo sit quanuis Pamphilus respondeat.potest
enĩ Chremes & pater videri. Credo pater. sic respon
deri solet dicenti gaudeo. At mihi eciam vnus scrupu
lus restat.at discretiuũ est superiorũ dictoꝝ. Scrupu
lus a scrupulo lapide dictus lapillus mĩmus:nã nimis
molestæ sũt pedibus scrupulose vie.vt Virgilio. Scru
pea.t.l.n.n.q.t. Eciam.pro adhuc. Dignus es cũ tua
religione odium: aut dignus odio:aut accusatiuus pro
ablatiuo casu est positus pro odio:aut separatim odiũ
legendum est:vt sit dignus qui male habearis. Nodũ
in scirpo queris. Scirpus palustris res est senissima.
Lucilius in primo. Nodum in scirpo insane facẽ vul
gus. est autem scirpus sine nodo & lenis iunci species
Alibi ipse reddunt curatura nũceas. Plautus Scirpos
iduitur ratis. Id quero rursus Crito obliuiosus est:vt
pote alienarum rerum voluptati obstaret non leticie
& gaudio. Heus Chreme. Heus dicendum erat quia
Chremes Critonem intuebatur. Ex ipsa milies audi
ui. Duas res ostendit Pamphilus & quam verum scit
qe ex ipsa sepe audiuerat:& quã suasit glicerium. Om

nes nos gaudere hoc Chreme: aut hec gaudere cõrep
te: aut hoc producte: vt sit hac re gaudere: & gaudẽ
nostris est vt supra annotauimus: alienis vero gratula
ri. Salustius & ei. n. m. n. g. plus est ergo gaudere q̃
letari. Quid restat pater. hoc est ne irascaris. O lepi
dum caput. in quo leporis est plurimum: lepidus dici
tur. Naꝫ lepos est venustas. Nempe scilic& nempe et
scilic& dicẽtes manu & vultu dotem significat: quod
mox intelligit Chremes alii
s. Chremetis personam faciũt. Dos Pamphili ẽ idest
Pamphilo pro vxore dabitur. x. talenta. Accipio. ille
nisi dixisset accipio: dos non esset. dacio enim ob ac
ceptum cõfirmatur: nec potest videri datum id quod
non sit acceptum. Ebo huc. ebo admiracio est intenci
onis ad id quod dicturi sumus. Dauo ego istuc dedaꝫ
negocii. addidit & temporis celeritatem. Qui quãobꝛ
rem pater. Non recte uinctus idest non iuste: sed hic
ad causam retulit non iuste recte. Senex vero ad rem
retulit. Haud ita iussi. quia quadrupedem stringi iuſ
serat: quasi recte ac diligenter: & hoc ipsum nõ vacat
nam iam ioculariter loqui & minus irascẽtis ẽ: & pla
cabilis animi. Haud ita iussi. elegãter lusit ad amphi
bologiam: & simul ostẽdit quã propicius sit Pamphi
lo pater: & quaꝫ facile veniam Dauo impetrare possit
ab eo: quippe qui iam etiam iocetur. Pamphilus autẽ
dixerat non iuste: ille sic respondit: quasi dixerit nõ di
ligẽter vinctus est: & haud ita iussi. sic enim precepe
rat quadrupedem

Rouiso quid agat Pamphilus. a. c. Hec sce
p na alterum generum Chremeti compat: ne
aut Carinus tristis recedat: aut non prouiſũ
videretur Philomene. Prouiso quid agat. Hoc colloq
um post compendium fabule inducitur: vt vna narra
cione eciam negocium Carini transigi possit. Prouiso

quid agat dupliciter res ab oculis spectatorum mouẽ
tur aut enim futura promittuntur: aut facta narranẽ
Prouiso duo significat: & prouideo & procedo. nunc
sic esse hoc verum lub&: sic delicate pronũciandum ẽ
et separatim distinguẽdum. At nũc mihi sic esse verũ
lub&. sensus hic est: alii putant vt volunt. ego autem
verum esse confirmo: quod mihi lubet verum credere
Ego deorum. p. s. e. a. Omne quod habemus aut mu
tuũ est quicquid ad tempus habemus: nec postmodũ
nostrum futurum est: vt vxor: domus: villa: serui: &c
in hunc modum: proprium ut virtus animi & bonum
sempiternum: quod proprie de diis dicitur: non enim
aliũde venerunt: sed apud seipsos sũt semper: & epicu
rum secutus hoc dixit. proprie ergo de diis sempiter
num dicitur. Nam inter sempiternum & perpetuum
hoc interest: q̃ sempiternum ad deos: perpetuum pro
prie ad homines pertinet. Ego deorum. p. u. s. a. e. ha
beat sententiam totam Menãdri de eunucho transtu
lit & hoc est quod dicitur contaminari non decere fa
bulas. Ego deorum vitam: non dixit quod fit: sed q̃d
verum put& et est quod a cete
ris philosoꝑ his repudiatur de ocio deorum ac peremi
voluptate. proprie sunt perpetue: sempiterne que nõ
sunt accommodate ad tempus ac mutue: sic & supra:
nihil ne esse proprium cuiquam. Si nulla egritudo hu
ic gaudio interest scilie& secũdum supradictam sentẽ
ciam: si propria inquit hec fuerit voluptas deus sum.
Quid illud gaudii est? in aliis Daui persona infertur
Nam hunc scio mea solide solum Archaismos: solide
solum figura

Amphilus vbi nam hic est. In hoc actu mira
p arte ea que restant de Comedia breuiter ex
plicantur & designantur duorum sociorũ bi
ne nupcie. Amphilus vbi nam hic est. Daue quis hic
est, in affectu gaudentis Amphili & Daui gratulaci

one ꝯgnicionem rerum carino prebuit: cuius persona parce vtitur post compendium. Certe id scio quid mihi ꝯtigerit: scio idest persensi. More hominum. hominum abundat more hominum euenit vt quod sum nactus mali: quia fama mali celerior quam boni. i. vt facilius mala quã bona nũciertur. ergo dixit: quod ille ꝑor scierit quod esset vinctus quam ꝙ is gliceriũ cõgnitam cõgnosceret. Mea Glicerium suos. p. re. hec ita narrantur Dauo: vt eadem opera eciam Carinus audiat. Pater amicus summus. hec omnia vt diximus ꝓpter carinum dicuntur vt audiat amicus summus. deest eius. Num ille somniat ea que vigilans vellet. Hĩc Virgilius. Credimus an qui. a. i. s. s. f. Desine compẽdium attulit. Benefactum a gratulacõne cœpit omne compendium. Age me in tuis secundis rebus respice hec sunt que absolute dicuntur: & est cõmonicio. Sũt enĩ qui fœlicitate elati ne ĩspicere quidem velint amicos: & respicere est proprie retro aspicere. i. quẽ precedis fœlicitate non obliuiscaris. Tuus est nunc Carinus. Lucillius in secũdo. nunc preter tuus est meus si discesserit homo gentili. Tu daue abi domum hi versus vsque ad illum: gnatam tibi meam Philomenam vxorem negantur Terencii esse adeo vt ĩ pluribus exemplaribus bonis non inferantur. Atque adeo longũ ẽ illum expectare: quia audacter: & artificiose binos amores duorum adolescentium & binas nupcias ĩ vna fabula machinatus est: & id extra prescriptum Menãdri: cuius Comœdiam transferebat: iccirco aliud ĩ ꝓsceno. Aliud post scenam retulit: ne vel iusto longior fieret: vel in eandem propter rerum similitudinẽ cogerentur. Sequere me intus apud Glicerium. Iã post scenam itur: quia vlterius in proscenio nihil agit. Ne expectetis dum exeat huc ĩtus despondebitur. Mire dicit latenter se laudans quo verbo auidum adhuc populum audiendi: adeoq; cupidum & intentũ ostendit

vt finem Comedie euenisse non senserit. Intus transigetur si quid est quod restat artificiose poeta heredi tatis iustã peticionẽ ex Critonis persona pretermisit que ei Glicerio cognita iure tribuebatur: ne vel parue Critonis tractacio aut defraudacione Glicerii ifu scaretur Finis fabule ad letum exitum spectans: si qd est quod restat: quia narracione dignum nõ est quod Carinus rogat

HEc masculini generis nomine nũcupata fabula est Eunuchus: et est Palliata Menandri vetus: Quã ille auctor de facto adolescentis: qui se pro Eunucho deduci ad meretricẽ passus est nominauit. Itaq; ex magna parte motoria est. Atq; in hac comedia qui personam Parmenonis actor sustinet. primas habet partes. Secũde sunt Cheree. Tercie ad phedriã spectant. Huius prologus sane est concitacior. Nam et obicit crimina aduersantibus: & comminatur ĩ posterum: & accusatorie narrat iniuriam Terẽcio factã & ad ultimũ tumultuose: et cum magna iuidia defendit poetam. Hec & Prothesin & Catastrophen ita eq̃ les habet: vt nusquã dicat longitudine operis Terencium delassatum dormitasse. Actus sane implicaciores sunt in ea & qui non facile a parum doctis distingui possint. Ideo quia tenendi spectatoris causa vult poeta noster omnes quinque actus velut vnum fieri: ne respiret quodãmodo atque distincta alcubi continuacione succedencium rerum ante aulea sublata fastiosq̃ spectator exurgat. Acta plane Ludis Megalensibus. L. postumio. L. Cornelio. Con. edilibus curam ediũ

habẽtibus: eciam tunc personatis. L. numidio prothi
mo. L. ambuno Turpione: item modulãte Flacco clau
dio tibiis dextra & sinistra obiocularia vel multa per
mixta grauitate: & acta est tanto successu: ac plausu:
atque suffragio: vt rursus esset vendita: & ageretur
iterum ꝑ noua: proque ea precium quod nulli ante ip
sam fabulam contigit octo milibus sestertium nume
rarent poete prouerbia multa sepe pronũciata: & can
tica sepe mutatis modis exhibita sunt

nusquam habet: sed suis tantum personis
vtitur in hac Terencius: delectat faceciis: prodest ex
emplis: & vicia hominũ paulo mordacius quam in ce
teris carpsit: Exempla autem morum hic trina preci
pue preponuntur: Vrbani scilic & parasitici: & milita
ris. Hec edita tercium est: & pronũciata Terẽcii Eu
nuchus quippe iam adulta commendacione poete: ac
meritis ingenii nocioribus populo: Facta autẽ ex dua
bus grecis vna est latina: Nam ex eunucho: & cola ce
menandri fabulis: hec Eunuchus terenciana scripta ẽ
non sine crimine quod multa in hanc translata sint ex
multis poetis latinis: quod totũ per Prologũ purgat
atq; defendit

Apta quedam ex Attica virgo
c nobilis: atque adducta ẽ Rhodum: Ibiq; ma
tri Thaidis meretricis ab amico dono data
est: & educata velut soror vna cum filia. Sed Thais ꝛ
licta matre: Rhodo cum amatore quodam athenas se
contulit: ab eoque heres instituta mortuo: mox a mili
te Trasone diligebatur nimis. Qui cum matrem athe
nis profectus Thaidis mortuaꝫ Rhodi comperisset &
eam virginem quam diximus ab heredibus mortue a
nimaduertisset veno esse propositam: quãuis ignarus
rerum omniũ: emit tamẽ: & dono amate Thaidi vex
it athenas. Verum postquam aduenienꝫ riualem phe
driam apud amicam reperit: quem per eius absenciaꝫ

sibi meretrix conciliarat affirmauit se non ante datu-
rum promissam virginem quã Thais foras emulũ pe
pulisset. Illa igitur & si amar& phedriam cupiditate
tamen recuperãde virginis & ciuis attice: & quam a
paruula vt sororem dilexerat excludit phedriã. Hinc
ille primo irascitur: post accepta facti racione a Thai
de lenitur. & in biduj spacium sponte concedens mili
ti rus ꝓficiscitur. Statimq; ne ab emulo muneribꝰ su
peraretur: Eunuchum et puellam ꝓmenoni iubet abi
ens ad Thaidem deducè. Verum cherea frater phe-
drie tunc ephebus visa in via virgine inflãmatur amo
re eius. Atque eo euasit vehementi ardore: vt pro eu
nucho ipse deduceretur ad Thaidem. Hac occasiõe vi
ciata virgo: & mox ciuis et nobilis cognita datur vxõ
cheree: phedria vero et miles riuales ambo concordes
per parasitum redditi communi amica sine certamíe
pociũtur.

N primo actu phedria excluſus a Thaide:
& ſecum primo et mox cum permenone con
queritur fortunas ſuas: & ad poſtremũ co-
ram accuſat Thaidem: rurſus permulcetur ab eadem
& voluntate digrediens rus ſeſe conceſſurum in ſpaci
um bidui eſſe promittit. Secundus actus profectionẽ
phedrie continet delegantis ſeruo deductionem Eu-
nuchi: & puelle ad Thaiden. Tum Paraſitum loquen
tem per quem virgo a milite dono amice miſſa ẽ. Tũ
interuentum Cheree amantis virginem eiuſdemq; cũ
Parmenone conſilium de eadem potienda per fallaci
am: quia pro Eunucho ipſe ſupponitur thaidi. Terci
us actus characterem exprimit militis et paraſiti per
ridiculum colloquium. Tum inuitacionem ad cœnam
thaidis: tum oblacionem velut Eunuchi cheree et pu
elle ex ethiopia per permenonem factam: tum verba
chremetis ad thaidem venientis perductiq; ad militẽ
antiphonis chereeque colloquium deinitiata per doliũ

virgine. In quarto actu Dorias cum nũciat iurgium inter militem & thaidem ꝛditum ex villa phedrie: et querelam pythie de viciata virgine apud phedria m: et eiusdem stupentis quod audiebat errorẽ ebrii chremetis: & verba petulancia thaidis aduersum militem & militis aduersum thaidem parata prœlia ridicule que deposita. Quintus actus hec contin& querelam thaidis de uiciata virgine primo cum Pythia: postea cum ipso cherea: tum interuentum chremetis atq; nutricis: tum perturbacionem pàmenonis per dolum pithie: atque eius indicio per senem qui rure tunc aduenerat confirmatas nupcias. & ad vltimum reditum ĩ graciam militis cum phedria & cherea

Siquisquã est qui placere studeat bonis. Attẽdenda poete copia quod ĩ tot prologis ab eadem causa: isdem fere sentenciis variis verb̃ vtitur. Bonis quã plurimis & minime multos ledere in his poeta hic nomen ꝓfitetur suum: Cum dixisset quisquam intulit in his: & alibi: cuius mos maxime est consimilis vestrũ: hi se ad vos applicant. Tum si quis. Et bene si quis cũ Luscium Lauinium significet: ne vel ipsum a se lesum esse fateretur. Et cum. Preterea vt tum canit hesperidum. Inclemencius. pro inclementer: vt iam seniõ: sed cruda deo viridisque senectus. existimat. pro existĩauit. Responsum non dictum esse. deest ei: vt in phormiõe siqs qd ꝛddit mag̃ habẽda ẽ g̃cia. Nõ dictũ esse supius dictũ participium est: est inferius nomen. a q̃ eciam dicaces dicuntur: qui iocosis salibus maledicũt Responsum non dictum esse. figura: nam dictum: bis numero positum: supra nomen significat: infra participium vt in heautõti. In quem quibus quibus haꝝ rerum cõuenit que sunt dicta in stultum. Qui bene vertendo. bene: pro ualde: & vertendo in liguam latinam

transferendo: Plautus vertit barbare: aut vertendo corrumpendo. Idem menādri nūc nuper dedit. Phasma appar& pronūciatum quasi hoc ipso admonuerit spectatorem quā turpiter & sperite hec fabula scripta sit: & bene nunc nuper vt ex vicinitate facti ostendat nihil esse dicendum quam displicuerit hec cœmedia Luscii Lauinii: propterea quod res recens sit: & omnes meminerit. Phasma autem nomē est fabule menandri: in qua nouerca superdicta adolescenti virginem quā ex vicino quodam cōceperat furtiue ductam: cum apud vicinum latebris haber& in proximum: hoc modo secum habebat assidue nullo cōscio parietem qui medius inter domum mariti ac vicini fuerat ita perfodit: vt ipso transitu sacrum locū esse simularet. Cūque transitum itēderet sertis ac frōde fōlici: rem diuinam sepe faciens: & vocaret ad se virginem. Quod cum animaduertisset adolescens primo aspectu pulchre virginis: uelut numinis visu perculsꝰ exhorruit. Vnde phasma est nomen tabule. Deinde paulatim re cōgnita exarsit in amorem puelle: ita vt remedium tante cupiditatis nisi ex nupciis non reperiretur. Ita ex commodo matris ac virginis: & ex voto amatoris cōsensuque patris nupciarum celebritate finem accipit fabula. Vtrum ergo hoc dicat quod tantam fabulam transferendo leserit. Luscius Lauinius ac non hoc de quo tantum reprehendat: sed his signis velit ostendere quem dicat vicioſe thesaurum composuisse: vt in thesauro sit culpa non in phasmate. Nunc nuper dedit. Nunc nuper ex illis verbis est: que vetes propter ambiguitatem cum adiectiōe proferebāt Nam nisi adder& nūc: hoc nuper: olim: pridem: & iā significasset. Idem menādri phasma nūc nuper dedit hanc fabulam totam damnat: ut appar& silencio: thesaurum vero non totum: sed ex vno loco. Atque i thesauro scripsit causam dicens. Thesaurum latini vetēs

secundum grecos sine .n. littera proferebant. Atq; in thesauro scripsit causam dicere. Arguit Terenci9 ꝺd Luscius contra consuetudinem litigancium defensio/ nem ante accusacionem induxerit. huiusmodi enim ē Luscii argumentum. Adolescens qui rem familiarem ad nequiciam prodegerat: seruū mittit ad patris mo numentum: quod senex sibi viuus magnis opibus ap/ parauerat: vt id aperiret illaturus epistas: quas pater post annum decimum caucrat sibi inferri. Sed cum agrum ī quo monnmentum erat senex quidam auar9 ab adolescente emerat. Seruus ad aperiendum monu mentū auxilio vsus est senis: thesaurum cum epistola ibidem reperit. Senex thesaurum a se per tumultum hostilem illic defossum retin&: et sibi vendicat. Ado lescens iudicem capit: apud quem prior senex qui au/ rum retinet: causam suam sic agit. Athenienses bellū cum rhodiensibus quod fuerit: quid ego hic perdicem & cetera que contra naturam iurisque cōsuetudinem posita argumēta notat Terencius: quod ille ordo poci or erat: vt adolescens prior proponeret causam qui pe titor inducit. Prius vnde petitur aurum: vnde. a quo Virgilius. genus vnde latinum. Nam possessorem fe cit priorem agere: quam petitorem: quod abhorret a cōsuetudine & iuris & litium. Quam ille. deest dicat qui petit: ideſt petitor: quam ille qui petit. Esset rec/ ta locucio si dicer& quam petitorem: aut quam illum qui petit: sed quam ille maluit vt subaudiamus causa; dicat p Zeugma a superiore figuratum. Debinc si lo quatur ne frustretur ipse se
dicitur sed post addit aut sic cogit& si taceat. Defūc tus iam sum. ideſt iam egi fabulas meas: ideſt omni la bore liberatus sum: auctoritate iam confirmata & in uiolabili. Defunctus iā sum: id est iam egi fabulas me as: & iam destiti periclitari in ederd s comœdiis: aut certe iam edidi quā tu reprehendis fabulā. Defunct9

iam sum: nihil est quod dicat mihi: nō sic inquit de suis viciis securus propter vetustatē: nihilominus a me reprehendetur. Is ne erret moneo & desinat maledicere: habeo alia multa que nunc condonabunt: sic in phormione: argentum quod habes cō donamus te. Nam & dono ablatiuo casui iūgebant veteres: condono vero accusatiuo. Ita vt facere instituit obliqua nāracio facta est secundum casum accusatiuū. Postquam ediles emerunt. mire: cum ordo melior videretur si sic dicer&: postquam ediles emerūt quam nūc acturi sumus: prefecit vt inspiciundi esset copia. Emerunt autem mediam corripe: vt matri longa dēcem tulerunt fastidia mēses. Perficit. mire quasi difficile & illicitum. Exclamat furem non poetam. mire reprehendit ante vicium quā de causa maledicti dicat Et nihil dedisse verborum. tamen aut neminem fefellisse. Aut nihil apposuisse de suo. Exclamat furem nō poetā: adhuc nulla reprehēsio est: si quidem lic& trāsferre de greco in latinum & nihil dedisse verborū tm aut neminem fefellisse: dare enim verba decipere est: quia qui rem expectat: & nihil preter verba iueneit deceptus est: vnde alibi verba istec sunt: & de contrario cum videas censeres: aut aliter nihil addidisse de stilo suo Terencium. Si id est peccatum imprudencia est. Id est ignorācia vt imprudens harum rerum: non enim stulticia. id est parasiti personam inde ablatam & hoc mire non versus obicit: sed personam esse translatam. Quid stulcius aut calumnioſius dici potest? Si id est peccatum peccatū imprudēcia est poete: primo negat peccatum: deinde concedit per imprudencie ignoranciam non impericiam. Si id est peecatum peccatū Nam peccatum superius nomen ē sequens pticipium: & primo negat peccatū: deinde si peccatū est: purgat id ipsum venialī qualitate ab imprudencie partibus. In Enuchum suam: ad fabulā nō

ad hominem retulit: vt centauro iuebitur magna . Bonas matronas. vt nauistrata. Meretices malas: vt thaidem atq; bacchidem facere. vnde
fabula. Bonas matronas facere meretrices malas. Sic est in heautonti. Scortari crebro volunt crebro conuiuari: & artificiose ostendit omnem materiam comicorum. Parasitum vt gnacionem glorioſum militez. Vt Thrasonez glorioſum militem facere subauditur. Fali per seruum senem: vt demeam & Simonem. Amaè odisse. suspicari. Mire a personis ad gesta cũ varietate transitum fecit. Omne enim quod in oracionem venit vel psona: vel factum est. Amare. odisse. quia odere non est latinũ ĩ infinitiuo modo. Nullum iam dictũ quod non sit dictum prius: nam dictum bis positum vt superius peccatum diuersa significat. Quare equũ est vos cõgnoscere: atque ignoscere
que veteres factitarũt: si faciunt noui. Cũ magna defensione Terencii semel facientis id ꝺ̃ sepe veteres. Animaduertite: nos
dicimus attẽdite quod veteres plane animum aduertite. Quid sibi Eunuchus velit vt perroscaris: vt alibi. Ham prob deum Atque hominum fidem. Quid vis tibi: aut quid queris?

Vid igitur faciam? In hac protasi exemplũ ponitur quam non sue potestatis sit q amat quam sapiat: neque aliter affectus est. Quid igitur faciam? Apparet & mlta cogitasse adolescentem: & tandem ĩ hec verba prorupisse. Igitur. ꝑ deinde. Vt Plautus in Amphitrioe Si aliter fuerint animati neque det que petant sese: igitur summa vi armisque oppidum oppugnassem. Quid igitur faciam? Menander
Hinc Virgilius heu quid agam: & est dialogismus ꝑdite mentis post multam frustra cogitacionem. Non

eam ne nũc quidem. Hoc videtur non esse contrariũ: sed est. Nam dubitat utrum meretricis satisfactionẽ expect& : an illam omnino non querat. Non eã ne nũc quidem. Non eam probus distinguit: iungunt qui secundum Menandri exemplum legunt. Comparem cõstituam vt quam inique comparatum est. Non peperci meretricum contumelias. Sic in Andria: priusquã harum scelera & lachrime confecte dolis. Cum vni sit irat9 de omnibus queritur. Excludit. Reuocat. Vtrũque iniuriam fecit: ex verbo dicendo excluſit: & pociusquam non admisit: & reuocat pociusquã petit: vt redeam quod erat moderacius. Redeam non si me obsecret. Vides ergo superiorem partem dubitacionis in eo fuisse: vt rogatus redir&. Inferiorem: ut ne rogat9 quidem. Non si me obsecret: bene de ea que totum ꝓterue agens excluſit & reuocat: & non petit. nec rogz nec oret. Non si obsecret inquit quod horum omniũ i maiorem partem esse vltimũ. Si quidem hercule possis quasi ad alterum: vt nescis heu perdite nec dum Laumedontee. ſ. p. g. Nihil prius. neque forcius: deest est. vt multũ ille terrifactat9 & alto: & prius modo ad laudem non ad ordinem pertinet vt Saluſtius. Que prima mortales ducunt: & ipse in beautonti: & suauia quam essent prima habere. Nauiter. a naui ductum aqua in altum nullum diuersoriũ est. Infecta pace. Emphasis per methaphorã. Indicãs te amare: non verbis indicans: vt alibi. Ibi cum examinatus pamphilus. bene dissimulatum amorem & celatum indicat. Actum ẽ. de iure translatum. Ilic& de iudicio. periisti. de supplicio actum est. Vltro ad eum veniens relatum est: adiudicans te amare. periisti adferre non posse. Ilic& semper in fine transacte rei ponitur. Periisti. Hyperbole. Eludet. vbi te victũ senserit. Eludere proprie gladiatorum est cum vicerit. Cicero quam diu etiam furor iste tuus nos elud&. Elu-

dere ẽ finem ludo imponere. Proin. tu. vt exin & exinde: sic proin & proinde dicitur. Here que res ĩ se neque consilium neque modum hab& nullum: Concessũ est in palliata poesi comica seruos dominis sapientiores fingere quod idem in togata facere non lic&. Eã consilio regere non potes: nunc domino seruus est sapientior: quia nec amator: nec amans. Vt idem in Andria facile cũ ualemus recta consilia egrotis damus. In amore hec omnia insunt mala: duas prepositiones ĩ amore: & insunt Inducie. Inducie sunt pax inpaucos dies: vel quod in diem dentur: vel quod ĩ dies ocium prebeant. Pax rursum. bene vt consolaretur vltimaz partem posuit. Hec si tu postules. id est si velis vel coneris. nihilo plus agas: id est nihil agas. Et quod tute tecum iratus cogitas. pro que vt sit ꝺsequens hec verba. Sic in Andria. Quod plerique omnes faciunt adolescentes. Ad horum ille nihil. Egone illam que illũ Familiaris ecclipsis irascentibus: nam singula sic complentur: Egone illam: non vlciscar: cui illum recepit. s. que exclusit me: que non admisit: & enim necesse habet: nec potest complere oracionem: qui et secum loqtur & dolore uexatur. Nam amat Aposiopesim nimia indignacio: vt Virgilius. Quos ego: sed motos prestat componere fluctus: Hec verba dixit que. s. nihil effectiua sunt. Vna me hercule falsa lachrymula Expressio ad auxesim dicens non vera: sed falsa: & nõ lachryma sed lachrymula: & non vltro flens: sed oculos terendo & non facile: sed vi: & non extillauerit sed expresserit: sic Virgilius. Captique dolis lachrimisque coacti. Quam oculos terendo misere vix expressit. Totũ sensum verbis significantibus protulit: vt stridenti miserum stipula disperdere carmen: & vna dolo diuum si fœmina victa duorum est. Nunc ego & illam sceleſtã nunc. id est sero: vt Virgilius. Nunc scio quid sit amõ & nunc Augur Apollo: nunc licie sortes. Et prudẽs

scíens: prudens est qui ītelligencia sua aliquid sentit. Sciens qui alicuius indicio rem cognoscit. Ergo prudens per sese. Sciés per alios. Viuus videnſque pereo. Mire & noue viuus pereo: & propterea sic dixit: vt ītelligamus occidor: & viuus quasi sapiens & senciens. Viuēs videnſque pereo. bene addidit videns: nam viuus perit qui eciam dormiens opprimitur. Videns autem qui vigilans vim patitur & perit. Nam videre p vigilare posuit. Vnde eciam sic Virgilius cum de silēcio dicat. Iamque videnti sanguineis frōtem moris & t.p. Ergo viuus non mortuus: videns non dormiens. Captum. Salusti9 sin captus prauis cupidinib9. Quā queas minimo perseuerauit in translacione quam iandudum sumpsit a bello. Si sapis id est si sapias ad inferiora iungendum est. Nam aliter non intelligitur. Vt nostri fundi calamitas. proprie calamitatē rusticī grādinem dicunt: quod comminuat calamum: hoc est culmū ac segetem. Intercipit. proprie quasi totum carpit Plautus in Aululatia. Que sola interbibere corinthiensem fontem: & pireneum potest.

Iseram me uereō ne illud grauius tulerit phēm dria: ne ve aliorsum. aliorsum in aliam partē vt seorsum: retrorsum dicitur. Quod heri intromissus non est: hec leuius vt de facto suo loquens: excluſit reuocat. inquit. redeam? non si me obsecret. Tremo: horreoque ex amore nimio. Nimius ignis effectum frigoris reddit: vt ex frigore nimio effectus ignis exiſtit: secundum illud quod phisici aiunt: hinc & Virgilius. Aut Boree penetrabile frigus adurat. Inquit igitur. Tremo horeoque: postquam aspexi hāc natura magni caloris eciam horrorem icutit vt nimie febres. Accede ad hunc ignem apcus ignem. meretricem accipimus quam aram. appollinis vel quia amator vritur vt Virgilius. At mihi sese offert vltro me-

us ignis amintas: vel quia auida et auara est alimentorum vt ignis. Iam calescēs plus satis. noue sed intelligitur quo id est de quo: & Alibi quam nequid in illum iratus plus satis faxit pater. Iam calescēs plus satis noue: sed intelligitur plus satis quam borrueras. Hoc quidam putant. At mihi de his videtur esse quae a vetbo gemniabātur: vt plerique oēs: hoc ē oēs: & pleraque omnia. id est omnia: sic & plus satis pro satis. Quis hic loquitur. non imperite itelligunt qui existimant meretricem eciam hoc simulare: quod non providerit phedriam. Nam & persone & dictis eius ceteris hoc cōuenit: & tunc erunt gracioſa omnia que sup dixit. Cur nō recta introibas via. quasi parum fuerit introibas: satis mire additū recta. De exclusione verbum nullum plus adm iracionis est nec accusacioi: nec satisfactioni locum reliquisse meretricem callida & dissimulata iniuria. Quid tacesr & hoc callide quasi innocens ne suspicetur quidē quid succenseat adolescēs Sane quia vero semper he mihi patent fores. Tolle sane: & vero & prorūciandi adiumenta vultur que dicentis in verbis negocio: sed confessio esse credatur. Nam vero: semper: Ironie inuenit. Vt Virgilio. Egregiam vero laudem: & spolia ampla refertis. Aut quia sum apud te primus. duo dixit: que dolent: quia clause fores: & quia posterior habetur prelato milite. Aut quia sum apud te primus: subauditur non recta introiui. Missa istec face. Alia dissimulacio & durior post admonicionem: sed bene intelligit qui hoc a meretrice ridente mollitur: & osculum porrigente dici accipit. Quid missa magna virtus poete est: non sententias solum de consuetudine ac de medio tollere: & ponere i comœdia: verum eciam verba quedam ex communi sermone quod ait nūc. Quid missa: o Thais. Thais vtinam esset mihi pars equa amoris tecum: vel amandi: vel non amandi scilic&. Ac pariter fieret. pariter

similiter: Salustius. quum nisi parietem obuiam iret. Ac parit fieret: vt hoc aut tibi doler & itidem vt mihi dolet: aut si ambo amaremus. An me mi phedria. mi vocatiuus est ab eo quod est meus. Vide quam familiariter. Hoc idem repetit blandimentū. Vult enī velut peculiare verbum hoc esse thaidis: ideo tociens dictū ē. Tu ne hic eras mi phedria: Ne cruciate obsecro aīe mi phedria. Hec rursū ñ ăplectēs adolescentē mīr dixerit: videbit ne crucia sine affectu dicē. Si si sic dicit: ne cruciat: ī eo gestu q̄ ī eo eciā ipa cruciare tur. Nā ido subiecit aīe mi. hoc ē animo me. Nō pol quo quempiam plus amē hoc totum nimis blande: & cum contradictione adolescentis dicit meretrix. Faciundum fuit: legendum: faciundum: scribendum: totū hoc semper necessitati adiungitur: Virgilius. Aut pacem troiano ab rege petēdum: & alibi. Arma. a. Credo vt fit misera pre amore excluſt i hunc foras. Oratorie: ac facete additum misera: & cum illa a deriuacione cause argumentetur: mire a parmenone correpta est. Verisimile non esse: vt si quis quēpiam amet eundem possit excludere. Excluſisti hunc foras

Intulit intuens puellam & ei ostendens phedriam: vt ostēdat quam falsa & repugnācia loquatur meretrix. Age sed huc qua gracia te accersi iussi ausculta. Corripientis est modo age: non hortātis aduerbium. Te accersi iussi ausculta: hoc est quod supra ait. Non eam ne nūc quidem quomodo accersor vltro. Dic mihi. meretricia calliditate commendat q̄ dictura est. Egone optime. bene non expectauit seruo vt pro se dominus respondeat thaidi. Verum heus tu hac lege tibi. Astute seruus reponit thaidi vicem. Nā illa vt magnum voluit expectari quod dictum ē. iste vt falsum contemnit. Meam astringo fidem: fidem p̄mitto: quia vincula fidei dicuntur. Que vera audiui taceo. Mire vicem parmeno reddidit meretrici. Nā

vt seruum difficile est tacere commissa; ita meretrice parum est vera dicere. Que vera audiui figura hec
contineo optime proprie a me thaphora vasorum transtulit verba. Si falsum: aut vanum: aut fictum est: continuo palam est. Falsum est q̃ tegitur id quod factum est. Vanum quod fieri nõ potest. Fictum quod non est factum & fieri potuit. Vel falsum: est fictum mendacium simile veritati. Vanum nec possibile nec verisimile. Fictum totum sine vero & verisimile. Falsum loqui mendacis est. Fictum callidi Vanum stulti: Falsum loqui culpe est. Fictum virtutis. Vanum verecundie: falsis decipimur: fictis delectamur: Vana contemnimus. Hac atque illac perfluo. Vilis atque abiecta translacõ & apta apud meretricẽ loquenti: translata autem est ab aquario vase fictili. Potin tu tacè s vis uera dicito. Vtrum te taceri aut tuum dictum an impersonaliter: an infinito modo. Samia mihi mater fuit. Puduit dicere Thaidem meretrix mihi mater fuit quod tamen significauit dicẽdo aliunde cuem alibi habitasse. Nam ideo meretrices peregrine dicte sunt in comediis vt in Andria. Adeõ est demens experegrina. Potest taceri hoc. Idem verisimile est. Nec hoc ad laudem proficit: sed ad dedecus meretricis. potest taceri hoc peregrina; nasci meretricem: & ideo potest verum videri. Puellam dono quidam. Aetas & sexus sunt amoris causa cur eã thais puellam diligat. Puellam quidam mercatõ dono dedit: propter hoc ostendit meretricem fuisse matrem: Et dono ideo accipere puellam potuisse. Ex attica hic arreptam. Quia athenis est constituta scena. Arbitrõ bene arbitror & nihil certi. quãdo enim ausurus esset parmeno adornare eheream ad viciandum hanc virginem: si presciisset cuem esse. Matris nomen & patris dicebat ipsa que infantis memorie proxima sunt. Nam quid prius etas ipsa illa quam patrem matrẽque cõg

noscerets Et signa cetera. id est domum: patriam: regionem. Neque per etatem eciaz poterat. hoc ideo addidit: ne esset nimis elegans: que nesciret. Mercator hoc addebat ad matris. s. nomen & patris quod puella dicebat. Vnde emerat. id est a quibus. vt Virgili9 gen9 vnde latinum: & quomodo e dauo audiui: & causam dicere unde prius petitur aurum. E sunio. Sunium promontorium est atheriensium: & in eo rerū venalium emporium est. Mater vbi accepit. hec figura in narracione basis dicitur: cum omnia pedetentim dicuntur insinuandi gracia vt nunc. Matri mēcator dono dedit. Mater vbi accepit & simul cōuenit mulieri loquēti huiuscemodi mora. Cœpit studiose omnia docere. Mire nam non docuit sed cœpit docere

& quam satis muliebriter. Mater vbi accepit: accepit similiter: an audiuit ingenuam: vt capiēdi &. c. a. t. b. sed me ius prius. Ita ut esset filia ergo velut soror habenda esset thaidis & ideo sequit. Sororem plerique esse credebant meam: & oratorie cumulat dignitatem & amorem puelle: vt ei9 comparacione leniatur iniuria facta phedrie. Ego cum illo quocum vno tunc rem habebam hospite: totum dixit & quod hospitem: & quod rem habebat: & bene tūc & non nunc. Nam nunc cum duobus. Quocum vno rē h. i. cōsuetudinem: amorem: hospite. id ē attico. Abii huc. id est rhodo: athenas scilicē. Qui mihi reliquit hec que habeo omnia: hoc ideo ne tantundem obsequi exigat phedria adeo contra parmeno vtrum hoc falsū est: effluet: ipse exponit hoc vtrūque quid dicat: & cōtra dicendum est: quia presens amator grauatur hoc dicto. Neq; tu vno contenta eras: quip pe que admiseris militē. Neque solus dedit. quippe quia omnia tua illius fuere mortui. Nam hic quoque non phedria:

Sed hic dixit tangens illum: quasi inuito illo hoc exprobr&. Bonam magnamque par-

rem ad te attulit Hec dicuntur vt abs
te petere & poscere: an pocius bonam specie: magnaz
quantitate: & nunc discretiue dictum est: nam alias
bona: pro magna & multa accipimus. Ita est. nō erat
negandum meretrici quod dixit parmeno satisfacere
cupienti & non tacenti culpam i conscientia esse. Inte
rea loci cognoui. Oratorie priorem amatorē facit mi
litem quam phedriam. Nam posterius dicit hūc cog
nitum: vel absenciaz militis. Ergo cum militi phedria
riualis superductus sit. Consequens est vt miles que
ri debuerit non phedria: & propterea nihil erratum si
ordine seruato miles antepostus fuerit amatori post
modum ognito. & hoc sine puelle. & mulierum causa
multum pro milite contra phedriam valet. Sed vide
meretricem quia rem dixit perurentem. Quot & qua
lia blandimenta subicit dicendo. Tute scis post illa q̄
intimum habeam te: & cetera. Cognoui. proprie og
noui. Tute scis post illā quam intimum. figura: nam
hoc ad narracionem non pertinet. Et mea cōsilia tibi
vt credam omnia ex presenti actu sumpsit argumētū
quod eum nunc tanquam consultorem adhibuerit: &
bene credam secundum illud potius est Hic tacere. Ne
hoc quidem. id est hoc quoque falsum ē. Dubium ne
id ē me taciturum. s. Hoc agite amabo: pro aduerbio
corripientis ē positum: aut certe pro adhortacione au
diencie prebende. Sic Plautus. Hoc agite fultis spec
tatores: & conuenit velut nutu audienciam significan
tis: & gestu hoc ipsum adiuuari. Hoc agite. id ē illud
desinite: & hoc attendite. Nuper eius frater. Vt ad
huc amor flagrare videatur addidit nuper. Aliquātu
lum ad rem est auidior. Vultu accommodato ad rep
hensionem pronunciandum est. Ad rem auidior: pro
prie ad rem auidiō pecuniam modo dicit. Is vti hanc
forma. v. ex aliena persona vult ostēdere preter affec
tum quanti sibi estimanda sit: & quāto munere miles

phedrie meruerat ãteponi. Et fidibus scire. Vetusta
Precium sperans. deest magnũ: vt
stabulo frenosas. producit ac vendit: nam proprie pro
duci res venales dicuntur. Forte fortuna. id est bona
fortuna. Hic meus amicus. quia locus est meritorũ:
non iam miles: sed meus amicus. Vide enim quid seq̃
tur. Emit inquit eam: & dono mihi imprudens harũ
rerum. Hic ostenditur quã auidus hic faceret: si rem
penitus nosset. Simul eciam ostenditur: quanta secre
ta dicat phedrie: vtpote que riual' nesciat. Imprudẽs
harum rerum ignarusque omniũ prudencia naturalis
est: gnaritas extrinsecus venit. Imprudens per se igna
rus per alios: hoc est quod nec suspicat9 sit: neque ex
aliquo audierit. Postquam me sensit tecum quoq; rez
habere: non dictum: sed quasi celatum. Sensit me tecũ
quoque rem habere. Magno põdere dixit tecum quo
cue. tanquã irascendi iusta magis sit causa militi quã
phedrie. Nam sensit & tecũ: & q̃ hoc significat. Rez
habere sic dixit vt honesta res impura dicatur. ne det
sedulo. Sedulo sine dolo: hoc est impense. ait semp. ait
dicimus: quom vel inuisa nobis vel audientibo: aut va
na dicta narramus alicuius. Si fidem habeat. hoc est si
faciam aliqua vnde credat se tibi preponi. Si fidẽ ha-
beat: si credere cogat'. id est si credat vnde fideiussor
dicit': hoc ẽ auctor credẽdi. Si iri prepositũ apud me.
anastrophe ĩ verbo. prepositũ iri: necessaria implicacõ
ĩ his q̃ dure dicta sũt. Sed ego quãtũ suspicor. alta &
acuta inuẽcio. Scit meretrix hoc solo amatores inimi
cos esse quod idem diligũt. Magnifice igit' vt riualis
odiũ delinir&: vult psuadere phedrie nõ se amari sed
virginẽ. Ad virginẽ animũ adiecit. Cur hoc inferat'
vt vl' ledendi militis causa phedria paciatur eum quẽ
amet et noll& virginẽ dono dare. Eciã eciã ne ampli-
us? Munde Terencius vt sol& res huiusmodi p eclip-
sim suã. Nihil nã quesiui, nũc ergo optime purgauit

Terẽcius: quod mox liberalibꝰ nupciis fuerat obfuturũ. Si viciatã virginẽ ducer & cherea necessario ergo defendit̃: tanquã q̃ honeste nuptura ẽ. Quãobrem cupio abducere. Eciã hoc verbo g̃tificatur phedrie: non enĩ accipe: vt ab ĩimico remunerãte: sed abducẽ: vt ab stulto et expte. Nũc ego iam mi phedria multe sunt cause. Nõ ĩdiligent̃ cõsiderauerũt hãc meretricis oracionẽ: qui illam instar controuersie retulerũt. Naꝫ & principiũ ẽ. Me miserã vereor ne illud g̃uius phedria tulerit: & narracio. Samia mihi mater fuit: et ꝑticio cũ confirmacione: vt nũc ego eã mi phedria multe cause quãobrẽ cupio abducẽ: primũ quod sorõ ẽ dicta & c̃ Rep̃hensio q̃ ego ne id timeo: et ego ne nõ ex animo id misera dico: et ꝯclusio ꝑ conq̃stiõem vt q̃ ioco rem a me impetre abs te neq̃o biduũ saltẽ vt ꝯcedas: solũ vt suis restituã: ac reddã. Restituĩꝰ his qbꝰ nos volumꝰ. Reddimꝰ his q nos volũt: ergo restituĩꝰ volẽtes Reddimꝰ volẽtibꝰ. Sed ĩ hac vtrꝫq; ẽ. Sola sũ: habeo hic neminẽ: sola ad familiariũ refert̃ absenciaꝫ. habeo h̃ neminẽ ad aliẽoꝝ amiciciã. potest enĩ sola domi esse habẽ tñ aliquẽ foris: et habeo hic neminẽ: plꝰ sonat q̃ neminẽ hic habeo: et sola sũ: ab his q̃s nat̃a ꝯciliat ꝑ se habeo neminẽ: eoꝝ q volũtate iũgunt̃. Neq; amicum. bñ hoc apud amatores: an qa aliud ẽ amator et amicꝰ Amator ad tẽpꝰ. Amicꝰ q ꝑpetuo amat. An qa ĩ patris potestate ẽ phedria. Quãobrẽ phedria ne ĩ necessariis inopem videret̃. ĩ necessariis int̃poni nõ lic & audiẽtis nomẽ. Cupio aliq̃s pare amicos beneficio meo. Hic ostẽdit specialit̃ cuiꝰ modi amicos q̃rat ne phedriam ꝯtemnẽ videat̃. Paraẽ aĩcos bñficõ meo: q pant̃ et suo ꝑ minꝰ diligũt. Id amabo adiutu me quo id fiat facilꝰ: bis id posuit adiuta me. Mira coactio ꝓ patere excludi adiuta me dixit. Sine illũ. blande sine illũ: tanquã ĩ manu eius sit ĩiuriã nõ pati. et excludi militem Nõ enim dixit fer aut patere: ꝑ sine ꝑores ꝑtes. Nosce

aliquot dies: honeste circũloquiť et oratorie ne dicat abi foras. atq; excludi te patè. Nihil respõdes. iã silenciũ accusat: qa scit nihil respõsuꝝ ɔtrariũ: et satis blãde nihil mihi dixit: tanq̃ cui debeas amoris vicẽ. Egõ quicq̃ facete exp̃miť illud. Amãciũ ira amoris redintegcio ẽ. Tandẽ ꝑdoluit. vir es doluit. id ẽ ꝑsensit dolorẽ: et tandẽ q̃si q̃ impaciẽs fuit. Tandẽ ꝑdoluit: vires elegant variauit ꝑsonã secũdã et terciã. Vir es: ñ puer: sed iã vir q meretricẽ ɔtẽnis. Paruula hinc ẽ arrepta eduxit mater ꝓ sua: vide cũ odio ĩductũ et depuatã ꝓnũciacione: ita vt et nõ vitarenť de ĩdustria ꝓ sua: soror ẽ dicta. Hec nũc verba id ẽ falsa dicta huc redeũt vt excludar. Nisi illum pl9 amas q̃ me. Repudiatis causis q̃s illa attulerat ꝑ deriuacionẽ cause: hic aliud dicit esse cur repellať. Et istã nũc times q̃ aduecta ẽ. Adeo inqt amas militẽ vt eciã ĩuideas si quã ãauerit. Talẽ ꝑripiat tibi Ironia stomachãtis ãatoris. Quid te ergo aliud sollicitat. Quid ẽ inqt si hoc nõ ẽ. Nũ sol9 ille dona dat. possunt enim dona dari: ꝑ exigua: aut mĩ9 libent: et ideo mencionẽ benignitatis adiecit. Nũ vbi meã benignitatẽ. Sed ille benign9 ẽ: nũ vbi: nunqd alicubi: aut nũcubi benign9 legim9 erit aduerbiũ tꝑis: vt sicubi quo ĩ loco: q̃ ĩ re. Nũ vbi meã benignitatẽ: ĩtelligit se et dona obtulisse: et id benigne sepe fecisse. nã plerũq; ingta dona sũt ĩ qbꝫ benignitas nõ appar&: q̃ aut ĩ quãtitate reꝝ ẽ: aut ĩ fœlicitate ꝑstãtis. Claudiar. claudi: aut claudicare. Salu. neq; enĩ ignorãcia claudit res: et nihil socordia claudebat. Nũne mihi vbi dixisti pl9 dixit vbi dixti cupere te: q̃ si dicer& fecisti vt emerẽ. pl9 ẽ enĩ id ꝑstitisse: quod q accepit nõ ausꝰ fuerit postulaè. Cupere te vult rẽ parui ꝑcii ex illi9 cupiditate et suo labore propendi. Ex ethiopia nõ ethiopissaꝫ: ꝑ honesti9 ex ethiopia. Relictis rebꝫ oĩbꝫ q̃siui. Hec iã oĩa in beneficiis ɔsiderari solẽt. Quesiuit. Vide quẽadmodũ ex

hibeat erũnas: sibi difficiliũ numeꝝ imposuisse meretricẽ. Ex ethiopia ãcillulã inqt dixti te cupere. Quid ego feci. mire celi et sol': ac pene orb̃ alteri9 q̃siui. Nõ enĩ ĩ promptu erat: deĩde ñ petisti: ꝑ dixisti: nec velle te: ꝑ cupe: nõ nigrã: sed ex ethiopia: nec dedi: ꝑ relictis rebꝰ oĩbus q̃siui. Quid hic nõ exqsitũ: qd nõ ita expressum: vt nihil addi possit? Porro eunuchũ deinde: vel postea vel mlto post. Eunuchũ velle. Eunuchos a ꝑsis ĩstitutos putãt ex captiuis: a babiloniis enĩ melonicus ãtiqor extat id habuisse: porro Eunuchũ dixti velle. Vide quẽadmodũ vt maius faciat quod ꝑstitit: nõ semel imputat duo mãcipia: ꝑ ꝑmo puellã. deinde Eunuchũ qa sole vtũtur his regĩe illã qa ex ethiopia. hũc qa sole his regĩe vtũtur. Quid tl'e thaidi Riualis dedit? Eunuchũ. Regine id ẽ diuites: sed nõ ẽ qa sole vtunt̃ his regine. Varie Eunuchũ dixit: et intulit his vt si qsquã ẽ qui se placè studeat bonis quãplurimis: et minime mltos ledè: ĩ his poeta nomẽ ꝓfitet̃ suum Repperi pl9 ẽ quã emi: Et vide quã ꝓpriis et ãplissimis verb̃ vs9 ẽ: qa et ãcillã ex ethiopia et eunuchũ illam q̃siui: et hũc repperi: neutꝝ enĩ hoꝝ facile positũ erat: qa sole vtunt̃ his regine. Nota quũ eunuchũ singulari ĩ numero ꝑposuerit: his subiũxisse: ꝑ his nõ ad eunuchũ retulit: sed ad delicias: aut quid tl'e: qa sole vtunt̃ huiusmodi deliciis ꝑuiciisq; regine: et oratorie hic subdidit quod ĩ ãcillula ꝑtertmisit: quia nulla ethiopissa hõesta dici potuit: & reginas has mõ diuites dicit vt ĩ ꝑhormiõe. Regẽ me esse opõtuit. Heri minas decẽ ꝓ ãbobus dedi. melius ãboꝝ. Recẽciora bñficia g̃uiora aduersũ ing̃tos sũt. ergo a tꝑe inducit̃ exꝓbracio ꝓ ãbobꝰ dedi: meli9 ãboꝝ: quũ ꝑcium vt sepatĩ dicer& quãtulo emẽt ãcillulã: deĩde mox dicet̃: Hic sũt tres mine. Nã ꝯstat eunuchũ solũ emptũ esse minis viginti: et ipe ꝑmeno ꝯfitet̃ seni. Tamẽ ꝯtẽpt9 abs te: et hos ꝑuat̃ ĩ beneficiis. Nã maiora sũt cessantibꝰ me

ritis eoꝝ quibꝫ prestant̃. Ob hec facta abs tè spernor.
Sic Virgi. Nos munèa tẽplis quippe tuis ferimꝰ: fa
mãq; fouemꝰ inanẽ: et vl̃ q̃s tulit: cũ introgaciõe: aut
cum ĩcrepacõe ꝓferri potest. Ob hec facta abs te sper
nor: hic duplex ẽ ꝓnũciacõ: vel ꝑ ĩuidiosaꝫ ꝓbacõꝫ: vl̃
ꝑ introgacionẽ et meliꝰ hoc mõ quã introgatiuo ꝓfer
tur: hic enĩ ẽ multo g̃uior illo. Quid istic. hoc aduer-
biũ ꝯsentire ĩcipiẽtis ẽ: et ẽ eclipsis: deest enĩ rememo
ramur: aut qd tale. Quãquã illã cupio abducè: abdu-
cere dixit: tanq̃ ab stulto nec ꝑ veꝝ meritũ: ꝫ ꝑ frau
dem. Cicero. ꝑ vim: atq; dolũ abducta ab rhodio tibi-
cine. Atq; hac re arbitror: nõ dicit qa hoc ẽ ex te. Ve
rũ tñ scit mètrix ꝯtẽcione q̃dã negari q̃ fingit se vin-
ci vt adolescentẽ molliat: et ip̃a cedit: vt et ille remit
tit ꝑtinaciã. Pociusquã te ĩimicũ habeã: hoc totũ loq
tur: tanq̃ magis ipsa amet phedriã: quã ab illo amet̃.
Te ĩimicũ habeã. huic ꝯtrium ẽ: vt te amicũ habeam
Faciam vt iusseris: nec volũtate: nec vultu ꝯsenciẽtis
hec meretrix agit: ꝫ callide tentat oĩa. nã qa ꝑsistẽdo
nõ ꝑficit q̊d expectat: Docet phedriã eciã ipsũ negliẽ
cius negare quod poscit̃: et adeo hoc subtile ẽ vt statĩ
impetuerit ꝑuulgatũ est enĩ quod sũma vi defenderis:
quom extorqret̃ hoc idem postmodũ remittè r̀mittẽ
ti. Vtinã istuc verbũ. et istuc verbũ: ꝓ tota sentẽcia:
verbũ ꝓ dicto ꝫ ꝓprie. i. sentẽcia vl̃ enũciacõ q̃ vno li
gat̃ et astringat̃ verbo. Hoc verbũ a veteribꝫ dicebat̃
Ex ãimo ac vere dicès. Certe ẽ qa qui ex aĩo dicat fal
lat̃: tñ pociꝰ quã te ĩimicũ habeã. Tantũ ĩ animũ phe
drie hoc descẽdit: vt et iã repetat quod amica dixerit
adulãdo. Sincè dici qd vis possem ꝑpeti. Sinceꝝ: puꝝ
sine ficto et simplex: vt mel sine cera: bene ergo vt mel
blãdimentũ meretricis dulce fatet̃: ꝫ negat esse since
rũ. Victꝰ vno verbo: vt istuc verbum et vno verbo vt
diximꝰ sic accipe: et verbũ dictũ ĩtelligas quod verbo
ꝑlectit̃ et ꝯplete sentẽcie ꝓnũciacionẽ quod nomĩabat̃

Labascit. Cīa īchoatiua trisillaba fere media ꝓducta enunciant̄. Victus vno verbo. quā cito ait q illū falsa lachrymula vinci crediderat posse pl9 factū ē: vno vict9 ē verbo: et cito Egone iā ex aīo misera dico. Quod sensit multū valuisse hoc thais īculcat aīo aīci sui. Et ego: vide quāta significet. Cōueīt hoc ꝓnomē blanda multa exꝓbranti: vt Vir. mene fugis. Quā ioco. a me voluisti tādem ꝯt̄ illud referē quod ait phedria. Non ne vbi dixti cupe te. Sed hoc vehemēci9 et disercius nō quā rē īquit voluisti: ꝑ quod pl9 ē rē: et nō dixit serio ꝑ ioco a facilitate ꝑsentis: et voluisti non eciā dixisti. Mirādū obsequiū ex voto animi pēdēs. Nō expectat impiū: ne voluptati mora sit dū iubet̄. Tū illud q̄d ait ꝑfeceris. Nōne pōd9 hoc verbi et potēciā phedrie circ̄ amicā et illi9 obsequiū vehemēs et rez̄ difficulta tē q̄ exorte sint mōstrat: atq; omnen obterit q̄relā phedrie. Ego impetr̄e neq̄o hoc abs te. Tu et ioco nō petisti cū ꝑfeceris tñ. At ego impetr̄e nō possum. Saltē vt ꝯcedas solū. At gute additū et saltē: et solū et bene ꝯcedas vt volūtatis sit. Sic enī dixit sup̄: sine illū priores ꝑtes hosce aliquot dies decīa. Vez̄ ne fiant isti viginti dies: facē biduū placuit: et sil' quia ex eadē rōne sūt vigīti ex q̄ duo et ex q̄ vigīti ducēti duo milia & sic deīceps: ꝓfecto nō pl9 biduū. Aut Aposiopesis secū da. Hoc mō. Sine te exorē: noue nūc ñ de te exorē: ꝑ te exorē: et hoc absolute. Faciūdū ē quod vis ñ quod oport&: dicēdo multū addidit obsequio suo: bñ facis ī ꝯsuetudīez veīt: bñ facit et bñ fecisti: nō iudicātis est ꝑ g̃cias agētis. Merito te amo. bñ āoris mēcionē ad auferēdā suspicōz ꝯtēpt9 phedrie fecit. Rus ibo: & hoc amatoriū ē odisse vrbē sine amica. Hec dixit ibo ero: ꝑ ibi me macerabo. Hoc biduū. ꝓnunciādū ē biduum ac si dixissz biēnio. Ita facē certum ē. ex his apparet verbis quā sibi āator hoc egre imperet: mos gerēd9 ē tha idi cū ꝓnūciacōe et gestu: vt ostēdat q̄ vis āoris sit vt

thaidi mos gerat̃. Huc fac illi adducant̃ Eunuchus et
ãcilla: figurate illi ꝑ ꝑualet gen⁹ masculinũ. adducan-
tur ꝓ adducito eos et bñ adiectũ ẽ ne relatis ob retẽ-
cionẽ muneribꝰ ñ ꝓceder& act⁹ fabule: et sil̃ quia ab-
sencia phedrie op⁹ ẽ: dũ ꝑ chereã ludificat̃ meretrix.
In hoc biduũ thais vale. Nũc vale abscessum significat
nõ saluacõꝫ: nã si mera saluacõ ẽ biduo solũ amicã valẽ
optat: ꝑ ꝑscribẽ conat̃ quãto tpe abfut⁹ sit: et sil̃ osten-
dat q̃ ĩuit⁹ abscedat. In hoc biduũ thais vale: accusati-
uo vtẽs casu expressit ãatoris impaciẽciã: biduũ dicẽs
ꝑscripsit de tpe. Vale maiorẽ vim hab& ex doloẽ di-
scentis q̃ obsequo salutãtis. Et tu nũqd vis aliud. qua-
si recte factũ. Cũ milite isto. isto bñ additũ q̃si odioso
vt alibi: Iã nõ mitte de mea tuã istã iracũdiã: et Vir.
Aut qd petis istis. Hec enĩ ꝓnoĩa spernẽtis sũt: odiũ
q̃ mõstrãtis. Presens absens ut sies. Me desidẽs ꝑñs
absens: qa pl⁹ ẽ ab amoẽ desideriũ. Me expectes: me
somnies Epanaphora ꝑma cũ amaẽ et desideraẽ sit vo-
lũtatis atq; animi et obsequii. Sõniare. satis amatorie
dictũ ẽ. Me speres cũ me spectes iã dixerit. Quid sibi
vult iteꝝ me speres. Int̃ spem et spectacõꝫ hoc int̃est:
qa spectacõ certoꝝ ẽ: spes vero ĩcertoꝝ. Et expectacõ
ꝓpinq̃ꝝ reꝝ: Spes lõginq̃ꝝ: et expectacõ destinat tẽ-
pus. Spes nõ destinat. An me speres idẽ facẽ. id ẽ de-
te cogitaẽ vt sit speres credas vt statĩ ĩ subditis ĩueni-
es. Nã ei⁹ frẽꝫ spero iã ꝓpe modũ repisse. Me oblec-
tes. septĩ⁹ cas⁹ me mecũ tota sis toto aĩo. Nã illã nunc
animũ vult esse nõ corp⁹. et sil̃ quod ab ei⁹ corpe pa-
tit̃ ipe id vult militi ei⁹ mẽte ꝯtingẽ tanq̃ penit⁹ ex-
cluso ab amica. Quãdo ego sũ tuus anim⁹ scꝫ. Me mi-
serã forsan h̃ mihi paꝝ hab& fidẽ. Recte Thais nunc
ptẽ argumẽti exequit̃ tacitã apud phedriã ꝓpt̃ ꝑsen-
ciã ꝑui: quẽ poeta vult ita nescire vt audeat ad vician-
dã virginẽ subornare cheream. Atq; ex alioꝝ ĩgeniis
nũc me iudic&. Hic Terẽci⁹ ostẽdit virtutis sue hoc

esse: vt ꝑ vulgatas ꝑsonas noue ĩdicant̃ et tñ a ɔsuetudine nõ r̃cedat: vt puta mẽtricẽ bonã cũ facit: capiat tñ et delectet animũ spectatoris. Nec me finxisse qcquã falsi aut dixisse debuit dicẽ: aut abundat falsi aut qa et vanũ aliqd fingi potuit: ut sup̃ si vanũ: aut falsũ aut fictũ ẽ. Neq; meo cordi esse quẽquã cariorẽ. melius quẽquã q̃ si dixisset militẽ quẽquã cariorẽ: q̃si me retrix nõ caꝝ alteꝝ ꝑ cariorem negat. Et qcquid feci huiꝰ causa feci. huiꝰ absolute vt ꝑ eclipsim desit res. In ecyra: nequid sit huiꝰ oracõ. In beautõ nihil me istius factuꝝ patri vt qd petis istis. Quicqd huiꝰ rei. sub audiẽdũ ẽ quod eũ exclusi foras. Spero ꝓpemodũ Noue spo ꝓ credo uł ɔfido: ꝓpemodũ adeo nobilẽ. Adeo enĩ ꝓ nimis positũ ẽ: aut ꝓ expletiua ꝑticula. Atq; expecto dũ ueniat: futuꝝ actũ volũt ꝓmittẽ nõ quo aliqs gestꝰ sit expectatꝰ

Ac ita vt iussi. Iã multiloqũ et vaniloqũ cõtinet ista actio: nã et r̃petit quod iã dictũ ẽ et id facete magis et odiose nimis. Rogitare q̃i difficile sit. deest vis vł ꝑgis: vt sit rogitaẽ ꝑgis vel te ipsũ respicis vel hũc si aduersus hec dicit ut sit rogitaẽ te: aut rogitaẽ hũc: & distinctiõe int̃posita inferendũ vultuose q̃i difficile sit id quod mãdat: ita et ĩepciã nimia cura hec solliciti ãoris expressit: et ostendit nihil esse faciliꝰ quã deducẽ ad meretricẽ munera Cũ cont̃ sit difficilimũ poscenti aliqd nõ dare. Rogitaẽ subaudit̃ te. Miꝝ ẽ q̃i sit difficile ɔplere quod iubes. Vtinã tã aliqd ĩuenire posses phedria. Inueĩre acqrere vt ĩ beautõ. sic pr̃i ɔmodo obseq̃re: et vt ꝑues q̃d labore ĩuenerit: nã ideo a p̃cedenti eciã q̃stus dicunt̃. Quã hoc ꝑiit deẽ facile vt sit facile hoc perit. Quod mihi ẽ cariꝰ: ꝓ q mihi sũ carior: Sed ego dixit absolute occurrẽs huic ꝓnomĩ q. q effectũ dabo qui ꝓnomẽ vt ĩ beautõ cuĩ nolo mẽciare. Sꝫ nũquid aliud impas In his ꝑuus nihil vult n̄ coactꝰ facẽ ꝓpter maiorẽ do-

minũ: sic et alibi iubes ne ĩquit respõdẽte cherea. Rogo atq; impo. Mun9 nostꝝ ornato verb: nõ dixit meũ q̃si et parmenonis sit. Et istũ deẽ molestum: et odiosũ nã hoc significat istũ ab ea pellito. Ab ei9 animo et nõ pellifacito: ꝑ pellito. memini tñ si null9 moneas. null9 ꝓ nõ sic ĩ ecyra: null9 dixeris. Plaut9 minĩo null9 credas. Ego rus ibo: et hoc iã dictũ ẽ: ꝑ ostẽdit quã olim intcipiat phedria. Censen me posse operiri: arbitraris vt cẽsores q moꝝ alioꝝ sũt sũmum arbitriũ ideo hoc putãt nõ cẽsere: qa ipse desiderat fieri posse. obfirmare et ꝑpeti verba sũt desperãtis nõ firmare: ꝑ obfirmare: nõ pati: ꝑ ꝑpeti. Tene quod ait hãc vim habet vt significꝫ ꝑditũ amatorẽ phedriã esse. Nã aut iã reuertere: mõ iã ꝓ statĩ. Mox noctu te adigẽt: hoc ẽ ad vrbem agent. Insomnia: vigiliæ. legit̃ et adiget vt sit insomnia numeri singularis. Vt defatiger vsq; ordo est vsq; defatiger. Ingt9 vt dormiã. i. eciã ĩuit9 et coactus: nã ingtis nõ vltro significat: qa vltronea g̃ta sũt. Ingta q̃ ab ĩimicis fiũt ac recusantibꝫ. Nimis me ĩdulgeo me sic vetes: quod nos mihi dicim9: alibi te ĩdulgẽt tibi dabãt. Tandẽ ne ego illa careã si sit op9 vl̃ totũ triduũ. Sic cœpit tanq̃ aliquid for& dictur9 magnificũ: nõ aut̃ ẽ ausus: ꝑ vere amatò magnũ hoc putat vel totũ triduũ. Magna ꝓfessio virtutis cũ biduo sit op9 triduo posse durare et totũ triduũ dicat vniuersũ triduũ vniuersũ: q̃i triduũ ĩ mlto numero. Vide qd agas. Sic dicit̃ magna aggrediẽtibꝫ. Sentẽcia stat & vultu et gestu magis spectabile q̊d dixit stat sentẽcia: vel maxĩe eo quod tanto sonitu hec de se ꝓmittat phedria ꝯtinuo redit̃us: vel poci9 nõ accessur9 ad villã: tantũ aut̃ abierit quantũ tꝑis op9 ẽ ad viciandã virginẽ. Quid hoc morbi ẽ. Excusacõ amoris qñ nõ culpa ꝑ morbꝫ ẽ. Adeõ homines immutarier ex amore vt nõ ꝯgnoscas eundẽ esse. More suo a plurali numero ad singularẽ se ꝯuertit. Ex amore vt nõ ꝯgno-

scas eũdem esse. Nõ solẽt stulti induci adolescẽtes: et ideo ad amorẽ retulit stulticiã phedrie. Min9 ĩeptus magis seuer9. Nisi enĩ hoc esset: qd essz quod illũ mulier perferret militi: aut qd relinq̃ret ꝓpriũ: persone militis: si et hic stolid9 ẽ. Magis seuerus quisquã nec magis ɔtinẽs. Animaduerte vt amet Terẽci9 magis addẽ positiuo q̃ ɔpatiuũ facẽ. Nã neq; seuerior: neq; cõtinẽcior tã voluit dicẽ: quã magis seuer: et magis ɔtinentẽ. Hic ẽ parasit9 gnato. Hec apud menãdrum ĩ Eunucho nõ sũt vt ipe ꝓfessus ẽ parasiti psonã et militis ꝑ de colace trãslate sũt. Facie honesta: œconomia qñ ostẽdit amatus cherea si qdem hanc parmeno ipse mirat. Facie hõesta. Sic Vir. et letos ocul' afflarat honores: et mox idẽ. Ita me dii amẽt honest9. Ni ego hodie me turpit hic dabo: ni dabo ꝓ dedero. Vir. quamuis sol9 auẽ celo deiecit ab alto. Cũ meo decrepito eunucho: vnde ad parasitũ retulit cũ pulchro munẽ venientẽ: et post ꝑparacõ ẽ adducẽdũ chereã pociusquã deformẽ Eunuchũ. Decrepito hoc Eunucho. Decrepiti sũt dicti q̃r crepitu et plãgore familie fuerãt iaz ɔclamata funera. Hec supat ipsaz thaiden. hoc si accipias nõ tanq̃ vitupaturi thaidẽ: ꝑ hypbolicos est: ideo addidit ipsam q̃si nimie pulchritudinis: et bene ipsam propter quam datur

d Ii ĩmõtales homĩ homo quid ꝑstat. In hac scena ñ stãs: ꝑ q̃si ãbulãs psona ĩducit. Cõstitit tñ aliquãtulũ ĩtuens spectatores dũ secũ loquit. Exp̃mit aut parasitũ et sub ei9 verb̃ corruptos mores ĩ assentacõz ostẽdit ꝓrsus vt hõeste q̃ psone in eius culpa inuẽte sint: vt alibi. obsequiũ amicos: veritas odiũ parit. dii ĩmortales hoc iã mire et ꝓ seculi actẽpor rep̃hẽsiõe Satirice Terẽci9 q̃d apud eũ stultũ vocat simplicẽ parasit9: et se ĩtelligentẽ malũ. Dii inmõtales: admirãtis exclamacõ ẽ: cũ parasiti gesticulacione. Dii inmortales. h. h. quid. ꝑ morata narracio a

sentēcia ĩcipi solet: q̃ dicit̃ Homĩ homo
quid p̃stat. alii distinguũt quid p̃stat stulto ĩtelligens
alii stulto ĩtelligẽs quid intest. Quia sic vetes loq̃ban
tur: quid intest: hoc admirãtis ẽ et ideo sic ꝓnũciãdũ
Cõueni. h. aduenies: cõuenisse nõ vidisse tantum: sed
eciã collocutum fuisse significat. mei loci atque ordĩs
loci ingeniũ: ordinis pauperẽ: illud natalium hoc for-
tune Quedam hominẽ haud impurum
dixit ꝓdigũ: sed quia hoc ipsum ꝓbat. Non auarũ nõ
im ꝓbum: & sic laudamus eos ĩ quibus nihil est quod
magnope perferamus. Itidem patria qui obligurierat
bõa: hoc ioculari vultu dicitur: & elegant̃ ex persona
parasiti nõ culpatur quia bona obligurierat suauibus
escis cõsũpserat. Nam e ligurire
greci suaue appellãt. Video sentum: o quã bene video
postquã dixit cõueni & temp9 mutauit & verbũ. Sẽ
tum horridum: Sentũ ad horrorẽ retulit. Squalidum
ad sordes: egrũ ad matrem. Pãnis annisq; ad vestitũ:
& ad tristiciam. Sed pannis & ãnis morologie parasi
torum sũt. Pannis annisq; obsitũ: vel parasitica verna
litate additum ẽ iocanti: vel quia homo dixit & ẽ mi
serie Seniũ debitum. Vnde huic magis tristicia gra-
uitasq; displicuit aliena semper. ab hominibꝰ parasitis
Annisq; obsitum: bene addidit ãnis quia vt quisq; mi-
ser est ita senex videt̃. Obsitũ: vt sentum dixit obsitũ
methaphora ab agro. Quid istuc vnquã ornati est? Sci
re nos conuenit cũ recto casu perfert̃ interrogacio nõ
esse cõtumeliosũ. Vt si dicas quisquis hic homo ẽ. Si
autem ĩ obliquo contẽptum significari: vt quid hoc ẽ
hominis? quid mulieris? quid ornatus? Quid istuc vn-
quã ornati est? ornatus coinesorũ est ad dedecus & ad
turpitudinẽ vel simpliciter hoc accipe vel ironicos: &
ornati et senati antiquus gens. Quod habui perdidi:
non dixit id quod erat comedi: aut consũpsi. Hem quo
redactus sũ vel habitum suũ: vel corpus ostẽdens hoc

dicit. Hec qcquā hic nisi media consuetudine colloca
tū est. Omnes noti me atq; amici deseruerūt. Sentēci
ose atq; mordacit ī mores. Hic ego illū contēpsi: hoc ē
illud homo homini prestat stulto itelligēs. nā parasiti
ce obiurganē tanquā ī illo sit qui miser ē. Et aliti nam
nemo illoz quisquā aduenit: quin ita par& sese ut abs
te blādiciis quā minimo precio suā voluptatē expleat
& hoc ꝓprie verbum ad exprimēdam inhūanitatē &
ignauiam factum est. Vt spes nulla reliq̄ in te siet tibi
bene: ōsi qui rem a fortūa acceperat. Simul cū recōsi-
liū amisisti. Vir. Nec si misez fortūa Simonem finxit
Vanū mēdacēq; imꝓba fing&. Et Salusti9. Neq; for
tūa eg&: quippe que ꝓbitatē: idustriam aliasq; bōas
artes neq; dare: neq; eripere cuiquā potest. ergo hec ī
terrogacō īcrepantis ē: nec desiderat respōsionē. Nā
consiliū in bonis animi. Res ī potestate fortūe. Ex eo
dem loco: ex eadē fortuna. Qui color: nitor: vestitus:
hoc cōtra illud. video sentū: color ergo ad sentū: Nitō
ad sualidū: vestit9 ad pannis anniscp obsitum: habitu
do ad corporis egrū refertur. Omnia: ad quos habui
ꝑdidi: neq; quicq; habeo: habeo ad mei loci atq; ordis
hominē. Que habitudo deest corporis: Plaut9 ī epidi
co. Corpulencior hercle atq; habicio. Omia habeo: ad
industriā retulit: neq; qcquam habeo ad fortūe culpā
& item denuo fortune crimē: cū nihil ē ad suam laudē
nihil defit tñ. Omnia habeo nec quicq; habeo. Alterū
boz: neutrū vt potest accidere: vtrūq; nulli. Nihil cū
est nihil defit tñ: figura Vt apud Virgi
liū. Seqtur que sequentem: & Cicero cū tacent dam-
nāt. At ego ifelix neque ridiculus. ideo trāsit

At ego infelix nequeo ridiculus

vehemēter inuectus est ī tempora & mores poeta sub
hac persona: in qua hominē ita inducit pœnitere pro-
bitatis sue: vt se in fœlicem nō honestum dicat: & non
volo: sed nō possum. Quid tu his rebus credis fieri dū

quis ridetur: aut vapulat. Tota erras via
p metaphoram apud seculum prius: scilic& cum es-
sent tempora meliora. Hoc nouū est aucupiū illud de
sapientibus: hoc de stultis. Inueni viam. Adeo nouū
est aucupiū: est genus hominum: quia multi sunt hu-
iusmodi: nō dixit homines sūt: sed est genus hominū.
His ego nō paro me vt rideāt: quia ille dixerat ego
infelix nequeo ridiculus esse: neq; plagas pati possum
Sz his vltro arrideo qd ē. His arrideo: aut veluti pareo
.i. exeḡr veio: aut veluti dictis delector: atq; arrideo
si sic i parasitis fieri solet: vt his arrideat a regibo: q̄
poci? ipsi dictis factisq; rideāt aliēis. Hoc esse intelli
gēdū ecia res ipsa indicat econtrario. Nā quod ait sup̄:
His ego non paro me vt derideant: hoc econtrario ost̄
dit quod subiciatur ex dictis. Sed his vltro arrideo:
vltro uersa vice an prior: an eciam insuper hoc est vl-
tro. Admiror. simul plus intulit quā si laudo dixisset.
Quicquid dicūt laudo non quod dicunt: sed quicquid
dicūt .i. bene vel male: ne vel si interclusa fuisset assen
tacio non se impediuit quod ꝯtrarium laudauerit. Id
rursum si negant laudo: id quoq; preclare Terencius
quod a Satirico de aliis diceret id hic de se dicēte in-
ducit facecius multo quā si aliter fecisset. Sed
mores tempoꝝ iam tum viciatorum semper ad assen-
tacionē quod fere in pleriscp fabulis monstrat. Vt eci
am in Andria obsequiū amicos: veritas odium parit:
& in Adelphis. Quod te isti facilem & festiuū putāt
id nō fieri ex vera cura: neq; adeo ex equo & iusto: sed
ex indulgendo vel assentādo & largiendo. Negat qs
nego. bene sic dixit negat & ait ꝯtraria sūt. Vt Plau
tus in rudente vel tu ais: vel tu negas. Is questus nūc
est quam ille apud seculum prius fuerat & vide quē-
admodam illiberalem vitam honestiore nomine nomi
nauit aucupium: post eciam questum nomiauerit hic
inducens. Scitum hominē. mire Terencius longe ora

cioni interloquia quedam adhibet: vt faſtidiū ꝓlixita
tis euitet velut nunc parmeno procul audiens gnato-
nem hec loquitur. Interea loci. due partes oratiōis cū
coniuncte vnam fecerint mutant accentum. Concur-
runt leti mihi obuiam: & multos: & properos vno ver
bo oſtendit: & ex diuerſo ad ſe feſtinantes. Cupedē
rii omnes. Varro humanarum rerum munerius equi
cius cuppes inquit: & Romanius macellus ſingulari
latrocinio multa loca habuerunt infeſta: his in exiliū
actis publicata ſunt bona & edes vbi habitant: locus
vbi venirent ea que veſcendi cauſa ī vrbem erant alla
ta. Itaque ab altero macellum ab altero forum cupidi
nis appellatum eſt. Cupedenarii: omnes qui eſculēta
& poculenta vendunt a rebus cupidinis ab alimento
cupedenarii appellantur: & ipſe ſubiecit: qui accipien
di ſint cupedinarii. Lanii. qui laniant pecora: vnde et
laniſte dicti: qui laniandis preſunt gladiatoribus. Sic
& Macellum a mactandis pecoribus dictum. Piſcato
res. qui recentem piſcem prebent. Fartores: qui iſitia
& farcimina faciunt. Cetarii qui cete id eſt magnos
piſces vendūt & bolonas exercent. Cetarii. Lanii. Co
qui. Fartores. Comicum vt in paſſia
ta romanas res loquitur. Quibꝫ & re ſalua cū de meo
impenderem: Et perdita ꝓfuerim cum de alieno mā
ticinor & impendo. Sepe: expletiue ſignificacionis ē.
Ad cœnam uocant. Vtrū ad emendam cœnam: an ad
conuiuium: Aduentū gratulantur: accuſatiuū caſum
pro datiuo: ꝓ aduentui gratulantur: & aduentus pro
prie expectatorum neceſſariorumq; dicit. Ille vbi mi-
ſer famelicus videt me. Hic oſtendit que res cogerit
ad diſcendum & ſimul vide ſecundum vulgi opinionē
loqui paraſitum. Miſerū et famelicum hominem hōe
ſtis moribus preditum. Ille vbi miſer famelicus videt
me. Vide vt ſententioſe demonſtrar & malos ex bonis
contagione fieri exemplis in prauum preualentibus.

Videt me: hic prodesse & discè optat quod negabat se posse. In tanto honore: quia cõcurrunt salutant. Famelicus a fame et edendo dictum est quasi famedicus Tam facile victum querere: quia ad cœnam vocant. Ibi. pro tunc. Non mire addidit homo. aut additũ superuacue homo. Vt donat habere viro decus & tu tũ in armis. Vt sibi discere liceat. quasi disciplinam: aut artem: tantum auctoritatis criminum foeditas sumpsit discere id de me: magis de illo: & de me veteres dicebant: quam vt nos dicimus a me aut ab illo. Sectari iussi: proprie: Nam et secte philosophorũ ab eo dicte sunt. Ex ipsis. philosophis scilic&: ex ipsis. vocabula. Vt pythagorica Platonica. Hoc igitur non est consequẽs ad illud quod vult dicere: nisi forte disciplinam ꝓ discipulis posuerit. Viden otium & cibus quid faciat alieno. Rursus parmẽo & facecias dicit: & distinguit lõgiloquiũ parasiti. Quid faciat legiẽ quid facit. vt sit figura ꝓ modos: ꝓ quid faciat. Hanc deducere ꝓprie. Nã ducitur qs ad suppliciũ: d educiẽ in leticia; Et rogare ad cœnam. Vide parasitũ magis optare ad cœnam thaidẽ vocari q̃ munꝰ cape thaidis legiẽ. Salua res ẽ: qa et ãte hostiũ et trisi ẽ ideo salua res ẽ. Nec valet ad leticiã quod parmeno ẽ: ſ quod riualis fuus. Salua res ẽ: ꝓuerbialiṫ. Nebulonẽ vel furem quia vel nebulas obiciat: vl̃ mollẽ: vel nebulã: vl̃ inanẽ & vanũ vt nebula ẽ. Hisce. ꝓ bis: vetuste. Vir. his certe neq; amò causa ẽ vix ossibus berẽt: qa hisce debebat dicẽ. Hisce hoc munere arbitranẽ. Nõ immerito gnatonem deridet parmeno: qui penitꝰ nouit meretricis ꝺsilium Summũ eclipsis. Summũ suũ ſptit gnato. Hec tota locucio parasitice elegãcie & simul ironie plena ẽ. Nã & plurimã dicit ei salutẽ: qa nec exiguã qdem velit ꝺtinere. Summũ dicit eũ q nec lenis amicꝰ sit sibi. vt a libi: parmenonẽ voco nõ ego te. Summũ suũ: quã uenuste: quod sũmũ amicũ nõ resalut& parmeno. Quid

agit̃. ꝓ blandimẽto nõ ꝓ interrogacione nũc ponitur. Vt noster qd fit. Quid agit̃: stat̃. ꝓ quid agis: sto: & facete: nã stat cũ ĩgredi nõ lic&. An nunqd aliud: Cũ iurgio hic de illo respõdit & ideo repetit dictũ gnato Quidũ int̃rogat int̃rogantẽ ne ipse respondeat. Nihil ẽ quidẽ dicẽs nihil mutauit vultũ parmẽo ĩ leticiam. Ideo illi facete gnato agẽti hoc ipsũ ne sis dixit: vt ꝓ bar& tristẽ fuisse. Nihil eqdem: ꝓ nõ: infra nihil dixit. vt seq̃rer se. Hoc tibi mancipiũ Tapinosis mãcipiũ dicit puellã: aut virginem. Non malũ hercle: Inimica laudacio. Vro hominem: sibi hoc gestu et vultu parasitico dicit: & ꝓ eo quod ẽ dolere cogo. Vt falsꝰ animi ẽ: similit̃ & parmẽo secũ gestu fuilit̃ & animi pro animo. Antiptosis veteꝝ: q ingẽs es virium et diues es opũ abundat dicẽ. Vt falsꝰ animi ẽ: Ex hoc falsus animi ẽ: quod putat huiꝰmodi munẽ capi posse thaiden. Quã hoc munꝰ g̃tum thaidi: mire ĩsultat gnato. Quãto enĩ munꝰ g̃tũ fuerit: tãto erit riual̃ exclusiõ. Heus omniũ reꝝ vicissitudo ẽ. Vide locũ in q̃ erũpere dolõ parmẽonis potuit n̄ ꝯmissa fuar&: vt celar& thaidis ꝯsilium. Sex ego te totos parmẽo hosce mẽses qetum reddã: quid ẽ totos: aut diebꝰ & noctibꝰ: vtpote amatoris fuũ: aut per hoc sine vlla cessacione et int̃missione hos mẽses: hos: qui nũc aguntur: id ẽ hoc tpe. Quietum reddam: facete quasi hoc ipse fecerit: & hoc est quod ait. Summũ suũ imptit gnato parmenonẽ: tanq̃ amico ꝯsulat. Ne sursũ: deorsũ cursites: q̃d ẽ laboris Neue vsq; ad lucẽ vigiles. quod ẽ exitii. Sic soleo amicos: hoc ẽ eunuchos. Detineo te. valde teneo. Fõtasse tu ꝓfecturꝰ alio fueras. vult exp̃mẽ ꝯfessionẽ cur ad thaiden venerit. ſ int̃re nõ possit. Paululum da mihi ope. hoc q̃si supplicãtis vultu ad irrisionẽ dicit̃: paululũ da mihi ope. ꝓprie sic dicit̃ adiuua me. Sic ĩ Adelphis: hec opa vt data sit. Age mõ. tibi patẽt nũc fões ex eo quãtum licẽ oportuit ostẽdit. Quã misere. nihil

illi liceat parmenoni: qa istā ducis hoc quasi ad gnatō nē: sed lente: ac sub lingua murmurat. Num quēquā euocari hinc vis foras: quia ipse intrare non potest. Si ne biduum hoc pretereat. & hoc lentius nam si aliter pronunciaueris secreta produntur. Quid mihi, non mihi dictum est. Fortunatus. vt ipse videris tibi. Ne tu istas faxo. ne valde: ne tu istas faxo calcibus insultabis fores. Salustius. Multos tamen ab adolescēcia bonos insultauit. Ne tu istas faxo calcibus. Mira eloquēcia in qua vtraque hyperbole expressissima est. Nam neque vno digitulo minus aliquid dici potest: neque calcibus. sepe & insultabis: aut āplius: aut īgentius. Nū nam. hic nam abundat vt quid nam. Relictus custos. bene relictus: quasi ab excluso. Ne quis forte internūcius. & his verbis datur intelligi parasitū e domo meretricia egredi: proprie internuncius. Ne quis forte ī ternuncius: clam a milite exeat: & hoc facete: quasi ipse sibi thaiden totam vendicauerit. Quod miles facit Facete dictum ironice: quia infacete. Mira vero militi que placeant: mira pro mirum. Virgilius nota tibi & est ironia. Quid mirum est inquit facete loqui eū: qui militi placeat. potest tamen & pluraliter intelligi. Sed video herilem filium: non potest Terencius trophinium proprium dicere. & ideo herilem filium dicit. Miror quod ex pireeo abierit: hic causa ostendi tur cur potest ignotꝰ esse vicinis: & pro Eunucho fingi. Miror: pro nescio: Miror quod ex pireeo abierit: vt ex pireeo discederē & symbola amicorum: vt huc p̄uenirē & omisso negocio aspectus virginis fecit. Nam ibi custos publice aduersus predonum īcursus illic excubabat iuuētus attica. Pireeum vt sūmum est maritima & accessū littoris pars clemēcior. Publice est. nūc ābigua distīctiōe positū. Et ꝓperās veīt. Mire locutuꝰ āte fōmauit: vt gestꝰ verba ꝓcedāt. Verba habitū ꝓsequanē. Nō tenē ē. vt Vir. Haud temē ē visū.

Ccidi. Neq; virgo est vsquam. In hac scena no
o uus amor adhuc ephebi: & consilium demon-
strande virginis demonstratur: tanta virtute
pœte comici: vt hoc comentum non questum esse: sed
ocurrisse sua sponte videatur. Occidi neq; virgo est
vsquam: non habuit quid dicere debeat aliud ꝓperãs
& circũspiciens nisi occidi produc mediam sillabã ver
bi huius & contrarium significat: neq; ego qui illam
e conspectu amisi meo: amatorie dum illam ñ inuenit
& se perdidit. Vbi queram. hoc circũspectãtis ẽ. Vbi
inuestigem. plus intulit. Quem perconter. Hoc plus i
terum: nam vbi nec vestigia reperiuntur supereſt int
rogacio. Qua insistam via. si nec qui interrogetur ap-
paret. Quam insistam viam: & qua via legiẽ. Vbi vbi
est diu celari non potest ob nimiam. s. forme gloriam
O faciem pulchram. faciem modo non partem corpis
dicit: sed totam speciem que appar& & cernitur. Vir
gilius. Quibus aspera quondã: visa maris facies. De-
leo omnes de hinc animo mulieres. Modo argumenta
tus est vt ostender& hunc grandem iam ephebũ eciã
amoris expertem non fuisse. Sic alibi. Cum me ipsum
tam elegans formarum spectator sum in hanc cõmotꝰ
sum. Ted& quottidianarum formarum. hoc est leuiũ
& vsitatarum: est quippe huic contrariũ. Noua figu-
ra oris Pape. Ecce autem alter. Sic dicimus cum ꝓp
ter alterum: de altero venit in mentẽ. Nescio quid de
amore loqtur. vt iandudum phedria loquebaẽ. O for-
tunatum senẽ. hoc dicto prestruxit ad exitum fabule
Catastrophen. Nam perturbatus ad thaiden ingredi
tur. Hic senex per fallaciam pithie: & inditiũ parme-
nonis: atq; ita firmabuntur nupcie virginis: quam du
c& cherea. Hic vero est. senex an cherea: sed senex po
tius. hic vero & senex qui scilic& cheream. Illum alte
rum preut huius rabies: pre ex comparacione: ergo ꝓ
prie: & est integra locutio: & ordo est: pre vt illa sunt

huius rabies dabit: & bene dabit: quasi de re violenta
Vt dabit ille ruinam. Pre vt huius rabies: hic exper-
te caracteris istius quidem ē persone cheree quē mo-
ribus conuincit seruus ardentiorē ī amore fieri posse
simulac cœperit. Pre vt huiꝰ rabies: que dabit: & hic
ostenditur iampridem motum in res venereas Chere
am: & magna pœte cura est: ne incredibile videatur a
dolescentulū qui pro eunucho deduci potuerit tam ex
pedite virginē vitiasse: quo circa artifex summus: ēd
etati non potest: nature attribuit cheree: vt callidior
ingenio & ante annos amator non libidinem in se se: sꝫ
quandam rabiem designauerit in venereos appetitus
Vt illum. pro vtinam. Dii deeq; omnes senium ꝑdāt.
plus dixit senium quam senem: nec mireris post seniū
qui additum: ideo qa declinationem ad intellectū ret
tulit. vt alibi in eunuchum suam: & senex ad etatē re-
fertur. Senium ad conuitium: sic Lucillius ait: at qđ
te senium atq; insulse sophista. Remoratus est. a remo
ra piſciculo: qui & echinus vocatur. Tum autē qui il
lum. tum autem: pro et. duas vult. n. causas esse: cur
seipsum dii perdant. vnam quod restiterit. alteram q
senem peruexitus diu remanserit a persequenda virgi
ne: & nota flocifecerim: & contemnere & nō contem
nere significare: vt nunc qui illum flocifecerim: deest
vel: vt sit vel flocifecerim. Quid tu tristis. ꝓuerbiale
est in hominem perturbatum & incerti vultus: haud
letus est. nam alacris. l. littera per. d. posita nō tristi s
idest alacris intelligitur. Quid tu es alacris. & alacer
& alacris dicitur: vt habes apud Virgil. Ergo alacri s
cunctosq; putans excedere pugna. Quid tu es alacris
alacris est mutatio quedam vultus gestientis in spem
aliq;. Vnde is. modo ad quid venis significat: sed eo
de loco ad locum veteres dicebant: quod mox in sub-
iectis probabitur. Quorsum eam. bene quia proxime
dixerat: vbi queram? vbi inuestigem? quem perconte

quam insistam viam incertus sum. Ita prorsus oblitus
sum mei, hinc contrarium dum memor ipse mei, ergo
oblit9 sum mei insan9. Quorsum eam. hinc vt dixim9
manifestum est ire & aduentum significare. Ita ,pri9
sum oblitus mei. prorsus ideſt recte vel omnino: nam
prorsum est porro versum. i. ante versum: hinc & pro
sa oracio quam non inflexit cantilena. Hem, si cum. b.
parmeno: si leniter cherea ostendens. Qui vir sies. nō
si quesisset quid. qui vir sies. an debeat prestare q vi-
rum se sic monstraturus est: & vir modo: non ad sexū:
vel ad etatem dicitur: sed ad laudem. Qui vir sies. in
veteribus inuenitur. Sepe pollicitū esse. pollicitū qđ
promittentem vltro significat dixit & sepe pollicitū
se: an necesse sit prestare eum qui promiserit. Cherea
aliquid inueni. induxit mimesin gracia. matice more
suo: non contentus dicere quod pollicitus sit tantum:
sed quomodo etiam: & quibus verbis. Modo quod a-
mes. tantummodo: quasi hec mora sit promissis cōple-
dis. Vtilitatem in ea re ego faciam. vt cognoscas: an
possit qui posse se affirmauit. plus ē probasse quod ,p
miserit quam ostendere quid possit. Cum in cellulam
ad te: sic dicit anus: que & acceperit beneficium. Pa-
tris penum omnem: ipsum penum: non ex eo aliquid:
hiperbolicos: & hoc penus: & hic penus: & hec penus
veteres dixerunt. ergo & omnem & omne legit. Con
gregabā clanculum Age inepte. qui
dubitas de promissis. an qui opprobres te multa esse
largitum. Hoc hercle factum est. Inueni quod amen:
hoc quod dicebas inquit de amore esse: iam factum ē:
amo. Promissa appareant: vtilitatem vt cognoscam tu
am. Siue adeo digna res est. si persona Parmenonis ē
siue abundat: & pro explectiua coniunctione modo ē:
in quibusdam omnino non legitur adeo: vt abūd& aut
minus signific&: vel satis: siue adeo digna res est. Si
cherea dicit hic ordo. & sensus ē: fac si vis nūc si adeo

digna res est:vbi tu neruos intendas tuos:vt promis-
sa appareant: vt sis finis: vt addatur id quod est: fac
promissa appareant. Vbi tu neruos intẽdas tuos. vt
obscene hoc vt seruus: an metaphoricos vt vbi labora
re ac periclitari debeas:sed melius legunt qui hoc to-
tum ad personam applicant cheree:& melius quam q
Parmenonem hoc putãt loqui. siue adeo digna res ẽ:
haud similis virgo est virginum nostrarum ciuiũ scili
e& .i. terre ac patrie nostre. vt Virgilius. Non eadẽ
arboribus pend& vindemia nostris: & Salustius No
stri foeda fuga. Quas matres student. hoc verbo ostẽ
dit cultum industrie:non pulchritudinem naturalem
Dimissis humeris esse. antiqui enim greci etiam vir-
ginibus suis prebebant palestram:ad componenda cõ
pora:vel dimissis humeris esse: liquide & molliter de
ductis:neq; ex tantibus ale immodum. Vincto pecto
re. colligato ac tenui:& velut vincto deest ergo:velut
graciles sient. a singulari gracilis venit hec declinatio
Demissis humeris esse vincto pectore: non accipiẽdũ
est:quasi hoc dicat:ad hoc illas studẽt matres demis-
sis humeris esse:& vincto pectore vt graciles siẽt:qsi
hec duo propter vnum illud fiãt:sed varie tria dixit:
ne dicer& aut studẽt illas demissis humeris: & vinct
um pectus vt graciles sient. Siqua est habitior. inde
et habitudo dicitur:vt que habitudo est corporis. nã
habilior aptior intelligitur. Vt nanq; humeris de mo
re habilem suspenderat arcum. ergo habitior legendũ
est. Pugilem esse aiunt. laus in virginem. Deducunt
cibum. mire vituperauit formam quam accurauit fa-
mes:& proprie deducunt Tam&si bona est natura.
bona ideſt plena:magna & piguis. Reddũt. exhibẽt:
perficiunt. Curatura. cura mẽtis:curatio: medicine:
curatura est diligẽtie. lunceas tenues & pallidas. Ita
q; ergo amantur. itaq; inquit nemo illas amat. ironia
est amantur: vt eo magis hec amanda sit: que nature

beneficio non factis comptibus aut industria facta ẽ pulchra. Itaq; ergo amantur: atq; ita fit vt amentur: non nature merito: sed industria. Quid tua istec. Rec te sic enim ipse dicit videlic&. At nihil ad nostrã hãc Noua figura oris. laudis genus est: noua quia dixerat ted& quottidianaz; haz; formarũ. Quid tua istec: de est qualis est. Dic pape. interiectio mira: subito accipientisq;. Color verus. qa nõ de cura est: aut de facto ac de fuco: sed naturalis. Corpus solidum. quia non viciatum. Succi plenum. quia nemo deduxit cibum. nã sucus est humor ĩ cõrpore quo abundant bene valẽtes Vir. & sucus pecori & lac subducitur agnis. sucus ꝓprie quasi sugus: quem sibi ex alimentis membra sugũt vt se repleãt. Corpus solidum. plenum & forte. i. non flaccidum: succi plenum: succus est interior pinguedo membrorum. Anni sexdecim. ex inde vide quẽ admodum etatẽ virginis mature poeta ex occasiõe demonstrauerit. Hanc tu mihi vel vi. vel clam. vel precario. hec tria sunt quibus non rite res agitur: vel vi. vel clam. vel precario. sine pretii mentione: quia virgo non meretrix: vel quia nulla ephebo spes est fallendi senis. hãc tu mihi vel vi. vel clam. vel precario fac tradas. secundum ius locutus est: nam his tribus mala fide aliquid possidetur vi: clam: precario: vi quia virgo. clam quia custoditur. precario quia pretium non hab& cherea. Mea nihil refert dum potiar. Non hoc persone attribuendũ est sed affectui. non. n. quia Cherea est sed quia amator de se rapuit facere quẽadmodum patiatur dum potiatur. Quid virgo cuia ẽ. vtrũ serua vel filia. Ne id quidem. pulchra varietas. nescio tantũdem: ne id quidem. Qua ratione amisti. figura sincope pro amisisti. qua ratione amisti. nisi remãsisset cherea & consecutus virginem fuisset: aut vidisset q̃ deducta fuisset priusquam Parmenonem conuenir& nõ ita proceder& fabula vt nũc procedit. irruisset. n.

in cognitionem meretricis importune Cherea ne pro
eunucho adduceretur vlteri9. Id eqdem aduenies. de
est ob: aut propter: vt sit ob id: aut propter id. Mecu
stomachabar. bene mecum quia acriorem dolorē sustī
n&: quia ipse sibi irasci cogit. Mecum ergo: pro apud
me: vel mihi. hominem esse arbitror. deest quā me fœ
licitates omnes aduerse sint. fœlicitas aduersa ē cū ex
prosperitate quod ledat nascitur. Cui magis bone fœ
licitates. bone: magne: noue: dixit autē magnas fœli
citates sibi aduersari: eo quod virginem tante pulchri
tudinis ex oculis amiserit: nam vidisse eam tante fœli
citatis iudicat: ꝫ amisisse aduerse infœlicitatis: & qđ
bone dixit: vel magne: vel nimie intelligunt: vel epi
theton est proprium & perpetuum fœlicitatum. Bo
ne fœlicitates emphasis ē eo ꝙ fœlicitates pluralit po
suit. Epitheta autem tribus de causis nominibus ad
duntur discretionis: proprietatis: ornatus. discretiōis
vt Phrigie molimur montibus ide. proprietatis: vt t
ribili impexū seta dentibus atris. ornatus vt alma ve
nus . Quid hoc sceleris ē. propter hoc qđ
patior inquit. nunc. n. scelus dixit a sene commissum.
Archimeniden nostin hoc sic pronunciādum est: vt ap
par& ex ipso nomine statim odiosum nescio quem oc
curisse ac permolestum. Quid ni. correptio ē: ab se
manifesta inquirentis. est. n. sensus. quid nisi: aut cur
non nouerim. est. n. quid ni. aut quid nisi: aut cur nō:
quia veteres ni pro ne ponebant: & ne pro nī. Vt Plau
tus. Ni stulta sis: pro ne: & neuult: pro nō vult. Immo
vero infœliciter. bene hoc interponit quod incredibi
le est amorem fuisse ī incessu virginis
Nam incommoda alia sunt dicenda: que minora sūt sci
lic&: aut similia. Illum liquet mihi deierare: liquidū
est: constans. & manifestum & certum esse. Liquet. p
liquidum est: & claudit pro claudicat. Vt apud Salu
stium. Nihil socordia claudebat: & est verbum iuris:

quo vtebantur iudices quum amplius pronunciabant
obscuritate commoti cause quam negocii simplicitate
Deierare. valde iurare: vt demiror: & deamo te sire:
si de producta legeris: si de correpta deos iurare intel
ligitur. Sex vel septem prorsus non vidisse proximis:
quia ñ vidisse dixit proximis preteritis intelligimus
Proxima enī nobis: aut preterita aut futura sunt. Nā
presencia ea sunt in quibus sumus nunc. Nisi nūc quī
minime vellem. quia semper nolui: nūc minime: vtpo
te adolescens senem. Quam longe quidem. bene lōge
dixit: quia non longe potuit dicere: aut subaudiē erat
vt sit quam longe erat. Minimeq; opus fuit. saepe. n.
volumus tamen non est opus. Incuruus. tremulus: la
biis demissis: gemens vt omnia ostendat in contrariū
sibi versa esse: cursūi attribuit seni: labiis demissis: ge
mēs. Labra sūt supiora. Labia īferiora labre asinoz ꝓ
prie dicūt. Gemēs autem ob continuatam tussim. Sic
Lucillius: āte fores autem & triclinii limina quidam
grandeuus gemebat incuruus: valde curuus. At sic
Virgilius. Turnꝰ vt infractos aduersō marte latinos
infractos enī valde fractos significat. nam: in: prepositi
tio nunc augē: nunc minuit dictionem. Recte etiam
deformitatem scribit senis: qui preter etatē post pul
chram virginem fœdior videbatur: & quam importu
ne omnia: pro puella senex occurrit: ꝓ virgine: incur
uus: tremulus: pro pulchra: labiis demissis: gemens:
& quum amator sit inaniter adolescēti ipse inditiū lo
qt̄ dū festinādū sit: remorat̄: labris demissis: maiora la
bra vnde labeones. Alii labia inferiora: & labra superi
ora. Heus heus Cherea tibi dico Cheream dissimulan
tem preterire inquit. aliter inquit pronunciandum ē
hoc est concitate: nā senis verba aliter proferēda sunt
Scin quid ego volebā. hic ostenditur odiosa tarditas
senis apud festinantem Cheream. nam non dicit quid
se promittit dicturum vt diligēter nuncies: diligen

nihil tam abundanter nihil tam moraliter dici potuit
Cras est mihi iudicium. huic more etiã illud additũ:
quod cum debeat dicere quod velit: prius dicit quod
non est necessarium: quare velit esse. Vt meminerit.
non vt sic: sed vt esse meminerit: ideo prolixitas dum
hec dat tempus verbis: que non potuit quanuis imi-
taretur exprimere. Rogo nunquid velit. hoc est signi
fico me abire. nam abituri ne id dure facerent nũqd
vis dicebãt his quibuscum constitissent. quid ẽ ergo.
Rogo nunquid velit hoc est dico quod abeuntes solẽt
recte inquit pro eo quod est nihil & moraliter.

Cum huc respicio. ĩ hanc partem scilicet: qua Meretrix habitabat. Commodum. tantum est quod vel ipso eodemq; tempore commodũ: vna lex hoc significat: vt si dicas eodem tempore quo hoc agebat. Nam interea: nunc coniunctio accipienda est: non vt alias pro aduerbio ponitur. In hanc nostram plateam. recte quia vicina est illis thais: ad quam deduciẽ Huc cum aduenio nulla erat. & enĩ ingressa iã fuerat Comites secuti. scilicet virginem interrogatiue qdẽ: sed scire videẽ id quod querit: sed ad hoc querere vt quod sit confirm&. Verum parascitus. verum modo ĩ ceptiua est non relatiua particula. vt in Andria. Vez vidi cantharam suffarcinatam. Iam conclamatum est. transactum ac finitum: vt conclamata corpora nihil reliqui iam habent aduute officia. conclamatum ẽ. manifestum significat ipsam idem esse vel pulchram esse quia & ipse dixerat hec superat ipsam Thaiden vt in conclamatis funeribus nulla dilatio est doloris & luctus. vnde Lucanus ait. Corpora nondum cõclamata iacent: aut conclamatum: satis deploratum: satisq; vociferatum est: quia dixerat. O infortunatum senem: si & hic amare cœperit: tanquam dicat iam occiosum patrem tandẽ scimus iamq; deflem9. Alias res agit. Recte quia dixit ille: iam conclamatum est. Alias res agis

Aut nō ad id quod dico significat vt nulla sit: aut nugatorias res agis. hoc est iocaris. nam hinc natum est agite amabo: quasi dicat vanas res agis. Scio quo abducta sit. plus dixit quam interrogabat. credo tedio interrogantis. nam properat vt dicturus est: ad dedu cendum eunuchum ad Thaiden cum ancilla ex etbio pisa: scio quoq; abducta sit: secūda aposiopesis. Ebo p meno scis amatorie satis repetūt quae semel dicta suffecerant. Huc deducta ad meretricem. & hoc confun dit semel: cum aceruatim dicit: velut odio interrogan tis sepius & festinatione ad mandata phedrie perage da. Phedrie riualis. cum pronunciatione addendum: q̄ magis doleat idem phedrie riualis. Duras partes fratris predicas. s. contra emulum & diuitem: & largissimum: & partes duras: metaphoricos ab actoribo scenicis. Compar& hic iā ostendit miles illustrior p riualis dona: quam per sua: & est qualitas comparatiua compar& pro erat vt comparandum put&. Tu magis id dicas. duras partes fratris esse. Quid nam que so hercle. curiositatem addidit ita
Queso & hercle: auide & quam molliter: & sine intel lectu spectatoris ad argumenti spectati ordinem poe ta peruenit: vt de eunucho facta mentione consilium nascitur supponendi Cheree. Eunuchum. mire Terē tius: primo simpliciter Eunucho nomen posuit. huic quoq; detractaturus. Inhonestum. fœdum: vt contra facie honesta. vt apud Virgilium. & letos oculi aspla r& honores. Hominem opportune hominem dixit: tā q̄ incerti sexus. Senem mulierem. nō communi genere dixit senem: quippe qui alibi separauerit dicēdo senex atq; anus: sed subdistinguendum est vt sit duplex vituperacō: vna ab aetate quod ait senex. altera a mē brorum mollitie quod ait mulierem. Quatietur certe cum dono. mire cum dono: tanquam illi repulse causa donum futurum sit. Tum deinde ñ reiciet: sed q̄tiet.

Vide quã contumelioſus dictum ſit: quatietur foras: vel verberibus impelletur foras: non expulſione: ſꝫ detruſione: vel ſic dixit foras quatietur: vt deſit verſũ: vt ſit foras verſũ verberabitur. vt verberetur: & fugetur foras. nã & puulgate conſuetudinis dictũ eſt: feri canẽ foras: hoc ẽ feriendo canẽ foras eiice. Sed iſtã Thaiden nõ ſciui nobis vicinam contra illud quod meretrix vicina erat: haud diu eſt. vicina ſcilicẽ: & eſt cauſa an veriſimile ſit neſcire potuiſſe vicinam. Et nota apud Terentium vicinas poni ſepius adoleſcentibꝰ meretrices: vt hic ſit prima amoris illecebra. Nunquã ne etiam me vidiſſe illã. artificioſe inculcat poeta vidiſſe. Eſt ne vt fertur forma: hoc propter illud quod ſupra diximus: ſed nimio ſepore terentiano iam illud agitur. Nam hic oſtendit veriſimile eſſe pro eunucho creditum apud vicinam meretricẽ Chereã: qui adeo ignotus ſit mulieri vt ne ipſe eam nouerit: quod erat facilius & promptius: & additur color: quod & illa ñ diu vicina eſt: & quod adoleſcens primum pireeo cõmoratus eſt. Nihil ad noſtram hanc. moralit noſtrã: dixit ꝓ meam. Alia res eſt. non potuit melius vterq; ſuam gratiam reſeruare: nam & illa & hic amanẽ. Faciam ſedulo. mire in promiſſis poſterioribus difficultas rei oſtenditur: cum primum faciam dixerit. Nunquid me aliud vis hoc dicere abeuntes ſolent: & bene vis: quia feſtinat: & ſimul quia hinc naſcit dolus falle de Meretricis: vt mancipia hec ita vt iuſſit frater deducantur ad Thaiden. Vide Terencium vt non queſita eſſe hec fallacia: ſed ipſa ſe obtuliſſe videatur. O fõtunatum iſtum eunuchum. iſtum ſaepe annotauim9: aut ad contemptum: aut ad odium referri. Vt Virgilius: Aut quid petis iſtis: & iſta quidẽ nõ in tua magna voluntas. Qui quidem in hanc detur domum. quid facilius quam imitari velle quod laudes: nec quiſquã niſi qui cupit eligitur pro eunucho qui eunuchum pu

tat esse beatum. Vide quam molli descensu ad hoc cō-
silium peruenitur. Res enī hoc suggerit pociꝰ q̄ Par
meno: ideo quia seruum hoc suadere cheree nimis te-
merarium fuit. Quid si nunc tute fortunatus fias: sic
videtur dicere Parmeno pocius vt iocetur: quam vt
fieri credat posse. Quidni. ita potuit intelligere statī
seruꝰ: sed ad hoc ī terrogat vt spectator doceat. Vide
bit colloquetur: aderit vna: amatorie nimis: quinque
lineas amoris executus est: adeoq; diligenter: vt eciā
ordinem custodierit. videbit: colloquetur: aderit vna
in vnis edibus. mire amator non simul effudit hoc bo-
num: sed particulatim digessit: vt maior voluptas fu-
tura esse noscatur. videbit: colloquetur: & cetera. Iste
enī sunt amoris linee. & si eas nō omnes est persecutꝰ
Capias tu illius vestem. non semel ostendiē quod futu
rum sit quia particulatim potest eciam quod turpe ē
iam mitti ad persuasionem: semel ī gestum respicitur.
ergo non dixit pro eunucho. sed primo capias illiꝰ ve
stem. Tum deinde hoc ipsum non aspernante domino
pergit seruus ad cetera que audaciora sunt. Vestē q̄
libenter audiat. repeticio dictorum per interrogacōz
ostendit Cheream. Audio. quidem libenter hoc amit
to: & consencio. Vt ī Phormione. Audio & fateor: cū
& contra ñ audio. Intelligo audio & intelligo vim mo
do non vsitatam exprimit: sed ob consencientis immo-
dicum affectum. Cibum vna capies. bene seruus inter
turbauit supradictas amandi lineas: & ordinē volup
tatum: quippe qui amare non nouerit. Cibū vna capi-
es. adsis: tangas: ludas prope dormias: & si satis erat
superior versus. tamen intentiua sunt amatori eciā si-
gillatī hec enumerata: q̄ vna sentēcia supior versus o
stenderat. Quandoquidē illaz pro ex illis. quisquam.
quia quequā dicere absurdū est. Illaz quisquā. qsquā
multis exēplis probaē eciam feminino genere veteres
protulisse: ita vt ī numeris & generibꝰ hec ꝓnomina

infinita sunt. Neq; scit qui scies. hoc ē quod supra cal
lide poeta prestruxit. Preterea fōma atq; etas ipsa ē.
deest in. te. Facile vt pro eunucho probes. formā scili
cet & etatē: formā quia pulcher es: etatē qa ephebꝫ.
facile vt pro eunucho probes. nunc fingas atq; persua
deas: vt ī consuetudine dicimus: homo sacrilegus: pro
innocente se ꝓbauit: & Cicero. hoc tu bis ꝓbabis: ita
q; deest te: quod subaudiamus vt sit pro eunucho te ꝓ
bes: probes vt migrantes cernas. aut probes psuade-
as: & simul honeste non dixit quod erat rectum in eu
nuchum probes: sed pro enuchone esset contumelioſū
in cheream. Orna me nunc iam. hortatiue orna dixit:
nō despolia aut exue me. Abduc. abducimur vnde vo
lumus. quantum potes. deest cito. Quid agis: callide
seruus non vult se auctorem videri tanti facinoris qđ
rudes Comici semper ea ostenderūt fieri ab altero vē
bis alterius persone: que ostendisse ipse non poterat:
vt nūc manu agere per Cheream Parmenone ipso du-
cente cognoscimus. Quo trudis: preb& se vi cogendū
a domino seruū quem compulit dictis. Perculeris iā
tu me. peruerteris: vnde prouerbium. bene plaustrū
perculit. Tibi equidē dico mane. singilatim mista pro
nuncianda sunt: ex quibus intelligatur ñ cessare Che
ream: quin adhuc impellat & trudat. Pergis ne quasi
vero ioco dixerit: non serio. Ne nimium callidum. pe
riculosum: sed melius callidum legitur nimium pro-
uerbiale: quia nimium propria vox est. Flagitiū faci
nus. flagitium more militari dicitur res flagitacione
hoc est increpacione digna. Nam flagitacio ad strepi
tum dicitur: vnde flama & flagella: & flagitare. i. p-
sonare intelligimus dici: nā hec omnia sine sonitu cre-
pituq; non sunt. Ain flagicium est. an liceat aut dece
at: & prius quia licet. At. n. ista & in me cudetur fa-
ba. i. ī me hoc malum recidet: ī me hec vindicabit ē eul
pa: vt laborat solum ī quo euditur. i. batuē faba cum

siliquis & intertunsa fustibus: vt in aeris more rusticorum: vel quod quidam male coctam fabam: & que ñ maduerit: sed dura permanserit supra caput coqui: velut ipsi fabe irati eius granum saxo comminuunt tum vniuersum malum: & omnis dolor ad coquum peruenit. simile & alibi a pulmento prouerbium est. Tute hoc intristi tibi: hoc est excedendum accingere. An id flagitiū est. Terencius laudat argumētum huius fabule: in quo exemplum promitur quod prosit parentibus obsit meretricibus: & simul deliberacionib tract an s id faciendum vt ad domum meretriciā deducat Hoc tale est vt nulla lex prohibeat vt defendatur qđ licitum est. Et illis crucib que nos nostramq; adolescenciam. hoc iam ad illud pertin& vt ostēdat decere. & primo a persona eius cui fit. Habent despicatam. contemptam atq; despectam. & est ita parēthesis metaplasmos: vel certe alterius verbi declinacō ab eo qđ est conspicor: & despicor. Salustius. quū interea Metellus mōte digrediens cum exercitu conspicatur: dubius quid nam insolita facies ostēder&. Hunc iam referam gracias. non eas inquit lacessam: sed quod iustū est vicē reddam: quasi ipse in alios lesus sit. Vt ab his fallimur. non dixit alii falluntur. An pocius hec patiequum est fieri: illic vicissitudo extat ī pati dolos. Vt a me ludatur sillepsis subauditur pati: quod qui rescierit ex consequentibus argumentum: nam illud factum vituperacio sequitur: hoc approbacio. Illud merito factum omnes putant. bene non iudicent: qa & hoc ipsum nō satis prolatum ē: vel meretricē fallere. Quid istuc. aduerbium est egre concedentis. Facias pro facito. Verum. deest vide. verum ne post conferas culpam in me. Sine prohibentis est: nihil deest: si percontātis: vt sit: ne forte deest timeo. Verum ne post conferas culpam in me: in hoc negocio nō auctor vult inesse: sed seruus. Rogo atq; impero. euidenter ostendit

plus est imperare quam iubere. Nunquam defugiam auctoritatem tuam. pro non. Vt nunquam omnes hodie moriemur inulti. Nunquam defugiam auctoritatem tuam. non inquit recusabo facere: dum tu tamen auctor sis facti.

m Agnas vero agere thais gracias mihi. Hic sermo sic prodit vt & post cenam inchoatus esse videat̃. Contin& autem assentacionem parasiticam. stulticiam gloriosi militis. Agere. plus sonat ĩ finitus modus finito. Ingentis. vide quantum adiiciat parasitus: ille magnas dixit: hic respondit ingentis Ille. leta est: hic triumphat. Id vero serio. id ob id: vt id amabo adiuua me. serio. id ob id amabo alias. at nc̃ idem parelcon productionis locus est: quam abste datum est: maioris est gracie tantum potuisse amorẽ militis: vt meretrix minus letaretur ob lucrum. Triumphat. nunc militaribus dictis tangit militem parasit9 Huc prouiso vt vbi tempus fiet. tercia persona venit in scenam: sed separatim loquitur & secum. Sed eccũ militem. ĩiuriose militem: honorifice proprio nomine dicitur: vt in subiectis. audire vocem visa sum modo militis. Est istuc datum: fato decretoq; concessum: vt non dabitur regnis isto prohibere latinis. Vt g̃ta sint que facio omnia. grate nobis: aut res aut persone: sed nunc res dicit. aduerti hercle animum: approbat dictum: & hoc ait aio. vel rex mihi semper gracias agebat quam intempestiue miles ad regem transitum fecit: cum de meretrice agat̃. Que facio omnia. eclipsis: vel sillepsis: vl̃ rex: vt ĩ ecira: vl̃ h̃ Pãphil9 iurabat q̃cies bacchidi quã sancte: vel rex mihi semper agebat: sub auditur gracias: ab eo quod supra dixit. magnas vero agere Thais gracias mihi. Partam gloriã. i. que paritur vt vectus equo spumantis acer. Qui hab& salem. Sal naturaliter condimentum est: masculini sapiencia. verbis in se sepe transfert. Qui hab& salem mi

re adulaꝛ: hoc attrbuit militi. quod minime habꝫ vel verba: vel salem. Quod in te est. quod tu habes: intelligis habes. quod enim tenemus corpore habemus animo: quodq; item animo habemus intelligimus: habes pro intelligis sic dicitur accipe: hoc ē habes: habes eciam. i. dicis. Vt Sal. Tartesum hispanie ciuitatem: q̄ nunc tirii mutato nomine gandirus habent. Rex te ergo in oculis. scilicꝫ gestire: vide inconditam propercionem laudari se cupientis: adeo vt non sinat verba īpleri. Quando perfecti mei scilicꝫ: vex dicere & credere omnem exercitum. Magis irridebis si cōsideres militem motum esse qui credꝫ omnem exercitum & cōsilia sub obtētu militis ea stulticia descripsit breuiter comitem regium acceptumq; imperatori. Nam qui nunc credit exercitū: credit & consilia. Vir. Nulla meis sine te queretur gloria rebus. Seu pacem: seu bella geram tibi maxima rex: Verborumq; fides: consilia. auxesis: plus est consilia q̄ totus exercitus. Mix melius per ironiam pronuaciamus mirum. quasi dicat quis non crederꝫ tali viro: ſ̄ potest eciam simpliciter pro admirantis gestu accipi. Vbi facietas hominū aut negocii ceperat. Rei. p. princeps duas res patiē: homines & negocia. i. personas & res hominum: aut negocii: eos qui gerunt: & ea que geruntur. Sacietas hominum: ac negocii odium: si quādo ceperat. proprie reddidit & decenter hominum sacietas negocii odiū. Non enim par erat reip. principē odio laborare. Quie scere vbi volebat. bono verbo vsus est. Nam cessat desidiosus reqescit defessus. Quasi nostī. grece expressit stulti infanciam militis: qui ante vult intelligi qd sentit: quam ipse dicat: & proprie hoc morale est stolidi: siue ruditer loquētis: quasi nostin: aposiopesis: ꝑ habes hoc: hoc est quod supra intelligit. Quasi vbi illam expuerꝫ & miseriam: vbi pro quando: & ī his & supra expuerꝫ. Expuere ē quū fastidio aliqd reiicere

& expellere. Nam expuere est extra pus mittere. i. foras. Nam pus ē omnis humor corpori onerosus. Tú me conuiuam solum abducebat sibi. hoc superat quis. scilicet esset magister magnarum rerum idest consiliarius voluptatibus quoq; regiis princeps esset: & vide quo significatu dicatur me: & conuiuam: & solum: & abducebat: nam non vocabat: & si quasi ñ propter me: sed vt sibi bene esset. Tum me conuiuam. i. quum sacietas hominum esset: cum edisset negocia. Regē elegantem narras: qui eligere sciat: aut qui ipse sit eligēdus. Perpaucorum hominum. aut qui paucis vtitur: aut qui de paucis est: aut qui paucis placē: hoc bonis & sapientibus qui fere pauci sunt. Immo nullorum arbitror. hoc auersus: ne miles audiat: potest tamen & alius intelligi maxime cū milite. Inuidere omnes mihi plus potest ad significandum infinitum tempus: q̄ finitum. Ego vero ſlocipendere. q̄ mordēt clanculū vel q̄ inuiderent: conuiuam solum abducebat. vt solā: nam perfidus ille te colere: significat autem sepiuscule factum. Illum inuidere misere. Miser. n. est cui anime miseria inest. Verum vnō. proprie vnus: nam vnō ex multis dicitur: & mire facta nullius ponderis repeticio ad inertiam loquentis exprimendam: nam postq̄ dixit. inuidere omnes mihi. repetit inuidere misere: cū & impēse & misere idem significent: & mox tanē sine ille auctu addidit. Dic verum vnde tam impēse. at plus misere quam impense. Elephantis quem Rex indicis prefecerat. & hoc stulte: cum ad dignitatē sumit & sic pronunciat: vt magna esse prefectura videatur hec ipsa: & hoc a stolido milite sic profertur: tanq̄ magnum hominem velit esse: qui sibi inuideret. & indicis prosantidiastolen mauro-
rum qui & maiores sunt. Is vbi molestus magis ē: more suo magis addidit ne dicer& molestior. Queso inq; Strato. Strato nomen accomodatum milicie. Eone es

ferox causale est: ideone es significatur. Quia habes ī
perium in beluas. mire extulit imperiū in beluas. Sic
Virgilius. Illa se iact& in aula eolus & clauso vento⁹
carcere regn&. Pulchre mehercule dictum. in modi-
ca laudacione vertit eciam si quid facete dictum est.
sufficer&. n. pulchre quod est sapienter: quia & iugu
laras. Iugularas hominem. pulchre tangit militem iu
gularas dicendo non occideras: quasi gladio non ver-
bo vsus sit. Mutus illico. tam hoc stultum est: quā si
dicer&: statim nihil. Recte autem dicer&: ex illo mu
tus fuit: tale ē illud: tacere festinat. Quid ni esset: hoc
vt posset esse: iugularas hominem perditum: deest o:
vt sit: o hominem perditum: sed sic melius sonat: maio
ris. n. stuporis est hoc modo pronunciatum. Hominē
perditum miserumq⁹. vide quantum addiderit: qui ñ
hominem simpliciter: sed perditum & miserum illū:
nec malum: sed sacrilegum dixerit. Quo pacto rhodiū
tetigerim: laserim: fatigauerim. nam tangere: cum
multa: tum eciam hoc significat. Nunquam sed narra
obsecro. callide parasit⁹ intelligit ad hoc se interroga
tum vt audire postul&. Plus milies audiui. biperpo-
le aut superfutura vt equatur: aut subiac& vt tātum
non miles conuenit stultum eundem & immemorē es-
se qua intelligencia est. Forte habui scortū. Vide quē
admodum miles dum multa ad dict̄ū suū puenire fa-
teatur: interim quam contemptus sit atq⁹ derisus. ab
domen in corpore feminarum
paciens: iniurie coitus scortum dicitur quia ideo scor
ta sūt dura coria a parte ergo meretrices sui scōta di
cuntur: vel quod grece pal-
pitare intelligitur: quod ille faciunt saltando assidue:
vel pocius crissando. vt Lucrecius ait: ob eam causam
vt conciniorem uenerem exhibeant viris: aut sibi abi-
gant conceptum: quod in vulua femine in ipso coitu ñ
se mouentis incidit. Lepus tute es & pulpamentum

queris. lepus pro infamia multa ponitur: vel quod magis a posteriori parte hoc est armis. pulpamentum de se prebeat cum in conuiuio carpitur appositꝰ. Vt Horatius ait. Fecundi leporis sapiens sectabitur armos: vel quod venantur illum: & persectantur canes: quas pro amatoribus allegorice intelligimus: vel quod ipse Terencius ait. Ceruam videre fugere sectari canes: vel quod illum sic fugiant omnes constituant vt hunc libido effeminata: vel quod a phisicis dicatur incerti sexꝰ: ac esse modo mas: modo femina. Lepꝰ tute es & pulpamentum queris. quod in te habes hoc queris in altero: & est tropus allegoria. Ah ah he parasitus. hic interiectione vsus addidit: quo magis nunc primum hoc audisse cerdat̃. Quid est? Hec interrogacõ gestũ vultumq; contin& cuiusdam alacris: & certi ꝙ laudãdus sit. Facete. fatetus est qui facit verbis quod vult Lepide. lepidus qui politus est vt idest lamina Laute lautus qui mundus & splendidus est. Tuũ ne obsecro hoc dictum erat. & dicta & prouerbia: & adagiones ꝙ rem agant facetis hominibus ascribuntur & hoc laudis genus est ad potiores refere: quod alter ꝓbatur dixisse. Vetus credidi. quia omnia vetera magna sunt. Sepe vt fertur in primis non ex ipso: nã esset contrarium superiori. Meum est. non sensu tantũ modo: sed verbis quoq; ipsis a geste rei est: quod nunc dicit meum est: dol& dictum imprudenti adolescenti & in libero: deest mihi: vt sit dol& mihi: & dictum participium est idem quod dixisti. addidit. n. parasitus quo grauius sit dictum commiseracionem eius in quem dictum est: vtpote imprudentem adolescentem ĩ liberum. Scit. n. homines stultos malos videri velle: & inde parasitum in iisdẽ versari: cum ait supra iugularas. hic dol& dictum imprudẽti scilic& qui minime creder& tali se percuti posse conuicio: aut cum tali viri sibi rem futuram: & sic lau

dat militem vt miseracione iam dignus sit adolescens tam meriti vt iam misereri inimicorum vac&. At te dii perdant. noue inquit Parmeno non cum ipso: sꝫ de ipso loquitur non audiente eo: ironicos Parmeno hic male facit. at te dii perdãt inquit. Risu omnes qui ad erant emori. disciplina est comicis stultas sentencias: verbaꝙ vicioſa ascribere ridiculis imperitisꝙ personis Vt Plautus sibi de munere stipendium inquit ex persona militis: itaꝙ hic emori dixit. at vero atticus adolescens in hec. At te emori cupio. Vide igitur poetam pro loco ac tempore scire quid dicat. Metuebant omnes iam me: ne cui dicerẽ. Lepus tute es & pulpamẽ tum queris. aut eo non es ferox quia habes imperium in beluas. Non iniuria. hoc sic pronuncia: quemadmodũ illud supra. quidni esset. Purgone me de istac Thaide: economia ad litem futurã inter militem & Thaiden. Qui me eam amare suspicata est qui apparꝫ illã militi quoꝙ ostẽdisse quod dixit Phedrie: immo aug& magis suspicionem: hec erit causa reiiciẽdi militis. Scin. si quando monentis est dicere scin vel cito siquando illa mencionem. siquando & prima syllaba acui potest & media: tamen variat sentenciã id vt ne fiat: modo ne non significat. Hec res sola est remedio si te suspicetur amare pamphilam. Vbi nominat phedriam & locum & tempus significat. Tu Pamphilam continuo, hic magna economia est qua Terencius prepara quemadmodum iurgium inter Thaiden militẽ qꝫ & gnatonẽ per suas partes serpat fabula: & bene cõtinuo: vt intelligat meretrix nõ tam Pamphilam amari: quam sibi vicem dari Pamphillam cantatum prouocemus. eleganter quia ille foris est hec intus. Illum ĩtromittamus. illam prouocemus. hec est in verbis poete germana proprietas. Tu huius contra. hic contra vicem significat: quod eam mordeat: quod par: aut absolute quod queris. Siquidem me amar& tunc istud

pdesset gnato. His versiculis personā militis & gnatonis continentibns pro economia inducitur: quod verisimile sit facile militem ferre posse āteponi sibi phedriam: qui se semper intellexerit ñ amari: nā si hoc tollas: aut excludendus est Phedria: aut ex dolore militis ī hac fabula fit exitus tragicus: & hoc miles vt sapiens locutus est. ergo meminisse conuenit ridiculas personas: non omnino stultas & excordes indici a poetis comicis: nam nulla delectacio est vbi omnino quod deducitur nibil sapit. Stultitia autem est in bis quatuor modis: aut non uenire in mentem quod oport& aut si venerit non tenere: aut bonum consilium amittere: aut malū admittere. Vide ergo vt hoc quod commode miles viderat non tenuerit: totumq; amiserit. hoc autem idcirco interposuit Poeta vt ostēderet qd veneni haberet assentatio: per quam non modo errantes decipiuntur ac precipites cunt: verum etiam sapientes interdum sanicq; euertuntur. Quādo illud quod tu das expectat. hac sentencia tollitur militi quod recte senserat: nec persuadetur tamen q; ametur ab amica. Iandudum te amat. vel nimium: vel valde: vel iāpridem. quod doleat. hoc ad illud refertur quod supdixit: par pari referto quod eam mōdeat. Metuet ne quando iratus tute alio conferas: & hic locum pro pēsona posuit: vt ne diceret ad aliam. At mihi istuc non in mentem venerat: sic pronunciandum est quasi militi monstri simile videatur sapiens dictum: alii priq; venisse in mentem quam sibi. Ridiculum. vel hominem: vel dictum significamus. Ceterum hoc tu melius quāto inuenisses traso: scilic& si cogitasses.

a Vdire vocem modo visa sum militis. Hic inducitur multiplex concursus dissimilium personarum: tamē virtute & consilio poete discretarum vt confusio nulla sit facta sermonis simul eciam pro se cu

iq̃ accommodata mira repreſentat̃ oracio. Audire vo
cem modo viſa ſum militis. omnes ſenſus viſa dicunt̃
ab eo quod eſt certiſſimum oculorum ergo viſa ſum.
Senſi. vt Virgi. Viſeq̃ canes vlulare per vmbram: ad
uentante dea. Salue mi thraſo. quia ſecum militis: qa
apud illum thraſo: eſt quedam actio cuius nomẽ hone
ſtum eſt: ſicut orator philoſophus eſt: quedã cuius no
men offenſum eſt: vt miles lanarius. Meum ſuauium
Tria ſunt oſculandi genera. Oſculum ſcilic& baſium
& ſuauium. oſcula officiorum ſũt. baſia pudicoꝝ affec
tuum: ſuauia libidinum vel amorum. Meum ſuauiũ.
cum oſcularet̃ dixit. Quid agitur? & hoc blandimenti
genus eſt poſt oſculum: ſed duri eſt & agreſtis: infert
enim. Et quid nos amas. & quid aliquantulum ve fig
nificat: & ideo illa plurimum recitat. Cicero in Cati-
linam: & quid attendis: & quid animaduertis horum
ſilencium. De fidicina iſtac: de propter: vt ſit propter
fidicinam: & vide nõ puellam: ſed fidicinam: quaſi ab
amatore dictũ: & eo amatore qui quaſi memor ſit ar-
tis: qua delectatur: & quia puella ſit emula meretri-
cis: nam meretricum eſt fidicinam eſſe. Quãuenuſte
quod dedit principium: bene reprehendit Parmeno:
nam in beneficiis deb& obliuiſci qui dedit: & memi-
niſſe qui accipit: & eſt grauis ironia: quã venuſte. Plu
rimum merito tuo. facete meretrix amorem ſuum nõ
ad auariciam rettulit: ſed ad officium: & cum de fidi-
cina inquit te amẽ: tum precipue merito tuo. Alii ſic
reſpondere intelligunt vt ipſa de fidicina g̃cias agat:
nam cum ille dixerit: & quid nos amas: illa reſpondit
plurimum. Quod autem de fidicina hac ſubiiciat me
rito tuo. i. quoniam mereris dando eam: ſed melius ẽ
vt preter munus meritũ dixerit: quãq̃ multi munus
meritũ ſuũ intelligãt. Vt ẽ illud Virgi. Quiſq̃ ſui me
mores alios fecere merendo. i. g̃tos ſibi reddidere mu
nerando. Eamus ergo ad cenã. Decuit ergo paraſitũ

de cena eciam importune admonere: cum quadam em
phasi: velut magne rei. En alterum. bene alter qa duo
sunt, hem alterum: si hoc reprehendatur miles alterū
dictum: si parasitus alterū hominem, vult. n. parme-
nonem & Parasito esse versucior: est vt deb& esse cū
peioris condicionis sit. Ex homine hunc natum dicas
Recte reprehendit Parmeno duos quorū vnus de be
neficio Thaiden exprobrat. alter pro beneficio cenam
ostēdit: tanquam ad eam currendum sit. nam hoc sig
nificat. Quid restas? quasi dicat qd stas: quasi sit cau
sa properandi. Vbi vis. non moror: eamus ad cenam:
vbi vis rettulit ad quid restas: non moror: quasi nunc
exeam. mire nunc exeam: quasi iam prope accesseras:
quippe qui iandudū procul steterit ibi videlic&. En
alterum, vbi alterum non respectiue sed absolute ac si
dixisset aliud dictum vel alterum stultū. Itur an Tha
is quopiam vt experiatur thaidis animum fingit nes-
cire quo eat. Hem Parmeno, vide deprehensam mere
tricem velle blandimentis satisfacere Parmenoni. Be
ne pol fecisti. quid bene fecit Parmeno: an quasi per-
turbata hec loquitur eciam de nihilo blandiens: vtpo
te meretrix faceta: an qꝫ illuxerit cōuicia hodie dulcit
additum hodie: quasi cum excepcione quo se signifi-
cat nō perpetuo obsecuturam militi: & vt que promi
serit biduum tantum abfuturū Phedriam. Quid hūc
non vides. si dixit ad militem ledit presentem: si ad a-
micum ledit Parmenonem, mire igitur pronomen ad
inuenit. Video & me ted&, opportune Parmeno fate
tur odium militis vt retrudat ab eo amorem Thaidis
Vbi vis dona ad ūt tibi. nil potuit exitiosius militi cō
tingere quam vt tontinuo riualis mitter& munus &
posterior & coram ipso. Dona adsunt tibi a Phedria:
cum illa sub pronomine celauerit nomen militis ex ar
te Parmeno pronūciauit a Phedria. Quid stamus. qd
stamus ad moram refertur. Cur nō imus hinc. vbi ser

uus riualis & Parmeno. Quid ſtamus. his verbis miles inſultus dolere ſe indicat. Pace quod fiat tua. pace aut gracia: aut voluntate: & deeſt cum: & ſic locutus eſt: quaſi bellum his verbis omnibus indixerit. Pace quod fiat tua. dare huic que volum9 conuenire & colloqui proprie: quia pax: dacio: dedicō: conuencio: colloquium milicie verba ſunt & inuidioſe ſic ait quaſi per eum non accipere liceat dona Thaiden: & ſic pronunciādum vt ſubaudiatur vel: vt ſit vel dare: vel conuenire: & colloqui vt inter hoſtes ſol&. Saluſti9. q̄ pacta in conuētione nō preſtitiſſent: & alibi cuius ad verba voluptate: colloquio militibus premiſſo: corruptio facta paucorum: & exercitus Sille datus eſt. Conuenire & colloqui ſic pronunciandum eſt: vt quaſi dicat liceat per te miles quod eciam inter hoſtes & in bello lic&. Dare huic que volumus. hec ſingula cū inuidia pronuncianda ſunt. Perpulchra credo. ironia de fiducia pulchre virginis. Noſtris ſimilia: & his ſimilia: & hor̄ ſimilia dicim9. Res indicabit. ſcit eunuchi nomē poſſe contemni: & ideo videri vult potius quam ſperari munera ſua. i. cheream. Iube iſtos foras exire. quos iuſſi ocius cum fiducia & alto vultu pronunciat: & feſtinat ne occup& miles prius abire quam videat: & ē ordo ocius exire. Procede tu huc. bene procede dixit non accede: aut veni: vt appareat dignitas in inceſſu: & callide ab iferiori incip& munere: hoc eſt a puella ad Cheream venturus: ſimul vt a vero mancipio incipiens ad falſum ſine ſuſpicione tranſir&. Ex ethiopia eſt uſq; hec. quod Thais cupiebat. nam ſupra cupere ex ethiopia: uſq; additum vt longinquitas mōſtrareē & hoc eſt quod facit ſupra: munus noſtrum ornato vē bis quoad poteris. hic ſunt tres mine. callide munus ad precium reuocauit: vt ad auariciā conuerter& meretricem: ne officio donantis gracia leniretur: & ideo non dixit tria dona: ſed tres mine: quaſi iam vēdenda

sint: ex ethiopia est vsq; hic ostendit quid sit ex ethiopia addendo vsq; vt ex longinquitate dignatas muneris pōderetur: & quid erit iam criminis ī colore: quādo ipse dicere gloriatur: vnde sit: & mire ab inferiore cepit: vt auxesin doni facer & in Cherea: & turpi precedente lenocinium compar & securo pulchro vsq; modo aduerbiū vsq; de loco est: vt siculo prosperit ab vsq; pachinno. Vix. vix aut difficile significat: aut non: vt sit nec non: de hoc Lucanus. Vix carcere dignus. Vbi tu es clare tanquam querat vt nomē indic & quo audito magis dissimul & Cheream. Vbi tu es accede: vultu eo dicitur quo debuerat dicere: vt dicto emulorum lesus & confidencia destitutus velut in eo se dā taxat conspectu Cheree confidens. Hem eunuchū tibi. mire postquam dixit enuchum velle dixit te: quia sole vtuntur his regine. Reperi quāliberali facie. non narratiue laudat: sed per interrogacionem: que maior fiducia est. quam etate integra. i. qua floret puberes Vt Virgi. Atq; integer eni ascanius. Ita me dii amēt honestus est. iurauit ideo vt non amore Phedrie: sed veritate cogi ad laudandum videatur coram milite. Honestus ē: pulcher Virg. Et letos oculis afflarat honores. Nunquid habes quod contemnas. plus est contemnas quam vituperes: & deest in hoc: vt sit nunqd habes quod ī hoc contemnas. Tac & satis laudat. Taciturnitas confessionis genus est presertim contra aduersarii interrogatiōnē: ideo tacere hoc vel quasi laudis argumentum est: quia supra tacere vituperauit: ideo & ipse sic ait. Quid tu ais gnato. nunquid habes quod contemnas. Tac & satis laudat. Et quid tu thraso. quia supra contemperat puellam. Fac periculum ī litteris. fac in palestra: in musicis: si totum singulariter dicer & esset omeoteleuton: littera: palestra: musica. Que liberos scire equum est quōdam liberi pueri bis artibus erudiebantur: & est figura eclipsis: deest enī

bis. Solertem adolescentem. i. disertum. vtrum hunc
solertē. vt Horatius docte sermonis vtriusq; lingue: ā
assumēdum sit bis extrinsecus solertem deest bis: So
lers quasi totus ex arte consistens vt
quod latinis verbis quasi solus ī arte sit: huic iners cō
trarium non solers quasi dictus
Ego illū eunuchum si opus siet vel sobrius hoc vt mi
litare est ita importunum presente Thaide: extra quā
q; miles si saper& nihil amatorie contemplare debuit
sed & hoc accedit ad eius odium preter quam q; iam
in su'pitione est amice sue: q; fidicinam magis diligat
& hoc mire q; nemo prior eunuchum esse Cheream q;
miles credidit: adeo stultus eciam nomine suo apella
uisset statim. Stulte miles. primo quidem conuicium
ipsi eunucho facit: in quo potest iam ledere amicā: de
inde attestatur hoc dicto pulchritudinem huius mu
neris. Quid igitur proficit' satis autem ioculare est:
si cogites Cheream esse: qui hec de se audiat & tace
re cogatur. Vel sobrius. honesta eclipsis propter muli
eris presenciam. vt Virg. Nouimus & qui te. & ipse
in beauto. Qui se vidente amicam patiatur suam. hoc
tamen miles coactus a Parmenone dicit: quia repre
hensus est tacuisse. Atq; hec qui misit. i. tanta mune
ra. hoc. n. hec significat. Non so'i sibi postulat. hoc ē
vt istum eunuchū quod potes ab ipsa pellito. Sua cau
sa excludi ceteros. nihil potuit dici inuidiosius. nō. n.
dixit Phedriam sed ceteros quasi futuri amatores fu
issent: nisi metuerent exemplum Phedrie. Neq; pug
nas narrat. descriptio militis tantum excepto nomine
Neq; cicatrices insigne felicitatis. Nam apud meret
cem quid aliud cicatrices valent. Nam cicatrices & si
semper glorioſe sint nō tamen eciam apud meretrices
quibꝫ post precium fortuna plac&. Vt Salusti9 quoq;
fatetur. Nec sunt virtutis insignia: de honestamento
tamen esse corporis maxime letabat. Neq; obstat tibi

quia a te repellas amatores tuos. Quod quidam facit qdã recte :nam & figura :& aptum sentẽcie est: & cõtemptum indicat hoc verbum. Vbi molestum nõ erit. ad superiora rettulit quod nunc dicit. s. at non sibi soli postulat te viuere :& sua causa excludi ceteros: neq; pugnas narrat. vbi molestum tibi non erit. vbi tu voles. an neq; tibi obstat :vbi tẽpus tibi erit: & mire occupat animum meretricis: cum illam huius impulsu ĩducit fateri quicquid dure fecit excludendo Phedriam. Hic igitur qui scit. precepta de beneficiis estimãdis ĩtelligit oratorie ĩ vtramq; partẽ dicta omnia. Verum vbi molestum . vtrum tibi molestum an aliis: sed aliis quia illaturus est. vbi tempus tibi erit. vbi tu voles non amatori :sed vbi tu voles :non vt nunc in milite pateris. vbi tempus tibi erit. Sat hab& si tunc recipitur. his dictis & militem repulit ab animo meretricis:& commendauit adolescentem & perfecit:ne iniuria videat̃ apud Thaidenq; spõte susceperat Phedriã Appar& seruum hunc domini esse pauperis. tristiores. n. sunt serui pauperum: & ob hoc ipsũ nequiores: & hoc melius erat:quanuis illud aliter parasitus exponat. domini pauperis miseriq; bene additũ miseri: qa non continuo pauper & miser est. Nã hercle nemo posset secũ. dum illud ait. aio. approbat parasitus. quod miles dixit:& est ordo. nam hercle satis scio nemo posset & hunc perpeti :qui haber& : qui parar& aliũ seruum. Nam hercle nemo posset. Aliam causam subtiliorem assignat parasitus que presupponit hanc quam dixerat miles:qui haber& :qui pararet:prius qui pronomen sequens aduerbium est. Quem ego esse infra ĩfimos puto homines omnes:nam hac sentencia vult illum hominem seruis eciam esse priorẽ :quia & seruus homo. vt ĩ Phormione. Seruum hominem causam orare leges non sinunt. Qui assentari huic animum induxisti. ꝓprie nã animꝰ inducit̃ aduersũ obiectas difficul

tates. E flama petere te cibum posse arbitror: petere cibũ. hoc ẽ alimẽtũ: vnde sine damno: aut male nihil potest aufferri. E flama. hoc intelligit: non ex foco: sꝫ ex medio igni vel incendio flame. nam antiquum verbum est petere cibum e flama: mordicus vt ꝛꝛꝗ simul: vt nesciat quem prius vituperauerit huius ne famẽ: ã illius immanitatem vel voraginem: & simul vide cõuicium redditum: vnde coniectum est idem de paupertate: & egestate. Iam ne min9. odium Parmenonis & stomachum militis ista indicat festinacio: & tota iam increpacio mora est. Post huc continuo exeo legit̃. & postea & post: vt sit pro postea: quomodo pro postremo post. Ego hinc abeo. consequens erat vt offendẽt̃ miles tam diligenter riualis munus suscipiente meretrice. Vna ire cum amica imperatorem in via: vide future litis inter Thaiden & militem: cum amica: mirifice amicam dixit non meretricem. Imperatorem in via. congrue in milite: quasi ipse sit sub q̃ est: & hic seruat Parmeno quod sibi mãdatum est & istum emulũ quoad poteris ab ea pellito: & bene mutat nomina: hinc ad honorem: hinc ad inuidiam: hãc ñ meretricem sed amicam dixit: hunc non militem sed imperatorem. Quid ego tibi multa dicam domini similis est. nõ habuit aliud miles stultus: & redit ad illa que sup̃ dixit: pauperis miseriq; domini similis es: ineptus iocus iniurie in quo seruus vice domini comparatur. Quid rides? & hoc eo vultu dicitur quasi sibi conscius sit miles actum facere dicti conuicii. nã nõ quod nesciat causam risus interrogauerit quid riserit sed ideo vt de vno laudetur & illuc de Rhodio dictũ: hoc est illud. eorum ingenia admiror simul & huic vt appar& sit amicicior: ideo facilius ab amica quã a parsito seperabitur. Abi. precurre. vt sint domi parata: ñ dixit que: quia intelligitur. fiat faciã: vel fi& dicer& seruus. Liber vero fiat tanquam & ipse iubeat sibi vt

sint parata domi: & hec eclipsis etbica: ī qua plus vul tu significatur quam verbis. Si forte Chremes hinc ad me venerit economia ad litem futuram & exitum fabule. & hoc non audit miles: nā si audir & nimis ira scereē. Ad me adducito modo. modo vbi sū significat. Quid aliud volui dicere hinc est illud Ciceronis, quā quam recte nō admones policletum esse dicebant. Cu rate istam diligenter virginem. hec res est que faciet virginem eludi in lectulo collocari & ob dormire. cu rate. d. u. Ridiculum quum contra euenturū sit. Vos me sequimini. sunt puelle que sequuntur.

Profecto quanto magis magisq; cogito. Hec p
p sona apud menandrum adolescentis rustici ē: & inconsequens oratio est: sed conceditur sēc loquentibus multa transcēdere que taciti intelligūt. est. n. integrū hoc modo. Profecto quanto magis ma gisq; cogito. nimirum intelligo vel inuenio: quod da bit hec Thais mihi magnum malum. Potest autem ni mirū & pro confirmacione accipi vt nihil desit: vt sit nimirum sine dubio: pro certo. Nimirū dabit hec Tha is mihi magnum malum. Solue nimirum: & fac non ē mirum: & statim consequens erit: per asintheton tota sentencia: quasi dixerit non est mirum: & subdistincti one interposita mox intulerit. dabit hec Thais mihi magnum malum. nam ni ne significat: & ne non. ni p ne Virg. Leti discrimine paruo: ni teneāt. ne pro non Plautus. Ne vult inquit pro nō vult. Himirum dabit hec Thais mihi magnum malum. his verbis intelligi tur se sentire paulati labi in amorem meretricis: quā uis inuitum & adhuc retinentem mentem. Rog & qs quid tibi cum illa. prius intulit quā interrogauit. Ne noram quidem vbi veni causam vt vbi manerem rep perit. manerem modo non dormirem: sed manerē: rep perit manerem significat. Et rem seriam velle agere

mecum scilic& que non posset nũc agi cum operetur. An rem seriam magis agendam tunc putabat: cum rẽ diuinam fecisset. Dolo malo hec omnia fieri. Dolus a ledendo dictus. i. a dolando. i. minuendo: nã & grece lesio dicitur: & dolones tela quedam bellica: & dolare fabri lignum est: ascia scindere. quod autẽ addidit malo: aut arcbaismos est: quia sic̃ duodecim tabulis a veteribus scriptum est: aut epitheton doli est perpetuum: aut diastole est: quia ẽ & bonus: quo a me dentibus falli egros: non tamen decipi. Lucrecius pacta testatur. Accumbere mecum. mecum penes me̅ significat. Mibi dare se se. non potest magis significari profusa petulantia. Sermonem querere. sermonẽ que rimus quando non solum quod dicimus querimus. Verum eciam quomodo alter nobis respondeat: & obloq̃tur: puta cum deficientibus sermocinãdi causis. Quota sit hora & satis recte quod voluerit percontamur. quam pridem pater mibi & mater mortui essent: hoc propter etatem puelle inquisitum est: huc euasit tãq; imprudenter contenderit ad banc inquisicionem. Iam diu. iam olim: & quam longe a mari: hoc ideo meretx inquisiuit: vt scir& vtrum rapina predonibus fuisset: & quia in die parua periisset soror quippe ad mediterraneum locum qui accessus esse potuit piratis: sed tamen non abborr& a suspicione meretricis: quod & scire vellet cuius precii fundum habeat Cbremes. hoc ẽ quam amœnum vel quam maritimum. Hoc sperat se posse a me auellere: bono vsus verbo auellere tãquam ptinaciter retinente. Quid habuisset cum periit. proquando: aut cum perir&. Hec cur querit & ĩ gestu ac vultu id quod restat ostenditur: nam deest nescio: bãc se intendit vt est audacia. proprie intẽdere est crimẽ in aduersarium iacere. Maiuscula est. diminutiue dixit: vt ꝓstender& vtramq; esse primeuam. Misit porro orare. ꝑ postea: vt venirẽ serio: vtrum vt venirẽ serio

an orare serio. Aut dicat qd vult aut molesta ne siet. pro quid velit in ecbira: ac vide quam immerito egritudo hec oritur mihi abs te Sostrata. Aut molesta ne siet. aut hoc moraliter. nam cui hoc imperat? aut cū quo hoc agit? Heus heus ecquis hic est. hec separatī pronuncianda sunt: nam appar& inter hec verba pulsatam ianuā personare. Ego sum Chremes. vide quantum dist& ac varia sit huius rusticitas. ego sum chremes. a faceta meretricis disciplina. O capitulum lepidissimum. nam rusticum esse statim magis apparebit vbi dixerit rus eo & dico ego mihi insidias fieri blandimentum rusticus insidias putat. Rus eo. pro pocio re negocio rus posuit: & maiori negocio est quā si dicer& nō huc venio. Non possum inquam plus est quā nolo. Dum redeat ipsa. ipsa vel domina: vel ipsa de q̄ agitur. Nihil minus. deest faciam. Malā rem abis hoc aduerbialiter dixit: quemadmodum dicimus domum ibis: & appar& illum manu tactum esse qui sic irasciē. qa dixit Pithias cur mi Chremes: quasi dicat cur meus sic indignatus est adolescens: nā ab eo quod est meus vocatiuus mi facit. Amabo vt illuc transies vbi ea est: vide non esse ociosum: q̄ omnia pretenta sunt pocius quam res importūa fier& vt cum ad militis domū. Chremes deduceretur. neq; n. hoc conueniebat psone bacchiali: quoniam vut infacetum & pretē vsum: aut īportunum: ideo hoc ipsum Dorie precepit vt illuc trāseas vbi ea est: vt breuem viam demonstrar& nō eas: sed trāseas dixit. Amabo interiectio ē amātis: sic verbū sonat.

Eri aliquot adolescentuli coimus in pireeo. In
b hoc proloquio insinuacio persone eius est: cui narraturus est cherea: que a se post scenā facta fūit. fit autem hoc populi causa vt spectator auribo accipiat quod subiicere oculis poeta non potuit. Coimus. coim? cōsensimus: ac pepigim?: ne sit solœcism?

inpireeo: pro ĩ pireeum. Heri aliquod ādoleſcentuli.
be ne inuēta perſona ē: cui narr& cherea: ne vnus diu
loquatur: vt apud Menandꝝ. Vt de ſimbolis eſſemus
Plautus ĩ menechinis: minime eſſemus minore: vt cū
fui diſpēdio: ſed melius eſſemus producta. e. littera.
Prefecimus. i. fecimꝰ. Dati anu-
li. Nihil interĩ de ſcorto. appar&. n. ephebo eſſe. Pre-
terit tempus. quia tempus conſtitutum eſt. Quo ĩ lo
co quia locus conſtitutus eſt. Homo ipſe quia Cherea
ei rei prefecimus. Ceteri dedere: ceteri exceptis me
atq; illo. Quis nam hic a Thaide exitꝰ cauſa ſiſcitandi
eſt admiracio de habitu commutato: & vix ſibi agnitꝰ
eſt Cherea. Quid hoc hominis eſtꝰ vide an lōgam nar
racionem poſſit audire: qui nondum amico narrat &
iam affectus pend&. Is eſt: an nonꝰ ipſius eſt. Vide an
potuerit meretricem ignotam hoc habitu atq; ornatu
fallere: qui ab ātiphone vix agnoſcitur. Quid hoc hoī
nis eſt: qꝑ a Thaide ephebus exit. Quid hoc ornatus.
quia enuchi veſte indutus eſt. Quid illuc mali ēſtꝑ ti-
midus egreditur. Quid ſit ſiſcitari. ſiſcitari eſt occul
ta magis & ſecretiora mirari: ac velle cognoſcere. vt
ſuſpenſi eripilum ſcitatum oracula phœbi.

Vnquis hic eſtꝰ nemo eſt. In hac Scena verba
n geſtum: vultumq; indicant exeuntis: cui obui
a perſona obiicitur: ſub cuius occaſione ſpecta
toribus geſta narrabuntur. Nunquis hic eſtꝰ nemo ē
Nunquis hic me ſequiturꝰ duo metuit ne quis obuius
comprehenſor occurrat: & nequis ſui perſecutor exi-
ſtat. Iamne erumpere hoc mihi liceat gaudiumꝰ Erūp
e quaſi actiuum verbum poſuit pro neutrali: vt ſit lice
at mihi erumpere: quaſi exire: mihi pro a me. Nemo
homo eſt. quanuis per nemo homo intelligatur: tamē
addidit homo vt veteres ſolent Erum-
pere. vtrum erumpere: pro emittere poſuit: an erūpe

pro exclamare: vt erumpere vocem dicitur qui exclamat. nam prob Iupiter dicturus est. Nunc est ꝓfecto tempus. ordo & sensus hic est. Nunc est profecto tempus cum perpeti me possim interfici. hoc autē cur ipse dixerit statim subiicit causam: cum perpeti me possim. Vbi animaduertendum est ꝙ si cum coniuncte legeris: quando significat: si separate vero: dum significat. Nunc est profecto figurate: ac coniuncte lege sine disiunctone. Contaminet vita egritudine aliqua. mire vite crimen ostendit: velut ipsa sit campus possessioq; fortune instabilis variorum. Sed neminem ne curiosū interuenire nunc mihi. apparatus adintencionem future narracionis dicit: qui me sequaē id cupit gaudens qđ tristibus molestum est. nam contra Menedemus grauatur narrare que dol&. Obtundat inst&: ac repetat. Obtundat molestus & odiosus sit. Enec&. quasi enec&. Quid gestiam. deest querens: vt sit rogi tando obtundat. enec& querens quid gestiam: gestire est motu corporis monstrare qđ sencias: constat autem a pecudibus ad homines esse translatum. gestire proprie est sensum corporis gestu indicare: quod magis brutorum est animalium. Vir. & studio in cassum videas gestire laudandi. Et quid letus sum. propter quid. Vnde emergam. proprie dixit emergam. vt ex lustris atq; inhonestis locis: vtpote meretricis domo. Cicero at ne tum quidem emēsisti lutulente queso ex nature tue sordibus. Vestitum hunc nactus. bene nactus dixit: vt qui nō sumer& nisi suasisset hec occasio Adibo: atq; ab eo graciam. ordo est adibo atq; ab eo gciam hāc inibo: graciam inire est dare beneficium: ac per hoc alicuius rei graciam. i. amicicia: sed hec est allocucio graciam ab eo inibo: pro eius graciam mereor. nam adeo amat Terencius ab eo pro eius ponere vt in andria primum animaduertenda ab eo iniuria ē ideſt eius iniuria: inire autem graciam est mereri gra

ciam. Plautus iniet tamen solidam & grandem graciam. Quid est quod sic gestis? aut quid sibi hic vestitus gerit. facete reperit verba eius interrogacionis: vt sciat se iapridem esse presentem. Quid sibi hic vestitus q̄rit. facete & figurate dictū est: sic & alibi vt pernoscatis quid sibi eunuch9 velit. Quid est quod letus sis? vide aliud esse gestire: aliud letum esse. Quid tibi vis. Quid mihi velim? Satin san9 es? Sanus sum: an vesanus. Quid me aspectas? quid taces? his duabus interrogatiūculis descripsit vultum dicturi. O festus dies hominis. Amice salue. dec& a salutacione incipere luculente dicturum: illud autem verisimile est & percussum re noua & audiendi cupidum immemorem extitisse salutādi. O festus dies. vtrum qui causa est festi ac leti diei: an quia ipse tantus sit quātus est festus dies. O fest9 dies. pro homo festi diei: sic dicitur eciam scelus homo. Ennius o pietas. Amice salue. nemo ē omnium quem ego nunc magis: bene additum magis: vt his amicis se ātepositum intelligat: quos cum opt& videre Cherea. tamē eum magis adeo vt aliis amicis antepositū neminem cupit. Immo hercle obsecro. bene contulit verba: vt ex his appareat quid agere velit: ille dixit q̄so: hic obsecro. Nostin hanc quam amat frater. querit an verisimile sit antiphoni notam esse Thaiden: quam frat ipse nesciuerit: sed intelligere debemus modo noticiam non vultus sed fame positam esse: quam famā potuit ex phedria & antipho scire. at vero aliam noticiam negauerat Cherea sibi fuisse cum Thaide hoc est visus: vult9: oris: & corporis. Noui nēpe opinor Thaidem: verisimile est hec scire antiphonem: qui adeo sit familiaris Cheree: & est ordo hic. Noui nempe opinō Thaidem. opinor Thaidem optime & ab illo tacitū: & ab hoc nomen oblatum est: vt appareat quam nouerit: & quam possit assequi que dicent. Quid eius tibi

faciem predicem aut laudem: predicamus vt res sunt laudamus extollimus: vel predicamus voce: laudam9 argumentis. quam elegans formarum spectator siem. elegans est concertantis & fastidiosi iudicii: non quid plac& facile. Quid ego ei9 tibi ordo hic esse deb&. qd ego eius tibi nunc faciem predicem aut laudem anti pho. Cum meipsū noris q3 elegans formarum spectatō siem: vt sit sensus in hac commotus vt ille qui sol& & scit formas eligere ac fastidire pro merito. Spectator probator: vt pecunie spectatores dicuntur. In hac cō motus sum nō consequens esset si diceretur in hac cō motum me scias. Erit ergo ordo & sensus qui supra. Primam dices scio. fiduciam elegancie & de alienis o culis iudicare. Quid multa verba amare cœpi. ordine egit: nam prius est commoueri: inde amare: & bene ñ ante dicit quid aggressus fuerit: nisi amoris mencōe prelata: quo cogēte nihil est infectum cupiētibus. Sū monuit me Parmeno. leniter monuit: & recte quia a ripui dicturus est: & totum optime: nam vt non erat boni adolescentis hanc teg̃nam reperire: sic ab illo re pertum fuit plane veri amatoris arripere. Tacit9 sis citius audies. in oracione solemus corripere extra or dinem percontantem & bene celeritatem promisit: q̄ facile tenetur auditor: & mire tanquam sola interro gacio more sit. Et pro illo iubeam illuc ducier. iubeā amico dixit tanquam inter honesta sit quod vile sit & turpe factum plerumq3 perseuerante in pudēcia re leuatur. Quid ex ea re tandem caperes commodi? trā sit arepreben̄sione facti: ad causam ipsius facti. Nam parua causa. aut parua ratio est? sic illata interrogacō est: quasi ad hanc annuere & vultu cōsentire Antipho fit coactus. Leta vero ad se deducit domū. omnia mi re: q3 leta: q3 deducat domum: q3 commendat virginē. Specta singularem & miram virtutem poete. hic enī commendandus est locus erroris initium continēs a

pud Thaiden conuicium. Tibi ne. non interrogat: ꝙ miratur. Satis tuto tamen. vtrum hoc & si Meretrix tamen ſatis tuto agit: an & ſi Cherea: ſatis tuto tamẽ quia nullus accedat alius. Edicit. edicimus iubemus: vel iure dicimus. edicta. n. imperatoris ſunt. Et mihi ne abſcedam imperat. certe nullus vir accedit. Maneam ſolus. remaneam perſeueremq; ĩ loco. ac per hoc ſum miſer: vtpute dono datus: & ſeruiens meretrici: & eſt ironia. Ego inquit ad coenam. nam hic ego ad impudenciam mulieris. que hoc die erit ſecura de cuſtode eunucho. Abducit ſecum ancillas. memoriter: nam dixerat abiens vos me ſequimini. Pauce que circa illã eſſent relicte: nõnulle vt lauari poſſit ea virgo que ſub vicii huius occaſione nuptura eſt. hoc. n. totũ ſic inducit Poeta: vt non abhorreat a legitimis nuptiis in ea preſertim que vxor futura eſt. maneant: ꝓ remaneãt. Nouicie puelle. eclipſis nouicie & puelle. Cõtinuo hec adornant vt lauent. hec pluraliꝫ: pro hec: vt in phormione: hec ille erant itiones. adornant autem ex medio ſignificatu pro apparant. Dum apparatur. impersonaliter dixit: & dum apparantur pro dum apparentur: & ſed& pro ſedebat. Virgo ĩ conclaui ſed& Conclaue eſt ſeparacior locus in interioribꝰ tectis: vel ꝙ intra eum loca multa & cubicula clauſa ſint adherẽcia triclinio. Reſpectans quandam tabulam pictam. bene accedit repente pictura ad ornamenta aggrediẽ de virginis: ideo quia non ad hoc venerat Cherea: vt continuo vitiar& puellam: ſed vt vider&: audir&: eſſetq; vna: cum nihil ãplius cogitar& auſus incitatuſq; dum picturam cerner&. Iouem quo pacto. mira inuẽcio: qa hec pictura domui tribuitur meretricis aduerſus omnium pudiciciam amorum: contra parſimoniã: contra dignitatem: cõtra pudiciciam eſt. Iupiter quo pacto miſiſſe aiunt. bene aiunt quia fabula eſt: & quia tam turpis ioui: quã apta Meretrici. Quo pacto dane

quondam misisse aiunt: que aptior pictura domui meretricis ad amatorum illecebras quam hec? que exemplū cōtin& amoris: & amoris puelle: & amoris ad iuuenem pertinentis:& amoris nō gratiuti:nec paruo prepositi:sed auro in gremium fluente uenalis: tum q? in gremium dane esset ipse lupiter vt splendidus imber illabitur. Nō videtur meretrix ducere adulescentulos illam corporis partem auctore ioue velut inauratā fuisse:imbrem aureum:non rorem:vel pluuiam:sed imbrem addiderat:o auariciam Meretricis. Egomet q? q? spectare cœpi:moris ē ad id oculos uertere quod videmus:& eum quem aspicimus intueri. Iam olim ille ludum. bene non scelus: sed ludum dixit impēdio. i. magis magisq? luserat:& iam olim ille:dudū: vt hunc oro sine me furere ante furorem: figura archaismos. Deum se in hominem cōuertisse philosophice nūc Terentius demonstrauit:quam cladem moribus hominū & ciuitatibus afferant figmēta poetarum cum exempla scelerum afferant. Atq? in alienas tegulas. hic appar& iouem separatim auri fuisse picturam:deum se ī hominem conuertisse. Vtrum quia lupit humana forma aurum infundens pictus erat in tabulis nō pro iouis aurum:an in hominem. i. in hominis audaciam:atq? flagicia:atq? in alienas tegulas:satis comico caractare locutus est: & pressostilo. Venisse clanculum per impluuiū. hec omnia non vt difficilia factu:sed humilia & ioue digna proferuntur:vt merito sequaē. Ego homuncio hoc non fecerim: quod non solum non iouis: sed homini quidem nisi furi aptum nouerat. Fucū factum. i. vt fucum facer&: hoc est insidias & fraudē fucum affutiua fraudem:& mulieri pro femine. Qui tē pla celi sūmo sonitu concutit ab actoritate persone vt fit in exemplis sonitu concutit de ennio. Tē pla celi. sentencia tragica: sed de industria non errore Ego homuncio. hoc non faceren.s? Oratoric vt iouem

extulit: ita detraxit sibi vtputa ille est deus & magnus: ego non homo: sed homuncio. Dum hec mecū reputo accersitur lauatum interea virgo. seruauit ordinem nuptiarū: & proprio verbo quasi de nuptura dixit accersitur. vt alibi: quam mox virginem accerso: nē ipse illam est habiturus vxorem. Dum hec mecum reputo. hic ostendit non sibi primum hec nunc ī mentē veniisse: sed tunc eciam cogitata fore cum esset in domo meretricis. It lauit: redit quia bis separatim vtimur. Deinde eam ī lecto collocarūt Vide ā aliquid deest ita legitimis nupciis: nā & ipsū verbum collocarūt proprium est: & ascribitur pronubis. Sto expectans si quid mihi imperent: energia. nō enī dixit stabam sto: expectans: desiderans: & mire ō ne tempus executus est salua veritatem: ī qua Virg. negliens inuenitur: cum post occisum Mezentium: nō facta noctis mentione statim intulit. Oceanum intere a surgēs aurora reliqt. Cape hoc flabellū. vētulū: ꝑcla re non sensum: sed verba ipsa per induxit per quam puellaris error exprimitur. Ventulum huic sic facito dum lauamur. demonstratiuum & gestu explicandum. Cape hoc flabellum: quam particulatim cum qua diligencia iubē: quasi nouitio & imperito. Vbi nos lauerimus si voles lauato. vide vsum verbi tācito variatum: dum lauamur: & vbi nos lauerim9. Accipio tristis. i. tristi similis: vt nanq; vt conspectu in medio turbatus. Si voles lauato. quasi satisfacientis est: cum solum illum relinquant cum virgine. accipio tristis. bene tristis tanquam aliud magis vellē: hoc ē lauare: aut ludere. metuit. n. ne quod cupit prodatur gaudio. Tu ne istuc os tuum impudens videre vellē. lic& iocanti & amico conuitium iocunde facere. Qui esset status. statura corpori ascribitur. status ad habitum refertur: ergo status est & schema: statura longitudo corporis: flabellum tenere te asinum tātum: qa

hoc ministeriū delicatorum seruorum est. Omnes pro
ruūt se. verbo neutrali: quasi actiuo vsus est. Demum
vbi absunt. vbi & temporis & loci potest esse. Interea
somnꝰ virginē occupat. vtpote compressam somno &
oblectatam flabello: atq; ab eunucho nihil metuentē.
Ego limis aspecto. Limis si nominatiuus singularis ē
transuersus significat: si septimus pluralis deest oculꝰ
Nam limis est transuersus vnde limē dicitur quoq; q
ingredientibus excuntibusq; transuersum est quum i
gitur dissimulantur homines se videre quod vidēt: &
non recta facie: sed transuersa intuentur limes dicunē
aspicere. Si per flabellum elanculum. sic est & necessa
rio additum: nam & limis & per flabellum sine demō
stracione parum intelligiē. Limis aspecto cū limi dicū
tur obliqui generaliter: hoc tamē proprie de oculis di
citur. Pessulum hstoio obdo. scilic& vt amouer& ar
cer&q; auxilium virginis. Quid tum fatue. quid enī
preter viciū supereſt: vbi amator est adolescēs: & vir
go dormiens & inclusa: gnate explicata narracio est:
quam audientis curiositas finit: & cuiꝰ ī extrema par
te maior attencio est. Fateor me fatuum. qui hoc que
sierim subauditur. An ego occasionem. vide quanta
dixerit: non voluntatem sed occasionem: nō animaduē
sam: sed ostentatam: non hanc: sed tantam: non angu
stam: sed breuem: non appetitam: sed exoptatam: non
repentinam: sed inperatam. aliud enī sibi promserat
vt supra diximus: non quod pictura occasioq; persua
sit. Tum pol ego is essem. eunuchꝰ. s. Sane hercle vt
dicis. deest ita est. Sed interim de simbolis quid act-
um: bene memor est persone quam induxit Poeta per
hanc interrogacionem. Sed interim de simbolis.
Frugi es. vtilis & necessarius: vt fruges humano ge-
neri. frugi est ergo in quo ē aliquid quo fruamur. i.
vtamur. Discum. nomen est proprium discum. Sed o
cius properemꝰ dixit pro ambulemꝰ. Muta vestē. b.

ad id quod ī domum Thaidis rediturus est Chremes. Vbi mutem. perii: vultu ostendit q̄ subauditur nescio. Nam domo exulo. deest prope: aut veluti: vt sit prope iam exulo. Exulo duobus modis dicitur: & de loco in quo exul est: & de loco in quo deiectus est. Metuo frater ne intus sit. causas ostendit cur domo penitus veluti exul &. Pater ne rure redierit. preparatur iam interuentus senis: & est zeugma ad superiora: nam & hic metuo est subaudiē dum. Ibi proximum est vbi mures. hoc ē domus mea. Recte dicis. eamus. ipsa verba quodam modo festinacionem sonāt. Quo pacto porro. porro: postea: deinceps.

Ta me dii ament quantum ego illum. Ea persona quesita est que terribilem credat militē: & eo magis in experiendo vanus ac ridiculus esse possit. Ita me dii bene ament. hoc loco quid post scenam gestum sit. hoc est in conuiuio militis ancilla demonstrat: vt iam que in proscenio geruntur ex his possimus agnoscere. Nequam ille hodie illum. & ille insanus sic affertur: vt omnibus insuauis miles esse noscat. Nam postquam iste aduenit admon & quis scilicet & sit Chremes. Militem rogat. & hoc quasi de odioso milite dixit: non thrasone. Cōtinuo irasci vt riuali. Nec negare audere: vt amice poscenti. Instare. vt hominem inuit &. Vide impudenciam meretricis primū petit vt iubeat eum admitti: postea vt inuit &: quod est maius: id faciebat retinendi illius causa: admon & spectatorem: vt existin & alteri riuali iniuriam fieri Phedrie: & simul est hic relictus locus virginis agnoscende. Inuitat tristis. mansit ibi cum illa adolescēs. s. & mansit: pro remoratus est. i. recubuit: nec recessit mansit significat. Simile est māsit: passus ē. Sic Chremes mansit immoratus conuiua necessitate discessit accipiendus est. Tristis: inuitus: nō libēter, Vt econ

Vrigilius. Vobis letus ego hunc cãdentem in littore taurum: & accipio tristis eodem modo. Sermonem occipit. Sermonem colloquium dicit. Miles vero putare ante oculos sibi adductum emulũ: plus dixit adductum: quam admissum: & simul quia videbat furibundum chremẽ totũ crimen reuocat ad Thaiden: & hec est causa cur a Milite in eius domo nullam rixam patitur Chremes. voluit facere cont̃ huic egre: huic Thaidi nõ adducto. Heus inquit puer. hic ostendit̃ quod supra appatum est. accerse Pamphilam: non prouaca: sed accerse: quia non aptũ militi. Vt delect& hic nos. quasi dicat ꝙ hic non facit: sed delectare fidicine est: quia supra de illa dixerat: & fidibus scire: & bene hic quasi insuauiter nunc tractemur. Illa exclamat. non respondit inquit: sed exclamat. Minime gentiũ. hoc magis mirum. miuime gentium: quam nusquam gentiũ. In conuiuium illam Vt cantando tu illũ? illam deesse accerses & est figura Miles tendere. proprie dixit tendere quod significat pertinacem contencionem. vt Vasto certamine tendũt. Inde ad iurgium. subauditur ventum est. Interea aurũ clam sibi mulier demit: ne aurũ pro virgine quod retinebat amitter&: vel aurum demit: vt esset ad fugam expeditior: vel ad rixam: & opportune mulierem dixit non Thaidem: vt ostender& maliciam sexus: hoc ẽ signi: vbi primum poterit: ad quam rem signi. Vtrũ hoc est signi quamobrem metuam ne quam ille hodie insanus turbam faciat: aut vim Thaidi: an hoc est signi. Vnde scio vbi primum poterit se illuc subduc&. erit igitur subaudiendum sic: vnde & quod vt sit vnde scio quod vbi primum poterit.

c Vm Rus eo cepi egom&. Hic nunc causa narratur: cur statim in vrbem redeat Phedria: q discesserat abfuturus biduum ad tollendum iurgium

esse maximos: ad partem. n. sentencie pertin&: quod dicit non in mentem venerat non ad totum: quod audiuisse se dudum etiam nisi penitus negatiue consideraueris controuersia inerit: si. n. nihil posse audieras quid est quod in mentem ũ venerit vt vitares. Vtrũ igit amatores mulierũ esse maximos audieras: quod ipsum vitandum fuit. Neq;. n. hoc satis est ad pudiciciam stuprum vitasse: cum ĩ pudica fieri vel solo osculo possit: quam omnino integram & illibatam velis: ã verum: non erit coniunctio: sed nomen: vt illud quasi falsum audierit: hoc autem quod verum inuentum ẽ: non ipsa suspicata sit. nam in mentem venire non remisci tantum: sed etiam cogitare significat. Sic Cicero. In mentem tibi non venit causam publicam sustinere. i. non cogitas non suspicaris. Verum misera. si vez pro coniunctione accipimus subaudiendum erit amatores mulierum eos esse maximos. In mentem non venit. non quod audieram: sed quod hic fecit: an non aliud in mentem venerat: nõ scilic& factuz fuisse quod fecit: non in mentem venerat: aut non erat cogitatũ: aut ab ea recordatum. Nam illum aliquo cõclusissem. mire cõclusissem dixit vt scaeuam feram: sic alibi. Cõclusam hic hab& vxorem sceuã. Neq; illi cõmissem virginem: si vel amatorem tantum meminissem.

e Xi foras sceleste: at etiam restitas fugitiue. Iocundus error in quo non dubit& Phedria ipsum esse qui queritur. verum insuper: sic aggredit tanquam sit ipse. Sceleste: quale est scelestum apellari qui nihil sciat. Restitas: necessario restitat: qui mirat se protrahi: fugitiue: & sceleſtũ: & fugitiuum increpat: in hunc crimen transferens Cheree. Prodi male conciliate. Opportune adolescens hic exprobrat munus magno emptum: male: malo significat. vt Plaut9 in Amphitrione. Hec mox scita est exercendo scorto

conducto male: ergo male cõciliate: magno empte sig
nificat: nam omnis conuentio conciliacio nominatur:
conciliatum ergo magno emptum. Os vt sibi discorsit
& hic memor adolescens insinuãdi muneris: dicit illũ
sibi os discorsisse. Os autem dicimus illi distorquere
quem natura pulchrum deturpam⁹. Quid tibi huc re
dicio est? eleganter ei reditio obiicitur: qui reuera lo
co se non mouerit. Quid vestis mutacio? Sic veteres
Plautus ĩ trium munero. Quid tibi interrogatio: aut
consilium huc accessit. Celius
quid tibi aucupatio? argumentum: aut de amore veri
ficato est patri: paululũ si cessassem pithia: familiare ẽ
iratum aduertere: sed ad aliam personam ab ea in quã
commoueantur. Ita iam adornabat fugam veste muta
tus: nam liberi vestem habebãt: vtpote Cberee seruis
q; veri atq; eunuchi deposuerat. Ita iam adornabat. fi
gura vt supra: adornant: vt lauent. Habes ne hominẽ
amabo. hec omnia pithia cernens eunuchum loquitur
Id. n. erat iocundũ. vt querat illũ quem vid&. Quid
ni habeam. quidni quid nisi hoc est cur non habeam.
Vbi vero est. Dorionem non contemplata dicit. vbi ẽ
cuia non ipsum sed alterum noui. Rogitas: nõ vides?
stomachabatur vterq; errans mirifice: illa q; eunuchũ
credidit Cbereamvidens: hic quod eunucho obiecit
quod commisit Cberea. hic. ſ. hunc iam tangens eunuc
hum dicit Phedrie. Hunc oculis suis nostrum nusq;
quisquã vidit. Phedria archaismos est figura: pro no
strorum vel nostraz. i. que familie nostre sũt: vt parũ
sit non vidisse Thaiden nisi addatur ne familiarium q
dem ullam esse que hũc viderit: quisquam antiqua lo
cucio est. Non vidit totidem iisdemq; verbis repetit:
& interrogacio stuporem admirantis ostendit: etiam
veluti consentientis. Nam quem alium habui neminẽ.
bene ad illud quod ait: an tu hanc quasi ex multis. An
ne comparandus quidem est: an interiectio est cõtur

bate femine: nec constantis sibi. Ille erat honesta facie
ac liberali erat quasi de mortuo: aut qui nō
est in domo Thaidis: quia fugit. honesta facie ac libarali. commode descriptus est Cherea. Nunc eo tibi
videtur fœdus. facete videtur fœdus. non. n. est. Ta
ce obsecro. apte dictum est tace fœmineo stomacho q̄
si impudenter assistenti forme improbe: & argumēta
inaniter pertinaciterq; inuocati. tace obsecro. de con
suetudine dictum est tace: & bene additur obsecro: ne
tace ipsum videatur iniuria. Quē tu videre vero vel
les Phedria. commota aduersꝰ Phedriam cogitur eū
laudare cui irata est: & ideo totum callide. quē tu vi
dere. facete quasi nec hunc: nec ipsum qui mist cōspe
ctum velit. Quem tu: quem talem. & breuiter forma
eius laudata est: cum prolixius illius sit describēda de
formitas. quem tu videre vero. vero pnlchre. Pulchē
nī est cuius forma nec odium: nec cōuitium comme
ruit. Lucilius in sati. ex facie florē de
legeris. Quē tu videre quare tuʃan quia ista iam non
velit videre irata. ſ. ob viciatam virginem: an tu qua
si spectator elegans formarum: & qui amator sis Tha
idis. hic est vetus veternosus senex: sic hoc totum pro
nunciandum quasi iraſcatur huic propt quem laudaue
rit Cherea. Vietus. mollis: flaccidusq; & flexibilꝭ cor
pore: vnde & vimina vineta vites uictores dicuntur:
& viere religare dicitur: quia vietis magis religare
possumus quod lib&. Lucrecius. Aranee dixit vietā
vestem. i. putri mollicia preditam. Vetꝰ ad vitupera
tionem modo: non ad laudem ponitur. Vt veteris pœ
te maledictis respondeat: vetus est cuius diminutiuū
est uetulus. Veternosus. morbo vetere confectus. i.
veternos: quales sunt qui hidropen paciuntur: & rec
te. Nam sepe eunuchi in senecta veternosi fiunt: & ci
to hoc laborant morbo. Senex ex morbo egritudineq;
rugosus. Senex vtrum senex: an quia ita videtur ob

deformitatem. Colore muſtelino, errauit Therẽtins non intelligens Menandrum cum illud
ait autem Stelionem animal quod lacerte non diſſimi le eſt maculoſo corio: nanq; ad id genus coloris facies exprimitur eunuchorum corporum: quia plerique lenti ginoſi ſunt: hinc ergo errauit ideo quia
Muſtela dicitur Ego adeſionẽ ſequõ qui recte intellexit Terentium diceutẽ muſtelino co/lore eunuchum dixiſſe coloratum: velut ſubliuido qui a vere eunuchi: aut ex candidiſſimis lentiginoſi fiũt: vt ex gallis & huiuſmodi occidẽtalibus: aut ex fuſcis ſubliuidi: vt ex armeniis & aliis oriẽtalibus. Vt quid egom& neſciam, pro non meminerim: vel nõ agnoſcã. Ebo tu enĩ ego, irato ſtomacho ſic ait: & an hoc fecerit: vt ex alio conatur audire: quatinus hec audiat: an hoc fecerit dubitatiue, mihi denuo reſpondeat. hoc ẽ quod in rethoricis cicero ait contra firmam argumen tacionem aliquam eque firmam: aut firmiorem oppo nimus. hec eſt autẽ eque firme. denuo autem ad re/ſpondeat pertin& vero ad mihi. denuo reſpondeat. in be vero mihi denuo intelligendum eſt. Roga. rire v triuſq; fiducia confertur: & apud vtrumq; eſt veritas cum vterq; fallatur. At ille alter venit. bene inſtitit ꝯ ſi ex parte iam obtinuerit Pithias. Agedum hoc mihi expedi. hec Plautina ſunt: cum in iiſdem longa ſit di/ſputacio: ſed mire a Terentio proferuntur ad eius ex emplum & quod eſt plus carẽt Plautinis nugis. Age dum. hortantis eſt: & adiuuat ex ánimo loquentem. Tac&, & recte tac&: quia metuit Cherem. Möſtꝝ hominis. bene eunucho dictum eſt mouſtrũ hominis. hoc eſt nec mas: nec fœ. exiſtens: ſicut & ſupra ſenem dixit mulierem, quandudum modo. Nota modo aper te pro preterito tempore dictum eſſe. i. quandudum: nam qui vitiauerat Virginem nõ modo: ſed longe ãte veſtem mutauit cum Eunucho Phedrie. Quicum p/

posicio cum his dictionib9 supponitur quicum nobiscū:vobiscū ī ceteris vero ita vt ipsū nomē prescribit p ponitur:vt cum amicis:cum exercitu: cum aduocatis Vnde igitur fratrem meum esse sciebas. vtpote noui tius:& eum quicp ex pireeo raro discesserit: & longo interuallo iu vastum venerit: & he sunt oblique inter rogaciones quibus vti oratores videmus:cū deriuare testimonium nituntur:& ideo sic ait Phedria: vt fru stretur omnia que confessus est Dorus:vult.n.fratri esse consultum. Parmeno dicebat eum esse. prope in firmatum testimonium est. Quod.n.sic ait Parmeno dicebat eum esse falsum esse potest:& mire sic ait. Vt sola mihi talis casus cassandra canebat. Sic autem dici mus quando non semel quod factum fuerit: sed sepi9 demonstramus. Iam satis credis sobriam me.quia su pra dixit temulenta es:& quasi grauem iniuriam hoc dicto passa sit:& memoriter dictum rettulit: vt en ego victa situ:& pulsus ego. Iam satis certum est virgi nem viciatam:ordine ait: cum primum de se: tum de aduersario loquit̄.Credis huic quod dicit.a persone q̄ litate derogat fidem: nam quid credendum est seruo eunucho fugitiuo. Quidni isti credā res ipsa indicat hoc a persona que cum vincebat̄ oratorie ad factum se rettulit. Concede istuc paululum ad se versum dicit i stuc:vt louge sit a Pithia:eunucho.n.dixit Phedria. O sceleștum atq audacem hominem. Cheream.ſ. vel Parmenonem:sed sic pronunciandum est:vt put& an cilla de eunucho dici hoc ipsum qui presto est ideo il la infert.Ve mihi etiam nūc non credis.ve mihi.hoc totum ve mihi quidam a Pithia vsq ad irrisas modis dici existimant. Mirum ni tu credis quod iste dicit: verum an serua quod seruus:an stulta quod stultus:ā femina quod eunuchus.Mirum ni tu.dare dicit: qui dam persius putant. Heus negato rursum. Rursum nō ad negacionem pertin&; sed ad interrogacionem:

vt sit rursus interrogatus. Rursus retro, i. econtrario ac per hoc contrarium superioribus dicito. Nō potest sine malo fateri video. ampliatio & dilacio questionis argumentum est nihil constitisse: adde q̄ penam minatur: non tāquam iam incerto: sed eciam falso teste: deinde ipsum fateri consideramus quale sit nō est testis fateri sed rei: igitur vt in illum culpam transeat vniuersam fateri dixit non iudicare: vt ipse reus non alieni facti testis esse dicatur. Non potest sine malo, quasi nec hoc fuerit: nec illa confessio: in quibus nulla veritas sit. Sequere hac. quasi ad tormenta. Modo ait, modo negat, testis ab aduersario conuincitur falsitatis: aut a se ipso si variauerit dicta priora q̄ non potuere conuinci ab inconstancia testis: presidium defensionis inquisitū est. Ora me, hoc Lencius vt sit causa sceuedi. Obsecro te vero Phedria. bene vero; nam quia ille dixerat vt simular& p̄ces: hic annix9 vero addidit ostendens vero se rogare & ex animo: non vt ille videbat dolo. Intro terribiliter, dummodo eum summoueat. Intro: vtrum intro domum ad Phedriam: ā ad Taiden: sed non oport& ad Thaiden intelligi: ne celādarum rerum iudex teneatur. Hoi ebi. bene hoi ebi Rusticum posuit: vtpote & te serui & nouitii: & ē deploratio ab eis sic dicta, Actum est. si quidem hoc rursus dare: & sic dicit tanquā adhuc irat9 eunucho suo. Alio pacto honeste contra officium fuit mentiri docuisse seruum: & adfuisse mendacio liberalem aduleſcentulum: sed vide quemadmodum defendatur animose: dum se mentiri coactum sentit, dum consulit honestati: hanc autē causam longe sermocinationis. ad hoc induxit artifex poeta: vt apud omnes iam certum sit a Cherea viciatam Virginem, Ne vllo errore impediātur vlterius nuptie: vel finis fabule differat. Alio pacto honeste nullo alio. s. nisi per hāc fallaciam Parmenonis; tamen esse hanc tegnam: quam me viuere scio

deest magis: vt sit magis scio: quam me viuere. Inueniam hodie pol parē hec ē preeconomia ad futurū exitum fabule: nam dum se ulciscitur Pithias fit indiciū patri Cheree & confirmantur nuptie. Vtrum ne tacea m an predicē certe ita parelcon abundat .n. aut vt; aut ne: aut certe: hoc fit vt sit figura

T u pol si sapis quod scis nescis. Non possumus nescire quod scim 9: sed ita vt concordia discors. Vir. Sequiē q; sequentem. De eunucho quod fuerit tu pol si sapis q̄d scis nescis. Videamus cur nolit poeta de vicio virginis continuo scire thaiden ne de ꝓuiso malo vehemencius commoueaē: ac doleat: an vt ex eiusdem virginis habitu: vultuq; ista cognoscat: quod est actuosi? an quod proximum vero est vt illam & Thais & frat ignorantes viciatam animosius aduersus Militem defendant repetitum eam venientem cum tanto strepitu ac nimis: nā quo ore preterea dicer & Thais Chremeti de sororis pudore solicito. educta est ita vt teq; il laq; dignum est. si scir & eam virginem non esse de eunuchoq; Cherea sit nō eunuchus. Quod scis nescis de eunucho: vnde in beauton. Nescis quod sis si sapis. & hoc est quod dicitur. quod scis nescis: prouerbiale est & multum apud dialeticos tractatum: vt facio & nō facio: & amicus sum & non sum: & audio & non audio & cetera huiusmodi. De vitio virginis q; iam mulier facta sit. hac re & te omni turba euellam: causa quesita cur āte iurgium cum Milite Thais nesciat vitiatam virginem. Et illi gratum feceris. cui nisi virgini cui? crimen vt supra silēcio texeris prsertim tacentis iniuriam suam & sic dolētis amissam virginitatem: vt nec cōfessiō; sue calamitatis subire possit. Id modo dic abiisse dorū: id ,p hoc subiunctū ꝓpositiuo. Thais iā aderit. bene dixit aderit. huic .n. aderit Thais. Quia cū inde abeo aliam causam ex alia suppossuit: quasi diceret video causam.

Tat data hercle verba mihi sunt vicit vinum
a Hic semigrauis inducitur vino Chremes prior
orum memor: titubans in presentibus vt fere
appoti solent. At at interiectio est paulatim precepti
atq; intellecti mali. data verba: fraus facta: data hercle verba a milite an a meretrice cuius iampridem dolum malum in omni re suspectum. an magis a vino q̄si captioso aliquo data verba sunt: quia bibere dulce ē ebrium fieri turpissimum adeo his que sequnt̄ qr sub tilem fraudē ebrietatis inducit. Plautus de vino. Pedes captat primo luctator dolosus. Virg. de vua. Tentatura pedes olim vincturaq; linguā. Ac dum accubabam. hic verba data sunt. quasi videbar mihi esse pulchre sobrius: nihil elegantius: non dixit videbar mihi tunc esse sobrio: sed vt hoc ipsum iam erroris esset ac vinolentie accumulacio: videbar inquit mihi nimium sobrius pulchre: fortiter: ac nimis: neq; pes ad incessū neq; mens ad facta: ad dicta. Satis suum facit officiū. bene non. n. omnino non facit: nam hec insani est sed n̄ satis facit: quod est ebrietatis. Quid est en Pithia
& satis miro exemplo mutatam credit: post quam ipse mutatus est. Quanto nunc formosior videre mihi quādudum: hoc multū academicos iuuat qui vt aiunt prout habiti fuerimus: atq; affecti: ita nobis aliud atq; aliud videri: & ideo nihil certi comprehendi posse. Certe tu pol quidem. & certe: & pol: vt apparē hanc vere loqui que sobria est: illū vero ex illo falli: & honorifice atq; vt sobria non dixit temulentiō aut lasciuior: sed alacrior. Verbum hercle hoc. verbū prouerbium: vt idem in andria. Verbum illud verum ē vulgo q̄d dici sol&. Sine cerē & baccho frig& ven? hoc si ad sententiam reuoces non conueni& ad ebriosi petulantiam: quam sic ante dictum est. Nam & imprbrior factus est: & cum tropice locutus sit tamen ordinem naturalem seruauit: nam primum cibus: deinc

potus :postremo libido venerea :frig& autem:quia ō nis eiusmodi voluptas in calore sanguinis constituta ē qui his rebus alīē: & frig& proprie nō adber&:trans latum. n. hoc prouerbium a picatione vasoꝝ:que frigi dam picem non tenēt: cum alia multa meliora sunt ad vsum frigida:vt ferrum:argentum:aurum:& cetera huiusmodi:nam sic alibi:vbi frig& huc euasit: & vide tres metonimias:Cererem:Liberum:Venerem. Sed Thais multo ante venit?interrogatiue pronunciandū hoc: & scias de his interrogationibus hanc ipsam esse in quibus ita querimus vt qui interrogantur respon/ suri nobis se nescire videantur. Iādudum etatem. quia iādudum infinite more est: addit etatem vt ostendat multum abiisse temporis vt factum est. Iandudum e/ tatem. pro longinquo tempore. Lucillius. Vt multos mensesq; diesq;. non tamen etatem. etatem diu longin quoq; tempore ac prolixo vt est etas. nam sic dicimus de die & dieculam aliquantulam moram. Nihil dixit tū vt sequerere se sē?nihil pro non. Virg. Deponunt a nimos. a. n. m. l. e. Nihil nisi abiens mihi innuit. appa r& & quasi iratam discessisse Thaiden a Milite. & ta men sic iratam:vt illi ira consilium non ademerit. an/ nuit inquit cum abir&. ebo ñ nec id sat erat. adeo sm plex hic inducitur adolescens:vt a Pithia reprehendi posset. nam quid opus fuit dicere si annuit. Sed nesci eā id dicere illā. dicere pro velle vel significare sic ali bi:quasi tu dicis factū id consilio meo:nisi quia correx it miles quod intellexit minus hoc videē faceti? & sa pientius quam dici ab ebrio:rustico & adolescente de buisset:hoc vitium tunc fit cum Poete ingenium suū in personas conferunt. Quod intellexit minus. verisi/ mile hunc tantum extrusum fuisse :ñ vapulasse:qa mi les Thaidi magis quam huic irascitur. Miror vbi ego m& huic anteuorterim: idest būc precesserim :vbi in qua parte vie.

Redo equidem illum iandudum affuturū. Vi
c des ne ex ipsis apparere verbis quam concita
ta & recens a litigio veniat Thais. Itaq; nec
nominat Militem: nec virginem: sed pronomine vtrū
q; significat: quasi in medio constituta negocio. Affu-
turum esse. i. aduenturum: Vt affuit & mnesteus. Si
ne veniat. quasi dicat sine nullis & cōminantis est vt
sine modo. At q si illam digitulo attigerit vno. Moris
comminantium est ad exiguū reuocare commissa que
se vlturos predicent. Oculi illico effodientur: & femi
nee mine sunt & in libidinosas quam maxime: nā hūc
suspicatur amatorem esse virginis: sic & alibi. Vt ego
vnguibus facile illi in oculos inuoluem venefico. In o
culos autem maxime sceuire feminas: & tragedie fe-
re omnes & Comedie protestantur. Vsq; adeo ego illi
us fere possum ineptias & magnifica verba: nō dixit
vsq; adeo illum possum amare: sed quam insuauis iam
diu sit ostendit dicendo ferre possum: & cito ostendit
que sit amicicia Militis: inepcias inquit & magnifica
verba: verba dum sint: hoc est que vim non admisceāt
rerum: q; si ad rem conferentur vapulabit: si discesse-
rit a verbis: & rē experiri ceperit vapulabit: & bona
locucio: vt si dicas verba ad rem contulit: hoc est age-
re quod dicebat aggressus est. Ad me qui quasi istuc,
& rusticus & timidus: & pudens commotus est mere
tricule dicto. Hec atq; huiusmodi multa sū passa. Mu
lier facunda meretrix: hec imputat adolescenti que vi
dit: & alia quibus interfuit. Reddere: & restituere:
proprie redditur cupientibus: vt domino seruus. Re
stituitur cupiens: vt patrie ciuis: & redditur: & resti
tuitur: cupiens cupientibus vt parenti filius: ergo in
hac vtrumq; est & reddi & restitui. Hem extimuit a-
dolescens cum sororem suam in domo Meretricis esse
audiuit: cui rei statim occurrit Thais. Educata ē. sub
auditur domi apud me. Educata ita vti teq; illaq; dig

num est. bene purgauit quod ex fastu meretricio spec
tabatur: non inquit vt me dignū est apud me ē. Quid
ais. recte quia mirum apud Meretricem liberaliter e
ducatam. Hanc tibi dono do. vt dominus potior sit ve
luti deus: & melius dixit quam dono: vt donum placi
dius videatur & prestantius. Neq; repeto pro illo qt
quam abs te pretii: ex eo quod potuit iure facere be
neficium demonstrauit oratorie dicens serio non esse
facturam. Et habetur & refertur Thais. qui hab& a
pud se graciam nondum rettulit: rettulit qui destitit
habere: multum ergo hic dixit: & habeē gracia: & re
fertur. haberi tamen quem sensum transtulit. Salusti
us in Bellum Iugurtbinum. Arma pecuniam sume v
tere: & quoad vixeris nunquam redditam tibi gracia
putaris semper apud me integra erit. Ne priusquam
hanc accipias amittas Chreme. hoc in Comœdia lic&
more vulgi dicere certum: nō potest amitti q̄ nondū
acceptum sit: an quia iandudum sumptum sit nam hec
ea est quam miles nunc ereptum venit: non ad deter
rendum sed ad preparandum animum adolescētis hec
dixit: quem audacem putat: aliter autem res ipsa. nā
mox Thais mutabit oracionem: & dic& : qui cū res ē
tibi peregrinus. Abi tu cistellā Pithia domo effer cū
monumentis. Monumenta sunt que greci dicunt

Videntu illum Thais. longe videre timo
ris est indicium. Vbi sita est. trepidantes personas im
miscuit. In risco cista pelle contecta: nomen phrigium
Quantas copias. proprie dixit copias: nam sic dicunē
legiones in vnum collecte: conuenit tamen rudi & ru
stico adolescenti sex homines copias dicere Militē. s.
Parasitum: Doracem: Siriscum: Sigmalionem: Sāgā.
Nū formidolosus es mi homo r̄ formidolosus: & tribi
lis & timidus intelligitur. Apagesis. Plautus in trinū
mo. apage amor. Atq; ita opus est vt null9 formidolo
sus sis. Metuo qualē tu me hominē existimes, videē

ebri9 fact9 hic Chremes:& iã displicere nolle mulieri nam iccirco fatetur se timere malam opinionem Thaidis de se. Sed metuo qualẽ noue dixit: pro metuo ne ignara sis. Peregrinus est minus potens quã tu .quã postquam tamen ipsa non eloquitur: quid efficiat: ex eo quod ait peregrinus est minus .p.q.t. bene sic dixit: quia tardum fuit dicere: ille impotens: tu potẽs & cetera. Sed tu quod cauere possis .a.c. ostendere vult Terentius plures sententias ad timiditatem cogruere quam ad audaciam: nam & mox dicturus ẽ. Omnia prius experiri quam armis sapientem dec& : quia ex ꝓuidencia timor: ex audacia temeritas ꝓuenit. Stultum est nec fieri sinere. & meli9 dixit quam pati: hoc generale est: nam nunc admittere patefieri significat Malo ego vos prospicere. prouidere ne fiat: id est prospicere & cauere: ab eo quod precedit id quod sequit Accepta iniuria. hic causa ostenditur cur illud malit. Tu abi atq; hostium intus obsera. pauidi consilium. nihil aliud contin& post claustra & fugam nam sera est claustrum ianue. Dum ego hinc transcurro. dixit non curro: vt proximitatem fori ostender&. Volo ego. q̃ si minus timeat: cupio nõ inquit sed volo. in turba hac vide timidum turbam appellare: cuam mulier non tim&. Melius est fugiens occasionẽ hic cupit dari. Ma ne hoc gestu iam adiuuatur. Omitte me iã adero. ex hui9 verbis appar& eciam manu comprehensum esse adolescentem. Omitte me. iam adero. quia causam ꝓbari nõ vid& celeritatem redeuudi pollicetur. Nihil opus est istis. istis vtrum aduocatis: an istis omnibus que dixistis. Virg. Aut qd petit istis. Hoc modo dic fororem esse illam tuam ordine est executus. primo vtrum personam hab&. dic fororem inquit esse illã tuã Vtrum negocium haber&: & te paruam virginem amissam. Cur hodie agat. nũc cognosce. e. vnde preb& signã ostendere. t.p.r.a. hec omnia sic pronunciada

sunt: vt & iusta & facta facilia demonstrentur. Si vī faci & in ius ducito hominem: & recte quia violēto ci uilit resisti sol &. Fac animo hec vt presenti dicas. hec non dicerentur a Thaide: nisi in illius vultu pauor nimis apparet &. Faciam. adiuuandum pronunciacione faciam. n. timide dictum ē. attolle palium. his verbis Chremetis demonstrauit nimiū liberaliter pauidi adolescentuli animum. attolle palium: vel quia simplex est: vel quia ebrius palium trahit Chremes. Perii. huic ipsi patrono opus est. q. d. p. hec meretricis querula rudem adolescētulum magis & honeste natum quā culpandum esse demonstrat.

b Anc ne ego contumeliam tam insignem. i. m. g. h. a. Hic rursus inepti vanitas militis demōstratur ad amicam tanquam ad hostilem exercitū pergētis iritato animo: concitato cursu: vndāti chlamide: trepidi & quatientis caput: & hec verba p̄ hortatu imperatoris accipienda sunt: quandoquidem omnia de exercitu transferuntur Contumeliam vero proprie non vt miles: sed vt nequam. Contumeliam i me accipiam gnato. appar & gnatonem & dehortatorem esse certaminis: & ad pocula militem prouocare: maxime cum videat persuasisse ista consilia: vt hoc certamē mouerent. Mori me satius est. Ridicula presumptio tanquam aduersus meretricem iurgia nūquam Thraso sumere ausus esset: nisi morte prepositā: ergo velut mortis contemptu opus est ad tale prelium. Mori me satius. tanquam aliter Miles aduersus mulierem audere non posset: vel quia nihil: vel quia amator. mori me satius est: quasi ille sibi dicat vel molestum esse certamen: vel amicam non esse ledendam. Tam insignem Insignem vt Miles dixit: quia insignia amorum sunt. Simalio. & hoc concite pronunciandum est. Sequimini. huiusmodi milicia per tumultum repente susceptē

& dicitur euocatio: vbi dux alloquitur ciues. Qui rẽ/publicam saluam vultis me sequimini: vnde Virg. sic ait. Desuetaq; bello. a. i. a. & alibi ipse. n. p. s. t. Primum edes expugnabo. deb& hic esse vociferacio vna ad hoc vt verbum Militis cum quodam motu ingẽti & perimmanes mine sine vlla vi rerum vanaq; commi nacione velle edes expugnare: cum foris sit meretrix Mile multabo. Vide ordinem belli: primo expugnacõ menium: tum recuperacio captarum rerum demũ pe/na predonum. Pulchre. postquam non obtinuit quod volebat gnato: assentatur ad omnia. Vide autem mai festam irrisionẽ ex ipso genere laudandi: nam quid ẽ rectum in expugnacione tecti? quid in virginis probi tatis? quid ĩ mala multãda muliere pulchritudinis? sed hoc est quod ait supra de se ipso Parasitus: quicqd dicunt laudo. In mediũ huc agmen cum vecte dorax. mire composita ad contemptum nomina legionariorũ sunt. nã dorax ab arundine veluti sit inanis & fragil. nomen sortitus est. Simalio. a simio: vel a simia deriua tum est: ob feditatem oris vel nasi. Siriscus: iam dimi nutiuum est a siro. In mediũ huc. ridicule satis arma/turas leues non putat aduersus Thaidem idoneas: & ideo agmen cum vecte vult venire in medium: aut ide o cum vecte: quia ad expugnacionem venitur edium. Tu simalio in sinistrum cornu. Tu siriscе in dextrum: hic agmen instruitur: facetum autem cũ a rebus mag nis res ridicule deriuentur. Cedo alios. non reliquos dixit: sed alios quasi multi sint. Sanga. nec sangarius saltem vt nomen esset. Manipulus furum. Manipul9 proprie ẽ militis: cũ Romani e Latini sub nouo Cẽtu rione bellum aggressuri deputabantur: sibi sertũ: vel coronã ex manipulo herbe vel huiusmodi conficiebãt: quẽ pro signo sequebãtur: merito ergo Centurionem videns: manipulum desiderauit: hoc est cocum videns conuiuas desiderat: qui apparat quotiens locus affuit

ve conuiuium est constitutum. alii manipulum: discipulos dici putant. Cocum adest. pro se: ac pro discipulis sanga. Quid ignaue. appar& Cocum ad repentinũ strepidum sic exisse: vt ad artem suam fuerat expeditus. qui istũc periculum. s. egone. hec causa est: imperatoris virtutem noueram & vim militum: hoc plus habebit salis si sic intellectum fuerit: vt sanga vno eoq; tempore & querat simulq; respondeat: quasi. d. hoc noueram fieri: sed sine sagnuine fieri non posse. s.

Quid igitur si hoc sciebat: noram vt absterger& vulneratum: quasi hoc fuerit auxilii genus. Quid hoc est vnde vulnera quorum vulnera vtrorũq; vtriusq; partis: an quod magis ridiculum est suorum Solus sanio seruat domi hec figura dicitur. Solus sanio. s. d. vt sola mihi tales casus. Cassandra canebat. Solꝰ sanio. s. d. pro remã& vt obseruã& nam seruat domum: rectũ erat: Non seruat domi si custodit intelligeretur: vel seruat ꝓ sed& ab eo qđ sequitur id quod precedit: nam non seruat nisi qui pꝰ in eo loco sederit. Qui malum. malum per parenthesin suauiter infertur. Plautus in epidico. quem malũ hec impudencia & non interponitur malum nisi occ̃ uersis ad eum qui id qđ reprehẽdimus dixerit. Malũ nũc interiectio ẽ. Post principia magnifice ad risum commouendum: nam dicere debuit: post vos: & hunc locum sibi optimum elegit agit vt timidus post principia: militare distum est: vt ambiguum militi: an ĩ extremo agmine sit hic locus: an in medio. Inde omnib signum dabo: tanquam non omnibus dari possit si aliũ de detur. Ipsꝰ sibi cauit loco: ã loco simpliciter: quia post principia: an loco opportune. Terencius in adel.

Pecuniam in loco. n. i. m. ẽ. l. an. pro de loco Idem hoc iam Pirrhus facticauit: irrid& quidem Poeta: veruntamen ostendit officiũ imperatoris hoc esse: ne se ĩ periculum prouciat. Sic Salustius. & ĩ prelis

actu promtus: & hoc totum quasi in pa'liata: sed concessum poetis fuit: Pirrho autem peritissimo strata gematon fuit: primusq; qui quemadmodum ars & disciplina per calculos in tabula traderetur ostēdit. Nimirum consilium est de occludendis edibus: illud rectum est & noua locutio: & superiori similis. Nimirum dabit hec Thais mihi magnum malum: pro sine dubio rectum est. Sane qui tibi nunc vir videtur esse hic, figurata locutio & preterea hiberbaton intermixta: nā hic ordo est: sane hic nebulo est ne metuas: an hic erit ordo & sensus vt sit dictum ne metuas sane. Qui tibi vir videtur esse. hic nebulo: magnus est & recte: nam dum obteretur adolescens: & etate Militis q̄ iam vir est: & magnitudine q̄ magnus corpore: que vtraq; ī illo vana esse meretrix: vt experta denunciat. Nebulo autem vel inanis: vel vanus: aut mollis vt ē nebula dicitur: & hoc ironicos dictum est meretrix frustra me tuentem cōripiens Chremetem. sane inquit nimis cō silium rectum est: de occludēdis edibus: & deest: non est vt sit non est qui tibi nūc vir videē esse: hic nebulo magnus ē: hic & alibi. Si te ī platea hac offendero post hac nihil est quod dicas mihi. alium querebā iter hac habui: periisti: vt sit non est quod dicas mihi. Quid ti bi videtur non dicer & miles si star & in sentencia: sed iam videtur timore mutatus. Quid videtur. dubitandi est quod dictum sit: quid videē? Ego sane hoc militem puto dicere quem paulatim a violentis atq; acri bo principiis ad troiē desidiamq; perducit timor. Nā primo ipse precedit: vtpote qui dicat: sequimini: dum deniq; propius deuentum est post principia refert pedem: post iam nihil ipse aud &: sed querit consiliū parasiti: deniq; vbi comminus res gerenda est dixt māe: & contin & irruentes ad postremū diffisus nescit qd agat: ad parasitum spectans quid agimus inquit. Fundam tibi nunc. Mire parasitus hoc ait vel quia militē

nolle vid& :vel quia aud& impugnare consiliū formi-
dolosum :& aptum metuenti dedit subtilem tamē : nā
funda pugnat qui comminus non possunt : & ex occul
to qui non audent palam :sed honesta causa :nō quia ti
ment inquit :sed vt fugiant tanquam nisi hostes fuge
rint non sit tutum accedere : fundam tibi non dixit ha
stam :aut lanceam :sed sagittam fundam : que nimium
longe iactatur : vt ex hoc interuallo pauorem ostende
r& non audentis accedere :& mire tibi . tanquam ipse
Parasitus nec hoc audeat . Sunt autem qui putant hec
a Thaide ad Chremetem dici :sed male :non enī con-
ueniunt ista Meretricis dictis superioribꝰ nisi qa mo-
n& meqꝫ ex occulto :dicit constāciam : & ducū videri
Militem : & ipsum non vidisse cū qua pugnaturꝰ sit :
vt illos procul ex occulto Meretricem . ſ. cum suis . Vt
alibi . hos prius introducant . Facerent fugam . deest
rursus :vt sit rursus facerent fugam :vel Asindeton il-
latum est . facerent fugam :desiderant coniunctionem
enim vt sit facerent enim fugam : vt caderes pro ce-
do cogeres vt facerent fugam . Sed eccam Thaidem
ipsam . eccam & ipsam :figura emphasis :quasi eccā prī
cipem belli :& ipsam cōtra qꝫ pugnaturus ē . Quāmox
irruimus . hoc parasitus irridens Militem dixit :& ir-
ruere proprie dicuntur qui cum furore preliū ineūt .
Omnia prius experiri verbis quam armis sapientē de
c& . Animaduerte quantam vim habeant ad delect
andum in Comediis seuere sentēcie cum a ridiculis p
sonis proferuntur :quale est apud Plautum . Vbi Mi
les suam formā admirans ait : nimia est miseria nimis
pulchrum esse hominem . Quam armis sapientem

pro quam arma :aut eclipsis est : si subaudiamꝰ
agere :& mire non dixit me :sed sapientem :quod ma-
gis ridiculum est . Qui scis an que iubeam : & mire ñ
velim :sed iubeā dixit :iubeā pro velim :vt iubeo ebre
metē . Dii vestram fidem , bona anagolia qui seuora

laudauerat hic ex clamore iam deb&: & hoc est quod supra ait: id rursũ si negat laudo. Hic quoq; negat rursum male pugnandum esse: qui superius retineri ñ poterat quin in prelium vel moriturus irruer&. Dii vestram fidem. nunquam. a. ad. t. q. a. d. Mire egit ꝑsonam admirantis per ternam apostropham ad deos. Vt dii vestram fidem ad seipsum: quãti est sapere ad militem: nunquam accedo quin: ridicule parasitus nũquam accedo ad te dixit: qui nunquã recedit quĩ abs te abeam doctior: nimis imqudens assentacio se fieri doctiorem ex Militis sapiẽcia. Thais primum hoc videamus an intencionem repetende virginis. non. n. iã puellam sed pactum exigit vt amator. Cum tibi do ꝓcum tibi darem. Quid tum postea aut dixi respondendum erat: aut ñ dixi: sed vide contumaciam Meretricis incontencionem persone Militis interrogantem: ĩterrogare maluit quam per inductionem capi. Rogitas contencionis genus interrogatiue. Que mihi ante oculos coram vtrum significat: vt inepti Militis dictum: an ante oculos. minus est quam coram: potest & ante oculos longe iutelligi: coram proximitatem significat. Quid cum illo agas: omnino Meretrix nõ putat illum idoneum: cui reddẽda sit oracõ: cuiq; se purg&: adeo apud illam amicicie ei9 pertesum est: nam errat qui dicer& si vell& militi se consiliari. & cum eo clamtete subduxisti mihi: inuidiose & cũ eo: deĩde ẽ: nã vt supra legimus exclusit chremem. Subduxisti mihi furtim subtraxisti mihi. Virg. & si dum. c. s. e. Libuit superbum est & meretriciũ verbum: sic de chilone Cicero ait: libenter ait se facturum. Huc redde. idonea est pro contumelia reposcentis: sic & in Ecira. Renumer&. d. h. c. Nisi ui mauis eripi. vtrũ nisi pro nõ & si vt sit si non tibi illam reddat: hic se primum inꝑponit Chremes vt adolescentulus potuit iã fracto Milite. Aut tu illam tangas omnium: aut vtrumq; Chre

mes non quia dixit: nisi tibi mauis eripi addidit: tu il
lam tangas omnium: & est secunda
sic autem loqui solet plus gestu: quam verbis conciti.
Quid tu tibi vis s' recte cum Thaide. n. loquebatur ñ
cum hoc. Ego non tangam meam. bene addidit meã.
hinc. n. probatur iniuste dictum: tu illam tangas. Tu
autem furcifer. incongrue vt imperitus adolescens li
berum seruilibus officiis sagittat. Caue sis, nescis cui
maledicas. Animaduertite Parasitum neq; tacere om
nino ne defuisse patrono videatur: neq; ĩ aliena causa
rixam ĩ se transferre. Non tu hinc abis. hoc Parasito:
illud Militi Cbremes. Caue sis. quia imperatiua ver
ba sunt velut contumeliosa: addebãt veteres sis: quod
significat si vis. Tibi illam aut illa: magna vis in pro
nominibus & significacio est: vt cantando tu illũ: Sci
tu. non parasito: sed militi dicit. Faciam vt huius loci
d. q. m. moris est magnas esse minas hominum metu
culosorum. Specta ergo quã acre timidus comminet:
huiꝰ loci dieiq; meiq;: loci ĩ quo lesus: dieiq; cesus: mei
q; a quo cesus. Miser & me tui. hic parasitus nõ quasi
monitor cbremeti respond&, Qui hunc tantum homi
nem, s. i. t. Ne nunc quidem parasitus a militis assen
tacõne discedit. Diminuam ego caput tuum bodie ni
si abis, rusticus dixit caput tuum dimminuam: quasi
dicat dimminuam tibi caput. Ain vero canis. hoc ver
bo impudentibus inimicis conuicium fieri sol&: nam
militare dictum est in hostem canis: & apud Homerũ
pro graui contumelia in aduersarium dicitur

Quod tu loco

Quis tu homo es s' quid tibi vis
figura est vbi multa terribiliter interrogãtur. vt sta
re viri que causa vie. q. u. e. i. a s' scibis non obsequent
sed figurate dicitur ab irato: principio esse eam dico
liberam: quo tollit tuã videri. Scibis & scies & scibis
dicit post productionẽ tercie cõiugacionis principio

in tria diuisit officium defensionis sue: ī assertoris prī
cipio eam dico esse liberam: in cognitoris ciuem attī
cam: in fratris meam sororem: & bonus est ordo: libe
ra ciuis nobilis: ciuem atticam: quo etiam negotium
potest ei fieri qui se pro domino gessit in ciuē. Hui.
& cetera huiusmodi generis sane sunt aduersus eos q
bus irascimur. meam sororem. quo constat presto esse
defensionem puelle: quasi ex omnibus hoc sit impuden
tius: q & sororem suam dicat. Os durū. os impudēs:
& econtra: mollis frontis dicuntur qui sunt reuertē
tes. Hunc adeo edico tibi. vt superbe quasi Militi: nā
edictum pretoris dicitur & imperatoris. Miles nunc
adeo. e. t. Miles cōtumeliose dixit: ab his. n. officiis
qui suo nomine uocandi sunt: data vocabula contu
melioſa censentur: sicut in adelphis de libera: hoc dum
ego redeo leno. Ne vim facias vllam in illam. seruauit
precepta Meretricis adeo vt meminerint. Si non. in
ius ducito hominem: ego eo ad Sophronā hoc lencius
a Thaide Cremeti: prohibeo inquam non satis exer
citate adolescens totidem verbis dictum repetit mili
tis. Audin tu. hic furti se alligat. Gnato occasionē fi
niendi litigii iandudum querit ob desideriū mense &
cibi: & ideo quasi de iure consilium suggerit hunc reū
militem esse posse: qui paratus alienam rē suam dice
re. audin tu. deest iniuste profiteri hoc ē apud preto
rem. ergo furti se alligat. i. reū se efficit fraudis. Nā
metalepticos nam furtum pro omni fraude & dolo ac
cipimus & iniuria. Alligat. astringit: illa queat: & ob
noxum facit: omne igitur quod fraude fit furtum ē.
Sic Virg. Insidias furta paro belli: & dulcia furta. id
est adulteria: omne malum factum que iis apud supe
ros. Furto letatus inani distulit. Furtum duobus mo
dis dicitē: vno cum omne maleficium generaliter signi
ficatur. altero cum res surrepta demonstratur: nūc er
go furtum maleficium est. Satis hoc est tibi. ad repe

tendam. ſ. virginem ſumendamq; iniurie vindictam. Quere qui reſpondeat: & contempſit interrogantem: & indicit inimicicias profeſſione iracũdie: cum dicit indignum militem. Idem hoc modo tu ais Thais idẽ. id eſt hoc quod ebremes: & tanquã ebremes: & ipſam circumuenturus interrogat: quod illa intelligens malicioſe ait: quere qui reſpõdeat: ſatis contumelioſe: illud. n. queritur quod difficile reperitur: ergo non modo indignus es inquit cui ego reſpondeam: ſed vix inuenies qui te dignum reſponſo iudic&. Quid nũc agimus ſ⁹ Vide vt euanuerit actio militis. Primo dixit. õnia prius experiri verbis quam. a. ſ. d. poſt idem: hoc tu ais Thais: & poſtremo. quid nunc agimus ſ⁹ & lãguidi atq; deffeſſi eſt. Quid nunc agimus ſ⁹ Vbi ẽ illud quod ait. Primum edes expugnabo & cetera. Sed vani impetus hũc exitum ſemper accipiunt. Quĩ eam⁹. quin modo immo: nõ abeamus inquit: ſed redeamus: vt irritos conatus vno verbo oſtender&. Credin. ex parte conſentit qui ſic interrogat. Credĩ. credere dubitantis eſt: certum eſſe videntis. Vbi nobis cupiunt vltro. plus intulit. ſpei non reuocãdo verbum quod expectabatur: hoc eſt volunt ſed cupiunt: ergo variauit. non. n. intulit volunt vltro. Bene putas. hoc eſt recte putas: ſapis vel intelligis. Virg. Multa putans. ſ. q. a. m. l. vl̃ cõnicis vl̃ putas diſputas: vl̃ putas cogitas Iam dimitto exercitũ. dimitti exercitus dicit̃: vel pace facta: vel vexatis hoſtibus ridicula ergo magnificẽcia dictui eſt: cũ ſint facta deformia. Sanga ita vt fortes dec& milites. d. ro. q. vt mire in cocum qui focũ curat ĩ domo quia militis vix fortiter pugnat qui ſũt memores domorum. Vide ergo quam vtrumq; comicum ad ineundum prelium reſq; bellicas. Dorax enim primus eſt ad res domeſticas. Sanga vero cocus qui viciſſim dictũ foco miniſteriũ ſatagebat: domi: fociq;: f. u. u. m. domi & foci genitiu ſunt. Cecilius decorã

domi. Plautus quamquã domi cupio opperiar tamẽ. Iandudum animus est in patinis. hic aperuit causam poeta cur & inuitus gnato ir& ad litem: & libens domũ redeat. Frugi es. vtilis & necessarius a frugibus que quod his fruamur dicte sũt inde fruct9 & frumẽtum. frui autẽ est vesci a frumine que est sũma pars gule: a qua re etiã his que nec cibo nec poculo sũt frui dicimus: vtpote rebus venereis: & delectacione odoris: visus auditus & cetera.

p Ergin scelesta mecũ perplexe loqui. Nũc demũ virgo viciata esse cognoscẽ a Thaide opportune postquam mag nopere & defensa est: & retẽta. Nam statim consequentur nupcie eius & cheree q illam vitiauit. Perplexe loqui. ideo perplexe: quia stauerat crimen virginis celare. Scio nescio: abii: audiui: mire ex dictis omnibus pauca decerpit: & ostẽdit quid perplexe dixerit: & stomachũ sceuientis expressit. Domi scio flere puellam: nescio viciatam: abiit eunuchus: audiui domi hoc admissum. Ego non affui cũ hec fierẽt. acriter iratorum est ea repetere que prox ime dixerint quibus irascuntur. Vt en ego victa situ e.s. Num tu istuc mihi aperte dictura es. q.i.e. nõ ẽ hec interrogacio. Virgo conscissa veste lachrimans obtic&. hec omnia rixam esse significauerant. virgo obtic&. Tacemus consilia. Vt nec tacui demens: reticemus dolores: vt ne verere ne retice: obticemus: quoz nos pud&: vt i Pormione. Heu quidnam obtices. Eunuchus abiit. Non cherea: sed eunuchus: non fugit sz abiit dixit. Quamobrem s' quid factũ est s' taces. hec asindeta instantis domine vultum habitumq; demonstrant. Quis fuit igitur s' hec minatiue pronuncianda sũt: aut quia inuita indicat: aut dubitat de nomine ignoti: aut trepidat per timorem: aut vt ñ videaẽ scisse: cum fuerit factum: aut quia non libenter dicat ei9 no

men cui irascitur: sed ego agnosco ancillarum consuetudinem que obliuioſe sunt dominarum. Ephebꝰ iste scilicꝫ & Phedria : ephebus nomen ad etatem rettulit non ad facinus commissum. Iste ephebus: cito ostendit cur iste eunuchus creditur. Quid ais venefica. redit rursum ad iracundiam. aptum conuicium & comicum in ācillas veneficas: vtpote venefica lupa: vipera & sacrilega: & cetera. Quid is obsecro ad nos ſ non rogantis ē obsecro: sed dolentis. Nisi amasse credo. p. deest q: vt sit: nisi q: vt supra. Num id lachrimat virgo. vt supra: id vero serio triumphat: p ob id. Id opinor, calide Pithias opinor dixit cum sciat. Quid ais sacrilega auxesis: nam primo scelesta: deide venefica: postremo sacrilega. Illuccine interminata sum. hinc abiens tibi. moraliter. Illuccine interminata sum. pro non illuc tibi comminata sum. Illuccine. i. s. b. a. t. appar& hec post scenam esse mandata: nam supra ñ meminit: sed dixerat: tantum hos prius introducam: & que volo simul. i. p. b. c. e. Quid facerem ita vt iusseras soli. Credita sūt. dixerat. n. prius cherea edicit ne. u. q. a e. Iuste. sincope metaplasmus ꝓ iussisti. Scelesta. oue lupo commisisti. bene dilatum tot occasionibus prouebium persone Thaidis ascriptum est: contin&. n. femineam reuerenciam meretricium sensum: reddit: quasi rursus ad minora conuicia: quia vid& se esse confictam: & est prouerbium. Quem. l. c. Sic mihi data verba. videē plura fuisset dictura: misi superueniſſet cherea. Quid illuc hominis est ſ per genitiuum casum iniurioſe dicitur: per nominatiuum honorifice. quid illic hominis est. non continuo agnoscit hunc hominem Meretrix: qa & si adhuc eunuchi veste indutus est: attamen exuit: spadonis incessum vultum habitumque mutauit: & preter vestem totus ī Cherea rediit. Hera mea tace obsecro. blande ac puellariter arrid& Tace. non silencium indicentis est: sed securā faciētis

vt tace egom& conueniam ipsum. Habem9 hominem Mire hominem dixit vt reum. Iube comprehendi. p comprehende: vt iubere velle significat. Et quantum potes. deest cito. Quid illo faciemus. subauditur comprehenso. Quid faciã rogas? Moraliter expressit puelle stupentis verba: & non habentis quid respondeat ad ea que dicta sunt. Vide amabo si non eum aspicias os impudens videtur. miro ab eo quod respondere ceperat: ad aliud transit mirata confidenciam Cheree. i. non est: tum que est eius. Non est impudens inquit ñ est nisi similis impudenti. Sic alibi. Veritas inest: sic ĩ est. i. u. a. u. f.

a Pud Antiphonem vterq; pater & mater. Eciam rediẽs ĩ viciniã suam causam reddit Chee rea: cur non mutauerit vestem. Oportuit autem & de necessitate argumenti fuit Cheream ñ mutasse vestem: vt cum Meretrix virginem a Cherea viciatam audir&: & eum cum turpi habitu incedentẽ ĩ tuereẽ: eum reum viciate virginis imputar&. apud ãtiphonem dixit pro in domo eius. Vterq; pater & mater. nõ vterq; pater: & vterq; mater: sed vterq; parẽs: quia pater & mater quasi dedita opera domi erãt. Nõ tam mirum si domi erant: sed illud magis mirum: q ĩ ea domus parte qua in edes introeundum erat adolescentulo: qui nullo modo introire possem. Superi9 causa continetur cur non mutauerit vestem. Inferius aũt cur hec redierit. Quin vider& me. quin modo p quo minus. Dum ante hostium sto. antiphonis. s. c. Notus quidam obuiam venit: an not9 qui me posset agnoscere: an qui me nouerit. i. amicus. Quantum queo. deẽ velociter: in angiportum. Vide illum ñ vitasse sub vna clausula bis indicere in pedes in angiportum: angipõtum dicebant vicum non paruum: angiportus ergo ẽ via publica. Desertum. deest fugiens. Ita miserrimus fugi. i. fatigat9: lassus: & languidus sum dum fugio

& honesta locucio est: vt miser amando: miser currendo. Nequis me cognoscer&. nota improprie dictum ꝑ agnoscer&. Sed est ne hec Thais quam video. Iampridem ipse visus nunc primum vid&. Hereo. incert9 re maneo: atque defigor. primus metus admit consilium: sed recogitacio reddit confidenciam. Hē quid me autem. h. m. f. colligit se rursus ad imprudenciā Cherea: & vide si non eadem est audacia in Cherea: q̄ in suscipiendo facinore fuit: & Quid mea autem. q. m. f. opportune se cōfirmauit: quā si extimuisset: & fugisset nihil nupcie promouerent. Bone vir dore. hoc totū figurate dicit vt Meretrix & subtiliter. Nam scit Cheream esse quem alloquitur ñ eunuchum: & hic magna occasio datur Meretrici adeundi adolescentis: qui habitum non mutauit: & adhuc q̄ si eunuchus & seruus est. Bone vir dore salue. maior obiurgacio est per hanc dissimulacionem Thaidis aduersus Cheream: quam si illum id quod est appell&. Hera factum. non potuit subtilius respondere Chere a: quā accommodare se interroganti. Satin id tibi pla c&. hoc potest non figurate dici: sed aperte. Vnā hāc noxiam admitte trisillabo nomine noxiam dixit quasi noxam. Sic alibi dictum est dominam esse extra noxiā Si aliam admisero occidito. verba seruorum quibus nihil horribile est post presentes plagas. Et nō cedito. sed occidito: & non alias dixit quasi illa dixerit adhuc irrisor es vti fugitiuus. Num meam sceuiciam verit9 es vt fugeres. Hanc metui ne me criminaret tibi: perfecte imitat9 est verba fugitiuorum: que apud domi nos faciunt comprehēsi. Viciare ciuem bonam. bonā intulit ciuem quod plus est quam virginem: auxesis g̃ datim facta. Conseruam esse credidi. sed admirabilit conseruam dixit: & hoc ipsum miserabiliter pronunciandum est: tanquam miserabiliter crediderit conseruam esse que ciuis erat: atq; eā quasi conseruā viciare

debuerit. Conseruam: opportune stomachabat̃ Pithias facta mencione conserue. Vix me contineo quin inuolem in capillum, mine iste proprie feminarum sunt, & in se & in alios vnguibus sceuiencium. Vt vnguibꝫ ora soror fedãs & pectora pugnis: sed inuolem ab auibus tractum est. vt apud Virg. Predam pedibus circũuolat vncis. ergo hoc gestu & dicto: & cõporis motu est adiuuandum. Inuolem in capillũ. Appar& more veterum intonsum esse. Eciam vltro. derisum aduenit. mire hoc addidit ad occasionem saltem quod non fuger&. Quid ita vero. abeam subauditur: vero autem ironicos pronũciandũ est: sane debere dicimur poenas pro iniuria ei cui iniuriam fecerimus: quas se non debituram Cheree: vt furcifero dicit Pithias: si illi cedem intulerit ĩ seruili habitu constituto. Si id fecerim. si inuolauerim in capillum eius. Missa hec faciamus. que hec. s. iocularia & futilia. Non te dignum Cherea fecisti. artificiose meretrix ab eo quod licuit ad id quod oportuit transit: nec tractat quid sit legitimum: sed quid honestum. Itaq; totam illam partẽ facti accusandi omittit: & a succedentibus persone adolescentis obiurgat. Scit. n. vno verbo obstari posse: licuit mihi in domo: meretricia. s. & contra meretricia: nec videatur irracionabil̃ audacia illa in genus a poeta inducta esse. non te dignum. c. f. dignũ pro digne: aut deest facinus: vt sit non te dignum facinus fecisti Mira accusacio mixta laudi & blandimento: nam si ego id & deẽ vt sit ordo: nã & si maxime: & bene additum est: maxime vt appareat quod & si digna pati sit Meretrix: non tamen maxime digna pati Thais est. At tu indignus qui faceres tamẽ. Recte dixit. quatuor. n. sunt modi in huiusmodi rebus: ita vt aut vterq; dign9 sit: aut vtq; indignus: aut alteri digno alter indingnus: aut econtra. Neq; edepol quid nunc consilii c. s. t. intelligit Thais amari virginem ab hoc: & ideo

sic ait: vt cōcili & nupcias: nā satis signi est q Eunuch
i habitum propter hanc sumpsit: & vide quemadmo-
dum ad capcionem nupciarum res eant: vt quod dice
re non aud&. Thais ostendit adolescenti coniecturis:
quem tentat sciens amamtem virginem: & viam ostē
dit petēde sibi vxoris. Hoc mihi beneficium Cherea.
blande nomen repetitum est Cherea. At nunc de hīc
spero. nunc iam Cherea vera veris equiperās recedit
a iocularibus. Sepe ex huiusmodi re. hoc est turbulen
ta. Quepiā. quecūq; vel aliqua. Quid si hoc voluit qs
piam deus ? pleraq; repentinis impulsionibo nata: mi
risq; prouentibus deo ascribi solent: vt descendo ac du
cente deo flamam inter & hostes: & hinc me digressū
vestris deus appulit oris. & Salustius. vt tanta repē
te mutacio non sine deo videretur. Quid si hoc. q. u. d
vult amorem intelligi deum. Equidem pol in eam par
tem accipioq;: & volo eterna inter vos sit gracia: & ex
malo principio compleatur magna familiaritas: & vo
lo euenire subauditur: & est sillepsis tercia. Immo ita
queso vtrum Meretricem: an deos: queso. n. vtrumq;
accipi potest: an queso vnum hoc scito scio vnde sciat:
Thais septe queritur cum ipsa res damnet nunquam
hanc condicionem subiturum Cheream: vt pro Eunu
cho eciam seruo se finger& sine amoris impulsu. Hūc
ignosco tibi. q culpa non sit hominis sed amoris. Non
adeo inhumano ingenio sum. hoc est immitis non sum
quātum putas: vt non obtusa adeo gestamus pectora
peni. Neq; tam imperita. i. non experta. vt quid. a. p
n. non inhumana quia homo. non imperita quia mere
trix: & neq; tam imperita ingt: q̄si. d. neq; tam pudica
sum: vt quid amor valeat nescia. Te quoq; iam thais.
bene quoq;: non. n. iam hanc ita amat: vt negligat illā
sed hanc illius causa. Pol tibi bistochera intelligo. fa-
cete tāquam soleāt capillum ac vestem conscindere q
amauerint. Non ausim pro nō audebo: & est verbum

huius temporis tantum non ausim: vtrum propter eam tem: an propter fratrem suam Phedriam pocius. Nihil tibi quicquam. parelcon quartum: aut nihil pro nō. desinas. pro eo quod est desine: aut deest fac: vt sit fac desinas. Ego me tue cōmendo & committo fidei. satis amatorie vt appar& nunc maxime captum Cheream ac mancipatum virgini: commendamus nos cognitis: committimus ignotis: ergo auxesis est maioris officii fidei circa Thaidē. Te mihi matronam cupio. te adiectiui vim hab& : ex animo supplicantis habitū adolescentis ostendit. Emoriar si non banc vxorē duxero. vide amorem adolescentuli: cui in ipso flore nihil dulcius vita est ipsa tum despicere si tibi vxor non datur. Tamen si pater. eclipsis: aut apoſiopesis secunda. Ah quid vol& certo scio. Ah qd deest dicat. sed ista nomina ad confirmacionem. Vol& cuiusmodi hec sit. mire hic in uotum conuersus qui timere potuit nō duturus vxorem. Paululum operiri: & si vis iam. f. i. a v. adeo cito pbari potest. Ego vero maneo. modo consencientis est aduerbium: alias confirmantis: alias cō iunctio: alias particula ironiam iuuans: vt Egregiam vero laudē & spolia ampla refertis. Domi pocius operiamur quam hic. a. b. Nō ignara illecebrarum meretrix: non solum Chream retin&: verū eciam vocat: vbi virgo est: & satis callide interrogat: an velit quasi nesciat velle. Immo percupio. amatorie non volo: sī cupio. Hunc tu in edes. pronomen in his plus val& quā accusacio. Hunc tu in edes cogitas. mire cum ille iam velit cogitas dixit volens vt nō recogit&: cogitas. m. a. e. r. per ancille verba vult ostendere quam sit tractandorum adolescencium experta Meretrix. Posthac. post hoc factum: posthanc audaciam. Crede hoc mee fidei. puellariter dixit mee fidei. Dabit hic aliquam pugnam pro stupro. vt At non in venerem segnes nocturnaq; bella: vt vereturq; bella & ingens facinus. Vt

Lucilius vicinus o socii & magnã pugnauim9 pugã3 .
Dabit autem proprie pro induc&: vt magnam dabit
ille ruinam: arboribusq. s. s. Au tace obsecro, au inter
iectio est perturbate mulieris: vt apud grecos
Parum perspexisse videre eius audaciam. Parum iro
nia est: vt non sensisse sed perspexisse dixit: vtinam iã
nõ sit experienda illius audacia que perfecte cognita.
Non faciam Pithias. bene & moraliter appositum Pi
thias. Non pol credo Cherea nisi commissum non erit
ioculariter vt ille Pithias dixit: ita hec Cherea. Quĩ
Pithias. Iterum nomen vultuose est additũ: quin pro
immo. Neq; pol seruãdum tibi quicquid dare ausim,
totum & gesticu'ose: vt puellam cum adolescẽtulo fa
bulari videas. Adest optime ipse frater. optime oppo
tune: & nõ est additum cuius frater: vtpote in re mani
festa. No'o me in via: cum. h. v. v. subtiliter adolescẽs
quia nihil profecerat dicendo q; percupio: inuenit cau
sam qua tandem ingredi possit. Quamobrem tandem
pro tamen: interrogacio hec increpacionem contin&
impudentissimi facti. An quia pud&. hec interroga
cio irrisionis plena est in eum quem nihil pud&: id ip
sũ hoc veluti molesto vultu dicitur: adeo vt imitetur
dictum vultumq; eius Pithias. Virgo vero, ironicos:
nam ironia est: vt egregiam vero laudem, Virgo, qua
si que minime pudicicie statum: ac verecundiam virgi
nalis veneretur. I pre sequar, manifestum est cur Me
retrix docta capiendorum iuuenum preire velit Che
ream in consequendo ipsa sit tardior. vult. n. liberum
sine arbitris cum puella esse colloquium: & licitũ amo
rem: nisi forte putamus Terencium hec sine causa fe
cisse qui fuit artificiosissimus poeta: nam neq; ipsa in
greditur cũ Cherea: neq; ingredi simul ꝓmittit Phe
driam. Tu istic mane vt Chremem introducas. Pithi
as relicta est ob multas causas: & in primis vt possit
ꝓ eã delusq; Parmeno pauore suo sene cõpellere igredi

ad meretricē: & presentē fieri ad ꝯfirmādas nupcias.

q Vidquid venire in mentem. In hoc loco cogitantis disputacō est apud se ipsam Pithie q̄te nus Parmenonem dolo possit vlcisci. Quidnā. Sic Cicero que nam. quidnam referam. qui: quomodo: vel vt Qui hūc. s. n. pprie supposuit: nam vt subduci dicunē q̄ nolumus admittere: ita supponi que desideram9. Sic Plautus. huic supponitur. hic. s. hircus vnctus nauctra. Mone vero nutrix. vero pro interiectione posuit stomachantis. Video sed nihil promoues: hīc est illud Virgilianum. Illa gradum celerans studio properabat anili. s. non re celerabat: sed studio. promoues proficis Amabo quid agit. cognoscit ne exhibitum spectatori est. quid post scenam geratur. i. agnicō puelle. At me moriter plus intulit quam interrogabatur: nam magna sunt signa in quibus anilis memoria nō erat. at me moriter. responsionis breuitas attulit compendium p quirenti ne plura interrogar&. Nam illi faueo virgini: q. d. illi faueo non Cheree: & simul causa est cur illum vlcisci cupiat: quia. s. multum illi fau&. Virū bonum: ironia. Eccum Parmenonem incedere video: res odio dignior nouitate. s. incessus. Vide vt ociosus siet. inuid& illi securitatem: quem sollicitum redditura ē nō. n. vlla alia erit vindicta post preter istam. vide vt ociosus siet: vultu dicit: & gestu eum esse securum: & mire poeta letum describit: vt repente ostendat commotum esse. Si diis placet. proprium est exclamantis in dignitate alicuius rei. Spero me habere probabitu ram aut spero pro credo more suo Meo modo ideſt vt volo. Ibo intro vt de. c. c. s. eleganter defatigare parmenonē nō necessariū putat: sz ex occasiōe. Nā post eū dicit se ire ītro: exitura aut vt ipsū ī timorē coniciat.

r Euiso quidnam Cheree. b. r. g. q. s. a. v. t. Astu: pro astute: modo aduerbium est: alias no-

men: vt iam ī astu venit. Dii vestram fidem. modo nō
inuocantis est sed admirantis: & est figura per
facta: nam vt alias omittam q ei amorem dicit: cū di-
cere deber &: quod ei amorem & difficilimū & cari-
simum confeci. primo quasi oblitus dicti sū pioris tran
sit ad virginem: deinde addit causam ex abundanti: q
dixisset amorē confeci: posset intelligi cōfeci: expedi
ui: perfeci: ast vero virginem cōfeci: quid intelligim?
nisi hoc vnum: q insultantur Parmenonem confecta
virgine: q. d. superatam atq; deuictam. Nam proprie
hoc verbū conuenit gladiatoribus bis qui grauissimis
vulneribus occubuerunt. Sic Cicero in Catilinā. Gla
diatori illi confecto & saucio conuenit: ergo seruilib⁹
verbis vsus iocose vernaliter iactanti rem confectam
esse in puella virgine: & non exibere Cherec damnū:
vt negocium a meretrice auara. Virginem quam ama
bat. apositopesis secunda difficilimum quia virginem
quam amabat: carissimū quia a Meretrice auara. Id
vero est. vero nisi ornatū esset nihil significar &. Pal
marium. palma dignum. Quomodo. a. m. v. e. p. n. op
time nō Meretricis dixit: sed pocius meretriciū. Ma
ture. cito & ante tempus. Vt cum cognouerit: suauit
non nouerit: sed cognouerit dixit: quod ē plenum per-
spicacie. Vt cū cogno. bene addidit fere. n. cito cog-
nouisse obfuit: sed id ad illecebram fuit q cognotus ē
cito. Que dum foris sunt. s. apud amantes. s. & videt
nihil mundius: bene videtur non. n. sunt. Videtur. m
v. e. q. n. c. bona varietas: nam hec omnia p magis ad
uerbium profert: nec omnia per comparatiuū gradū:
nec magis. t. q. n. m. e. More suo ne dicer & composi
tiuus: aut elegancius: vt supra hic nemo fuit minus ī
eptus magis seuerus. Que cum amatore suo cum coe-
nant. Vnum cum prepositio: alterum coniunctio & dī
hec figura liptotes Liguriūt secundū
grecos suaue intelligitur. Ligurire dicitur q elegant

& more senũ multo fastidio suauiora quecp degustat. Harum videre ingluuiẽ ordo erat. harũ videre ingluuiem sordes inopiam: quam inhoneste sint domi. i. cũ sole sint: vt ignote atcp auide cibi que cum foris sũt cenant. s. quo pacto ex iure compositum: aut deest madidum: aut maceratum: aut emollitum: nam apparẽ & sordidum eis & quasi acre vt durus vtcp panis qui ex iure hesterno sit comedendus. Cui contrarium Salustius fuit de deliciis Militum loquens panes. n. in dies mercari inquit. Ex iure hesterno panem atrum vocat: hoc est vt quidam volunt ex antiquitate muscidũ quasi panem miscidum hesterno iure accipiẽtes diglutiũt. Ego pol te pro istis dictis & factis. v. s. miro artificõ Poete & ab inicio non placatur Pithias: nec ĩ gẽcias redit Cheree vt insuper: nunc mire a Parmenone irritatur magis: vt per eam Parmeno terreatur & pẽ Parmenonem ingredi ad Thaiden cogatur senex: & demum per senem nupcie confirmentur. hec ergo artificibo & eruditis: cetera spectatoribo poeta exhib&

PROH deum fidem facinꝰ fœdum. Vim magnam ostendit: deorum implorans fidem: quasi in hoc negocio nihil prosit humanum consilium. Proh deum fidem. simulata perturbacõne sui Parmenonem terr& Pithias. Proh deum fidem. hec singula pronũciauda sunt pauido & attonito vultu: fœdum crudele. Sal. fedi oculi. O infelicem adolescentulum. plus ẽ miseriam adolescentis dicere Pithiam quam irasci ei O sceleſtum Parmenonem. vt verba sunt: periit ꝓfecto miser adolescens: cum ĩ eodem peccato irascitẽ Parmenoni Pithias non Cheree. Miser& me. hec omnia quasi secum loquit̃: & fingit se nescire cp assistat Parmeno. Que futura exempla dicunt in eum indigna: gẽnes pene que possunt ceteris documento esse exempla dicũtur. Que. s. d. i. e. modo per indigna fœda: crude

liaq; significat: vt atq; illi miserũ: vt que illic turba ẽ: an que loquitur: an que ostendat ex vultu ac dictis: ſ; appar& vultus Pithie turbã dicere: vt ĩ andria. Quid nam. p. e. v. Vereor quid ſiet. o. v. ſ. n. q. b. t. t. a. Rogitas. audaciſſime totum hoc terribile eſt in geſtu ac vultu Pithie ac nimis vſitatum & femininũ perdidiſti iſtum quem adduxiſti pro eunucho. artificioſe non accuſat quid peccauerit aduerſus Thaidẽ quaſi ex pena adoleſcentis plus doleat quam ſibi iraſcatur Parmeno. Dum ſtudes. d. v. n. bene ſtudes: dare: neq;. n. deciſti. Quid ita. deeſt dicis: vt ſit quid ita dicis. Scine am ciuem hinc eſſe: eam abũdat quemadmodum ſuꝑ. quam amabat virginem eam confeci ſine moleſtia. & fratrem eius eſſe apprime nobilem: hec ad terrorem: & graciam aucta ſunt. Nam primo virginem poſuit: poſt ciuem: ad vltimum nobilis ſororem. Neſcio. perꝫbatur Parmeno: nec negare potuit: nec conſentire volebat: ſed quaſi defenſionis loco dixit neſcio. Atqui ſic inuenta eſt. facile eſt vt credat quod neſciat: ergo Pithias non laborat vt ſuadeat ciuem eſſe. Atqui ſic ĩuẽta eſt: magnum bonorem incutit audienti: nõ accuſando: ſed miſerando Cheream. Fratri violentiſſimꝰ: hoc ĩuentum eſt quod daretur ad nobilem. Colligauit primo eum, mira tarditas ad torquẽdum Parmenonem. ſimul eciam relictus ad ſuccurrendum locus. Atq; eq dem hortãte ne id facer& Thaide: adeo violẽtiſſimꝰ: & recte hoc additum ne ſper& auxilium de Thaide. Nunc minatur ipſe. minatur vt ſuccurri poſſit ei qui non ſit paſſus. minatur porro ſe ſe deeſt facturum: qđ moechis ſol&: deeſt fieri. Quid ita tantum ẽ niſus calide Pithias. hũc dicit violẽtum: & tamen iniuſtũ audacemq; dici non patitur: ſed defendit vt magis terreat Parmenonẽ. In domo meretricis deprehẽdi quẽq; cauſa finaꝫ virginem ciuem apud meretricẽ viciauit: mercedem offert: petitur ad ſupplicium. Neſcio. quã

astute dixit nescio: ne laboras ad contradicendū amit
ter& fidem simplicis persone: ac vera dicentis. vult e
ni magis nuncii officio fungi quam persuadentis. Di
co. edico vobis vt supra vbi queram. v. i. dico ti
bi Pithias. edico omnibo tuis: ergo ad vniuersos vtrū
q; refertur: & dico & edico. Obsecro an is est ꝙ insul
tantis: vt i Porminone. Hoccine eras: nam sciebat eū
esse: nunquam in illum Thais fieri vim sinat: quam be
ne prouid& Pithias: que eqdem. o. n. n. s. i. t. neq; il
li prosit & tu pereas: totū hoc ad id adidit vt senex
intromittatur ad confirmādas nupcias: sed poeta hoc
agit persone nesciunt. Quid ve incipiam: pficimus me
diocra: incipimus ingentia. Ecce autem video rure re
deuntem senem: eboragii est administracio: vt oppor
tune in proscenium. Dicam huic an non ꝙ ñ esset ve
risimile nisi dubitasset. Quid enī ad Chereā pertin&:
si quid ad ipsum pertin& dubitat. Scio paratū sed ne
cesse est. hec causa dubitandi fuit: q; hic Parmenonis
illic adolescentis periculum cernit. Sapis. sapis dicit
non videns quid futurum sit: sed tame derisisse conte
ta. Sed necesse est me huic dicere subaudiendum est:
vt sit: sed necesse est dicere: & asindetō referēdum ē:
q; sequitur enim propterea: vel quid tale.

e X meo ꝓpinquo rure hoc capio commodi. An
notandum quod huius senis nome apud Tere
rencium non est: apud Menandrum simō dicitur. Ex
meo propinquo rure hoc capio commodi: firmatur sta
tus mentis trepidantis senis vt appareat quam inopi
nato male omne fieri possit q; ipsum superius ecia Pa
menonem seruatum est. In paratis. n. mentibus mala
maiora sunt: ergo nunc tā ociosus incedit senex: vt ne
q; mores increp&: nec quicquam suspicetur mali: sed
agat gcias ꝓxime ville: cui9 beneficō nō sit qd i vrbe
ageret filii: & nūc adest vbi opus poeta: & vide hanc

causam fuisse: cur nō ad villā diuerterit: cū omnes vil las comicas suburbanas esse: cōmoditatē ipsam nūc ex plicat & oñdit. Neq; agri neq; vrbis odiū me nūq; pci pit. Tragicꝰ apparatꝰ delicias memorat q picula cog nituꝝ est. Odiū me nūquā pcipit: fastidiū ex abūdā cia ē. Vbi sacietas cepit: suffecerāt ad hāc sentēcia du o superiores ii versus: sed energia ē senilis eloquii: face ti: & garruli. Simul cōmitto. mira breuitate duas res explicuit: simul vbi sacietas ē: deest nā: vt sit nā vbi so cietas cepit fieri: & cœpit: p cœpit. sacietas odiū ab eo quod p̄cedit id quod seq̄t. Sed ē ne noster ille Par meno. e. c. i. e. & dubitauit & firmauit pꝰea: vtpote se nex viso iā lāguido atq; ocul' etate defessis. Quē pstolare Parmeno s' inq̄t noue ñ cui pstolarē: s; quē dixit: alit' Tullius qui tibi ad foꝝ aureliū pstolarētur. Prestolari ē pstolasse & apparere: hoc ē obsequi. Quis hō ē s' q̄re quis hō cū p̄uiderit veniētē: vtꝝ nō vult videri p uidisse: neqd fallacie passe videat. sic & ī Andria. q̄si de inprouiso. r. ad. a. vel quia pturbat examinatꝰ: qui dū quid apud Thaidē gerat auscult& ñ vid& senē p pius accedere quē longe viderat: an vero iccirco hoc fingit qa q̄d pabat dicere de Cherea: postq; cōminus vētū ē: nō aud& loqui. Lingua her& metu. Virg. Et vox faucibꝰ hesit. Quid trepidas s' instādū est seni ad audiēda q̄ de facili nūq; fateret Parmeno. Satī salue. salue integrae: recte: cōmode: Plautꝰ ī trinūmo. bene uoles tuꝰ atq; amicꝰ. Satī salue dic mihi: nūc aduerbi ū ē: pducta ē. e. sra. Sal'. inde ortꝰ sermo pcōtātibus vtꝝq;. Satī salue. quā gti ducibꝰ suis quātis familiari bus copiis agerent. Here p̄mū te arbitri id q̄d res est veli: q; āte narracō; cfirmacō inducit cē morē & pcep ta ē: s; merito qa pturbatꝰ ē hic& simul vt ñ posset di cere. Quicqd buiꝰ factū ē. absolute vt supꝝ & qcqd bu ius feci: causa virgis feci: aut deest rei: vt sit buiꝰ rei. Stomachose. Quid interrogat. qs. n. āte crimē quam

obiiciatur: aut ꝓponatur neg& ſ' Recte. ſane. i. docte
Terẽci9 ipſe ſe reꝑhẽdit: nõ ordine faſtũ ẽ ꝓtimore &
ɔſciẽcia. Emit quẽdã fratẽ eunuchũ. Vide narracõ3 a
neceſſariis & vrgẽtibus cœptã: nã ſe ꝓtinere niſi quod
rei ɔdicio cogit fateri. Emit inqt eunuchũ: quẽ dono
huic dar&: nõ dixit cui dono dar&: alt ab amoris mẽ
ciõe cœpiſſẽt: deinde quẽdã ſignificat:
huic more ſuo dixit: pociuſquã meretrici: qui eciã int
rogat9 Thaidi poci9 dictur9 ẽ: q̃ vt nomẽ dicat: quo
offendit̃ ſenex: eunuchi eciã ſoli9 mẽcio neceſſaria eſt:
quia dictur9 ẽ ꝓ eunucho deductũ Chereã. Actũ ẽ.
deſperãtis verbũ. Quãdã fidicinã: extenuacõ ẽminis
ẽ: quod virginẽ quod ciuẽ viciauerit. Tũ quãdã fidi
cinã. mire & neceſſario variauit: ille emit vt eunuchũ
mittat ad Thaidẽ. ℞ amat vt deduci ſe ꝓ eunucho ve
lit. Hẽ quid amat. hec ſingula ꝓnũciãda ſũt: vt ſtupo
rẽ nimie indignacõis oſtẽdat. An ſcit ille iã quid mẽ
trix ſi&: quia fidicina meretx ẽ. An ĩ aſtu veit. ĩ aſtu
ĩ vrbẽ de pireeo. an ĩ aſtu venit. ſic Athenienſes voca
bant vrbẽ ſuã: vnde ipſi incole vocãtur. Aliud ex
alio malũ. hoc ſeparati dixit ſenex fixis ĩ Parmenonẽ
ocul'. Here ne me ſpectes. impulſore me nõ fecit ipſũ
accuſat ɔſciẽcia. nõ. n. quod leui9 ẽ dixit me ſciẽte cũ
pl9 inferat me impulſore. Ego te furcifer ſi viuo. mo
do omnis ſciuicia comica aut ĩ cõmutacõe ẽ: aut ĩ appa
ratu verboꝝ. Si viuo. apoſopeſis: te vlciſcar: quia ne
ceſſario ſequit̃. Sed iſtuc quicquid ẽ. inuẽta cauſa cur
ſupplicia differanẽ: donec vxorẽ ducat Cherea: & ipſe
purg& Parmenonẽ. ſecũdũ argumẽta que ſibi ipſe ꝓ
ſpexit iuſſũ coactuq; feciſſe & imperio herilis filii ſui
Cheree. ſ. Is ꝓ eunucho ad Thaidẽ hãc deduct9 ẽ. Vn
de ductor ipſe ſcelerat9. Pro eunuchon. ñ introgat ſ3
exborreſcit. Hũc ꝓ mœcho p9ea. bene ſtuduit Terẽ.
ꝓ bis numero dicere: & ꝓ eunucho & ꝓ mœcho q̃ſi ex
cuſans dixit. Nã vere ĩ virginẽ atticã ñ ꝓ eunucho ſ3

mœchus. Sic ē. hūc ꝓ mœcho p9ea. bene vtꝝq; quia neq; eunuch9 ē qui viciauit virginē: neq; mœchus qui ī domo meretcia: & specta q̄ oratorie trāstulerit mēci onē viciate virginis. Pro mœcho inqt: vt culpā Cheree sub meretcis accusacōe celar&. Hūc ꝓ mœcho. bene totū ꝓ qa neq; eunuch9 q ephebꝫ: neq; adult q amator. Comp̄hēdere. i. e. c. quo dicto vim ingentē inferri significat Cheree. Comp̄hēdere significat strictū aliquē ī facinore dep̄hēsū. Audaciā meretcum specta. maior ēphasis accusacōnis ē: ꝑ pluralē numeꝝ q̄ singularē. sic alibi ā poci9 ita me ꝯparē nō ꝑpeti meretcum ꝯtumelias. audaciā meretcū oratorie auertit irā senis a se & a Cherea: atq; deriuat ī meretcē. Nūqd ē aliud mali dāniue. bene introgat quia oīs inuit9 seru9 dicere videbat: cū & dānū malū sit de ꝓximo collatū: discernit & dānū ad ēpcōꝫ eunuchi: & malū ad ꝯp̄hēsum ptin& & ꝯstrictū Chereā. Cesso huc intro irrūpe ī tā tā formidinē coniect9 ē senex: vt nō miremur ꝙ tā cito nupcias firm&: & ephebi & virginis q̄uis honeste tamē qa ex ingēti metu: vl' indigno matrimonio filii vitā pacisci vell&. Nō dubiū qui mihi magnū malum hac re si&. Suaue ē nescire ꝑsonas qd agat poeta. Ita nō piclitatur9 Parmeno. Nisi qa necesse fuit hoc facere: necesse ē nomē. Nā necessus: necessis: & necessitas & necessū lectū ē. Id gaudeo. s. vt succurat Cheree piclitāti. Propt me. pl9 dixit q̄ si ꝑ me dicer&. Hisce aliqd meretcibꝫ: nō adolescētibꝫ: & itē pluralit suo more. vt audaciā meretcū specta: & nō ꝑpeti meritcū cōtumelias: nā iā diu aliq̄ causam querebat senex: nota causam ꝓ occasiōꝫ. Quāobrē aliqd īsigne facer&. Manifesti9 hoc Menāder explicat: iāprid infestū meretci senē: p9 corruptū ab ea Phedria: nūc demū se inuēta occasione vindicatuꝝ. Quāobrē. q̄uis dixisset causam ītulit: q̄obrē insigne aliqd magnū & nobile faci9 factur9 dixit. Nūc repit. ꝓuerbiū ī eos q ipsi se ꝓdūt

qa ſenex ñ facile capeť: niſi emitter& vocẽ noctu.

Vnq̃ edepol qcq̃ tã diu. Pithias egrediť ve-
n luti irriſura Parmenõ3 vt ipſa putat: egredi
autẽ a poeta cogiť vt doceat populũ qd int9 e
gerit ſenex: ergo pſona cachinãs ĩducit q̃rẽs Parme-
nonẽ: aſpectuq; ei9 ob nimiũ riſũ vix loq̃ poſſe. nũq̃ e
depol qcq̃. Raꝝ ẽ euenire qd veľ: & q̃d maxĩe veľ id
raꝝ magis. Intro ad nos veĩt errãs ñ gr̃ſſu ẽrãs nc via
ſ3 aĩo & opĩone Mihi ſole ridicľe fuit ſole regľarit dr̃
ſoli ñ recte ſ3 ãtiq. vt alibi. h° ipſa ĩ itĩere altere dũ nã
rat forte audiui. Quid hoc aũt ẽ. ridẽtẽ minať Parme
no. Nũc id ꝓdeo. ꝓpť id. Quid rides. ꝑgĩ. ex hui9 vẽ
bis oſtẽdit q̃ mnltũ rideat petulãs puella. Perii. ꝓpe
hoc verbũ ẽ aptũ q̃ſi ſit laſſa ridẽdo. Nũq̃ pol homẽ3
ſtulciorẽ vidi. Rogitas? q̃ſi narratura videbať: & re
deiit ad inſultacõ3. Quos ludos p̃bueris. ex errore &
metu nimio ſenis credẽtis ɔſtrictũ filiũ ſe offenſuꝝ in
domo meretcis. At eciã p̃mo callidũ ac diſertũ credi
di. Hec oĩa ſic ĩ ſcena ꝓnũciãda ſũt: vt riſu intrũpi vẽ
ba puelle videãť: maioriſq; inſultacõis eſſe: ſi is quẽ fa
tigata riſu ẽ iteꝝ dicat: ſe ãte de illo multũ riſiſſe q ili
co crediderit: nõ aũt hoc id dicit ꝙ ꝑſone ſue fidẽ de
rog&: ſ3 ꝙ res ĩcredibiľ fuerit: q̃ illi ꝑſuaſerit aut ĉte
ſi credẽdũ fuerit nõ autẽ ſtatĩ: neq; exaĩata: neq; facta
rei ɔgnicõe. Ilico ne. c. obiurgacõ de tpe. An nõ peni
tebat flagicii illud q̃d ſup̃ a ſtulto: hoc q̃d nũc dicit a
malo fieri potuit. Illud ab imprudẽte. hoc q̃d pei9 ẽ a
ſciẽte. An nõ peĩtebat. f. paꝝ videbať: ipſe alibi. Quã
tũ hic ope. f. p. Plaut9 ĩ truculẽto. penit& ne te ꝙ an
cillã ſolã nimis erũpe. Ni miſeꝝ inſup. p. in. duo obii-
cit: vnũ q̃d male ɔſuluerit: alteꝝ q̃d male ꝓdiderit ɔſi
lia ſua: & bene indicaris nã indiciũ dr̃ ei9 q vna pec-
cauerit. Nã qd illi animi credis tũ fuiſſe: adoleſcẽti. ſ.
Ibi miſeꝝ eciã. i. p. i. ad inuidiã Parmenoĩs: miſeꝝ di
cit adoleſcẽtẽ: eo mõ q̃ iuno accuſans venerem ait. An

miseros q troas. a. o. Sic. n. agim9: cũ ab his q falso
rei sũt ĩ auctores culpã sceleris remouem9. Quid ẽ iã
scis te piisse. hoc ñ stupẽtib9 ac culpã paciẽtib9 dicit.
Hẽ qd dixti pessima. nũc demũ ĩtelligit Parmẽo se eẽ
delusũ. Eciã rides. appar& eã ex hui9 stomacho vehe
mẽti9 cachĩnare. Hos irridere. hos supbi9 dixit: q̃ si
dicer& me. Si qđ istuc ĩpune subaudit tamẽ ni-
miũ. Verꝫ. irridẽtis introgacõ. Sed ĩ diẽ istuc Parme
no ẽ fortasse ĩ lõgã dilacõ3: vnde dilacõ ẽ dicta diei ꝓ-
lacõ. Tu iã pẽdeb. iã nimiã velocitatẽ significat. deno
bilitas fla. duas res significat simul: & cogis flagicia
facere: & faciẽtẽ indicas. Vtq̃ exẽpla ĩ te edẽt. noua
ac merita tormẽta: q̃ ꝓ exẽpl narrãt: aut q̃ documen
ta sint ceteris ne delinquãt exẽpla dicũt: & edẽt & e-
dit legit: si edẽt figuratũ ẽ: si ed& recte: & plus est e
d& q̃ dabit. Null9 sũ. hoc secũ Parmẽo. Hic ꝓ illo ti-
bi munere honos ẽ habit9: ab eo & ꝓ mune
re & honos q rumigerul ꝑberi sol&. Egom& meo iu
dicõ miser: q̃si soror. ꝓpũ soricũ ẽ vl stridere clari9 q̃
mures: vel strepere magis cũ obrodũt friuola: ad quã
vocẽ multi se intẽdẽtes: q̃uis ꝑ tenebras noctis trãsfi
gũt eos. Plaut9. Cõfessorẽ te faciã soriciã veĩa q̃si so-
rex. hodie pii. qa latere potuit nec occidi si tacer3.

q Vid nũc: q̃ spe: aut q̃ ꝯsilio huc im9. Remĩsce
re hũc esse q sup̃ militi dixerit de Thaide. Iã
dudũ te amat & rursus iã tibi hec aderit. s. v
& hĩc videb q̃s exit9 habeat assentacõ: nã idem militi
auctor fuit sũme despacõis. & anĩaduerte ꝙ sp a men
sa gnato inuit9 abstrahebat: nã & sup̃ cũ ad litẽ venit
ex verb thrasiõis maĩfestũ ẽ: & gnatonẽ inuitũ sequi
vbi dicit. nã ne ego ꝯtumeliã tã insignẽ. a. g. m. Mos
ẽ. & bene: vt q̃ spe: & q̃ ꝯsilio tãq̃ oĩa expẽtus: & nec
muneribꝰ g̃t9: nec t̃roribꝰ metuẽd9. Quid nũc q̃ spe. a
parasito intelligit qd agat miles: s3 ad hoc inducit int
rogare ip̃m militẽ vt popul9 audiat: q̃ ꝯsilio veniat ad

Thaidē. Quid nūc. q̄ spe. sūma despacō ē apud militē recōciliāde amice ad hoc vt eq̄ aīo ferat admitti Phedriam: dū ipse quoq; recipiat̄. nā ne vt erit fine fabl'e ɔtristand9. Quid inceptas Thraso: Incipere magnoꝝ facinoꝝ ē: & audacie. Vt Thaidi me dedā. post inductionē belli: & instructionē pugne qd sequat̄ nisi dedicō superatoꝝ? Et faciā quod iubeat. ꝓprie. Nā ī dedicōe victores iubēt Victi obsequunt̄. Qui minus quā Hercules. s. o. Hic Terēcius exp̄mit ɔsuetudinē in q̄ ignauis raciones criminū: & exēpla suppeditāt: nā sic & sup̄ de pirrho. Omphale. lidie regīa fuit: q̄ Hercule sibi seruiētē eciā ad lanificiū compulit: cū ipsa calathum & colū cultusq; femineos cū sagittis & claua leonisq; tegmine mutasset. Seruiuit Hercules. Omphale subaudit̄: & ego seruiam Thaidi. Vtinā ɔmittigari tibi videā sandalio caput. ɔmittigari ē tūdēdo dep̄mi atq; deponi Sādalio caput: plus dixit caput quā aliam partē corporis: vt alibi dicere: verberari & mire calci amēto caput. Perii qd hoc autē mali ē? Eunuchi habitu Cherea: sed virili confidēcia prosilit: & militē velut noui riuali terr& aspectu. Hūc ego nūquam videram: ideo Cheream miratur

Populares ecquis me viuit hodie fortūacior.

o Hic ꝑsona Cheree ē feruēs gaudio vt adolescentuli ē in ꝓsperis rebus. O populares non miꝝ si insane exultat nupciis: qui iādudum ob id solū q̄ viciauerat virginē letabat̄. Nemo hercule quidsuā & interrogauit & respōdit sibi. Nemo hercule quisq̄ parelcon terciū. Cui tā subito tot contingere bona: tā q̄litatis & tot quātitatis ē. Quid hic letus ē? Inuēta ꝑsona est ad quā gesta hec narrat Cherea: vt populus & miles instruat̄ quid intus gestū sit. Inuētor. inceptor: inuenire sapiētis ē: incipere audacis ꝑficere costātis: ergo plena laudacō ē: & cōstat hoc Chereā laudatiue dicere: nā in subditis solū consiliū attributurus ē

Parmeno. Scin me ĩ qbꝫ ſim gaudiis. Silleplis & nota: ſcin me: cũ ſufficer & ſcin: ergo me abũdat: & eſt figura Scis Pãphilã amicã meã. amatorie dixit meã vel pocius ſpõſam meã: vel quã amo. Inuẽtã. cognitã. Ciuẽ. deeſt eſſe. Scis ſpõſam mihi. deeſt & eſſe: & eſt ſpõſam nũc participiũ. Audin tu quid hic ait. hoc vultu mutato & turbato dixit. Amorẽ omnẽ in trãquillo bene in trãquillo: quia mari & tẽpeſtatibꝫ omnis amice mobilitas & inſtabilitas comparaẽ. Sic Horaciꝰ. Sĩplex mũdiciis. Heu quocies fidẽ mutatoſq; deos etas defluxerit equora uẽtis: & mutaẽ inſolẽs qui nunc te fruiẽ credulꝰ aurea & cetera. Thais ſe patri cõmẽdauit. i. c. e. f. hoc ẽ quod profuit Phedrie: quia vna eſt domus poſt Pãphile nupcias. In cliẽtelã: & fidem: clientelam: vt ameẽ: ĩ fidẽ vt defendaẽ. Fratris igiẽ tota eſt Thais. bñ tota: vt ne ex parte qdem ſit militis. Miles pelliẽ foras. ſunt gaudia ex noſtris bonis: ſunt gaudia ex aliozꝫ malis hoſtiũ aut inimicozꝫ: ergo vtrũq; genus gaudiozꝫ ꝓplexus eſt. Viſam domũ. bene domi queriẽ amator excluſus: nã neq; ruri: neq; in foro ẽ Perieri ꝑpetuo. quia illud periiſſe ſuꝑ tẽporale videbaẽ. Qui ego nũc. p. p. Hic iã militi neq; ſeruiẽdi amice vt appar & prebeẽ locus. Sine dubio opinor. qa nũc quis dicẽ ꝑpetuo periiſſe. Quid. n. opus hac excepcione ẽ. quãdo nemo ita perit: vt tẽporaliter pereat ſ & poſtea fiat nõ pdit9: ſ Correxit paraſitus ſtulti dictũ militis: nõ illũ ꝑpetuo ſed ſine dubio piiſſe opinari reſpondẽs. nõ ẽ. n. ꝟrium id opinor te piiſſe ſine dubio ꝑ certo piiſſe: ꝟfirmaẽ piiſſe miles: vt poſt tãta munera ex deſpato ſupplex: ex ſupplice paciens riualis exiſtat. Quid ꝺmemoreẽ primũ. Diaporeſis oratoria familiaris laudãtibꝰ. Cicero vnde igiẽ pocius incipiã: hoc autẽ fit vbi omnia & magna videẽ: & paria. Illũ q mihi dedit ꝺſiliũ ſ attribuunẽ pſonis cõſilia: facta: caſus & oracões: ergo hic laudaẽ cõſiliũ Parmenonis: factũ

Cheree: casus fortune: Idēq; euētus: oracō senis: illū q
mihi. d. c. Tria sūt inuita hominū. consilia: facta: suc-
cessus. Consiliū animi ē: Factū corporis: Successus fō
tune. Illū: Parmenonē. s. Que tot res tantas tā oppor
tune. i. c. n. bñ tot res. q. d. eunuchū pro quo ducere
tur ꝺmēdacionē virginis absencia meretricis: occasio
nē vicii inferēdi: patris interuētu nupciis. An mei pa
tris festiuitatē. ecia patri laus imptiēda ē: nā nō erat
transeundū festiuitatē: qua & festiuus amatori nō ob
stitit: quod ignouit vt facilis: vnde festiuitas ī dict-
is. facilitas vero ī animo & factis: festiuitatē leticia:
vt festiuus dies ē. Dii vestrā fidē. cito intuenit Phe-
dria vtpote q domi erat. Que narrauit. nimius affect
us ī vtranq; ptem defectus oracōis amat: ē ego eclip-
sis. deest. n. gaudeo. Satis credo. Sic dici nota agēti
bus sol&. Recte igit buic dicit cui fūt nupcie gaude
o: & ille sic respōd& vt amicis gtulantibus dec&. Sa
tis credo credo aūt ideo qa multi se se tigūt cōgtulari
cū inuideāt: gaudere eū doleāt. Mihi ista laudas. Mi
hi. s. gaudēti: amatorie huic & mihi ꝓnūciacōe iuuan
dū ē Perii quāto minus spei ē. t. m. a. Hic vero ē ardō
insuauissimus. Vt Virg. Formosū pastor coridon arde
bat alexin. d. d. & ꝓfecto sic & sapiētes spe maxīe ad
amorē cogunt. Stulti forma tantū. Obsecro gnato. ī
te spes ē. mire q̄si despatis oīb auxiliis: abiecta nimis
supplicacō inducit. Nā & obsecro & gnato id signifi-
cat: & ī te spes ē. Quid uis faciā. nō ē hoc interrogan
tis: ꝙ ostendētis nō esse quid faciat: ꝑcibus nihil mil
ti supest ꝑter ꝑcem vt victo & ꝑciū: vt diuiti. Nil igi
t aliud optat q̄ sic res eāt vt ꝑsona Thaidis cōuenire
possit. Precibo ꝑcio. afindeta: velut afflicta & lassa ꝓ
nūciāda fūt: ꝑcio. varie qa alibi dixit ꝑcario. Vt Che
reā. te Chereā vltimū genus beneficii ē & ī pte aliq̄
nō. n. pte dixit vt aequa intelligat. Tandē. & despā
tis ē & difficulter credētis. Tandē nō ē aduerbiū tē-

poris: ſz nūc ſaltē ſignificat. Noui te. deeſt pficere: ſz
vbiq; plura geſtu ſignificat miles: vtpote infātiſſimꝰ.
Difficile ē: vultu: & ꝓnūciacōe: aſſeueracōe firmāt ē
Si quid tibi collibitū ē. eclipſis: ſi quid: ꝓ ſi quidē col
libitū ē efficis. Quod vis donū a me pete. O donū p̄-
miū ē: & munus p̄miū: ſz donū p̄miū diis dat munꝰ p̄
miū hominib⁹: nā ſeparatī donū deoꝝ eſt: p̄miū viroꝝ
ē forciū: munus hoīm: & donū munuſq; tā ante factū
q̄ poſt factū dat: p̄miū nō niſi poſt factū ē: donū volū
tariū: p̄miū debet: omnia ergo ꝓnūciauit ꝓmo
donū: & ſic p̄miū q̄ſi vnā pātē oracōis. Quoduis donū
premiū. donū vt a largo hoīe: premiū vt a p̄claro faci
nore. Quoduis donū. p.a.o.i.o.f. donū optato ob q̄d
premiū accipias. Premiū a me optacō. totū miliariter
nā & optacō dicit & optari a militib⁹. Vt alibi Vir fō
tis opt& q volt& premiū. Si efficō boc vt mibi tua. d
te. p.a. pateat: ꝓpuerbiale ē p̄ſente abſente: vt ſurſū de
orſū: vltro citro: & cetera huiuſmodi: fanda infanda:
iuſta iniuſta: digna indigna: velit nolit: Inuocato vt ſit
loc⁹ ſemp inuocato ñvocato ſignificat: ī & aug&: &
minuit dict̄ō: inuocato male intelligit p̄cibus vocato
cū ſit ideſt eciā nō inuitādo: quin vltro venire
debeat ī ſuā domū. Do fidē. iuro ꝓfirmo: ſpōdeo. Ac
cingar. non qa difficile ē quod negauit ſup̄: ſz ſuis vo
tis paraſit⁹ adductus ē: conādū: ideo & accingar dix
it: ſic. n. dicimus ī magnis reb⁹ ſuſcipiēdis. Vt accin
gūt oēs operi. Saluete. ſupplex ſine gracia & ſine ti
more modo inimic⁹ & infeſtus. Tu fortaſſe q̄ facta h̄
ſint neſcis. boc totū ſupbe: ac minacit inqt adoleſcens
Scio ꝓpēdiū poete: ne rurſus eadē dicerent. Cōſpicō.
ꝓmune verbū ē ꝓſpicor. Vobis fretus. & boc ſtulte. qs
enī & riualibus & inimicis fretū ſe eſſe dicat: deinde
& vicioſa reſpōſio ē: niſi enī addideris ſū erit &
ſoloeciſmus ꝓueniēs loquēti impolito boī. Scī q; fret⁹
ē ab ea ſubaudiēdū ē. Miles edico. tibi h⁹ ꝓtumelioſe

& ꝓprie vt militi: miles inqt edico tibi. Si te ĩ platea offẽdero. hoc ẽ si vel casu inuenero: & ĩ platea inqt: ñ circa meretricis fores. Nihil ẽ ꝙ dicas. nihil ꝓ nõ: vt sit nõ ẽ quod dicas mihi. i. nihil ẽ q̃d dicas ꝓ vt dicas mihi: vt sit quod ꝓ vt: aut quod ꝓ qd dicas mihi. Cẽtum ẽ aũt sic veteres locutos esse: & aliũ querebã: aut aliũ ꝓ quendã posuit: vt sit quẽdã q̃rebã. i. aliquẽ aut aliũ hoc ẽ nõ quẽ tu putas hoc ẽ aliũ nõ Thaiden: sed si aliũ dicer&: neq; cõmode neq; loq̃reť: p̃ual& enĩ masculinũ gen9: peristi: ordo ẽ: p9q̃ ĩ platea hac offendero periisti. Eia. interdũ hortãtis ẽ: ergo nũc eia cõrectionẽ significat. Nõ cognosco genus vestrũ tã sup bũ. Locucõ ãnotãda: mire laudauit vt ꝑsuadere potuisset. Vestrũ tã supbũ. nõ vestrũ supbum. Vestꝝ supbum absolute: vt pol crito. a. o. ergo subaudiam9 vel ĩgeniũ: vel animũ: vel morẽ: vel institutũ. Prius audite paucis. mira insinuacõe agit: q nõ vt cõsenciãt: sed vt audiãt petit: & bñ prius quasi nõ obst& quo min9 faciãt q̃d velint. Tum deinde ꝙ attẽcõ3 excitat addidit paucis: deinde si plucuerit: facilius. n. flectiť cum q̃ nõ pugnamus vt cõsenciat. Prius audite qd fiduciã ostẽtat: ꝑsuasoriã rẽ dicturi. Audiamus. bñ nõ faciã9 s3 audiamus dixit: nã prima oratoris impetcõ ĩ mala causa ẽ audiri meruisse. Tu ꝯcede paululũ istuc thraso. thraso hoc ĩ bonã ptẽ accepit: & ideo par&: putat enĩ vel turpe esse si humilit preceť suo nomine seq; audiẽte parasitus: vel incongruũ sibi: si p̃sens agnacione laudeť: istuc Thraso: nõ ad se vocat s3 locũ ostendit q̃ abeat atq; cõcedat. Prĩcipio ego vos ambos. vid& neq; se odio haberi: neq; offendi animos audiẽciũ in militis nomine: hoc ergo oratorie: ꝓ eo homine in q̃ offendiť eũ ĩ q̃ nõ offendiť posuit me. Huius qcqd facio id facere maxĩe causa mea: deest rei: aut ẽ: vt sit me huius qcqd ẽ: q̃d facio id facere maxĩe causa mea. Hic a ꝑsona discessit: & rẽ nõ odiosam ꝓ odiosa posuit. i. pa

rasiticā: ꝑ emuli amore: & ɔmodo. Verꝝ si idē vob̄ pla
c&: multū attulit ad ꝑsuadendū: ñ esse ɔmodū militi
admitti: ſꝫ suū cōmodū & ipsoꝝ eē cōmodū. Vos ñ id
facere inscitia ē. oratorie & secundū insinuacōis p̄cep
ta sic dixit: nā remittēdo: & dubitādo magis flectit a
nimos q̄ꝫ si apte ac ꝑtinaciter asseuer&. Militē ego ri
ualē. r. c. artificiose satis semel intulit omne quod du
rū dictu ad ꝑsuadendū erat: nā q̄d militē & riualē dix
it ad eā rē val& vt magis admittēdus sit q̄ꝫ excluden
dus: & simul fiducia sic dicētis parat animos ad audi
ēda q̄ dic&. Militē ego riualē. r. c. Riuales dicuntur
emuli de mulieribꝫ: facta trāslacōe nominis a feris be
stiis q̄ siciētes cū ex eodē riuulo haustū petūt: ī p̄liū ɔ
t̄ se inuicē cōcitātur. Sic Cicero ꝑ Cel 10. Sin erit ex
illo fonte riualis inqt: & Homerus. C Censeo.
Vide virtutē poete: nō. n. dixit peto: ſꝫ censeo: tāq̄ꝫ il
lis modo cōsulat: neq̄ꝫ ꝑ milite agat. Militē ego riua
lē. Considera q̄ vultu hoc dicendū sit: & intelliges &
militē & riualē: & recipiēdū: & ego cēseo quāta signi
ficat. Nō. n. dixit thrasonē: ſꝫ militē: q̄d nomē ad stul
ticiā val&: nō sociū ſꝫ riualē: quod ostēdit quādo q̄dē
riualis ī meretrice capiēdus ē: hūc poci9 eligēdū non
excludendū ſꝫ recipiendū dixit: vt & ostēder& adeo
ꝓdesse vt eciā de industria retinēdus sit: non volo aut
rogo: sed censeo: vt cōsiliarius nō parasitus videat̄ loq
Nam ꝙ ego addidit nō dicto vsus est quo vti solent q
plus in negocio vidēt. nam sic ī Phorminone. Viris. c.
Que si in rē tuam intulerit: ego faciā sedulo: hunc dix
isse credo: ego amplius deliberandū cēseo. Cogita mo
do. Modo aut tātumodo significat: aut tēporis est ad
uerbiū: & simul incerta distincio ē & libēter & viuis
idest bonorū ciboꝝ est atq̄ꝫ edax. Suppeditare possit
sine sumptu tuo. Aut suppeditare: ꝑ suppeditari: aut
deest se. Vt accingunt omnes operi. Ad omnia hec op
portunus. nec magis ex vsu tuo nemo potest. Locucō

est ex negatiua tercia: vt agrum in his. r. m. n. p. m. n
h. ex vsu magis pro vtilior: & magis opportunus pro
opportunior. Nemo ē hoc ē opportun9. Hab& q̊d d&
vt diues: & dat nemo largius: vt liberalis. Fatuus est
Hoc est ex vsu suo: Insulsus sine sale & sapiēcia: aut si-
ne saltu & facilitate. Tardus inuenerem. s. c. Stertit
plus dixit quā dormit. Noctesq; diesq;. pl9 significat
quā si dicer& diebꝫ & noctibus. Vt hº ipso nomine ꝯ
siliarii auctoritas inesse videat̄. Fatuus. inepta loquēs
a fando fatuus dicit̄: inde fauni fatui: & nimphe fatu
e dicte sūt. Fatui igit̄ sūt qui verb̄ & dictis fatui sūt
Insulsi vero corde & animo. Tardus corpore: & mem
bris: quāquam & intellectu tardos vocamus qui stulti
sūt: sed melius ē sic intelligi: vt ea vicia videat̄ dicere
que inamabilē faciāt eciam diuitē largumq; amatorē:
nā aut verba comēdat: vt pend&q; iteꝝ narrātis ab o
re. Hic fatuus: vt sapiencia gratū facit. vt multa viri
virtus animo: & hinc insulsus ē. Sed mihi videt̄ fatu
um dicere tantum qui glorieť & blandiri amice nesci-
at. Insulsū qui non sit salax & cupidus coitus. Tardū
q non facile explic& venerem: q̄ res meretricibus odi
osa ē. Fatuus. i. insultus. Sunt q fatuū animo putant
Insulsū dictis: sed male. Nam fatui quoq; dii sunt: qui
& fauni dicuntur: & non stulti: sed multum fantes. i.
loquentes: fatuus est insulsus: hec que nunc addidit ñ
ex superioribus pendent: sed cum superiora vallāt plu
rimum. Nam quia diues & liberalis potuit ob esse ri-
ualibus. Hec omnia bona in Milite corrumpuntur: ꝙ
fatuus: ꝙ insulsus: & cetera que ipse persequitur. Fa-
tuus insulsus. Hec bene adduntur: quia dixit & hab&
quod d&: & dat nemo largi9: ad rem eam valebat vt
amaretur Miles a meretrice: & preponendus omnibꝫ
esset. Sed ingrata sunt mulieribus. maximeq; lasciuis
Hec omnia que subiicit fatuus & insulsus: hoc pro ac̄
uo viciorum cum quadam vultus improbabilitate pro

latum est: quo magis res ī medio posita esse videatur
Vbi velis. quando vel cum. Quid agim9 ? Inicium cō
sensionis dubitacio est eius qui negauerit. Hoc eciam
deest vel hab&: quod ego Parasitus scilic&: primum
puto: primum puto quasi Parasitus. Accipit hominē
accipit: pascit: inuitat. Vt illos porticibus Rex accipi
ebat in amplis. Nemo meli9. prorsus horum alterum
appar&: & alterum indicat copiam. Mirū nisi illo ho
mine. q. q. est. Eacete dixit adolescens rei parcus &
qui put& amorem sine damno esse oportere: quique
fefellerit meretricem non solum eiiciendum esse mili
tem: sed eciam quouis modo sustinendum ac perferen
dum Mirum enī illo. b. q. p. obtinuit parasit9 iam q̄d
negabatur: primo deliberatum: vt quid agimus: post
concessum: vt mirum. n. b. q. p. ac. mirum hoc inquit
eiusmodi est: vt eciam cum mala condicione paciendū
sit. Idem ego arbitror. Sane opus fuit consencōe pre-
cipue Phedrie cuius res agitur: nam ita & seruata p
sona est tarde consencientis amatoris. Recte facitis.
graciarum actio est. Vnum eciam vos oro. subtiliter
eciam Parasitus hic se adiūgit suasq; partes circa hos
agit. Satis diu iam hoc saxum voluo. Vide quēadmo
dum seruat se paulatim eciam ī eorum assentacionem
ex vituperacione militis. Hoc saxum. prouerbium in
eos qui in extricabili labore afflicti sunt: & bene saxū
de stulto milite ait: & seipsū sisiphum. phe. fecit. hoc
saxum voluo: velut sisiphus apud inferos. Vt meī ve
strum gregem iam laudat & nimis parasitus est: si re
corderis eundem dixisse: facete: lepide: laute. n. f. At
ego p istoc Pedria subaudiamus & sū hic: aliter nō vt
parasitus ait Phedria & tu Cherea ambos nominat q̄
si legibus paciscantur. Hunc comedendum: & cum ce
teris rebus summus: poeta eciam fidem ostendit ami
cicie parasitice: exemplo gnatonis de milite loquētis
hoc modo. Propino, facete sic dixit vt parasitus & vt

qui de eo conuiuio loqueretur dignus. Hec verba vlti
ma longi sermonis eiusmodi sūt: vt miles hec audiēs:
laudatum se esse & approbatum existim&. Vbi vis.
honorifice reuocat allegatū cum iniuria dicēdum. vbi
vis quia accede impatiuum erat: & vbi nisi quando i
tellexeris viciū ē. Isti te ignorabant. figura
ad vtrumq;. n. pertin&: & ad laudē & ad mores ostē
dit & hoc ambiguum. Secūdum facta & virtutes tu
as & hoc amphiuolum. Nam virtutes ironicos pro vi
ciis posuit vt nescis qui vir sis&: & ornatus esses ex tu
is virtutibo: facta & virtutes proprie militibus aseri
buntur. Facta et virtutes amarior est ironia in vicio
sos homines quam veritas. Nūquam eciam fui vsquā.
nunquam & locum & tempus significat: vsquam locū
magis: nunquam pro nō: & nunquam vsquam: pro nō
vsquam idest nusquam. Quin me omnes amarent: con
trarium superiori. quid est enim q; bene non fecerit
quicquam: si in illo est vt ametur. atticam eloquenciā
& hoc ironicos vt illa quae supra. atticam dicit verā
atq; germanam: quia exculcior eloquencia dicitur at
tica & summi oratores attici appellati sunt. Preter
missum est: & hoc anceps est intellectu gemino ad v
trunq;. Ite hac quo vocat parasitus: an ad meretricē:
an ad cœnam Militis vt promisit. Huc ego comendo
idest censeo. Ite hac comessatum ad militē vel ad Tha
idē. Si cœne interfuit merebx: quomodo post acta sūt
omnia: si mentio noctis non facta sit. Omnia post cœ
nam gesta sunt: & non completa per rixam cœna supe
fluit plurimum temporis ad agendum.

STORAX Non rediit hac nocte a cœna Aeschinus. Hec fabula Adelphi palliata vt ipsum indicat nomẽ: ex plurali numero: cum sit vna: ex masculino genere cum sit comœdia & greca lingua cum sit latina censeẽ. Potuit eam Terentius fratres dicere: Sed & greci nominis Euphoniam perderet: et preterea togata videretur: ad summum non statim intelligeretur Menandri esse: ꝙ Terentius in primis lectorem scire cupit: minus existimans laudis propria scribere ꝙ̃ greca transferre. Est igitur Menandri & a fratrum facto quibus argumentum nititur nomen accipit. huius tota actio cũ sit mixta ex vtroque genere vt fere Terentiane omnes preter Heautontimorumenon tamen maiori ex pte motoria est. Nam statarios locos ppaucos habet: prodest autẽ & delectat actu & stilo: In hac prime partes sunt vt quidam putant Demee vt quidam Syri. quod si est vt primas Syrus habeat. secundo de Demee erũt. tercie Mitionis. et sic deinceps. quãquam eciam sunt qui putant primas Mitioni dandas. secundas Syro. tercias Demee. Nam quod ait Terentius. Senes qui primi venient. non ad partes quas dicimus: sed ad ordinem pertinent exeuntium personarum. Hoc eciam vt cetera huiusmodi poemata quinq; actus habeãt: necesse est choris diuisis a grecis poetis quod & si retinendi causa iã inconditi spectatoris minime distinguunt latini comici metuẽtes. s. ne quis fastidiosus finito actu velut admonitus abeundi relique comœdie fiat contemptor & surgat: tamẽ a doctis veteribus discreti atque disiuncti sũt vt mox aperiem⁹ post argumenti narracionem. In hac prologus aliquãto senior inducitur: qui magis eciam in se purgãdo ꝙ̃ in aduersariis ledẽdis est occupat⁹. Prothesis est turbulenta. Epitasis clamosa. Catastrophos lenis: quarũ partium rationem diligentius in principio ꝓposuim⁹

cum de Cōœdia quedam diceremus. Hec ſane acta
eſt ludis ſcenicis funebribus. L. Aemilii pauli agenti
bus. L. ambinio &. L. qui cum ſuis gregibus eciā ta
men perſonati agebant modulata eſt autem tibiis dex
tris. i. ludis ob ſeriam grauitatē: qua fere in omnibus
comœdiis vtimur. Hic poeta ſepe tamen mutatis per
ſcenam modis cantica mutauit: quod ſignificat titulꝰ
deuerbia ab biſtrionibus crebro pronuntiata ſūt quæ
ſignificantur. d. & m. litteris ſecundum perſonarum
nomina preſcriptis in eo loco vbi incipit ſcena. Anno
tandum ſane ꝙ hec fabula cum non habeat
hoc eſt perſonam quæ ad argumentum nihil attineat
queꝙ ſit aſſumpta extrinſecus vt eſt in Andria Soſia
Hanc dicunt ex Terentiinis ſecūdo loco actam etiam
cū rudi nomine pœte: itaque ſic pronuntiatā Adelphe
Terenti: non Terenti Adelphe: ꝙ adhuc magis de fa
bule nomine poeta: ꝙ de poete nomine fabula cōmen
datus. In hac quidem ſpectatur quid interſit inter ru
ſticam & vrbanam vitam: et inter aſperam & celibem
& veri mariti patriſque per adoptionem facti: quibus
prepoſitis ad exemplum vitanda perinde fugiēdaque
Terentius monſtrans artificis poete per totam fabu
lam obtinet laudem.

e X duobus atticis fratribus alter quidem De
mea nomine rus coluit vxorē duxit: filios ſu
ſcepit duos: Aeſchinum & Cteſiphonem. At
alter Mitio nomine vxorem nō duxit: & filios ꝓcrea
re noluit: ſed ſibi filium fratris Aeſchinum adoptauit
atque ita indulgenter eduxit a paruulo vt effuſe luxu
riatus adoleſcēs ad poſtremum ciuem Atticam virgi
nem viciaret captus amore eius. quo facto etiā matre
puelle pepegit nupcias eiuſdem quam viciauit: cumq;
rem geſtam ad patris a quo adoptatꝰ fuerat conſcien
ciam iam iamq; perlaturus eſſet: precibꝰ Cteſiphonis

fratris sui: qui cum apud durum patrem atq; agreste Demeam parcius atque arctius haberet impulsus est: & vt idem a lenone raperet meretrice: quo facto multiplici errore completur fabula. Nam Demea cū hoc ipso. i. cum Mitione litigabat: tanq; cum eo qui corruperit adolescente adoptatū in mores perditus. nesciēs sibi filium Ctesiphonem esse corruptum: eluditurq; a Syro & Mitione per totam fabulam: & matrem puelle iam decimo mense post raptum virginis: et exactis a puero mensibus credit sibiipsi rapuisse meretricem: quæ perturbatio cito in tranquillum redacta est. Nam re completa de vicio virginis: Mitio dat ciue Aeschino quam concupierat: eiusque matrem accipit. deprehenso vero Ctbesiphone in amorem meretricis: primo irascitur Demea: post lenitur: atq; habendea eius meretricis licentiam prebet. Primus actus hec continet Mitionis solius post verba: & post eiusdem & Demee iurgium. Secundus actus hec continet lenonis alterā rixam aduersus Aeschinum pro puella eiusdem apud Syrum querelas: leticiam Ctbesiphonis: obsessionem amice: & eiusdem graciarū actiones apud Aeschinū. Tercius actus hec continet, trepidacionem matris Sostrate & Cantbare nutricis ob parturientē Pamphilā viciatam ab Aeschino Cetam nunciantem domine sue per errorem: q; sibi rapuerit Ctesipho meretricem: reditum in scenam Demee eiusdemque cum Syro ludificante: consermocinacionem interuentum Egionis cum querela apud eundem Demeam de facto Aeschini & consolatione Sostrate. Quartus actus hec continet: Ctbesiphonis cum Syro colloquium per eum deluſi Demee: eiusdemque in scenam interuētum atque secūdum frustrationem per Syrum factum Mitionis cū egione sermonem: querelam Aeschini de rebus suis eiusdemq; cum Mitione patre facetissimam disceptacionem. Demee reditum in scenam ex errore in quem

eum coniecerat Syrus :& reuocatum cum fratre eiuſ
dem iurgium: proceſſionem in ſcenam temulenti Syri
Quintus actus hec continet. Deprehenſionem Cthe-
ſiphonis cum meretrice: tercium cum Mitione iurgi
um: Demee eiuſdemq; vite priſtine correptionem:&
per eum multa in comœdia noua: hoc eſt blandimentũ
circa Aeſchinum:& affabilitatem circa Getam. Conci
lia-ionem Syri & vxoris eius:& veniam circa Cthe-
ſiphonem: permiſſionemq; habendae meretricis. Ser-
uatur autem per totam fabulam mitis Mitio. Sceuus
Demea: Leno auarus. callidus Syrus. Timidus Cte-
ſipho: Liberalis Aeſchinus: Pauidæ mulieres: Grauis
Egio. In diuidendis actibus fabulæ identidem memi-
nerimus: primum paginæ dinumerationem neq; græ-
cos neque latinos ſeruaſſe: cum eius diſtributio huiuſ
modi racionem habeat: vt vbi attencior ſpectator eſſe
potuerit longior actus ſit: vbi faſtidioſior breuior atq;
cõſtrictior. Deinde eciam illud in eundem actũ poſſe
coniici & tres & quatuor ſcenas introeuntium atque
exeuntium perſonarũ. facta autẽ hec vna eſt de duabus
cauſis Adelphi Menandri: & cõmoriẽtibus difficilis.

Oſtquam Poeta ſuam ſenſit ſcripturam. Poſt
p quam. pro quoniam: cuius reciprocum: quoniã
pro poſtquam. Plautus in Aulularia. Quoniã
is moritur ita auido ingenio fuit. Poſtq; ſenſit. pro ſen
ſiſſe. ſcripturam ſuam. indifferenter omnis qui aliqd
ſcripſiſſet: ſcriptor a veteribus dicebatur. ab iniquis.
inimicis: vt ſaxis vinoſis iniquus. obſeruari. obſerua-
cio ad honorem refertur: vt obſeruat regem non, Sic
egiptus:&. i. l. n. p. q. a. m. b. o. Sed nunc obſeruari
captari ſignificat & audire. Obſeruari ergo & hono-
rari:& captari & audiri ſignificat. vt Plautus. Obſer
uat orare vt blande palpetur mulieri. obſeruari & ra
pere indeteriorem partem. varietas per genera verbo
rum & vtriq; ſentencie apte iungimus ſcripturam ſuã

Rapere in deteriorem partem. i. vicio dare: vituperare. indicio. mire de se expressit simplicitatem vera dicturus: cum indicaturum se dixit: non narraturum. & Indicio erit pro index erit indicio. De se indicatis qui de se volens aliquid: & alius eciam prodit: sed confitet qui de se tantum: & adhuc inuitus quidnam promulgat. Vos eritis iudices. bene: quia apud iudices iudicium profitentur qui accusatorem adiuuant. laude an vicio. medium infert: vt appareat si crimen non sit laudem debere esse. Synapotbiscontes diphili comœdia est. nec numeri nec genera respicienda sunt contra sententiam remq; ipsam. Eam cómorientes: Plautus fecit fabulam. apud grecos dramasi caput latino more fabula dicitur: cuius species sunt tragœdia. Comœdia togata. tabernaria: pretexta crepidata: atellana: mimos. Rythinonica. Integra Adolescens est diphili. s. quasi diceret. Quidã adolescens est qui lenoni eripuit meretricem. In prima fabula. hoc est in prima parte: vt dicimus in primis digitis. nõ enim aut secunda aut tercia fabula est. reliquit integram. cum aliam transferret. Sumpsit sibi. libere tulit: hoc ẽ non furatus est vt Sume pater. in Adelphis. latiue declinanit. Verbum de verbo expressum extulit. Hec approbatio est de greco esse sublatum: non de Plauto vt dicit Aduersarius. extulit. mire non dixit: transtulit: sed extulit: vt ornasse greca videatur latino stilo. Eam nos acturi Adelphos. s. nouam. veterem grecam esse itelligim9. furtum ne factum. hoc est vicio duci. an locum reprehensum. hoc est laudi duci. negligencia est. Plauti. s. cui. s. emulari nunc exoptat. Negligencia reprehensũ. retortum: resumptum. Nam quid isti dicunt. nam incipiendi vim habet modo: vt nam ego hanc macheram meam dico. Homines nobiles. vt. S. Affricanũ & Lelium sapientem. & Furium pilum. eum adiuuare. legitur & adiutare. Pacuuius in ebrese. adiuta mihi. assi

dueq; vna ſcribere. non ſic dicit aduerſare. Verum ora
torie hic crimen impingit. Qui nobis vniuerſis: & po
pulo placent. vniuerſis qui in ea cauea ſunt dicit. po
pulo qui etiam preerat theatro. i. vniuerſam vrbem.
In libello Scipionis. In ocio Furii pili. In negocio. ſ.
Lelii ſapientis. In agendo partem oſtendet
Hic enim iam ſenes accipiendi eſſent. ymo potius cete
re perſone. ſed ipſi ſenes in ſtatario charactere. partē
aperient: in motorio partem oſtendent. Nam duo agē
di ſunt principales modi. Motorius. Statarius: ex qui
bus ille tercius naſcitur qui dicitur mictos equanimi
tas fauor & propitius animus. & deeſt veſtra.

TORAX non rediit hac nocte. Nomina per
ſ ſonarum i comœdiis dumtaxat habere debēt
rationem & etymologiam. Enim abſurdū
eſt comicum apte argumenta confingere: vel nomen
perſone incongruum dare: vel offitium quod ſit a no
mine diuerſum. Hinc ſeruus fidelis parmeno. Infide
lis vel Syrus vel Geta vel miles Thraſo: vel Palemō.
Iuuenis Pamphilꝰ. Matrona mirina. & puer & ab o
dore Storax & a ludo & a geſticulatione Ciricus. &
item ſimilia in quibus ſummum poete vicium ſi quid
e contrario repugnans contrarium diuerſumq; protu
lerit: niſi per antiphraſim nomen impoſuit ioculariter
Vt Miſargirides in Plauto dicitur trapezita. & fere
hoc modo apud alios a poetis nomina componūtur de
ſcribēda per antiphraſim. quod deſignat Storax. Pri
me partes ſicut i prologo ipſe promiſit: a ſenibus agū
tur. quorum contencio ad argumenta relata vita aſpe
ra cum leni. & pater Comis cū ſeueriſſimo compatur.
Storax: ſtoracem vocauit non Aeſchinum quo tacēte
puerum. i. Aeſchinum abſentē credit. quia ſerui ado
leſcentibus preſtolant. vt in Andria obſeruabam ma
ne illorum ſeruulos venientes: aut abeuntes: ſed quia
fieri poterat vt domino abſente adeſſet Storax: cōmo

dissime adiecit. neq; seruulorum quisquam qui aduer
sum ierant quisquam. Storax non rediit hac nocte Ae
schinus. hoc alii interrogatiue: alii pronunciatiue pro
ferunt. sed magis pronunciatiue dicendum neq; seruu
lorum. propter Storacem. quem abesse non respondē
do intelleximus. Quid aduersum. proprie locutus est
nam aduersatores dicuntur. Ierant. producte pronun
ciando. quod nos addita. u. Iuerant dicimus. Tale est
illud Virgilii. Nos abiisse rati. Profecto hoc vere di
cunt. hoc absolute. nam addidit. Si absis vspiam abun
dat. aut deest profectus. aut quid tale. aut tibi vspiā
significat enim scilicet vspiam. & in loco & ad locum
Si absis vspiam. aut vbi si cesses. si absis. ad parentes
propicios. Si cesses ad vxorem iratam refert in deser
torem. Vxor: subaudiendū est dicit. Irata vxor. s. Que
in animo omne quod sentimus: aut cogitamus aut di
cimus vtrūque pro oratione est. Sed & illa
que in cogitacione est hec dicitur que in ver
bis est constituta: Vir. & multi iam mihi crudele ca
nebant Artificis scelus: & taciti ventura videbant. &
ipse alibi. Nūc si quis est qui hoc dicat. aut sic cogitet
Quam illa que parentes erudite. non addidit in quem
dicat scit nomina vxoris & parentum esse
vxor si cesses. quare non si absis. an quia iustius cessan
ti q̄ absenti succensemus? an quia irata vxor si cesses?
Aut te amare cogitat epexegesis cum aut te
te amari cogitat. aut minus peccati est amori proprio
cedere q̄ alieno amori obsequi nulla re impellente sine
vxore potare aut velle delicias: ergo auxesis ē nisi for
te hoc putamus dictum. aut te amare: aut
tete amari cogitat cum duo proposuerit alterū sūpsit
Nam cum dixisset quæ in te vxor dicit & quæ in ani
mo cogitat intulit aut te amari: & ego quia nō rediit
filius quæ cogito: aut amare cogitat aut a tete amari
quia te amare dixerat: cito intulit: quod certū

est. Aut te amari: & quia illud te dixerat hoc geminauit. & tete dixit tanquam significantius. Aut animo obsequi. Ego quia non rediit filius. plus est quod dixit ego: quã si diceret pater. Quæ cogito quibus & hoc sic pronuntiandum est vt horrere videatur ipse cogitacionem suam. Ego quia: non rediit filius: Anacolutbon: nõ enim pater dicit. Quibus nunc sollicitor rebus. hoc est q̃ malis & non vexor bonis. Ne autẽ illa serit. vide q̃ teneri sit amoris hic timor í iuuene presertim. Aut vspiam: vspiam & in loco & ad locũ significat. Ceciderit: aut perfregerit aliquid iungendum vt non solum ceciderit. sed eciam perfregerit hec sũt que sibi nemo euenire velit. Ne aut ille. a. a. u. c. nimium tenere amat qui hec in iuuene pertimescit. que circa infantulos cauere solent. Quẽquam ne hominẽ: sic dicim9 de ea re quam miramur fere ab omnibo fieri: Quam ipse est sibi: tanq̃ duo sint: sed hoc poete Comico licet. Atque hic ex me natus non est. quasi. d. ex me non est: sed sic afficior quod pater si genuissem. Ex me natus: quasi. d. nõ est meus: Sed ex fratre. hoc est omnino non alienus est. Is adeo transit ad argumentũ subtilissimus. Adeo: aut abundat. aut nimium significat. Vt in Eunucho. Adolescẽtem adeo nobilem. Ego hanc clementem vitam vrbanam Clementem vitam. figura ipsa. Vitam clemẽtem dicimus quæ clementes facit. Clemens autem est qui colit mentem. Atque ocium. i. vrbanum. Secutus sum. bene secut9 quasi magistram recte beatec̃ viuendi. et quod fortunatum isti putãt. r. s. qui celibem quasi celitem dicũt: & item greci apud quos sunt huiusmodi sentencie fortunatum isti putant me vtique vxorem nõ ducere: dicit autẽ Romanis id videri: quos spectatores habet Menander Quod fortunatum isti putant: quidam putãt sic pronuntiandum & quod fortunatũ isti putant vxorem: & hec bona & continuata locucio

est:et putant bene dicit is cui displicet aliena sentẽcia
Isti autem.i.hii qui a me dissenciunt. Vxorem nunq̃
habui.si non habeo dixisset: poterat videri habuisse.
Ruri agere vitam. Contra hec omnia suffecerat breui
tas: sed subiunxit fratris descriptionem vt verbis ip-
sis malam vite cõdicionem ostendat. Semper parce ac
duriter. semper licet ĩcertam distinctionem habeat: ta
men recte additum est:quia vel ruri agere voluptatis
est:vel parce ac duriter se habere virtutis:sed semper
ad vicium. Parce autem ad seruandum. Duriter vero
ad laborem referendum est. Ruri agere vitam semp
parce ac duriter se habere variauit vt in Andria. Vxo
rem duxit. recte duxit non ducere: semel enim hoc fe
cit Demea. Vxorem duxit:varie per modos discurrit
Vxorem duxit: adiuuandum pronũciacione est:ne sin
gula vtrinq̃ assecuti videantur. Nam sic in fine fabu-
le ait Demea: Vxorem duxi:quam ibi miseram vidi.
Nati filii:alia cura. Inde ego hunc maiorem adoptaui
mihi. mire inde subiungit cum personam sic pretule-
rit sic alibi e predonibo vnde emerat se audisse abrep
ta e.s. Inde ego: nunc vide pro ex quibus & mihi abun
dat & bene hũc dixit quia de ipso loquebatur. Eduxi
a paruulo quod nos educare dicimus. educere veteres
dicebant:vt educet filuis regem regumq̃ parentem
Habui. amaui pro meo:& cum multa dicuntur hoc so
lum verum est habui. credidi. duxi. existimaui: vt ali
bi semper eius dicta est hec atque habita soror:sic ita
q̃ habeantur: dicantur. & ergo pro meo subaudiendũ
est bis. vt habui pro meo. & amaui pro meo. In eo me
oblecto solum.i.c.m. Absolute vtrunq̃ & in eo & so-
lum. In eo: quasi in ea re. Solum id mihi carum: plus
significat q̃ si diceret:solus is est carus mihi. In eo me
oblecto:noue dixit:pro eo me oblecto. Eacio sedulo. se
cus a dolo.i.sine dolo & impense. Ille vt faciat item si-
militer:Contra vicissim. Plautus vt illa illum. Contra.

qui ē amoris cultor optim9. Do: p̄termitto do sūptū: pretermitto delicta. Non necesse habeo omnia pro. m. i. a. & scilic& non necesse est patrem sceuire quia pater est. interius & equitatem hoc interest. Ius est qđ omnia recta & inflexibilia exigit. Aequitas ē quæ de iure multum remittit: ergo hic sensus: non licet eciam si non necesse est sceuum esse patrem. & mire ostendit ius suum nisi necessitate non esse seruandum. Postremo alii clanculum. non alii patres: sed alii adolescētes Que fert adolescencia. veniam addidit statim peccata ab adolescentibus ob etatem remouēdo: & vide q̄ breuiter: & q̄ pudice: q̄ innocenter locutus est. Ea ne me celet consueseci filium: Tribus enim viuitur modis. natura: consuetudine: & racione. Nam qui mētiri: aut fallere: separatim subaudiendum mentiri ceteros. quia iam deceperit patrem. Pudore ac liberalitate. pudore ad filios retulit. liberalitate ad parētes. Argumentum a coniugatis. Liberalitate inquit regēdi sunt: propter quod liberi dicuntur. Liberalitatem autem bonitatem dicit. Retinere sacius esse puto: bene retinere: quia retinet qui aduersum aliquem tenet Retinere ergo a viciis scilic& nam vicia filios tenēt: quos non retinent patres a viciis. Hec fratri mecum non conueniunt: noua locucio & non conueniunt: pro non congruunt: ac per hoc in hiis ego & frater dissentimus & dissimiles sum9. Venit ad me sepe clamitās: & importunitatem odiosam ostendit ad me dicendo: & inconditam assiduitatem addendo sepe: & congrue postquam sepe dixit: adiecit aptius verbum nō dicēs clamans: sed clamitans. Quid agis Mitio. Reminiscere lectionem & inuenies interrogationem huiusmodi: vel inuectionis principium conuenire vel obiurgationis. Cur perdis adolescentem? recte nobis additum ē & Aethicos: vt Alibi psaltriam nobis si diis placet parauit. Cur amat? Cur potat? Vide quemadmodum

vt duru obiurgatorem ostendat Demeam: cum ab eo
ea discantur in crimen vocari quæ aut etatis sunt ut
Cur amat? aut nature: vt Cur potat? Aut pietatis vt
Cur tu hiis rebus sumptum suggeris & cetera. Cur
amat? Cur potat? Cur amat: ad illud refertur quod
ait supra: do: pretermitto. nam pretermitto delicta in
telligimus ex amore. Cur potat: ad illud quod ait: do
sumptum. Nimium ineptus est vtrũq; dure: & nimiũ
& ineptus est preter equum & bonum: potuit & non
addi preter equum & bonum. & errat longe: melius
est longe simpliciter accipiẽdum vt locale sit & valde.
Mea quidem sentencia. modeste addidit: mea quidem
sentẽcia: ne quis hoc pro precepto dici existimet. Qui
imperium credat: vtrum cuilibet an Demee tantum.
Grauius esse: atq; stabilius. grauius ad vim: stabilius
ad tempus refertur. Vi quod fit. i. metu ac malo. Fit
quod vi qua illud quod amicicia: illud fit quod vi huic
adiungitur quod amicicia. Mea sic est racio: & sic. a.
i. m: Mea sic racio est ad superiora pertinet confirmã
da. Sic animum induco meum: ad ea pertinet quæ di-
cturus est. Mea sic ẽ racio iterum modeste & Sic ani
mum induco meum. Senilis macrologia. Malo coactꝰ
Duo dicit & malo & coactus: Qui offitium suum
. i. qui recte facit. Offitium autem dicitur quasi effi-
cium: ab efficiendo quod vnicuique persone congruit.
Dum id rescitum iri: quod facit. s. Tantisper: pro qua
si tantum. vt paulisper: paululum. et parumper quasi
parum dictum est. Tantisper cauet: peccare subaudi-
endum est. Non totum eclipticos & obscure dictum ẽ
& bene cauet. quasi malos. Si sperat fore: clam iterũ
quod facit subaudiendum. Rursus ad ingenium redit.
mire nõ intulit cauet. sed ad ingenium redit & rursũ
est retroversum: vt prorsus prius versum. Illum quẽ
beneficio adiungat non beneficio adiunctus. vt supra
malo coactus, Ille quem. b. a. ille malo hic be-

neficio coactus: hic adiunctus: ille dum id reſcitum irri
credit. Tantiſper cauet. & hic preſens abſenſq; idem
erit & eo preſens & abſens. non ad aliquem locum: ſed
ad cuſtodem retulit & monitorem. Ille quem benefi
cio contra illud qui ait: malo coactus. Ex animo facit:
officium ſcilicet. Studet par referre. i. bene: preſenſq;
abſenſq; idem erit contra illud ſi ſperat fore clam rur
ſus ad ingenium redit. Hoc patrium eſt pocius. ſupe
rius a re tractum eſt: & hoc iam a perſona dicitur ar
gumentum. Conſuefacere. non cogere: ſed confueface
Quã alieno metu. vide quemadmodum ſuum ad indul
genciam affectum reuocat optime diſcipline. Hoc pa
ter ac dominus: a differencia perſonarum & officiorũ.
Intereſt. differencia eſt. Hoc eſt qui nequit. longe me
lius nequit: q; ſi diceret non vult. Fateator neſcire ſe
hoc eſt indicat ſe melius conſulere: & volentẽ hoc exer
cere. Neſcire imperare liberis: oratorie quaſi artis ſit
indulgentiſſime agere. Imperare modo non ad ſuper
biam: ſed ad regendum eſt referendum. Neſcire im
perare: deeſt ſe. Sed eſt ne is ipſus de quo
ſuperuenit de quo ſermone: vt factis dicta oſtendãtur
Et certe is eſt: bene nunc confirmat ipſum eſſe eum:
cum propior eſt ipſũ alonge cõſpectum ſerio vetante:
non bene cognoſcẽs: ac indubius. Neſcio quid triſtem
video: oracionis apparatus ex vultu oſten
ditur: vt Stetit aeri fixa dolore. Tunc quaſſans caput
hanc effundit pectore vocem. Neſcio quid. deeſt prop
ter: vt ſit propter neſcio quid. Credo iam vt ſolet cau
ſa cur illum equo animo frater ferat vt ſolet inquit.
Saluũ te aduenire Demea gaudem9: vt aſperior oſtẽ
datur Demea eciam ſalutatur ab eo: quem obiurga
turus eſt.

EM oportune teipſum querito. In hoc actu
b diuerſi homines: diuerſi patres: & diuerſa ſtu
dia proponuntur. hic lenis. hic amarus hic fa

cetus. hic impolitus. hic facilis. hic pertinax & difficilis in delictis. Hem oportune teipsum querito. melius q̄ Menander: cum hic illum ad iurgium promptiorem q̄ ad resultandum fœcit. Quid tristis es? bene interrogat. potuit enim non iratus frater querere. Vbi nobis Aeschinus siet: quasi quedam causa sit tristicie. Dixim? hoc fore. Credo iā vt solet obiurgabit. Quid ille fecerit animaduertendum vt interrogatus interroget more īdignantium. quod ideo facit. quia videt Mitionem eo vultu īterrogare: vt videatur minus reprehendere culpam Aeschini. Quem neq; pudet quicquam nec. m. q. varie per casus discurrit. Quem neq; pudet quicquam: contra illud quod alibi pater dicit. Erubuit. Salua res est. Quem neq;. p. magno ordine accusauit: mon inquit pudore mouetur patrum. nō me tu parentum: non timore legū. ergo gradatim oratorie processit. Tenere se vllam. bene tenere: quia legem: & est oratoria. Nam illa que ante hac Omnis mira accusacio duo tempora recipit. preteritū ab ante gestis. & presens ab his que obiciuntur. ergo vtrūq; mira breuitate perstrinxit. Modo qui designauit. designare est rem nouam facere in vtranq; partem & bonam & malam. Nam & designatores dicti qui ludis funebribus presunt. Credo ob eam causam q; ipsis ludis multa fiant noua & spectanda simul vt iam turba retineatur quæ fuerat aut in spectaculis aut in litibus. Modo quid designauit? puto ego designacionem contractionem: aut conductionem populi in vnum intelligi. hoc enim contigit ei: qui aliquo flagicio pp. ī se oculos & ora cōuertit: & spectaculo est vulgo: quē admodum designatores: qui ludis funebribus multitudinem retinet. Designauit. hoc verbum apud veteres duas res significabat: etenim praue & recte facta designata dicebantur. Quid nam id est. et hoc eciam cōtencione interrogat Mitio. Fores effregit. hec sin-

gula magna cū vociferacione inferēda. sūt. Stomachatur enim aduersus male interrogantem. Fores effregit atq; in edes: totum quidem vnum crimen est. Rapuit meretricem. Sed vide qua pompa: qua vociferacione dilatatur accusacio Demee de moribus Aeschini: nihil nisi inania referentis. Fores effregit: atque i edes irruit alienas. Hec singula consideranda sunt. & bene dicit alienas. quia si lenonis diceret: parua res videretur. Ipsum dominum. iterum suppressa est infamis persona. Atq; omnem familiam mulctauit. aut familiam pro seruis lenonis dicit: aut pro meretricibo. Mulctauit. lacerauit. mutilauit. molliuit. atq; dissoluit. Vnde Mulciber a mulctando quasi mulctiber. Vsq; ad mortem. magna inuidia cedis mortis mencione que tamen nulli accidit. Eripuit mulierem quā amabat. omnia magno colore: & accusatorie dicta sūt: et ꝫ maxime q; lenonem & meretricem non dixit contēptu facti: atrocitatem personarūq; vilitatem reticēs. Mulierem eripuit. non abduxit: sed eripuit. Clamant. ad iudicacio ex auctoritate rumoris. Hic aduenīēt quot. m. m. d. quasi dicat: dispice & omnibus. et multi eum accusant: nec tamen lenonis querele mentio fit. Vide oratorem. hic autem vel articulus: vel aduerbium loci est. In ore est omni populo. Salu. In ore gētibus agēs. Populo. ciuitati. Si conferendum exemplum est. tanquam non sit conferendū. Non fratrem videt rei operam dare. Satis comice hoc infertur legentibus argumentum. Nam magis in culpa illeipse est: quē laudat. Rei dare operam: non amori. Ruri esse: non in vrbe. Parcum: non prodigum. Sobrium: non insanum. Parcum ac Sobrium contra illud. Cur amat? Cur potat? Rei dare operam. quicq; facere. Poeta hec omnia falsa: & e contrario facit Demeam credere. Nullū huius simile factum. hac cum admiracione Mitio tangitur quasi ipsius culpa sit fratris natura. Nullum huius si-

mile. hoc cum admiracione indignãtis pronuntiandũ
est & ardentibus in Mitionem oculis. et subaudiendũ
est esse aut inuenire. Hec cum illi Mitio dico. tibi di-
co illi pro in illum: & tibi pro in te. Tu illum corrum
pi sinis. deest nam & feruencius Asyntheton dicitur:
& hoc tibi: & tu pronuntiandum est intento digito &
infestis in Mitionem oculis. nam hoc agi stomacho ad
uersum dissimulatores solet. Tu illum corrumpi sinis
Mitius modo dixit sinis corrumpi mox vehementius
dicet: an laudi putat fore si perdiderit natum. Homi-
ne imperito nunquam quicquam iniustius est: Miro
stomacho apud ipsum de ipso tanquam de altero lo-
quitur. Nihil rectũ putat. proprie putat. nam hoc ver
bum imperitorum est. Ordo est qui nihil rectum pu-
tat nisi quod ipse facit: & est hoc enim pro
prium rusticorum est atq; imperitorum. Quia tu De
mea. i. homo imperitus. Hec male indicas pari virtu-
te. hec leniter dicta sunt: quia superiora vehementer.
Non est flagitium. non peccatum negat esse: sed flagi-
cium non esse contendit. et ideo subindignanter pro-
nunciandum: vt si dicat scortari quidem adolescentu-
lum: delictum est: sed non flagitium. Venie locus. non
tam in facto: q; in persona constitutus est. Non est fla
gitium: mihi crede: adolescentulum scortari. Mire re
spondit & oratorie ad hec quæ inuidiose dicta sũt. Nã
quod ait ille eripuit mulierem quam amabat: hic scor
tum quod & irruit in edes alienas: quasi ex vino furẽs
potareq; cum aliis graue propositum hoc solum dicen
do lene reddidit: ideo fores effregit. Mihi crede. qua
si imperito dicit: mihi crede. non enim intelliget quod
imitatus Cicero: celum exagitat magna sũt. mihi cre
de: noli hec contemnere: hic enim & auctoritas dicen-
tis: & contemptus ostenditur audientis. Neq; potare
neq; fores effringere. h.s.n.e.n.r.f. quia dixit: qui nisi
quod ipse facit nihil rectum putat. Nõ sinit egestas.

non volũtas ꝓhibuit: sed necessitas. et ideo nulla laus. Quod tu fecisti inopia nota fecisti. in eo quod significat non fecisti. Iniurium est qui nihil quicquam iniustius homine imperito. Vnde id fieri? fieri producta prima sillaba. Ennius minime nomine fieri prauum. Tu illum tuum si esses homo multum progressus est accusans accusantem nam si esset vnde fieri quidnam posse quod fiat non necessario consequens est: sed probabiliter admittitur apud oratores. Non enim omnes qui habent vnde faciãt continuo faciunt. Expectatũ. odiosum: & male vite. nam filiis parentes aut amabiles sunt: aut expectati. amabiles boni. expectati mali: quorum mors in dies singulos expectanda & exoptanda sit. nam expectamus ante diem: speramus ad diem vnde auidior intelligitur qui expectat q̃ ille qui sperat. Eiecisset foras. non dixit amisisset vt quidem abiciendum. Quam vbi te expectatum eo rem produxit. vt ipse magis videatur consulere discipline q̃ Demee. Alieniori etate post faceret tamen Anacolithon. deest enim quamuis: & faceret vltimũ magnam vim hab& Nihil enim prodesset insuper obesset retinere ab istis filium iuuenem. Alieniori. pro aliena dicens: comparatiuum gradum pro positiuo posuit. Prob Iupiter. Tragica exclamacio & bene: tanquam ipse reprehenderet Demea adiecit. Tu homo rediges me ad insaniam. & tu homo dicẽs: negat illi familiaritatem. Non est flagitium facere hoc. moraliter indignacio expressa est iisdem verbis quæ frater dixerat repetitis. ne me obtundas. ne me sepe & moleste interpelles. Nam obtũdere est aliquid sepe odiose repetere. Tu filium dedisti adoptatum. mira argumentacio per
quæ inductio ab oratoribus dicitur: cum per interrogationem preuenimus ad id quod volumus concludendum. Is meus est factus. quasi confessionis genus sit: aduersarium tacuisse sic progreditur. Si quid peccat

Demea. conclusio dubie rei aut a non dubiis sumpta

Interposuit Demea. & repetitū est peccat. Ego illi maximam partem feram. errant qui putant illi esse pronomen: cum sit aduerbium loci. vt illi mea tristicia facta: Degenereme; neoptolemū narrare memento. illi ergo ibi vbi ille peccat. quare quidam etiā si syllabam discrecionis causa vt locum significat corripiunt: & maximam partem optime dicit. nō enim vniuersam: & nō solū pars Aeschini ē: sed maxima. quia hic magis est cuius filius cœpit esse per adoptionem. Feram. sustinebo. tolerabo. Olet vnguenta. a summo ad imum proposita soluūtur & mira varietas est: olet vnguenta. ne diceret obsonat: potat: vngitur ne. s. hec esse rationes palestrice: non luxurie dicerētur. Amat

Cur amat? Dum erit cōmodum dare. s. ibi vbi non erit argentum. s. Sed cōmodum dare subaudiendum est. Fortasse excludetur foras. hoc ita protulit: quasi dicat nihil sibi deperisse si gratis forte fuerit ad amicam admissus: & totum hoc legendum est. & mire fortasse dicit: vt pater indulgens & credens adolescentem posse etiam amari ab amica. non enī affirmauit vt diceret: excludeē foras. Fores effregit? restituentur. peruenit ad presens crimen. illa enī ante acta fuerunt. Resarcieē. re abundat. & vnde hec fieri iterum subaudiendum est. Et adhuc non molesta sunt. quia non est flagitium adolescētem scortari. Pater discē esse ab alijs. superbum fuisset a me dicere Melius ergo ab alijs dictum est. Nam tu illi pater es c. e. Vrbane Mitio cōsiliis subiunxit: plus enim valet ad laudem cōsilium q; natura. & simul ostendit poeta verbis Mitionis: qui non natura sed effectu sit pater: nullum patrem esse sapientem cum non possit sine perturbacione perfrui hiis quæ amat: quem patrem esse consilium fecerat non natura: hoc est qui filium adoptauerit. Et mire tu natura cum singulariter dixerit:

pluraliter intulit. consiliis ego. Tu consulis quicquã' apertior contumelia & sequitur denunciatio discendẽ di. Tu consulis quicquam ? quia dixit: cõsiliis ego pater sum a coniũgatis argumentatus respondit: tu consulis quicquam: quia a consultando consilia dicuntur & consultores. Si pergis abiero. vt donec me flumine viuo abluero. Si pergis abiero Archaismos pro abibo & hoc gestum abeuntis vel abituri pronunciaẽ Sicci ne agis recte quia iam abibat: quasi reuocãtis correptio est. An ego tociens: hoc conuersum intelligas dicere Audiam. deest te. sed exprimere durũ fuit: & hoc est obtundere. Cure ẽ mihi Aeschinus. ſ. curem9 equã vtriq. proprie vtriq & equã quasi particeps fratris. ppemodũ nisi addidisset ,ppemodũ falsa videreẽ esse sententia. Ab Mitio: religiose commotus est: ac veluti incusatio est perfidie: & ideo exclamat dolens transit in iracundiam concessionemq dicitur. Mihi sic videtur. racionabiliter nõ est sic dixit: sed sic videtur. non vult enim verum esse. Quid istud deest loquor. aut resisto: nam proprie significatio est de sententia sua decedentis. Profundat: perdat figura. Virgilius. Sequere italiam ventis pete regna per vndas. Profundat perdat: hec sic pronuntianda sunt vt ostendatur gestu nolle quod loquitur. si verbũ post hac deest tibi fecero: aut tale hui usmodi. Rursum quasi rursum curans. Irasceris: an non credis irasci. ſ. Repeton quẽ dedi. Rusticani stomachi est repetere semper verba que inuitus alius audierit. Repeton quem dedi: minus erat si Aeschinum diceret: sed plus est quem dedi. Aegre ẽ. quasi dictum sit. Quid ergo loqueris. quid ergo est. cur egre est. quia alien9 non sum. mire alienus non sum: quasi timeat dicere: pater sum. Alienus non sum. satis cum stomacho: quasi dicat. si patrem me esse iam non licet alienus non sum Iste tuus: memoriter iste tuus: ad illud quod dixerat

meus est facty. Iste tuy. iste senciet quantus sis: quan
tumcunq; ames cum hoc est vt decipiatur per indulgē
ciam tuam. Iste senciet. Sentire. multi pro malo po
suere vt ipse alibi. Sit Rogas? Sensi nam vnam ei ce
nam atque eius comitibus dedi. Iste tuus iste senciet
Postremo malo nullum. s. quam hoc posterius: etenim
Demea satis hoc graue existimat dictum in eum qui
nō prouideat in futurū & arctius quia pater est. Nec
nihil. non nihil. nota figura est conueniens placidissi
mo seni qui reprehendendo adolescentem moderatus
est. nec nihil apparet Terentium fauere senissimis pre
cibus: vnde subiecit eciam racionem facti Micioni se
ni. Nec hec omnia sūt que dicit tamē bene a Micione
hoc dicitur: quia indulgencioris est plura scire: & sup̄
ea ne me celet consuefeci filium: & hic sensus est. Nec
contemnenda quæ dicit nec omnia tamen hoc est non
sola sunt que dicit: sed multa alia: & ordo est. Hec ta
men non nihil molesta placidissime neq; nihil dixit: &
non nihil maluit repetere q̄ quod vehementer iracun
diam demonstrare: etenim altera Non nihil
molesta hec sunt mihi. optime poeta Mitionem fecit
cōmotum ne si omnino immobilis esset non indulgere
adoptiuo filio: sed omnino eum non curare videretur.
ergo sic in eum seruat placidum animum: vt tamen re
tineat patris affectum. Illi. Demee. s. aut illi. i. ibi vbi
Demea litigabat. Sed ostēdere me egre. constat egre
me pati. nam aliter non erat paciens. Nam ita est ho
mo. homo dixit moraliter. sic enī de hiis dicim⁹ quos
parce reprehendimus. vt alibi. vt homo est ita morē
geras. Cum placo. i. cum volo placare. Verum si auge
am. argumentum a contrario. nam placare contrariū
est irritantibus augentibusq; iracundiam. Aut adiu
tor eius sim iracundie vt sit mitis reprehensio
Nam a genitiuo casu accusatiuus assumpt⁹ est. Et sic
Aeschinus nōnulla in hac re rursus vt sit mitis

reprehensio. & hoc ipso grauius: nam &si: & nonnulla nobis temperamento sunt posita. Quam hic non amauit meretricem aut. c. n. d? Quam non. & cui non ea tamen hec sunt: vt non graui sono accusationis proferantur: sed solam reprehensionem continent. aliquid vero admirandum est quod addidit meretricem vt ostendat Mitionis hoc solum adhuc scientis. nihil de viciata virgine. Quam hic non amauit meretrice: & hoc cum venia & defensione. nam colere meretrice nō est flagitium: & simul eciam viciate virginis ignarus ostenditur Mitio. Non dedit aliquid? aliquid dicendo pretermisit vel meretricem vel numerum. Credo iam omnium tedebat. parenthes puto &enim addimus ad ea quæ apud nos parum certa sunt: aut credo. Credo. i. puto. Dixit se velle vxorem ducere. Mirum est apud Terentium Cur eciam per personas indicet argumenta. nam cum Micio sciat amari ab Aeschino ciuem virginem: tamen dicit. credo iam omnium tedebat: & dixit se velle vxorē ducere: sic ex parte magna tendit nescium argumentum: ideo quia verisimile est amantissimum Aeschini Mitionem omnes scire affectus adolescentis & consuetudinis vt apparet. preterea coactū eū ex pte fateri viciatum ex amore Aeschinum & pudore impeditum tantūq; hoc dixisse quod honeste potuit: velle se vxorem ducere dixisse malles: quam velle tacuisse confusum. Sperabam iam deferbuisse adolescenciam: re cte sperabam pro gaudebam. sic enim dicimus cum quem errasse non cernimus. et mire non dixit sperabam illum iam corruptum: sed mitis senex tot etati attribuit: nihil filio. Deferbuisse adolescenciam. seruat propositum circa etatis veniam. Deferbuisse: quasi deorsum a feruore tenuisse. Legit & desiuisse. Ecce autem de integro nisi quicqd Apotiopisis prima: quia non vult credere. Nisi quicquam est deest quia vt sit: nisi quia: & est sensus: nisi quia nō

temere credo & volo scire quicquid est.

BSECRO populares. Popularitas in omnis
o rei consorcium sumitur. nunc autem popula-
res ciues dicit. et hoc est quod veteres quiri-
tari dicebant. Quirites conclamari. Obsecro popula-
res: ferte misero & innocenti auxilium hic. exemplum
est contumelioſi per potenciam diuitis & in pernicie
suam pauperis contumacis. Subuenite inopi. vide quã
posteriora vehementiora sunt ad incendendum popu-
lum. primo miserum: post innocentem: ad vltimum i-
opem posuit. & primo ferte auxilium: post subuenite
& totum hoc principium a beniuolencia sumitur. que
comparatur ex inuidia potencie Aeschini. nam contra-
ria in Aeschino esse vult intelligi. Misero atque inno
centi auxilium. s. i. tria sunt. Miser. Innocens. Inops.
Ocioſe. nunc iam secure significat. nam nisi qui secu-
rus est: ociosus non est. Ilico. modo locum non temp9
significat. Ocioſe iam ilico consiste. simul imperauit
modum: tempus: locum: factum. Modum ocioſe: Tem
pus Iam ilico: factum consiste. nam iam & ilico: alterũ
tempori adiungitur: alterum loco. At cõsistere est au-
dacter & constanter statare: vt constitit in digitos ex
templo arrectus vtrique. Istam inuitis omnibus. deest
adducam. Ego istam inuitis omnibus: Bona eclipsis.
nemo enim plene loquitur qui luctatur. Quanquã sit
sceleſtus: tamen non committet. Anacoliton primum.
nam cum prepoſuisset quanq; nõ subiecit tamen. Nun
quam pro non. Virgilius. Nunquam bodie omnes m.
in u. Iterum vt vapulet. minaciter poeta priorem litẽ
sustulit dicendo iterum vt non eadem lis esse de qua
supra Demea queſtus est: sed instaurata nascatur. Cõ
mittet. perficiet: sed hoc proprie de illicitis & punien
dis facinoribus dicimus: et simul hoc ostendit Comic9
adolescens cedere se lenoni inuitum se noxam intuliſſe
et id quod fecerit feciſſe lenonis culpa non sua. Leno

sum. Leno terribiliter pronunciandum est: quasi qui dicat cui supplex eris: sed ex argumento est quod contemnit Aeschinus minas lenonis: vtpote qui iam vxorem decreuerat ducere. Scio. hic sic respondit quasi i lenone minucio capitis tantum consisteret. Fide quisquam optima. fides in concipiendis cominacionibus: denunciatio cominantis est. Huius non faciam. figurate ergo: quod te purges. i. purgationem tuam. Huius autem Dicticon est. vt cum aut stipulam: vel floccum monet rata mouerat aut summum digitum. Ego meum ius prosequar: hoc est lenocinium meū ius: meā libertatem: meam vindictam. Nam vt illa iniuria est que fit innoxio: ita ius vindicta illa que sic redditur reo. Prosequar. Vlciscar. Cicero tum dum tuas iniurias per te id quod non potest persequi conaris. Hui? non faciam. Cicero. Nec tātillum quidem commotus est. Neque. tu solues verbis nunquam quod. in. r. m. malefeceris et solues: lues: persolues. i. satisfacies ac te purgabis. Re malefeceris. acuendum est re & significant proferendum: ibi enim eadem est sententia: et plus dixit re malefeceris: q̄ iniuriam feceris. Noui ego vestra. hec eclipsis deest enim: verba. Iusiurandum dabitur. hoc est iurabimus: te esse indignum cui iniuria fiat huiusmodi. aut separatim insiurandum dabitur: & separatim te esse indignum iniuria hac: & sic melius. verba enim satisfaciunt cum res colligitur in generalibus causis: nam sepe ire ac lites iureiurādo sunt terminate. Indignum iniuria hac. Comice indignum & indignus. Abi nunc prestrenue: aut abi pre. i. prior: aut abi. i. pre. i. vt. i pre sequar. aut prestrenue vt prediuitis vrbe latini. abi enim magna contencio lenonis innuitur nō respondisse Aeschinum ad ea quæ dixerat. Ceterum hoc nihil facis: nihil pro non legitur & nihili. At enim non sinam. enim inceptiua particula apud veteres fuit. sed & conuenit perturbacioni. Ni

mium istuc abiisti: quasi ex contumacia lenonis apparet q̄ multum abierit. Propter hunc. iuxta hunc. vt Virgilius. Templū de marmore ponā: propter aquā. Hem sic volo. mire comicus ex alterius verbis quid faciat alter ostendit. Quin pugnus continuo. an pugno a pugna sit dictus: an ab illo pugna. Pugnus continuo .i. vestigium litigantis. Istuc volo experiri. Expresse ostendit pauperior loquacem contumaciam vsque ad pericula cedis. Istuc volo experiri. hoc illo dicente. seruus lenonem verberat. Hem serua. nescias cui dicat hec Aeschinus: an lenoni: an seruo. Sed seruo magis est verisimile. Geminabit nisi caues. hoc comminantis est non iubētis ferire. sed quia longe stat Parmeno gemina putauit dictum: et geminabit subaudiendum est plagam: Geminabit nisi caues. non singularem pugnā et vnā dabit. sed geminabat: quasi dicat: geminato duplicatoq̄ numero inferet. Hei miseram: Leno pulsatur non iniuria conuenienter poeta auidiorem Parmenonem malefaciendi inducit: cum supra dominum inuitum ostenderet cogi ad inferendam iniuriam. In istam partem pocius peccato vt verberes non iussus pocius q̄ iussus non verberes. Nunciam. due partes sunt: & bene iam quia sero & post plagas: & vtrum hoc leno ni vt abeat an puelle vt introeat dicitur. sed facetius est si lenoni intelligas dici: quasi hoc factum sit quod noluerit: & quasi venerit vt vapulet: & iam etiam tarditatis incusatio est. vt Virgilius. Iam melior: iam dura parens. Regnū ne Aeschine. Inuidiosa moraliter exclamatio: & ardencior ad plagas. Regnum ne Aeschine hic tu possides bene hic. i. Athenis vbi grauius crimen ē dominari velle. Nam tirānī ibi semper oppressi sunt & maxime proximi. Si possiderem Contendentis in inuidiam. Ornatus esses ex tuis virtutibo Cito ostendit quantum a se longe sit regnum: qui diceret ornari potuisse lenonem. Ex virtutibus tuis. sic ve-

teres per Ironiam virtutes pro flagicijs dicebant. Lucilius. Animo an virtutibus. Quid tibi rei mecū est. hoc quia verberat? est dicit. vnde quid tibi debeo. Nihil non sibi nihil debeatur facere. sed quia ipse abstulit & nihil vult a se repeti. Quid nostin qui siem proprie. Sic enim dicit qui nihil quicquam debet nō me nouit: non q̄ ignoretur: sed q̄ in iure non cernatur. Si attigisses ferres. plus dixit attigisses q̄ tetigisses. est enim multo minus attingere q̄ tangere. Qui tibi magis licet. hic non tam ratiocinatio est q̄ exclamacio p dolorem. Meam habere. p qua ego meam sufferebat: sed magna moralitate additum: pro qua argentum ad vociferationem simul esse ostendit leno qui repetat. Qui tibi magis. tibi magis si mibi inquit non licet attingere tuam: Cur tibi licet meam nō tangere sed habere: & habere vtrum domi in consuetudine est corrūpere an stuprare intelligimus. Ante edes non feciſſe. non erat quod ad hec iuste responderet: et ideo sic respondet vt conuicium dicat quod verum est. Loris liber. Lora apud veteres dicebantur a laura trium florum: sub qua mos erat captiuos vinciri duciq; per pōpam. ideo autem vt condicionis remmiscātur loris ceduntur mancipia. Nā mancipia dicuntur q̄ manu capta sunt. serui qui seruati sunt cum eos occidi oporteret iure belli. Vnde Vir. Sic inducit captiuum rogan tē per prios manes. per. s. s. Iuli. Hiccine libertatē. s. Athenis. O hominem impurum. sic veteres impurum generaliter pro improbo ponebant: vt in eadem hac fabula: persuasit ille impur? sat scio. Aequam omnibus. quasi diceret vbi non est quando Aeschinus loquitur: & bene omnibus: vt ne lenones quidem videantur excepti. Mitte istec atq; ad rem redi: superbe adolescēs maleficium non putat lenonis esse purgandum. Ad rē autē ad negocium de quo agitur dicit. Quā rem quā abduxisti. Res enim pecunia intelligitur vel id. p quo

pecunia donata est. Quo redeā. ad quam euertisti domum: quia fores effregit atque in edes irruit alienas. Id quod ad te attinet. quod tibi prodest: & cōmodum est. Cupio. ille vis dixit hic cupio. Aequi modo aliqd. subaudiatur dicas. Vah leno. nomen sacrilegum & iniustum Leno iniquitatem agitat: leno iniustitie patrocinatur. hoc totum Ironicos pronuntiandum est. Leno sum. Figura. Orta est iniuria. orta: cœpta. Illuc quesō redi quo cœpisti: figurate. Rectum enim erat vnde cœpisti. nisi forte quo sit pronomen modo accipiendum: vt sit a quo & bene memor est dixisse Aeschinum: mitte istec atque ad rem redi. Quæ res tibi vertat male. Obiicit contumeliam quasi & hoc multū sit inimicum Vertunius dicitur deus qui rebus ad opinata reuertētibus preest. sepe autem male cedit quod bonum putatur: & hoc est male vertisse: vt ille gladio qui muneri datus adminiculum fuit regine pereuntis De quo Virgi. Ensemq; recluſit dardanium. Non hos quesitum munus in vsus. Quid si tibi illam vēdere nolo. hec maioris sunt stomachi: & ideo stultiora: nam qđ iam amisit venditurum se negat. Quid si nolo. noue dictum est et Quid si nolo coges me. Potest autē dici: qui si nolo coges me. Minime. Ironia. Nāq; id metui. Ironia contumax & ridicula in eo quod iam amisit id de quo dixit se cogi non posse. Nam ego liberali illam. ordo est ego liberali causa manuum assero: et sunt iuris verba a quibus etiam assertores dicuntur vindices aliene libertatis. Nam & causa ipsa liberalis dicitur quæ actionem in se continet libertatis. Proob supreme Iupiter: hec locutio ad hoc inducta vt ex verbis lenois appareat q̄ facile mitis fieri posſit & quiuis libenter acciperet. Prob supreme Iupiter. supremum nunc dicit summum ab eo quod est super. Virgi. Rex ipse Iouis de gente suprema. a. e. n. t. u. a. d. e. l. m. t. r. Si non homines a persona & plebei & lenonis: vt &

vim passi Iouem ipsum conuicio persequi vt quottidie videmus ab omnib⁹ ei loci & ordinibus fieri. Minime miror qui insanire occipiunt ex iniuria. Sensus hic est insanos fieri per iniuriam plerosq; mirabar, sed iam nō miror postquam egoipse per iniuriam quam sum passꝰ insanire compellor: adeo vt exclamem Prob Iuppiter: & simul aduerte vigilantem poetam: vt vbicūq; in comedia vocem tragicam extulerit statim personam insanam dicere faciat. sic & supra: Prob Iupiter tu homo me redigis ad insaniam. Me inuito abduxit meam, honestioris persone hec querela sufficeret: abduxit mea. sed leno bene addidit: me inuito. nam abducuntur meretrices absque voluntate lenonum. & decora locutio est per Eclipsim: me inuito abduxit. non enim addidit puellam aut quid tale. Tantidem emptam legitur. & totidem emptam postulat sibi dari er. Homini misero secundum. illud Menandri homini misero.
plus quingentos colaphos contumelioſa cedes colaphꝰ innuitur et indigna leroni. Qui & infregit: vt illudēs hoc fecisse Aeschinus videatur cū sonitu se colaphizatum significat. Infregit autem illisit: inflixit: vt sit sensus inflixit homini misero plusq; quingētos colaphos & flebiliter pronunciandum est. hoc enim exprimitur vt tamen incuset in alieno facto fortunam suam: & vide quātum hoc distet ab illo quod supra dicebat. ipsū istuc volo experiri: hoc quia solus est: illud quia cum aduersario. Bene promeruit: adiuuit: profuit: cui contrarium est commeruit. Nam mereri & promereri est prestare beneficiū. Virgi. Quiq; sui memores alios fecere merēdo. & nunquam regina negabo Promeritā. Vbi me dixero tanti dare. recte dixit vbi enim captio incerteſserit precu: iam ereptionis actio sublata erit: & precium debebitur. Mox cras redi. trāsit ad mimeticon. Id quoq; pati possum id mox cras redi. i. morā. Quanquam iniurium est vendere. quod nobis est scilꝰ

cet. Id quod res est. pro id quod verum est: bona locu
cio: quando eum questum occeperis. vt in Andria. De
inde questum occepit. Musitanda pacienda: considerā
da cum silencio & vt in amatore putanda atq; per hoc
perferēda. Musitare enim proprie est dissimulādi cau
sa tacere dictū vel ab. m. quæ littera est nimū presse
vocis ac pene nullius adeo vt sola omnium cum inter
vocales inciderit atteratur atque subsidat. Hinc Vir.
Mussat rex ipse latinus. Frustra egomet mecum: pre
parationis genus ad accipiendas minas tocius summe
desperationis.

ACE egomet conueniam ipsum. In hac Sce
t na actus est exemplum continens vite auaro
rum: qui sepe indamnum ipsius auaricie racio
nibus ruunt: simul eciam duorum inter se nequam ho
minum spectanda quedam vicissim & dolosa captio ē.
Tace egomet conueniam ipsum: tace si pro aduerbio
omnibus dicitur. si pro verbo ponitur: dicit Ctesipho
ni maxime sollicito & supplicanti omnibus ob metum
patris. Iam autem non tarditatis est: sed properacio
nis significacio. Benedicat secum esse actum. actū re
cte additum est: nam multa cupide accipimus: ita ta
mē vt male nobiscum esse dicamus actum. Quid istuc
Sannio est. illud supra post scenam: hoc iam in prosce
nio dicitur: & vide q̄ ingeniose Terētius qui supra ab
Aeschino lenonis nomine facit Sannionē vocari: vtpo
te ab homine arrogāti & feroci ob etatem & negociū
hunc blande circumuenientem honorificencius indu
cit cum lenone loqui: & Sannionem eum vocare. Sane
qui in sordidis professionibus agunt vitam honorifice
nomine proprio appellas. Sed qui in splendidis artibo
sunt constituti: gaudent artis nomine nuncupari. vt
Imperator: Orator: Philosophus. sic & in eunucho.
Audire vocem visa sum militis: apud se loquens mere
trix. & postquā illū cōmnus videt. Salue mi Thraso

inquit. non salue miles: quod erat durissimum: & mox irata persona miles nunc adeo dico tibi. Nescio qui id cõcertasse cum hero: argute positum nescio: quod vult enim ex illo audiri vt nãciscatur initium quod persuadẽdum cœpit. Concertasse. œconomia: honorifice nomen tractat: vt & placidum sibi reddat: & vt eum faciat ad contemnendam pecuniam liberalem. nam honestas adimit auariciam. Concertationem comparatã.

quia ille concertasse dixit: non cesum esse.

Comparatam proprie alias constitutam & comparatã ad dictum Syri refert qui ait cõcertationem fuisse parem faciẽs Aeschinum & Lenonem. nam Sannio vult sibi deberi pro eo quod vapulauit: ꝙ abstulit illi Syrꝰ dicendo eum non verberatum esse: sed pocius concertasse: & proprie dixit concertationem ipsum actum. nam certamen est res ipsa de qua certatur: vt cum columbã sagitta feriat vtrum prior decurrat ad metas. Vnde Virgilius. Velocis iaculi. c. e. p. i. n. u. At vero certacio ipse actus contencioꝙ certantium est. Ille verberando vsque. vel vsꝙ defessi. & est vsꝙ aduerbium significans aut diu: aut multum. Tua culpa. potest & est est. & si ablatiuus deest factũ est. Adolescenti morem gestum oportuit: ab etate adiuuatur sentencia loco: ideo adolescenti dixit non Aeschino: & morem gerere proprie lenonis & meretricis: vnde & ipse sic respondet: vt non fugiens

dicat vsꝙ os prebui.

Adolescen. i. m. g. o. cum emphasi adolescenti pronunciandum est scilicet qui facilius assentacione caperetur. Qui potui melius. subauditur: morem gerere. & hoc subtiliter leno cum morem gerendum fuisse in meretricis precio dixerit Syrus. Qui hodie. hodie autẽ nõ tempus significat: sed iracundiam eloquenciam ac stomachum. Vt Virgilius. Nunquam omnes hodie morieniur inulti. Age. modo age corripientis est aduerbiũ.

Scis quid loquar? legitur & scis qui loquar. Maximum est lucrum. bene additum est interdum non enī semper. Si nunc de tuo iure contemsisses: bene tuo iure: ne diceret: non erat res mea quam venalem habui: aut de tuo iure de lenonina duricia: vt alibi: meo iure vtar: vt potior sit qui prior ad dandum sit. Ne non tibi fœneraret. istuc fœneratum est: cum lucro redditū & multiplicatum. fœneraret ergo non Aeschinus sed ipsa res in qua feneratio est. Ego spem precio nō emo:

Contra: pecuniam in loco negligere maximum interdum lucrum est. Nunquam rem facies. Le no quicquid agit ad lucrum refert. & sic lucri genus dicit esse Sirus a lenone quemadmodum persuadet & nota rem: & item & negocium meretricis & patrimonium: & omnem pecuniam nominari. Nunquam rem facies. secundum personam serui lenonem Syrus hortatur eumipsum ad lucrum excitans: non ad honestatē Nescis inescare homines Sannio. Metaphora ab Aucūpibus. qui auibus capiendis effundunt cibum. Credo istuc melius esse: vide comicum errorem vtriusque psone & callidi lenonis & captiosissimi serui. Age. age nunc verbum est significās dic. quia proprie est vt cō senciat persuadenti. Tuum animum. deest liberalem Quasi iam vsque tibi. sensus quasi numeres vt aliquo dicas & in aliis estimationem constituas: & si nō velis penitus contemnas. Viginti minas dummodo huic ob sequaris velis. Quasi iam vsq; tibi sint. & eum nō profecturum dixit: sed iam proficiscī: & non ab vno. dicit se audiuisse ne negaret: sed aiunt inquit: preterea autē Archaismos est figura. Nam veteres libenter coniunctiones multiplicabant. Emisse hinc que illuc nusquā hoc ostendit alias Terentius: sed apparet & cōfessione lenonis vera hec omnia esse: & mira varietas est profiscisci emisse conductam: ne diceret proficiscī emere & conducere nauem. & conductam nauim addidit: vt di

lationē rē haberi nō possit. Hoc scio animus tibi pendet. hoc & correpte legi potest: vt articulus demonstratiuus sit. & producte: vt significet aut hanc rem: aut hunc locum. i. Cyprum. Vbi illinc spero redieris. ex spe sua vult Syrus ostēdere quod leno debebat spe rare. i. non se accepturū modo. Tum hec ages. hoc est exiges debitum. nam hec agere dicimus eum qui instat negocio suo. Nusquam pedem. quia exclamatio ē oracio Aposiopesin non completur. Inieci scrupulū homini. hoc leno non audit. simul enim dicitur cum ille clamat. & ideo simul legi non potest. & hic ostēdit Sirus q̄ hec consilio locutus sit. Que porro cyprum. hāc insulam dictam: vel q̄ Veneri sacrata sit. vt Horacius Sic te diua potens Cypri. vel q̄ mercatus in ea sit. vt idem. Nunquam dimoueas vt trabe cypria myrtoum pauidus nauta secet mare. Illud video dicit Vt illo articulo oppressit. metaphora pseuerās a scrupulo. i. lapillo qui nos in calceo latens plerūq; ledit. & oppressit vel Aeschinus vel res ipsa quam subiecit. i. quod ait empte mulieres complures & cetera. Item hinc alia in lenonis mercibus Mulieres cō plures. Syllepsis empte legitur & empta. Nisi eo ad mercatum venio. eo nunc aduerbiū est loci. i. Cyprū. Mercatus autem locum tempus significat. Damnum maximum est. quia & hoc damnum mulieris in precio est. Nunc si hec omitto quod damnum est. s. hoc autē dicit negocium cum Aeschino. Actum agam. prouerbium. i. nihil agam. quod enim in iure semel iudicatū fuerit: rescindi & iterum agi non potest. sic in Phormione actum aiunt ne negas. Nihil est noue. nihil est: pro nulla spes est. Refrixerit. pro refrigescit. Vt sit satis perdere. per hyperbolen hoc accipe. nam non conuenit persone lenonice damna contemnere. Hic manere dū non naūigo. Tum persequi cum rediero. Iam ne enumerasti. Finxit Syrus se non intellexisse quod apud se

ipsum leno locutus sit adeo vt illi aliud ait q̄ ille secū
disputauerit. Id quod ad te redditurum putes. hoc di
cto tantum illum accepturum significat quantum de
derat in puella. Nā hoc ad nos redit quod a nobis abie
rit. & dicendo redditum: ostendit super viginti minas
nihil illum sperare oportere: sic enim supra minas vi
ginti tu ill am emisti quæ res tibi vertat male. Hocci
ne illo dignum est. huiusmodi cōploratio summam de
sperationem lenonis ostendit. Hoccine incipere. quasi
de magno facinore dixit. Vt in Heauton. Vide quod
incœptet facinus. Aeschinum. cum laudatione dixit:
quasi quem non deceat malefacere: & vide quā omnia
experiatur potēs & miser ob recuperandam rem suā.
Vt hanc mihi eripere postulet. non dicit de qua: qua
de illa sermo est. Postulet. velit aut speret. Cicero. vt
temporibus rei. p. cedat. Nunc postulandum. i. cupiē
dum aut expectādum eripere postulet dixit
non eripuerit tanquam ad hoc non fecerit: et sic loquū
tur qui nolūt circa se perseuerare in iuriam. Labascit.
hoc per se dicitur: & proprie dicit labascit: vt & suam
instanciam & cunctationem tarde incipientis consenti
re monstraret. Nam inchoatiuum verbum est. & est
Metaphora sub arbore siccante facta: que multis succi
sa ictibus ferri tandem incipit in casum ponderis rui
nāq; minitare. Hoc unum habeo. hoc clare & subaudiē
dum est quod dicam vel dicere. Vide si satis placet. nō
placet dixit: sed satis placet: veluti magnum consiliū
prohibiturus. Potius q̄ venias in periculum: oratoria
comparatione peiorum dicit hoc esse q̄d suggerit eli
gendum. Diuiduum face. hoc est diuide. Figura Ma
crologia. Diuiduum a diuisione: Dimidium a dimen
sione dicim⁹. Minas decem: scit illum viginti posse ac
cipere: sed idcirco agit vt optet leno quod pauloante
nolebat. Corrodet a iunde. Aliunde dictum est quasi
non habentis. nam nec ipsa in promptu sunt. Hei mihi

eciam de sorte nunc venio miser: an dubium. Sors est
sūma cui nunc extrinsecus acquiritur fœnus. ergo sor
tem dicit de precio quo empta est. i. viginti mnis: &
vide illū damno potius exclamare q̄ iniuria. Nunc ve
nio in dubium. id est in periculum. Vir. Nec tibi deser
te in dubium. o. Omnes dentes labefecit. iniuria leno
ni tunc dolet cum adiuncta damno est: vt supra. musi-
tanda & occipienda cum questum occeperis: vel idcir
co enumeratis contumelijs adiecit. Eciam de insuper
defraudat. vide vt eadem que dixit supra repetat: sed
ardentius tamen & cum Auxesi. Sic & Vir. In maius
repetit. q. d. s. Colaphis tuber est totum caput. Tu-
ber est genus cibi collectum ex tumentibus & quasi
pregnantibus arenis. plus autem hoc q̄ supra dixit.
Supra enim dixit plus quingentos colaphos infregit
mihi. hic vero: colaphis tuber est totum caput. Eciam
insuper defraudat. auxesis apta lenoni auaro: nam ho-
nestior persona non hunc ordinē faceret. Defraudat.
fraude decipiat. Nusquam abeo. hoc dictum vim ha-
bet cōminantis nisi illud cum cōemptu susceperit Sy
rus. Vt lubet. negligenter respondet: vt rogetur a le-
none. Nunquid vis quin abeam. hec est plena locutio:
nec nunquid vis desiderat supplemētum. & hoc vti di
cto adolescētes solāt. quin nūc quare significat. Immo
hercle hoc queso vt. h. s. ipse sibi satisfaciat. vt enī quo-
quo modo significat diuerticulum ad preces faciens.
Potius q̄ lites persequar quia dixerat Aeschinus nūc
vtrum vis argentū accipere: an causam meditari tuā s
Meum mihi reddat. sortem quam solam supra recusa-
bat & oratorie. non enim q̄ emi dixit: sed inuidiose
meum mihi reddat saltem natum est au
tem a captiuis saltem: qui nihil aliud preter salutem
auctorem petant. Scio te non vsum ante hac amicicia
mea. figura per quam ostendit se fideliter promittere
quod promittit. Vir. Scio me. d. e. u. Memorem me

dices figurate est inducta ꝓmissio premiorum: & bene vtrunque narrat. nam non continuo qui memor est eciam gratus est. Memor enim est qui apud se memi- nit. gratus qui meruit hoc vocari: dum vicem reddit Nam multi sunt memores: ingrati tamen. Sedulo faciam. sic promittit vt nihil suum interesse credatur. Sedulo. de industria: sine dolo. Sed Ctesiphonem video: letus est. a. d. apparatus in proscenio personarum cum consulto consilio funguntur a poeta tanquam superueniat aliis rebus in medio positis quæ ipsarum interuentu finiantur & mire quasi ex argumento sit vt futuri actus sui anteq̃ loqui incipiant describantur. Letus est de amica. hoc lentius et sumisse. Quid te oro. deest agis: & deest ego. Quid te oro: aut si quid: aut ꝓpt qd subintelligim9 vt sit. qd mihi nō respōdes de eo ꝓpter qd̃ te oro: aut si qd te oro: & q̃ bene fastidio sum lenonem facit Syrus vt optans ille desperando viginti minas accipiat. nam & supra non intendenti dicit tociens in vno sensu hoc idem Syrus de amica potest & interrogatiue pronuntiari.

a Bs quiuis homine cum est opus beneficium accipere gaudeas. In hac scena graciarū actione ex psona: & ei9 cui p̃stitit: & ei9 cui prestitū ē: & ex ipsius p̃cii q̃ntitate. Nā omne qd̃ geritur: aut ī rebus est: aut in personis: aut in tributis eorum. Abs quiuis homine. bene sic cœpit dicturus o frater frater. & qui secundum regulam dixit quia dicimus quibus ceterum a quo qui facit & non quibus: & incerta distinctio est: vel quod beneficium opus est accipere hoc vetus est: & illud cōmuniter. Id domum iuuat. oftendit plus esse quod iuuat q̃ gaudium. Is benefacit. bene subaudiendum est bis numero. o frater frater. Virgilius. Et fratrem ne. d. f. Vnum relatū est ab appellatione: alterum ad laudem: & subdistinguendum vt videatur quesiuisse q̃d̃ vltra diceret: & plus inuenire

se nō potuisse q̄ frater. Quid ego nunc te. .quid propter quod: & nunc te: additum est de superfluo. Vt tunc. c. a. f. l. Quid ego nunc te. quia laus genus cause est: quod non adhibetur nisi dubie rei. Quid enim nunc te distinguendū. quid autem: pro ut quid. Nunquam deest: aut sit qđ nunquā ita magnifice duplex causa est omittende laudis: si res aut nimium mala est aut niminm bona. Id virtus quin superet tua, bona periphrasis: virtus & tua: potiusquā tu. Itaq; vnam hanc rem me habere & subiunctum potest media silla ba: & prepositiuum producta eadem syllaba: ut sit itaque. Fratrem nonne dixit vnam rem fratrem: sed ego puto fratrem non subdistinguendum: sed legendū cōtexte vsque ad principium: nam si distinxeris fratrem erit bis vt arbitror subaudiendum & supra: & infra: qđ si fratrem inferioribus iunxeris & cum admiratione pronunciabitur & subaudietur quā. mihi hanc sane locutionem scire debemus per personam elaboratam sic dictam. nam nimium gaudet: & rusticus adolescēs est qui laudare conatur Aeschinum quasi titubans & pene balbuciens. Hominem neminem: noue auribo nostris: sed veterum consuetudine locutus est: nam cū neminem hominem significet quid opus fuit dicere hominem neminem. sed vt diximus figura est Archaismos. O Ctesipho. o mire cœpit gaudium significans. O Ctesipho: o Syre: hic vt prouidens: hic vt qui non prouiderit o dicit. O Syre Aeschinus vbi est: bene statim de illo cui agebat gratias loqui cœpit. Sed ellū. ecce illum pronomen vel aduerbiū demonstrantis: aut interrogatiue legunt: vt sit ellundicis. Te expectat domi. vt sit ellum pronomen: id est illum. nam & illū & ellum & ollum veteres dixerunt. Domi aduerbium ē in loco. Hem aduerbium est letātis. Festiuum caput. huic contrarius sensus est. Ridiculum caput. Alii putant festiuum caput: non Aeschini intelligendum: sed

orationis quam habet Cteſipho agens gratias fratri. ita in eunucho. Quam venuſte qđ dedit principiũ aduenienſ: quod ſi eſt nihil pote ſupra hanc laudationem: nam ſupra factum erit accipiendum: ſed male: nam caput Aeſchini ītelligo ipſũ Aeſchinum vt in toto pars ſit per ſynecdochen: in qua figura & pars pro toto ponenda eſt. que aut eminet ex toto: aut maioris precii ẽ ad id quod agitur. ceterum quod ipſum ſi ſeruatũ bonis auctoribus ſit ſi exempla ſynecdoches penitus conſiderare ſtudes: ſic muenies illius opera dicendo opera corporum laborẽ Aeſchini oſtendit: & religionem vt annua magne ſacro refer cereri letis operatus in herbis. Quid ſit ſ' deeſt queris. ſed eſt admirantis magis q̃ intetrogantis. Illius opera nunc viuo. o miram amplificationem beneficii non dixit illius opera vitam habeo: ſed qđ ſatis graue: & ſatis amatorium. Illius opera viuo inquit. Quin omnia admiratiue quin: & ſic ꝓ nuntiandum quin to parelcon vſq; ad maledictum famam. Maledictũ phamam: aut Mitionis aut Demee: aut populi. nam ſi aliter acceperis idem maledictũ videbitur & mala phama. Pre meo commodo. id eſt mei commodi comparatione: vt in Eunucho. Hic ego illũ contempſi pre me. id eſt mei comparatione. Meũ amorem & peccatum de rapienda meretrice & amanda: maledictum & peccatum cum dixiſſet omnia duo: tantum intulit maledictum & phamam: vt omnia Mercurio ſimilis vocemq; odorẽq;: & hoc vt ſit defectus quidam intelligẽdus ex affectu gracias agentis. In ſe trãſtulit: pulcra qua eruptura eſt Soſtrata circa Aeſchinum quemadmodum errauit Demea: eo q̃ ab illo credit amari meretricem. Nihil poteſt ſupra. Eclipſis per admirationem eſt ſubaudiendum. eſt enĩ vel eſſe vel dici: & pote pro potis. vt mage ꝓ magis.

Quid nam fores crepuit reſonuit: vt decrepiti dicti ſunt clamoſi ſenes. fores ſingularis numeri:

nominatiui casus. Mane mane gaudentis est hoc dictum: non operiri iubentis.

Bi ẽ ille sacrileg9. Mire Aeschinus seruat adu uersꝰ lenonẽ superbiã qua ostendit tanto alienior esse animo ab amoribus meretricis quanto audacior in lenonẽ. Men querit: num quidnã effert Sperat nunc leno se aliquid accepturum propter conuicium. Vt alibi. minas viginti tu illam emisti: que tibi res vertat male: argenti tantũ dabitur: & vide quã tam ferrat leno pro lucro iniuriam qui se sacrilegi nomine significari non solum non dolet: sed eciam capit. Oportune autem men querit: & cum quadam gesticulatione & subsaltatione sperantis lenonis ad hoc se querit vt accipiat pronunciandum. Occidi nibil video. occidi non quia sacrilegus dictus est: sed quia nibil accipit: & simul gestum considera loquentis ex verbis. Occidi nibil video. mire hoc verbo apparet in vultu lenonis & spem mortuam & extinctum gaudium: iam & apta eclipsis hec dicentis. occidi nibil video. neq; addidit proferri: aut quid tale. Hem. interiectio repentine rei. Oportune teipsum querito Asyntheton deest veniſſe: non enim sequenti nectitur. Quid sit Ctesipho quid sit blandum inicium est. non enim interrogat cũ ipse dicat. In tuto est omnis res: mox ipse in subditis iam hec addidit preter naturã questionis quid fit qd agit. In tuto est omnis res. quasi amatori omnẽ dixat negocium de amica: & an omnis res: & lenonis iurgiũ & suspicio patris Demee simul. omitte vero. vero abundat: aut correptum est iamdudum non omittentis. Ego vero illam hercle vero omitto apparet nunc. non primum dici Ctesiphoni ab Aeschino. omitte tristiciã tuam: necnon primum responsum omitto: & ideo additum est: hercle vero: quia nunc demum data est plena securitas. Tristiciam tuam: sic dixit quasi nimiã. Qui quidem te habeam fratrem acuendum te. O rri ger-

mane: mi meus sed vocatiuo dixit casu. Coram te. coram ad ipsum pertinet qui laudat & alios qui audiunt te ad ipsum qui laudatur: nam coram laudat qui nō tacet apud alios & hoc agit non p epistolam: sed ipse presens. In os qui apud ipsum loquitur quomodo collaudat. Laudare: amplius q̄ laudauit. Ne id assentandi: Antiqua eclipsis deest. n. eam & vtrum ab ea causa an ab ipsa lite dicitur. Ne id assentandi: adulādi. Specta si non rusticus adolescēs est & purissime simplicitatis adeo vt eciam velle laudare fratrem nimio pudore nō possit hoc solo quia presens est: cum illum nimium laudarit absentem. Quod q̄ habeam gratum: varie non enim intulit quas gracias agenti: qui quia. Age inepte non est iniuria: quia maior frater est & blanda dictu rus. Hoc mihi dolet mihi dolet pro doleo: & dolet bis subaudiendum est: & pene in eum locum insinuacio beneficii ex periculo difficultatis ob temp9 Vt si omnes cuperent non si eget tantummodo aduersantibus. Pudebat deest fateri. Stulticia est istec. hoc scilicet fateri ei qui ipse patri nunquam quicquam celauerit. Tam ob paruulam. ergo diminutiuis adiungitur tam particula: & deest perire: sed tacet. Tam ob paruulam rem. id est meretricem: & bene hic Aesebinus quasi qui maiora expertus sit. i. vicium virginis. Pene a patria deest fugere: quia amatores cominantur patriam se deserturos vt amice sequantur. Pene a patria: Menander mori illum voluisse fingit. Terentius fugere Turpe dictu te fugere scilicet: & deest ē. Vt dii istec prohibeāt. id est exilium fugamq̄ patrie. Peccaui. Approbauit ex periculo magnitudinem beneficii. Quid ait tandē nobis additum est nobis enī ait non itelligendū est. Iam mitis est: quia debachatus est supra leno iam mitis est dixit. Ego ad forum ibo. tunc enim in foro demens e scriptura magis quā ex arca domoq̄. vel ista

pecunia numerabatur. Vt hũc absoluam. id est vt hũc reddito sibi precio dimittam: nam velut ligati sũt quibus debetur aliquid: dicũtur etiam serui illi solui qui cum debitores preciorum fuerunt pecuniam reddunt debitã. est ergo absoluam pro a me soluam: an iocatur ĩ tristicia lenonis qui illam cum barbara lenonia & mesto vultu sequitur tanquam reus tu intro: id est ad illam Ctesipho bona eclipsis significans leticiam potiunde meretricis. Syre insta. Iam Syrus non vt adiuuet sed vt instãter adiuuet rogatur. Eamus nanq; hic properat. hoc clamat Syrus vt beneficium ostendat sane vt rursus lenonem de profectione concereat. Ne tam cito qđ tam pro tantum: aut tam pro tamen: & deest dicas me properare: aut propero vt sit eciam aduerbium hortantis: nõ consencientis. Quamuis eciam pro quantum uis eciam particula vtrunq; consencientis aduerbium an coniunctio: quia significat & properare se: & nõ in tantum q; negligat qđ sibi debetur. Maneo ociosus hic. hoc separatim inferendum est quasi pertinaciter assẽuerantem lenonem instaturum se exclamationem facere denotetur. Maneo ociosus hic. dixit enim propero vbi rursum consenserat in Syri verba properasse dicentis reddetur ne time. qđ desperauerat Leno Syro ostenditur seruo vt omne reddat propter illud qđ dixerat: diuiduum face: & probatum est completũq; qđ ait cupide accipiat faxo: & hocipsum cum trepida & vultuosa supplicacione pronunciandum est. Tace modo ac sequere hac sic ait Syrus quasi nunc lenonem doceat queritans non perdendi: & totum cum supercilio prestantis magnũ beneficium dicit. Sequor Hoc verbo Leno satis cõmitigatus ostenditur. Heus heus Syre. ex argumẽto est ostendere quantum timeat Ctesipho seuum patrem. Heus heus: vox est de longinquo vocãtis. obsecro te hercle. satis mãsuete quasi lenonem aut non possit rusticus: aut non audet dicere

hominem dixit. Istum impurissimum: auarissimum & totum cum execratione lenonis. Quamprimum absoluito te ne si magis irritatus siet velut clam & scilicet & proprie de Lenone quem irritari dicit vt canē. Nā irritari proprie canes dicūtur. Lucillus de littera. R. irritata canis qđ homo q̄ plurima dictat. Lenonem autem timet Cthesipho vt rustic9: vt sed patre duro: vt amator. Aliqua ad patrem. hic prouehat nō dicit qd: sub nos intelligim9 raptum puelle significari. Aliqua ad patrem proprie secretum latens latici comparatur intra vas clausum existenti cum effunditur manat: sic & alibi ex cōmittendis secretis loquens. Plenus inqt rimarum sum: hac atque illac perfluo. Atque ego nūc perpetuo perierim. quasi exnūc se periisse senciat: sed non perpetuo. Non fiet bono animo esto. vt illi liberalis timor est: ita Syro seruilis confidencia. Tu cum illa te intus oblecta. moraliter illa dictum est. vt datur ne illa hodie Pamphilo: & illa quidem mea erit. Tu cum illa te intus oblecta. honeste explicauit turpe factum. Et lectulum sterni iube: seruus nihil tam comicum nisi inuitus adeo vt totum superbe ac magnifice loquatur. Conuertam me domum. conuertam magnifice dictum. verbum est enim magni moliminis & agminis ingentis. Nam conuertere se dicit quem pompa precedit: vt imperator proprie conuertit exercitū: & hoc spectatur vt moribus arrogantes serui sint cum letantur. Ita qneso quando. b. s. volunt quidam & hunc versum Syri prime adiungēdum: sed Ctesiphonis verba esse ex subditis planum est cum dicit hūc diem mi Syre cupio vt cœpi perpetuum in leticia degere.

o BSECRO mea nutrix. Hec scena tragœdie ordinem seruat. Nam Tragœdia in tria diuiditur. Expectationem. Gestum. & Exitum. Hic quoq; expectatio est in gete nuncio. gest9 in planctu. Sostrate exitus. Obsecro mea nutrix. Hinc de

monstratur quid sit maternus affectus q̃ grata in do-
mino seruorum fides sit. Eundemque laborum. & do-
lorem esse ex falsis & veris malis. Obsecro mea nu-
trix. persone aut suis verbis aut aliorum insinuantur:
ex suis vt nunc persona Sostrate. Ex alienis vt Mitio.
Aeschini ꝑsona ex Mitionis oratione ac Demee. Ob-
secro mea nutrix quid nunc fiet. Mea: pro blandimen
to ponitur. Quid nunc fiet. imploratio est magis tre-
pidantis q̃ ignorancia. & interrogatio nanq; illius nu-
trix et quippe anicula est: sed non sapientior nutrix ē:
q̃ domina sua. ipsum eciam quod dicit: Nutrix hono-
rificum est. Vt annam cara mihi nutrix huc siste soro-
rem. Sunt enim nomina ad aliquid quibus nos tamen
velimus appellari. Vt Magister. Medicus. Orator.
Modo dolores mea tu occipiunt primulum. Euidēter
hic modo temporis presentis aduerbium est. Et rursꝰ
mea tu blandimentum est sine quo nō progreditur col
loquium fœminarum & maxime trepidantium. Pri-
mulum. inicium & ipsa origo dolorum diminutiue de
monstrata est. Nō enim primum: sed primulum dicit
Nunquam tute pepereris. vide preparationem dolo-
ris: nihil mali adhuc secutum est. Et iam sic turbatur
Sostratas. Iam nunc times. quasi nunquā affueris. n.
t. p. docte duo proposuit: quibus experientes scientes
q̃. Rerum sumus. videre & pati. Virgilius sic. Quiq;
i. m. u. e. t. q. p. m. Tute autē. pro tu: parelcon est qđ
resciscitatur vt facit tute & tutemet & tutemetipse.
Solæ sumus. quomodo hoc nomē singularitatis sit mi
re sole pluraliter dixit. Neminem habemus. Sole su-
mus. g. h. a. non. a. muliebriter queritur & ex pertur
batione sua existimans metus multa facit ea que pau-
ca sunt. Getha autem hic nō adest. hic apparatione: vt
ostendatur absens qui superuenturus est. Nec quē ad
obstetricem mittam. deest habeo. sed in consuetudine
est sic loqui cum ad vtrunq; nobis non alterutrum de-

esse consequerimur. Nunquam: pro non est. Semper non ad omne tempus rettulit. Sed omnes dies secundum quod ait. Nam vnum nunquam intermittit diem Solus mearum miseriarum bona locutio. Miserā me: proprium est mulierum cum loquuntur: aut aliis blandiri. Vt. Anna cara mihi. n. b. s. s. Aut se cōmiserari. Vt. Misere hoc tamē vnum exequere Anna mihi. Nā hec omnia muliebria sunt quibus pro malis ingentibꝫ quasi in aceruum rediguntur. Et enumerantur nulliꝰ momenti querele. Neminem habeo: quid enim opus est: aut cur nunc quereris. Sole sumus. nunquam pluraliter Sole. Getha hic non adest veniet. Nec quē ad obstetricem mittam: nec qui accersat Aeschinum habeo subauditur: & magis a trepidante q̄ racionabiliter dicitur: nā refellit hoc totum nutrix Cantara. Here nate sic proprie dicimus de his quæ contra volūtatem nostram acciderunt: vt nunc vicium virginis: ergo here nate sic eius dedit aut malus est. & sic maluit dicere quem non Aeschino culpam: sed pocius casui attributam vell&. Est autem ordo. nihil potuit melius here nate fieri q̄ qđ est hera: aut quandoquidem vicianda erat virgo: ab eo viciaretur qui erat expetendus ad matrimonium. Sensus enim hic quidē malum vim fieri virgini sed ex cōdicione eius que viciata sit nihil potuit melius euenire q̄ contingit. vt ab eo viciaretur cuius nos non peniteret. intelligere autem debemꝰ fieri & factum esse euenit & contingit dici. Melius fieri haut potuit. Si fieri pro euenire acceperis: erit consecucio locucionis: si non minus deerit quantum intelligo. Quando vicium oblatum ē. hoc est here nate. Oblatum est. oblatum dicitur quod offertur inuito. Vicium oblatum ē quod ad illum attinet potissimū quasi vicium oblatum sit potissimum: hoc est bonum: sed ex persona eius qui obtulit vicium factum est bonum qđ per seipsum malū est. et hoc ē quod melius haud fieri

potuit q̄ factum est. Illud autē dicit vt Aeschinus scilicet. Potiss̄mum autem superlatiuum est ab eo quod est potis & potius. Sic enim facit potis & potius potissimum: & quod modo exceptione significat: pro Aeschino significat vt sit qđ ad illū attin&: id est Aeschinum. Tali genere. Laus ante illum talem & tali animo. In illo & genus: nam ad viuos pertinet. familia ad defunctos. Alii genus ad nobilitatem referunt. familiā ad copias. Vnde & paterfamilias dicitur: vt sit ex tanta familia: ex tam diuite domo. Hec omnis exultacio tragica est gaudiorum introductio ante funestissimum nuncium. Talē scilicet a corpore. a forma: a pulcritudine. Tali genere. id est ab his qnæ extrinsecus sunt: id est honestate generis. atq; ex animo, id est sapiencia. modestia. hoc modo igitur nihil pretermisit in laude. Salu. nobis deos queso vt siet: quanta his est: nihil ad vota preter salutem opus est.

n Vnc istuc est qđ si omnia. Hic locus secundū artem comicam seruum currentem exprimit & nunciantem mala. Maxima itaque pars scene motoria est. significat autem nūc: tale negociū est. nūc tale periculū est. aut vero ꝓ significationē tpis habz: vt si diceret qñ aut quo tēpore. Nūc istuc. vtrum periculum an tempus. est enī Eclipsis. Quod si omnes omnia sua consilio. omnes omnia hinc. Cicero omnes i hoc iudicio conferant omnia. Salutem querant. non remedium vt egro: sed pereuntis salutem: & noue dicit malo salutem: pro contra malum. Auxilii nihil afferant. mire de proximo repetitū est: id est conferant & afferant: hoc conuenit presertim stomacho minus verba curantis: sic supra omnes omnia. Quod mihi bereq; filieq;. Mira in seruo fides, quom primum se ponat i herili malo: & post se matrem: in vltimo puellam. Quod mihi bereq; filieq; herili. est asyntheton secundum vt omnia secum. Ve misero mihi. tot res repente circum

uallant se circa nos: & stipant se inuicem. Nam circum uallamus nos & alios: tamen rara locutio est. Et circũ uallant dixit velut inimica acies ꝓtra nos: & ideo addidit vnde emergi non potest. Cum impressio est hostiũ sic dicitur: vt Salustius. pressi vndiq; multitudine. Cicero qui semper premuntur: & nunquam emergunt: & emergi noue: nam emergo dicitur: nõ emergor: sed ideo vsus quia extra compositionem & mergo & mergor facit. Vnde emergi non potest. vnde absolute: an deest illud: an vnde pro ex quibus. Vis egestas. solitudo infamia bee res sunt quæ circumuallant: vis illata: egestas ipsius puelle: iniusticia iudicum illius temporis: solitudo a defensoribus infamia ab his qui credũt precio viciatam. Nam & in subditis sic habes quando conscia mihi sum: neq; precium: neq; rem vllam intercessisse. Hoccine seculum: questurus de homine: Seculum accusat prius vt a tempore mores ĩcrepet & e cõtrario. Secula in omnibus rebus laudãtur. Vt. quæ tetam leta tulerunt secula. Hoccine seculum. O scelera: o genera sacrilega: o hominem impurum: Moris est nimis dolentibus incusare alia ex aliis. Virgi. Cum complexa sui corpus miserabile nati. Atq; deos atq; astra vocat crudelia mater. & quem nõ incusaui demẽs bo. q. d. O hominẽ impurũ Aeschinum. s. & hoc nam semper vltimũ ponimus eum: cui maxime irascimur. vt in Andria. Post accusatum socerum vitupe ratam & sponsam. Nam quid ego dicam de patre. Et in Phormione. Ita ne tandẽ vxorem duxit. f. s. & post multa facinus audax. O Getha monitor vnde ille vix tandem inquit. Video timidum: & properantem Getham. Timidum: perturbatum. nõ enim timet: sed dolet. Sic plautus in bacchidibus. Nam vt ex mari timido. Quem neque fides neque iusiurandum ordo est: hominem impurum: quem neq; fides: neq; iusiurandum exaggerat crimen admissum. Quem neque fides. quia

promisit: neq; iusiurandū: quia iurauit: neq; misericordia: quia vim intulit. Neq; illum secundum parelcon: nam abundat illum: Vt nunc dextra ingeminans ictū nunc ille sinistra. & eius videlicet misericordia quam amaui neq; repressit ne audiret. neq; reflexit ne faceret. & sic hoc dictum est vt Vir. Num fletu ingemuit n.n.l.f.o.d.a.m.a.e. & cetera. et si non potuit reprimi ne faceret saltem vt in peccādo esset mitior debuit cōmoueri: sed melius qđ supra. Neq; qđ partus instabat prope: Non enim addidit mariti: sed patris scelus. Qui misere. deest ei. Indigne: impie: crudeliter. vt Vir. Quæ causa indigna. s.f. Non intelligo. ad hoc Sostrata ignorās inducitur: vt malo nuncio repente feriatur. & quia oportuit ipsam priorem loqui presens loquitur. Quæ autem non est prodenda tam suauis: dolentis ad irascentem idcirco nō audit Getha cōseruus ne ob illa loqui desinat. Satis que loquitur idcirco nec audit eam seruus s: nec videtur ab eo Sostrata. Vix sum compos animi. aut vix tandē aut vix nō. Vt carcer vix carcere dignus. Compos animi. id est competentis animi: vel sani animi: cui cōtrarium est Impos animi. Salu. Neq; animo neque lingua satis competere: cum de amente septimo loqueretur. Alii cōpotem animi: compositum animum intelligūt. Quam illam totam familiam. hic nunc tam culpa familie q̄ scelus Aeschini ostenditur propter quem omnes cruciandi sunt. Iram hanc, hanc interdum pro qualitate: interdum pro quantitate accipimus: interdum pro vtroq;. Vt tuaq; animum hanc effundere dextra? Et hunc ego te Euriale aspicio? sed nunc pro vtroq; hāc dixit. Vt Sal. descripto celtiberi ait hāc igitur redarguit Tarquinus. Satis id mihi habeam supplicii. Moraliter loquitur: nam fere cum quisq; sibi irascitur videtur fortis tanquam plus qui audet. Dum illos vlciscar modo verum est hanc esse vindictam que ex recē

tis vicii flagiciis properat. Sic Virgilius: te turne. ſ. c. n. q. Seni animam primum extinguerem. bene extinguerem: quia ignis eſt. Igneus eſt. o. v. et. c. o. ſ. & primum addidit quod ordinem ſignificat. tunc enī adiicitur cū multa ſubiicienda monſtrantur: vt cui fracta prius crura brachiaq. Vicium in Aeſebinum totū promouens oſtenditur: ecia per aliena ſupplicia maxima per Syrum impulſorem cauſe pœne Vab. quibꝫ ille lacerarem modis. hic voluntas immodica oſtendi tur pœnam pro meritoris poſcentis. Et nota cum Syrum dixerit addidiſſe nutus de ſupercilio. Illum ſublimen iſta pœna. ſtatuerem. vt cerebro diſpergat: & cerebrum via diſpergi poteſt: ideo videtur ambiguum: Vt apud Vir. Enſemq. c. ſ. ſ. parq. m. Aliter enim dicitur. Spargite humum foliis. Aliter Sparſerat & latices ſimulatos. f. a. Adoleſcēti ipſi eriperem oculos. bene oculos amoris indices adiutoreſque flagicii. Poſt hac precipitem darem. grauior pœna cecitatis: nō preuidere quo cadas. Ceteros ruerē. ruerem actiuā vim habet. Salu. in ſecundo. ictu eorum qui in flumine ruebant necabantur. Ruere eſt enī toto corpore vt ad impellendum: quod faciunt qui ipſi precipites alios proſternunt: inde ſues ruere dicuntur. Vir. Ipſe ruit: dentesq; Sabellicus. e. ſ. & Horacius. Hanc rabioſa fugit canis ac lutulenta ruit ſus. Tunderem & proſternerē. vide q; fortis ſibi videatur qui dolet & irascitur. Agerem proſequerer promouerem. Vir. Curſu parant iſta g. & agit ventos: id eſt nimia celeritate proſequitur: vt pene occupat ꝓuenitq. Ego ſum Soſtrata. hec ideo inducitur vt veriſimile ſit ſupra non viſam Soſtratam quando ecia vix nunc agnoſcitur ab irato. Te ipſam expecto. incerta diſtinctio: vtrū te expecto oppido oportune ſit dicendum. An expectare ſit impacienter cupere & ſine preſcriptione temporis ſperare: iuxta certum temporis. Vnde apparet ad te expecto: qui p ſe

nimium est non esse intelligendum oppidum. Quid festinas mi Getha ꝑ probꝫ assignat hoc Sostrate. Asper non vult ad omnia seruum respondere: sed nutricē putat hoc loqui. Quid festinas: perturbatus & cōmotus dixit prorsus acta cōmota: fessō anhelanti ob perturbationem & contensum cursum. Animum recipe. qđ in lectione gestu ostēdi minime potuit id ex verbis Sostrate ostenditur in Getha. Nam ideo dicitur: animū recipe: quia ille pro anhelitu crebriora verba continuare nō possit. Perimus. Actum est. Iam bina verba agūtur. Perimus. Actum est verba sūt desperationis. Nā actum est dicitur in ea re de qua iam lata sit sententia. Eloquere obsecro te. bene eloquere: nam conatur tantum quod nec explicatur: nec intelligitur: cui vicio cōtraria virtus est eloquēcia: iam plus hic gestu q̄ dictu agitur: qui vt supra diximus. & lassus est qui nunciat: & integratur dolor nūcii quom apud illam loquitur: ad quam maxime calamitas pertinet: quo dolore vox plerūq; subtrahitur atq; singultus & simul dat signum perditarum rerum. Ve mihi misere. interponitur mulieris affectus nouo nuncio. Amare occepit aliā. peius est amare occepit: quam amat. Nam in eo quod dixit Occepit augmēta mali metuēda significat: vt in principiis que actum respiciunt non statim munitionem inspectant: & occipit magnum facinus dixit. A lenone ipsus eripuit. sic nunciat vt vltima peiora sint. & hiis argumentis vult probare: Q̄ immodice amauit Aeschin9 qui plusquā virginem idipsum quod pudor nec hortatur: nec consulit amat. Quis autem magis potuit impudens esse q̄ qui post honestum amorem ab leno ne amet. hoc etenim signat meretricem. Ergo non honestum: sed ab lenone: non per alium sed ipsus nec emit aut abduxit: sed ob impaciencia valde amātis eripuit. Neque id occulte. vt qui celaret factum tanquam satisfacturus vxori videretur: sed palam. Scisne hoc cer

to ꝑ magnis malis non ſtatim creditur. Hoc ergo ex do
lore dixit. quod ſtupet audiens. non quia non habet fi
dem. Hiiſce oculis Aſſeuerantis: Ah
ab. interiectio eſt flentis. Me miſeram quid iam cre
das. mira affectio: Nam lachrimæ nō ſinunt finire ſen
ſum. qd credas. aut cui credas. fides aut perſone qua
litate ſeruatur ſi grauis perſona eſt cui credatur. aut
ipſius rei qualitate. ſi ea res crediꝫ: in qua fallere cui
creditur. aut non poteſt. aut non debet. hic ergo mire
in vtroq; iam fidem dixit nullam eſſe: & in perſona &
in re. quod Virgilius tranſtulit breuiuſq; dixit. Nuſ
quam tuta fides. hoc eſt nec in re nec in perſona. Et
hic ipſe in heauton. Prob Iuppiter. vbi nam eſt fides.
Noſtrum Aeſchinum. noſtram vitam om
nia quia fletus impedit verba. deeſt autem hoc feciſſe
vel quod tale eſt. Site erant: ſite. poſite. nam ſitum eſt
quicquid in loco ſuo poſitum non euertitur. Qui ſe in
ſui gremio poſiturum puerum. puerum dixit ſi puer
naſceretur. non quia marem naſci diuinabat. diuinabat
ad votum ergo cupientis rettulit puerum: nō quia ne
ceſſe eſſet mare naſci: & hec omnia magno ſtupore di
cuntur ad exaggerandam perfidiā illius cui creditur:
& dolorem eorum qui crediderunt. Hera lachrimans
mitte ac potius ad hāc rem quod opus eſt. Hinc Vir.
non lachrimis. h. t. e. ſ. i. ſentit autem non lachrimis
agendum: vbi conſilio opus eſt. porro proſpice. porro ī
reliquum deinde vel in futurum. Porro enim ordinis
& temporis aduerbium eſt: non coniunctio. An mi ho
mo ſanus ne eſt: hoc ex perſona nutricis legendum eſt.
illa. n. diſſimulandam rē putat. Mi: pro meus an ꝓfe
rendum hoc tibi videtur tua fama & gnate vita. ſ. ti
bi. n. crimini erit viciatam eſſe filiam. illi eciā oberit:
& vtrum vitam. ſalutē dicit. in dubium. in periculū:
fateatur. viciaſſe filiam: & complexio dipleuros orato
ria in qua quod ſenſeris tollis cogeriſq; quod ex alte

ra parte sit hoc est. quia propter quoquo facto. con-
grue & pro persona: & pro muliere hoc dictum est:
eaq; in malis constantem esse demõstratur. Non faciã:
non faciam dixit pro non tacebo: quasi tacere aliquam
actionem habeat: sed moralis significatio est & cõmu
nis omnibus: sicut aduocatũ dicimus male feciſſe quõ
tacuerit. Peiore res loco esse non potest. satis argute
poeta inter Getam & Sostratam sententias ex pertur
batione facit: quasi in quo nunc ista esset causa nihil ti
mendi. primum indotata est. racio subiecta est: quom
& indotatam pauperem modo dicit. Tum que secun-
da dos ei erat videlicet. dari pro virgine nuptum: & ĩ
certa distinctio est & enim erat bis subaudiendum. da
ri autem nuptum non potest iungendum: sed pro vir-
gine. i. virgo: nec virgo: nec ꝑ virgine nubere potest:
non virgo. qa viciata ẽ. nec ꝑ virgine. qa res diffama-
ta ẽ. Sin ĩficias ibit: si negabit: testis ẽ mecũ anulus.
locutio hec sic capienda est: hoc est anulus pro me te-
stis. vel sic. Anulus mecũ testes sumus. sed melius qđ
supra. Postremo quando ego conscia mihi sum. quan-
do pro quoniam. vel quando pro quidem. Neq; rem vi
lam. hoc est inter nuncium: pactum domini: aut pro-
missum: & bene totum execratiue dixit: vt alii facino
re abhorreant. illam filiam. s. experiar: apud iudices
agam. Quid istuc ẽ verbũ est egre consencientis: qua-
si dicat. ꝙ hic resistam. Accedo vt melius dicas. i. vt
consenciam: veluti melius potens sis dicere. Quantum
potest. i. cito vel vbi atq; egioni apud menãdrum. So
strate frater ĩducitur. Huius filie: sue. s. Simulus: no
men patris puelle diminutiuum a Simo: vel Simone.
& nota nomen in palliata fabula latine diminutiuum:
Simulo fuit summus an ad cognatum: an ad amicum
refertur: An absolute ponitur: vt in Eunucho. pluri-
ma salute sũmum suum impertit. Gnato & nos coluit
maxime & miserabilius coluit dictum est: ꝙ h diceret

colit. Virgilio. per caput. b. i. p. q. a. s. Colere enim & maioribus & minoribus conuenit. Vt post habita colluisse Samo. Nos. monosillabū finit: vultuosam exprimens pronunciationem. Tu mea Cantara: tristis ac serie fœmine blandimentum est mea potius q̄ pronomē possessiuum. deest enim cara: vel quid tale: quo addito pronomen staret mea. Curre. mire dictum est ancille: curre. Vt cum opus sit. id est cū adesse cœperit partus. ne in mora nobis siet. locutio qualis supra.

ISPERII. Ctesiphonem audiui filium. Hic ostenditur q̄ seueri homines: ac recti & bone
d fi: tenaces vel ridiculi sunt vel odio habētur quoquo accesserint. Magno autē affectu: & quasi exclamantis addidit filium: quasi causam redderet cur dixerat: disperii. Vna fuisse in raptione cum Aeschino œconomia in qua ostenditur quantum cōmouebitur. Demea ipsa te comperta cum ex parua rei suspicione tantum se afficiat. Raptio autem ad personam refertur. Rapina ad rem. Raptus ad stuprum. si volumus loqui. id misero restat. bene restat: tanquam iam summum malum sit Aeschinum esse corruptum. & misero mihi: quasi qui nihil nesciat nihil curante Mitione. Illum si potest non dubitat velle. & ideo dicit potest. Qui alicuius rei. Recte enim hoc supra dixit non fratrem rei dare operam ruri: esse parcū ac sobriū. Eciam eum ad nequiciam abducere quasi inuitum dixit. non vocare: sed abducere. dicimus enim volentes: sed abducimus inuitos. Nequicia enim proprie libidinosa inercia dicta est: quod nihil queat nulliq; rei apta sit: vnde & nuge: q̄d nihil agant: vel nō agendo. Vbi ego illum queram. c. a. non esse: sed abductum esse: quasi adhuc culpa non sit illius. In Caneum. Veteres Caneum merricum tabernam dixerunt: q̄d ipsa sit ī tetra: non vt cœnaculo superius: Vnde taberna quasi trabea: a validioribus dicta trabibus quibus superiora

suspensa sunt. Persuasit ille impurus. Suademus facilia: persuademus difficilia. et suadere faciētis est: persuadere perficientis. Impurꝰ pro improbo ponit apud Terentium: & hic quoque excusata voluntas est Ctesiphonis cui a maiore fratre & improbo ingesta sit persuatione nequicia. Sed eccum Syrum ire video. ire & abire & venire significat. Ire video. ire pro venire: vt nec vero Aeaciden me. sum. I. e. Atqꝫ hercle hic de grege figura. hic de grege: ordo vel bonorū vel malorum grex dicitur. & grauium: vt equester ordo. Senatorius ordo. Etiam grex vel bonorum vel malorum est: vt Cicero. in his bonis gregibus omnes aleatores: omnes impuri impudiciqꝫ versantur. Queritare. instanter querere. Carnifex. pro Ganeo positum est. Non ostendam id me velle. s. scire vbi sit. Quo pacto se haberet enarramus ordine. pro enarrauimꝰ: hoc est recte: quia dixerat Mitioni sic quicquid ē volo scire: atqꝫ hominem conuenire si apud forum est. & enarramus pro enarrauimus. vt Omnis humo fumat Neptunia Troia. & ordine bene: quia simpliciter fatetur. Fallax autem & captiosa narratio est quod timemꝰ fateri. Nihil quicquam vidi letius. quartum parelcon. Hominis stulticiam. s. quia letatur ignorans vbi Aeschinus sit. Collaudauit filium. plus additum est. non enim solum non accusauit: sed & collaudauit. Disrumpor. mire his enim verbis cōmouetur collaudauit & egit gratias: & vide auxesim stomachi reseruatā. Argentum enumerauit. contra illud est. cur tu his verbis sumptum suggeris? Id distributum. Sane ex sententia distributum diuersa tributum. i. disptitum pulmentaria. Huic mandes si quid recte curatum velis. ironia est maioris stomachi: quia ille dixit ex sentētia distributum: vt indicat Demea non distributum dilapidatum. Sic alibi. Columem familie bene custos salue. Hem Demea. hem interiectio est cōmoti & qua

si perculsi re subita & noua. Quid agitur. blandientis est: non interrogantis: vt alibi quid fit quid agitur. Nequeo mirari satis: mira sunt & illa quæ vehemẽter parua sũt. & ideo mirari pro horrere & reprehẽdere positum est: & racionem dixit malam: cum nõ sit racio nisi bona: sed sic loquitur populus. Et hercle inepta. hoc ad senem. Ne dicam dolo ne menciar. i. ex contrario dicere videar: sed vt sedulo dicam. Atq; absurda. ineptum est stultum tantum. Absurdum quod & stultum est: & in ipsa stulticia diuersum: & quasi repugnans sibi. sic ergo locutus est vt videatur ineptam racionem ad Aeschinum referre. Absurdum ad Mitionem quem iam fieri stultum cõtrarium senectuti est. Concrum maximum istum. Diastole. quia erant alii non maximi: vt e contrario. Argutisq; minor. quia est maior. Nam istum quod ait dictu con est: videtur enĩ ostendere digito quẽ dicat. In aqua finito ludere pauliſper. Sic ostenditur bene obsonasse qui viuos attulit pisces. nam non ludit piscis nisi viuus. Volo prius. superbe & pro auctoritate non dixit oportet: sed volo: subauditur enĩ purgari eum: & nihil ex mora corruptele accessurum pisci ex eo ostendit: quod ait ludere: hoc est viuere. et non læsum viuere. non enim dixit natare: quod eciam possunt languidi pisces. Ipse insuper planum fecit quod fit purga dicendo exossabitur. Purga igitur exossa significat: non vt quidam exossabitur comedetur. Mihi quidem non placet. plus hoc ad senem: & vide quantum superbe: & confidenter dixerit ob amiciciam omnium dominorum: excepto vno Demea: quem tamen de illis contemnit. Salsamenta. hoc ad discipulum. Salsamenta. Aut salsi pisces sunt. aut laridum. Salsamenta hec Stephanio. in tota comœdia opera danda est vt stomachetur Demea: excepto qđ se ipse in fine cõmutat. hec ergo causa est: quare Syrus quoq; illi obicitur magnifice inferens se vt luxurio

sum licentẽq; seruum: presertim qui adolescentum pedagogus fuerit. Vtrum studio ne. aut credo est: vtrũ ne: aut est parelcon tercium: aut vero per Eclipsim accipitur: quasi dicat vtrum est: aut vtrum versum est. Quod qui accipit vtrũ studio ne: subdistinguat & separet a sequentibꝰ necesse est: aut vtrum superuacuũ est aut ne: aut certe figura est pro vtrum ne Studio ne id sibi habet. si sciens ledit filiũ. Laudi putat. quia decipit. Si perdiderit gnatũ. & magno affectu: non dixit Aeschinum: & mire non addidit cuius gnatum. Ve misero mihi. hoc ẽ quod supra dixit egre est alienus non sũ. Videre videor iam illum diem. illũ dixit: quasi quendam tristem ac funestum. Quod ante pedes est modo videre. hoc sumpsit poeta de Illo in Syrum promulgato ancille dicto: quod ante pedes est nõ videt: cœli scrutatur plagas. Sed eciam illa quæ futura sunt. Magis ridicula est assentacio si quis maxime laudetur quibus maxime caret. Quid istec iam penes vos psaltria est: dicẽdo istec: ostẽdit iandudum se hac indignari. Est iam itus. vt illum confidens eatus. Andomi est habiturus. proprie quia haberi vxor dicitur: & haberi mulier quom coit. Credo vt est dementia. sic in Eunucho: eam se intẽdit esse vt est dementia: & nominatiuus casus esse potest & ablatiuus: si ablatiuꝰ: perditus aut quid tale subaudimꝰ. sed melius nominatiuum accipimus casum. Inepta lenitas patris & facilitas praua. lenitas ad permittendum: facilitas ad ignoscendum. sic quidam: sed ego lenitatem ad Mitionem refero qui hec leniter patitur. facilitatem ad Aeschinum cui hec per licenciam facilitas datur. Paruum autem est quod & ipsum ledit facientem. Malum quod alios tantum. Fratris mei quidem me pudet pigetq;. pudet in his quæ turpiter facit. piget in his quæ cũ damno ac malo. pudere eciã ad dedecus: pigere ad dolorem refertur. pudet qđ turpe ẽ. piget quod dolet.

Nimium inter vos Demea nũc enim redditum est quod supra dicebatur: & preterea repetendo nimium confirmauit superius dictum non soluit. Tu quantus. id est quãtuluscunq;. Nihil nisi sapiencia. Ridicule prius. prius additum nihil: q; quicquid laudis nomine: deinde si sapiens dixisset non tanta esset irrisio sed stultus. Nihil nisi sapiencia es. ille somnium: nec tu sapiens sed sapiencia nec ille somniculosus: sed somnium hyperbole. Sineres illũ tuum. ab argumẽto fabule repetit. Sinerem. ironicos interrogat. Totis sex mensibus. totis quasi longi sint. id est integri: vt ne vnum quidem diem minus a sex mensibus sciat quod cœpturus sit filius: nimis comica & moralis assentacio. Quã ille quicquam cœperit: multum dixit & ante sex mensibus & olfecisse & prius q; cœperet non olfecit: & totum ridicule. Nam quid olfeciset: qui nondum quicquam scire cepisset: cuiusq; naribus nihil obiectum fuisset? Nam ideo nares a naritate dicte sunt: q; nos odoratu doceant presto & prope esse quod adhuc oculi non vident: vigilantiam tuã tu mihi narras id est quam maxime scio. Sic fiet modo vt nunc est. non dicit qui: sed respice ad argumentum & videbis hec optantem Demeam. Vt quisq; suũ vult esse ita est. hec sentẽcie semper sunt hyperbolice: & p personis ridicule. Plautus in milite glorioso. Nimia ẽ miseria nimis pulchrum esse hominem. Quid eum vidisti hodie: quid eum inicium interrogationis future de persona alicuius. Sic i Heau. Sed Syrum quid ne mecum. Tuum ne filium. hoc clare tuum ne filium. Moris est vt qui cogitat quid respondeat interrogatione remoretur. Abigam hinc rus. vt pecudem dixit Abigam. non vt hominem mittam. Abigam hoc lentius. & abigam dixit vnde Abactores dicti sunt. Cicero in verrinis. Quarum greges istũ abigendos curasse. Iam dudum aliquid ruri. hoc clare aliquid ruri agere arbi-

tror: hoc plus est q̄ illic esse. vult enim cum laude eius loqui: vt supra rem dare operam: ruri esse parcum ac sobrium. & agere proprie dixit. nam ab agendo ager dictus est q̄ in eo multa agenda sunt. Quem egomet produxi. mutata ꝓpositione: non deduxi: sed ꝓduxi dixit. id est porro duxi. Metui ne bereret. & hec translatio vt subleuat Ctesipbonem: ita Aeschino inuidiosa ē. nā beret non animo: nec voluntate: sed vi co decipiētis aucupis. Quid autem. quid quare: vel ob quam causam. Virgilius. Quid veniat: cui contrarium in significatione id quod te oro. Nibil reticuit: mirum enim minorē fratrem non pepercisse maiori: nec tacuisse quicquid erat opus. Cœpit clamare totum &̄ cœpit & clamare: & quod sequitur adortus iurgio est. Aggredimur de longinquo. Adorimur ex insidiis: & ex ꝓximo: nam adoriri est aliquem oriri: id est exurgere. De psaltria istac. hic mire senem imitatus est: & memoriter quia ille dixerat: Quod ista eciā psaltria apud nos. Interuenit homo de improuiso. Interuenire est medio negocio quasi ex insidiis superuenire: & opprimere in ipso actu eos qui rem celatam vellent: & vide q̄ oratorie narret gestionem rei que nunquam facta sit. Aeschine beccine flagitia facere te. fides est: & accusatio a persona: & vide pondus in nomine Aeschini. Nec admittere: Auxesis. nā plus est admittere q̄ facere. hec admittere indigna: pronum est hec statim credere De meam de eo quem superius laudauerit non videt fratrem rei dare operam ruri esse parcum & sobrium: vnde mira poete arte & inicia & media & postrema sibi congruunt atq; respondent. Lachrimo pre gaudio. in moderata leticia maxime parentum lachrimas habet. recte ergo additum est gaudio: quia lacrime solū morem significant. Non tu hoc argētum perdis: sed vitam tuam. hec figura oratoria dicitur: & simul ostenditur non esse mediocre quod factum est.

huic quasi admiretur ipse que narrat. Syre precepto-
rum plenus est istorum vide Demeam nō desinere cul
pam Aeschini in Mitionem conferre cum more cōtra-
rio preceptorum suorū vult esse quod sapit Ctesipho:
& eorum que diis licet: vt ibi non tu argētum perdis.
Hui. interiectio mirantis est. Domi habuit vnde disce
ret. vnde: id est de quo. Fit sedulo dictum est:
fit sedulo sine dolo: id est instanter: quia negligentes
dolosi dicuntur. Inspicere, tanquam in speculo vitas ho
minis. Vtrum videndum an recte speculandū induxe
rit cum alienas vitas dicit inspiciendas esse: nisi forte
ad causam admouendi speculi non ad effectum referre
mus: nam causa inspiciēdi speculi emendatio est vult9:
effectus forme per imaginem resultantis. Hoc laudi
est hoc vicio datur. non philosophice: sed cuiliter mo-
net. non enim dixit hoc bonū: sed hoc laudi est. nec hoc
malum: sed vicio datur: ergo vt idiota & comicus pa-
ter: non vt sapiēs & preceptor. Callide. callidus dict9
est etiam qui exercet doctos. Callidus dicitur qui cal
lidum sibi vsum artis induxerit. Istec res est. non quā
rem gerit Mitio. nō enim vtile agit. & significat hoc
verum hoc vtile est. Porro autem. prope desinit9 erat
Demea contra institutum argumenti. Artificiose igit̄
poeta subiecit ex persona serui. Vnde illum ad amari-
tudinem prouocat. Porro autem. aut vero. & huius-
modi principia narrationum sunt: quibus superiora se
quentibus cōnectuntur. Nam id nobis tam flagitium
est: non dixit peccatum irridens senem: sed flagitium
& quid est corrumpi pisces vel talia. Quod queo. qd
possum: sed sic maluit dicere vt alludentem se de sua
arte fecisset Syrus: & hac re ostendere nihil ab illo di
ci serio. Quod queo, a coquendo sumpsit sic & infra se
dulo moneo que possum pro mea sapiencia: & Cicero
dictum refert in eū qui coqui filius secum causas age-
bat, tu quoque aderas huic causę. Nam apud veteres

coquus nō per .e. litteram: sed per .q. scribebatur. Ad eundem istunc precipio modum. Argumētatio ad deridendum Demeam omnium que serio ille supra dixerat. Hoc falsum est. hoc aduſtum. hec contexte & coniuncte dicuntur: quia non vicissim Syro assentatur senex. Pro mea sapiencia. sapiencia dixit: quia condimentum gustu ac sapore temperant coci. In spicere iubeo & moneo qđ opus facto siet. & hic speculū non ad imaginem vultus: sed ad cōtuitum contraposite rei rettulit. Nos que facimus. nō coci: Sed Micio. Aeschinus. familia an nos pro domini posuit: an nos pro ego & meus. Sencio. cum dilatione & vultuose dicendum sencio verū quid facias. Quid facias: pro quid faciat vnq̄ quisq̄. s. Vt homo est ita morem geras. vtrum aptum puerbium sit seruis an amicis. Vt est obsequium amicos: veritas odium parit: & hec sentencia modo velut querela demissa voce proferenda est. Mentē nobis meliorem dari vis respondit agresti feritate. nō respondendū erat recte aut valeas: sed hic ne vel abiēs blandus esset. p salutacionibus ipsas amaras supponit. & memento eciam hūc eundem insalutatum relinque re: qui aduenies paulo ante nec salutauerat: nec resalutauerat fratrem. Meliorem autem pro bono ac tolerabile posuit. non enim bonam credit vt meliorem optet. Virgi. Dii meliora piis. e. m. r. p. n. Tu rus hinc abis. vult Syrus nosse an eat. nam quid agis addidit hortando vt quāprimum abeat. Tu rus hinc abis. qui consuetudinis memor est animaduertit has interrogaciones non inquirendi causa pon: sed admonitionis loco esse apud eos quos velimus abscedere. Sic igit̄ interrogat vt horteť. & sic pronunciat vt & fiat & approbetur quod facit. Quando is quam obrem. noua locutio: is quā obrem: pro is propter quē. sic & alibi. In eo me oblecto solum. id est earum mihi. Illū curo vnū. vtrum cum exceptione & tamen sic loquitur vt appa

reat illum non posse sibi imperare obliuionem Aeschini. Nã iccirco addidit. Quãdo ita vult frater. de istoc ipse viderit amare cœperit: & ideo tenet. nam ambos amare ꝓpemodũ reposcere illum quem dedisti. Quis illic quem video procul est ne Egio. inuenta causa est cur non abeat Demea propter reliquam fabule partẽ: & simul aliud additur quo indignetur: bene autẽ dubitat & familiam ciuem & multum absens a cõspectu ciuium. Ne illiusmodi magna nobis ciuum penuria ẽ: ne valde illiusmodi cuiusmodi est Egio. id est qualis: & magna Oeconomia. Senex laudatur vt postulationi eius statim adsit fides. Haud scio mali quid ortum ex hoc sic publice. Vtrum hoc optãdum est ne moriatur. an est testimonium vite hominis nunquã obfuturi rei publice. Vbi eciam huius generis paucos ar raros bonos: nam reliquias pro relictis paucis dixit. ideo restare eciam dictum est. Viuere & nunc lubet. ex hac delectatione ostenditur Demea: & quã peccantibus sit amarus ac sceuus: & q̃ facile incusationi huius tanquã graui testimonio crediturus sit Demea: & quantũ doliturus super Aeschinum qui displiceat.

p Rob Dii immortales facinus. Hec scena fidẽ amici circa diffinitam maturitatẽ senilis orationis & accusationem eius quem ledere nolit ipse accusator cõtinet. Indignum facinus quod narras Getha: non ergo apud spectatores iterum fuerunt dicenda que dicta sunt. illud tamen admirãdum eiusmodi Egionis verba induci qualia esse debuerant tantũ perlaudati viri eiusdem Egionis ac Demee. Quid narras, mirãtis est nõ interrogãtis. O Aeschine pol haud paternum. Mira maturitas in qua nescias vtrum magis iniuriam illatã orbe virgini. An Aeschini peccasse plus dolet: seruatur enim in Egione quod vir bonꝰ sit & amicus. tam illiberale factum. id est non odisse cui succenseas: laudare homines: factum reprehendere.

Haud paternum istuc dedisti: deest facinus. & tu perfecisti: sed sic dicit̃ m re magna vt dabit ille runas arboribus. De psaltria hoc audiuit. sic errat Demea: vt intelligatur quantum debeat irasci in his que inopinata audiet. Videt psaltria hac audiuit: videlicet confirmatiuum est: vt videlicet videre licet: sic scilic& scire licet. ilicet: ire lic&. Is nihil pendit. is abundat: vt ī Heauton. Perii is mihi vt abibit plus paulo sua que narrat facinora ꝑ aut is pro ipse: subiectiuū pronomen minus q̄ finitum. Vtinam hic ꝓpe adesset. quasi nūc crediderit sibi dicenti: in ore ẽ omni populo. Haud sic auferent. quō accepimus: haud sic auferent an factum suum auferēt: sic aut si correxerint: culpam non silentium tacituros ipsos: vel ipsum quod factū est: & nisi. si non significat dicticon est. Que illis equum est. subauditur ad superiora per Syllepsim intellectū. Haud sic auferent. id est leniter abibunt vel subtrahent culpam. Haud sic auferent. Anilis & matura cōminatio & est sic dictum: demonstratio gestum cō times leuissime ac praue: immo magne significationis. In te spes omnis Egio. vt narratio non fuerit necessaria: ita preces interponende sunt. Tu es patronus: tu parens. patronus autem temporale nomen est defensoris: aut certe appellatio est per quam ostenditur q̄ illi vultus & obsequium debeatur. est enim nomen adaliquid. Parens autem veri amoris nomen est. & equali loco continet iuterpretationem. & vide q̄ vigilanter pœta quō simpliciter matronam de absente Egione loquentem induceret. Coluit nos dixit. Quom preterea seruus magnum veritatis indicium etiam supplex ad presentem loquitur: tu es patron9 inquit. Ille moriēs nos. tibi cōmendauit senex. seruus magnum veritatis indicium addidit dicēdo moriens. nemo enim moriēs non vera loquitur & vrgencia: vnde in iure vltima iudicia certiora sunt. Sic & alibi. Mihi in manum dat.

mors continuo ipsam occupat. Si tu deseris perimus. proprie quasi patrono: nam socius deficit: parens prodit: patronus deserit. Sic Salustius. Post defectionem sociorum & relatū: & vnius ob iram prodimur: & prodidisti & te & illam miseram: & gnatum qui quidem in te fuit. Plautus. Qui liberos habent eos deserunt. hinc & milites qui defensores patrie deberēt esse: desertores esse dicuntur. hec omnia magnam vim habēt: sed per singulas partes orationis considerentur in cōmouendum precibus Egionem. Et tu es patronus ab honesto. tu es parēs a iusto. Si tu deseris perimus. & huic rei maxime respondet: oratorieq; illū maxime cōmouit. Vt en ego victa situ: & vt pulsus ego alii perimus responsum putant. Satis pie posse. deest facere. Neque me satis pie posse arbitror. honesta locutio qua significat quicquid fecerit pro pietatis debito illi merito parum esse. Sensus autem hic. neq; faciā quod nefas est: vt vos deseram: nec hocipsū qđ facio satis pium est: pro tua necessitudine. & bene addidit satis: vt & sapiēs non tamen satis. Saluere Egionem plurimum ita prouidit Demea non prouisus est. quia non oportuit illum audire que loqueretur Egio: & ex illius iam verbis indignationem moueri. iubeo autem volo significat ab eo quod sequitur id quod precedit. non iubemus enim nisi quod voluerimus: & est Homericum Maior filius tuus Aeschinus. Artificiosa postulatio in qua statim Demea diceret: nihil ad se hanc querelam pertinere. quippe qui Ctesiphonem curare debeat: infertur causa cur nō dissimulet pater: quia filius qui maior est: quia Aeschinus si quid est in eo nomine caritatis quia fratri adoptiuus: quia bonus & liberalis: & contra hec quibus laudatus est fecit. Sed neque boni quasi id quod est velit quod esse debet. quia neq; liberali functus est officio viri boni. Querendum inter bonū & liberalem quid intersit.

An bonus est qui non nocet. Liberalis qui ecia pdest.
An bonus qui non peccat in facto :liberalis qui nec in
verbo. Quid ni. id est quid nam Quid
ni plus in se habet q noueram. nam quasi corripit du-
bitantem dicendo :quid ni: vt subaudiatur noueram.
Filiam eius virginem. vides quantum valet iniuria :
vel dignitas personaz qui non contentus facinore per
sonam credidit ante preponendam. Hei interiectio est
irati vehemēter. quippe qui aliud viciū audiebat pre-
ter crimina que sciebat. Quod est grauissimum. quia
illud graue. An quicquam est eciam amplius. amplio
quantitatis: nam ideo nondū eciam audis quod ē gra-
uissimum. Amplio: id est maius. Persuasit nox. amor.
vinum. Adolescencia. Plautus in bacchi. Quid hoc il-
lecebrosius fieri potest nox mulier. vinum hominibus
quid hoc illecebrosius homini adolescētulo: & hec om-
nia ab impulsionis parte dicūtur: non a raciocinationis
Ideo & persuasit dixit. nam instans persuasio impulsio
dicitur. Vt ipse. Dum in dubio est animus paulo mo-
mento huc atque illuc impellitur. Humanum nihil tan
dem ea sumptum cōsuetudine est quod non humanū:
& hoc dicere solemus vbi peccatum quidem non nega-
mus: sed tolerabile esse dicimus. Persuasit nox. amor.
vinum. Adolescencia. hec inferuntur vt mul
ta videātur. Vinum. plus dixit q videncia: vt tu nihil
nisi sapiencia es. Ille somnum proximum huic: & simi-
le est in Ecyra. cum virgine vna adolescens vt cubue-
rit plus potus se abstinere vt potuerit: non verisimile
dicis neq verum. Virgilius. Bacchus & ad culpā cau
sas dedit. Vbi scit factū. id est intelligit & sentit qd
supra future peccauerit. & quia qui ipulsione peccat:
non peccat raciocinatione. hic locus illi rei occurrit: cur
ergo tacuisti? Orans. obsecrās. orare est placidos pe-
tere. obsecrare iratos rogare. Venit ipse vltro lachri-
mans. Mire & ad matrem venit vltro lachrimans: ne-

qd leniter aut mollius mulier tulisse: aut prope pactionem iniisse videretur. Ignotum est tacitum. est creditum. Asyndeton vt solet per syntonomiam sic loquitur: vt imus: venimus: videmus. Ignotum est autem quod vltro venerat. & lachrimans ad tacitum est quod orabat: vt obsecrabatur ad creditum est quod est fidē dabat & iurabat. et honestius impsonaliter q̄ ignouimus & tacuimus. Ignotum autem quod vltro venerat. Virgo ex eo compressu grauida est. hec addidit ex viliore vsu in honesta paciencia virginis ad conceptum libido peruenerit. & preterea quia & hoc potuit dici ille qui dem viciauit virginem: sed quid si ex alio concepit postea que iam grauida facta est: iccirco & a vicio virginis tempus ostendit: vt cū facto racio conueniret. Ille bonus vir. Ironia indignantis in loco addita est verbis ardentibo. Ille bonus vir nobis psaltriam si diis placet & conclusio accusationis: & bonus vir ironia quidem est ab eo posita: qui īdignetur virum bonum esse debuisse qui non sit vt supra. Neq; boni neq; liberalis est functo officio. & simul considera quo nomine Aeschinum vocet virū appellans. s. qui vult eius cetera esse ꝓmissa: & qui illum iam pridem videri maritum velit. Nobis autem ex abundanti ad indignationem relatum est. Si diis placet. bene interpositum ad inuidiā. Si diis placet. s. per quos iuratum est. psaltriam nobis sic enim dicimus & est consuetudinis permulgate. Illam deserat. id est cui contrarium dum viuat obstrictus est. et deserat virginem. Procerton tu istec dicis. hoc ideo nō dicit: quia fidē non habeat narranti: sed quia mira sunt scelera. Mater virginis ī medio est. terribiliter satis in medio est: quasi retineri nō possit nec cohiberi quin rem probet. Et preterea cū argumentorum genera duo sunt non sic in rebus manifestis: hoc ergo sublatis super aliis dicendum est ī medio. nam lentius erat si diceret presto est virgo que in

Aeschinum reum testis & crimen est: & ideo addit. Res ipsa. id est pondus veteri exactis ad pariendū mē sibus. Preterea vt capt9 est seruulorum ad hec intelligamus aliter dici non inertem Socratē: aliter non inertem seruum: aliter nō malum Scipionem esse: aliter non malum seruum esse. Preterea vt captus: an captus quantum capitur animus seruulis tantum non malus neque iners Getha: an captus quemadmodum sepius aucupium in seruis habendis bonum euenit vt in captu auium vel piscium vel ferarum plurimum fortuna dominatur: & hoc ideo: quia seruum euenire bonū nō racione: aut natura: sed casu est: vtpote in re rarissima vt sic vt captus est seruorum: & euentus est in seruis suis. Captus est seruorum. id est vt se habet condicio seruorum Afranius in simulante: vt is seruorum captus est: facilime domo atque nostra familia prouendit Ego capt9 sortem intelligo. Non malus. id est fidelis Neque iners. id est artem habēs oratorie futurum testem & indicem laudat: sed ne improbe facere videat: parcius id facit. non enim dixit bonus & solers: sed qđ in seruo sufficit non malus neq; iners: & preferēdi Gethe hec maxime causa est: ne quod permittere videat in seruo pauperis atrocius fiat & simul vt hec
non contristet Cetham quem prius laudat dicturus hūc abduc vinci quere rem. Alit illas solus. duas hic res docet: & vnde bee viuant: quod testimonium pudicicie est & grauem testem posse esse Cetham. Solus i certa distinctio est solus: sed melius & solus omnē familiam sustentat: hoc verbo tenuis victus ostenditur quod bene frugi esse monstratur in fœminis. Hunc abduc vinci. quere rem nō multum permittit vtpote de alieno seruo adeo Getha plus de se largiretur: ipse tamen & tria posuit: vt multa videretur dicere. Hūc abduce. vt tu Voluse armari vulscorum edice maniplis. Nā postea. e. littera huiusmodi verbis aucta est. Hūc

abduce vinci. bono ordíe. & abduce ad hoc illud vt ne mo possit intercedere: & vinci ne solutus vt sciat si verum seruus accuset. Quere rem. latenter preter vincula eciam torméta significauit: nam hoc quere rem: pete rem veritatem significat: immo hercle extorque & bene ipse de se plus apertius q̃ largitur Extorque. multũ dixit non torque. sed extorque. torquemus enim hominem. extorquemus veritatem. Pudet. aduersus hoc dicit: & perturbatus Demea maioris erit ponderis. Pudet dictum. si me nec addas nec subaudias. Differor doloribꝰ. diuellor. discrutior. dilaceror. & proprie hoc genus querele conuenit parturienti & cui viscera distenduntur: & ei que inexpertũ dolorem nunc primum senciat. Iuno lucina. fer opem. bona procuratio poete. Vt & vox parturientis pro testimonio succedat ad inflammandum Demeam: & nota puellas: que in comedijs honeste sunt: & ex amore dicuntur: aut nullam in se scenam esse: aut rarissimã vocem. fer opem. partui. serua me obsecro parturientem Duas enim res poscit hec precatio nascentis & partu rientis salutem. Numnam illa queso parturit. illa. s. de qua sermo est. Quid enim opus fuerat nomine. illec fidem nunc vestram hec oratoria est. non enim vere rogat: sed videtur hoc facere & implorare est in malis positis cum ploratu aliquem rogare. Quod vos ius cogit: id volũtate artificioſe: ne totum simpliciter agendo diffidere cause videatur. Ius igitur legum intelligitur. Deos queso vt vobis decet. hoc ẽ dixit: non vt puelle vtile ẽ: sed vt vobis placet. Vobis decet. grece dixit & deest facere. Sin aliter animus est. officium amici exequitur in reddẽda causa: cur aduersarius futurꝰ sit. Ego Demea sũma vi defendam hanc. non dixit id quod est vos vlciscar. sed hãc defendam: atque illum mortuum. Idonea causa est aduersꝰ viuos querimoniã faciendo pro mortuo. s. quasi in iure

& officio suo locut9 sit: & exaggerauit culpam in Aeschinum qui videbatur i vno & eodem facinore viuos mortuosq; lesisse. Cognatus mihi erat. causa exposita iam agit Egio de persona sua vtq; recte faciat: vt quã personam inducit ostendat habiturus: cum amiciciarũ duo genera sunt. Vnum necessarium: id est propinquitas sanguinis. Alterum voluntarium: quo nobis etiam alienissimi coniunguntur. Mitionem sibi ac Demeam & viuos & voluntarios tantum amicos esse: simulum vero mortuum & non solum voluntate sed necessitate amicum fuisse coniunctum in qua re & illis nõ deerit & his purgatus. Sed & cognat9 mihi erat. vultu ad iuuat: quia a coniunctione incœptiua sumpsit exordium. Cognatus mihi erat. officia multa contra officiũ vnum Demee amici cie ac Micionis. Paupertatẽ vna pertulimus & quia magis coniungit malorum consorcium q̃ bonorum. Ita faciã experiar deniq; animam. sic dicit: ne dicat vindicabo: quod vult magis significatum esse q̃ dictũ: & ne ei diceret nihil poteris quod ad incipiendũ sufficit dixit. Experiar. animã relinquã: modestã cõtinuatio prius quod sibi possit conuenire dixit. quã quod passurus sit Aeschinus. Fratrem conueniam Egio. vultuose pronunciãdum quod addidit Egio. quasi dicit: res in manu fratris est constituta non mea. Quid mihi respondes. respõdere proprie dicitur cum lis intenditur. Respondere enim est priorem alloqui. quasi respondere verba fundere. Vt funditq; has ore querelas. Respondere. posteriore loco dicere. Sed Demea hoc tu facito supra habite cõminationis. Quam vos facilime agitis. vt & supra facilem victum paret: & vide q̃ oratorie laudis sumpserit argumẽta suadende. Aequo animo equa nosce oportet. bene dixit equo animo: quia potẽtior & fortior contra naturam est equitas. Redito. prosequebatur ad eundũ quemadmodũ apparet ex verbis. De-

cet te facere sollicita. o bsequela Egionis vltima in loquendo ostendit impotentiorem personam contra Aeschinum quo magis gaudium crescit comedie: quando tali ac tanto pauperior puella: sed tamen cupita iungetur. Non me indicente. quia dixerat ipse senciet posterius. & nimis dura compositio est: sed apta irascenti. Vtinam hoc modo sit defunctum. vtinam desperandi vim habet. Hoc id est negociū. i. in raptum virginis. Defunctum finitū. i. vt non peiora cōmittat. Defunctum. finitum: id est ne vlterius peccet Aeschin9. Nimia illec licencia. quam illi dat Micio. Profecto euadet per ardua & interrupta veniet. Hoc euomam. non effundam: sed euomam: vtpote que me egrum faciunt quibus me leuabo cum languor ille & egestus sit. nam euomam hoc translatione significat.

b ONO animo fac sis Sostrata. Hii sex vers9 in quibusdam non feruntur. In hac scena iam videtur locute Sostrate Egio respōdere. potest tamen & ipse incipere tanquam qui & rem nouerit: & merore eius moueatur. Bono animo fac sis Sostrata: meminisse debemus quod dixit. Duc me intro ad Sostratam. et quod intro in proscenio est non post scenam. nam aliud significat eamus intro: vbi dicitur intus despondebitur: intus transigetur: si quid est quod restet. illud enim interius agitur extra omne proscenium. Fac sis Sostrata. sis honorifice addit verbo ne quod imperatiuo modo pronūciat superbum. deductum est autem a senatuconsulto formulare vbi aliquid consulibus adiungit addit si eis videatur. Et istā quod potes. quia vox ipsa tristis & circa tristem filiā quod potes dixit. Fac. consolare duas res dixit. quas & ordine locutus est: & tu bonum habe animum ingt: & filiam fac habere. Ego Mitionem. quia Demeam iam vidit. Si est facturus officium. hoc dicendo pro

mittit eum esse facturum. nam facile est vnumquemq; suo officio fungi. Vt quid agam q̄primum mature neque comminatur: neque segnem ostendit se fore.

IN Patrem hinc abiisse rus. Hic ostenditur timiditas boni adolescētuli: & verti se ad peccandum ex delicti cōscientia & reuerēcia parentis aperiet vt est mos verorum patrum circa filios Syro Demeā describente. Ain patrē hinc abiisse rus? compendio ostenditur quid sit iam locuturus Syrus. Nunc autem maxime operis facere credo vide quasi verborum Syri esse de opere loqui: sic enim dicit & Demea: sed illud falso boc serio. Vtinam quidem apud villam sit subaudiendum: & distinguēdum antequam inferatur quod sequitur. Quod cum salute eius fiat. hoc est non odisse patrem: sed timere ex proprio delicto: seruat enī in eo & amor filii & amoris affectus. Vt triduo hoc perpetuo quantū sufficiat amori. etenī nō op9 erat ppetuo dicere si triduū dixisset &. Et istoc si quid potis est rectius. deest addi. nā si mortē significaret non conueniret adolescētem ita dicere. videt enī plus tēporis optasse langori. Nā hunc diem misere nimis cupio moriatur. s. & adhuc aduersus seruum debet dicere ne īdecorū adolescētis psone sit hec ita dixisse quāuis eiusmodi adolescentes inducant Comici. vt Neuius in Tribaselo deos queso vt adimāt & patrē & matrē meos. Misere nimis cupio. nimis abundat more comicorū: qui hoc dicto assēuationē inculcabāt. Cupio vt cœpi ppetuū in leticiā degere: qui & supī ita queso quādo bene succesīt hilarē hūc sumam9 diē: & illud rus nulla alia causa tā male odi. mire ostēdit omnia ex delictis īprauū verti adeo vt miserā putet adolescens suburbanā villā qua re ceteri delectant. illud ergo tanquā cū detestatione dixit: & male & nimis misere: nam nimiū & malū miserūq; est secundū illā sentenciā: vt nequid nimis. Quod si abesset lōgi9.

a

amori magis q̄ rei consulit adolescens. Iam huc recurret. mire de sene recurret dixit: vt eius instanciā demōstraret. Nihil ne in mente ē. sic hoc accipiendū est: vt adolescēti libero malicia putem⁹ non sapiencia de esse ī hac re adeo magister est seruus. Tanto nequior. sic hoc dictū est vt ecōtrario dicim⁹ tā to melior. Nūquā quicquā. parescon. p nunc̄ id est nō. Cliens. amicus. bospes. nemo ē. vide magistrū ad nequicia: vt simplici adolescenti mentiendi viā demōstret: & honestū tentet afferre argumentū ad mēdaciū ꝓpter clientē. Amicū aut bospitē in vrbe cessare visū: qd tamen nec sic intelligit rudis ac rusticus adolescens. Cliens. amicus. bospes. nemo ē vobis. mire sic ī terrogauit vt qui agrestes inhumanosc̄ reprehēdat & insociabiles aliis ꝓpter asperitatē rustici sens. Laudarier te audit libēter. qd a Demea dicit in omnes parentes dici putat: nā nemo tā asper est pater vt nō statim miteſcat lauda to filio. Virtutes narro. non dixit elegantē indolē: sed virtutes. sūt autē pfecti sapiētis: vel diui alicuius: & bā cū stupore respōdet meas: ostendēs q̄ nulle essent. Que non data sit. nō potest fieri a superiore subaudiē veniat in mentē: id est cogita dari potuisse & datā dicit. Que nō data sit. hic de facto questio est in qua qui dā disputāt quedā tūc ipossibilia ītelligi qñ facta sint cū autē nō fiūt nō modo nō fieri: sed nec possibilia qui dem esse dicēda: qui loc⁹ dicit. Potest iterum subaudiē vt data sit velut credaē data. Interdius. bene quia amatori maxime noctu op⁹ ē. Vah q̄ vellē eciam noctu. hoc vtriusc̄ pſone cōuenit: sed meli⁹ a Syro & facetius dicit: & quādā totū Cteſipboni assignāt absc̄ interdius: & q̄ vellē ꝓprie dicim⁹ in his que nō vide mus fieri. bene igit deficiēte argumēto cū aliud nō in ueniret ī vota cōuers⁹ est: vñ videnē magis hec verba Cteſipbonis esse. Calleo: callide scio. cū seruit maxime tercia coniugatione dixit: vt efferuere dicit correpta

media syllaba: quō mirarē qui timet eū quē iste cōtemnit. Meas tuas cum gestu pronunciare debemus vt intelligatur irrisio. Quasi puero gaudio: deest pre vt sit pre gaudio. Lupus in fabula. Silencii inductio est in hoc puerbio atq; eiusmodi silēcio vel ī ipso verbo vt ipsa fabula cōticescat. Q̄ lupū vidisse homines dicimus. qui repēte obmutuerūt: qđ fere iis euenit quos prior viderit lup9: vt cū cogitatione ī qua fuerint ecīa voce & verbis careant. Sic Theocritus et Virgili9 Vox q̄ mœrin iā fugit ipsa: lupi mœrin videre priorē. Alii putāt ex nutricū fabulis natos pueros ludificatos terrore lupi paulatim capna veniētis vsq; ad limen cubiculi: nā falsū est qđ dicit̄ intueniſſe lupū neuiane fabule alimonio Remi & Romuli dū in theatro agerenē Fuge modo intro. nō dixit: id est vel abi vel vade: sed fuge tanta celeritate opus ē. Si qđ rogabit nusquā tu me magna virtute. Terētius rudē: simplicē timidūq; īducit Ctesiphonē ab inicio vt is sit qui mox opprimetur cū meretrice accūbens īteruētu patris ob īprudēcīā & rusticitatē suā. Nusquā tu me. familiaris eclipsis & apta ꝓperāti: quare hec omnia oppressa voce cū celeritate ꝓnuncianda sunt.

n AE Ego infelix homo sū. In hoc actu exēplū ē: neminē facili9 q̄ optimū quēq; falli atq; deludi. vt Virgili9. et ne valde significat. vt ne illi vehemēter errāt. Cicero in Catilinā. Ne ego sū homo infelix. vide iniciū conuenies ꝓpetuo mœrori Demee p totā fabulā aut disperii dicit: aut defess9 sū: aut aliquid tale semp quo querarē: ita tū vt cū augmēto sit miseria quocienscūq; pcesserit. nā plus ē qđ nūc dixit. Ne ego sū q̄ disperii. Nusquā inuenio gentiū: abundat gentiū A villa mercenarium vidi. sapiētissime Terētius: & si ꝓxima villa ē necessario Senē ad reliquos act9 fabule noluit ab vrbe discedere pſone senilis memor. nā & arduū fuerat dū redit & cruciabile ne fatigatio eius in

tragœdiã trãſiliret. Recte igit̃ inuenit a mercenario ĩ vrbe narratũ ruri nõ eſſe Cteſiphonẽ: aut vbi ꝑſona ẽ adoleſcẽtis: & ꝓficiſcit̃ ad villã: & cõtinuo redit. vt in Eunu. Phedria Et a villa. vtrũ a pro de poſitũ eſt vt ſit de villa: an deeſt veniſſe vt ſit: a villa vidi veni ſſe mercenariũ. Nec qd agã ſcio. vtrũ fratrẽ an filiũ magis querã. nã ſenex querul9 tria dicit eſſe incõmoda ſi bi ꝙ fratrẽ nõ inueniat: ꝙ Cteſipho ruri nõ ſit: ꝙ vtrũ in vrbe maneat: an ad villã abeat ipſe neſciat. Verum. modo verũ nomẽ non ẽ: ſ aduerbiũ. id eſt vere. Perii quin tu bono animo es. hec Cteſiphonis ꝑturbatio hac tẽdit poete arte vt deꝓhendat̃ cũ amica filius repẽte ĩgreſſo ſene. nũc quin ꝓ quinimo poſitũ eſt. Quid hoc malũ infelicitatis. abũdat malũ. Quid hoc malũ infelicitatis: deeſt deteſtor. Quid hoc infelicitatis ſit nequeo diſcernere. hic autẽ malũ ꝓ intiectione poſitum & ẽ dictũ quaſi o malũ: & ẽ dictũ anxii homis & ꝑturbati nimis. Niſi me credo. ꝓ niſi qa iã ſupeſt vt ne credã: hic enĩ ſenſus ẽ: in huiuſmodi locutione niſi me credo huic eſſe natũ: niſi me noua locucio ꝓ niſi qa credo. & huic rei poteſt ſubtrahi ĩcolumi ſenſu: vt niſi me credo natũ eẽ ferẽdis miſerius: ergo huic rei ſubdiſtinguẽdũ & ſic ĩferendũ ferẽdis miſeriis ergo huic rei ꝓ ad hãc rẽ. Primus Prim9 ſencio mala. ridiculum errori Demee. & prim9 ad ordinẽ: ſol9 ad numerũ dicit. Primus porro obnũtio. qui malã rẽ nũciat obnunciat: qui bonã annũciat. nã ꝓprie oba ũciare dicunt̃ augures qui aliqd mali ominis ſerũq; viderint. ergo obnuncio malũ imminẽs quaſi omen nuncio. inde enĩ etimologia huiuſce verbi ẽ. Aegre ſol9 ſi qd eſt fero prave. ſ. is ſol9 neſcit omnia: & bene ſol9: vtpote de multis: quia cũ ſciat Micio Syrus Aeſchin9 Cteſipho popul9 hic ſolus fallitur. Si forte frater redierit viſo ꝓ ſi rediit. Intro ſe irruat prorſus: neutrũ verbum quaſi actiuũ vt ſe irruat ꝓrſus. Vide ne ille huc iã metuitur:

qđ futurũ est: & qu ō neutrũ sit irruat noue ĩtulit se: ꝫ quasi preterea sic dixit irruat de eo qui tanq̃ purgatu rus sit. vt in Eunucho. q̃ mox irruim9. aut tanquã de sue. u. f. vt Horacius. hec lutulenta ruit sus. v. e. i. & Vir. Ipse ruit dẽtesq̃. s. e. s. Et iã taces. antique ꝓ ta- ce. sic ĩ Andria. Et iã tu hoc respõdes: ꝓ respõde. Est ergo arreptius significatũ. Hodie ego istuc cõmittã ti bi. qđ ago id est cõplexũ mulieris. Nã me iã in cellam aliquã cũ illa ɔcludã. id egit stulte adolescẽs vt ibi de- ꝑhendat̃ vbi cõclus9 ẽ: ꝫ sic ipse egit: vt possit subterfu gere nõ deꝑhens9 conspectũ patris. In cellã aliquã cũ illa. legit̃ figuratiue: vt dicim9 in locũ: ꝓ in loco: ĩ cel lã cõcludã: non in cella ait: mire vt reclusũ totũq̃ locũ subiret cellã. s. quã ob ea que ĩ ipsa celant̃ clausam eẽ cõueniet: nam & cella & cellariũ a reponẽdis celãdisq̃ rebɔ esculãdis & poculãdis dicit̃. Age tñ hũc ego amo uebo. mire amouebo dixit: nõ deterebo: nã ꝓprie amo uet̃ saxum de loco: in quo verbo significat ĩminere sibi magnũ laborẽ in hoc opere: & vide auxesim sup̃ vt pe cudẽ abigã hũc rus dixit: modo ut saxũ amouebo inqt Nõ hercle hic quidẽ durare quisquã si sic fit potest. ni mis moraliter expressa verba sũt serui verberatũ se in dicãtis. Quis nõ ex verbis seruũ verberatũ intelligat: & seruũ recẽter verberatũ: & seruũ fugã cõminantẽ. Mire autẽ nõ ego: ꝫ quisquã dixit: nec ꝑmanere ꝫ du- rare. nã hoc verbũ ꝑferẽdis malis cõuenit. vt Virgili9 Durate & vosmet rebɔ seruate secũdis. hec omnia sic dixit quasi nõ videat Demeã. Quod sũt mihi domini. & hic apparet non a legitimo domino verberatũ esse. Que hec ẽ miseria? deest quã pacior: & quasi cõplora cio quedã flebilis post q̃relas. Quod ille gãnit? gãnit ẽ ꝓprie veluti plorat9 vapulantiũ. Quod malũ. hic ma lũ ꝓ intiectione abũdat. Ctesipho me pugnis miserũ: & istã psaltriã vsq̃ occidit. mire interiecit miserũ: & necessario vsq̃ ad mortẽ addidit. vt ostẽderet occidit

nimie cedis verbū: nūc occisionis ītelligi oportere. Vſq; occidit. prope occidit: aut vſq; p valde ē: occidit p vehementer cecidit: nā occidere & ꝓoccidere ad cedē referebanē apud veteres. Vſq; occidit. nūc enī occisus loquiē. Hem vide vt discidit labrū. nō ostēdit: ſ videē ostēdere ſeni parū iā videti & ītra os. Hē vide vt discidit labrū. Aſper mediā longā a cedēdo accipit: ego me diā breuē a ſcindēdo. Nō tu rus eū pduiſſe aiebas. mire Terētius ſeipſos qui fallūt ex aliq; pte cautos facit vt eo delectabiliꝰ ſpectatoribꝰ pceđāt doli: nanq; gracia ē aut delectacio eſt: nō ſtultiſſimū falli. Nō tu rus eū. p. a. memorit ſenex nō ſolū qđ dixerit Syrus paulo ante: ſ quibꝰ verbis dixerit refert: nā ſic dixerat. Quē egomet pduxi. Verū venit poſt inſaniēs. nūc pduxit iratū admodū: nūc nō iratū predicat: ſ iſanū. Nihil pepcit. vt ſuꝑ nihil reticuit: ſic dicimꝰ ī hiis que poſt expectationē geſta ſūt. Verberare hominē ſenem miſerū. fit de etate id qđ de ꝺdicione nō poterat. Quē ego mō puerū. addidit etati inuidiā & meritū recēs. hoc ē enī qđ dicit modo & tantillū dicticon ē. videtur enī inane fingere quem puulū. Laudo te Cteſipho patriſſas. facile iducꝰ ē ſenex varietate fraudis & doli. nā Syrꝰ vt ſuꝑ vt laudās nō vt vituperās Cteſiphonē & nunc vt accuſans idē pficit: atq; pſuadet. Patriſſas auxeſis: nā vt ſuꝑ dixerat ſpero ē ſimilis maiorū ſuoꝝ. hic cōfirmat qđ ſperare ſe dixerat: & virū te iudico inquit nō adoleſcētulū: hoc enī ad etatē & ꝓbitatē: non ad ſexū referē. Patriſſas autē quā bene inuentū ſit inanem ſe dicere. nōne videē ibi ſtultiſſimꝰ cū huiuſmodi laude nō modo ſe nō laudare vellet quod odio ſū eſt eciā filiū apud intelligētes vituparе videē: ſiquidem eciā filiū hic ſtultꝰ: ſ eciā ille quia patriſſas inqt. Patriſſas tā ſecurꝰ ē vt ſe laudet: & abi addidit: quaſi dicat. non ē qđ iā demorer pfectꝰ ē. Laudo te Cteſipho hic totꝰ verſus mire doloſū oſtēdit ſenē. Ne ille cōtine

bit posthac si sapiat manus. comminatio est subtilis: & parcior velut serui. Per quã nimis. Ironia. Et me seruulũ. oratorie nõ seruũ: ꝙ seruulũ quõ sit senex. Nõ audebã. nõ poterã. Hui pfortiter. hoc gestu seruili & nimis leuiori psonꝫ grue dictũ est. Nõ potuit meliꝰ. id ẽ laudo te Ctesipho: & deest fieri. Idem qđ ego. id est patrissas: virũ te iudico. Sed est ne frater intꝰ respondẽs. vt nõ sit respõdit: verũ hodie nunq̃ mõstrabo. Volens senẽ auidiꝰ q̃rere q̃ hic ardor semp paratissimus credẽtes eciã fallis ẽ fingit se nolle dicere. Hodie autem. aut abũdat. Vt Nunquã omnes hodie moriemur multi. aut nunq̃ hodie. p nullo tpe huiꝰ dici: quia nũquã p se generale ẽ. Diminuet tibi iã cerebrũ quidẽ cõminationis genꝰ verba ipsa ĩdicãt: vt appareat senẽ baculũ substulisse. At nomẽ nescio illiꝰ homis: ꝙ locũ noui vbi sit: recte q̃si hominẽ diceret nõ erraturꝰ a gta psona homis: & vbi habitet cogito: si notꝰ esset ignotꝰ nulla causa q̃rendi supesset. Dic ergo locũ. dic ergo: q̃si inuitũ coegerit: ergo semp addimꝰ vt hõtemur tarde id faciẽtes. vt Virgi. Ergo age care pater. c. i. n. Nostin porticum apud macellũ. ꝺuenit rustico in vrbe nescire: & ideo sic ĩterrogat a seruo. Hic deorsũ quia non ẽ vnũ. Hac recte. ꝓprie hac parte: vt manu viam ostẽdere videat. Quid ni norim. correptiue qđ ni: pro qđ nisi: etenim quãuis rusticꝰ tamen ẽ ciuis. Demea. Vbi eo veneris deorsũ. versũ hac te ꝓcipitato: cito descẽde ad hãc manũ dicit ĩ quo nõ ꝑman & certũ dextrũ: nec certũ sinistrũ: & ideo ꝓficit in errorẽ: vult enĩ seruus hec signa esse pplexa. & Sacellum. vt Varro ait sacra cella ẽ. Propter. ꝓpe. vt Vir. Templũ de marmore ponã ꝓpter aquã. Et Lucreciꝰ. Propter aque riuũ sub ramis arboris alte. Vbi eciã Caprificus magna ẽ. In hoc Homerũ imitatꝰ ẽ qui dicit. Caprificũ ꝓpe Troiana mœnia constitutã. Hac pgito. nõ ito ꝙ quia longũ est pgito. Id quidẽ angiportũ. id est an-

gusta et curua via: q̃si angi port9: vt angitia: aut angui
cia. Alii qđ inter port9 sit loc9 angust9. hoc ẽ int̃ do-
mos: vel portus vel ĩsulas veteres dixerũt: & obserua
Terẽtianã ɔsuetudinem: in qua ĩducit nihil sapere eos
qui fallunt̃. Censen me hominẽ esse erraui. Calliditas
ẽ maxime dep̃hensũ mẽdaciũ nõ defendere: ꝑ fateri:
vt opinionẽ simplicitatis acquirat. vides igit̃ vt ipse si
bi succẽseat tanq̃ imprudẽs errauerit: nõ dolos9 ĩpule-
rit ĩterrogantẽ. & mire se negat hominẽ: tanq̃ homo
corde sit nõ corpore. Sane hac multo ꝓpius ibis. quasi
errasse ꝓfuerit illa via: & sane ꝓ satis: ac valde: qui sa
nus ẽ: idẽ & valid9. Minor est erratio. erratio ẽ pecu-
dũ. Error animi ẽ & loci ĩ quo errat̃. Cratini hui9 di-
tis edes. ɔgrue nomẽ inuenit diuitis. Cratini
.i. a potẽcia. Ad sinistrã hac. deest ito: figura eclipsis.
Vbi ad Diane veneris. sic absolute dicebat: non addito
tẽplo. Sal̃. Ad Iouis mãdem nostra. Priusquã ad por
tã venias. portã dicẽdo ostẽdit vsq; ad muros finẽq; ci
uitatis erraturũ. porta autẽ ab aratro portãdo dicta ẽ
q̃ ĩ eo loco colonie auctor & cõditor subiunctis vacca
& tauro aratrũ quo orbẽ designat: suspẽdit manu: ne ĩ
primat sulco vbi ciuitatis adit9 relinquẽdi sũt. Apud
ipsũ lacũ. credibilit̃ addidit lacũ. nã Varro docet sem
per lacũ portis additũ: ꝑ ob vsũ iumẽtoꝝ exentiũ & ĩ
troeuntiũ: vt p̃terea & aduersũ hostilẽ ignẽ portis de
ꝓximo subueniret̃. Est pistrilla. veteres absolute dice
bãt pistrinã: vt sutrinã: & medicinã ad tabernã referẽ
tes. nã pistrino pistrina nõ ɔuenit: & simulata diminu
tiua diuersa sunt a genere nomina prima & positionis
veterana: vt ẽ in hiis Scutũ: scutella. Canis: canicula.
Lectulos ĩ sole illigneis pedibꝰ faciũdos dedit: in vrbe
ɔuiuiũ aut ĩ sole aut ĩ vmbra ꝓ ɔdicione tẽporis ĩstrue
bat̃. repẽte igit̃ int̃rogat9 qđ minime opinabat̃ quesi-
turũ senẽ arripuit statĩ lectulos. & qa potuit senex di
cere mẽtiris nõ habet lectulos: addidi ex tpe ĩ sole: &

ne eos quoq; habere diceret addidit: illigneis pedibus faciũdos: ꝑ gestu actoris adiutũ est: q̃si eodẽ tp̃e seruꝰ & q̃rat qd dicat & respõdeat. Vbi potetis vos. ĩcerta ꝑsona ẽ. nã Syro vel Demee hoc dictũ iũgi pt̃. Recte sane. hic Ironia ẽ nõ approbatio. I sane. aut abũdat sane: aut ĩferioribꝰ iungit̃. Ociose Aeschinꝰ cessat. prandiũ corrũpit̃: Asynthetõ: deest &. Prandiũ corrũpit̃. vt coquus dixit: qui sciat ꝯditionẽ quandã magis ferventẽ placere. Ego iã ꝓspiciã mihi. iã interdũ significat festinationẽ: vt nũc ĩterdũ ad describendã ponit̃: & ĩcrepãdã morã: vt melior iã diua p̃cor: & vos quoq; ꝑgamee iã. f. e. p. g. Diiq;. d. o. & ꝓspiciã mihi dixit tanq̃ hoc senciãt illi qui sua agũt negocia: & ego illoꝝ exẽplo ꝯsulã mihi: & bñ ꝓspiciã: quasi nõ pransurꝰ nisi ꝓuidero mihi. Silicerniũ: cœna ĩfert̃ diis manibus qđ eã silẽtes cernãt. i. vmbre possideãt: vel ꝙ qui hec ĩferãt cernãt neq; degustẽt. Nam de hiis q̃ libant̃ inferis quisq; comederit: aut biberit sustentat̃: & erit silicerniũ senex qui iam iãq; silẽtibꝰ vmbrisq; cernẽdꝰ sit: & sic ẽ meliꝰ q̃ vt qdã Xenophanta ĩterp̃tant̃ putantes Xenophãta sic nos Silicerniũ intelligere: hoc ẽ Silicẽ cernentẽ senẽ: dũ incuruus ẽ: dũ vel strate saxo vie & ĩtentꝰ Sarchophagi iã iã appropinq̃ntis sibi. Ctesipho autẽ in amore ẽ totus: nõ potuit plus dici de incõdita ac nimia voluptate. Bellissimũ. ꝓprie bellissimũ dixit vnde & huiusmodi ad iritandã gulã tibi bellaria dicũtur. Carpã. modo eligã: alias ledã significat. vt carpit enĩ vires paulatĩ. u. q. n. f. Alias fruar vt carpamꝰ dũ mane nouũ: dũ gramina canẽt. & Persiꝰ. genio carpamus dulcia. i. fruamur rebꝰ dulcibus. Paulatĩ hũc ꝓducã. bono verbo vsꝰ ẽ ad metaphorã: tanq̃ vel moriẽtis diei. Vt est. nec te tua. f. m. ꝓduxi.

e GO in hac re nihil reperio. Hec scena ẽ plena sentẽciaꝝ senilium ad officia demonstrãda: et tantope vim aduerbialẽ in se ꝯtin&. nã signifi

eat nimis. Quod peccatū a nobis ortū est corrigo. si di
ceret peccatū est a nobis pticipiū fuisset. nūc quia or
tū addidit nomē est. Nunq̄ enī eadē pars orationis iū
gi nisi p Asyndeton pē. Si q̄ fecere hic distīgue: & se
paratī infer ipsi expostulāt. Siq̄ fecere ipsi expostulāt
sens9 ē manifest9: ſ obscura sūt verba: & eorū collatio
& distinctio. nā incertū vtr̄ si expostulāt itelligendū
sit: an siq̄ ꝓ vna pte orationis accipi opōteat. Vltro ac
cusant. vltro nūc p̄ue & puerse. Id quia a me non ē fa
ctū. hec īterrogatio q̄si snb tristi vultu ē ꝓferēda. Ab
minime. nō minime ago: ſ minime te credo esse illorū
morū. Queso vt vna mecū seruiat. vna mecū eas quip
pe ad īcognitā matrēfamilias. Tu te dicas mulieri. in
nomine ostēdit cur hec ipse dicat. mulieri enī inqt ni
mis pauide ac dissidēti. Suspicionē hāc ꝓpt fratrē ei9
esse. nimis breuit ac succincte: & vt oportuit int̄ scien
tes. Et ipsam psaltriā ꝓpt fratrē ei9 esse subaudiendū
ē. si ita equū censes a iusto & vtili ē tota sentēcia. & sa
ne bii versus desūt quos multa exemplaria nō habēt.
Nā & illi animū releuabis: & deinceps illi maluit dice
re q̄ nurui adhuc diutē reuertus. Dolore ac miseria.
dolore parturiētis: miseria: iniuria ab Aeschino accep
ta. Sed si alit putas artificiose remittendo qđ petebat
extorsit magis. Immo ego ibo. hoc aduerbio quod ait
immo ostendit se prmpte agere: & īstanter qđ ꝓmisit
Minus secūde. dicere sic maluit ne misere diceret ꝓpt
suā impotentiā: infirmitatē: & rurs9 noluit humilita
tē aut miseriā dicere. Negligi legit & claudere. Qua
ꝓpt teipsū purgare vtr̄ te ipsū vna pars orationis sit:
an diuise accipiendū: vt sit te Mitionē ipsū Aeschinū
purgare. Corā. placabili9: & corā presentes: & coram
p̄sentib9: & corā indiget adiectione. palā nō indiget.
& ꝓterea corā ad certas p̄sonas referē. Palā generalit̄
dicit̄. & recte verū dicis: recte ad verba rettulit: verū
ad rem atq̄ sententiam: potest enī recte & falsum dici

dūmodo nullo vicio verboꝝ nominūꝗ dicaē. quanquā & ipsum fallere in tempore quidā de officiis scribētes rectum putent.

Iscrutior animi: idem huic loco amantis modice iuuenis & senis facit: & īdulgētis ac lepidissimi patris. Discrucior animi figura: o pstans animi. Obiici. proprie quia inopinati obiici dicit: quia ī vtrāꝗ partē: & quos ante quis videt ꝗ expectauerit: quo verbo magnitudo doloris ostēdit exīprouiso incōmodo. Hoccine de improuiso mali. hec verba repētino nūcio peulsū indicāt Aeschinū, ppe diuorciū stare: & irā circa se Sostrate: & eius filie obraptū meretricis. Vt neꝗ qd de me faciā: plus ē quid de me faciam ꝗ quid faciā: illud de rebo: hoc de ipso hoīe ītelligit. Nec qd agā certū est. certū est, p certū sit. nisi forte significet o ꝗ: vt o ꝗ. Mēbra metu debilia sūt metu patris: timor diuorcii. Tanta nūc suspicio modo ostēdit causa trepidacionis Aeschini. Id anus mihi īdicium fecit. Illa anꝰ cui Sostrata dixerat. Curre obstetricē accersē. Nā vt hinc forte ea ad obstetricem erat missa: apparet int cetera anum dixisse ad obstetricē se missam: an vltro suspicatꝰ hoc ē Aeschinꝰ: hīc autē addendo ostendit se ante fores Sostrate stare: vt alibi ex Andro cōmgrauit huic vicinie. Vbi vidi. sūt qui addāt supuacue hāc: & legūt hāc vbi vidi. Pāphila quid agat iā partꝰ adsiet: Amatoria īterrogatio qua monstrat Aeschinꝰ cure sibi esse res omnes. Illa exclamat. & nō respōdet: si exclamat & bene vim addidit ad exclamationē fuisse. ergo a vocis sono exclamat nō a verbis. Abi abi Aeschine iā satis diu verba dedisti: verba dū vsꝗ decipeē. Hem qd istuc obsecro inquā est. Hem ītericctio est nouas res & optima audiētis. Valeas. habeas illā: q̄si recedat & lōge absit. vt ī Andria. valeāt q int nos dilidiū grūt. Gārule vtpote auis. Ac fieret palā. Demea. f. cui nūme opꝰ fuit. Nūc qd faciā. figa.

Vt neq; ex ea erũpat. Vt cum ſpume⁹ amnis exiit: op
poſitaſq; euicit gurgite moles. Id ipſum metuo. ipſũ
quod fratri rapuit: & vt pro ne nõ poſuit. Tot cõcur
runt veriſimilia. vt mea eſſe credat̃. Ad me abducta
ẽ domũ. ꝓprie non dixit adducta ſ̃ abducta: abducit̃
enĩ alienũ. vt ĩ Heau. Abducimus tuã bacchiden. Ad
me domũ autem moraliter dixit ꝓ ad domũ meã: an
ideo ad me: quia & illic luctatus leno eſt in retinenda
contra Aeſchinũ puella. Vt erat geſta indicaſſe. i. ſi-
mile geſta erat: vt enim certã qualitatem ſignificat:
vt incertam quaſi dicat quomodo male bene. Exoraſ-
ſem vt eam ducerem. ſic enĩ ꝓmiſerat ſe Soſtrate fac
turum. Hunc porro Aeſchine expergiſcere. ſic & ali-
bi. Enĩuero daue nihil loci eſt ſegnicie neq; Socordie
legitur eciã quod ẽ correptiuũ interdum. Nunc hoc
ꝑmum. primũ ab eo quod rogandus eſt pater. Accedã
ad fores. Soſtrate. ſ. Horreſco ſemper. ſatis amatorie
nã nimiũ ſemper eſt calor: & frigus cecidit a corpore
Vt totus parmeno tremo. h. q. p. a. h. Aperite aliquis
actutũ hoſtium vim pluralem habet aliquis. quanuis
ſingulariter dicatur: non eſt enĩ aliquis niſi de multis
Recte ergo aperite aliquis: & noue: nã veteribus non
placet illud vbi diſtinctiones ſũt: vnde aperite ẽ vna
altera aliquis. Actutum hoſtiũ. vt aſſumatur: rurſus
aperiat. proprie enim vetes quis et aliquis & qſquaꝫ
nõ obſeruabãt: quo genẽ aut quo numero declinarent
eſt ergo figura Archaiſmos.

i TA VT dixi Soſtrata facite. Hic apparet
mitionẽ iam multa dixiſſe. Facite. iubet vl̃
ſecure ſint: vel adornẽt nupcias. Ego Aeſch
inum. mire occurſur⁹ Aeſchino Aeſchinum q̃rit. Pa
ter hercle eſt. quid ẽ hoc quod micio timet̃: an quia il
li nõ eſt cõfeſſus: oſtendit autem poeta tantũdem pu
dorem poſſe aut amplius quã timorem. Quid huic ne

gocii est. Alius timō. quod hinc egreditur pater. Tu ne has pepulisti fores. sic cœpit interrogare: vt negocia in locū prebeat: & nota pepulisti elatum verbum: & tragico cothurno magis quā loq̄le comice accōmodatur. Tac& hoc apud se loquit̄ Nicio. melius ē & ludere nō bonum est: sed melius: & hoc meliore affectu dixit: quasi dicer& dign9 est. Hoc mihi nūquā voluit credere. cōtra illud quod ait deniq; alii clanculum patresq; faciūt que fert adolescencia ei ne me celet consuefeci filium. Credere aut̄ magno affectu dixit. non enī cōfiteretur vt patri sed crederet aut parenti: aut sodali suo. Nō equidem istas. deest pulsaui. Quā scia; quantum scio. Itan. nam mirabar quod tibi negocii esset ibi. accepit negationē Micio: vt laudare Aeschinū possit. Erubuit salua res est. nimis paterna sentencia & ecōtrario simo in Andria. Vide an eius color pudoris signum vsquā indicat: & quāti affectus est: non dixisse erubuit saluus est: sed salua res est: nō ne videtur res eius omnis in Aeschino cōstituta eodē animo vt supra dixit: in eo me oblecto solū id est carū mihi. non enim solum intulit quod spectabat̄: sed absolute quasi ex omnibus solum id est inquit. Nihil mihi quidem. mihi id est proprie rei: & callida negacione cœpit: vt & illi adimat cōfitendi locum ac fiduciam: simulq; fiat ei desperacio ducende eius cuius mencio tam cōtemptum ab ipso tractetur. Amicus quidā me a foro. hinc īcipit mendacium mixtum vero: nā amic9 quidam me a foro huc verum est: aduocatum falsum: sed huc & quidam modo emphasim habēt leuis negocii & in quo nec magne persone nec difficiles ope aut longe occupacionis habentur: & aduocatum dicendo alienum negocium demōstrauit: nam & sibi nō vocat si enī mulieribo addidisset potuit aliud sperari. Quid deest ait. vt sit quid ait. Ego tibi dicam. senile est. nā id iam dicendū fuit: & hoc Emphasim habet vilis rei

que vel facile dici possit: vl non celáda sit. Mulieres
paupcule. nó potuit magis celare dignitatē forme &
eatis puellaz que amatur ab Aeschino q; vt eam ꝓmo
cum eodem nomine matrē nomiaret: deinde cómunit
diceret de ambabus vniuersa quibus cótemni debeát
Mulieres paupcule. paupercule addidit vt magis de
speret Aeschinú impetrare posse has nupcias a patre
et itē quedā ut ignobiles demóstrarent: et totum hoc
cū abiectione ꝓnúciandum est: & q̄dā et paupcule di
cendo adimit omnē speciem nupciarum: nā quedā ig
nobilē indicat: paup indotataz: quid ergo remanet:
quod sperat Aeschinus. Paupcule. ne paupes saltē: &
certe scio parú dixi inquid? Opinor
vl adeo obscure fuit & nulli9 precii. Vt opinor has ñ
nosse te: potuit recte dicè: & hoc vt opinor has nó no
sti sed illud. Vt opinor has nó nosse te: aut abúdat aut
deest. s. Magnú auē crimē est ī forma vicine puelle in
cognitam esse adolescenti de ꝓximo: et quia scit hunc
esse de quo dixerit: quā hic nó amauit meretricē: aut
cui nó dedit aliquid: subdidit causam ne dignitatis pu
doriscq; esset q; eam incognitā Aeschino esse dixisset:
neq; enī huc diu inquit cómigrauerút: & vt opinó mi
re ipse sibi sumit atq; cófirmat: quod núdum ille ꝛfes
sus est. Quid tum postea gnissime ꝓditur Aeschinus
amator cū sedulo dissimulet. Virgo cū matre ē. vult
Micio sic audire Aeschinú tanq; alienissimum: & ideo
velut inscius facti diligēcius narrat. Virginē autem
Archisinos. ꝓ mulhere dixit. Perge. vide instancius ī
terrogátem quā ꝓ contrariú decuit hic meus amicus
qui me aduocatum abduxit de foro
Huic leges cogút nubere non pmittunt dixit: nec iu
bét sed cogút ad perturbandú Aeschinú: & recte alia
enim sinút leges: alia cogút fieri: & ne esset quo resi
stereē illi: vult vt mlieres a lege cogantur. Perii. hoc
audit Micio sed dissimulat. Et recte. i. recte q; perii:

&]nihil magis comicũ: & vide trisillabũ artificiose es
se subiectũ: vt qui perii dixit: vix vt locut9 fuisse vi-
deat̃. Venit is vt secum aduehat aliud peius in amatã
vt nec athenis saltem alteri nuberet. Nã habitat Mi-
leti Mileti: & ẽ adnerbiũ loca
le. Hem virginẽ vt secũ aduehat hic acrius cõmoueri
proditur adolescens. vt affectu fateatur: quod verbis
negat. Sic ẽ miletum vsq; obsecro ita animo male ẽ. il
le oblitus sui sic indignatur vt in re ꝓprie hic rursus
callide vultu vtitur tanquã aliẽa narrãtis. Miletum
vsq; obsecro. bene vsq; nam miletos colonia ẽ Atheniẽ
sium in ponto. Animo male est. animo male fieri dici
tur cum dictu alicuius mœroris ꝑculsus animus nõ su
stinetur corpus: sequiturq; ruina mẽbrorum. Quid ip
se aiunt: nõ statim credit Aeschinus pudicam matrẽ-
familias statim consentire nupcias nouas viri ignoti.
Quid illas censes. posse dicerere subaudiendum: nihil
enim dicunt subaudiendum & sic intelligendum nihil
non quod taceant id quod dicunt. Cõmenta mater ẽ.
non dixit quid dicat: & iam comenta dicit. i. fallaciaꝫ
confinxisse verisimile cõminisci. Ex alio viro. iam de
proximo tangit Aeschinum. Priorem esse illum. mire
tractat eciam partes Aeschini. Nonne hec iusta viden
tur tibi esse. s. illa que amicus tuus dixerat: quasi hec
audires. Iusta tibi. iusta que postea audisti: quasi illa
que pro lennio dicebas prius: aut si hoc non est: quere
quid sit postea: postea sic abundaret: quomodo ĩterdũ
hodie de Stomacho adicit̃ loquẽtis vt Virgili9 dicit
Amice ne & nos quã diu. Nõ vultuose ꝓnunciãdum
ẽ nõ. an illam hinc abducet: hinc tanquã singult9 ꝓla-
turi ẽ nã sic ꝓnunciandũ pater q̃si hoc ad supplicandũ
dicat̃. Factũ a vobis durit̃. nõ dure & crudeliter: sed
quasi dura mente. i. ĩflexibili: quod greci dicũt
ĩmisericordit̃. Notato sillabaꝝ
aduerbiũ: atq; insuꝑ cõpositum: & cũ ɔiunctione pro-

latū. Illiberalit. Auxesis: nā multa duriter: eciā si op9 sit inmisericordit quoq; & facienda sūt & pacienda: si ita racio & causa cogat: & non sit illeberale. i. nō malum atq; ihonestum. Si est dicendum pater magis aperte. i. apercius: quia iā apertum fuerat: durit est imisericordit: & bñ pfatus ē: ne otumax aduersus matrem videreť. Illiberalit. iniuste: scelerēter: nō bene qa liberalis bonus dicitur. Quāobrem delectari magis cupiens Mitio Aeschinū vult ptrahere ad defensionē sui. Fore animo misero. quid de se plus diceret si factū fateret. Quicū illa cōsueuit. legiē & illam: & dicebāt veteres hanc rē cōsueui vt Plautus. Vt clandestine & celeť cōsuetudo & affectu maiori nō amorem allegauit: sed quod ē cōmune cum boīs & multo iusti9 cōsuetudinem. Qui infelix. non qui: & qui infelix: & nō anū sed miserā dixit & ita affectu ꝓditur: qui vt alieris vule loqui. Presens. ꝓsenti eripi: adiuuāt significacionē hec ex abundāti addita. Vt illum absens absentē audit; videtq; & fratrē ne desere frater. Celius in exatostoti hec caterua plena gladiatoria cū suum sibi alius: socius socium: & tot9 hic locus ē trāslatus ex Virgi. ī quarto Aen. Quis tibi tū dido cernēti talia sensus; Istuc deest dicis quis despōdit: latenter obiurgat Aeschinū rem sine patre gessisse & dicitur figura Quis despō
dit. quia nō interfuerit pater. Quis dedit. quia rapuit ante quā peteret. Quādo nupsit. quia nupcie nō facte sunt: & nupsit molestē additū quasi aliena sit: q̄ nō legibus ducta sit. Auctor his rebus quis est ablatiuo casu nō harū. & Sal. Qui nūc roman9 impat auctor. p. x. n. His rebus auctor quis ē. iteꝝ obiurgat quia si interfuit pater: & agit sic dolēs velut sibi min9 amoris prebitū fuerit inicio: vt se his quātū amor paciať videať vlcisci q̄q; sibi negociū non confiteať. Aeschi9 an sedere oportuit. sedere ꝓprie ignaue cessacionis.

Vt sedeāt spectētq; latini: et quid sedes veteres quid spectas: cur duxit alienā. Vtrū filiā an que possit aliena esse: nā omnes aliēas filias dicūt. Tā grādem. grādem ad etatē veteres retulerūt: nō ad corpus: & in p te etatis dicitur grādis: nō ī tota vita: nisi sibi addat natu: ut grādis natu parens adducq; ad suppliciū: & grādis puer: et grādis ephebo: & grādis virgo recte dicitur: vt vnde scit Aeschinq; an grandem hic fingit ignotā: an quia dixit pater: cōmenta mater est esse ex alio viro nescio quē pueq; gnatū: ergo et illa grandis: et fuq; molestius q tūc virginē petit cū iam alteri data sit: vel nupta sit alteri. Dū ognatq; hinc illinc venirēt puerbialit hinc illinc. Et id defendere: nō potuit magis amatorie et magis pueriliter loq quā vt nō cōtentq; ait hec dicere te equū fuit: et adderet: & id defendere: patet auē q̄lis affectq; ē: cū eciā patri ob alienam causaz blādiē et ipse nūc simulat. Ridicule. uocatiuus ē casq; ab eo quod ē ridiculq. Quid istec Aeschine nīa hec vltima desperacio: & Aeschinū ī ꝓfessionem ꝓtrahet & ī finē fallacie Senē deducet: et bñ qdez nostra dixit. Memō ē enī se respōdisse Aeschīo interrogāti tibi vero qd istic rei ēnihil mihi qdē: totū auē hoc senex ad id redigit nō tā vt torquet Aeschinū q̄ vt maiq; faceret & bñficiū suū exponēdo in q̄ pene piculo amor eiq; icideret. Quid ē quod lachrymas. q̄si repēte animaduertit flentē: et q̄si causaz omnē nesciat sic ingrit. Ab Aeschine. modo exhibuisset psonā patris ñ pietate victus pati filiū nollet cōfessione torqri. Vir. Nec plura q̄rentē passā venq; m. s. i. d. e. bñ ego ītelligū: q sic accipiūt precturq; adhuc fuisse Mitionē ñ victq; affectu fallaciā ꝓciisset. Nā te amo. bñ addidit: nā te amo & ceta nā et inuidis et inimicis moris ē scire qd agamus. Ita velim me ꝓmerentē: q̄; pie additū ē ꝓmerentē: tā quā illic sic votū. Aeschini. cū possit pat eciā imeritū amare: & aīaduertēdū ē: opcionē semp seq: vel statim

vel ex intuallo maxie ī bui9modi ꝓfirmacio:ibꝫ. sic Cicero. Ita velim mihi deos ꝓpicios vt cū illi9 tpis mihi venit ī mentē &cē. Velī aut ꝙ volo antiq̄ dicie ad misisse ī me adiectiuū ē. Et me tui pud& ābiguū qdā boc dictū putāt: ſ apparet adolescentē ꝙpter suū peccatū dicē nō ꝙ quic q̄ turpe fecerit patri Ne idiligēs nimiū sies: nō ergo ingt9: ſ negligēs Aeschin9 sit: nec negligēs: ſ indiligēs: ne cī altez: ſ in se deliqt. Mire demencie gen9 ē aut ōnino ignoscē: aut crimē ī leui9 ꝛmutare: nā tota obiurgacio ita amica ē vt nō multū a blādimēto discrepet: magisq̄ proficiat apud audientē: vt vult Terēci9. Quanq̄ illa sint asꝑa atq̄ pfracta. In q̄ ciuitate tandē te arbitre viuē. cōmune locū inducit. a psona. a facto. a tpe. In q̄ ciuitate alit ꝓnūciandū ē id ē presse ac leniter ne faciat illud Tullianū. Prob dii inmortales vbi nā genciū sumus? quā rē publicā haben9? in q̄ vrbe viuim9: et tandē ꝓ tñ. In q̄ ciuitate. boc ē oblitus es Athenis te esse vbi viuitur legib⁹: vide omnes sentēcias poni accusatorias et nihil amoris: isti sunt oracionū colores difficilimi: ſ elaborauit Terēcius Micionē facē lenit accusantē: & iducē Demeā durissime blādientē. In q̄ ciuitate quod obiurgat Mitio magni ꝺoris: & necessaria ꝓ psona assentacō. Nō enī ꝺuenit patrē: et nimiū diligentē filiū ei9 ꝓterire peccata. Virginē vitiasti. vide et rē dici et abesse iragicā īclamacionē: et ostēdi delictū: et aduniā festinari. nā statī dicet: id peccatū ꝑmū ē magnū at būanū tñ: et tota ꝓnūciacō ī bui9modi verbis summissā debeē. Fecē alii itē sepe boni moris ē exēplo limi re: q̄d purgare nō possis. Fecē alii item. ſ. b. ꝯsolacō ab exēplo: et boni nō q̄d faceret ſ alias boni. At postq̄ id euenit inqt nō ꝛmissum ē: nihil ignoscēcius dici potuit Nūqd circūspexti ꝓ circūspexisti: circūspicim9 pnēcia ꝓspicim9 fuā. Quid fieret. i. q̄ racione q̄uo fieret: & q̄ rone. i. adminiculis: vel ꝑ q̄s psonas.

Si te ipsū mihi puduit dicere. optime additū ē: qnaſi nō debuerit Aeſchinū apud Mitionē pudere. Quare ſciſcerē. q̄. i. p q̄s: et ad omnia ſubaudiē: nūqd circumſpexti. Qua reſciſcerē: deē re: vel racione. Meſes abierūt. q̄ſi dicat: te ceſſante mēſes ceſſere: et locut9 ē vi īcuſacionis a tpe: & abire dicit: q̄d paulatim nos deſerit: hoc auē ex partu ītelligit. Prodidiſti te & illā miſerā. Saſ. Quod ī familia nr̄a fuit p̄ſtitit: vt ī omnib9 bellis adeſſet vobis. Et Cicero Senator. p. r. quod in omnib9 fuit iacuit et pnoctauit in publico. Prodidiſti te et illā miſerā. vide feſtiuū ſenē quantū. ſe adoleſcenti accōmodet: nō enī illū quē cauſa depoſcit: ſ amatoriū ordinē fecit p̄us dicēdo. p̄didiſti te et illā. Tū eci am gnatū ut ex aīo ei9 amare videaē id quod natū eſt Prodiſti. decepiſti. Vt Vir. Vnius ob iram p̄dimur. Quidem ī te fuit: p id quod in te erat. i. quantū in officio tuo ſpei & auxilii p̄ium; tuaz: vel quātū ad te ſpectabat: et hic & illud quod obſequētiſſimus pater vult omnia p ſe eſſe correpta. Dormienti hec tibi cō fecturos deos. q̄; mitis quā faceta obiurgacio. Videē ſatis Mitio ille eſſe qui ante ſcriptus. Quid credebas. d. t. cō. deos. īcerta diſtirectio: nā & per ſe quid: et qd credas legi poteſt: & velut p hoc ſubaccuſeē Aeſchi9 Hec tibi cōfecturos deos

& q̄ ſūt que de ceſſantibus preſtare nō poſſit ſequēti verſu docet: ne videatur de dis male ſenſiſſe. Dormienti. m. Pto mel9 quā ſi diceret ceſſanti: & nō facturos ſed quod plenū eſt ꝯfecturos: & mire deus ponit ī eo negocio quod ipſe p̄ſtat tanquā hic et ſe & deos excuſent quod nō fecerit Aeſchino que volebat ecīā dormienti. Et illam ſine tua opa incubiculū iri.

Iri deductū domum. et deē deductum iri: nolo ceterarum rerum te ſocordem: & tā quā nihil imperioſe ac p auctoritate patria fiat noſi ī quit te Socordem ceteraz rerum eſſe non dixit ne ſis

Socors Bono animo es. apparet flenti hec dicta omĩa esse: & hec decuit verecundũ adolescẽtem: & ex vi tã te oracionis: & metu amittẽde nimiũ puelle: et es modo impatiui modi est tẽporis presentis: nam esto fuẽt est. Duces vxorẽ. datur in vltima obiurgaciõe: & breuit et plena securitas. Hem singulciẽtis fletu et gaudio dixit hem. Obsecro num ludis nunc me. mœstus amatoris animus ludentẽ senẽ loqui credidit vera dicentẽ: sed quia optata sũt hec: vt alluderet nũc putat & ob hanc causam dixit ludis tu me nũc: non quod eũ ante luserit. Ego tes q̃ obrem: magna vis ꝓnominum cur nõ ludat: q̃bus & accessit cõsideracõ rei: naꝫ ꝑmo ego deinde te deinde cause ꝓposicio: & recte ludis: ẽ enĩ amantẽ in falsũ metum cõicere ĩminẽte leticia: q̃libet vero seuicia ĩimici in falsum gaudiũ quẽquã impellere sub alicuius mœroris aduentũ

et ideo negat de mitio in hac parte lusuꝝ Aeschinum qui non in aliis luserit. Quia tã misere hoc cupio esse verũ. verum pro nimis: q̃a nimia miseria: vt ne quid nimis miseꝝ: hoc enim putãt qui virtutes mediocritates esse dixerũt. Nescio ridiculose dixit. nescio quasi ñ sit racio q̃re nõ credat quãuis subiecerit causam. Abi domũ ac deos cõprecare. magnus institutor sui beneficii ẽ: quia diis petendũ esse dicet: quod ipse prestabit: an q̃a ordinaciõis fuerat ꝑ us rẽ diuinã facere: & sic vxorẽ accersiri: & bene repetitũ est abi: quasi herẽti morantiq̃ vt nos istec intro auferte: abite. Quid iã vxorẽ. accessit ad beneficiũ tẽp9: et ideo iam q̃si gestiens repetit adolescẽs. Quãtũ potes. i. cito: aut quantũ potest: deest isse. Quicq̃ illa. cõmẽdat se Mitio & familiariorẽ amatori facit mencionẽ faciẽdo sepius de amica in vxorẽ ducenda. Ni magis te quã oculos amo meos: mire nũc addidit: & elegant̃ inuentum est q̃ in se amor multũ diligat. i. oculos. Vt in eunu. adolescẽti ipsi eriperẽ oculos. i. ipsos de quibus amat. Aeque

sic infert: hoc quasi dubitãdo iuenit. et p benigne multum putat: quia amator hoc dixit: ergo benigne: large & p abundat. Quid ille vbi est Milesius. non amat si statim timere desinit. vnde Vir. Omnia. t. t. s. t. a. Abiit. naue ascendit. facete abiit: ne diceret mentitꝰ sum: atq; ita dixit: vt infantibus nutrices de terriculis dicere solent: quas cũ ipse cõfinxerint abolitas volunt postq; illas vident nimium paupes: & mihi videtur ridens hec dixisse: vt intelligat Aeschinus Mitionẽ ioco fuisse mentitũ. Tibi obtempaturos magis. mira sentẽcia obsequi deos bonis quasi bonis hominib⁹ multũ debeant: & in excusacionem peccãdi deos vndiq; facultas nata sit: patrẽ sine assentacione laudare nõ est iniurium ad patrem referre deprecationem deoꝝ: sed magis honorabile: nã tale est apud Virgi. Tu genitor. c. s. m. p. p. vt ipse patrem putet hic deos. Ego eo intro vt que opus sint parentẽ: tu fac vt dixi si sapis. hic versus in quibusq; nõ inuenitur. Quid hoc est negocii. i. patrem esse. et mirãtis hec & laudantis oracio ẽ & pene videtur huiusmodi patrem Terẽcius ꝓbare. Qui magis amorem gereret⁹ qui modo quare: q̃ racione. Nic nõ an ãdus est. omnia pfecit hic pater vt amet⁹ et laudeꝫ & foueaꝫ. Magnã mihi iniecit sua commoditate curã. mira sentencia: mala nobis eciã de bonis nasci: an bonꝰ parẽs magne cure est filio. Sciẽs cauebo facere quod nolit. s. sed cessõ ire intro ne in mora meis nupciis egomet siem: bene hoc vtpote obiurgatus

EFFSSVS sũ ambulãdo. hic exemplũ in-
d ducit ẽ sceui patris ex affectu vero: & ob hoc
inuisi omnibus nõ aut eũ amare vult qu em
ipse amat inducit ẽ: nam neq; sibi neq; cuiq; alii sed filio
tantũ ꝓsultũ cupit. De aut valde significat. Vt Syrete cũ tua mõstracione: vt ꝓ vtinã: et hec omnia anbelãs dixit. Te cũ tua. adbuc nõ credit ẽ errorẽ se missã

fuisse. Te cũ tua mõstracione Te cũ tua mõstraciõe preptaui vsq; omne oppidũ: tardus ĩcessus nõ pambulacõ: ꝑ preptacio dicit. Ad portã. ad lacum quo nõ mire ꝓpinqua omisit vtpote porticũ: macellũ: Cratim: Aedes Templum diane & vltima posuit: vt quãtum ꝑ agrauerit demõstraret. Ad lacũ. facete poeta memorẽ inducit senẽ quoꝝ minime op9 fuit meminisse. Quo nõ duobus dictis q̃ non addidit quasi & ad dicendum lapsus appereat. Certũ obsidere est. vsq; donec redierit: ꝓprie obsidere dixit cõuenit enĩ & irato et repẽte aggressuro: & ab eo quod ẽ obsideo obsidere facit ꝓducta media sillaaba: ab eo quod ẽ obsido: obsidere facit eadẽ sillaba correpta

i BO et illis dicam. In hac scena ẽ exemplum intẽpestiue obiurgacionis: & ꝑ hoc ridicule Ibo illis dicam. moris ẽ secum loqui vl senes vel maxime aliqd ex animo agentes. Illis dicã. Sostra te & filie. Fero alia flagicia ad te ĩgentia boni magno sonitu ac ingenti ostẽsione future accusacionis exors9 est. Magna sũt enĩ omnia: & fero: et alia flagicia: & ĩgentia: et quod ironicos boni illi9 adolescentis: dicit ironia: que semꝑ amarius ponit q; criminacio manifesta. Ecce aut. ecce dicit cũ repente triste aliqd rebus intuenit letis. vt Virgi. Ecce aut gemini. a. t. t. p. a. h. r. Et ecce trahebat passis priameia virgo. Et Cicero. Ecce aut repente ebrio Diomene exuriẽtibus cũctis &c̃. Noua: recencia: an mira et magna: vt pollio et ipse facit noua carmina. Nescis qui vir siet ironia. Nã Virgi. ad laudem sumi solet. vt alibi. Virũ te iudico. Scio. satis ridicule. ne quod ille cupit abneget Mitio vel cõsenciendo iracũdiam Demee accriorẽ fieri possibilem sibi mitigare queat: nã scio ad negocii tocius gestionẽ rettulit nõ ad illud quod ait nescis q vir siet Ebo & scis: & pateresiam & illi irascitur nõ Aeschĩo

Non malim qdem alii volũt Mitionẽ dicere. non malĩ quidem alii Demeã. Puer natus ẽ dii bene vertant. ħ bono exemplo inducitur irascentez iuste Demeã lenit ferre: qui exanimato ob mœrorem nõ cõuenit ĩclemẽter ire obuiam cũ possit ĩ tempore obiurgari postquaz destomachatus fuerit: & vide quã facete: cũ ille puer natꝰ ẽ ad argumentũ mali attulerit: hic respõdit quẽ admodũ solẽt illi qbus puellã nasci metuẽtibꝫ nũciaretur puerꝝ natũ esse: nã ĩ omnibꝫ q̃ cupite venerint dii bñ vertãt dici solet: qa sepe homines ea optauerunt q̃ alius alit quã expectauerũt ꝯtigisset quã potestatẽ rerũ vertentũ semet vtrãq; ꝑtẽ vertuno deo supesse veteres existimauerũt. Virgo nihil habet. vult rẽ sine r̃ medio videri: quia scit posse nupciis finiri solicitudinẽ: & inde amaritudinẽ Demee: cõtra omnes: vt nec virgini ipse ꝑcat. Audiui & cum respõdendũ q̃i leue sit quod admissum ẽ. Indotata est & ducẽda. s. ñ dãnatꝰ sit Aeschinꝰ: & hoc verbũ necessitatis vim habet. Vt pacẽ troiano ab rege petendum Quod nũc futurꝝ. more irascẽcium cũ ipse sciuerit qd futurꝝ sit Mitionẽ introgat: & huiusmodi introgacio secũdũ figurã suã nõ habet respõsionẽ: ꝫ Mitio sic respondit q̃i simplicit inqrẽti. Illinc huc trãsfert virgo: virginẽ q̃ eciã cũ viro fuit vocat. Vir. Ah virgo infelix. Proh Iuppit istoccĩe pacto fieri opõtet. Proh Iuppit tragice adiecit a Mitione versus. Istoccine pacto ad ipsũ Mitionẽ respiciẽs dixit. Si ñ ipa re vera istuc tibi dolet nũc rẽ ꝓ vtilitate posuit. Simulare certe ẽ hominis: nõ hoc dixit qa hominis ẽ mẽtiri ꝫ quia sepe iracũdie simꝑacio custodia disciplĩe ẽ. Iã despõdi. res ꝯposita ẽ: fiũt nupcie ne diceret despõdi ꝯposui facto & despõdet puellã q petit: spõdet a q̊ petit. recte ergo soc̃ futꝰ despõdi dixit. Hec magis sũt hoĩs. bñ repetit hoĩs: ille enĩ dixerat simꝑaẽ c̃te ẽ hoĩs. Ceterꝝ tibi: tibi placet factũ Mitio nihil aliud volebat Demea

q̃ vt sceuiret Mitio q̊d impetre nõ potuit eciã ad eũ
dẽ sencientẽ de p̃uitate et peccato Aeschini. Si illud
q̊d maxĩe op9 ẽ iactu an iactu ñ cadit: ĩcerta distĩctio
ẽ. Ita ẽ vita hoĩs q̃i cũ ludas tesseris rectũ erat si dice
ret: ita vita ẽ hominũ quẽadmodũ tesseris ludere aut
quẽadmodũ lud9 ẽ tesseris. Nota ergo gen9 locucio-
nis esse. Illud quod cecidit forte. vt arte id corrigas.
Ars adhibenda ꝓ fortũa ĩtelligẽdũ correctò qa dixit
arte vt còrigas: ꝑ moris ẽ iratis ab vltĩo verbo ɔt̃dicẽ
tis ĩcipe. Neq; ẽ. neq; illã sane studeo vẽdè: ĩ scrupulo
versat̃ Micõ: ĩ q̊ elig^t ĩept9 poci9 videri q̃ ꝓdat Cte
siphonẽ patri. Cur ñ posset dicè ñ ẽ Aeschini amica: ꝑ
celãda ẽ cl̃pa Ctesiphoĩs. Ita me dii amẽt vt ego vi-
deo tuã ĩepciã. ȯdo ẽ: ita me dii amẽt te factuꝝ credo
Vt habeas qcũ cãtites: ipse fefellit ñ ĩqrendo int̃iorẽ
causaꝫ retẽte ĩ domo meretricis: mire aut̃ cãtites: q̃si
t̃pi9 sit cãtare senẽ cũ psaltria q̃ coire. Et noua nupta
eadẽ hec discet. ali9 audiet dicè: ꝑ o mag̃ ĩ verb̃ elegã
cia: vide enĩ quã vĩ significet discet: et ideo ñ vxor: ꝑ
nona nupta q̃ ad cĩa docilẽ ip̃m ĩdicat nomen. Hilarũ
vetuste. ñ hilarẽ. Tu int̃ eas restĩ ductitãs saltab̃. lus9
ẽ nat9 ab eo fune q̊ introduct9 equ9 ligne9 ĩ troiã est
ɔnexis maĩbɔ funẽ choꝝ ducũt saltãtes hoc a qbusdaꝫ
dr̃: ꝑ ego puto manu ɔsertos choros puelloꝝ: puellarũ
q̃ cãtãtes restĩ dicè existĩati: et id maxĩe ɔueĩre ad ex
agitãdã ĩportũitatẽ senis veluti pueros mutãtis simu
lẽt iste qa ĩ ɔnexu manũ lasciu9 ac petulãs adimit dis
crecõꝫ ɔdicõꝫ dignitatis etatis int̃ meret̃ceꝫ nouã nup
tã: et senẽ: et hoc quẽadmodũ dictũ ẽ: ꝑ q̃to stomacho
credas: iaꝫ ab Aeschĩo recessũ ẽ: & trãsitũ ad Mitiõis
luxuriã describendã. Iã vero omitte Demea. mire vr-
banitatẽ exp̃ssit vltro obiurgãtis q obiurgat9 ẽ. Tuã
istanc iracũdiã. nã ira de causa ẽ: Iracũdia de vicio ml̃
tũ irascẽtis. Aq; vti decet hilaꝝ et lubẽtẽ. bñ addidit
lubẽtẽ: ml̃ti enĩ hilaès se simulãtes ñ lubẽtes sũt. Fac

te. ñ dixit esto: ꝫ elabora vt esse possis. Hãccine vitã: hosce mores: hãc demẽciã eclipticos omĩa: vtpote stomach9 secũ loq̃ns: deẽ enĩ esse: aut qd tl̃e. Dom9 sũptuosa. dom9 .i. hoĩes. Si ip̃a cupiat sal9 ꝑuaẽ ꝓrs9 non potit hãc familiã. Plaut9: libẽciorẽ te faciã q̃ libẽcia: ẽ enim & ip̃a sal9 si cupiat ꝓrs9 ñ. p. s. h. f. Hinc licet estimaẽ q̃tũ et caloris et g̃uitatis apud Teren. sit ad mutacõ3 leticia: nã ĩde quantũ creuerit a supioribꝫ vt sit firmet

e depol Sirisce. ꝫ exẽplũ ĩducit̃ licẽcie ꝑuorũ sub miti dño. Edepol syrisce te curasti mollit̃ qa detexit Ctesiphonẽ: iã opõtet vt ebri9 inducat̃ Syr9 ꝑ c9 fallacias tegat̃ adeo et Siriscũ se dicit ñ Sirũ. Mollit̃. delicate. Lauteq; mun9 admĩstrasti tuũ. vt quicqd esset bellissimũ cãpes: citosq; sorbillaẽs: aut mĩ9 ꝑuile esses et biberes. Abi: verbũ: vl̃ sibi vel alti cũ laudacõe blãdiẽtis. Nã sic dicũt: q iam ꝯpotes sũt votoꝝ õniũ ꝑfectiq; ĩ rebꝫ. Prodeãbulaẽ. nota duas ꝓposiciões vni dictiõi adiũctas. Vt pede ꝓsubigit terrã: & opõtũe ad delicias exp̃mẽdas hoc verbũ posuit: nã ꝓducẽ signũ deãbulaẽ significat: nã deãbulaẽ eciã int9 potuit. Exẽplũ disciplĩe qa vn9 ex ml̃tis ĩliqs: an qa seniõ et impar: et ita pedagog9: vt ip̃e ait quẽ ego pueꝝ tantillũ ĩ maĩbꝫ gestaui meis. Quid fit qd tu es tristis: mire ad securitatẽ ebrius hec exp̃ssit nũquid enĩ ꝑtimescit int̃uentũ senis vt solebat Syr9: aut quicq; p̃cauet. Iã tantũ tñ subaudit̃. iãq; ip̃i9 iraꝫ oblit9 ẽ: vt cũ eũ scenũ sciat: cãꝫ tristicie eius inqrat. Tu verba fũdes ꝫ sapiẽcia: an tu sapiẽcia: qa dixit sup̃ tu quãt9 es nihil ñ sapiencia es. Fundes. vtꝝ sine vlla cessacõe ꝓferes: an ꝑdes: secũdũ illud: nã quid tu hic agis: vbi si qd bõi p̃cipias nẽo ob tẽpat. Dis qdẽ esses Demea. ab eo q̃d ẽ dis: ditis: dites facit. Quãobrẽ qd feci: nihil nũc ĩ Siro ñ simplex et puꝝ ob ebrietatẽ: et vide qobrẽ quid feci dicẽ ñ esse ebrii Siri. In ip̃a t̃ba

ñ mi9 ridicula ĩpotunitas Demee ẽ q̃ ebrietas Siri q
aduersũ temulentũ tãte g̃uitatis oracõe ꝑsonat: ut ex
dicẽtis vultu: verb̃: et ex audiẽtis hĩtu et stupoẽ mag
nã voluptatẽ ꝑcipiãt spectatoẽs: vides enĩ q̃to pondẽ
verboꝝ cũ ebrio litig et. Potastis scel9. ñ q̃d pl9 videt
senex q̃ obicit̃ oculis: ꝑ oratorie potastis dixit: cũ vnũ
ebriũ c̃nat ꝓpt̃ illud q̃d ait exẽplũ discipl̃ie: q̃i ĩ oĩbus
sit q̃d ĩ vno nũc aspicit̃. Vir. Et c̃mĩe ab vno disce oẽs
Sane nollẽ hũc exitum. et hoc dc̃m oblitũ õniũ reꝝ est
nihil respõdisse demee ꝑ fallaciã: ꝑ tãtũmõ poĩt quod

EVS Sire. q̃ claẽ dicat ostẽdit̃ exierit
ex eo q̃d p̃misit heus ãte q̃ loq̃ret̃. Ctesipho
mire additũ nomẽ ẽ: cũ aut sine hoc: aut ꝑ ꝓ
nomẽ ĩtelligi possit Ctesipho. Vt redeas. redeas dicẽ
do ostẽdit et illũ int̃ pocl̃a: a q̃ egress9 ẽ ebri9. Est ali
us q̃dã pasitaster. Paululus: ñ ali9 pasitaster: ꝑ alius
Ctesipho: q̃i ñ duo ꝑ multi sũt Ctesiphões: et hoc sic
ꝓnũciãdũ ẽ: vt et sil̃ et q̃rat et dicat nostĩ: nã vetato-
ris ẽ ĩ mẽciẽtes ꝯfidẽ. Quid agis? q̃ abis? hoc iã ebrio
ꝯueĩt ñ illi quẽ ꝯgnouĩ9 sirũ: nã quod retinet senẽ ꝯfes
siõis gẽ9 ẽ. Nõ mã9 abstĩes mastigia. eciã ĩiecisse ma-
nũ vt tenẽt Demeã ex ip̃i9 verb̃ cernit̃. an tibi mauis
cerebꝝ dispgi h̃: vt appet bacl̃o minat̃. Abiit q̃a ꝓhi
bẽ ñ potuit demisso et desp̃ãti vultu q̃d factũ sit dicit
et abiisse ꝓnũciat. Edepol ꝯmessatorẽ haud sane ꝯmo
dũ cũ ĩopiat9 supueĩt vt oĩa sic offendat quẽadmodũ
ꝯmessatũ ĩgredit̃ ĩ iocularẽ strepitũ: q̃re false totũ ad
Demeã ꝯtulit. Prestim Ctesiphoni. bona excepcõ vt
appareat oĩbꝰ inꝯmodũ et huic: et Aeschino: ꝑ p̃cipue
Ctesiphoni. Nisi dũ he silescũt t̃be: ñ q̃ iã sũt: ꝑ q̃ erũt
Hoc vini ẽ vim: vt vn9: vllus: asin9. asellus. vanulus.
vallus. vinum: villum

p Arata a nob̃ sũt: ita vt dixi Sostrata. In hac
scẽa collacõ ẽ ꝑsonaꝝ: mitis ꝑntis ac seui. Pa
rata a nob̃ sũt. de verb̃ absentis vult oñdere
poeta q̃ or̃onẽ cũ Sostrata habuerit ĩgress9 mitio: et

vide q̃s int̃posuerit p̃mo. Parata a nob̃ et q̃ nõ dixit ꝑ
vt dixi dicẽdo significat se dixisse oĩa. Deĩde vbi vis
fiãt nupcie. vl̃ qd tl̃e: aut omisit: aut dict̃us hoc ip̃m
audit vehemẽcius foẽs esse pulsatas: et ꝙ agebat abie
cit. Quisnã a me pepulit. a me mõ. i. meas. Tã g̃uiter
qa irati oĩa ɔcite faciũt: cũ pulsãde fores essent exit̃o
foras demea: sic eas pulsauit: vt et is ip̃is irasci videre
t̃. Hei mihi qd faciã? qd agã? aut qd clamẽ: aut q̃rar?
o celũ: o t̃ra: o maria neptũi. Multũ laborauit Teren.
vt analogiã ꝑuaẽt ĩ doloẽ demee: q̊ maiõ debet ĩ Ctesi
phõe rep̃hẽsio esse: q̃ ĩ delictis Aesch. Et nota ꝙ vbi ñ
ĩuenit q̊d dignũ loqret̃ ab int̃iectiõe cœpit: hei mihi:
et adhuc qũo ꝓ rei magnitudĩe or̃o ꝑua esset: qd faci
ã inqt. In aliẽo ĩdignat9 ẽ. ĩ suo qd faciã ĩqt. In aliẽo li
tigauit. hic ait: qd agã? In aliẽo clamuit et q̃st9 ẽ: hic
ĩ suo relinqt̃: & p̃ter: In Aeschini peccato micionẽ ac-
cusauit: ĩ Ctesipho. clemẽcia cũ diis oĩbɔ ac toto mũdo
mira auxesis q̃ꝫ imitat̃ Vir. ĩ orpheo. Post amissaꝫ rur
s9 Euridicẽ qd facẽt ĩqt: oĩa enĩ ɔsũpserat p̃m9 dolor
q̃lẽ rapta bis ɔiuge ferret: nã qd p̃ter õs t̃ras atqꝫ ĩfe
ros loci ĩmãebat: q̊d ñ lugẽt: ꝑ quẽ fletũ mães q̃i oẽs
p̃mis luctibɔ ĩpleret et lac̃mas: qa numina voce moue
rũt: cui nec ira qdẽ ĩexpta ĩmãꝑat: et ĩde h̃ g̃d9 dolo-
ris et iracũdie ĩ tãtũ at̃ vt crescẽ ñ possint: qppe ĩ ini
cõ fabule tãtũ t̃stis ẽ demea: nã sic audit a Mi. qa tri
stis ẽ et ipse rogas me vbi Aesch. siet. Quid t̃stis ego
sũ. vide mox p̃cedit ĩ pei9: vt sic ĩcipiat. Disperii Cte
siphonẽ audiui filiũ vna fuisse ĩ rapciõe cũ Aesch. ĩde
p9ea dicit. Ne ego hõ sũ ĩfelix: ad postremũ: Hei mihi
qd faciã: qd agã? et ĩ nat̃ali q̃ãmodo. postq̃ꝫ sũm9 furõ
ad extrema ꝑueĩt ĩp̃ẽte senex mutat̃: et mitis. o celũ
o t̃ra: o maria neptũi: neptun9 qa medi9 sit int̃ celũ et
ĩferos: dũ vt̃usqꝫ regni ꝑticeps hẽtur elemẽtoꝝ õniũ
pociõ: nã id̃o tridẽtẽ habꝫ ꝓ numẽo triũ elemẽtoꝝ vt
apud Vir. Iccirco dicit. Iã celũ t̃ramqꝫ meo sine numi-
ne venti: miscere. et apud Homerũ sic idem

Et quod ait Oratius in arte poetica: Interdum tamẽ & vocẽ cemœdia tollit: in hec tua rerũ natura diuidit
Vt principio mare: ac terras. cœlumq; ꝓfundum: & p
hoc totum mundum accusauit: o cœlum o terra: o ma
ria neptuni: vtrum de eo elemẽta inuocauit quod dis
quoq; iraſcitur qui in iis commorantur: vt dolentes ſo
lent: aut quia deos eſſe non putet: ideo hec omnia ne
ptuni dicit: quia ſic dicturus eſſet neptunia fiat: niſi ĩ
tercederet ꝑſona Mitionis: quem videns ad illud con
uerſus deſit diluuium & interitum rebus optare cœpt
obiecto fratre: cui maxime iraſcitur: & propter quem
deteſtabatur omnia. Tale eſt apud Virgilium. Omĩa
vel medium fiat: ante omnia accuſat: vt indignantes.
Vt quem non incuſaui amens hominũq; deorum: & at
q; deos atq; aſtra v. c. m. Hem tibi
Nulli enim tibi Mitio loquitur. Id nunc clamat. id ob
id. Parate lites: videtur & ipſe ptimuiſſe dicendo. ſ.
parate lites: ſed vt rurſus confirmet ſe ſuccurrendum
eſt ait. Succurrendum eſt Creſphonti. ſ. cõmunis cor
ruptela noſtrorum liberorum. Maior acccuſatio ẽ iſta
q̃m prior: quippe cum iam modo de ambobus accuſeẽ
Mitio non de vno. Tandem reprime iracũdiam. mire
quia reprehendere nequit iraſcentem: nimietatem re
prehendit irati & ira de cauſa eſt: iracundia de moribo
Atq; ad te redi. quia ita ab eo quod eſt ire
quod a ſe errat qui iraſcitur & furit & ad te redi pro
prie dixit Virgi. Verum vbi vidi nulla f. r. f. vidi ad
ſe redit: & Cicero redit ad ſe & mores ſuos. Repreſſi
redii non quidem: ſed quod geſtu dicatur ſpecta & vi
debis neq; ad ſe rediiſſe Demeam: ſed quam mira per
ſpicuaq; moralitas in huiuſmodi rebꝰ eſt apparet. Rẽ
ipſam putemus. videtur paulo citius deſtomachat9 q̃
res etiã incerta expoſcebat: ſed hoc morale dicitur: nã
iuſte irati omiſſa ſeuitia ad raciocinaciones ſepe feſti
nant: & preterea illud accedit quod non inuenit: quod

iam condigne dicat: simul quia etiã increpitus ẽ a fratre quod apud se iam non sit p iracundiam vehementẽ
Rem ipsam putemus: tractemus: purgemus: nã & hic putamina purgamenta dicta sunt: vt Plautus in Capti. ait. Nucleum amisi: retinui pignoris putamina. & Virgi. Multa putans inquit. putare proprie est falsa infructifera: a veris & fertilibus resecare: vnde arbores purgatores putatores dicuntur. Et rem. causam ipsi⁹ litis ostendit: vt mitte ista atque ad rẽ redi. Ne tu curares meũ. nam ambos curare propemodum reposcere illum est quem dedisti. Factum est apparz Mitionem minutĩ quidem fateri sed facete contemnere obiecta. Cur emis amicam Mitio. ĩclamatio ista nomĩs magnã invidiam significat: vt regnum ne Aeschine hic possides⁹ & pacem te poscimus omnes Turne. Nã qui minus mihi idem ius equũ est esse: aut nam: aut qui habũdat: & est ordo. Qui minus equũ ẽ esse idem ius mihi. qui ergo quare: vel cur significat. Nã vetus hoc qdem verbum est. confidenter non repetiuit non habẽs rationem quam subiicerat: nisi illi prouerbium veniss3 in mentem. Nam quia se videt in malam causam incidisse totum vẽnaliter & facete agit: & subiecit equitatem: vbi iusto se tueri nõ potest: quia tamen a Demea conuincitur dicendo: nunc demum istec oratio nata: vt ostendat illum pturbatum contraria protulisse dictis suis superioribo. Coía esse amicorũ inter se omnia. ut pytagoreos ortum dicitur: facete núc demũ istec oratio nata. Alii totum iungunt: alii seperant & bene. Nata est: nam sic dicim⁹ de rebus repentinis vt supra Here nate melius fieri haud potuit q̃m factum est bera. Auscultа paucis: nisi molestum est Demea. in duas pãtes diuiditur psuasio: nihil passurũ Demeam damnin ibi corruptele. Et me tamen vxorẽ credidisti ductur⁹ scilicet.

Conſerua. quere parce
fac q̃m primum illi relinquas: hoc sic pronunciandum

vt appareat hāc ipsam voluptatem displicem Mitiori
Conserua patria. quere noua: parce omnibus. Princi-
pio si id mordet te sumptum filii quem faciūt. figura
tiua locutio est: vt Eunuchum quem dedisti nobis q̄s
turbas dedit. Queso. modo obiurgatorium est queso.
Pro re tua. pro patrimonii tui qualitate. Vtantur sine
aut deest his: vt sit his vtantur aut antique locutus ē
De sūma nihil decidet. rei tue. s. Mitto rem pecuniā
& est hec exclamatio moralis nimis aduersum tardos
ac non intellites homines. Depenseris. pro demes. Cō
suetudinem ipsorum loquor. aut quid tale subaudien-
dum' Mitto rem. consuetudinem ipsorum vel ab vtili
tate transtulit: vel a rebus illos ipsos de quibus agitur
Caueē enī ne aut rem pdant aut ipsi pereāt Mane scio
istuc ibam: moralis & faceta correptio continens in se
latenter blandimentum quo leniatur auditor. At enī
metuas ne ab re sint tū obmissiores paulo oratorie pau
lo: nam non omissiores fore Demea: sed plurimum cre
dit & metuit vel a re vel a patrimonio. Omissiores. ne
gligentiores sc in beau. vbi te vidi animo esse omisso
O noster Demea. blanda & quomodo quodam cōplexu
eius qui reprehenditur incusatō: & de more sublata &
sc hoc dixit tanq̄ dicturus esset multa te latent sim-
plex homo es: nam huiusmodi sententia latenter quan
dam dicentis auctoritatem fiduciam q̄ designat. Mul
ta in homine Demea signa insunt. obscurissimus sensus
& re: & verbis. Duo cum idem faciunt. obscure locu-
tus est: quom hic sit sensus. Duo idē faciunt: quod vni
licet facere: alteri non licet. Sepe vt possis facere. me
lius est sepe ad superiora cōiungere: nam possunt duo
idem etiam casu non vt multitudinem facere videant
tunc ergo erit signum sepe idem faciunt. Dicere autē
posuit pro intelligere: & scire ab eo quod precedit ad
quod sequitur. vt foneratum istuc beneficiū pulchre
tibi dices: & memorem me dices esse & gratū: non q̄

dissimilis res sit: an quia huic licz: que ego illis inesse
video: vt confidam ita fore: ita vt volumꝰ quom idem
faciunt: nam ambo & sapiunt & intelligunt: & loco ve
rentur non ingenii vitium sed etatis est. Intelligere in
loco vereri. non in loco intelligere: sed i loco vereri. in
ter se amare. cito dixit inter se quod est cum alter alte
rum inuicem amat. At enim metuas
ad priorem tractatum pertinens qui est habitus de cō
suetudine familiaris. Ne ab re tamen sint omissiores
paulo: quia amant. potāt. olent vnguenta. ad alia om
nia etate sapimꝰ rectius preterquam ad auaritiam: &
per hoc quod optas liberis vitium senectutis est: At
tentiores sumus ad rem omnes. ppter attentiores red
dit omissiores supra enim dixerat ne ab re tantum sint
omissiores paulo. Quā sat est. quasi dicat attentos nos
esse nimium crimen est. Quod illos sat etas acuet. Me
thaphoricus acuet. Ne nimium bone tue iste nos rati
ones Mitio. & tuus iste animus equus subuertāt. Ne
valde subuertant infra legendum est si ne pro non con
iunctione: subuertant ergo legendum ita vt subaudia
mus timeo vel aliquid tale. Tue iste. q̄ ait significacio
nem habent nullius modi rationem. & meptam. nam ap
paret non eas probare ab eo qui sic loquitur vt supī iaz
vero omitte Demea tuam istanc iracundiam. Tace nō
fiet: tace nūc posit ū est: quasi diceret non sub
uertet: ne dixeris quod mali omnis verbum est. Da te
hodie. m. accōmoda te ipsum voluntati mee: nam ani
mum trāstulit quod est corporis. vt in Eunu. Mihi se
se dare: sermonem querere Cicero. Ceruicula iacta
turum & populo se accomodare. Da te h. m. si non vis
inquit propter te: vel propter me mitis esto. Exporge
frontē. quia contrahi verbo dicitur & verbo isto osten
ditur quanto conatu opus sit ad explicandum tantam
contractionē senectutis: & seueritatis. Scilicz ita fert
tempus faciundum est. vide si non hoc sit quod greci.

dicũt: nam ſ. & ita tempus fert & facium
dum dicendo: oſtendit ſe magis cogi neceſſitatibus vt
paulo ſit tranq̃llior: & cum tanta difficultate ꝓmittit
tanq̃ mala ſubiturus ſit: atq; adeo maiorem partem ſe-
cum diſputat neceſſario hoc velit nolit faciendum eſt:
vt ſit letior: & hoc quia tempus fert. Ceterũ rus cras
cum filio prima cum luce ibo hinc. hoc ideo facit qua-
ſi gaudere interim non poſſit niſi ſe vicine ſceuitie pro
ximitate ſoletur. Faciundum eſt. ſatis miſere: tanq̃ ne
ceſſitate cogaẽ ad gaudendum agreſtis ſenex &

Ibo hinc tanq̃ de malo loco. De nocte abundat
Primo lucũ Apoſiopeſis: nam primo lucu veteres dice
bant lucum pro luce: pro ſole ponẽtes ergo cum primo
lucu: quom primum ſol cœpit illuceſſere. Cum primo
lucu veteres maſculino genere dicebant lucem. Facte
eodem verbo vtitur: quo iam dudum: vt laborem ad le
ticiam ſe conuertentis oſtendat: id eſt elabora vt ſis hi
laris Et iſtam pſaltriam vna huc mecũ abſtrahã: vide
ſingulas ſyllabas ĩbutas amaritudine ruſtica atq; agre
ſti: nam iſta odium ſignificat. Pſaltriam ſceuiciã in no
men eius: quam delicioſam eſſe opõtet: & vna mecum
quam cum adoleſcentibus eſſe conuenerat: & illuc ad
quem locum pſaltriam ſecum ire compellit: deinde ne
vel in intinere pœna ceſſet cũ filio ibo hinc inquit. Iſtã
vẽo abſtrahã nam illuc eo animo dixit quo ſupra ibo
hinc: & apparet illum quaſi mancipium ducturum pu
ellã: non vt fidicinam. Mecum hĩc abſtrahã. nõ abdu
cam: ſed quod eſt ſceuientis abſtrahã. Pugnaueris.
magnã rem feceris: ſic Lucillius vicimus ocius & ma
nam pugnauimus pugnam. Eo pacto prorſus illic alli
gabis filium. hec cum riſu dicit Mitio: & ligare eſt in
nere alicui vincula: quis vero dicitur alligari ad ali-
quid ſine quo eſſe nõ poſſit: ergo ad amicã ꝓprie alli-
gari adoleſcentem dixit amatorem. Prorſus autẽ cer-
te: recte: ac vere ſignificat. Vt illã ſerues ad tuendum

illū. hoc est non iā filiū: sed illa seruā ī qua vtrūq; reti-
nueris. ergo istuc videro. hoc est vt illā seruem Coquē
do & molendo sic faxo: ne ametur. s. At que illuc fauil
le plena fumi ac polinis quippe molere prius est q̄ co-
quere: sed coquem prius posuit: pulchritudo magis fe
datur: an quia pri? torreatur triticum vt tondi possit
vt. Virgi. Et torrere parant flamis & frangere saxo.
Coquendo molendo sic faxo. preter hec
octaua. Meridie ipso. quom sol vehementior est: & no
men facit de aduerbio: meridiē dixerunt veteres qua
si medidies. r. pro .d. positū est: & propter cognatio-
nem hāz inter se litterarum. Vt stipulam colligat q̄d
sub sole fieri necesse est. Tam excoctam reddam. atq;
atram dixit reddam pro faciam
& excoctum ad tenuitatem siccati coloris. Atram. ad
colorem retulit: & vide q̄ aspera q̄q; in grata clausula
sit quasi seuidici sensis finitur oratio. Placet nūc mihi
videre: sapere: non contradixit ne rursus prouocet: ti-
met enim suasor ne leticia prouocet ad iurgium. Atq;
equidem filium t. suadet leticiam non solum: sed etiā
rem ducere cogit inuitum derites fortunatus qui isto
animo sies: hoc verbum vultu Demee sic profertur vt
subrisisse videatur inuitus. Sed rurs? ego sentio. ama
re seuereq; dixit: & ridet qui simplicit ridet: deridet
qui cum alterius irrisione & contemptu ridet. Fortū
tus qui isto animo sies: non laudantis est quod ait for
tunatus: sed moraliter reprehendentis vt si dicas cum
te aliquid cura offenderit fortūatos stultos: stultos q
nihil senciant: hoc quoq; dixit in Eunu. At ego infelix
neq; ridiculus esse: neq; plagas pati possum. Iam iā de
sino. & hic velut necessitatem querit impoī sibi. Et ei
rei cui opus est ei. Cui rei credis nisi nupciis. hoc ē lu
do leticie voto & gaudio nuptiali. Hunc sumamus diē
non accipiamus: sed impendamus: & consumamus: vn
de & sumptum dicimus pecuniam que insumēda est.

Vnq̃ ita quisq̃ bene subducta ratiõe. In hac scena exemplum inducitur hominum q virtutem tedio deserunt ob contemptum eius quod apud omnes seuum esse vitiosum sit: & adeo fauet Terencius clemẽtioribus ac mitissimis patribus vt hunc quoq; adducat ad sententiam mitionis non tamen hoc sentientem qđ ita fieri oportet: sed qđ ita res cogat: vult enim naturalem inesse veris patribus acrimoniã: sed eam semper inuidiosam esse adolescentibus. Bene subducta ratione. bene disposita: bene cõputata: ducere est digitis cõputare: seducere ẽ quẽ apud alium & palam deducere: sed subducere ẽ apud seipsũ & secreto deducere: quo magis ĩ verbo isto maioris attentionis & diligentis signũ est. Quin res. qn modo cur non significat. Quin res: ætas: vsus tria posuit ex qbus. res ꝓ experientia ponitur: & hoc dicit se esse mutatum: nam mox dicet re ipsa repperi facilitate nihil esse homini melius nec clementia. Aliquid moneat. Sylepsis est per casus: & subauditur enim quem Que tibi putaris prima vt alias eligenda: que & prĩo loco ponenda ac per hoc optima. Vitam duram quam vixi. Archaismos vt Lucillius magnam pugnauimus pugnam. Nam ego vitam duram quã vixi vsq; adhuc Prius dixit quid faciat q̃ cur faciat: prope iam excurso spatio id est ad calcem misso propter ipsos decursus metasq; viuẽdi: & est methaphora sumpta a cursoribꝰ Excurso spacio idest insũma senectute. Id q̃obrem. re ipsa reperi quia secum loquitur ideo multa recitet de est faciam: & si quis queret & dicat facilitate. Iam facile se infert. Inter facilitatem & clementiã hoc interẽ facilis enim cuius ira cito soluitur. Clemẽs qui nõ ira scitur. Ille suam semp egit vitam. Hic iam quasi compatiua q̃litas inducitur de vtroq;: & vt ille in initio fabule locutus est sic in fine ħ loquit̃. Clemens placidus nulli ledere. mira varietas & in locis & in partibꝰ ora

tionis:& clemẽs est qui colit mentem suã:nec eam vexat irascendo. Nulli ledere os arridere omnibus. voluptatis affectꝰ est duplex aut enim ex quiete voluptas est aut ex aliqua actu. ergo hic vtrũqꝫ complexus ẽ id est nullum presentẽ ledere:& vide q̃ grece a nomĩbus verba transeant. Clemens:placidus. clemens est circa recte agentes:placidus etiam circa delinquẽtes:& clementis est nulli ledere os placidi arridere omnibus & clemens animo:placidus vultu. Et nulli ledẽ os. adeo vt nulli se contristem faciat & hec est figura

cum recurrimus per ea que diximus

omnia repetita sunt. Ego ille agrestis bene addidit ille quasi iam notus ĩ hoc ipso quod ferus atqꝫ agrestis:& seuus factus est. tristis animo:truculentus vultu:& alter dici potest vt tristis sit q dolet:truculentus qui terret:& ideo Auxesis mira p ista decurrit. Duxi vxorẽ. pẽdet duxi vxorem:sed & eũ magno significatu addendum enim est:maiore enim pondere & subtrahitur enim coniunctio nam duxi etiam vxorẽ dicendum fuit. Quam ibi miseram vidi. ibi inquit qua vxor locus sit & hoc sine coniũctione:vt mala que enumerat multa videantur. Alia cura. non altera. Patria potitur cõmoda. accusatiuo casu extulit quod nos ablatiuo dicimus. i. patrio potitur cõmodo. Actius in clytemnestra feras potiuntur plagas. Illũ diligũt. apud illum sũt ambo ego desertus sũ. hic ostendit Terenciꝰ verum patrem & molestiorem & odiosum esse magis adolescentibo. Illũ vt viuat optat. Syleplis. Nã sic veteres loquebanꝫ: nos vero dicimus illi optant. nõ illũ optant Illũ Mitionem nũc experiamur:magis comice pꝛaliter experiamur dixit q̃si diceret experiar. Quando huc ꝓuocat. non addit qs:sed intelligimus Mitionem significari. Si id dando:vt obsequendo. bene naturam secutus est:qui artem ignorat putãs agi veris omnia deberi non agi dando & obsequendo. Si id fit

id est iam a liberis si magniperdor. Non posterioris fe
ram, subauditur partes: aut nō paruifaciam: idem nō
vincar a Mitione: & translatio est a partibo histrionū
in fabula. Non posterioris feram primus ī his vero in
quit ne dando atq; obsequēdo. Deerit id mea minime
refert videre: remouere ī Demeam non pœnitus cun
ctam securitatem. Ne abeas longius, hic ostendit poe
ta q̄ absurde blandus conetur esse qui non soleat & q̄
modica sit repentina largitas: vbi animus a parcitate
nimia incontrarium vitiū ꝓfusionis excurrerit. Heus
Demea rogat frater ne abeas longius, vt apparet iam
edormiuit crapulam Syrus: & satis moralit dixit fra
ter: nec addit tuus: deest tuꝰ. O Syre noster salue qd
fit, iam non hec blanda sed dura sūt: nam salue dixit ei
non solum quem sepe viderit: sed cum quo totiens liti
gauerit: & quid fit: & quid agitur interrogat cum sci
at: hic quasi spernat actus eius bene respondit: I e enī
interrogationes de salute atq; incolumitate eius sūt q
interrogatur. Hec tria, deest verba. Preter naturam
dixit: quasi diceret: preter
cōsuetudinem. Optime est: iam iā nūc hec tria primū
addidi preter naturam: o noster quid fit: quid agitur
hoc pressius dictum est. Seruum haud illiberalem du
ra & importuna repente commutacio ex tanta vitupe
ratione in laudem syri ostendit cōtra naturam suā niti
Demeam, prebes te ī re ostendis, factis probas. Et ti
bi lubēs bene faxim, & bene ad quā rem adiectum est
an & bene hoc addidit. Quis enī credat tā subitis post
seuiciam blandimentis: misi factis queq; vera esse ostē
dantur. Et tibi lubens bene faxim, & additum est vt
ostendat hanc esse sententiam non solum te laudo: sed
etiam iuuo illud dicendo: hoc faciendo. Et tu lubēs be
ne: f. potest hoc & sic intelligi bene tibi faxim & lubēs
Multi enim bene: sed non animo faciunt, omnia er
go addidit que placidū ostendant ipsum atq; clementē

Atqui Syre. atq; abundat per parelcon. Syre assue-
ratio est non credentis. Hoc verum ẽ. quasi falsum fue
rit illud quod iurgabat. & hoc sit verum quod nũc di
cit. Prope diem.
Nam aduerbium est temporis: vt si diceret Cito

b ERA ego hinc ad hos prouisam: ad hos ad
Mitionem: & Aeschinũ s. Prouiso duas res
significat: procedo & video. Sed eccũ. hoc
apud se. Ho qui vocare. hac iteriectiõe vtimur vbi ex
interuallo notos videmus. Oh qui vocare post ho. no-
mine vocaturus non habuit quod diceret: & ideo sub-
iecit qui vocare. Virgi. O q̃m te memorem virgo n. h
t. u. m. o. d. c. An phœbi soror. an. n. s. vna. Moris est
autem inferiorem proprio nomĩe vocari: si blandiri ve
lis: sed hic nominis oblit9: dum dubitat & inquirit in
hesit pronomini. Animo meo. hoc est secundum animi
mei sententiam: & quantum ad animum ptinet. Nam
is mihi est profecto seruus in hoc laudando quia non
laborat subiecit specialiter merita eius: aut vt existio
nihil habuit qđ diceret nisi laudem sine vllius facti mẽ
tione. Mihi id est. quãtum adiudicium meum ptinet
Cui dominus cure est. cum hic dominas habeat domi
num dixit: quia preualet masculinum. Virgi. Descen
do hac ducẽte deo flamas inter & hostias expedior: &
preterea sententia generalis inducitur: cum nullũ spe
cialiter dominum significat. Ita vt tibi sensi Geta ma-
ximum delinimentum infert eum nomine vocans qđ
tantum superioribꝰ est: & vide q̃ grate postq̃ ipse di-
xit nomĩe appellauit Getam. Et tibi obeam rem si qđ
vsus venerit. & tibi si quid. Vtrum quẽadmodũ alius
an quemadmodum Syro. Et tibi obeam rem. s. q. u. u
defectus quidam rustici est. preter naturam blandien
tis cogi dicta repetere sine gratia. he autem promissio
nes ad hoc pmittuntur vt cũ in subiectis agi a Demea

huiusmodi res cœperit non sit absurdum spectatoribꝰ Demeam tam cito esse mutatum. Meditor esse affabilis, sic hoc locutus: vt illud supra iam nũc tria hec addidi preter naturam: o noster. q. f. q. a. f. Paulatim plebem. moraliter inferiorem turbam plebem dixit. i. vt in vrbe vulgus ita in familia seruos: & fit trãslatio abbis qui honores dolose: ac non pro merito petunt ambitiosq; sũt plebem primulum facio meam: hoc est mihi fauentem: & econtrario Virgi. Vadimus immixti danais haud numine nostro

o CCIDVNT me quidẽ adolescẽtes ex Demea inter se affabiles imaginem prebent: & q̃ dulcis sit iunioribus assentatio: & q̃m ingrata censura dixit. Occidunt me pro nimis ledunt & cruciant. Dum nimis sanctas nupcias: & nimis & sanctas ridicule additum est i ea decenda que iam peperit: nam sanctum ẽ quod omni obseruatione inuiolatum est: & bene additum est nimis: qa nimium pro vitio ponitur: iuxta illam sententiam: vt ne quid nimis. Occidunt me quidem. quid est: pro expectatione est tanq; in hac mora nullꝰ alius occidat nisi qui amat. i. ego. Quid agitur Aeschine. iã ipse docuit quid fit: & quid agitur blandimentum esse: vt ipse iam nũc hec tria p. a. p. n. o. n. q. f. q. a Hem pa. nõ sine consternatione respondet Aeschinus: & sic blande interrogat & miti vultu: nam & in prouiso obiectus ẽ Demea & insperanti. Tuꝰ hercle vero & animo & natura pater. totum eripuit Mitioni cui nec animum q dem reliquit. Qui te amat plusq; hoc̃e oculos. magis comicum: quem amo. Sed cur non domũ vxorẽ qso ac certis. bene subiecit que volenti esse credebat. Verum hoc mihi mora est. Tibicina & Hymeneum hoc est qd ait nimis sanctas nupcias student facere. Hymeneum quidam Liberi & Veneris filium dicunt esse: qui pri-

mus certas nupcias instituerit ideo p laudem cātatur virginalibus nupciis ab huiusmodi meritū. Alii virum fortē Atticum dicūt fuisse: qui raptas predonibo virgines oppressis latronibus intactas patrie restituerit: Alii quod Hymen dicatur membrana quedam qua est munita virginitas que primo disrūpitur coitu Hymeneum putant Alii hymnū vocari virginaliū nupciarū ergo sic accipe Hymeneum in nupciis quemadmodum in funere vel in sacris hymnū. Vin tu huic seni auscultare? Seni contemnens seipsum dicit de hoc solum asserens cause cur audiēdū sit: quod sit senex: & totum hoc apparet letissimo vultu dici. Turpas lampadas Tibicinas: bene totum pluraliter: vt qui sic reprehendit multa. Plaut9. Quid tu mihi paralitos lusos quod suma nos summasse: hoc igit̄ vult u ꝓnunciada sunt: vt appareat ea displicere dicēti. Atq; hanc in horto maceriam iube dirui. Maceries dicitur paries: nunc alicuius demacerata. Euge iam lepidus vocor apparet Demeam experiendi causa assentari non quod animo facit. Fratri edes fient pulcre. elegantiꝰ q̄ fratris. Ineo gratiam. m gratiam eo: hoc est amicos comparo Ego lepidus. irridens adolescētis animū sic inquit. Iube nunc. iam insultantis est verbū: iube tanq; prestet Mitioni hoc dicit Demea: aut apud se dicit hoc iubemus quasi insultātes diceres demus hūc minari: hunc assistere quem afflictum tenemus: ita & Mitioni Demea dicit iube nunc. Iube nunc iam dinumeret ille Babilio vigiti minas. Mimis morale quoꝝ de absente tanq; de presente agimus. Est autem iube nunc iam figura etiam apud Plautum frequētissima iube nūc: iam iube sic dicit quēadmodū supra illic cui equū alius nemo addesset alicui diceret. Dinumeret. dinumeret dixit: quasi multum denumeret. Illi. cui: illi Ctesipboni: Lenoni: an Aeschino: an Syro. Babilio: an fratrem babilonem liberalitatem ob nimiam vocet:

an Aeschinū nimis prodigū. Syre cessas introire ac fa
cere dicitur.
Dirue. hoc vultu dicitur abhortāte cū tute video no-
stre familie ex animo factum velle. Exanimo aliquid
facere est id facere qđ ille in animo suo velit. Aut cer
ta. ex tota mente prestari non perfunctorie: sed ex ani
mo factum bene factum intelligere debem9: vt sit ex
animo: quasi ex sentēcia. Dignos arbitror. multa desūt
& vos & esse: & qui fiant. Quid tu ais. eo vultu dicit
quid tu ais quo videmus loqui eos qui interrogant ge
sticulante vultu quid senciant de consilio suo quos sci-
unt approbaturos esse. Sic soleo. potest ironia videri
quippe quando tale consilium probat. Demea: quod p
baret adolescens.

i VBET Frater. apparet Mitionem dixisse
cur dirueret Syrum respondisse: quia hoc iu
bet frater tuus. Iubet frater: dirui macerią
s. Tu ne iubes hoc Demea interrogatiue ꝓnunciādū
totū ita erit vna ꝑsona & ostēdit breuit ex hui9 vēbis
qđ prior dixerit Syrus: & mirū initū: ne prœmio o
pus esset Demee ad ꝓfidendam mutacionem volunta
tis. hac re macerie dissectione: & in aliis omnibus nisi
in nupcijs senilibus. Iube. colere subauditur per
Colere: adiuuare: adiūgere. Colere ad
Syrum ꝑtinet: adiuuare ad Hegionem adiungere ad
Sostratam: & ad notandum coli ad superiora: vt post
habita coluisse Samo. b. i. a. Immo hercle ita nobis de
cet: antiqui sc addebant statim verbum: nos decet fa
cere: nos decet dicere: sed non addebant nobis decet: ſ
simpliciter dicebāt. Primum huius vxoris est mater.
incipit a ꝑsuasione sed latenter ita vt ea que proposito
cōsilio dicenda erant añ demonstrauit ꝙ dicat quid fi
eri velit: & hoc semp fit ab oratoribus in his rebus q
bus incipere non oportet propter turpitudinem aut in

cōmodiatē rei que pſuadenda eſt: conſidera adeo apud Virgi. vbi pſuadet iris matribus vt naues ſuas incendant & inuenies hoc ipſum conſilium vltimū poni poſt argumenta q̄plurima. Quin agite &. m. i. f. ex u. p. & iniciū a poſſibili factum ē: nā dicit huius vxoris eſt mater proba & modeſta: ꝓba ſibi: & modeſta apud alios: & vide laudes conſiliatoribus inuentas & vſitatas. Ita aiunt. hoc ita reſpondet: ſed qd in ea. Scio ad hue Mitio nō intelligit quo res tendat: ſed tamen vult quodam admirantis cur hoc dicatur reſpondet. Pācere hec iam diu non poteſt. recte nec contra filios ſua dere videatur. Per annos non poteſt. bene p annos qa non ſterilis. Hanc te equū eſt ducere te Mitio. ſ. & te operam vt fiat dare te Aeſchine: nam ad illum conuerſus a Mitione eſt. Et quare Aeſchinum operam dare equū eſt. ſ. vt proſit ſocru. Patere iam diu hec p annos non poteſt. hoc autem addidit: ne contra filios pſuadere videatur nupciis ſi illis coheredes eſſe procreādos ſuadet. Me ducere autem magna vis in pronominibus poſita eſt. nam me ille dicit ſic quaſi quem mihi me deceat. Te ille. ſic reſpondet quaſi quē maxīe oporteat. Ineptis. verbum eſt quod facit ineptio: ineptis: ī epit. Si tu ſis hō. nō ſi es: ſ ſis dixit q̄i ī eo ſe hoīez ſit Aeſchi? ꝓbatur?. Si tu ſis hō Aeſchine. ſi ſis. ꝓ ſi eſſe volueris: & ſi credi hō volueris. Si tu ſis hō. hic facete & mire coegit Aeſchinū ad pſuadēdū nō eū dixit ſed tu ſis homo pſuade ſed ſic faciat: vt ab illo non factum ſed effectum exigēt Quid tu autem huic aſine auſcultas? aptum conuitiū grandi & fatuo. Mi pater mi nominatius caſus eſt: ab eo quod eſt meus. Fieri aliter nō poteſt: a neceſſario. De liras. proprio vocabulo vſus eſt tanq̄ loquaci. Inſanis. aufer vel te vel manum: nam rogans mentem admonet. ſ. dicēs: mi pater aufer: aut te deeſt aut manum: aut pro eo quod ē abi: aut ſic auferem. Ego nouus maritus. apud menandrum ſenex de

nupcis nō grauatur. Ego ego nouꝰ
maritus anno demum quinto & ſexageſimo fiam: atq; anum decrepitam ducamꝰ hic deeſt: & quis: & quid: & quando: & quomodo: vt ſit quis ego: quid nouꝰ maritus quando anno demum quinto & ſexageſimo: quomodo: anum decrepitam ducam. Atq; anum decrepitā ducam. hoc facete addit tanq; faciendū hoc eſſet ſi puella duceretur ſeni. Anno demum quinto & ſexageſimo. hec etas ē vt varro ait etiam amicorum ſenum: & demum aduerbium tarditatis eſt. Id ne eſtis mihi auctores: hoc ē p ſuaſores. vt Virgi. Auctore g.o.a. Decrepitam. decrepitam: aut ſtomacho anili & iracundo aut decrepitam obtuſi animi: & leſe ſenectutis: aut decrepitam cui ſepe moribunde crepuerit planctu familia. i. clamauerit Largitor. verbum eſt impatiui modi futuri temporis De te largitor puer: acutius de te dictum eſt q̄m de tuo: & bene meum q promiſerat puelle coniunctionem ſuam. Da veniam: preſta beneficium concede quod petitur. Ne grauere. ne te difficilem p̄beas quia grauem ſe dicitur preſtare: qui id facile non preſtat i beneficio quod poteſt. Da veniam. ne grauere: fac promitte: altrinſecus agentium fatigantiumq; verba ſunt. Age prolixe Mitio. aut age prolixe. i. age benigne: vt ſit prolixe benigne ſecundum veteres: aut per Age cōceptuum: vt ad
prolixe ſubaudiatur noſter noſter eſt aut quid tale: vt Mitio velt in ſuaui dictum ſit: & ſi hoc mihi prauum: prauum ſi anum ducit nullo comodo ſuo meptum: qui non voto filiorum ducat vxorem. abſurdum homini q nunq; duxerit: & nūq; ducere voluerit: & ſeni duci vxorē: que adoleſcēti ducta nō ſit. Si vos tātopere iſtuc vultis fiat: cur hic non vertitur de voluntate Soſtrate An quia illam cōſentire neceſſe eſt: vel propter paupe
riem: vel ob amorē filie ſue. Si vos tantopere iſtuc vultis fiat ridicule dixit: & comice vxorem ſe ducere: nō

quia velit aut debeat: sed vt obsequaē iubentibus. Hoc quo modo sit quod volo ꝓficitur inquit. quod volo vt supra domū recipiaꝫ Mitio: & ego meo gratiā. Quid nūc quid restat. quid restat pro quid sequitur: aut qd restat tanq̄ reliquiarum priorem: aut propter hoc minimum. Egio est hic cognatus proximus. commendatione psone quasi note etiam Mitioni obmerita sua: & bene addidit proximus: nam multi gradus: & veluti rami sunt propinquitatis in affinitate: & cognacione dispositi. Affinis nobis recte. nam vxoris cognati marito affines sunt. Pauper iam hoc nomine apparet aliqd flagitari. Quod locitas foras. foras dixit locum pro psona ponēs. q. d. nescio cui alieno sic & nos dicimus audi quid dicit. Ecce hac. pro ecce hic. Cicero. Hic tum alius ex alia parte deest. Ergo aliquid vt sit quod locitas foras versū: aut si foris: foris posito. i. alieno. Sub vrbe est agelli paululū cūtotū contēptione ꝓnunciandum. Huic demꝰ q fruaē alaē. i. qui fructū capiat nō proprietate potiatur. proprie ergo & quasi de iure dixit fruatur. est autem fruatur alatur: quia frumen dicitur sūma gula p quam cibum lingua demittit in ventrem. Bonus est. noster est. recte datur:

bortantis & multa congreutis noster ē bene addidit: nam quod dixit proprie huic bonus est potuit respondere: quid mea recte datur: quasi non queratur an dandum sit sed illud solum erit: an recte queraē. Bonꝰ ē nr̄ est: hec omia vultuose tanq̄ inuidiā plimonie faciat Mitioni: & plus significat noster: q̄ si ad datur quid noster. Non illud verbum facio: nunc verbum pro posuit: quod vno strin
gitur verbo. Ergo verbum breuis sentencia non enim illud verbum v. f. nota verbum pro sentencia. Et vno verbo dic si quid est quod me velis: & miseram me qd verbum audio: verbum dixit veram sentēciam: nā verba esse a veritate dicta testatur Varro. Hanc maculaꝫ

nos decet effugere. maculam
dicit irridens opinionem Mitionis: quia parsimoniam
maculam putet: & simul auxit primo vitiū deinde ma
culam dicendo. Suo sibi gladio būc iugulo. Allegoria
Factum est quod vissisti Demea, i. diruta est maceria
Frugi bō es. vtilis: vt fruges. Ego Edepol hodie mea
quidem sentencia iudico Syrum fieri liberum: hoc est
iandudum quod promiserat Syro: sed nūc opportune
videtur enim modo meritum precessisse: & sententia
iudico est multa: oratorie ma
luit generaliter dicere q̄ querere specialiter: quod in
uenire non possit. Et initio singulariter vnum querit
hic pluraliter multa respondet. Quod nam ob factum
iure. ascribi enim causas manumissis in iure formula é
Edepol vir bonus iurat bonum. quia preter opinionez
est: ego istos vobis vsq; a pueris intelligit Syrus labo
rantem pro se Demeam nō habere quid dicat: & ideo
ipse prosequitur ordinem meritorum sed quē apparet
pedagogum fuisse. Docui: monui: bene precepi. Ri
dicule adduntur: sed tamen consuetudine: quia impu
tantur etiam facta praue pro bonis. Que potui omnia
bene que potui quasi plura vellet. Res apparet. mire
irridet Demea: sic tamen vt serio agere videatur. Ap
parare de die conuiuium, i. repēte. neq; ante predictū
nec pridie constitutū: Postremo hodie in psaltria istac
emenda: & hoc totum serio dicitur: vt magis ridiculū
videatur. Hic adiutor fuit. in re bona adiutores: in re
mala impulsores dicuntur. ergo hic auditor dicit a nō
irascente: a crimīante autē & irato impulsor. Hic ad
iutor fuit: hic curauit. de more repetitū est hic: quom
dicitur hic adiutor fuit: hic curauit. Sic enī solemus o
nerare mentem audientis eius quē laudamus: deinde
quod prestitit qui & officium corporis vt adiutor: &
curā animi prebuit vt consultor. Deniq; hoc vult fieri

abutitur Demea sciens ꝓdigum voluntate adolescẽtu
li. Syre accede huc ad me. vtrum vt eundem manúit-
tat an vt palmam fieri iubet propius accedens iuris-
publici consuetudinem ludens: & vide q̃ comicam ma
numissionẽ q̃m facete induxerit atq; condigne. Et seò
sú tibi preterea. Demea & fecit Demee plusquá vole
bat: nam quia conabatur amari: prefertur etiam his q
amantur. Gaudeo & ego gratulantium Syro hec ver
ba sunt: quibus de more illle credo respondet. Vtinam
hoc ꝓpetuum fiat gaudium: integrum: solidú: & nus-
q̃ interruptum. Phrygiam vt vxorem meá. vt ipse Si
rus ita vxor phrygia secundum veteres qui seruis no-
mina a nationibus imponebant Vna mecum videá libe
ram. hoc sic ꝓnunciandum est: quasi gaudeat se concor
datum Demee: quod quom vltra cogitat habuisse ple
ne obtus fuit. Hodie primam mámam dedit hec. ri-
diculum meritum: si quidẽ oportuerit primá esse quá
cunq; an quia causa est qua ingenui dicúntur serio a nu
tricibo liberis educádi Hercle vero serio. aduerbia sút
confirmatiua. Ob eam rem. hoc eo vultu dicit. quo rẽ
veluti excutimus & ostendimus momenti esse nullius
Argentum quanti est sumito quanto precio valet ar-
gentum quanti est sumito: hoc verbo vtimur: vt faci-
unt qui psuadere aliquid cupiunt. Dii tibi Demea om
nes semp omnia optata offerant: omnes omía antiqua
elegantia & figurata. Processisti hodie pulchre. núc
vere pulchre ꝓcessit Syrus. Siquidem tu tuú offi cíú
facies. hoc est vt patroni est libertum non deseras sed
vt alias vt manumissum. Plautus facis melius q̃ pars
lenonum: qui libertos habent & eos deserunt. Vnde v
tatur. vtatur viuat: vnde vsura vita dicitur vnde vni?
vsura more gladiatoris isti non dedisset: an vnde alaẽ
de quo vsum fructumq; capiat & cui? tibi sortem red
dat: & hoc melius: nam ideo addidit: reddet tibi cito.
Istuc vilius. hoc egit Terencius: vt cõuersis officiis vs

q; adeo ꝓdigũ faceret Demeam donec parem reddẽt Mitionem. Istuc vilius. quasi nihil minus: negatio enĩ est floccum ostendẽtis aut quid tale cũ eclipsi qua sub auditur quicq̃m & nõ dabo. Faciet. ne quid negatum in fine fabule videatur addidit Demea: faciet: & faciet hoc potens. s. quod irridens dixit: quasi de prodigo dicere videatnr: & mire faciet: quia nec credibile erat statim consensurum qui negauerat & perpetuo negagatio esse in fine non debuit. Quid istuc? que res tam repente mores mutauit tuos? aĩaduertendum est: qua cailliditate Terencius querens finem fabule: complere leticiam per ipsum Demeam nititur in vniuersos q in tota comœdia tristis ac sceuus interturbauit & vociferatus est. Quod proluuium. proluuium quod greci .i. promptus animus ad largiendum. Subita est largitas repentina: ac per hoc ipsa est ĩgrata & immoderata vt euenit quom ex nimis parcis non largi: liberales: sed effusi prodigiq; reddunt̃ Vt id ostenderem abundat id nam est prout. Quod te isti facilem. & festiuũ putant: multum detraxit Mitioni dicendo te isti putant per quod significatur errare adolescentes: & hunc non esse festiuum. Quod te isti festiuum & facilem putant bene in postremo dignitas persone huius seruata est: vt perpetuo cõmodata videretur. vt truculenti apud Plautu; Indulgendo ante dicendo indulgentiam ad meam culpam scribi denuo. Et largiendo Mitio. seuere ad ditum est nomen verbis ex animo plorãtis. Quia nõ ita iusta prorsus omĩa: omnino obsequor prouerbiales sũt huiusmodi elocutiones fanda: nefanda: digna: indigna velis: nolis: fas: nefas. Effundite: omittite: facite: effũdite: ad Aeschinũ ꝑtinet: emitte ad Ctesiphonem: facite ad omnes. Eacite quod vobis lubet. ꝓpe redit rursus ad amaritudinem pristinam hec est figura qua inuitos nos ꝑmittere ostendimus quod

volumus fieri. Que vos potius propter adolescentiam minus videtis. Hic ostendit Terencius magis demeaꝫ simulasse mutatos mores q̃m mutauisse Minus videtis magis impense cupitis: consulitis parum minuꝰ magis parum. Hec rep̃hẽdere & cõrigẽ: & obsecundare in loco tribus tria redduntur: & vtrunq;.
illam in malam partem superiora hec in bonam que inferiora sũt non tantum enim culpe est minus ꝓuidere q̃m impense: nec tantum mali est impense cupere q̃ntum parum consulere. Iram reprehendere bonũ est melius corrigere optimũ secundare. nam qui reprehendᵗ non continuo corrigit. qui corrigit non ilico secundat .i. letissimum reddit & fidelissimum. Alii secundare obsequi dictum putant: & ideo additum est in loco q̃si non semper faciendum: sic ergo obsecundare: vel in melius conuertere: vl' obseq intelligimus. Tibi pr̃ ꝑmittimus: noluit Terẽtius ab amoribus filiorum ꝑpetuo repulsum patrem. Si non habeat ĩ istac finem faciat: hec quidem permissio est: sed excepcionem in se continet: & cum quodam stomacho: & velut minaci denunciatione profertur. In istac finem faciat. hoc est: aut ne aliam amet: aut ne alteram comparet: ne post ipsam luxuriet cura alterius. Recte. bene & Mitio nõ discessit de proposito suo: qui vt peccasse alias ostenderet fratrem ob nimiam asperitatem: cum expectatiõe quadam laudans verba eius istac recte dixit: quasi diceret: non vt cetera: & simul reposuit ei qui sup̃ dixerat: ꝙ te isti facilem: & festiuum putant.

ECYRA est huic nomen fabule: hec eũ data est. hec cum fabula Appolodori dicit̃ esse greca. Nam & ipsa & Phormio ab eodem dicuntur esse translatæ cum reliquæ quatuor sint Menandri. Ecyra autem dicitur ideo: quia per socrus & soceros in ea agũtur mu'ta. Nam & ecyros & ecyra soceri nom̃e socrusq; significãt. Est autem mixta motorius actibus: ac stataríis: multumque sentenciarum & figurarum continet in toto stilo. Vnde cum delecte plurimum: non minus vtilitatis affert spectatoribus. Atque in hac prime partes sunt Lachetis. Secunde Pamphili. Tercie Phidippi. Quarte Parmenonis. Et deinceps aliarum personarum quæ his adiunc te sunt. Diuisa est autem vt cetere quinq; actibus domesticis: quos in subditis distinguemus. In hac prologus est: & multiplex: & rethoricus nimis ꝓpterea q̃d sepe excusa hec comœdia diligentissima defensione indigebat. Atque in hac protasis turbulenta est. Epitasis mollior. Lenis Catbastrophe. Acta sane est ludis Megalensibus. Sexto Iulio. C. Rabirio edilibus curulibus. Egitque. L. Ambiuius: Modulatus est eam Flaccus Claudius tibiis paribus. Tota greca est facta & edita. quinto loco. Cn. Octauo. T. Manlio cons. Cãtica & deuerbia summo in hac fauore susceptа sũt

.i. persone extra argumentũ due sunt. Phi lotidis & Sire. In tota Comœdia hoc agitur vt res no ue fiant: nec tamen abhorreant a consuetudine. Inducuntur enim beniuole socrus: verecunnda nurus. Lenissimus in vxorẽ maritus: & item deditus matri sue meretrix bona

Itiatam in tenebris ante nupcias cui anulum
v extorserat meretricem amans dum ignorat
Pamphilus duxit vxorem grauidam ex conpressu suo. quam peregre profectus: quom reliquisset

domi rediens: parientem offendit furtim: & apud matrem suam. quare commotus dum repudium inuitis parentibus & causam repudii nescientibus paret per meretricem apud quam anulus inuentus est cognoscit tandem: & a seuitia tam uxorem & ex se natum filium. Primus actus colloquium continet meretricis Philotidis ac lene syre: cum Parmenone vt per harum personas que dicuntur argumentum spectator discat. Secundi actus tenor in hoc est inmeritam uxorē veluti malam socrū accusat Laches & conuenit Phidippum de eadē causa statim post quarum colloqm cōquestio inducitur. Sostrate quod falsum crimen inuidiosum que sustineat. Tertio actu hec ascribuntur Conquestio Pamphili peregre redeūtis de amore suo circa uxorē paritudo Philomene. Sostratæ verba super ægritudinem nurꝰ quam morbo credit afflictam Fletus Pamphili errātis cum putat non ex se filiū natū esse. Colloquiū Parmenonis cum pueris a naui venientibus. vt mox loquanē cum ipso Pamphilo a quo in arcē mittiē. Item Lachetis Phidippi que & Pamphili verba de reconciliande illi coniugæ: & eorum in uicem litigiosa dissensio. Quartum actum hec complent perturbacio Mirrbine ex interuentu mariti: & eiusdem cum eo nimis calida ac muliebris astucie disceptacio Sostrate: Pampdili Lachetis que colloquiū Inclamacio patris & soceri aduersum Pamphilū uxorem recusantem: conuencionē meretricis promittentis se iusiurandum matronis exhibiturā de non admisso ad se Pamphilo. Inquinto actu Bacchidis narracio de nupciis gestis: & colloquium cum parmenone inducitur: quem nunciū mittit ad Pamphilū: Pamphiliqꝫ ad vltimum actio graciarum apud ipsam Bacchidem. Docet autē Varro: neqꝫ in hac fabula neqꝫ in aliis esse mirandum qꝫ actus impares Scenarum paginarumqꝫ sint numero Cum hec distribucio in rerum descripcio

ne non in numero versuum constituta sit: non apud latinos modum: verum & apud grecos ipsos.

Cyra huic est nomen fabule. a nomine cœpit
e vt incognitam probaret: & ideo spectandam.
Ecyra est huic nomẽ fabule. nominatiuo casu figurauit: cum in vsu sit vt datiuo dicamus quamuis presto sint exẽpla: quibus veteres per omnes fere casus hoc genus locucionis enunciabant. Ecyra est huic nomẽ fabule. hec primo data est sine prologo ludis megalensibus. quos sex. Iulius: & Cornelius Dolobella ediderũt: sed occupacio populi studio funabuli displiciuit. postremo data ẽ ludis funebribus. L. emilii pauli: quos fecerũt. Qu. Fabius Maximus: & Cornelius Africanus tunc quoq; non peracta est per studium populi circa gladiatores Tercio ad postremũ introducta Qu. Fuluio. L. Marcio edilibus virtute actorum. L. Ambiui & L. turpionis est commendata. Ecyra est huic. n. f. totus hic prologus subtilem questiõnem cõtinet ob hoc ne aperte populũ non lectæ fabulæ reum faciat: & facile reuocet in fauorem. Hec cum data est noua. ita dicitur data est fabula: vt data est cœna datum est prandiũ: & edidit a dato descendit. Hec cum data est n. n. i. Sic & Homerus. & dari dicit fabula cum agitur: stare cum placet. Hec cum data e. n. n. i. syllepsis prima: de est enim huic: & est figura paronomasia. Noua. nouum: vicũ & calamitas: bene secundũ augurem. Vicium est enim si tonet tantum: vicium & calamitas si tonet & grandinet simul: & etiam fulminet. Vtiium & calamitas. Vitium translatum est ab augurio: & vitio creati dicuntur consules. Calamitas dicitur clades quia clamatur: vt aliud sit grandinis culmũ frangentis: aliud furti vt doli malis sic probus. Vt neq; spectari. vitium quod non spectata est: calamitas q; nõ cognita. Vt neq; spectari neq; cognosci. mira defẽsio siquidem non iudicio comœdia

exacta est si spectari cognosci que non potuerit cogni-
turis scz si audiretur. Vt neq; spectari neq; cognosci.
ideo theatrū: ideo spectatores: ideo actores: & maior
pars in gestu quā in verbis cognosci vel ꝓbari vel sci-
ri: an ecyra sciri dicatur quæ scita sit nomine. Ita po-
pulus studio stupidus a deriuacione causę: non quia
mala inquit exclusa est: sed quia populus funabuli ad
miracione obstupuit: quod infra de gladiatoribus di-
cet ad commutationem causę inducendā. Ita populus
stupidus. hic excusatur & populus: qui neque iudica-
uit de fabula: neque tamen stulte errauit. stupidus
pro stupens. Vt timidusque. s. v. a. Pro noua. recte
iam enim non est noua. Et is qui scripsit hanc ob eam
rem. i. ob eam causam: quasi dicat non iterum acta est
sine causa. cur ergo non post funabulum relata est: si
illi cessārāt: in qua maluit aurum Poetam populo in-
ducere quam suo operi diffidentem. Iterum referre
superuacuum est. Vt possit iterum vendere. Alias scz
ludis: hoc vt diximus ad laudem fabule refertur: post
quam tantū fiduciæ poetæ dedit. Alias agnoscis eius
quæso hanc agnoscite. mire illi fauorem petit ex aliis
quæ spectatori notæ sunt eiusdē poetæ quasi hæc om-
nino nota sit. At in Andria: quæ omniū prima est ali-
ter ait enī vt pernoscatis & quid spei sit reliquū quas
faciet ꝛc̄. Orator ad vos venio cum ornatu prologi.
finite magna arte hic prologus scriptus est: & nimis
oratorie. nam tociēs expulsa fabula quomodo honeste
reuocari potuit in proscenium: nisi primo ipsa impru-
dencia pro fiducia proferetur: & deinde actor peritis-
simus ipse habilius probaret & poetam et Comœdiam
cuius auctoritas elucet ex verbis: cum deinde subtili
ter nouo poetæ a vetusto & magne auctoritatis Ceci
lio peteretur exemplum fauor expeteretur ingeniosis-
sime. Nam quod rudis Terencio contingit accidisse
memoratur veteri Cecilio: quod huic semel: illi sepe:

quod huic in aliis nunquam hoc illi fere in omnibus. Quod huic ecyra & acta & probata est: & certa illi partim exacta est: partimq; vix probata. itaq; his omnibus argumentis id actum est: vt neq; desperandum sit de Terencio: q; expulsus est: vt nihilominus illi tantum attribuendum sit: vt aut par Ceciliо magno tunc poete: aut vltro melior etiam esse possit. Hic tamē. L. Ambiuius histrio fuit actor comœdiarum. Orator ad vos venio. Oratorem audire oportere ius gēcium est oratorem nō licet iniuriam pati: ideo ergo ne expellaē non se prologum sed oratorē nominat. Plautus impia secrete oratorem verberas. Eodem iure vti senē liceat vt me liceat casus miserari 1.a. Sinite exorator sim. Orator est dum rogat. exorator cum impetauerit: ita illud dicētis banc iam affectus significacionem habet & orator est cui causa defendenda mandatur. Quo iure sum vsus adolescentior. tanquā aliud agens defert exempla quibus ostendat: turpe non esse Terencio exclusam esse vnam illius fabulam: cum multorum poetarū multe exacte sint: & in his Cecilii cuius illo tempore magna auctoritas fuit. Adolescencior. hec comparacio minus a positiuo sonat & vim dimminutiuam exprimit: vt iam senior sed cruda d.v.q.s. Nouas: qui exactas feci: vt inueterascerēt & inueterascerēt agerentur denuo: quia dum acta est noua dicit fabula Inuetererescerent. in consuetudinē venirent: spectarentur: amarenē. Exactas. expulsas. Nec cum poeta scriptura vanescceret. causa facti honestior est: non se poete vnius: sed ipsius poematis causa laborare. In his quas primum Cecilii didici nouas. A simili argumentum quod fit per comparacionē artificiosam & oratoriam rerum ac personarū partī: sum earum: vi de plus esse in exemplo siquidem partim exacte sūt Cecilii fabule partim vix admisse: cū vna ecyra excluſa sit: & est sensus: aut displicui inqt. aut aliquibus vix placui. Par-

tim ſum earū exactus pro in aliis aut timidis: at ſi mul
ſpendida locucio eſt: partim aduerbium eſt & proprie
locutus eſt. Nam fabule aut agi dicunē aut ſtare Quia
ſciebam dubiam fortunam. non igitur poete culpa: ſed
caſus eſt. nam. ideo fortunam euentum rettulit. Spe
incerta certū mihi. ſententioſe & verum. nam vbi certa
ſpes eſt: nihil opus eſt laborare certo ac vehementi.
Spe incerta. pro ſpei incerte. An deeſt in incerta cer
tum honeſta figura quæ dicitur. Eaſdem exactas cœ-
pi. difficultatem facti & molimen oſtendit ab eodem
Cecilio. ſ. Nouas. ſtudioſe ne illum ab ſtudio
. Ne illum ab ſtudio abducerem.
iterū cauſa honeſtatis. perfeci vt ſpectaretur. Atten-
de quantū pondus habeat: qp non feci dixit: ſed pocius
perfeci: vt molem difficultatis oſtenderet. Vbi ſunt
placite. tota participium ſine verbo. Ita poetā reſtitui
in locum. mire non Ceciliū: ſed poetam: vt hoc gene-
raliter populo preſtitiſſe non vni homini videaē. Vbi
ſunt. p. c. ſ. Elegans promiſſio: & hanc placituram ſi
cognoſcatur: & eſt coniectura a futuro tempore. Reſ-
tituī in locum: quia remotum & excluſum dixit: pro-
prie iam remotum geminauit ſecundum antiquos qui
omnes in verbis liquidas duplicabant. A ſtudio atq;
labore: bene oſtendit ſe populo profuiſſe ceterum poe
tam ad laborem reuocando atq; artem. habeē intencio
commote audiendum eſt. vt hic portus alii effodiunt
hic alta theatri f. l. a. i. c. r. e. ſ. d. a. f. in preſcia: ſta
tim vt a populo eiciebaē: vt in otio eſſet pociuſquam
in negocio ex ipſis rerum nominibus oſtendit facilita
tem deterendi. Nunc quid petam mea cauſa: bene pe
tam mea cauſa quaſi orator. Mea cauſa: equo animo:
Conmēdacio perſone leuis per aliam perſonā grauem
ſecundum precepta in Retoricis: Ecyram ad vos re
fero: principium a principali queſtione an cognita ſit
& an ſpectanda ſit. Quam mihi: a perſona dicentis. ita

eā oppresit calamitas. hoc succedit pro illo: quod est a persona aduersariorum: simul ad fortunam rettulit: culpā populi non dixit quod presto erat. ita oppresit eam calamitas. eam calamitatē repetit ne nos fabulā illum dicere putaremus. Vestra intelligencia se dabit primo cū persona nostre industrie rursus cum sua. & bene peraphrisi vsus est: ne diceret nos nobis. Cū primum eam agere cœpi. iā hic narracio subtilis inducit & vt non ledat populum: & vt defendat poetam. Pugilum gloria .pugiles & esse glorioſos vt minus turpe sit antelatos eos esse: sicut Virgilius. Magnis cum viri c.n.e.o.q.d.m.q.s.m. t.s.q.p.zē hec est gloria. Pugilum gloria: funabuli accessit expectatio narracio cur excluſa sit. hec enim non poete culpa dereicta est nec iudicio populi: & ideo nunc admittenda est. Pugilum gloria f.a.e.

Pugilum gloria f.a.e. Comitū conuentus expectacio desideriū: vt Virg. Expectate venis Funabuli eodem duplex causa ad vnam excluſionē adbibetur. Comitum conuentus. vtrum eos comites dicit qui sunt pugilum assentatores: an seruos qui dominos sequuntur: an studium certātium diuersis fauentium clamor mulierum. bene mulierū: non enim timet eas quibus suffragari vel refragari non licet in theatro. Vt ante tempus exirem foras
ne grauem passus videatur iniuriam. Pugilum. g. pugil dictus est a pugna: & pugna a pugno. Veteres nā q ante vsum ferri & armorum pugnis & calcibus & morsibus corporum quæ luctatione certabāt. Vetere primum. Vetere: vt in noua cœpi vti consuetudine: nisi nouam comœdiam intellexeris: non erit apta sentencia. nam & supra dixit: nunc hec plane est pro noua. An a Terencio noua ideo dictū est quia nunquam alias excluſus est: & bene veterem: vt ostēdat turpe non esse quod & aliis poetis sepe conti-

gerit. Refero denuo aut vetere abundat: aut denuo. Primo actu placeo. racionabiliter dixit primo. quia quinque sunt actus partes fabule. Placeo studeo. placeo dixit pro eo quod est fabula placet: aut Terencius & mire non diu inquit pependit iudicium: sed statim placuit vt ꝺ̄ sequiť nō iudicio sed pturbacione factū sit. Cum interea rumor venit datum iri. hoc abhorret a nostra cōsuetudine: verumtū apud antiquos gladiatores in theatro spectabanť. Datum iri. datū iri dixit vt fabulam commendet: vt & omnia spectatori & populo dicātur. Non potui tutari locum: facete repetit locum. Nunc turba non est tumultuanť. turba idest

.Nunc turba non est: turbam rettulit ad id quod supra dixit populus c.t. Ociū ad illud ꝺ̄ pugnarat de loco: silētium ad illud quod dixit clamor mulierum. Ocium pugnat. Silentium

clamant. Nunc turba non est. ocium & silencium: quæ abbortatio per enumerationem ad tempus est. Mihi datum: ab edilibus scilicet. Vobis datur potestas condecorādi ludos scenicos: quasi ad aliquid agat populus cum spectet. Nolite sinere paruos

artem musicā oratorie: quasi non Terentii causa agatur: sed artis musicæ. Mee auctoritati quia iam senex est. Fautrix adiutrixq; sit. Commendacio qua Terencium probo: & est figura Analogia: vult autē se esse auctoritatis: vt & populo placere iā debeat: qui ipsi placet. Si nunquam auare. Commendacio ab antedictis idest a persone attributis. Si nunquam auare a meritis defensoris argumentū ad laudē fabulæ. Si nunquam auare. Per hec verba Terencius vult demonstrare quam grauis auctor sit qui suas comœdias probet. Sic Horacius. Ea cum respondere coneris que grauis Esopus: que doctus Roscius egit. Et eum esse questum in animū induxi. modo non nunquam subauditur & si vt sit: & si eum esse ⁊c̄. Et eum

esse questum in animū induxi a vestris comodis: plus dixit cōmodis quā si diceret voluptatibus. Questum maximum quam maxime inique iniqui

Sinite impetrare me qui in tutelam meam. ordo est. Sinite impetrare ne eum circumuētum inique iniqui in tutelā meā s.f. & s.i.u. Com. fi. mea causa. i. quasi oratori causam dixit. Mea causa. causā hanc accipite oratorie. Sic enim fit cum persona pro persona ad cōmendacionem affertur. & date silēcium: quasi fabule ac poetæ. Mea causa. causam: Paronomasia. Vt libeat scribere alias. oratorie .Mihiq; vt s. mihi proprie dicit. docet enim poeta q; merito ipse dici debeat scenicus. Nouas expediat posthac: ab vtili argumentacio est: & bene vt expediat tanquam factu rus sit: & si non expedierit dum questum maximum seruire populo putat. Pretio emptas meo. estimacioe a me facta quantum ediles darent: & proinde me periclitante si abiecta fabula a me pretium quod poetæ numeraueriť repetant. Ergo meo a me facto: a me statuto. nam quomodo alibi dixit. postquam ædiles emerant: & bene vt sequatur populus iudiciū eius cui esti mare vere fabulas onus posuerit. Pretio emptas meo vt quidam volunt periculo

p Erpol quampaucos reperies meretricibus fideles. Nouo genere hic vtraq; inducitur. Nam & Philotis & syra non pertinent ad argumentum fabule. hec autem maluit Terentius quam aut per prologum narraret argumentū aut induceret loqui. Perpol q; paucos reperis. Hec persona Terentii more extrinsecus assumitur vt sic postquam argumenti obscuritatem effugiat. Perpol paucos. animaduertendum est in hac fabula Terencium bonam meretricem inducturum: ne id contra morem videať facere etiam aliam meretricē

non malam inducere: vt id exemplis fiat tritius & vsu
verisimile. Perpol quampaucos. ordo est perpol quã-
paucos reperias. nam perpol non est latinum sed
per quam idest nimis. Quampaucos: qui
dam non paucos: sed paucis legunt. sic enim Appolo-
dorus Reperias. aptum ver
bum ad raritatẽ: & ideo non dixit pauci sunt: sed pau
cos reperias: si quos queras non autem reperitur nisi
quod queritur: non queritur nisi quod presto non sit.
Fideles. huiusmodi sententiam rethores
vocant: & mire non esse sed euenire dixit: vt non ratio-
nis sed casus sit id quod carissimum est. Eideles fidi
in maximis: fideles in minoribꝰ negocijs. Vel hic Pá-
philus. transitus a generali sentencia ad specialẽ. Vel
nunc veluti alias. cõiunctio disiúctiua ẽ: alias correp-
cionem significat: vt apud Ciceronem. Vel optimum
me sane vitã eciã. Carmina vel c. f. d. I. aut vel: ut mõ.
Iurabat q. b. q. s. tria sunt quod iurabat & quocíes &
quam sancte: quod totum de more amatorum & mere
tricum dixit: que iure iurando teneant: quos lege non
possunt. Vt qui vis non modo Bacchis quæ amica erat
Nunquam illa viua ducturum vxorem ita
i. iurans primo iurabat. Nunquã illa viua vxorẽ duc-
turum. En duxit. pronuncia vt mirantẽ ostendas. Er
go propterea: modo ergo affectũ exprimit reprehen-
dentis tarde sibi consencientem. sic Virgilius. Ergo
age care pater c. i. n. Propterea te sedulo Sedulo in-
stanter & ex animo & sine dolo. En duxit. en aduer-
biũ demonstratis est: vt en alter. Et moneo: & hortor
monemus consilio: hortamur impulsu: ne cuiusquam
misereat deest te. Quin spolies: inutiles: laceres: quin
pro quominus: & magna persuasio est ad malefacien-
dum: spoliari spoliare est non minimã partem auferre
Mutilare aliquid detrahere sine quo res esse non pos-
sit, lacerare autẽ cum õnino non habeas quas idest in-

utiles minuas. vnde inutili dicti sunt boues: aut capri
sine cornibus: nam male
multi putant dici: & inde mulciber vulcanus q̄ sit mu
tilatus ac debilis: nam proprie mulciber dictus est q̄d
omnia mulceat id est molliat ac vincat. Vt ni eximium
habeam neminem: vt ni pro vt ne
& perseuerat in allegoria. nam eximia pecora dicunt
quæ a grege excepta sūt ad vsus dominorum suorum
vt vberius pascant: sed proprie eximii sunt porci ma
iores qui ad sacrificandum electi sunt: etenim boues
qui ad hoc electi sunt egregii dicuntur: & oues lecte
Vt Virgilius. Mactant lectas de m. b. ita & porci ex
imii. Vt in eximium: de est censes: vt sit censes vt in
eximium neminem habeam: vel certe mones vt in ex
imium: ita eximium: separatum ex omnibus: proprie
eximius porcus est: exemptus a grege: atq; signatus
macula aut nota. Habeā deest censes aut vis aut mo
nes. Nam nemo quisquam: parelcon tercio: nam abun
dat quisquam. Scito ad te venit: bene additum est sci
to: & moraliter & acucius pronunciandum: est enim
verbum illorum qui familiares corrigūt. Quin ita pa
ret: hoc verbum paret aduersum munificos & segnes
sumitur. Vt alibi: an parasti te vt spes n. r. t. s. t. Abs
te: pro ex te: suā voluntatē expleat bene expleat q̄d cō
trarium meretrici est amatorē voluntate saciari. His
cine tu: id est talibus: & vide
si pulcra meretrix puella ē. Insidiabere. Insideari malū
est sed contra insidiari iustū est. Tamē pol eandem in
iuriā & idem aliter: & vehemencius intulit: nā peius
est eandem esse omnibus: quam nullum excipere. In
iurium. iniquum. Iniuriū autem indignantis modo sig
nificacio: & vim aduerbii habet. Vlciscī aduersarios:
de more aduersarios mutato nomine posuit: durū enī
fuerat si amatores diceret. Qua te via captent illi qui
te captant sepe tu eos vel semel cape. Heu me misera

bene quia nō persuasit sed affectum doloris expressit intelligiē enim ex vultu eius nō eam persuasisse quod voluit. Heu me miseram c.n.a.i.m.e.e.f.e.

quod reliquū sit quia quod persuadere volebat. Et bene: nota quia vtrumq; non habet: & mire e contrario descripta est deformitas: bene & formā & voluntatē malam gerentis. Aut tibi hec sententia Dicticos simulq; ostendit secūdum difficile deformē reperiri bonum.

f Enex si querat me modo iisse dicito ad portū hoc seruus dixit in scenam de proscenio respiciens. Senex si querat: due coniunctime sunt in hac scena: aut vere sunt nupciæ: & an verisimile sit abstinere potuisse adolescētem a virgine sibi nuptum tradita. Senex si querat me: magis expressit consuetudinem dicendo senex quam si diceret dominus maior Senex si querat me: vt ex verbis suis tam meretrix q̄ lena describta est: ita & Parmeno ipse qualis sit ostenditur ex sua sibi locucione: exeundi autem causa de argumento sumitē: quia Pamphilus absens sit: & expectatur in dies eius aduentus: percontatum aduentum Pamphili honestam causam dixit idest post Pamphili aduentum: & percunctatum: & percōtatum scribitur sed percontatum a conto dicitur quo naute vtunt̄ ad loca nauibus opportuna: si vero percunctatū ab eo q̄d a cūctis perquirat̄ dicitur. Senex si querat me modo iisse dicito ad portum. Hec omnia submissa & veloci pronunciacione offerēda sunt. hec enim de se rideant huiusmodi verba vtpote & serui & festinātis. Audin quid dicam Syre audis modo: sentis: intelligis: vt Virgilius. Progeniē sedenim troiano a sanguine duci Audierat. Item alibi: neq; audit o.b. Audin quid dicam audis modo pro aduertis syre inducit. Audin quid dicam syre: conuenit nomē seruo

puero quod est gestire & ludere
Nullus: pro non. Alias vt vti possim: inter alias & alia
hoc interest: quia alias alio tempore significat: alia ali
ter: vt per alia integra nō dicta. Sed videon Philotin
mire inuenta est causa narrandi ideo quia peregre ve
nit meretrix alia quasi Athenis omnia esse sciret. Sed
videon ego Philotin: sic solet dubitare qui aduenienti
bus ipsis quos post multū temporis interuallū videt
Vnde hec aduenit: cum quodam contemptu eius hec
sibi Parmeno: salue mi castor Parmeno. Olim salutan
tes addebant iusiurandū: vt hoc sedulo facere videnē.
Me: aut adiectio est: & abundat: aut positum est pro
vna syllaba vt greci dicunt
Et tu edepol syra irrisit ad castor addendo edepol: &
quod illa Parmeno: ille hic addidit syra: syra supra ve
teres legerunt proponentes vt missus syrus. Vbi Phi
lotis te.o. vide licēciam supra Philotim: hic Philotis
dixit. Oblectasti tam diu: facete dictū meretrici: non
vbi fuisti: sed vbi te oblectasti. Minime me equidem
oblectaui: me acucius proferendum est: & respondet.
Corinthum hīc sum profecta: eo hinc magnum osten
dit dolorem habere Philotium quod relictis Athenis
Corinthi habitauerit. Hinc sum profecta inhumanis
simo multa dixit: & milite & hinc inhumanissimo. In
humanissimo quid potuit de milite & dici nisi superla
tuo: nanq; omnis miles inhumanus: hic vero inhuma
nissimus. Corinthum hinc sum profecta: hec argumē
ta sūt: an oblectare potuerat a persona: quia miles in
humanissimus a loco q̄ hinc profecta: a tempore quod
biennium: a re idest ab iniuria quā intulit. Biennium
ibi perpetuum: vt continuacionē sui casus ostenderet
perpetuum dixit. Misera: mulieris interpositio. Tot
illum tuli non cum illo fui: sed tuli: a deo non me oblec
taui. Desiderium Athenarum quod Corinthum pro
fecta es. Athenarum arbitror quod dixit hinc ante

athenarum & Amphibologia te desiderium cepisse: quod cum milite inhumanissimo & consilium contempsisse plenitudinem esse possessam. Huc redeundi: iterum a loco. Abeũdi: a milite: a persona. Vos que hic videndi: a re redeundi abeundi: vos que hic videndi. Oratorie vnam rem in tria diuisit: huc redeundi: abeundi a milite: ad vosq; hic viuendi: vt diceret huc veniendi. Nisi prefinito l. a tẽpore. hic ostẽdit quid dixit supra tuli: & quid sit agitare & cõuiuiũ libere. Agitare: inter vos l. c. inter agere & agitare hoc interest: quod agere ẽ aliquid vel necessariũ facere: agitare voluptarium ergo agitarem exercerẽ Nam illic haud licebat n. p. legitur & illi: vt sit vt circumflexus accẽtus & significat illic. vt illi mea tristia & absolutum est. Prefinito: deest tempore: aut quid tale: nisi p̃finito loqui illi q. p. duo dixit: & prefinito & que illi placerent: vt neq; quãtum velles: neq; quod velles diceres. Haud opinor commode. commode pro blande: & bene: vt nunquam tamen diceres commode finem statuisse oracioni. Militẽ: argute militem: quia quasi inimicus sit oracioni: quæ in pace plurimum potest. Quid hoc negocii est: modo quæ narrat h. argumentũ nunc descendit in Phormione. Quid tu es tristis: prælatis scilicet allocucionibus: & separatarum & permixtarum personarum ne ieiune ad argumentum veniens non agere fabulam: sed narrare videret. Quid hoc negocii: bene addidit negocii: vt augeret inuidiã facti: nã potuit dicẽ. Quid hoc est: sed vt diximus ad inuidiam & magnitudinẽ rei: negocii dixit. Que narrauit mihi: que qualia s. & quãta. Modo que narrauit mihi: que legẽdum est: vt sit qualia & quanta: & hoc quod ego nunquam credidi: hoc totum cum inuidia pronunciandum ex animo meretricis: que facinus in dignum nupcias putat. Vt ille hac via posset: mire ostendit ex iisdem verbis eandem

hanc esse quam supra dixit: nunquam illa viua vxorē ductarum. Posset animū inducere: quasi in rem durā & immanem: habere autem: ostendit pronunciacione quod prope est vt non habeat. Sed firme he verior vt s.v. bene pro persona serui qui vult dominum vxoriū esse magis quam amatorē Bachidis. Vt ne non sed firme he vereor. Animaduerte Terenciū in nupciis hoc dictum seruare: vtrum firmas an infirmas dicat nupcias. Si in rem est Bachidis: bene additū si in rem est Bachidis: vt ostēderet se non malignitatis sed beniuolencie causa talia vota suscipere. In rem pro vtilitatem ab re contra vtilitatē. Sed qui istuc credam: nupcias esse infirmas: sed qui istuc credam ita esse d.m.p. superiore voto excusauit crimen curiositatis: iam videē post Pachidem audire velle. Non ē opus hoc prolato percunctarier: desiste. Vide quam conuenienter poeta cum id agat vt narrantem Parmenonem inducat: tamē multis diuerticulis morales facetias internectit Non est opus hoc prolato percunctarier: desiste: incerta distinctio: vtrum prolato hoc: an hoc percunctarier Ita me diu me amabunt: pro ament: vt donec regina sacerdos m.g.g.p.d.i.p. Vt hoc proferam: prodā Bachidi s. vel cuilibet. Mecum gaudeā: mecum infra me Virgilius hec secum. Nunquam tam d.c. hec pronunciacō ei9modi esse debet vt ex eaapparīat ppe deletū Parmenonē vix se posse cōtinere quin narret. Nunc dices tam commode: quasi ex parte labefactus est: sic enim loquitur. Ha ha noli Parmeno artificiose se fingit audire nolle: vt tacitura credatur si audierit: quia curiositas signū loquacitatis. Sic Horacius. Percunctatorem fugito: ram garrulus idem est. Quasi tu non multo magis: deest ita dicis vt si ita dicis: quasi & nūc Philotis non est instanciore hac calliditate vt magis seruum ad dicēdum prouocet. Quē ego q̄ percuncter scire. Eclipsis: deest enim ita grauaris dicere: aut ita

negas te locuturum. Est illud vicium mihi est maximum: seruile vicium est tacere non posse. Et illud m. n. hec lencius apud sese illud clare si mihi fidem das: eciã alia se habere vicia excepcione significans in hoc quod dicit. Illud mihi. Si fidem das: animaduerte his dilacionibus eciam spectatorem suspẽdi quo libencius audiat. Si mihi fidem das fideliter prodes ad ingenium redit quia a se discesserat si taceret Cicero redit ad se. Hanc Bachidem amabat: vt cummaxime eiusmodi est: hec tota narracio vt defensionẽ adolescẽtis continere videatur: quod meretricẽ amicam necessitate coactus deseruerit: mire igitur vnde questio est: inde cepit: amabat inquit Bachidem sic & in secundo. Virgilius. An forciores greci troianis fracti bello inquit f. q. r. d. Bachidẽ amabat non est & sensus: hanc Bachidem aut amabat Pamphilus tum cũmaxime amabat pater vxorẽ vt ducat orare occipit & vt positum pro quẽadmodum & maxime bis numero subauditur: & cummaxime vna pars oracionis est: & cummaxime ꝓnimis. Cum pater: cum modo aduerbiũ est pro quando. Orare occipit: maxima necessitas est vt oret pater Et hec omnia omniũ: quid si iniustũ est q̃d orabatur ostendit iustum & frequentatum: quod dicebat pater se senem esse dicere: omnem causam adolescentis senex amputauit pro suo senili commodo rogans: potuisset enim adolescens dicere: quã pro me curam geris: hanc precor o. pro me d. Senem esse dicere: illud posse agè amat contra vtilitatẽ suã: sed ne poterat filius cõtra vtilitatẽ patris: ergo vt cogeret pater suam cãm interponebat presidiũ velle se: presidium senectutis sobolẽ & successionem dicit: Sed postquam pater acrius instat pꝰq̃ inqt pat̃ acriꝰ nõ ꝯpulsus ẽ Pãphilus ꝫ tantũ deliberauerit. Pat̃ instat maior vis ẽ cũ pat̃ ĩstat q̃ cũ rogat. Pudori an ne amori obsequeret̃ magis sic ostendit in vtrãq̃ partem vt in animo honesti adolescentis

pudor amorem nihilominus vincere debuisset. Pudori an ne amori. Latens excusacionis racio erplicata est. Pudori: patris s. amori: meretricis. Tundendo atque odio: tundere est sepius idem appetere: translacio a fabrorum malleo. Odio assiduitate attendenda est difficultas vniuscuiusq; verbi. Tundendo atq; odio deniq; effecit: deniq; temporis longitudinem significat vt effecimus: quod cū magno conatu & molimine facimus vixq; per nos finem accepit Tundendo atq; odio: mire interposuit moras ad postremum confessurus vxorem ductam: primo inquit negauit: post deliberauit: ad postremū duxit non inquit ipse: sed effecit hoc senex ita mutacione persone totam voluntatem adolescentis absoluit. Deniq; effecit: oratorie tempus apposuit: nam hoc significat deniq;. Odio hoc est instancia. Despondit ei gnatā. Vnde non hic dicit duxit vxorem Pamphilus: sed totum ad patrem referri. Heutiquam non nimis. Deniq; iam in ipsis nota locucionē sensu magis quam verbis manifestam. Deniq; in ipsis. Donec iam in ipsis: nota locucionem sensu magis quam verbis manifestā. Donec iam in ipsis nupciis: deest positus: constitutus velit addoluit: & egre tulit: aut repetere debemus: sic in ipsis nupciis: in mencione nupciaq; efferuescit animus amatoris. Nec morā ullam quin ducat. vel nec aliquā dieculam: vel dilacionem videt ad nupcias. Quin quominus Ibi demum: deniq; postremo: & mire additum est ibi: quia male pendebat in ipsis nupciis: & sic est quasi dixisset in ipsis inquā nupciis. Demum ita egre tulit: vt ipsam Bachidē si adesset: hoc hyperpolicum est. Virgilius. Vel priamo miseranda: vt ipsam Bachidem: que nunc accusatrix est: & est argumentum ab animo: egre tulit. Idem Vir. Quis talia f. m. Credo ibi pro eum. Vt loqui posset vna mecum. parelcon tercium. & argumentū a persona: quod ait mecum Parmeno: argumentum a dictis: quod ait Par

meno moraliter: & antonomasiace nomen repetit: & significanter fecit non addendo dicebat: & siedramaticon: & diegematicon est transeũdo: & mire interposuit nomen: vt affectum doloris ostenderet. Sic Vir. Anna. c. a. Parmeno perii miser
repetit nomen. At te dii deeq; obtinuit vt persuasit seruus: nam iam meretrix semi irascitur: nõ Pamphilo Cum odio: cum instancia ac modestia. Vt ad pauca redeam: tanquam multa sint: que: de Pamphili amore dici possit. Vt ad pauca redeam: preceptum oratorium in longa narracione pro veritatis inquisicione: reddit enim auditorem acriorem: quem spes finis recipit fatigatum. Vxorem ducit domum: vxor dicitur vel ab vngẽdis postibus & figenda lana ideſt quod cum puelle nuberẽt maritorum postes vngebant: ibiq; lanam figebãt: vel quod lotos maritos ipse vngebant: cuius rei testis Ennius. Exin Tarquinum bona femina lauit & vnxit. Nocte illa prima: pronunciandum est illa prima: quasi dicat plena desidrii: plena cupiditatis: similiter addidit virginem: & expresse non attigit nocte illa prima quasi dicat vel plena amoris: vel plena dulcedinis vt mirum sit quod infertur non tactam virginem: & hic argumentum est quanta fecerit Pamphilus erga amicam suam. Virginẽ non attigit: virginẽ emphasis est: quanuis non amatam: virginem tamẽ: & non dixit non amplexus est sed ne attigit quidẽ. Que consecuta est nox eam primã noctem. s. Nihilo magis quasi in nihilo possit esse magis aut minus: aut nihilo magis assueracionis. Quid ais cum virgine vna inuenitur: quasi interiectio vna ideſt simul: vno loco cum virgine a persona: vna a loco: adolescens a persona: cubuerit ad habitum & occasionem. Plus potus: ab impulsione: & ex accidentibus. Cum virgine vna adolescens: argumenta in coniecturam necessario posita quibus Terencius extraq; parte disputans

purgat nequis illum stulte hec posuisse
iudicaret: hoc enim tarde credit meretrix argumẽtis
ne a parmenone vincatur: hinc est quod ait Horacius
Vincere facilius grauitate Terencius arte. Non veri
simile peruersa: prius est enim verũ dein-
de verisimile: & ideo sic dixit: quia est sepe verisimile
verũ tamen: vt Decios pro alieno commodo mori vo-
luisse. Non verisimile dicis: hoc iam plus est tantum
amat amasse Bachidem quantũ non posset credi. Cre
do ita videri tibi: nam nemo venit ad te: magno com-
pendio vsus est: non ostendens cur hoc falsum sit quod
putet meretrix: sed cur hoc putat: ita ex eius persona
refellit quod obicit. Ille inuitus: inuitus dicendo ẽsi
admonet iterum iterumq; : vt Virgilius. Italiam non
sponte sequor. Quid deinde fiet: interponitur persona
ad exitum festinans vt alibi. Quãmetui quorsum eua
das. Diebus sane paucis: hic exitus est. Post Pamphi
lus me ne testis quisquam & arbiter secretorũ inter-
ueniat. Me solum educit foras: familiaris in seruo iac
tancia de dominorum familiritate. Simul quia decẽs
est: vt per eum quid gestũ sit spectatores sciant. Nar
ratq; vt virgo ab se: hoc est illud quod supra dixerat.
Nocte illa prima virginem non attigit. Seq; antequã
eam vxorem duxisse: bonus color purgacionis: dicere-
enim quare si illam odio habebat ducebat vxorẽ. To
lerare posse: tolerare verbum est mala pacientis. De-
creuerim: statuerim & defixerim. Quam decreuerim
me non posse. Apostrophe
Eam ludibrio haberi: honesto verbo & pudoris pleno
vsus est & noue: pro viciari. Quin quominus. Integrã
idest honestam: non enim dixit spoliatam virginẽ aut
mulierem. Vt accepi a suis vigilanter quod est inte-
gram specificat idest talem qualẽ accepi a suis potuit
enim viciatã accepisse: vt sepe euenit: ergo nõ abũdat
vt accepi a suis: sed habet significacionẽ. Pium & pu

dicum ingenium erga meretricē pium pudicum erga virginem: cogitūr pium dicere Pamphilum quē perīurum putabat. Pium & pudicum ingenium narras: an simul erga virginem et pium et pudicum: an pium erga meretricem: pudicum erga virginem. Hoc ergo profert: verba Pamphili sunt: non vt quidā putant ad personam Parmenonis referentes. Hoc ego p. morem s. meretricis. Cui tu nihil dicas vicii: nunc vicii culpe vxorie. Abituram: abituram moram significat & postremam tarditatem: itaq; postremo vel sero abituram. Quid interea: exultantis est & gestientis audire: interea: inter eos dies. Sed vt fit: postquam hunc alienū pro alienatū dixit: vt in Phormione. Quid ego vobis geta alienus sum: nam quomodo alienū si amabat sedixisse. Postq; hunc alienum: oratorie non iam Bachidem excusat: quam a verisimili causa vult ostendere quod ipsa fuit in Pamphilum durior. Alienū ab se vidit idest maritum: nam hoc nomen a meretricibus alienū est. Maligna: multo maligna difficilis: malignus est qui difficultatem sui ostendit. Procax dispolatrix & petax: procare enim est petere Virgilius procacibā austris idest impudentibus: nam qui multū petit impudens est: & procax: vnde & proci dicti sunt qui filias alienas in matrimonium pecierunt. Atque ea res: immo legiē & acq;. Non edepol miror: obtinuit quod volebat parmeno: nam credit philotis iniuriam factā Pamphilo. Atq; ea res multo maxime: opportune concitacius Pamphilum defendit parmeno: postquā Philotis inducta est: vt fatereē iniuriam factam. Et hanc quæ domi erat: vxorem modestam. Et illam meretricem malam. Et illam & hanc quæ domi erat illa quæ meretrix esset: hanc idest vxorē cognouit diligencius & attencius considerauit: nam agnoscere ē diligenter & attente cōsiderare. Cognouit satis: bene satis ex ipsius moribus & meretricis. Ad exemplum: quasi ad

imaginem & collacionem & ſpeciem comparacionis. Exiſtimans intelligens. Hec vti ita liberali ingenio. qualitas comparatiua. Pudens: modeſta: hec contra vilia meretricia poſuit: pudens hec: illa procax: modeſta hec: illa maligna: reliqua vero ſuperadduntur ornamenta vxoria: matroneq; laudes. Incommoda atq; iniurias. Callide laudata vxore nō repetit vicia meretricis apud meretricē: & ſimul contentus de vxoris laudibus vicia meretricis intelligit. Incommoda atq; iniurias viri ōnes fere: figura eclipſis. Tegere: hoc ē plus quam ferre: & tegere quod meretricē amaret: & pluſ dixit tegere quam celare. Tegere enim ad hoc dixit: vt non ſolum cuiquam non ediceret: ſed & ne quis ſciret. Hic animus Pamp. oratorie dixit nō enim Pam. dixit: ſed animum Pamphili vxorē miſericordia. Amphibologia. Hic animus: hic pro tum Virgi. hic anniſis. g. a. m. b. vxoris miſericordia: recte quia ex miſericodia amor naſcitur: ſic & in phormione. Miſertum eſt virgo ipſa facie egregia. Vir. Heu quibus ille iactatus ſ. partim victus huius iniuria: qualitas relatiua ad ea. De victus: partim victus de proximo repetiuit paromoneo: deuictus: victus paulatī elapſus eſt: a deo eſt tardus amor Pamphili & magnus: vt ecīā poſt iniurias difficile diſcedat. Elapſus eſt animus: nō Pamphilus. Poſtquam par ingenium nactus eſt: an ſibi par an abſolute bonum: vt dicimus ſic par eſt facere te: ergo aut tibi aut vxori ideſt liberali femine: par ingeniū nactus eſt: par ingenium eandem voluntatē. Saluſtius Quos eadē odiſſe: & eadem metuere in vnum coegit: idem alibi. Nam idem n. a. e. n. e. d. f. a. e. Interea in vmbro morīē cognatus ſenex: bene cauſa ambicionis Pamphili narratur. Cognatus ſenex: bene quod ait ſenex: nam acerbum funus non cōueniebat fabule in comœdia: itaq; apud Terencium: aut meretrix moleſta aut ex duabus vna vxor morīē: aut ſenex ita ex huiuſ

modi moribus: vel in commodum vitatur: vel lucrum insuper nascitur: vt non sit causa legendi. Horum, & maluit horum quam dominorum dicere. Ea ad bos redibat per legē hereditas: verbo iuris vsus est. ea enim legittima est hereditas que familie debebat. Eo amātem non iam vxorem. nō iam amicam. Inuitum Pamphilum: inuitum recessisse vis verbi demonstrat proprie extrudere dicitur qui manibus expellit: sed hic translacione vsus vt ostenderet tamen importunitatis verbum sensus fuisse quāta impulso manuū efficere potuisset. Extrudit: uerbū necessitatis. Relinquit in eptia presentis temporis: legiē et reliquit. Relinquit cum matre hic vxorē. preparacio ad futurū errorem Nam senex rus addidit sese. nam inceptiua particula: vt nā meus conseruus est homo vt magni precii. Plautus in milite glorioso. Rus abdidit sese verbum reprehendentis senem: quod sese abdidit dixit. Huc raro in vrbem commeat. huc bene dixit: vt ostendat parmenonem in vrbe esse mira œconomia. fac enim presentē & nullus error in fabula ē. Commeat. cōmeare est ab esse in de vbi te esse oporteat. ergo hoc dicto ostendit quam raro ad vrbem veniat & senex quippe cōmeat? est ex aliqua commemoracione temporalis absessus. Quid adue habet infirmitatis. bene vsq; adue suspensa narracio est & in hac interrogacioe quasi subsistomachatur Philotis decepta: quod nihil videat infirmitatis in nupciis quas optauerat. Quid adue habz tristior meretrix dixit. Nunc audies sic ait quasi iādudum audire cupienti vel quasi molestam percontatricem. Bene conueniebat sane. sane bene pro multum: & sane sanus valide: quia qui validus est sanus est. Miris modis. miris exemplis. Interim miris modis odisse. huc vsq; parmenonē poeta passus est dicere cetera actibus seruaturus. Interim miris modis. Mire ad finem comœdiæ rerum explanario reseruatur: nanq; si queras

fallitur parmeno cum non odio socrus: sed pudore: ste rilitatem aduersus socrum Philomenā assimulauerat Interim. modo repente: & est aduerbiū temporis. Postulacio. expostulacio querela: sed proprie expostulacio est apud illum ipsū qui peccauerit . postulacio de illo apud alterū. Quid igitur. igitur recte dixit si hoc nō fuit. Quid ergo. postulacio querela: & quasi iusta interpositio querelarū. Quid igitur. igitur dixit si hoc non fuit. Quid igitur. igitur non fugere e conspectu ilico. bene e conspectu: vtpote que caueret grauida intelliges si tamen subiungimus videre nolle: vt ignorā cia parmenonis appareat: quia argumentū odiozē credidit quod Philomena neq; videri vellet: neq; videre Fugere e conspectu ne videreē. videre nolle ne videret. Denicq; vbi non inquit pati. pati & sustinere intelligi potest hoc loco: vtrum postquam non potuit sustinere socrum: aut postquā illam socrus ferre non potuit sic se celantem nurum: potest eciā sic intelligi: vt non potuit argumenta odii sui ipsa nurus pati: & continere migrauit ad socrum. Non quiuit pati. tolerare aut tollerari: quia pacior cōmune est. nā pacior te: & a te dicimus . Abiit. proprie abiit quia non expectauit vt mitteretē . Vbi illic dies est. dies non diebus est dixit Accersi iubet. non addidit que quia intelligitur. Dixere causam tunc nescio quā . quia nullius momenti ac falsam. Nemo remiserit: hic iā apercius odiū videtur vbi nec iam fingitur causa. Postquam accersunt: subauditur nostri ideſt missi sunt a socru. Id visere: vt popular penates venimus: postquā accersunt ideſt missi sunt: & mira varietas. Id visere ad eam: videre officii est. videre querentis aliquē. Admisit nemo: iniuriosa eciam ipsa pronunciacio est. Hoc vbi senex rescivit: scimus que ad nos deferuntur: rescimus relata. Heri ea causa: quippe quæ se ruri abdidisset. Nondum eciam scio parelcon tercium: & deest scire: & est:

scio. scire cum ana
non dum ecia recte seruauit reliquis partibus fabule
pendulum & attentum spectatorē. Nisi sane cure est:
quorsum euenturū hoc. s. bene. Quia curiosus est Par
meno: & idem garrulus: nam pertotam fabulam talis
inducetur: quorsum euenturū
deest scire. Habes omnē rem: quasi dicat quam audire
expetisti. Pergam quo cœpi: hoc iter pergam: vt ten
deret iter. Quo cœpi hoc iter ad portū. s. Nam consti-
tui cum quodam hospite: dicit causam cur in reliqua
fabula nō appareat persona huius meretricis Cōstitui
constituit proprie: nam constitutū de huiusmodi rebus
dicitur conuenire & constituere: & huiusmodi rebus
apud extraneos meretrices agunt. Dii vertant bene
quod agas sepe enim res eueniunt aliter quā volum9
& ideo volturnus colitur qui preest rebus verē tibus.

p Roh deum atq; hominū fidem. In hac scena
accusacio socrus est: que se coniecturaliter de
fendit dicens nihil a se factum in perniciem
nurus. Proh hominū fidē: ab exclamacione cœpta sce
na est. Senex enī est difficilis & iratus. Quod hoc ge-
nus est q. c. h. e. Conatur Terencius aduersus famam
socrum bonam reperire: & incipit a generali exclama
cione: quo vehemencior sit accusacio: paulatiq; ad spe-
ciale crimen descendit. Quod hoc genus hominum ac-
cusacio a persona: cui accidit ex sexu quod socrus est.
Coniuracio: confessio bone rei est: coniuracio male: &
inde coniuracio Catiline dicta est. Que est hec: accusa
cio a re: vt ōnes mulieres eque. s. bono argumento vti
tur. Lesisti nurum: quia socrus es: & nulla socrus dili
git nurum. Vt omnes mulieres: accusacio a causa eadē
Studeant maioris operis est studere: quam velle. Ne
q; declinatam quicquā: idest flexam vel inflexam: a b
eo quod declinauerit: ne parum sit diuersam vel dissi-

mlem dixisse vt est illum tumulū inflexit. Itaq; adeo vno animo nescias: an ex sentencia hac vel adeo ex hac scena nomen fabule sit muentum: itaq; a necessaria sentencie amphibologia ad describendā vtrāq; personam Viris esse aduersas: aliud argumentum: Iesisti nurum vt mihi aduersareris: nā socrus & omnes mulieres aduersantur viris. Similis pertinacia est

nam studium & bonum est: pertinacia vero nunquam non mala. Aeque studium est: dedita opera voluntatis hominis est attencior atq; impensior. In eodemq; omnes mihi videnē: tria in accusatione posuit ex quibus duo sunt communia vnū ipsius quod mulier est: & quod socrus communia: quod ipsa specialiter magna ad maliciam Sostrata: ex his colligit miuriam passam nurum per coniecturā. Et ei ludo si quis est magna: magna amplificacō criminis dubitat an sit ludis malicie: & magistram non dubitat Sostratā sed certe scio inquit. Me miseram: & hec que ab exclamacione cepit ad misericordiam spectat defendentis oracio. Que nunc quamobrē accuser nescio: oratorie pro se loquiē: mulieris quidam maioris innocencie ē nescire crimē q̄ defendere & his verbis ostendiē sine noxa esse & philomenā non solum hanc que loquiē Sostratā Itaq; mō due partes sūt oracōnis. Non ita me dii bene ament: modo mi Laches non est blandiciētis: sed eius qui periclitetur innoxius. Non ita me dii a

per iusiurandum non ita me dii ament: animaduertendū veteres non minus euphemismon in verbis quam cacemphaton neglexisse velut hic ita me dii bene ament. Dii mala prohibeant seniliter odit vxorē cuius amor obstabilis fuit in adolescencia. Dii mala p̄ hibeant: vt vna nos agere æ. i. Postmodū rescises hec figura ab oratoribus nominatur in qua aliquid promittimus iudicibus probaturos: cū metuimus: nequid illis temere persuasum sit. Postmo

dum rescises. fiducia innocencie rescire est: quod de in
dustria celatur: vix argumentum vix agnoscitur. An
quicquam pro istis factis. amare
Que me & te & f. iam sic accusat: quasi iam probaue-
rit crimen, & est amplificacio. Que me & te & f. hec
exaggeracio est: que appellatur: cum
ex vno maleficio multa fiunt ab oratoribus crimina.
Dedecoras. de decorat quod honestum est aut turpat
honestum est corporale. Cui suos liberos committeret
nota liberos in significacione & vnius filie. Dignum
cui loco multū sonant & accusatorio strepitu. nec mas
genus: nec fœmi posuit: nec vnam sed liberos. Sic Ci-
cero. En cui liberos committas: & habemus enim libe
ros omnes de puella. Dignum sic dixit: vt honoris ge
nus sit accipere vxorē meruisse Tu sola vxorere emer
gis reperiris verbum hic impudenciam notat. Cicero
exortus est seruus: qui quem in culeo a. n. p. e. a. s. ex
orē ex istis exoriri dicit qui expectans inuadit aliquē
Tu in quam mulier que me tu mulier. emphasim ma-
licie habet: & omnino expressio consuetudinis & ad in
dignacionem & lapis nūquam vtilis: nisi ad templum
vel celum quem magis ad iniuriam delegit. nam saxū
melius quā lapis: vt Vir. saxaq; subuectare humeris.
Tu in quā mulier & Virgilius. Varium & mutabile
semper f. Lapidem non hominem. sufficeret lapidem
putas: sed de stomacho non hominē additū est. Plau-
tus. Herus meus helephanti corio circunctectus est nō
suo. Non hominem putas. Sic Ap
pollodorus. An quia ruri crebro esse: memor sui est: q
dixerat tus abis. Quo pacto quisquā vestrorum: ves-
trorū pro vestrum. sic veteres. Multo melius hic que
fiunt vsus est vt in Adelphis
aut non prius sex mensibus olfeciſse: ideoq; vt vos mi
hi domi eritis: mire confirmat vnde sciat: ne suspicio-
se crimen obicere videret: & bene mihi: quia commo-

ditas familie ad hūc redundatura est Pridem equidē audiui cepisse odium tui Philomenam. primo obiurgacio est sostrate cur non amā nurum. secundo est cur non amē a nuru. tercio cur vsq; adeo puella nupta deserat domum. Minimeq; adeo mirum. satis amare promerito dicit odium contra meritum: amorem simulq; excusat nurum que oderat talem socrum: & simulp reuenit quod si nō lesa est sed odio me habet. Et non credidi adeo ideste o'uram fuisse. Illa hic maneret

post acrem inuectionem seipsam miseratur: vt inuidiā dure inclamacionis in ipsam cōuertat. Sic in Andria. Age nūc iam ego pol h.u.t.o.e.q.s.p.& continuo Chreme pietatem nati non te miseret mei.t c.l.o.t.e. Quam immerito egritudo hec oritur mihi abs te sostrata. postquā de iniuria dixit de persona eiꝰ cuius fama est.i. cum egritudo hec oritur & magnitudinem rei significat & repencium impetum. vt supra tu sola exorere. Rus habitautm abii. quia dixit se nex rus addidit. Sed concedens vobis. ne diceretē q̄d sit voluptatis causa: vobis melius pluraliter quā si diceret qui. Vestros sumptus ociumq;. sumptus vestros idem quod alibi. ociū vitam vrbanam: vel quod nihil acquiritis: vt in Adelphis. Hanc ego clemētem vitā vrbanam. Concedens vobis ei rei seruiens. concedens vobis idem vt vos in vrbe essetis. Rei seruiēs. res seruit diuitibus: quia abundat. rei seruiūt pauperes quia coartant ad angustiias rei: ita ergo res pro qualitate sua & seruit & ei rei seruitur. Horacius imperata vt seruit collata pecunia cuiq;. Ociumq; huic amorē q̄si nihil agentibus: vt nostra res posset mediocris. s. vt corrici patrisfamilias Preter equum atq; etatē meam preter equum quia vos estis domini: vel quia vos fruimini cum ego doluerim. Aetatē quia senex. Virg. Vires vltra s.s. Non te p̄ his curasse rebus Mirus sensus pro his inquit tot rebus vnā: & facilem redderes cu-

rares ne quid egre esset mihi: & te sic pronũciandum quasi dicat: & si alii non curarẽt curare debuisti. Non mea opera neq; cura vellet dicere nurus culpe esse: sed melius dixit: non mea: ne accusando confirmaret quod dixit senex omnes socrus oderunt nurus. Neq; pol culpa venit potuit enim vt non fieret ipsa iniuria: sed tamen permisit fieri: mire tamen: nec accusat nurum: videtur vnum dixisse opera & culpa: & tamen non est. opera est enim si sciẽtes leserimus. culpa si nescientes quorum alterum sceleris: alterum stulticiæ est. Sola hic fuisti. noua oracio: & deest enim: vt sit sola enĩ hic fuisti quo ad filium & maritum pertinet. nam non sola cum qua nurus: sola quantum pertinet ad regendũ domum: ceterum & filius & nurus erant: sed sola idẽ sine me. In te omnis heret culpa si est in nuru iniuria aliqua. in te omnis est tamen sostrata. Sola sostrata. optime geminauit sola more irascentũ non dum nomẽ posuit: & sostrata additũ ad amaritudinem inclamantis. Cum ego solui vos curis ceteris: vos pro te vt desiste m. c. t. Cum puella anum suscepisse inimicicias. hoc dicit tanquam cõcesserit euam nurum vnquã esse Cum ego vos solui. noua figura solui vos. Dices illius culpa factum. preuenit defensionẽ: & eam sic pronunciauit vt crimen. Cum puella. puellam blande dixit: ita hanc cum amaritudine anum. Haud equidem dico mi. Laches. mi Laches dixit quasi grauissimum accusatorem arguens. & quasi defatigata & delassata eius inclamacionibus non ergo blandiẽtis est modo mi. sed inuidiose rogitantis. Gaudeo ita me dii ament. quod similis filius non sit an quod talem vxorem habeat: q̃ nec inimica accusare possit: & gnati causa dixit: quia talem vxorem habens sua causa quid gaudeat non habet. Nam de te quidem satis scio idest nihil detrimẽti sit si tu pecces. i. nunquam dixit peior fieri potes: sed es eadẽ sic Cicero est idem verres qui fuit semper

Peccando detrimẽti ſeruat inquit numerũ peccatorũ ne ſit illud copie detrimentum: ſed cum plurimum de linquas tantumdem ſemper admittis. peccando detrimenti. hic ſenſus obſcurus eſt: attamen hoc dum quantumcunq; ſceleris admiſeris. i. quantumcunq; peccaueris nihil de tua eſtimacione minuiẽ: nihil de pudore derogatur eadem que fuiſti es quia peior fieri non potes: ſic Cicero eſt idẽ verres qui f. ſ. Peccando detrimenti: quidam hanc putant Hi ōnia quaſi dicat quod ex nullo peccato tuo damnum pati poſſumus ſed male Qui ſcis an ea cauſa mi vir: defenſio a deriuacione cauſe in qua oſtẽditur non hanc eſſe quam obicit cauſam ſenex: cur abierit nurus ad matrem ſuam. Vt cum matre eſſet deeſtſua. Vt cũ matre. eſſet plus vnadixit. i. diu ac maiorẽ patrem. Quod heri nemo voluit bene affirmauit defenſionem ſenex dicendo ſi propter matrem abiit cur tu excluſa es cum venires. Enim eam laſſam opido. Infirmus defenditur ſocrus: vt error ſenis vſque ad Cataſtrophen perſeueret. Enim laſſam eam oppido. enim produxit ſuperuacua ponitur interdum hec coniunctio pro altera coniunctione. Oppido valde. tranſlacio a ruſticis qui interrogati quemadmodum fruges venirent: reſpondebant Oppido. i. quæ ſibi & oppido ſufficere potuiſſent. Eo propterea tuos eſſe ego illi mores. acerbiſſime inſtitit ſenex: & accuſacioni vxoris & defenſioni nurus: ſiquidam hoc ſenſu dicat nurum ne mendacii culpam incurreret que vero egrotat ex moribus male ſocrus. Nam veſtrarũ nulla eſt. pro veſtrũ. hoc enim ab eo quod eſt veſter. Quin gnatũ vidi quin & quæ nã & quæ vobis placita ẽ cõdiciodaẽ imago hic quedam argumentacionis: que diciẽ quod latine dicitur ab inicio ad finẽ: & vt generaliter cœpit inuectionem ita generaliter concluſit in ſocrum: & eſt ſenſus eo improbius illas quas elegeritis odiſtis. Vbi duxere impulſu veſtro. bene

verba eadem stomachose: & significanter repetiuit vt improbitas ex proximo appareat impulsu. vbi duxere impulsu: videt vt supra diximus hec tota scena ad hoc interposita: vt fabule nomen hic intelligeremus inuentum. Impulsa impudencia: socrus impulsus repeticio demostrauit. Impulsu vestro. sic in Heau: non scortari crebro

e T si scio Philomenã meũ ius esse. In hac scena moralis allocucio Phillippi ad filiam mitissimi patris colorem ostendens. Et si scio ego. apparet & hic multa prius patri suo Philomenam locutam fuisse. ergo hæc responsio non principium. Vt te cogam eciam inuitã. scio ego meum ius esse vt te cogam. hoc idem in Adelh. non necesse habeo. Patrio animo victus: bene victus: quia nõ racione facio. victꝰ est vndecũq; qui recedit a iure. tale est in Adelh. Non enim h. Neq; tue libidini. libido est quelibꝫ volũtas temere suscepta & bene libidini. est enim non equũ esse animo mariti obesse nuptam: & si enim pro voluntate posuit libidinem: tamẽ subaccusauit hoc nomine. Optime ex hoc iam scibo. legitur & hinc locale aduerbiũ & quasi comminat vxori modo se inuenturum ipsam peccasse non nurum. Quid siet. vtrum quid sit rei: an quid siet nurus: vtrum innocẽs: an iniqua: & videtur hoc sostrata dicere nam vicini sũt inter se proximi Laches & Phidippus Phidippe: & si ego meas. expostulacio Lachetis apud Phidippum accusacionem continens tanquã causam iniuriam intendat. Apprime. vehementissime. Scio esse apprime obsequentem. principium a persona eius cum quo agitur & sua: & an vtile sit minus obsequi hominem suis. Sed non adeo vt: mea facilitas. facilitas indulgẽcia. sed nõ adeo vt mea facilitas. deest tamẽ: & est anacolithon tercium. Eia vero. modo aduerbium corripientis. Eia vero parelcõ

Nunc video: iucunde temperat eius culpam quem accusat cum dicat illum coactum a suis facere sibi iniurias. Adii te heri de filia. narracio & memoriter poeta quia dixit heri ea causa r.b.a.p.c.c. Itidem incertū amisisti. pro dimisisti

& idem: quid est an id iterum amisistis aut ad te incertus veni. iungendum ergo: vt veni ideſt vt sit: vt veni amisisti quidem incertum: incertum inquit veni: incertus a te receſſi. Haud ita decet non vsq; adeo decet. est confirmacio. Haud ita decet. bene additū est ita. si enim celãde non vsq; adeo vt discordiam pariãt Aut ea refellendo: aut purgando: refellit qui negat: purgat qui idem fatetur: & sic defendit. ergo refellimus per coniecturã. purgamus perceteros ſtatus. Te iudice ipso Virgilius. Pandens a.m.ſ.i.e. quid enim est teipso nisi ſ. reo culpe & tibi ipsi aictius fauēti: vel quia mea speres & vīcas. Vobis corrigim9 plus dixit vobis quam tibi. Sin ea causa est retinendi apud vos. reprehenſio. Arbitror Phidippe. bene addidit nomen excitans audientem. At ita me dii ament haud addidit iuſiurandū vix enim credibile est tantundem amare ſocerum quantum patrem. Vt mee domi curetur diligenter: vt ne non: & iungendum est satis diligenter non enim melius satis. Et ſi illi pater es. Saluſti9 in primo libro. Et liberis eius auūculus eras. Et ſi tu illi pater es. compēdium attulit Virgilius. Heu fuge nate dea. hoc enim ſentit quanquã natus dea ſis: fuge tamen. Id adeo gnati. honeſto amori nurus racionem ſubiecit piam. Nam non continuo rectū est nimis amari a ſocero nurum niſi poſt filium diligatur: bene ergo gnati causa incredibile est enim patrē non patris pietate ſuperari. Quam ego intellexi: & causam ſui amoris oſtendit: & mariti. nullam erga coniugem culpam quippe qui amat: & a parmenone dictum eo amantem Quem ego intellexi haud minus quam ſe i.m. hic ſub

tiliter oneratur culpa nurus siquidem idignus iniuriã
faciat socero & marito. Neq; adeo clam me est quam
esse: ingeniose poeta iam pparat causã simulaturo ob
hanc rem iracundiam Pamphilo. Hec priusquam ille
huc redeat. hic subtiliter eciam terrorem iniecit ira-
cundie mariti. Laches & diligenciam vestram: princi
pium similiter a personis est factum. Laches & diligẽ
ciam vestram. remotiuo statu agit Phidippus pro p
sona sua. nam in filiã remouet culpam cur non redeat
& relatiuam simul tentat qualitatẽ: potest enim vide
ri eam iniuria socrus ad hanc voluntatem esse compul
sam. Laches & d.v. ab eo cœpit quo maxime notus ẽ
& quod in primis purgandum sibi fuit ne suspectam
voluntatem aut diligẽciam habere videatur affinium
& cum affectu quodam & geminatu dixit Laches q̃d
ille ait phidippe: & bene a nomine cœpit vt consentire
illi videatur: & diligenciam quod ille ait: sin metuis
satis vt mee & cetera. vestram melius quã tuam cum
ille dixerit de te tantũ & benignitatẽ quod ait haud
tibi concedo: & si illi pater es vt tu illam & cetera: &
diligenciam vestram & benignitatem
ad vtrunque diligenciam: quia dixit vt mee domi cu-
rentur: diligenciam benignitatem: quia dixit haud ti
bi cõcedo: & si illi pater es: vt illam magis velis quam
ego. Et quæ dicis omnia esse vt dicis quod iurauit: &
dixit quod gnati causa: & quod addidit: quod illam a
met Pamphilus. Et te hoc mihi cupio credere. meli9
quam si & hic iuraret. Et te hoc mihi cupio credere.
bene collegit ex vicissitudine q̃d volebat si facere pos
sum. Eho nunquid nam accusauit virum: gesticulacio
quedam secreciora querẽtis. sepe enim de maritis pu
elle parentibus queri solent aliquid eiusmodi quod so
lis ipsis cõmittendum est. Eho nunquid nam accusat
virum. Eho interiectio ponentis aurẽ propiorem. nam
illa querit que solẽt de maritis puelle matribus queri

Nam postquam attẽdi institi vt viderem. & an desit animum. non enim plenum est sed nudum aduerti enĩ oculos: vt animum subaudiaẽ. Sancte adiurat, ad uũc actiuũ est. significat enim valde. Non posse apud vos Pamphilo s.a. bene hic addidit poeta verba philomene atque Phidippus cum diceret: & si scio ego Philomena m.i.e. & cetera. Non posse a.v.p.s.a. magnifice contra illud quod Laches dixit egre laturum Pamphilum: & ita locutus est: quasi hoc Pamphilo graciꝰ esse debeat. Perdurare: proprie & muliebriter dixit Alius fortasse: aliud enim est: sic dixit ne diceret: sed coge vt redeat: & mollius dixit alis quã si tibi dixisset. Ego sum animo leni: hoc contra illud quod primũ dictum est: vt si ego me omnibus s.a.d.p.o. Animo leni: hoc est plenum: nam animo leni vt dicimus
profertur. Non possum: conclusio. Ego sum animo leni: qualitas venialis. Hem sostrata: quæ dixisti non mea opera: neq; pol e.e. Heu me miseram ad se redire tociens quasi de lassata conqueritur. Certum ne est istuc: quod Philomena non redeat. Nunquid vis: discedentis verbum. Transire: cito ire

Depol ne nos sumus mulieres e.o.o. inuisæ In
e hac scena est allocucio qua inducitur secum loquens anus: per quam oracionem mores eius & animus mitis intelligi possit. Que eque comicum
& vide sententiam defensorem accusaturum socrum continentẽ contra illud quod ait. Ita qꝫ vno animo o.s.o.n. Officiũ enim boni poete est nul sum genus hominum specialiter ledere. Sic Virgiliꝰ Quod sepe male legere nouerce. Idest: non omnes nouerce: sed tantũ malæ. Edepol ne nos sumus. Laches generaliter incusauit socrus hec plurimas defẽdit causas accusat inique. Non omnes sumus male. Nam ita medii ament: bene iurat: nam sine iureiurando incred-

dibile est sit bona socrus. Quod me accusat deest in eo quod me accusat: nunc vir sum extra noxam: nam ꝺ post quod socrus omnes iniquas esse intelligiẽ quibus iniquas ideſt nuribus: quia socrus nomen est ad aliqd dictum. Ita animum induxerunt: inducere animum ẽ ita tenere vt admittant ideſt persuadere animo suo. Haud pol me quidem esse iniquã: subaudiendam a superiore est: vt sit pol pro pleno iureiurando. Haud pol me quidem: subaudiendũ scio esse aut noui & esse: aut tale quid. secundum quæ familiaris est his qui secum loquuntur. Hæc hoc qui mihi eueniant: qui vnde. Multis modis vehementer iam expecto vt redeat quia nihil mirum in matre est expectare filium iccirco redeat additũ multis modis

n Emini ego plura acerba: hic allecucio est per conquestionem: & bene non se amatoribus modo: sed in felicibus amatoribus cõparauit: & principium est a summa tocius mali. Nemini plura acerba: ab eo loco conquestionis in quo dicit: quod nulli fere talia aduersa contigerit. Nemini ego plura acerba nimis conturbati & tragici in hac scena dolores essent non comici nisi adderet ex amore acerba credo esse. Examore acerba: dupliciter euenerunt Pamphilo expreterito de meretrice: ex presenti de vxore. Heu me infelicem: ab ipsa simplici exclamacione. Hanccine ego vitam: ab eo quod ab aduersis ad aduersa delatus sit. Parsi perdere. si parco conseruo: parsi facit parco veniam do peperci: modo ergo continui abstinui significat. Cupidus redeundi domũ: ab eo quod contra spẽ contingit malum. Heu me infelicem: lachrimans hoc dicit. Vbi dum vis gencium agere: magna deteſtacio presentis loci eligere quam vis terram: vel quam vis genciũ quam eam inqua est Virgilius. Tollite me teucri: quascunque abducite terras: & gencium abundat

hic:& bene vbi vis gencium agere etatem:quia supra
dixerat banccine ego vitam parsi:nimis enim tragicũ
fieret:facius erat in mari perire. Atq; hec ita esse mise
rum me rescisere. quod ait lachrimantis est. rescisere
est vix reperire: quod de industria querat celatũ. Nã
nos omnes dixit quibus est alicũde:aut deest apud vt
sit apud vos omnes aut nos omnes pro nobis omnibus
nam vos omnes: racio superioris sensus :& deest apud
aut penes:aut quid tale. Nam nos omnes quibus est.
constat hanc rettulit enim
lucri est non ad nos omnes : sed a quibus est alicunde
vt sit ordo. Nam quibus est alicunde aliquis obiectus
labos lucri est tẽpus:hoc est nos omnes . Nam omnes
quibus a. hac figura vsus est eciam Tulius pro. Mure
na :preterquam ne sepulchrum ac beatum putaret ei
quoque carmen compositum est. nam ille datiuum ca
sum subiecit cum prepositisset:& nominatiuũ:& totũ
Appollodori est:qui sic ait
Quibus est alicunde. hoc genus allocucionis absolutũ
dicitur. Tale est apud Virgilium. Crastina lux mea si
non irrita dicta putaris in g. e. s. c. a. Rescitum est
sic sed sic. At sic cicius qui te. at hoc modo
quod venisti: & discordias esse didicisti celerius repe
rire poteris quomodo erumnis te absoluas:& bene ex
pedias erumnis : aut enim soluunt nos cure abeuntes
aut impediunt & ligant aduenientes. Vt soluite me t
s. c. At sic cicius qui:sentencia contraria:nam supra sic
collegit. Si ignorare mala sua vnicuique bonum est:se
quitur vt malum sit ea cito cognouisse. Infra sic si ma
lis suis succurrere vnicuiq; quamprimum bonum est:
sequitur vt ea cognouisce sit perquamoptimum. Sed
nũc aduentum tuum ambas p. r. ne accusare alteram
altera audeat. Rem cognosces melius est rem quã li-
tem. Rem cognosces:iram expedies r. i. g. r. tricolos
sentencia:& bono ordine vsus: prius enim fit querela

deinde ponitur iracúdia: postremo redit in consilium
Leuia sunt que tu pergrauia esse: genus consolacionis
non a substancia: sed a quãtitate. non dicit nõ esse cau
sam sollicitudinis: sed leuem dicit. Que tu pergrauia
esse. bene additũ contra leuia non grauia: sed pergra
uia. leuia sunt a quantitate. Que tu in animum id per
suasisti tibi. Quid consolare me: an quisquam vsquã vt
solet in vero amore ipsa consolacione egrescit dolor &
ingeniose: non inquit dicis sed cõsolaris me: & hoc ip
so ostẽdis scire te q̃ miser sum priusquã hanc vxorem
duxi hoc refert ad illud caput in quo ait: nemini plu
ra e.a.c.e.e.a.zẽ. Priusquã hanc vxorem duxi: ante
rem. Habebam alibi animum amori deditum: an miser
sit in amore ante rem: in re: &
post rem. Habebam alibi: grauius dixit alibi: qua si in
meretrice diceret: & maluit alibi dicere quam ad me
retricem. Quam mihi obtrudit recte enim dici potuit
quomõ vxorẽ duxit si amabat: & bene obtrudit quia
inuito. Sic alibi. Aliquid m.a.e.q.n.o.p.i.a.m.ob
trudit: pro obtrudebat: Energia temporis. Vix me il
linc extraxi: vix vel multis modis: vel statí significat
Atq̃ expediui animum meum: cure vt diximus aut li
gant: aut soluunt: vt Virgilius. Que mihi r.e.v.e.m
f.a. amatorie enim cure vincula dicuntur. Vixq̃ hinc
maluit quam vxorem dicere. Eh bem: noua res orta
porro: porro deinde: & vim habet deinde modo impli
cacionem continuarũ miseriarum referẽtis. Que cum
ita esse invenero postremo quid restat porro nisi vt fi
am miser? Ordinem seruauit allocucionis in quo a pre
teritis: a presentibus: a futuris inducit̃ persone loquẽ
tis oracio. Nisi vt fiam porro: porro postea: vel in post
tremum: alii coniunctionem putant. Pietas: hec apte
quia ferre dixit: addit iubet. Tum vxori obnoxius sũ
matris cum dixisset non intulit vxoris: sed mutauit ca
ius. Ita olim suo me ingenio: olim ad diurnitatem ret-

tulit: non ad spacium preteriti temporis. Tot meas in
iurias: he sunt iniurie quas supra dixit nocte illa p.v.
n.a.q.c.e.n.e.n magis & deinde qd i.i.n.a.b.c. Tot
meas iniurias: aliā vim habet quod dixit me pertulit
aliam quod adiecit iniurias meas: aliam quod reticuit
non dixit quas: sed quæ vt ad omnia mō ad iniurias re
feratur extrema conclusio. Sed magnum nescio quid
necesse est: bene de ambabus senciens putat magnam
causam esse que iram fecerit & iram diuturnam Que
tam permāsit diu: & a re & a tempore. Haud quidem
bercle paruū est. Seruilis racio & sordida: & non bis
respōdens omnibus que dixit Pamphilus sed tantum
nouissime parti. Si vis vero veram racionem: vero vel
nomen est: vel coniunctio: vel aduerbium. Non maxi
mas que maxime sunt interdum ire i.f. non iras: non
ire iniuriao. Sed hic faciunt
dixit: secundem superiorem racionem increpans erro
rem Pamphili qui de ire magnitudine estimet iiurie
quantitatem. alii faciuut. probant. ostendunt. intelli
gūt. caute dixit interdum: plerumq; enim hic parum
subaudiendum. Necesse est: euenisse vel euenit: nam
consequens sentencia tollit quod ille dixit necesse est.
Non maximas q.s.m. Sensus est in quo primum non
ire iniurias faciūt accipiendum est secundū non maxi
mas maxime faciunt pro ostendunt. Cum de eadem
causa. obscurauit elocucionem suam: sed conuenit ser
uo hec humilitas racionis: nam plenum erat si diceret
Nam sepe est quibus in rebus alius ne irat9 q.e.e.cū
de eisdem rebus est i.f.a. Est autem pro venit dixit.
& est ordo cum ideo quando in quibus rebus alius ne
iratus est: de eadem causa est iracundus factus inimi
cissimus. Iracundus factus inimicissimus. iratus est:
qui ex aliqua re lacesitus irascit. Iracundus qui ex par
ua nulla ve causa irascit. Pueri interse: argumentum
a simili: quia post Idem

interogat Quia enim qui
eos gubernat animus Infirmꝰ ẽ ista
conuenit seruo. Itidem ille mulieres sunt f.v.p. Arti
ficiose a persona: a similitudine pueri: a facto iras ge-
runt: ab accidẽtibus similitudinis. Animus infirmus
a collacioe persone mulieris accidenciũ leui Sentencia
a facto fortasse vnum aliquod verbum inter has iram
h.c. qua sentencia totum hic sublatũ est quod ait: irã
h.c. sed magnũ nescio quid necesse ẽ e.p.v.i. in. Sic
plautus. Fortasse te amare suspicauere: nã veteres in-
finitiuo modo adiungebant. Fortasse conciuerit com
mouerit. Quam pro leuibus n.i. interrogatiue noxiis
iniuriis. culpis. Itidem i.m. Sexus alius ad ingenium
& sensus idem est: & mire similitudinem continet ad
id quod agitur. Item hanc conscierit: legiẽ & consci-
uisse: & consciuisse est rem notam fecisse. Conciuit:
decreuit: fecit. Et cursari sursũ prorsum: rursum pro
prie retro pro ante significat: & est prouerbiale: vt di
cimus sursum: deorsum: intro: foras: hac: illac: & simi
lia greci Sencio trepidari: & cursari:
trepidacio ad vocem referẽ loquencium. Cursacio ad
sonum pedum & tripidatur ab his qui morbũ putant
Cursatur ab ab his qui raptum sciunt. Tute loqueris
me vetas. Mire expressus est mos auscultancium
Tace obsecro mea gnata: non solum
hic luno lucina non inducitur: sed etiam silenciũ par-
turienti insuper imponitur quia furtiua concepcio est
& tamen eiusmodi verba sunt matris vt dumtaxat ar
gumentũ scientibus manifestum sit Pamphilo verbũ
& Parmenoni tanquam egrã continẽtis filiã videanẽ
Tace obsecro mea gnata: conceptus furtim furtim cõ
uenit nasci. Quia peri: satis amatorie matris vox visa
est: omnia hec que sensu percipi possunt visa dicimus
Virgi. Viseq; canes vlulare per vmbram. Vxorẽ Phi
lomenam pauitare. pauitare nescio: nescio quid pauere

& timere: & ad corporis & ad animi perturbacionem veteres inferebāt Plautus in Bachidibus. Nam & ex mari timida ecce ego pauitare: egrotare: quia sic horruisse: ac palpitare venis. Quia non poteram vna omnia deest dicere. Nullus sum. Rursus se infelicē & miserum appellauit: hic nullus sum:

Quia non poteram vna omnia: cum stomacho pronunciauit: & deest dicere. Nemon medicū adduxit. s. ex q̄ scire posses Nescio pēbat Parmeno idē repetit verbū & aptū est psone seruili Cessō hic ire ītrō. invultu ploquiū. Sic autem agit poeta vt graue morbum in vxore suspectās maritus protinus ingrediaē vt partū improuisus offendat. Quo nam modo Philomena amatoria Sic in Phormione. Quod si mee fortune redeunt phanium abste v. d. n. e. m. ne. Nam si periculum vllum inte inest. multum dixit: si in te periculū inest me periisse non dubito tantus autem affectus non est mariti tantum: sed amatoris quo q̄. Nam si periculum vllum: non permisit amor dicere perituram sed periculum. Offendam affectam lassam possessamq; morb. ab eo quod est affici: vnde affectus dicuntur post quos afficimur. Non vsus est facto: vide artificem Terencium quemadmodum alias per Pamphilum alias per ipsum Parmenonē inuenit quemadmodum nesciatur a ceteris virginem ante nupcias ab ipso Pamphilo viciatā esse. Non vsus. non vtile. Facto est. facto abundat. Nam inuisos omnes non esse sencio acute eiusmodi causam reperit: que vel hominem curiosum cōtineret queq; non Parmenonē modo: sed mox eciam Sostratā arceat ab ingressu. Heri nemo voluit Sostratā: quasi alium dixerit vnde intelligis. Heri nemo voluit Sostratam: quasi aliud dixerit: vnde intelligis heri nemo voluit Sostratā argumentū odii. Maxime heri causamq; bene maxime: qui & post ipsam vel post inuidiā Socrus: non vult fieri grauiorem morbū

Seruũ introire ilico : mire vt crim nosus: suspiciosum
q̃ sit non Lachetis: aut Pamphili seruũ: sed Sostrate
nec Parmenonem saltem. Comminiscentur dicent. cõ
finxerint. Capiti atq̃ etati idest bene
maluit illorum quam puelle dicere quod vtiq̃ intelli-
gitur. Qui: qui vnde. Hera Sostrata in litẽ. Ego vero
in magnum malum: in questionis tormenta

n ESCIO Quid iandudum audio hic tumultu
ari. In hac scena quasi quedam deliberacio est
continẽs suasionis: dissuasionisq̃ partes quas
insubditis considerabimus: hic quia nimis vicini sunt.
Magis morbus grauior fiat: ꝓprie quia morbi graues
sunt dicti Vir. Vbi aut morbi graues Sal. Morbi gra
ues abinediam insolitam vescẽtibus. Male metuo ne
Philomena: magis instat Terencius bonam socrum fa
cere: vt bonam meretricem faciat. Quod te Aesculapi
& te: deest post: vt sit postquod. Nunc ad eam visam
sic Virgi. Respice ad hec. Hem interiectio est nouas
res audientis. Heus Sostrata vide quẽadmodum per
seipsum per Parmenonẽ arceatur Sostrata quæ neq̃
deesse post officium: neq̃ ingredi post Socrum induci
tur. Iterum ne istinc excludere. bene iterũ: vt illi pu-
dorem incuteret de repeticione in iurie: & memoriter
iam enim dixit nostra illico i. t. v. a. a. n. & simul vi-
de quam vehemencius ad iniuriam sonet excludi quã
non admitti. Hem Parmeno. Hem interiectio est ei9
que commota sit noua re. Non visam vxorem Pam
phili: vt dixit supra seruum Sostrate: non parmenonẽ
sic vxorem Pamphili dixit magis quam philomenam
vt animum & officiũ eiusdem Socrus & matris breui
ter demonstraret non vsus. Hem vnam rem Sostrata
consuluit: hic de duabus nanq̃ & illam non vult ingre
di & cauet ne ipse mittatur: & bene quenq̃ ne apte
pro se loqui videat. Nam qui amat cui odio ipsus est:

aliam causam subiunxit: quia durū fuerat ipsi Sostrate dici quod supra dictum est. Nam qui amat: causa a sentencia morali. Cui odio ipsus est: de est eam: vel eū Et illi moestiam affert: bene adiecit: ne qui amet hoc dicat laborem: dum promereamquem amat. Tum filius tuus alia causa ab euentu. Videre vt venit quid agat quod supra visere: an visere officii ē apud egros videre cognicionis: & ideo additū quid agat. An venit Pamphilus bene imitat affectum. Hem interiectio femina ac matronalis Ex corde excessit: gemina uit prepositionem. Laborem inanem ipsius capit: & illi molestiam affert: hoc validissimum ad dissuadendum fuit. Hunc huc introire volo: cur si venit Pamphilus non sit introeundum causa narratur: nam si remittent quippiam verbum actiuum quasi neutrū posuit Philo mene dolores. Dramaticos errat: non enim vere dolor morbi est: cū sit partus. Scio cōtinuo sola soli: vt haud credo inuisus c.a.v.c. & sic sola soli dicitur: quomodo presens presenti: sic Virgi. Illū absens a.a.q.v. vnde ortum est tercium: que inter vos interuenit melius sic qua si diceret que illi feceris. Quam tristis ē locuturi Pamphili. O mi gnate: ordo est o mi gnate gaudeo te saluū venisse sed intercedit Pamphilus tristis. Saluan Philomena est Cito probat pāphilo se amare nurum cum post salutacionem nihil prius quā de salute vxoris inquirat. Saluan philomena est mire obuiam sibi exeuntem filium nihil aliud nisi de philomena interrogauit: vt ostenderet eius morbum cure sibi esse. Meliuscula est: verum est quantum ad morbum pertinet. Meliuscula est hoc ad morbum: & ad euentum parituditis. Verum est ita: non mētitur pamphilus matri. Vtinā istuc dii faxint diligenciore officio: loquiē: vt rea apud filium socrus. Quid tu igiē lachrimas locū ire igitur consignificat: si ita est: qua re ergo tu tristis es Recte mater: sic dicim9 cum sine

iniuria interrogãtis aliquid reticem9:& bene additũ mater:vt duricia retiẽcie blando nomine molliretur alu recte sic accipiũt vt intelligãt nihil est mali. Quid fuit tumultis antiqui sic declinauerunt:tumulti:senati vt Sal. Decretum senati fit. Esto dic mihi.dic verbũ est instantis audire:& curiose interrogantis Vir. Dic mihi Dameta cuiũ pecus. Dolor repente inuasit. quia repente. Ita factum est. moris est assentari addictis in terrogancium qui que vera sunt celãt. Ita aiunt. bene alijs ascripsit si falsum:sic in ipsis ascribatur mendaciũ Ita aiunt:in hac tota interrogacione & responsione colorem induxit secretum egre obiurgantis. Ita aiunt. religiose mendaciũ ad rumorem rettulit:aiunt inquit ne ipse falsum dicere videretur. I sodes intro. ne ingrediatur mater ad soceros:& ideo dicit:i sodes intro:& apparet intro dicentem manu annuere:vt domum redeat:& simul quo magis faciat reddit causam. Consequar te iam mea mater. adiecit & tempus iam. Mea necessario additũ:mea mater: & sodes quia intro dictum est. Fiat. abiens dixit hoc mater fiat :ne omnia iussis alienis parere videaẽ: quasi imperamus & nos: que nos ipsi facturi sumus Tu pueris curre Parmeno probabilis causa:qua ablegat etiam Parmenonẽ dum iubet eum pueris occurrere: & simul notandum quod in hac fabula ridicule vexatur vsq; ad vltimum seruus & ablegatur cum sit & piget & curiosus. Atq; eis onera aduta:locucio antiqua figurata etiam est

pro ipsos onera portantes:vtq; eis onera adiuta. Quid non sciunt ipsi viam domum qua redeant? iam vide quẽadmodum seruetur Parmenoni persona loquacis. Curiosi. pigri. Domum aduerbiale est. Domum qua redeant. quasi locum significet videtur reliquũ preceptum seruus nõ audiuisse sed audiuit. Qua quomodo intelligimus idest quẽadmodum onus portent de naui :vt quid fieret:& qua fieret. Cessas. de

industria omnes ablegauit suos: vt non audirent. que intus post scenam sunt acta: quæ tamẽ populo est narraturus

Equeo mearum rerũ inicium vllum inuenire
n idoneum. In hac scena conquestio est ad delibe
racionem descendens: an habeat Pamphilus:
an excludat vxorem: in qua tota oracio Pamphili ad
argumentum spectans amatoria magis quam marita
lis est: nam aliter non peruenireturꝫ ad vltimam cogni
cionem omnium rerum: nisi adolescens furtiuum con-
ceptum vxoris & partũ aliquanto lenius quam coniu-
galis dolor expetit tollerauisset. Nequeo mearum re-
rum, hec est Homerica illa.
Nequeo mearum rerum iniciũ hoc pr̃cipium magna
oneratur: vt ostendantur erum-
ne & multe & graues. Idoneum. aptum. conueniens.
Vnde a quo. Partim que prospexi his oculis: his quasi
miseris: vel intellige quibus prospexi vel audiui mala
An sic dictum est vt apud Vir. Vocemq; his auribus
hausi. Qua me propter exanimatum, inter exanimatũ
& exanimũ hoc interest. Exanimatus est conterritus
conturbatus. Vt sed quid nam Pamphilum exanimatũ
video. Et Virgi. Examinata ſ.i.a, m. Exanimus est
occisus vt Virgili9. Corpus vbi ex animũ p.v.a. Me
intro vt corripui ingressus sum timidus, pro timens:
nomen loco participii. Morbo me visurũ affectã, quia
& hic morbus est. Hei mihi, interiectio dolentis est.
Virgi. Eloquar an sileam? & dicitur hec figura:
Hei mihi. mire interposuit
Id quod me repente, deest post
vt sit post id: ac per hoc ideo, Id quod me repente as-
pexerant: causa cur lete exclamauerint: id ergo ob id.
Sed continuo vultum earum sensi immutari omnium
mire Pamphilus eciam ancillarum metu impellitur:

vt alienum nasci puerum suspicetur nec vllo modo in memoriam redeat. Hanc se puellam vel huismodi vici asse. Vultum earũ que viderint. sors obtulerat offerri dicuntur tam bona quam mala: si insperata obiciant̃ aspectibus. Obtulerat. oblatũ dicitur in vtranq; partem quicquid expectacionem preuenit. Ego eius videnda cupidus. non erit plena vis repentini doloris: si aliquid p̃sentis suspicat̃ & ideo addidit. Ego ei9 vidẽ de cupidus. Recta consequor absolute: & sine obiecti one: non enim addidit via. Ex templo eius morbum: morbum miciore animo: quã vicium dixit aut probrũ & recte quia dixit alio me suspicãs m n a q̃ e v spaciũ moram. Ac res monebat: partus. O facinus indignũ facinus indignum non ad illam hoc est philomenã sed ad auctorem vicii refertur. Et corripui ilico ardens. s. dolore. & est causa cur cito exierit. Lachrimãs. nõ furens sed lachrimans non iratus sed misertus. Atq; atroci. idest vehementi. Mater consequitur iam cum l. e. ostendit affectum materie sue matrem pocius dicendo quam Mirinam & addendo misera me misertũ vt recte supra dictum sit de illa pium & p. i. n. Ad genua accidit. accidere ẽ gestu corporis ostendere inhumilitatem cadẽtis: post quod est iuxta & cadere Sal. autem sine preposicione dixit: qua accidam aut quo. Lachrimans misera. miserabiliter se habens. Misertũ est. hoc ipse sibi. Omnibus nobis. vt res dant s. m. a. mire dixit dant sese Homerus Sed hic se se ex illo & validius dixit: & est hec catholica sentẽcia Appollodorus. O pamphile mi abste quamobrem. a nomine & blandimento mire secreta confitetur. vt Vir. Anna fatebor enim miseri post fata Sichei. A principio idem elaborauit. vt aduersus pudorem consciencia & voce & confessione duraret. O pamphile mi abste quamobrem. ve malis statuis: in qua confessio est precacio. Abste quamobrem

morale blandimentum ante confessionem. Nam vicio
est cōfessio. nam vicium est: occepit a causa. Oblatum
ad repentina pertinere superius annotauimus. Obla
tum quasi non expectatum & nolenti virgini: quasi q
falli posset. Olim. recte olim: quia facilius venia circa
vetera iam delicta: vnde tentat temporis longinqui
tate extenuare peccatum. Olim ergo ante menses no
uem. Ab nescio quo improbo. mire contempsit perso
nam dicendo: nescio quo: idest nescio quē dixit: vt os
tendat ignobilem ita abiectum. Nam si nomen est ha
bet & dignitatem: vt & nos aliquod nomen q decusq
& ne placere videat is qui fecit improbum dixit. Ne
queo quin lachrimen miser. videtur quasi distillantes
fletus detergere. Nequeo deest continere. Sed cum
orata eius. bona parenthesis. Queq fors fortuna pre
cacio. fors fortuna idest subita fortuna &
fortuna irrecto. Fors fortuna in bono ponitur Virgi.
Si qua in te fortuna fuisset Et ipse O fors fortuna p
eam te obsecro. Oratorie inducuntur. i. pro tacentibo
preces: per eam te obsecro. Obtestacio est precacio cū
mencione earum rerum per quas petimus: vt per ad
uersa e.o.s.t.e.o. Si vis. si fas est. vtrū hoc inuidiose
an quasi fœmina que leges nesciat. Vti aduersa eius.
mire non crimen: sed aduersa parte. Tecta tacitaque
tecta: si reducis: tacita: si repudias sub alia excusacioc
an idē significant an pocius neq re neq verbo indices
an tecta ne videatur: tacita ne dicatur. Si nunquam
erga te Virgi. Si concessa p.s.d.e.p. Terencius. Sic
si te in germani fratris dilexi loco: siue hec te semper
fecit maximi. Si vnquā erga te. ab antefacta vita tec
ta tacitaq: tecta sint ne hec alii sciant tacita ne ipsa in
dicet. Vt si des sub audiat gracia. Ceterū de reducen
da. si te in germani fratris tentat eciā p hoc persuade
re sed oratorie & verecūde & mire de reducēda dixit
non de respuenda. Quod in rē sit. nam reducenda dos

erit. Solus ꝯscius. a possibili: nam hoc nomine ostēdit tacere eum posse quod conscius sit ipse solus: nam aiūt honestius aiunt pro ait dixit nam qui aiunt scire dicere potuit: nisi philomena: ergo recte: aiunt enim pocio honestum est quam ait. Post duobus concubisse eam mensibus post duobus simpliciter accipiendū non post duos: est enim antiforis post duos statim vt nupta sit sed postquam est post duos menses nupciarum: vt sint quinq; menses & hinc apparet ante duos mēses priusquā nuberet viciata: quatuor mensibus cum Pamphilo fuisse: ex quibus duobus posterioribus amatā esse reliquis tribus peregrinatum fuisse Pamphilum. An post duobus, pro post duos. vt Plautus. post principio deniq; & paulo post Quā te scire ipsa res indicat quia contristatus esset corripuisse foras. Eueniat partus. Philomene. s. Abortum esse. non ē latinū abortū est: sed abortū facit. Abortū esse. deest natū vel factum vel absolute. quomodo dicimus e re nata vel quemadmodum dicim9 ex te mihi orta est iniuria. Dicam abortum esse. racionabiliter dixit: fit enim abortus mense septimo sine pernicie fœmine. Tu suspectā fore. suspicabilē suspiciosum. Ex te recte eum gnatum putēt noue dixit gnatū abortum: quasi abortus nascit: natū ergo pro facto: concepto; dixit. Continuo exponetur cum alienus exponetur: & non tollitur pro tuo & mire necandi pueri non fit mencio. quia pamphili filius inuenietur: cum ei eciam per patrem puella concurrit. Exponetur ad mortem. s. Hic tibi nihil est quicquam incommodi. ab vtili. & est parelcon quartum: vt nihil vidi quicquam lecius. Vt illi misere indigne. vt ne nō sic: & superiori versu ita est addendum est vt est. Et tibi. nihil incommodi. Factam iniuriā. mire iniuriam dixit: vt non contemnēda sit tollenda vel delenda. Pollicitus sum. plusquā promisi. Vt illi misere conclusio per enumeracionem: & non leseris inquit: &

proderis mſere. Quod dixi fidem. quod ꝓmiſi in ve-
ro. Neutiquam honeſtum eſſe arbitror. ne vtiquī non
eſt omnino negatiuum: ſed aliquid aſſencionis habet:
eſt enim ne vtiquam: non minus: non valde. Ne facia
bene addidit ne faciam. multa enim amare ſuſcipim9
amare eciam honeſta. Et ſi me amor grauiter conſue-
tudoq; hoc cum gemitu. & ſi non eſt complexiuū: neq;
prepoſitiuum: ſed ſubiunctiuum ideſt pro cum: vt ſit
conſuetudoq; dicens contra honeſtum & vtile validiſ
ſime: & bene tenet: nam tenuit. Lachrimo quæ poſt
hac futura eſt vita. bene propenſior in affectu eſt: vt
veriſimile fiat potuiſſe tacere. Et lachrimo. non pen-
det ad ſuperiora: ſed interpoſitis diu fletibus dixit.
Lachrimo que poſtbac. que modo vim pronominis nō
tenet: ſed & querela: & lachrimo ſic dixit: vt Virgili9
Sic effata ſinus lachrimis impleuit ab ortis: & eſt or
do: lachrimo cum in mentem venit. O fortuna hic for
tunam pro bonam poſuit. Vt nunquam perpetuo es bo
na. legitur & data: nam & ſic pro bona intelligiē neceſ
ſario. Idem nunc huic ego ideſt quia idem ego: ſi eidē
hoc eſt amori operam dabo. difficultatem rei oſtendit
dicendo operā dabo. Adeſt parmeno cum pueris. quia
idem parmeno conſors ſecretorumq; conſcius addidit
cum pueris. Minime opus. ideſt omnino non eſt opus
Aliquo mihi eſt ablegandus. parit philomena. In tota
comedia nō ceſſauit cum ſit piger. Ne reſciſet aliquid
cum ſit curioſus parmeno. Dum parit philomena. dū
alias. dummodo. Alias donec. nunquam diu

IN tu hoc incomodum eueniſſe iterꝫ Alia ra-
a cio eſt currentis ad argumenta. Alia actuum
Comicorum ſed perfecti poete eſt ita ſeruire
argumento vt tamen ſpectator nouis delectacionibus
teneatur. Nam in hac ſcena donec pueriat ad pāphi-
lum parmeno hoc inducitur: cum hoc of

tendaē quid mali sit nauigacio. Ain tu. pro ais ne: & sic iam aliquid dixisse magni precedentis oracionis & respondere seruo demostratur. Ain tu. in scena nascit oracio: aut in scenam defertur tantum quantum reipsa in cōmodum est. Anacoluthon quartum: non enim intulit quantum. vt Virgilius. Quantum ille magis f s. v. O fortunate nescis qd mali preterieris. bene maiori affectu dicens o fortunate: quasi responderet ita. O-ii nunquam es ingressus mare proprie dixit ingressus. qui iam nauigauit egressus dicitur sic Vir. Egressi optata potiūtur troes harena. Nam alias vt omittā miserias oratoria: & miserias nauigaciones. s. Dies triginta. accusatiuus casus plenum numerum & cōtinuacionē rei significat. Dies triginta aut plus est. hoc exitiosum vel sine periculo videri potest Sed vide quid addat. aut plus eo in naui. absolute eo: vt alibi annos sexagita natus es aut plus eo C. m. mortem s. e. dura est expectacio mali. Virgi. i. pro e. Semper miser expectabā. i. horis omnibus cū continuacione triginta dierum. Ita vsq. vsq. vel diu vel valde. Odiosum esse scilicet in mari triginta dies: & nomē pro aduerbio posuit: odiosum pro odiose. Haud clam me est pro ego maxime intelligo quā odiosū sit: nam qui iungunt: & sic legunt errant & nō intelligunt. Aufugerim. coniunctiuum modo posuit pro indicatiuo futuro: vel vt alii dicunt promissiuo. Aufugerim sic veteres quod nos fugerim. Olim quidem te causē impellebant. mire in seruum fugitiuum qui ob vicium huiusmodi non ob causam fugiat: & bene leues dixit hoc enim non est leuis. Quod nunc minitare facere. vt facere: vt faceres. Ordo olim quidē te causē impellebāt leues sosia. vt faceres quod facem minitaris hac occasione artificiose: & in Andria sic ait recusanti periurium seruo misis noua r. i. i. m. Facerē vt faceres: facere feceres. Facere vt faceres. Comicē

est & Terẽcianum. Sed pamphilũ ipsum video a quo missus sum: vel dominum vt greci dicunt: Ego hanc adibo. vel noua curiositate ait parmeno. Equidẽ te expecto. bene excepit pamphilus parmenonem vt videatur vera dicturus. Equidẽ te expecto. apparet pamphilum parmenonis absẽciam desiderare: eo quod prior parmenonem alloquitur In arcẽ t. o. e. ostendit quam longe sit vt in arcem dicat: & bene in arcem minerua condidit & transcurso pro transcurrere. Cui homini cum recusacione pronunciandum & est pigri responsio laborem ad alium ttansferentis. In arcem prõũcia. vt ostẽdas q̃ lõge sit in arcẽ transcurrere. Qui mecũ vna aduectus est. appareat eum cum eo aliquid negocii habere cum dicit: qui mecum vna aduectus. Nouisse hunc dicam si saluus d. r. facete dixit: timore enim hoc fit eorum qui longis itineribus maris periclitaturi intuent aliquid si peruenerint: & euenit hoc pamphilo: quem supra male naugasse audierat. Quid vis nunciem: an conueniam modo: non enim mandauerat quicquam: qui sine causa mittebat oblitus bene dissimulare: vt qui menciuntur: & sic pronunciadum: an conueniam modo: vt reprehendere dominũ Parmeno videatur. Immo quod constitui me hodie deest nuncia & sumitur a superiori sentencia quia dixit quid vis nunciem: an conueniam modo Ironicos dixit. Non interroganti simpliciter, immo quod constitui me hodie apparet eum hanc conquisitam: & vix corrosam inuenisse causam. Vola o vsus est: ita curras vt volare magis quam currere videaris: & transcurrere iusserat: nunc adiecit imperio animi: non curre sed vola. At non noui hominis faciem moralis expressio pigrice in tot excusaciones posita est. At faciã vt noueris. Stomachose pronuciandum id: & quod pamphilꝰ repetit dicẽs. At magnus. Rubicundus: Crispus: Cesius: Crassus: c. f. properacio. Archaismos & a cerbo

sine coniunctiuo est vsus. Magnus rubicundus imperite Terencium de Miconio Crispum dixisse aiunt: cum Appollodorus caluus: quod proprium Miconis est. vt Lucillius Miconii calua omnis iuuetus. Vnde eciam prouerbium grecum

sed ego Terecium puto scientem facetius Miconium Crispum dixisse. Cesius glaucis oculis. quasi felis oculos habens & glaucos. Cadaueroſa facie. ſublimida ac personata rubore: liuore. Rubicūdi enim crassitatem daueris: potest & pulposa intelligi & Crassa quasi cadaueroſa. Caro enim dicta est eo q̄ careat anima. Caro proprie dicitur mortuorum. Virgi. & corpora lucent carentum. Vnde carnifices dicti: qui carnes ex homine faciant. Pulpa vero proprie ea que manducat̄. eo q̄ pulsetur & conscidatur: & r. pro d. poni: vt caro sit dicta quasi cado. vt Virgi. Belloq̄ caduci darnidue: q̄ iam scilicet sine anima sit & cadat. Di illum perdant. more pignorum male optat & ei post quem mittitur. Quod si non inuenerit omnia dicit Manet: curre: eciā pamphilus tanquā de industria perseuerat. Non queo ita defessus sum. hoc in gestu: & spectaculo plus est: nam in cessu & auctor exprimit lassitudinē. Illigauit. quasi dicat licet iam loqui. Ille abiit: quasi cū difficultate completam rem ostendit hoc dicto. Sue gnate. p Ephexegesis. Quod potero faciam. i. celabo quantū potero: an quasi propiciens curas & fessus angore dixit. Quod potero faciam. i. si non potero cedam amori & rursus tanquam pietatis admonitus adiecit exceptionem: tamē vt pietatem colam. Seruat enim in illo amorem poeta cuius non pœnitebit recondito terrore ram misericordia mulieris de amore descendit: quod potero faciam: apparet hoc dictum defectus esse non virtutis. Tamen vt pietatem colam: recordatus est le-

sam matrem esse ab vxore hoc enim credit: & ideo se ad excepcionem reuocauit. Ita se amori credere oportere vt nec obliuiscaē omnino pietatis: & bene in eam causam contulit necessitatem non reducēde vxoris q inuenitur nulla esse. Sunt tamen qui manente eadem sentencia totum hoc iungunt. Quod potero faciā. tamen vt pietatem colam: hoc est inquantum potero dabo operam aduersus amorem vt omisso eo pietatē colā deest ita vt sit tamen per dūtaxat vt pietatem colam dixerat enim quod potero & ideo addidit excepcionē vt pietatē colam. i. non sum oblitus & matris. Tamen pro ita tamen. Nam me parenti pocius quam amori. amori plusquam vxori: quia dixit quod potero faciam & hoc est quod potero faciam. At at. interiectio est conterriti & conturbati. Horsū pergunt. modo pergunt pro eunt: alias perseuerant

Ixti Dudum illam dixisse expectare filium. facete principiū interrogantis est: ita vt sciat quid sibi respōsurus sit: quem interrogat illaturus est enim argumētum per dixti iam dudum illam quia dixerat sancte adiurat non posse illic p. s. a p. Dixti iam dudum capciosa interrogaciōe cepit dicturus venisse aiunt redeat. Factum. i. dixisse illā aut me: & deest est: vt sit factum est. Quamobrem non reducam nescio: habet causam: sed non vult veram dicere causam: & propterea non vult cum inuidia matris sue loqui: si in illam conferat: vt vxorem non reducat domum. Quem ego hic audiui loqui vt solet primo psonas inducit secum loquētes deinde ipsas conuenire inuicem vt alibi. Quis hic loquitur. Misis salue. Certum obfirmare est aduersus omnia obstinate agere. i. contra omnes. Obfirmare viam mee quam decreui se qui. i. vt matri pocius quam amori morem gerat. Et adeo maximum est saluum atq; validum: ordo est pri

mũ aduenisse deinde saluũ: postremũ validũ Saluũ ac
q; validũ Au xesis ad salutẽ validus nanq; robustus &
babiciorcorpi reddit̃ Credit̃ minus blande respondet
de repudio vocatur? Quod maximũ est legit̃ & quod
maxime ẽ Aduenis modo. difficile inuenit̃ presentis
temporis modo atq; vt ostendat esse momẽtum eciam
presentis temporis dixit. Admodum. q; est nimis ad
uenis modo Virgi. Vigilas ne deum gens enea vigila
Admodũ excusacio cur aduc non viderit patrem. Ce
do quid reliquit consobrinus noster: vtrum iactanter
laches loquitur presente socero vt illum cupidiorem
faciat ad reuocandam filiam: & fit sepe hoc: vt ex alio
principio peruenire queamus ad ea que volumus dice
re. Non pol me multum fallit sensus hic est: quod mi-
nus sit: quod me vocat quod suspicor. Videndum est:
prouidendum: cauendum. Impetrem. impetrem perfi
ciam dictum a parendo cuius rei difficultas ob tardi-
tatem complendarum nupciarum: eciam ad alia nego
cia que sũt ardua verbum hoc commodauit ac dedit
qui post me minus fecisse sacius sit: meminisse sacius
est satisfaciendo. Si sic prouideatur acceperis erit sen
sus: ne quid faciam plus post quod modum premittat
ne videatur sacius minus fecisse. Si sit id aut erit acce
peris erit sensus: videndum est ne quid plus faciam:
quod cum fecero postea sacius sit minorem esse & sa-
tisfacẽ aut ẽte duas res significat qbus inter vtrunq;
temperandum esse demonstrat: vt illud supra de leni
tate tenenda per hoc infra auctoritatem defendendũ
esse cõmoneat. An minus fecisse pro penitere. sic eni
veteres dicebant: minus factum: & nole factum: cum
alicuius rei eos penitebat. Sit modo. sit prouideatur
posuit. Aggrediar. bachis salue o bene aggrediar. q̃si
rem arduam: & incõgruam seni: vel aggrediar vt me
retricem circumueniam Virgi. Talibus aggredit̃ ve-
nerem saturnia dictis. Bachis salue: non ita meretrica

obsequitur senex quãq; vult illã adimere timore perso
ne sue. Credo edepol te non nihil mirari: ipsum ꝓpemi
um mollius & lenius est. vt ostendat se non iurgaturũ
senex. Quid sit deest rei: ut sit quid sit rei. Ego quo
q; pol eciam timida sum. parelcon tercium. Vt multa
quoq; & bello passus: & obsequentem posuit non solũ
se mirari sed pauere. Ego quoq; pol. & bene eciam: vt
hoc dicat non solum miror sed eciã timeo: & noue: ti-
mida sũ: pro timeo. Ne nomen mihi questus. i. nomẽ
q̃d ineſt meo q̃stui. Nomẽ q̃stui obstet quẽ exerceo. ſ
ideſt quod ẽ questui mihi Questui deest q̃d meretrix
sum: legitur & nomen meum questu obstet. Si vera
dicis. interrogabo. ſ. Non sit. non videatur. Iam etate
ea sum. vt non sciet quia ipse non veniam do: an quia
iam mihi peccanti nõ danda est: & est ordo. vt non sit
mihi equum peccato ignosci. necessaria igit̃ ambigui-
tas aut vtrum sit prouideatur: & peccato pro peccato
rum: aut peccato mihi ꝓ peccãte aut peccato meo aut
deest in vt sit in peccato. Caucius ne temere faciã. se-
nilter additum post caucius ne temere faciam. Factu
ra ne es. si non facies. Inscitum me scilicet si iniuriam
faciã. Offerre iniuriam: offerimus iniuriam non merẽ
ti. Reddimus ei qui meretur. Inscitum offerre Insci-
tum in elegãs non bonum est. bene non dixit dura aut
quid tale sed iscitum: quo verbo maxime mulieres &
meretrices vtuntur. Scitum enim dicũt quod placet
inscitũ quod displicet: vt per e castor scitus puer nat9
est e pamphilo. hoc tale est quod dixit inscitum ex a-
bundanti: quale est apud Virgi. Ne post arma vlla. a
n. r. a. Est magna ecastor gracia: imitat̃ hic & senile
& fœmineũ tardiloqum. Suffecerat ago gracias. Nã
quidem in Adelphis. Ait indignũ te esse iniuria hac
indignus cum ego met acceptus sum modis. Parum
mihi prosit. si sic accipiatur: vt supra est
est aut tu es edita intelligẽdum: quasi dixerit: multũ

mihi nocuerit immo me euerterit. Sed quid istuc est nunc demum ad rem redit. Meum receptas filium. intencio criminis: & non recipis sed receptas: & ne diceret quod tu meū receptas filium. Meum receptas filium. propositio accusatoria ē: & breuiter proposuit crimen: quod postea dilatatur: & frequētatiuo vsus ē verbo: q̄ non raro sed frequenter receptet. Meum receptas filium attestaē coniectura q̄ ꝓiectura diluiē per .i. iusiurandum ac tormenta seruorum Ha quod falsū est. reclamauit meretrix: statim & voluit contradicere si permitteret senex. Sine dicā. Vir Sine me bec b. b. n. m. f. Vxorem priusquā hanc duxit. hanc quasi molestam: & que bec nolit pati. Priusq; hanc duxit ante rem a preteritis & ante actis. Vestr; amorem pertulit. Aposiopesis vt in beauton. Aut ne illud vt inultum ferent si viuo: nam iam tute cohibes. Vestrum non ipsius pāphili ergo blande & honorifice non enim illius amorem: & tamen questum: sed amorē vestrū nihil potuit dici familiarius. pertuli autē quam tam vim paciencie habet tandem & ponderis ne ledi moreatur vlterius. Vxorem priusquam. a persōna sua priusquam ptuli dixit: & quia multū diuq; amauerit pertuli dixit: que est longi temporis significacio. Non dum ecia dixi quod & volui. apparet senem tarde: & longum loquentem iuterpellari multū respōsum metrici cum ille sibi silencium preberi velit. Sic Virgi latinum inducit dicētem. Sine me haud mollia factis f. f. a. a. Sed ad postremum detur. non vt primum fratrem potuit sic incipit ore. Mane nondum ecia. Aposiopesis tercia. Hic nunc vxorem habet. cum denunciacione pronunciandum est: quasi dicat alia res est. Quere alium tibi firmiorem. magna realitas: in renunciacione magna proprietas. Sic enim dicim9. quere tibi Virgi. Querat sibi federa Turnus. Quere alium tibi firmiorem. firmiorem pro firmo: non enim firmū con

cedit esse pamphilum quem vult intelligi deceptorē
esse Bachidis: non iam amatorē stabilem. Quere aliū
tibi firmiorem. oratorie senex quasi consulit meretri-
ci quā vocauerat incusandā. Quere alium a presentib⁹
& a futuris. Firmiorem amicum. Callide senex quasi
iam non pamphilo consulit: sed Bachidi quere alium
dixit. Dum tempus cōsulendi. est sensus: dum etas in
flore posita est facies ver dubilis nunc eciam est: & est
ordo: dum tempus est consulendi tibi: & bis subaudi-
endum est tibi. Nam neq; hoc animo ille erit. etate p⁹
uidet quam longa etas est. Neq; pol tu eadem istac
prius etatem aduerbium & posteri⁹
nomen. Quis non est⁹ interrogacio sed firma negacio.
Quis id ait cum dicat senex meum receptas filium.
Mirum est illam dicere quis id ait. Sed ab accusante
testimoniū querit & bene ait quasi inanū sic enim di-
cim⁹ ait aio de rebus nugatoriis. Socrus terribiliter
q̄si que sciat maxime ⁊ que maxime doleat ergo ocu
lis & labris ꝓnunciandū ē. Quis id ait. moraliter me-
retrix missa fecit ōnia que in mediū senex ⁊tulit & so
li in tēcioni meum receptas filiū ad te pamphilū: quis
id ait respondit. Et filiam addidit suam. addidit ad p
sonam testis & facta quia minus idoneum videbatur
socerū dixisse de pellice: & simul ostendit quantopere
hoc animaduertendum sit ex quo tante turbe sint con
citate. Abduxit suam. abduxit proprie. accersi enim
dicitur ad maritum: abducta a marito ad diuorcinm.
Sic Virgi. Et geminas abducere pectas. Puerum qui
ob eam rem. hoc sic pronunciat senex quasi qui dicat:
ecce quarum rerum tu causa: & hec oracio de his est
quibus ostēdimus nos posse grauiter accusare: sed nol
se. Apud vos posse fidem. bene vos quia & hic dicit
Socrus Aliud si scirem qui firmare. mire dum querit
q̄ iuret fidem: fidē sibi acquisiuit atq; ascripsit. Sanc-
cius quam iusiurandum. bene dum aliud agit eciam

personā comendat: nam non est leuis qui iureiurando nihil sanctius sciat. Sanctius firmius. Me segregatū habuisse vxorē. bono significato vsa est: quasi ipsa hec fecerit: & bene segregatum non enim disiunctum aut repudiatum proprie dicent. Vt duxit a me Pamphilū vt aduerbium est temporis: pro exquo. Lepida es. sēnex cum meretrice loquens eo nomine laudauit eam: quo meretrices solent laudari: q̄si quo materfamilias sic & supra cum scitum se diceret raciōem habuit que est cum qua loquerē. Sed scin quid volo pocius. hinc deliberatiua incipit. Sodes. si audes: si vis eas. Ad mulieres hic intro non dixit ad socerum & ad vxorē terribilia nomina & inimica meretricis & quod facile es. Ad mulieres sic alibi: mulier mulieri bonum & ne longe videretur addidit hic intro. Atq; istuc iusurandū ideſt quod tu mihi pollice baris. Exple animum. quo illis prosis. Quod si alia esset ex hac questu vigilāt poeta vel non verisimile videretur nullam feciſſe meretricem: ipse lectorem preuenit: & sic fere in omnibus Terēcius que minus puulgata sint quecq; abhorrenda consuetudine agit Vt de tali causa ideſt amore martiq; & pellicatū Nupte mulieri se ostēderet. plus dixit quam nuptam alloqueretur: sed volo falsa fama esse bene quo sit gracioſior: nō propter se dixit quod facit facere. Hec leuiorē nobis quid leuiorem an minus carum vt contra grauis intelligitur. Virgi. Ferit enſe vſ. Grauis eciam moleſtus intelligitur vt Sal. Grauior rem bello qui ꝓhibitus venerant socii frigere. Grauis eciam laguidus. Virgi. Aut vbi morbo grauis a. t. ſ. a. d. Leuior. vt contra: grauis honore dignus: & carq; quibus est equum parentibus. ſ. Immerito bona excepcio. hoc enī & cauere nobis & ꝓſtare aliis poſſumus īmeritq;. Nā meritq; ē de me Paromion nā meritus est de me quod queam illi vt commode: & hoc artificioſe Terencius ne vel meretricem dure a Pamph

segregaret. Quod queam illi vt cõmodem. sic in Andria. Magis id adeo vt mihi incommodet quam vt obsequatur gnato. Facilem: beniuolumq; ligua tua facilẽ ad peccatũ: beniuolum ad iracundiã rettulit. Lingua tua. cõsuetudine magis quam racione dicitur: lingua ergo pro homine ipso. Lingua tua iã subdistingue iam vt appareat si lingua iam quãtum in magis fama. Iam noster. sole arbitrate hoc: nunc fatetur se quoq; accusatorem fuisse: nunc vero beniuolum factum. Hec cum apostropha. Ego quoq; eciam superuacue posite sunt: sed ad hec quoq; affirmacionem ostendunt preter nostram opinionem: hoc est innoxiã. Fac eadem vt sis poro. hoc est perse vera purgata esse: vult enim & de futuro cautũ esse vt supra: nam si id facis factura ve es. Nostra vtere amicicia. non iã amore sed amicicia. Aliter si facies Ne egre quicquam ex me audias. vtrũ egre pro male: an egre pro inuita. Vnum hoc te moneo. vnum hoc figura oratoria dicitur. Qualis sim amicus. aut quid possim in secũda racione Sal. Adiugurtham me vim magis quam beniuolenciam experiri malle. Qualis sim amicus. aut quid possim: hoc genus commacionis minus habet amaritudinis: sed plurimũ grauitatis: & Sal. Nam vim quam misericordiam eius experiri mallem

IHIL apud me tibi defieri paciar. verba mu-
n tricis fuisse poeta demonstrat petẽtis pro ordine longo que sibi prebenda sunt: vnde quasi tedioso incultoris generaliter hec respondit. Nihil apud me tibi de fieri paciar. & apud dixit: ,p apud eũ vbi futura est. Defieri paciar: noluit dicere deest: sed defieri dixit: vt in quo minus suscitauit & magis delectet auditũ benigne prebeatur: benigne: large. hoc enim est gracius. non solum prebere: sed benigne pre-

bere. Cum tu satura atq; ebria eris. hoc est in nutrici
bus non solum non turpe: sed etiam necessariū: & hic
satur & hec satura facit. Noster socer video venit. nos
ter blandientis dictum est Virgi. Noster eris hoc &
magis hic consuetudine dictum est quam integritate
Aut certe ordo est Noster socer est: & certe video aut
deest vt: vt sit vt video. Deierat: deos iurat. vt maria
a. i. vt valde iurat si producte valde iurat & bene senē
iratum preoccupauit dicendo deierat sancte ne confli
geret cum meretrice: & fieret fabula lōgior. Hec est
imitanda. i. irati contemplacio quasi dicat hoc est quā
vxori pamphilus anteponit Nec pol iste metuūt deos
hoc argumentum est non illam vera iurare: sanctum:
aut iusiurandū: aut metu religiosior: aut supplicio sa-
crilegior: aut vere nec religiose sūt meretrices inquit
nec dant penas quippe que a diis contemnantur. Tale
est apud Virgi. Si violatur lucus cum vindicatur non
est. Sed faciles nimphe risere sacello. Nec has respi-
cere deos: nec merentur vt diis penas referant & est
amphibologia que sensu manifesta est. Nec has respi-
cere deos opinor. feliciores sunt inquit quā ii quos di
vindicāt. Ancillas dedo quolibet re pudiato iureiurā
do ad aliud transit firmius documentū. Quolibet cru
cia tu per me exqre: per me hoc ē me pmittente. Hec
res hic agit. hoclic intelligendum est quasi qui dicat
sic agebamus cum tu aduenires: aut cum assueracione
pronunciandum est: vt sit rei veritas: quasi dicat. hic
non verba sunt sed res agit propositio eorum que dic-
tura est hoc modo hec res hic agitur: que res pamphi
lo me facere: vt redeat vxor opportet. Quod si perfe-
cero non penitet me fame solā feciſſe id quod alie me-
retrices facere fugitant. Multa Terencius feliciter
est arte fretus: nam & socrus bonas & meretrices ho
nesti cupidas preterquam prouulgatum est facit: sed
tanta causarum vigilancia & racionum momenta sub-

iungit vt ei ſoli merito videat totum licere. Nam hoc contra illud eſt quod alibi ait: commune ita eſſe omnibus Comicis bonas matronas facere: meretrices vero malas. Non penitet fame. hec figura Liptotes dicit minus enim dicit quam ſignificat: nam nō penitet me fame pro eo quod eſt: magnam famam cupide acquiſi uerim ſignificat. Non penitet me fame ne queremus cui hoc meretrici prodeſſe poſſet. Solam feciſſe bene ſolam: ne neſciſſe officium meretricis poeta videretur Solam feciſſe ideſt reconciliaſſe vxorem marito. Noſtras mulieres ſuſpectas eſſe vel in ſuſpicioe poſitas nā eſſe ſuſpectas ambiguum eſt: & nunc eius partem manifeſtā videmus. Falſo nobis in re ipſa. nobis aut abūdat: aut cū modeſtia noſtra ſignificat. Porro hanc nūc experiamur: porro nunc futurū tempus oſtendit: nam ſic iam inueniſti quid experiaris: & ea que reſtāt in reliquum tempus quia iam de preteritis purgata eſt. Hanc experiamur ideſt vtamur opera eius. Crimen tue vxori credidiſſe. crimen proprie dicitur id quod factum eſt Cicero verumtamen actam & ſi criminoſū ius ē. i. falſa ſimulacione criminis. Crimen nunc. pro falſa ſuſpicione Virgi. Formidine crimen acerbat: & ſemperq; odii ſed crimine dr̄aces Infeſtus inueni Turno. i. & quod eum odiſſe & quod ſe illius odio eſſe ſuſpicaretur. Cito ab ea hec ira abſcedit. bene in duabus enim perſonis cauſa videtur eſſe turbarum Socrus & Pamphili. Profecto in hac re quod ſit diſſidio dignū moraliter quaſi querendo & diſcuciendo hoc intulit. Diſſidio: diuorcio. Velim quidem hercle vt mihi ſit dignum. hoc eſt nō peccauerit Pamphilus. Adeſt q̄d ſatiſfaciet ipſa. i. quicquid ad plenam ducit purgacionem ſufficiat. An quia non tute ipſe. correcio eſt nā audiuit illis explete animum. q. d. que amare ſunt & moleſte. Audiſti de hac re animus meus vt ſit vtrum quia dixit manere inter nos affinitatē perpetuā volo

an quia apud vxorem defendit ad descendentem in amore meretricis. Quod mihi pollicita es tute vt serues .i. iusurandú apud mulieres. Quod mihi ista narras. reprehensio est quasi longorú verborum Lachetis Ob eam rem vis ergo in troeam. vis dicit vt ostendat in hac re cunctationem suã: nam nupta meretrici hostis est. Caute etiam hoc prestruit poeta vt non verisimile videat̃ potuisse meretricem concorditer cum pellice agere. Nam nupta meretrici hostis alia. s. inimica At easdem imitas tibi f. p. h. alie cause sunt que multeres faciunt molestas: & he autem spectatoribus notesunt ex argumento. Et simul suspicione exolues. hoc est quod supra dixit crimen nos quoq; suspicionem interpretati sumus exolues. Pudet Philomene. pudet duo significat siue ille peccaret quẽ pudet siue illa cuius pudet: & familiariter tanquam nota ex pamphilo Sequimur me intro ambe. ancillis dicit que sunt: Pudet philomene. conscientia communis viri & pellicantis. Quid est quod mihi malim quam quod huic. Sensus hic est quid est quod magis optẽ mihi euenire quam quod simul proderit eciam meretrici. Sic hoc ergo intulit pro nouo. mirandum est enim euenire potuisse vt idem & seni & patri prosit quod meretrici. Quid est quod mihi malim. quod amicicia mihi & sibi prosit: & ostendit commune bonum sibi esse. Euenire. euenire bis subaudiendum. Vt graciam ineat sine suo dispendio. difficile est enim graciam inire sine dãno. Et mihi prosit. mire quia difficile est amicam sine damno acquirere: & quia cum vero non potuit dicere & hoc ipsum bonum fecit quia sine damno: ergo velut tria sunt: vt graciam ineat: & sine damno: & mihi prosit Pamphilum a se segregauit. proprie a meretrice segregari dicitur: ab vxori disiungi. Scit sibi nobilitatẽ ex ea re natam. quasi dicatur: ecce quã amauit Pamphilus: sed hoc sentire & dicere patris est. Stulta pie

tate magnificantis filium. Vt meum gnatum rumor
est amare. & proprie nobilitatem dixit: nam & mere
trix & gladiator nobiles dici solent. Scit sibi q̃d min9
amat ait nobilitatem ex eo: vtrum ex pamphilo an ex
eo: ex ea re idest quod segregauerit a seuere Pamphi
lũ: & hoc est melius. Nam nobilis meretricis est: non
timere ne alterũ non inueniat: aut nobilis est cognitã
fieri eciam senibus. Rem natam ex patrocinio & ami
cicia senis. Gloriã ex facto. raro in meretricibus. Et
rem natam. quia multa in eam contulit: & gloriam es
se: quia defendit eum apud soceros: & vxorem: & q̃d
marito meretrix coniugem reddit

DEPOL ne meam herus operam deputat
e parui ꝓcii. In tota hac fabula seruus piger &
curiosus inducitur: neq; quicquam illi venit
ex sentẽcia sua. Edepol ne meam. totũ a stomachante
dicitur quia sic vim cum maxima iniuria persenserit.
Edepol ne meam. in hac scena Catastropha populo ex
primitur. Deputat parui precii. quia sic scilicet ab vti
tur. Deputat parui eam. qui deputat eam in re nulli9
precii consumendam. Frustra vbi totum desedi diem
nota accusatiuo casu vsum esse. Miconium hospitem
dum expecto. memoriter & vigilanter seruus. Mico
nium suum hospitem & callidemidẽ dixit: ne videret
negligencia vel obliuione sua non inuenisse ad quẽ mis
sus est. Miconiũ hospitem. bene ostendit se memorẽ
signorum & nominum vt videatur vere illusus cum o
peram dederit. Itaq; ineptus. moraliter additum in
eptus & inceptus: quasi ineptus. Adolescens dic dum
queso: verniliter & callidemidẽ si ipsum seruus imitat
& est es tu miconius: nam vt tria mandata
sunt inquirenda: tria inquisita sunt ordine. Omnes ne
gabant bene transit a mimetico ad Diegematicon &
Quenquam esse arbitror

ideſt non puto eum eſſe in mũdo. Iam pudebat ſedere
an interrogare. A noſtro affine exeuntem video. ſatis
moraliter inducitur ſeruus dicere ab noſtro affine cũ
domini ſint non ipſius. Sic & prius eſt noſter ſocer ve
nit pro amphili ſocerum. Exeuntem video. docte po
etam monſtrat locuturam perſonam. Quid huic hic ẽ
rei: rurſus curioſus nihil ſcaturus eſt excurſur⁹ piger
Parmeno opportune te mihi offers. Attendẽdum q̃d
ab inicio comedie vſq; ad finem Parmeno mittitur vt
currat & celaẽ: vt neſciat quod curioſe deſiderat. Pro
pere curre ad pãphilum. facete poeta inde incipientẽ
facit quod ille minime vult dicendo curre. Quid eo. i
pamphilo. Dic me orare vt veniat. vide curioſum nõ
recuſare laborẽ quo cauſam ſciat. Ad te eo non ad cõ
ueniendum: ſed domum ad te ſignificat. Immo ad phi
lomenam. mire tota fabula inuenit quãobrem currat
Parmeno. Quid rei eſt? totum pro perſona. Tua quod
nihil refert percontari deſine & eximie dixit
quaſi minus ſit iniuria prohibẽtis interrogare quam
interrogare reſpondẽtis: & memento hunc eſſe cui in
principio nihil celauerit Parmeno. Nihil aliud dicam
vult rem per mãdata colligere. Eciã cognoſce annulũ
illum mirinam eciam aduerbium eſt vel conſencientis
vel reminiſcentis ſed magis reminiſcẽtis modo: ſic Ci
cero eciam quod pene peru capella quedã eſt mire fac
ta. Scio. non audio inquit: ſed ſcio. Sed ceſſas? hoc eſt
tardas & quieſcis: vrget autem eum curſu. Minime
equidẽ: ceſſo ſubaudiẽ. Poteſtas haud data eſt: ceſſan
di. ſ. Ita curſando atq; ambulando. eſt enim curſus &
nauigantis & equitãtis. Quantũ obtuli aduentu meo.
Reliqua pars argumẽti per monodiam narraẽ. Quot
comodas res attuli quot tam multas ſed more ſuo at
tuli dixit & ademi. C. vt metum in quo nunc eſt adi
mam atq; expleam animũ gaudio. Quot autem como
das res quot autem curas. hec omnia admirantis ſũt

vt Virgi. Quis nouus hic nostris. s. s. hospes. Gnatum ei restituo reddo: redditur nobis q̃d nostri cupidum est. Restituitur nobis cuius cupidi sumus. bene ergo gnatũ restituo: vxorem reddo: quare suspectus suo patri & Phidippo fuit: ergo non vnum beneficium sed tria sũt. Exolui variauit tempora restituo reddo exolui. Nam memini ab hinc mẽses decẽ menses decẽ dixit: vt recte: & de hoc peperisse demõstret. Nocte prima. primis partibus noctis: vel priuate vt vidimus obscuram primum subuallibus vrbem. Confingere anhelantem: colluctatus fuerat: quod domum celare volebat: quod sine comite: pudendum fuerat facinus: quod vini plenum: temerarium: quod anulum habebat: partũ indicat. Vides igitur his indiciis vt virginem apparet viciatam. Mi pamphile inquã amabo hec blandimenta sunt muliebria. Quid examinatus aut vnde anulũ. breuitati consulit Terencius: nã ingrata hec aguntur non narrant. Ille alias agere res sese simulare fingere: ac pro vero falsum credere. Ille alias res agere. i. simulantem aliasq; res agẽtem se fingere. pudebat enim amice de alterius stupro fateri: & ei amice quã tum deperibat nescio quid suspicarier magis cepi pro aliquid. Homo se fatetur. bene additũ homo & narratorie. Nescio quam. expredicto omnis error est natus: uam appone nomen: & nulla fabula ẽ: Nescio quam vel quia vere nesciebat: vel quia sic dicẽdum fuit ne amare illam videreret. Hec tot propter me gaudia: conclusit narracionem fabule more suo: ne hec in futuro actu expectarem9. Et si hoc meretrices alie volunt. color necessarius a verisimili. scit se enim alibi dixisse bonas matronas facere: meretrices malas meruit. ego dum illo licitum: an meruit Pamphilus. Neq; enim est in rem nostram. in rem in vtilitatem. i. pro commodo. Incõmode mihi nupciis euenit sic dixit quemadmodum ei male euenit: aut bene ei contingit

Nupciis deest ex. vt sit ex nupciis. Incommode mihi euenit nupciis & est ordo incommode mihi euenit ex nupciis: & incommode pro incõmodo. Factum fateor Antipophora. Hem id merito euenerit: ergo hec dolemus que rite cõtingant. Multa ex quo fuerint cõmoda eius. racio cur noua omnia fiant: & contra officium meretricis. Multa ex quo fuerint commoda eius incommoda equum est ferre. hoc eo tractu vocis & ea est equanimitate dicẽdum quale est in adelph. Quando eum questum occeperis accipienda & musitanda iniuria est Adolescentis

Ide mi Parmeno eciam sodes vt mihi hec: bene hec repetit. verum est enim vt quod misere cupimus idest tardius credamus effectum sic in heauton. Ego vereor magis. Mane dum. dum abundat. Sic te dixisse opinor. miro affectu inducitur vix adduci ad credendũ quod gaudet pamphilus. Ita inquã. quasi iam late passus diu. Quis me est fortunacior ob beneficia veneris. cui cõtra inuenustus: cui cõtra reciderit quod amet. Quid donem nescio vt admonitum diuinamq; te. f. f. Nam neq; in nuncio magis scire vult quod minus accipe. Nam neq; in nũcio neq; in me ipso tibi boni quod scit scio. facete agit Terẽcius. Quanto magis Parmeno curiosus est tãto magis nesciat illa que cupit. O bachis. o mea bachis seruatrix. bene additũ est seruatrix: vt mea supra quod dixit amatoris est. Factis vt credam facis difficile enim erat credere his rebus gaudere meretricem Voluptati obitus. obitus occursus: ob enim significat contra: ergo obitus aditus legitur & voluntate obit⁹ Obitus sermo aduentus tuus inter obitum quem casus affert aduẽtus quem voluntas & destinatus locus Tu mihi istuc. quia blandimentum magis meretricũ est. Nunquam ante hunc diem meis oculis eam ꝙ nos

sem videram hoc est nunq; sic videram vt eam nossem
Quod nossem .i. quod meminissem quod scirē ac per
hoc nunquam videram: vt alibi : Non equidem istuc.
Dic verū bene instanter ex meretrice querit quid de
forma vxoris senciat: scit enim hanc iudicem esse pul
critudinis posse: vel quod femina: vel q̄d emula. Nūc
quid nunc a'iquid: acuendum ergo quid. Adeo muti
to. vel tenui dicto non fieri. Hoc itidē vt in comediis
mire quasi hec comedia non sit sed veritas. Aut deest
aliis. vt in comediis deest sit. Omnia omnes vbi resciſ
cunt. in fine enim comedie nihil vnquam celari solet.
Hic quos par fuerit. hic in hac comedia aut in hac re
Rescire est recognoscere : & vix inuenire quod quis
nescierit. Neq; rescisscent: neq; rescient . rescisscunt ad
quos pertinēt & rescisscunt que nesciūt que neglīgūt
& rescimus ex alio scimus: eciam per nostram opinio
nē. Hecine licet ne me scire ex te. ridicule instat sci-
re ignoratur vt Parmeno. Ego hunc ab orco mortuū
verba sunt cogitantis. Egon hunc ab orco mortuum
ideo Eclipticos loquitur. Nescis Parmeno. addit stu
mulos curiositati eius . Immo vero scio nec hoc impru
dens feci. Recte per enim beneficii meritum
si ab imprudente prestitum videatur. Temere quicq;
Parmenonem pretereat quod interdum non temere
pretereat: quod habet faciendi necessitatem. Temere
quicquam Parmenoēm pretereat sibi ipsi hoc dicit &
se nominat. vt degeneremq; Neoptolemū narrare me
mento. Et age nunc Phormionem qui volet lacessito
Temere quicquam . vtrum hoc dicit non temere: neq;
per imprudenciam geritur quicquid vtile: an hoc di-
cit nihil potest transire temere quod vtile factum est
qui me in graciam sui habet. An quicquam pamphil9
pretereat temere: ita vt non remuneret bonum factū
Parmenonis: quod sibi vtile fuerit. Conuenit hoc dic
tum meretrici abeunti . Feci imprudens quam sciens

ante hunc. quia non conuenit seruo sciente recte face re bene addidit imprudenti sibi euenisse vt bene face ret quod prudens nũquam fecerit. Imprudens quam sciens Anthiteton secũdum: nam imprudenti sciẽte reddit non prudentem

Postquam Poeta vetus poetam non potest Hanc Comœdiam Manifestum est Prius ab Appollodoro sub alio nomine hoc est sub Epidicazomene grece striptam esse quam latine a Terencio Phormionem. Quamobrem nulla dubitacio est banc solam esse cui nomẽ poeta mu tauerit: & errare eos qui in banc Phormionem parasi tum putãt a formula litis quam intenderit nominatũ cum greca lingua festus spartheus & stramẽ nauticũ sic dicatur a cuius rei vel capacitate vel vilitate eciã ab Appollodoro parasitus Phormionis nomine nuncu patur. Hec igitur tota motoria est quasi & in affecti bus constituta pene maioribus: quam Comicus stilus posceret: nisi q̃ arte poete omnia moderata sunt. Pri mas in ea ptes vt ipse poeta professus est tenet Phor mio. Secundas Geta. Tercias Demipho. Subinde ce teri prout in processu ostẽdit. Prologus Phormionis nimis concitatus est: adeo vt ipse semet velut repre hẽdat ob banc ipsam peruicatiua. & simul argumentũ sue purgacionis inducat. Atq; in ea cum & Protasis. & Epitasis: & Catastrophe magni moliminis & nego cii sint: ita variis leporibus asperguntur vt eciam rez tristium grauitatem poeta lepidus comica serenitate tranquillet. Hec acta est ludis Megalensibus Lucio Cornelio Merula Aedili Curuli. & .L. Postumo Al bino agẽtibꝫ Lucio Cassio Attilio & L Ambuio mo dos faciẽte Flacco Claudii filio tibiis serranis totaq;

de uerbiis facetissimis: & gestū desiderātibus scenicū & suauissimis ornata canticis fuit: editaq; est quarto loco. M. Valerio & .CN. fannio Cons persona eciam in hrius protasi nō vna est: sed due: quarum altera extra argumētum posita est cui narratur fabula. Altera in argumento que narrat fabulam. Argumentū quoq; non simplicis negocii habet nec vnius adolescentis vt in Ecyra: sed duorum vt in ceteris fabulis. Scire enī conuenit vno die transigi Phormionē non vt beauton duobus prologus correpte dicitur non producte nam officium prologi ante narracionem rei quidem semper est. Veruntamen: & post principium fabule inducitur vt apud Plautum ī milite glorioso & apud ceteros magne auctoritatis veteres poetas

Vm Cremes Demiphonis frater ad scito sibi
e ad fallaciam nomine q Stilphonem se dici fe
cerat duas eodem tempore habuisset vxores
athenis diuitem: pauperem lemni. Ex diuite sustulit
filiū qui dictus est Phredria. Ex paupere furtim sus-
cepit atq; educauit filiam Phanium nomine eamq; cō
silio cum fratre habito destinauit filio suo Antipboni
vxorem dare quibus cōplacitis vno tempore profecti
Athenis senes Demipho in Siciliā. Cbremes lemnū
ad accersendam filiam que iam illinc cum matre naui
gauerat occasionem dederunt amandi adolescentibus
Nam statim Phredria Citaristriam sub leone cepit ar
dere: Antipho illam filiam patrui Phanium desponsa
tam sibi nesciens: nesciente mox vt Athenas venit nec
patrem repperit falso duplici eius nomine matrē mor
tuam dum lamētatur adamauit consilioq; & opera pa
rasiti: secundum leges Athenienssū quamq; sibi cogna
ta esset tanquam tamen in iure victus & velut coactꝰ
eam accepit vxorem per absenciam patris: qui cum

veniſſet & vellet eam expellere primo confutatur per impudẽciam paraſiti poſt cum ſuo fratre ſic decipitur vt dum eam credidit ab Antiphone poſſe diſiungi e paraſitus ipſe ducat vxorem: & det ducturo xxx. minas preſẽtis dotis puelle nomine quas Phormio accepta Phedrie dedit: ille lenoni ad Citariſtriam redimẽdam: quibus geſtis tandem Chremes agnoſcit filiam ſuam cõiunctam eſſe fratris filio: quare dum mutato conſilio xxx. minas a Phormione per rixam conaẽ exigere per eũdem proditus vxoris ſue Nauſiſtrate eſt: & ante libidinis reus non ante veniã meruit a matre familias q; & xxx. minarum: & amoris Citariſtrie veniam dediſſet filio. Primus actus eſt in colloquio Dawi & Gete per quos diſcat populus argumentum. Secundus actus tenor continet aduentũ ſenis turbulentum & eiuſdem iurgiũ aduerſus Getam & Phedriam Tercio actui attribuit litigium ſenis & phormionis. tum cõſultacio cum aduocatis: tum Antiphonis in ſcenam reditus colloquiumq; cum Geta. Tum lenonis & phedrie Colluctacio. tum adhortacio Gete de inueniendo argento ad redimendam phedrie Citariſtriam. Quartum actum iſta concelebrant aduentus Chremetis eiuſdem cum fratre deliberacio per errorem deuicienda phanio Gete verba de fallendis ſenibus Antiphonis oracio apud ſemet ipſum de amore tractantis Gete rurſus cum ſenibus caſſida & mox cũ Antiphone de eadem cauſa ſimplex diſputacio: ſenum interſe. Colloquium de expulſione mulieris: & ad extremum verba Chremetis agnoſcentis nutricem ac per eam filiam ſuam cum Antiphone coniunctã. In quinto actu per Demiphonis errorem Phormio accipit argẽtum dotis nomine & cõuenitur Nauſiſtrara vt exire domo compellat phanium: permiſſamq; vt vxor habeatur p Getam Antiphoni & phormioni nunciaẽ que cum ita nupta ſit: expoſcitur argentum a Phormione per rixã

senum: a quibus ille oppressus rem omnẽ aperit Nau sistrate ad quod primũ irata vt in tali re vxor mox le nitur in fine fabule: & tutissimum a patris iracundia prestat Phedriam.

Postquam Poeta vetus poetã non potest. Hoc p inicium ad destructionem persone aduersarii sumitur coniunctũ cum insinuacione persone terenciane. Postquam poeta vetus poetã non potest. nota postq̃ apud veteres non ꝑterito modo sed eciã ꝑ senti adiungi. Vt postquam nos. Amarillis habet g.r Quamq̃ simpliciter pro quoniam accipi velint. Postq̃ poeta vetus p.non p. Qui iam diu est. nõ qui iam diu fuit ergo vt vinum vetus non vetus Ennius. Postquã p.v.p.iocunda repeticio & diua deam: & Notos pue ri puer in due.v. Postquam p.v.p.n.p primum per primam ita vt ex trinsecus nouum audiri poetam oporteat. Retrabere a studio. sic loquitur quasi rem scenicam magis ledere voluerit luscius quam Terẽcium. Transdere tradere veteres sonãcius quod nos lenius dicimus tradere. vt transslatum nos tralatum econtrario. Et trandere bo minem Comice & venuste inseruit hominem. vt leui9 ter hinc anus conseruatam c.a.t.i.d.dedit b.v.d.e. denisserat Maledictis deterrere. Sensus hic est ipse se inquit aduersacius fatetur victum qui a rebo exclusis ad verba delapsus est. Maledictis deterrere: deest cũ vt quarum que forma p.d. Qui ita dictitat: imprudẽ ciam ostendit per frequentatiuum verbum. Quas an te hac feci fabulas. & hic lentum accusatorem facit qui preterita ingerat & de quibus iam sit iudicatum in melius. Tenui esse oracione & striptura leni in peritum inducit criminatorem qui hoc obiiciat quod proprium debet esse Comici stili. Reuera autem hoc deterior Menandro Terencius iudicabatur q̃d nimis

sublimi oracione vteretur quod ipsam nũc purgat di
cens in tragedia alciora transire posse: quia nunquã in
sanum scripsit adolescẽtem ideo videmur lenes tenues
q; inquit quia in comedia prodigia facta sũt. In trage
dias cõcitamus. & callide hic non solum errori Luscii
obuiat reprehẽdentis sed eciam imperite scripsisse ip
sum ostendit Luscium Lauiuinm. Scripsit. legitur &
fecit. Adolescentulum. vt Comicam personam osten-
deret artificiose imminuit adolescẽtulum quo magis
persona a sublimitate discessisset. Ceruam videre fu-
gere & sectari canes. ambiguitas per accusatiuum ca
sum perseuerans vsq; ad vltimum de industria factum
est vt eciã ipsa perplexitas odiosa sit. Et eam plorare:
orare vt subueniant sibi: hec omnis periphrasis tragi-
ca est: & ideo in comedia viciose inducit. Cum stetit
olim noua. bene hoc positũ est: potuit enim responderi
cur igitur stetit? & non exacta est a populo? Cum ste-
tit olim noua. recte olim quasi dicat quom adhuc Te-
rencius non scriberet penuria meliornm est probata.
Deinde quod ait noua: hoc significat õnia carmina no
uitate ipsa commendari eciam si nullius momenti sũt
Actoris opera stetisse. vna opera & sustragium sceni
corum comparat: & ledit aduersarium. minus multo
audacter qui hoc dicat: aut sic cogitat omne quod in
mentem venit aut cogitamus aut dicimus. vt Virgi.
Et mihi iam multi crudele canebãt. a. s. & t. v. v. hic
sensus est nunc si quis est qui hoc dicat aut censeat. Im
probus est Terẽcins qui omnes prologus de maledic-
tis habeat is hoc respõsum sibi aduersarium coegisse q
prouocauerit. Nam quid faceret Terencius cum de
palma artis musice certandum videat esse sibi. Laces-
sisset prior. aut lacessisset abundat aut prior. Nullum
inuenire prologum. prologum modo nõ hominem sed
verba significat. Nouus hic q̃d supra p̃termisit veteri
supposuit nouum. Nisi haberet cui malediceret. mire

haberet quasi dubiū non sit male dicendum esse Is sibi
responsum hoc habeat in medio huic rei per qualitatē
respondet aduersariū cogere vt sic agat. In medio pal
mam omnibus esse positam sensus hic est: inueniret in
quit: sed maluit cum de palma certandum sit aduersa
rio respondere ledenti. Verum oratorie manifesta sol
uere non curauit: hoc est inuenire: & hoc enī subicien
dum fuit omnibus vt nouis & veteribus poetis. Pal
mam pro causa certaminis posuit. & ideo non esse mi
randum si pugnāt quibus causa certaminis presto est
Qui artē tractant Virgi. Nec quicquid vbiq; est Gen
tis dardanie m. q. s. per orbem. &
Comedias scribunt. Ille ad famē. hunc ab studio. hic
maxime incipit soluere quod sibi superius ipse propo
suit. Ille ad famē: hunc ab studio. nunc quid est inquit
poetam vituperare nisi ad famem reiicere: nam poete
probi suas vendebant fabulas: & harum preciis alebā
tur. Ille ad famē hunc ab studio: cur lacessitus respon
det certamē est inquit. Ab studio: studuit rei vetuste
& vt iusserat ludum & pugnā pugnauit. Benedictis
si certasset: quia supra dixit in medio omnibus palmā
esse positam: quasi dicat quicquid in certamē venerit
teneo vincendos emulos esse. Si certasset
prouocasset: ab eo quod precedit id quod se
quitur Virgi nec te certasse priorem peniteat. Audis
set bene. bene audire est bene dici: laudari. Quod ab
illo allatum est. ideest maledictum. quod ab illo allatū
est sibi id esse relatum putet prouerbiale est quod de
dit recepit: & geminauit. L. vt reliquias danaū. De
illo iam finem faciam Dicen
di mihi peccādi cum ipse de se mihi: & de se proprie
positum est: & preterea Amphibologia. Peccandi ma
ledicendi. An peccādi: cum ipse de se finem non pri9
inquit ego de illo finem faciā quam ipse de se: & prius
est dicendi ego faciam quam ille peccandi finem. Non

facit: pro non faciat: vt mirū ni egomet turpiter ego
hodie dabo. Nunc quid velim animum attendite. deē
queratis. vt sit núc velim queraris animum attendite
apporto nouam — nouam: latinam dicit
Epidicazomenon. Quam comediam vocant. hic mani
feste errat Terēcius nam hec fabula quum transtulit
Epidicazomene dicta est: puella de qua iudicium est
cum sit fabula Epidicazomenes eiusdem Appollodori
debuit ergo dicere Epidicazomenē greci: latini phōmionem Nam phormionem regiculum dicunt greci a
quo insternitur paumentum: vnde phormio correpta
prima syllaba apud Appollodorum est: non ergo a for
mula vt quidam putant dictum est: & inde parasitus
vilissime condicionis nomen accepit. Quia partes pri
mas qui agit: primas núc maximas. ad actorem enim
rettulit. Cicero Sepe illum qui est secundarū aut ter
ciarum partium. Phormionē. s. a formula esset nomē
comedie primam produceremus syllabam: si a phormi
one corripere debemus. Per quē res geritur maxime
quia prime partes ecia aliud significant non ergo núc
primū actum dicit: sed summas partes: & bene maxi
me quia & per alios. Voluntas vestra. si ad poetam ac
cesserit date operam: si volūtas accesserit: pro si faue
ritis: noue sic voluntatem pro fauore posuit. Adeste e
quo animo nunc proposicio est. Ne simili vtamur for
tuna acque vsi sumus. ne populum lederet fortunam
maluit accusare. Cum per tumultum noster apparet
Ecyram ante Phormionē actam esse cui contingit id
quod queriē populum subaccusans. Noster grex mot9
est loco. locus est distribucio temporum: que cuiq in
spectaculum venturo attribuuntur ab edilibus: vnde
loco motus dicē: qui suas horas non obtinuerit inter
precedentes & consecuturos. ergo proprie sic: & Cice
ro loco ille motus est cum ex vrbe pulsus. Quem auc
toris virtus qui exclusus tociens animum non abiece

rit: sed perseuerauerit agere. Ideo virtus restituit locũ cum. bene repetiuit locũ vt Amphibologiam vitaret ne quem tumultũ dicere videretur. Bonitasq; vestra adiutans: ac equanimitas. Bonitas in omnibus generaliter rebus est. equanimitas in spectando. An bonitas improbandis his que bona sunt: equanimitas in ignoscendis viciis atq; delictis & tautologia est. An bonitas circa omnes: equanimitas circa Terencium Bonitasque vestra: vt totum actori tribuens nihil populo preter cu'pam reliquisse videreẽ: bonoris causa hoc addidit: quia secundum veteres adiutans dicere maluerit quam adiuuans

a MICVS Summus meus & popularis Quod in omnibus fere comediis in quibus perplexa argumẽta sunt fieri solet. Id in hac quoq; Terencius seruat vt .i. personam extra argumentum inducat cui dum ob hoc ipsũ vel quod vti aliena tota fabula est gesta res narratur: discat populus textum ex cõtinencia rerum sicq; instructus ad cetera. Amicus meus summus. In hac scena que docendi atq; instruendi spectatoris causa inducitur mire extrinsecus lepores facetieq; cernuntur & sales Comici. Id enim est artis poetice vt cum narracioni argumenti detur opera iam tamen res agi & Comedia spectari videatur. Amicus summus meus. insinuacio persone eius que inducitur ad audiendum: & vide seruum ostendi dauũ: & non ostendi cuius seruus sit. Amicus s.m. causa cur in scenã Procedat Dauus. Amicus a voluntate. Popularis a fortuna. Popularis eiusdem condicionis gentisq;. Salustius. Popularis sui sceleris: & popularis populo amatus est: & Popularis ciuis popularis humilis est popularis vilis populoq; factus: vt si quis dicat sordidum popularem ciuiũ. Amicus sũmus meus Dauus extra duas familias

inducitur que in hac sunt fabula alienus ac per hoc ignarus cui narret Geta argumentū . Heri ad me venit propter cognacionem .e. &.i. litterarum non dubitauerunt antiqui: & here & heri dicere: & mane & mani: & vespere & vesperi Erat ei ratiuncula deest nam sed mire subtractum est. Erat ei de ratiuncula opportuna dimminucio in re seruili ratiuncula . & pauxillulum . Erat ei de ratiuncula . moraliter litem intulit. Erat ei magis. ei facetum & comicum est: cū asyntheton inferē quasi diceret nam erat ei . lampridem apud me reliquum de argumento sumitur causa colloquii. Nam debuit inquit Gete & illemet exigit vt numeretur dominis ob nupcias factas. Pauxillulū quartus gradus dimminucionis. paulum. paululum . pauxillū pauxillulum. Id vt conficerem. Eclipsis prima: & conficerem proprie nam fieri pecunia dicebaē. Sal. Que pecunia ad hispanense bellum metello facta erat . Conficerem: quia in promptu non erat . Confeci: affero. bene quasi reddendi mora habere causa fuerit . Nam berilem filium. Trophimon dicunt atq; haud scio an latini quoq; alumnum dicere potuerunt nisi hoc mallent. Nam berilem filium ei9 duxisse audio . mire applicat argumēto. Ei munus hoc corraditur mire heri quidē fuerunt nupcie: sed adhuc munus corraditur: quia in nupciis eciam septima dies instauracionem voci habet in funere nonus dies : quo enicalia concluduntur. Et credo vxori .s. Munus hoc corraditur . hoc pecunie .s. munus erit: & est figura Epexegesis . Credo . p vere scio & ei an vxori an absolute vt sit ei rei . Corraditur apta in verbo difficultas. vt in Adelp . Minas decem corradet alicunde & corrasi omnia. Quam inique comparatum est miro idiotismo morem pro lege conqueritur. Comparatum: constitutum ei legi . & his qui minus habent: & dicioribus dixit: ne diceret serui dominus, vult enī lacius patere quo dicit & generalem esse

sententiam. Quam inique comparatum est his qui minus habent garrulos seruos & sententiosos amat Comedia tristes: & parce loquētes tragedia. Vt semper aliquid addant: mire non dent sed addant: & non aliquando sed semper. Diuicioribus pro minus pauperibus. Quod ille docte ad singularem numerum transit a plurali. Quod ille reddit ad getā. Vnciatim. sic veteres multa vnciatim: cum expensa pecunia ferretur more veterū: nō vt nūc annumerarēt. Assis libra erat eiusq; ptes vncie rursus vncie duodecima pars libella dicebat: merito ergo: nō per singulos sextercios: neq; per singulos denarios: neq; per singulos asses: sed id q̄d hyperbolicos minimum fuit per singulas vncias vnciatim dixit. & Cicero. Quis vulcacio si sua sponte venisset vnā libellam dedisset. Vnciatim vix potuit & vnciatim & cito conflari peculiū. vt multa pauxillatim sed cito fiunt maxima merito ergo additum est vix. Sed quid si & vnciatim: & vix: & tamen de lucro de dimenso suo inqt quid si ex abūdanti est suum de fraudās Genium: deinde nō acquisiuit sed comparsit & ad postremum miser vt iniquitas consuetudinis complo racione finiretur. De dimēso suo. serui quaternos modios accipiebant frumenti in mense: & id dimensum dicebatur: & verum a mense an ameciendo incertum est. Suum de fraudans Genium. genialia curare dicit̄ qui viuit laucius. Id illa nupta. s. vniuersum arripiet: magna virtus pene in singulis sillabis. Cōtra illud q̄d ait ille illa rettulit: contra vnciatim vix & de dimenso suo: vniuersum contra quod ait munus corraditur arripiet contra suum de fraudans genium & comparsit miser. Haud existimans quanto labore sit partū: haud existimans: vel intelligens: vel recogitans: ac reputās Haud existimans. pro estimans. Quanto labore partū sit. hoc sic pronunciandum est: quasi nunc ei venerit in mentem sepius passurus Getam quod semel tolerare

grauissimum iudicauerit. Quãto labore. vt reliquias troia ex ardente receptas. Partum proprie dicit partum de eo quod labore quesitum est: quia nullus partus sine dolore est ac labore. Porro Geta ferietur: ad paupertatem rettulit ferietur. nam & plaga & damnum: & res sanguis noster dicitur. Ferietur alio munere: significanter non fugetur munere: sed ferietur dixit. Ferietur alio munere: ex consuetudine ferietur Nam & plagam. Damnum: & sumptum sanguinem dicimus. Vbi hera peperit que supra illa dicta est. Porro alio autem. & alio quod dicit pro multis pronunciandum est. Vbi erit puero natalis dies dixit cuiusibz natalis melius dicitur: vt natalis & natale astrum. sed Virgi. seruiens persone rustice. Meus est natalis. iolla inquit nec addidit dies. Vbi iniciabunt hoc vultuose pronunciãdum. Vbi iniciabunt. vt quidam cibo: & potu: vt quidam sacris: vbi ita legũt apud varronẽ iniciari pueros edulie & poetice & cube diuis edendi & potandi & cubandi: vbi primum a lacte & a cunis transierũt. quod Virgi. Nec deus hunc mẽsa: dea nec dignata cubili est. hoc adnotauit probus. Sed Terencius Appollodorum sequitur: apud quem legitur in ĩsula Samothracum a certo tẽpore pueros iniciari more Athenienſiũ quod vt inpalliata probandum est magis. Vbi iniciabunt: hoc inferendum est: non quasi hoc solum sit sed quasi de fatigatus enumerãdo occasiones dandorum munerum. Omne hoc mater auferet: hoc rettulit ad offerentis irrisionem qui putat se puero dare. Mater auferet. an nutrix: an vera mater. Puer erit causa mittundi proprie dixit mittundi de muneribus. Sed video Getam. locuturum ostendit getam. Sed video Getam. apparet poetam nihil putasse amplius addendum ad insinuanda m populo personã Daui & ideo iam induxit exeuntem Getam vt sit causa commutande oracionis.

I quis me querit ruff9: mira fide poeta deside-
ratum Gete ostẽdit Dauũ: siquidem ipsum lo-
quitur a quo reddi sibi debitum sperat. Si qs
me querit rursus. Aposipesis secũda. Nã apparet plu-
ra dicturum fuisse. Presto ẽ desine. tercia psona de se
loquens vsus ẽ: quia talem nominatiuum pretulit. At
ego obuiam conabar tibi Daue. conabar absolute an E
clipsis est: vt desit ire: & est aduerbium loci obuiã. Ac
cipe: preuenit peticionem dicendo accipe: & hoc cũ ge
stu offerentis dicitur: & hoc est quod ait confeci affe-
ro. Lectum est. absolute nam non dicit quid aut verũ
debitum an argentum lectũ. Lucilius lecti omnes At
ticon hoc est. Lectum est. cõueniet numerus ordinez
seruauit: prius enim qualitas: deinde numerus pecuĩe
spectari solet. Lectum est conueniet numerus quantũ
debui: quippe tribus modis debitum pecuniarum sol
uitur: pensione: spectacione: numero: quo circa lectum
est conueniet numerus quantum debui positum ẽ. Le
ctum est. lectum: bonum vel splendidum. Vt arma se-
restus lecta refert humeris q̃uis quidam putãt lecta
ab eo quod est lego dicta. Quantum debui. pro debi-
tũ tibi a me ẽ. Amo te & nõ neglexisse. amat ꝙ reddi
derit pecuniã. Agit gracias ꝙ diligenter: & quare: v
trum quia dictũ non fefellit: an quia lectum attulerit
in numero congruenti: & recte dixit: nam reddicio de
bita hoc agit vt iam gracias agamus. Amo te & nõ ne
glexisse habeo graciã. hoc pro graciarum actione poni
tur & ostenditur vere necessariam fuisse pecuniã. Nõ
neglexisse. ĩ andria & id gratum fuisse aduorsũ te ha
beo graciam: presertim vt nunc sũt mores sic & illud
dictum est. Nanq; hoc tempore obsequiũ amicos v. o.
p. quia consuetudinis imago est vituperare presencia.
Ad hoc res redit. figurate ꝓ ita loqueris: ad hoc res
redit dixit & proprie redisse res dicit̃ cũ aliquid pei9
ab expectacione cõtingit. Si quis quid reddit magna

habenda est gracia .i. & si non rem magnã: tamen ma-
gna habenda ẽ gracia: hoc enĩ significat qd reddit. Si
qs qd reddit: in hoc qui interrogatiue ꝓnunciauerit
paꝛ belle explicat conceptã sententiã. Habenda ẽ grã
cia: deest ei: Sed qd tu es tristis? hic admonemur om
nem ab inicio sermonem Gete quasi satagẽtis & anxii
ꝓnũciari accomodatis presertim ad vultum verbis: nã
& si quis me querit & at ego obuiam tibi conabã Da
ue: & amo te non neglexisse habeo gracią in se quodã
contractioris animi occupatiõ signum habẽt. Sed qd
tu es tristis? sed particula transitum significat ad men
cionem alterius rei. Sed quid tu es tristis. ego ne: ne-
scis quo in metu descensus ad argumentum ab eo ser-
mone qui extrinsecus a poeta informatus est: iam mã
feste apparꝫ. Ego ne nescis. Aposiopesis comœdie. ne
scis quo in metu: & quanto in periculo: pronunciantis
& interrogantis esse potest. Nescis quo in metu. due
perturbacionum bige sunt: a malo vna: & cupitis alte
ra: ergo a malo bigis presentis temporis paruulum es
se dicimus: & futuri metum. Nescis quo in metu pro
nunciatiue magis q̃ ꝓcontatiue afferendũ ẽ: sic enĩ so
lemus de magnis rebus dicere: nescis quo in metu &.
q.i.p.s. Vix alterum sustineri potest eorum que vtra
q; posuit nunc metum & periculum. Quid istuc ẽ. fac
hunc scire: & narrandi nõ erit locus: necessario igitur
ignarus inducitur Dauus. Modo vt tacere possis. vt
pro ne non quod fiesꝫ subaudiendũ ẽ vide qd aut tale
Modo vt tacere possis. Vere argumẽtum est celari id
quod antipho nõ coactus sed volens duxit vxorẽ. Mo
do vt tacere possis. modo pro tãtũmodo: vt modo lup
piter adsit Abi sis insciens. nunc pro inscito posuit: vt
insicientem modo stultũ dicit. Alias ignarum Cui ꝙ tu
fidem in pecunia ꝓspexeris. sentenciose dixit q̃si in om
nibus credendũ sit: seruaturum fidem esse eũ qui ĩ pe
cunia seruauerit & hoc ideo interposuit ne longus es-

set dum psuadet vt dicat quemadmodum i aliis fabu
lis. Cuius tu fidē in. p. p. pprie locutus ē de pecunia
& fidem dicendo & credere. Nam fides est eorum q
bus datur. Creditores dicuntur qui dant. In pecunia.
a maiore ad minus. Perspexeris. non inspexeris: sed p
spexeris quod plus est dixit. Verere ei verba credere
verba cum pnūciacione dicit: vt ostendat multum di
stare inter pecuniam & verba. Vbi quid mihi lucri ē
te fallere a coniectura cui & bene: quia seruꝰ nihil de
honestate dicit. Vbi quid significancius dixit q̄m si di
ceret nihil. Ergo ausculta. ergo nūc velut increpacio
est tarde facientis: quia hic igit̄ obloquendo impedi
uerat narraturū ergo dixit. Sic Virgi. Ergo age care
pater ceruice imponere nostre. Hanc operam tibi di
co. plus est dico q̄m do: dicitur ppetuo: datur ad tem
pus. Senis nostri Daue fratrem. dicendo senis ostēdit
& adolescentem se dominum habere: dicendo nostri: o
stendit & alienum fore: dicendo fratrem non vnū esse
monstrauit: dicendo maiorem: etiam minoris fecit in
dicium. Sic argumenti partem maximam nondū nar
rās iam in ipsa interrogacione transegit. Hec aut̄ om
nia ,ppter populum sic aguntur ideo vt ille aliquid vi
deat: ne sit opꝰ pluribꝰ verbis. Senis nostri Daue fra
trem. mirum compendium narracionis: quasi p inter
rogacionem fecit ne ex alio repeteret. Sic Virgi. Fan
do aliquid si forte tuas puenit ad aures. b. n. p. et. i.
f. Et nostin hāc quam amat frat̄. In Eunucho. Quid
inquit eius gnatum Phedriā: non dixit quid phedriā
sed addidit eius gnatum: vt magis docere q̄m interro
gare videretur. Quid eius gnatū Phedriā, deest no
sti. Tanq̄ te. o varietas illud quidni: tanq̄ te. Euenit
ambobus senibus. simul iter: non euenit iter: sed eue
nit vt iter esset. Simul. vno tēpore. Illi Lemnū vt iret
recte tacetur cur chremes ierit: & dicitur cur Demi
pho vtrūq; pro argumento est. Ad hospitem antiquū

Sic Virgi. Veterēq; Anchisen agnouit amicū. hoc au
tem addidit vt esset idonea causa nauigādi seni. Senē
p epistolas pellexit. epistolas dicendo ostendit eū non
semel scripsisse. Pellexit induxit. sic Vir. Pellacis V
lixi. Modo non montes auri. puerbialis Hyperbole fa
cta p excepcionem aut suplacionem: aut æquam colla
cionem. Eiusmodi est illius Demostenis
. Modo non montes auri. Sal. Maria mon
tesq; pollicerī cœpit. Modo non m. a. p. more veterum.
qa hospites hospitibo multa donabant. Cui tanta erat
res. cui dictus casus est: domino ne tuo inquit pollice
bat hoc. Cui tāta res erat. deest cū: vt sit cū pellexit.
Cui tanta res erat: & superat: plus est supesse q̄ esse
Desinas sic est ingenium. necessaria est ad fabule
auaricia Demiphonis: vt maiore periculo il
lo absente duxerit filius indotatam: nam mox dicturꝰ
est: ille ne indotatam atq; ignobilem daret illi. Sic ē in
genium: recte non enim inquit fortuna auarus est: sed
natura. Sic est ingenium omnium. an domini: sed ma
gis dñi. Ebo regem me esse oportuit. ostēdit ei paupe
rum affectiones qui se solos vti diuiciis scire aūt si eas
habeant. Regē me esse oportet acue me. Abeūtis am
bo hinc tum. Hinc & hic legitur: & est ordo hinc relin
quūt filiis. Relinquūt. i. non secum adducunt. Quasi
magistrū. bene quasi qui nō cōplebit hoc ipsū nec vult
esse magistrum: sic latini: quem greci pædagogum ap
pellant. Eiliis propter filios. O Geta prouinciam ce
pisti duram: acquisitæ bello longe ab italia regiones. p
uincie dicte sūt a porro vel procul vincendo: ad quas
prætores quia cum officio mittebanē: officia quoq; pro
uinciæ nomi antur. O Geta puinciam splendide puin
cia dixit. Memini relinqui me deo irato meo. Sic Vir.
Nec dii texere cupetum Aenea veniente. In hoc asper
sed mihi videē ad hoc addidisse meo: ne esset Amphi
bolon cui diceret irato deo. Neuius in Stalagmois A

deo meo ꝓpicio meus homo ē. Memini reliuq me deo irato meo. domīo dicit: an vero deo & bene meo: nescit Amphibolon: nec sic dixit Memini relinqui vt ī anpria. Memini me videē: & memini me fieri paruū Ennius. Quid verbis opus est: repente inferē: quid opus est verbis & satis moraliter. Seni fidelis sum. fidus ē amicus: fidelis est seruus. Scapulis ꝑdidi. plus est perdidi q̄ si diceret dolui & bene retulit
fidelis enī officium est seruare aliquid. Venere in mētem mihi. venire in mentem nō ad recordacionem tantum dicit: sed ad reputacionem & intelligenciā. Nāq; insciciā est aduersū hoc dictum. & superioris persone esse potest & alterius. Aduersus stimulum calces
cum Eclipsi deest enim iactare. stimulum pro domīo adolescente posuit. Calces modo calces: nō partes plante sed percussiones pedum plagasq; significat Aliter Virgi. Calcemq; terit iam calce diores. Scisti vti foro. secūdū illos negociatores qui ante locum cōmercii nō prescribūt quāto vendant quæ adueḥūt: sed secundū Annonā fori quā deprehenderunt consilium de vendendis aut non vendendis mercibus sumūt. Scisti vti foro. forum pro tribus intelligit: loco: tempore & persona. Scisti inquit hys vti: & ē vulgare prouerbiū: sensus hic est: scisti inquit quod facere te oportet Primo hic Phedria bene additum primo quia non perpetuo. Noster nihil mali quicq̄. Quātū Parelcon. Vt in Eeyra. Nam nemo quisq; illorū t. s. a. v. Noster nihil mali quicq̄ Phedrie qui non noster
Continuo quandam. bene continuo: quasi vix expecta uerit ꝓfectionem patris. Puellulam citharistriā. istis nominibus hic agit vt causa amoris & ex etate: & ex arte puelle videretur: nam ideo puellā dicit. Cœpit amare ꝑditus legit & perdite: & amare ꝑdite vtputa puellulam & Citharistriam. Ea. seruiebat lenoni & honeste: & cito dixit. Seruiebat lenoni impurissimo. &

quare non fuisset libera & cuius fuisset ancilla: & qua
lis hominis fuerit demõstrauit. Magna preparacõ ad
rerum difficultatem imminencium puellula. Cithari-
stria. Auarus leno: amator perditus inopia. Id cura-
rant patres expedite dixit patres. Si enim patrem ei
us tantum dixisset: restabat vt ei p patrui filium suc-
currereť: ideo dixit ambos non habuisse nisi oculos pa
scere: hoc enim solum erat quod leno nõ venderet. Se
ctari in ludum ducere: & reducere: bene cauillat9 est
& ioculariter ĩ adolescentẽ cui etas ad sectandos Phi-
losophos apta erat. hinc eciam philosophoꝝ secte. Sed
sectari proprie est vt Taurus buculam: vt aries ouem
Virgi. Trahit sua quẽq; voluptas. Reducere. Syllep
sis a ludo enim subaudiť. Nos ociosi operã dabam9. cũ
typo dixit nos: velut magistrũ excusans obsequentem
ei cui custos sit dat9: & ideo addidit ocioſi Nos ocioſi
relacõ ad illd qđ mox ocõſi nõ erũt. Nos ocioſi. o. d. ã
ad pudorẽ sumiť hoc ꝓnomẽ ĩ singulari numẽo aut ad
dignitatem: sed nõ potest nos: & ꝓpterea Typos ẽ di
xisse nos. Nos. o. o. d. Apollodorus
Operam dabamus Phedrie. illi amice. nos illi in quo
hec discebat ludo. figurate. In quo hec discebat ludo:
est additum ei loco ex aduerso ei loco legitur: & ilico:
& adnotatur ex abundanti additum vt aput veteres
multa sũt. Ex aduerso ei loco. Parelcon quartũ. Ton
strina erat. apta sedes ociosis. Tonstrina erat queda3
Parelcon ꝯciũ qdã. Hic solebã9 fere plerũq; Parelcon
ꝯciũ fere plerũq;. Dũ inde ir3 domũ: ad se cz. iret do
mũ ꝓ rediret vl ẽte iret Parelcon figuã. Dũ sedẽ9 ꝓ
prie sedemus & ĩ tonstrina. Illi interuenit illi pro ibi
vt illi mea tristia facta: & nota illi pro illic. Interuei-
adolescens quidam lachrymans. Appollodorus tonso
rem ipsum nuncium facit qui dicat se nuper puelle co
ram obductã abstulisse: quod scio mutasse Terenciũ
ne externis moribus spectatorem romanum offende-

ret. Nos mirarier recte mirum enim ī adolescentibus lachryme: vt contra tristisq; senectus. Nos mirarier vt solam nam ꝑfidus ille te colere. Rogam9 quid: qd sit qđ lachrymet non quid sit ipse vt stulti putāt. Nūq; eque inquit ac modo: mire ostendit semp sibi hoc vi sum qđ dicit: sed nunq; eque. Pauptas mihi onus visū ē: statī fit mencio pauptatis vt sit causa fallacie Phormionis. Modo quandam vidi virginem. bene quanda3 ne ob familiaritatē laudare videreť. Huic vicinie. adverbium in hoc loco est cui9 ad locum hinc vicinā: & statim proximitas insinuatur: vt sit spes & causa videđi. Miseram. ab affectu: & subdistinguendū est vt ad virginem referatur. Lamētari mortuam. a probitate que piis attribuitur: & lamentari mortuam ambiguitas sed sensu manifesta. Ea sita erat. sita apposita. Salusti9 cū adiectione posita eum cum predixero positū insule & hoc ei reciprocum est. Ea sita erat ex aduerso. exposicio pauptatis: & quā facile virgo videri possit. Neq; notus: neq; vicinus. Auxesis fit quia res minuitur crescit sentencia. Sal. non repugnantibus modo: sed ne deditus qdem. a. b. e. m. Neq; vicin9. Anabora. Neq; notus neq; vicinus: extra vnam a: hec prestruunť: vt sit spes potiende virginis. Neq; notus neq; vicinus hec descripcō pauptatis adiuuat argumentu3 vt & visere audeant adolescentes virginem amet Antipho. Qui adiuuaret funus ipsum. officiū funus dixť Misertum est. hoc est miser9 sum ei9: & hic videtur cstēdisse cur lachrymauerit. Virgo ipsa facie egregia a forma indignacio. Virgo ipsa. bene ipsa ga quæ supdixit nō ad ipsam sed adeuentū eius ptinebāt. Quid verbis opus est. sic dicit Terēcius vbi ad effectū properat. Cōmorat omnes nos. figura Syncope ꝑ cōmouerat. & bene omnes quia res ad Antiꝓ bonem tātum spectat. Ibi continuo ait Antipho. hic reddit nomen a adolescentis: & est Vultis ne eamus vi-

sere. vt populare penates venimus. Vultis ne eamus. ipse hortari inducitur qui amaturus est. Alius censeo eam9 phedria. vel quodlibet. Virgo pulchra. bene nō dixit videmus virginem pulchrā: sed
virgo pulchra. Illud enim frigidus: hoc cōcitacius: & hic magis diceres: diceres ,p crederes. vt audacter dicito sepe Plautus. Alius censeo eamus duc nos sodes imus. venimus hec omnia diuersi dicūt: & apparet tot esse homines quot p immensū demonstrare relacione dramatica. Modo quandā vidi virginem. vide sic agi: vt non tam morte mulieris q̄ solitudine pulcre virginis moueatur affectus: Simul & ea describi quæ matrone future magis conueniant: q̄ que temere amāda sit. Nam hic obitus fœminæ ad comicum exitū spectat: quādo quidem plus ex eius morte securitatis q̄ molestie senciat argumentum. Nihil aderat enim proprie aderat: adest enim id quod adiuuat. Capillus passus. singularem numerum pro plurali posuit. Sic & alibi Capillus pexus prolixus circum caput reiectus negligenter. Passus. temere dispersus. vt pās magna. ma greca oracione ,pfluxit hec dictio. Ipsa horrida & lachryme ad luctum ptinent: nudus pes & vestitus turpis ad pauperem. Imus venimus. videmus. virgo pulchra
virgo pulchra
duo ingencia & virgo: & pulchra. Imus venim9. v. v. p. Asyntheon primum per capillus nudus quasi extra ipsam: ē enī q̄ dicit nudus pes: & capillus passus est: tale est apud Virgi. Illū autē q̄uis Aries sit candidus ipse. Nigra subest vdo tantum cui lingua palato reiice: sic alibi de arbore. Tum fortes late ramos & brachia tendens. Huc illuc media ipsa ingentem sustinet vmbram & ipse arduus. Capillus passus: nudus pes facetius q̄ si pluraliter dixisset. Virgilius. Quibus sacer eryx in prœlia suet9: ferre manum Lachryme vestit9 turpis. Ansyntheton terciū. Vt ni

vis boni. plus ē vis boni q̄ bonum. Vt ni vis boni in ip
sa inesset forma h.f. Veteres igne & calorem quendā
quasi feruorem dixerunt formā: & ideo fornaces. for
cipes. formam. & formosos ex quibus ignis amoris ex
oritur. Laudandus est ergo Terencius ꝓprietate ser-
uata: qui cū formam pretulisset subiecit extingueret
Ergo & Virgi. Sic ait. At mihi sese offert vltro me9
ignis Amyntas. ī ipsa īesset for: hec formā extīguerz
figura Aliud enī supra: aliud infra forma re-
petita significat. In ipsa inesset forma. geminauit pre
posicionem. vt alibi in amore hec omīa insūt vicia. Ex
tinguerent. bene extinguerēt: quia ab igne & calore
forma dicta ē. Ille qui illā amabat. beue illam: quia iā
supra insinuauit personam Citaristrie. Ille q illā ama
bat: racio cur amauerit virginem Fidicinam supra Ci
tharistriam: ergo indifferent. Tantūmodo satis īquit
sensus est laudauit tantūmodo: nō eciam captus est in
amorem Satis inquit Scita. mangna laus formā amā
ti aliam placuisse. Noster vero Aposiopesis tercia que
succurrit quociēs verba rebꝰ minora sūt Satis inquit
scita. scita bella. vt in Andria. Scit9 puer ē nat9 e Pā
philo. Amare cœpit. ille inquit laudauit tantum: hic
amare cœpit: & bene cœpit nō amauit: vt ostendat vī
amoris non parum esse: & rem que semel suscipi possit
Scin Aposiopesis qua in narracionibus in cōpendium
Terencius vti solet. Scin quam amare cœpit subaudit
Quo euadat vide. euadat ꝑueniat. Nam euadere est ꝑ
obstancia euenire. Postridie ad anum recta pergit hoc
prestruens anicule intulit: de qua nullam supra menci
onem fecerat: & bene memō & virginis & honeste nō
ipsam adiri facit: sed anū neq ab ipsa petit fructū volu
ptatis ex cuius ꝑsona maior desperacio narrabat: sed a
nutrice pocius ꝑ quam suaderi puelle posse credit qc-
qd hbz. Postridie ad anū recta Emphaticos ad anum
statim vt qui post habuerit omnia alia recta: quia non

p nunciū. Vt sibi ei9 faciat copiā. vide vt nihil de virgine speret: quia omnia ab anicula petat. Illa enī se negat. copiam facturam subauditur. Neq; enī æquū ait facere quod peteret ſ. Illam ciuem atticam. illam cum Emphasi dixit: quasi dicat quam sic contemnat. Ciuē bonam esse. ciuē quod adiura ptinet: bonā quod ad ip sam ptinet. Bonā non vilem quia boni nō viles sūt: vn de suplatiuus gradus optimates facit: qa bon9 melior optimus dicit. Bonis ꝓgnatā. ꝙ a maioribus ei9. Si vxorem velit. Recte subiunxit: si vxorē velit: postq̄m in virginem ea pretulit quæ solet ornare nupcias. Lege id dicere facere. incerta distinctio est: vtrū vxorē velit lege: an lege id licere facere. Sin aliter negat. & pudice an9 & tamē illecebrose licere facere dixit: qđ ille impudencius petit vt sibi eius faciat copiam. Sin aliter negat. Sylepsis facta ex eo quod sequitur facere. Noster quid ageret nescire. proposita deliberacio cuius tamen altera pars vincet: nam ducturus est per absenciam patris. Quid ageret nescire pro nesciebat: sed recte sic ait: quia subiuncturus est cupiebat & metuebat: metuebat ꝓprie metuim9 enī eos q nos amāt timem9 eciā inimicos. Illā ducere cupiebat: & metuebat. vnde ambiguitatem qua sequencia non coguntur Nō si redisset ei pat veniā dar& bene interrogat Da. hoc enī sperari ne possit non opus erat fraudibus phōmionis. Non si redisset ei. p. v. si pro cum redisset Virgi. preterea si noua diem. m. a. a. e. Ille ne indotatam virginē Emphaticos ille de quo dixeras. Desinas. sic est ingenium: & si propter spem lucri nauigauerat senex insinuandū igitur fuit. hoc enim erit omne periculum fabule. Ex ordine Terencius pri9 insinuauit ꝓsonam senis vt grauiora fierent que dirimebant nupcias. Ille ne indotatam virginem atq; ignobilem duo dixit: & indotatam & ignobilem: hec enī duo principalit̄ petuntur q̄uis sint quatuor quæ ī hys sponsis que

runtur. forma. probitas. dos. nobilitas. Et manifestū est cur de forma & probitate nihil dicat: quippe cum desuper magnopere ea laudauerit in puella. Virginē simpliciter accipimus virginem: an subaudiam9 q̄uis vt sit q̄uis virginem. Daret illi bono affectu. dixit daret illi: filius enim familie non tam ducit vxorem quā a patre accipit quippe quom patri cōminaē puella pecuius in huiusmodi condicionibus q̄m marito. Daret illi nunc̄ faceret. Aposiopesis secunda: hic enim nō trā sit ad aliud sed instituit incepto: vt & per interrogacionem diceret daret illi & per responsionē inferret nunc̄ faceret: & nota rūm pro non in maiorem negacionis significacionem poni semp. Daret illi. mire daret vt ostenderet nihil esse potestatis in filio. Quid fiet de nic̄ more suo Terenci9. denic̄ posuit infine sensus: & est aduerbium ordinis. Sic in Heauton. Eodere: aut arare. aut aliqd facere denic̄: vt sit denic̄ vel deinde: vel ad postremum. Quid fiet. deest rogitas. & ē Aposiopesis. Est parasitus quidam phormio: phormio non a formula: sed formione dicit Spartheo quē nos cronem dicimus trucialiter & pro consuetudine: quid is facit seruatur affectus tristis vt supra ait sed quid tu es tristis? Confidens homo. homo comice dictū: nā qs ignoret parasitū hominem esse. Confidens. hic confidens pro improbo audaci ac temerario posuit. vt o ingentem confidenciam. Qui illum. qui vtinā est. vt Lucillius in secundo. Qui te montane malum ad cetera pgit: aut p hoc consilium quod dicam dedit: Qui illum dii omnes pdant: qui aut expletiuum ē: aut pronomē quo incipiens phormionem describere coborruit consideracione eius: & in hanc vocem quasi cōfusus erupit hoc autem certum genus est.

Quid is facit correxit interrogacionem errantē vt rediret ad nominatiuū casum qui aberrauerat: & illum dixerat. Lex hec est. lex vt in palliata recte ponit: nā

grecorum fuit: ideo & in Andria sic ait. Inopia & cognatorum negligencia coacta est. Lex ē. alia causa nā racioni interponitur & dicitur:

Lex est a causa hūs potuit enim dici nō habes causam Hoc consilium quod dicam secundum quosdam ordo ē qui hoc consilium quod dicam dedit. Vt orbe qui fūt genere proximi orba proxima nubat. orbam ꝓximus ducat atticum ius est: & est ordo: lex ē vt orbe his nubant. Eadem hec lex iubet: nō duas res iubet hec vna lex: sed puellis ꝑmittit nubere: cognatos cogit ducere Eadem hec lex iubet bene iubet: minorem enim vī habet ea lex que aliquid ꝑmittit: q̄m illa que aliquid iubet. Et illos ducere. bene additū nihil enī ad rē si ducendi necessitas non fuisset. Ego te cognatum dicam & tibi scribam dicam a persona iustū quoq; agitur: potuit enim dici quid mecum ē tibi. Ego te cognatum dicam & t.s. hec narracio est quam dicit Tullius constitutam & ipse tibi vni parcā inquit in Verrinis. repente enim transitur ad verba ꝑsonarum ab earum descripcione. sed hoc ipsum ad commouendos auditores valet plurimum. Et tibi scribam a denunciacōne in ꝑsona ne diceret non mihi denunciasti. Et tibi scribā dicam. Cicero scribit Eracho. Dicam supra verbum. infra nomen ē tondem litteris diuerso accentu. Dicam paternum amicū assimulabo. mea dicit a ꝑsona litigātis: potuit enim apponi ꝑsonam non habens: qui fuerit pater: qui hic pronomen est: infra cūo significat. Que mater virginis s. Qui cognata tibi sit. q quō ex q̄ racione. Omnia hec confingā. omnia hec non ex abundanti ponit: sed oratorie quasi tam multa: & est Archaismos: nam post enumeracionē veteres hæc dicebant. Sal. in Iugurtha. Hec omnia presidio adsunt quod erit totum confingā. Quod erit mihi bonum atq; cōmodum quod mihi inquit faustum ac felix erit: hoc est confingere atq; mē

turi. Quid erit mihi. b, a, c. totū ioculariter parasitus quippe qui confingam dicit: quasi non solum non eruberit defalsiloquio: sed quasi præclari facinoris mercipionem eciam auspicatus sit: omnenq; susceperit dicēdo: quod erit mihi bonum atq; commodum. Sic enī veteres: quod faustū felixq; sit dicebāt aliqd aggressuri Cū tu horum nihil refelles vnicam scilicet hoc intergacione ꝓnūciandū est. refelles. refutabis redargues. Nam prorsus refellere est redarguere falsitatem. Pater aderit mihi paratæ lites. quid mea. mire quo maxime aliter metueret. hic ꝓridicula te cōtemsit. Pater aderit & paratæ lites. exquisite autē subiectum est cum supra dixerit mihi paratæ lites: quid mea: pater & lites vt Antiophoni formidāda ista sint ridicula parasito. Illa quidem nostra erit.

nostra cum antiphonis tantum esse debeat. Iocularem audaciam hoc est minime iocularem: an quæ ex ludo & ioco in periculum veniat. Persuasit homini. hic iam de antiphone querīē cui psuasū sit. Factum ē a deo audax Phormio vētum est. Epexegesis quō factum est: ventum ē. Vincimur duxit: iocularē audaciam. & deest audio ex te aut dicis. Factum est ventum est, vincimur duxit

vt supra imus venimus. Factum ē ventū est vincimur duxit. Amat hoc Terē vt it lauit: redit. imus venimus: videmus. & funus interim procedit: sepulchrum venimus: in ignem posita ē. Fletur. hys nō modo breuis & comis narratio est. sed etiā auditoris animum ad id quod restat intendit. Quid narras. admirantis vox est non interrogantis. Hoc quod audis sic ꝓnuncia: quasi periturum contempleris Getam: etiaꝫ cum incerto interitu defleat. O Geta quid te futurū est sc̄z qui magister relictus sis Antiphon. Nescio hercle vnum hoc scio quod fors feret f. Ethicos desperacione rerū fortis est seruus. & simul vigilauit poeta: ne

si & hæc eiular& res iota migraret ſ tragœdiã. Quod fors ferẽt feremus e .a. hæ graues ſententiæ ex perſona ſeruorum cum dicũtur ridiculæ ſunt & eo conſilio iter ponũtur. Feremus æquo animo. hoc ſecũdũ ſeruos qui futura contemuũt & mire meritum culpæ ſue ad fortunam retulit. Hem iſtuc eſt viri officium. Cõpendium conſolationis quod hic libenter accepit: & ideo ſtatĩ approbat. In me omnis ſpes mihi ẽ. quó an ſtrenue vt ſe defendat: an vt fugiat: an vt paciens ſit plagarum. Ad precatorem abeam. bene poeta omnia tractat: que in tali re tacẽda ſeruo eſſent niſi aliud poſceret argumentum. Ad precatorem abeam. ſic ſ Heauton. nec tutorem tibi: nec precatorẽ pararis. Qui mihi ſic oret. i. pro me oret. Nunc omitte queſo hunc: dicitur: vbi non verba modo verum eciã geſtum vocemq; fingamus alienam. Nunc amitte quæſo hunc quod nos dicimus dimitte: anticqui eciã dicebãt amitte. Virgi. Et amiſſos hinc iam obliuiſcere graios & Sal. Pactione amiſſã publico legato. Poſthac ſi qcq̃m nihil precor facile ipetrat: qui nõ omĩa extorquet ergo ars precatoria eſt mitigare prelẽtia: futura permittere. Simul eciã quia omnis cauſa in hoc eſt ne videaẽ ſeruus obſpuntatẽ in delictis ãpl9 peccaturus Poſthac ſi quicq̃m vt ſolet eleganter p Eclipſim & ſi mul non tantũdem peccauerit: ſed ſi vel minimum: tale eſt& illud. Si ſenſero hodie quicq̃m te ſ nupciis fallaciæ conari: & ſi quicq̃m inuenias occidito. Nihil precor. nihil pro non: ſed plena negacio. Vbi ego hinc abiero. hic oſtendit nullũ precatorẽ ex animo poſtulare veniam ſeruo. Vel occidito. vel pro eciam occidito tu tãtum cedere volebas: ego dicam eciam occidito. Quid pedagogus ille qui Citariſtriam. moraliter querit volẽs audire de Phedria Poſtq̃ de Antiphone cognouit maxime quia hec interrogacio reſpõſionem elicit qua ſpectator inſtruitur adcognoſcenda cetẽa. Quid peda

gogus q.e .quia dixit lectari ī ludum ducere & redu
cere:& ga puellaā dixit ab etate Pedagogus ē ille ait
qui Citharistriam Phedria scilicet qui neq; abscedit a
custodia puelle:neq; illam ipse cōtigit. Qui Citaristri
am Eclipsis sectatur amat vl' quid tale subaudiendū ē
Sic tenuit: sic dicendum est cū aliquo
gestu. Non multum habet quod det fortasse:cum cō
miseracione amatoris adolescentis ,pnunciandum est.
Immo nihil nisi spem meram. bene spem quia amat:ne
mo enim non spem amat. Meram solam. Pater eius re
diit. an non Chremes. ſ Nondum quia veniet. iam nō
plena negacio est. Quid senem:quod expectatis vestr;
Aīaduertite quid secundum morem quotidiarū tū di
ci cum fit transitus a mentione alterius rei ad alteraʒ
sic & supra:quid Pedagogus ille. Quoad expectatis.
quoad q;diu:& recte locutus est: quia aduentus finis
est expectacionis. Sed epistolam ab eo allatam esse au
diui. mire paratur inopinat9 subito aduent9 senis: nā
ipse veniet:& cuius epistolā sperat. Ad portitores es
se delatam. more veterum magistri tributorum. i. pu
blicam operam in portu dabant inferendarum rerum
& efferendarum vectigal exigentes. Ad portitores.
ad eos qui in portu sunt ex cuo more hoc dixerit vide
attico an romano. Nūquid Geta aliud me uis. absq; il
lo quod argento tibi a me opus fuit. Vt bene sit tibi
pro nihil. Puer heus. nemon huc prodit
moralis expressio:nam eos vocat cuius micio egredi
ens dicebat:si quis me querit rursus. Cape.dā hoc cō
cio loquitur. Dorcio dorcium.fo mi
ninum nomen est:vt planesium. Cicerium.

DEON rem rediisse vt qui mihi consultū op
time velit esse:In hac scena color vite est eoꝝ
qui quicquid immodice cōcupierint sperunt
postq; venerit quod apercione sentencia ostendit dicē

do. Nostri nosmet pœnitet. Adeon rem rediisse. v. q. m. Cōparatiua qualitas in hac scena est int̄ Anthipho nis vitam: & Phedrie. genus cause demonstratiuum: contendunt autem vter magis miser sit. Vt qui mihi consultum optime velit esse Phedria. Mira sentencia qua ostendit adolescentulos in peccatis neminem magis metuere q̄m eos a quibus maxime diliguntur. Simulq; īducitur rerum imminenciū prestructio: ī qua sic audax inducitur Phedria vt defensor futur9 sit timidus Antipho. Patrem vt extimescā. ferienda ꝓnunciacio in eo quod ait patrē: vt qui futurus sis: hoc enī magis mirum est ideo patrem timeri quia consultum optime velit. Vt in mentem eius aduēti venit Sic nota venire in mentem veteres non recordacionis causa tantū. sed eciā recogitacionis consideracionisq; posuisse. Vbi in mentē eius aduenti venit sic veteres genitiuo casu ꝓferebāt. in mentē veniat. Cicero. Fac tibi paterne legis auxiliū veniat in mentem. Aduenti venit multipliciter declinatur: & aduentus. sic & in Andria Nihil ornati: nihil tumulti. Venit legit̄ & aduenit. Incogitans temerarius improbus. non cogitans inquit ī vsu ē: an nō eodē modo cogitans. Ita expectarē vt par fuit. nota expectarē: nūc operirer: alias sperarē. Quid istuc est. hec interrogacio stomochosa ē: extenuare volentis metū fratris: diuersa enī sentit ob diuersū amoris euentū. Qui tam audacis facinoris mihi cōscius sis ꝓprie ad terrorē qui de facinore loquitur conscium dixit. Rogitas qui tam au. fa. bene timens inducit̄. Antipho vt sit causa fugiendi: ad hoc enī fugiet ne ad admittendam cōiugem cogatur a patre ante errorem fabule patefactum. Quod vtinam Phōmioni gratissime non Phormioni succenset: sed Phormionis inuento: & vide vt & ipse se culpe subtrahat. Quod vtinam & familiare est inicia accusare rerum quos alicui9 negocii pœnitet Vtinā p'i. vetus elocucō. vtinā vt Ennius in

Media vtinā ne ī nemore pelio vnq; cecidissent ad ter
ram trabes & nenō accipiendum: ne me cupidū eo im
pulisset: bene hoc addidit ad excusacionem: potuit crī
dici non consentires. Eo īpulisset. eo ad vxorem ducen
dam an eo in tantum. Quod mihi principiū ē mali. Le
ne q̄s caput mali: non in amore sit ꝑ ī nupciis. Nō po
titus essem. more hominum loquitur: credit enim ex
consequenti sacietate quod potuerit abstinere a mori
bus suis. Non pocius esse. Antipophora. vt verum an
ceps pugne fuerat fortuna: fuisset. hic enim vtraq; ps
ponitur. Non potitus essem. nō vt illa ꝑ po
tiri voluisz posuisset. Fuisset tū illud egre aliquod di
es: quidam totum interrogatiue ꝓnunciant: nēpe fuis
set t.i.e.m.a.d. At nō quottidiana cura hec angeret
animum amatorem loquiē Antipho. Errāt qui putāt
eum penitere sui desideriī: nam si hoc est: nec maritus
firmus videbiē fore sed hoc dicit: facilius fuisse absti
nere virgine intacta quā ea cū qua iam cōsueuerit: &
ideo subiungit: dum expecto ōm mox veniat: qui hāc
mihi adimat consuetudinē. Audio. audio p Ironiā dici
tur modo a continente dictū Antiphonis. Audio om
nia deridet Phedria cupiens fructum amoris: vl̄ peri
culis adipisci: est ergo audio Ironia pro non audio: hoc
est si nihil dicis. Dū expecto q̄ mox veniat non cuan
do: sed quam cito: quia timet qui adimat hanc mihi cō
suetudinem. Mire nō amorem: tarq; amore carere po
tuerit: consuetudine non possit. Et nota proprietatez
dicti: nam consuetudo specialiter de coitu dicit. Alis
quia desit q̄d amant. magnificencius aliis dixit: ōm si
diceret mihi. Tibi quia supest dolet. laborauit vt ostē
deret plus esse dolet q̄ egre est: ideo insanū ait Anti
phonem: qui in ea fortuna positus que aduersa & con
traria est idem pociatur quod miser: & est figura:
Nam ad vtrūq; egre ē sufficere potuit
scire autē debemus ꝓnūciatiue: p interrogacionē hoc

ipsū ꝓnūciari posse. Amore abundas Antipho. sic hoc ꝓnunciandū quēadmodū solet cum stomacho dicit vi tuperāti cibum vt pleno ventre est: vult enim ostēde re satietatis hoc esse nō racionacionis quod nūc querīē Antipho. Tibi quia supereſt. i. eo ꝙ desideres abūdas ordo est: tibi dolet amore abundas Antipho: abunda re dicitur qui succeſſu prospero affluit. Lucillius libro tercio. Ille alter abundās cū septem in locum hyspan9 r. a. r. p. Amore abundas Antipho: hoc cum ꝓnuncia cione infert. Nam tua quidē hercle hec vita certe: be ne certe quia supra omnia cum Ironia dixit. Vita hec expetenda. vita dixit vt ostenderet eciam si non felici tas: sed vita dicatur optāda esse: vita autē & mores si gnificat: & animā & alimentū: & spacium viuendi: & fortunā accidentem viuētibus: vt modo expetēda op tandaq; & proprie dixit expetenda optandaq; omnia enim que amam9: aut industria aut voto proueniunt: hoc ē aut in nobis sūt: aut infortuna posita. Ita me dii bene ament vt mihi liceat. necessario iurat quia quod dicturus est: solis amatoribus videtur esse credēdum Ita me dii bene ament: vt mihi liceat tā diu quod amo frui. opportunus locus in quo ostendiē ꝙ mag no amo re sit possessus Phedria cui par imponditur argumen tum. Tam diu quod amo frui. ꝙ diu vxore fruiē An tipho. An tam diu dictum: ꝙ tantū diu: & tātisp: hoc est vel tantillo tēpore. Quod amo frui. deest eo: vt sit eo quod amo frui. Iam depacisci mortem. pactionem transigere. Tu cōcito cetera: aut cetera abundat: aut deest per: vt sit pcetera. Quid ego ex hac inopia nūc capiā. infortuniū. s. Et quid tu exista copia fructū: ac felicitatem. Vt ne addam. Paralysis figura ī qua ve lut exabundanti enumerātur adiecta. Ingenuā & libe ralem: hoc natalium id morum est. Vt ne addam

Vt ne quod greci Quod habes ita vt

voluisti. voluisti subdistinguendum est & sic legendū

vxorem erit enim vt voluisti vxorem
bona preparacō vxoris future. Sine mala fama palam
multi superius iungunt palam sine sumptu ingenuam
liberalem: contra eam que patiē ista posuit omnia bu-
ius in amore copia: suam inopiā. Huius desideriū nul-
lo constitisse sumptu sibi a lenone emendā puellā. Hu
ius ingenuā. suā seruam: huius liberalem: suam Citha
ristriam: hunc nactum esse: se sectari tantū: huius vxo
rem: amicam suam: huius amorem maritalem esse: suū
velut prodigi: velut scortatoris. in vnum hoc desit. A
nimus qui moleste istec ferat: moleste moderate Sal.
libro secundo. Modestus ad omnia alia nisi dominacio
nem. Modeste: cum modo q̄ si tibi res cū lenone sit: &
modo nō connexiua vel inceptiua coniunctio est. Sal.
libro. ii. Et poni fere aduersus a. n. c. m. Sētias sic ali
bi sit rogas: sensu. Ita plericq; ingenio sumus omnes no
stri nosmet penitet. Parelcon tēciū. In Andria. Quod
plericq; omnes faciunt adolescentuli. & ē Arebaismos
vt accede ad ignem hūc iam calesces plꝰ satis: cui de
integro potestas deinceps an de integro. i. deintegris
rebꝰ. Nostri nosmet pœnitet. pœnitet eū qui parū pu
tat: ergo ipsi nos iniquit nostra cōtemnimus. Sic & in
Heautōn. At enim dices me quantū hic operis fiet pe
nitet Retinere: amittere: amare: an cōiuncte Jegendū
est q̄d velis retinere: vt duo sint amare amittē: qa &
infra duo reddit. vt neq; mihi sit amittendi neq; reti-
nendi copia. Amittēdi propter amorem: retinēdi pro
pter patrem. Et hei iteriecto ingemiscētis est. vt hei
mihi quantū presidiū ausonia & quantū tu pdis Iule
Hei timeo miser: quā recte iā timet: quia in metu sem
per est. Presaga mali mens.

VLLVS es Geta nisi iam aliquod mihi con-
silium. In hac scena serui currentis officium ē
tendens ad pturbacionem Anthiphonis quem

oportet abesse conspectui patris vsq; ad cognicionē re
rum: & fabule. Cōsilium celere. hoc
celere neutraliter dicitur. Subito tanta te impendent
mala accusatiuo casu impendent.

pro in te pendent mala: cū supra nul
lus es Geta dixerit: hic transitū fecit ad primam per
sonam. Que neq; vti deuitem: ruina aut vitanda ē: aut
extrahenda sunt ex ea corpora que oppressērit. Nam
nō potest celari nostra diutius iā audacia: bene nostra
cuia ipse partem maximam culpe sue tenet: vt magi
ster. Deuitem cum iniqua irruant: inde extrahar cū
irruerint. Celari nigidius querit. vtrum plenum sit:
an expressum. Quid nam ille cōmotus venit. modo cō
motus pturbatus atq; conterritus. Quidnam ille com
motus. hic ostendit poeta iccirco confusum Getam vt
de eius metu Antipho terreatur. Tum temporis mi
hi punctū. pūctum pro momentū. vt Lucilius in xiiii
puncto vna hora & qui quoq; inuasit. Punctū. angu
stissimum spacium. Ad hanc rem ad deliberandū qđ
ago. Herus adest vultu tristi ac supercilijs arduis hoc
dicendum est. Quid illud mali mire presto herus ad
est. quid illud mali est: posuit ex psona Antiphonis
cui pro calamitate est patris aduentus. Quid cum au
dierit. sc3 quod vxorem duxit. Antipho quod eius re
medium: plus est q; dicēt nullum. Quod cum audierit
quod eius remediū inueniā: bene non addidit quid se
cū enim loquitur. Quod ei9 remediā inueniā. proprie
remediū quasi iracūdia morbus sit. Loquar ne incen
dam: quia iracundia ignis est. Tacēā instigem: instī
gare proprie fera dicit. Purgem: laterem lauē:

. Loquar ne taceam instigem
loquar ne incendam: duo sunt que fieri in peccādo so
lent: aut loqui: aut tacere. Sed quid vult si bi purgem
ne cum idem sit loquar: an quia potest purgacio: & p
defensorem & patronū induci: sic quidam putāt: sed

melius est hoc & ꝑturbate & seruilis imperiteq; per-
sone verba sine arte esse: & vim significat non habēt
Tum mihi paueo: tū preter q̄ quod significat modo.
Tum Antipho me excruciat animi
pro eo quod est preter Antiphonem me excrucior ani
mo. sic in Ecyra fecit animi incertus foret gener ei9
visu veteres figurabant hanc locucionem. Ei9 me mi
seret ei nunc timeo. miseret me preteritorum. timeo
de futuris. Eius me miseret. ei nunc timeo. Is nūc re
tinet. nam absq; eo esset. Figura Polyptoton: eius ei is
Is nunc retinet me: si retinet quō excruciat. Nam abs
q; eo esset. si ad eum res non ꝑtineret. i. si meum tan-
tūmodo peccatū esset hoc ipsū. Recte ego mihi vidis-
sem: & senis essem vltus iracūdiam. Facete seruus oc-
casionem melioris condicionis esse existimat fuge cau
sam tanq̄ sibi peccanti & libertatis gen9 prestare pos
set & predam. Recte ego mihi vidissem: & dicim9 vi
de tibi: & videte vobis & recte vidissem ꝓ ꝓvidissem
Et senis essem vltus iracundiā senis maluit q̄ domini
dicere: vt in ipso nomine & hortamentū impune fugi
ēdi appareat. Et simul quia non iram sed iracundiam
dicturus esset nam ira de causa: iracundia de moribus
Et senis essem vltus iracundiā: nō dixit euasissem sed
vltus essem: faciunt enī serui fugiendo vt dominos pe
niteat iratos fuisse. Vltus essem. sic Virg. vlta virum
Aliquid conuasassem: figuratum est: a colligendis va
sis. Hinc me cōiicerem protinus ī pedes: portinā fuit
sic nigidius legit. Quam hic fugam coniicerem in pe
des. Aut furtum parat: aliquid cōuasassem. Quā hic
fugam aut furtim parat. iocūda
prius enī furtū q̄ fuga occurrere debuit. Sed vbi An
tiphonem reperiam sed ꝓ ergo: vt sit ergo vbi. An-
tiphonem reperiam: an sed finis superioris sentēcie ē
vt Sal. sed Metellus in vlteriore ꝓuincia. Reperiā si
alicubi cessat. Aut qua querere insistam via: si alicubi

ambulet: omnis enim qui queritur aut cessat aut ambulat. Te nominat ad hoc dictū auditur Geta: & ipse non videt adolescētes vt plꝰ illis terroris incuciat dū secum loquitur. Nescio quid magnum hoc nūcio expecto malū: diserte locutꝰ est nescio quod magnum hoc nūcio expecto malum: pro eo quod est: nescio qđ magnū malum hunc mihi nūciaturū arbitror. Domum re-
hoc nos dicimus: domū pergā. Ibi plurimū est: ostendit ab nuncio se domū pergere & sic videtur deliberasse quare ibi plurimū est sc̄z propter amorē vxoris sue. Sanus ne est.

sanus ne est. Reuocemus hominē. Comice & moralit addidit hoīem Stalico. ille reuocemus hominē dixit: hic non ꝓgredi iussit. Satis ꝓ imperio quisq; es. hic ostendit culpe conscientia nullam auctoritatē reliquaꝫ in magistro Getam. Satis pro iperio. i. imperiose. Cedo quid portas obsecro atq; id si potest verbo expedi: mire ex pressit affectū de timore ꝓperantis. Cedo qđ portas obsecro. vt si vera feram si magna repēdam: nā ferre & portare de negociis maioribꝰ dicit̄. Verbo expedi: deest vno. Eloquere. aliter ostendit quid est verbo expedi dicendo eloquere. Modo apud portum patrem vidi: dicturus Geta preuentus est ab eo quem timor intelligentem fecerat. Hem ꝓprie & suam cuiq; persone exhibuit celeritatem ex presagio metuenti Antiphoni & tarditatē intellectus quieti pectoris securo Phedrie. Quid agam iam flet Antipho & adhuc non intelligit Phedria. Huius patrem vidisse patruū tuum. reddit vtriq; proprium vt ille qui timebāt paucis intelligeret: & qui securus erat pluribus edoceret. Nā quod ego huic nunc subito: nam aut subiunctiua cōiunctio est superiori dicto: quod ait quid agam aut Anastraphe est: nā quod pro quodnā. Hūc subito exitio remedium. subito & aduerbium & nomen est. Cū subito assurgens fluctu nimbosus orion. Inueniam mi-

ser. cum ego supra dixerit Emphaticos addidit miser
Quod si eo mee fortune redeunt. tragice amator hoc
negocium fortunas omnes dixit esse: fortune redeunt
bene redeunt quasi in peius & a processu retro ĩ dete
rius. Phanium abs te vt distrahar: amatoria
p Anastrophen: abs te vt distrahar: non dixit a me di
straharis: & vide verbũ vĩ coherentis ostendere. Nul
la est mihi vita expetenda. nulla pro nõ: aut nulli9 cõ
dicionis: quasi dicat ne deorum quidem vita mihi dul
cis est sine te. Nulla est mihi vita expetenda sine Pha
nio. Tanto magis te aduigilare. ad vim actiuam nunc
habet vt adlaudabile: admirabile. Fortis fortuna ad-
iuuat & fortis accusatiuus pluralis
est. Non sum apud me. id agitur vt supra dixim9 quẽ
admodũ Antipho presens non sit: quem neq; conuenit
contra patrem aliquid dicere: neq; rursum presentem
opprimi a patre ex argumento est Atqui op9 est nũc
cum maxime vt sis Antipho apud te subauditur. Nã
si senserit te timidum pater esse: arbitrabitur comme
ruisse culpam. sic Sal. in hystoria. Ita fiducia q̃ argu
mentis purgatiores dimittunt. Nã si senserit te timi-
dum. timidum pro timẽtem. Vt addit se sociam timi
disq; supuenit Aegle. Virgi. Cõmeruisse culpam. pro
cõmisisse. Hoc verũ est: cõgrue fit: vt & Geta & Phe
dria audaciores sint qui & absq; amore sũt: & hoc opõ
tet obiici pro Antiphone irato seni. Non possum ĩmu-
tarier. vim negantis hoc habet quod ait ĩmutarier: o
stendit enim nature sue timiditatem nullis adhortaci
onibꝰ eiici posse. Quid faceres si aliud graui9 tibi nũc
faciendum foret. bene graui9: quia hoc graue: vt vi-
deas ipsam hortacionem vim habere concedentis gra
ue esse quod geritur. Cum hoc nõ possum illud min9
possem hoc intulit Nam videbat
hac interrogacione abduci posse ad sentenciã p contã
tis: & hec ars est dialetica contra cum

male respondebo callide interrogacionis interrumpamus argumentum. Hoc nihil est Phedria ilicet. vtrū hoc relatiuū: an hoc cū cōtemptu ꝓ hic Antipho nihil ē sic Cicēo ī Verrinis. Et sic hoc nescio qdem nugato rem sciebam ꝓ hunc. Ilicet: semper ilicet finem rei significat: vt actum est. Ilicet ꝑsyncopen sic iudices de cōsilio dimittebant suprema dicta cum preco ꝓnunciasset ilicet: quod significat ire licet. Quin habeā. hic terrore cōmouet Antiphonē & quin dicit ꝓ cur nō. Et quidē ego. ordo & ego quidē: & deest abeo. Quid si assimulabo audacem. f. Obsecro quid assimulabo satin est: a deo morale vicīū est ex conscientia pauor: vt ipse quoq; Antipho nitatur contra neq; quicq; ꝓmoueat. Satin si est hic locus auctoris magis q; lectoris est ostenditur enim conari ad simulandam audaciā: quo magis ridicula formidolosa ꝑsona est. Propemodum. & hoc non plene consensionis est. quod ait propemodum. Sat est. non dixit bene est: sed sat ē: & vide vix ad hocipsum esse puentum. Hem istuc serua. & verbum verbo: par pari vt respondeas: dicēdo seruā: ostēdit iam incipere deperire: quod finxit atq; assimulauit audacie. Hem istuc serua. & verbū v p. p. Aiaduerti te & quid doceat & cōmachinet ātifex poeta qui debitum reddat rebus atq; ꝑsonis: verbum verbo par pari. Nec te iratus suis seuidicis. causalem vī habet qđ ait hoc iratus hoc est qui ob presentem iram. vehemēcius tecum agat. Protelet & protelum a pro & ceden do dictum est: quod ē ante & trahere. Alii assiduo telorum iactu existimant dici. vt Lucrecius. Nudique ꝓ telo plagarum cōtinuato: hoc est tenore. Protelet. ꝓtrahat: preueniet: exagitet. Vt coactum esse te mra breuitas in quo tota defensio continetur: & subauditur fac respōdeas aut quid tale. In metū. bene id repetit ad cōfirmandā memoriam trepeditantis: nō enī diuersa sūt sed repetūtur: vt teneri possit id quod cau

se opus ē. Nam vi coactum esse idem significat quod inuitū. An ideo vi coactum: inuitum iungendum ē qa interdum & ipsi nos cogimur eciam propria volūtate vt ipse in Andria. Tu coactus tua voluntate es. Scio: apparet hoc verbum eo vultu dici vt manifestū sit absenti animo esse cum eo cum quo loquitur. Tenes exquisite addidit tenes vt appareat Antiphonem vultu ostendere ꝙ hoꝝ nihil ꝑturbatus aduertat. Sed quis hic senex est. sed vt diximus transitū significat ad aliam rem quā ad eam que agebatur. Quem video in vltima platea. sic dixit vltima platea: quemadmodū virgi. Imas obsedere fores. Ipsus est. & quia timidior est & quia postea de proxīo ipse agnoscit magis. Nō possū adesse. apparet ex cōspectu patris magis confundi quam ex nuncio aduentus eius filium. Quo abis Antipho. sic Virgi. Quo fugis Aenea & quem fugitis socii. Sic enim loquitur. qui vult ostendere cōdicionem locorum in qua ꝑuerso modo alius petatur: alius linq̄tur. Mane. mane inquā: omnia hec habent singulareꝫ vim in se reuocantis. Ab quid agis. & ꝑturbati intercessoris est dicere quid agis: vt alibi mea Gliceriū qd agis: cur te is perditum. Egomet noui me: & peccatū meū duo dixit: & hominem pauidum & peccatū graue. Vobis cōmendo Phanium & vitam meam. Comice duobus duo retulit: me: & peccatum meum: Phanium & vitam meam. Aīaduerte qđ amator prius poīt Phaniū q̄ꝫ vitam suā. Geta quid nūc fiet apparet hec sic ꝓnuncianda quasi a destituto dicantur. Tu iā lites audies ego plectar pendens non intulit quod quereba tur: sed verba sūt homīs desperantis Tu iam lites audies e. p. p. tu audies: ego verberabor. vt alibi. Tibi erūt parata verba huic demū verbera: quod ipsū mire tu non facies lites: sed audies. Ego plectar pendens. plectar feriar: vnde & plectrū & plage dicte. Sed qđ modo hic nos deest tamē: At sit ſ tñ. Id nosmet ipsos

facere oportet: quia nos supra dixit in significacione actus ꝓprii ipsos addit. Aufer mihi oportet:

addidit mihi: & sine hoc enim plena sentencia est. Quī tu qd faciā impera. mire ad omnia paratum se indicat qui impera dixit seruo. Meministī olim vt fuerit nostra oracio. mire & consilio & oraciōe cōpendiosus est: quo magis Phedriā ꝓpriis cōsiliis ac domesticis ꝑmoueret. Vt fuerit nostra oracio vt magis excitaret non modo nostra dixit sed vestra. In re īcipiunda. incipiunda ꝓprie quasi diceret magna dixit Sic alibi vide quod incœptet facinus. Ad defendendā noxiam. noxiam nunc culpam: alias penam: & est Epētesis ab eo quod est noxam: & hoc factum est propter iambum. Iustam illam causam: facilem: vincibilem: optimā: considera singula & inuenies: & naturali ordine & ꝑ auxesim dicta Causam pro defensiōe posuit: & vīcibilem que facile vincat. Nunc ipsū prœlium fiet sedulo. Parelcon sedulo. nam suffecerat fiet. Nunc priō adito tu: adito quasi ad prœlium. Virg. Nec quisq̄ ex agmine tanto audet adire virū. Ego insidiis hic ero. tota Metaphora de re militari est. Succenturiat9. succēturiari dicuntur qui explende centurie gracia subiciunt se ad supplementum ordinum: & est translacio a re militari Age potuit dicere vero aut ita. sed age dixit: quod verbum vim hortantis maximam prebet.

TANE tandem vxorem duxit Antipho in iussu meo. In hac scena acusatio est & contēdictio ꝑ remotiuā qualitatem ergo controuersia. Itane tādem vxorem duxit Antipho. hic exemplum vite est: ī quo spectatur nullam esse tam iustam & gratam iracūdiam patris quin & fiducia defensoris & interuallo temporis euanescat. Itane tandē vxorem duxit: non potuit vehemenci9 incipere q̄ vt ipse crimē qđ obiicit miraretur Itane tandē vxorē duxit

tandem hic expletiua coniunctio vt Cicero. Quo vsq; tandem abutere Catilina. Itane tandem hic totus versus in hoc est: an factum sit: quod factū sit. Nec meū imperium quam non sequitur sed intulit enim age subauditur reuereri. sic Lucrecius. nōne videre. Age mitto imperium. nō simultatem: vt Virgili. Cuius ob auspicium infaustum moresq; siniſtros Age mitto legitur & ieci. Simultatem. iurgium. contentionem. Non pudere. hoc absolutum ē: & nulli annixum. Nō pudere hic Nigidius adnotauit neminem videri puderi pudere ante delictum. Vix tandem conuenit hoc dictum ei qui iam pridem se mali auditi putat: & ideo sero videtur ad hunc senex pueniſſe: cū ille metuens se primum ad accusacionem crederet. an vix tandem ad hoc ptinet: quia ille monitor dixit: quasi dicat vix tandem factum est vt me senex laudare cœpiſſet quia monitō: & vix incōtrarium dixerit tamen est nomen laudis. Vix tandem. Ironia quasi pene me oblitus est. An quia tarde ad suum puenit senex quem ille ob conſcienciam a se cœpturum esse credebat. Quid mihi dicent: aut quam causam dicent si negare voluerint: causam reperient: si purgare: omne enim crimen a defensore aut negatur: aut purgatur. Demiror pro nescio: nam admiracionem ignorancia facit Atq; reperi iam aliud cura: eo anīo hoc dixit quo supra dixit tādem: & cum ille pluraliter reperiēt dixerit: hic singulariter repperi respondit quasi in se dolo sit crimē. Invitus feci: lex coegit: bene poeta iam scire facit senem quod iſti dicturi sunt vt videatur frāgi posſe qui iam partem defensionis admittit. Illud durum. illud durū dicit qui supra atq; repperi iam aliam causam tandem illud durum. Ego expediam sine. vide preparacionez future defensionis quam nisi hoc modo Terencius intuliſſet: mihi videretur subito sedatum senem. Incertum est quid agam non nihil iam fracta indignacio ē

cum his verbis: non iam ira: sed admodum mœror est. Quia preter spem atq; incredibile hoc. Virgi. Hunc ego si potui t. s. d. Atque incredibile hoc mihi obtigit grauius est incredibile q̄ preter spem: & ideo posterius & in actu est. Obtigit pro accidit: ob cuius reciprocum est: si quis bonum accidisse dicat nō obtigisse. Ita sum iratus. iratus: ¦uocatus: in iram impulsus hoc est cōmotus & ¦turbatus. Animum vt neque am ad cogitandum instituere bene instituere dixit: q̄ verbo quies ostenditur cogitatiue mētis: que nūc nō adest. Cum secūde res sūt maxime tū maxime: vt nudus ara sere nudus: & bona sententia: tum maxime sapienti metuendum quo tempore maxīe securus ē stultus. Meditari oportet secum, bene additum secum: insane enim videbitur hoc palam agere. Aduersam erū nam ferant: abūdat aduersam. Pericula: clama: exilia pgere rediens semp cogites: aut fi. pec. aut vxo. mor. superiora Asyntheta inferioribus intermixta sunt cōiunctionibus intermixtis. Sal. Nam quidem Pyrrho Hānibale equor & terra. Peregre rediens semp cogitat. mire a genere ad speciē nō semel trāsit. Na quom dicit peregre rediens iā de se loquitur: sed latent semper cogitat: a singulari ad pluralem transit supra dixt omnes & sic cogites nūc: & est ordo: semp peregre rediens quicunq; peregre redit. Aut filii peccatum: aut vxoris mortem: aut morbum filie: q̄uis irat9 filio: nō potuit tamen dicere filii mortem. Conuenit autē seni vxoris mortem non putare magnū incōmodū. Aut filii p. a. u. m. aut morbum filie. varie post enumeracionem conclusam cetera intulit Virgi. Sed neq; medoz silue ditissima terra. n. p. g. a. a. t. b. l. i. c. n. b. n. i. t q. Cōmunia hec esse fieri posse ōdo est. semp cogites cōmunia esse & fieri posse peccatum filii: vxoris mortem: filie morbū. Cōmunia esse. cōmune ē quod accidere omnibus potest. Quicq̄d preter spem veniat om

ne deputare id esse in lucro. vide iam senem fractum
non culpa filii magna dicere: sed ideo indignari: q nō
credid erit peccaturum in quo ipse reprehendat se qđ
a precatoribus dici solebat: hec dicit cōmunia esse &
fieri posse. Herum ante eo in sapiēcia legitur ante eo:
sed pronunciatiuum anteo ꝑ anteeam. Meditata sūt
mihi omnia mea incommoda. nimis Commice non cla
des aut erumnas posuit seruus: sed incommoda mole
re in pistrino: vapulare: habere compedes & cetera:
cū hoc nomen leue quoddam significat. vt ī Eunucho
Immo enī infeliciter: nā incōmoda alia sunt dicēda Pā
meno. Herus si redierit. si autem pro cum: seruilit vt
dubitet ex voto suo vtrum dominus redeat an nō: qđ
cupit. Mœstum vsq; in pistrino. facete enumerat ser
uus vniuersa supplicia sue cōdicionis excepta cruce de
furca: quarum pœnam: verbis extenuare non potuit.
Habende compedes. viciosam locucionem seruili pōe
dedit Terencius: nam integrum esset si diceret habē
das cōpedes: vnde quidam non esse sed vsq; legunt O
pus ruri faciundum. varie molendum: vapulandū cō
pedes. h. opus. f. & supra verba gerundia sūt & infra
pticipia Horum quicq̄m nihil animo nouū. recte ad
didit animo. Omne enī quicqd acciderit nouum erit
sed non animo. Horum quicq̄m nihil. Parelcon quar
tum. Horum nihil quicq̄m accidet animo nouum. Ta
le est illud sapientis Aenee non vlla laborū o virgo no
ua mi facies inopinaue surgat: & arma parate animis
& spe presumite bellum: & hunc ego si potui tātū spe
rare dolorem Quicquid preter spem euenerit id depu
tabo esse in lucro. totidem verbis est vsus quot senex
ad irrisionem eius. sic & in Adelphis. Inspicere tanq;
in speculum in patinas Demea iubeo. Omne id depu
tabo esse in lucro. hoc idem senex non opōtere fieri di
xit quod hic fecit ergo sapiencior Geta. Sed quid ces
sas hominē adire' hñ adire q̄si terribilē & pugnatuꝝ

vt audet adire verbum & hominem Comice addidit:
Et blande in principio alloqui recte monuit non ppe-
tuo blande: sed in principio agendum secundum prece
ptum Socratis qui aut
Phedriam mei fratris hec verba ostendunt quod mi-
ti pectore suscipiat Phedria. Mi patrue salue. mi vim
blandimenti habet: nã significat meus salue. Sed vbi
est Antipho: bene expressit promptum animũ alligan
dum partim addita salute & pocius ad iurgium puer
tendo. Saluum te aduenire. Eclipsis vel Aposiopesis
gaudeo enim subauditur: quod ni acceperis non ite
liges cur hic responderit credo. Saluum te aduenire:
iracundiam frangere conatur obsequio & mora. Sal-
uum te aduenire. altera salutacio ad leniendum & ad
crimis dissolucionem: sed & tercio addit satin: omnia
ex sentencia. Vellem equidem hic enim oratorie dissi
mulat: atq; ita quasi senex non iratus querat sed de sa
lute sollicitus sit Antiphonis. Credo hoc responde mi
hi. hoc incerta distinctione pronunciatur. Sed satin
omnia ex sentencia quod vulgo omnia recte: & deest
queris: aut quid tale. Vellem equidem. semper hoc
verbum dolentis est ac negantis euenire quod voti sit
Quid istuc est magnam vim habet contra iram huius
modi interrogacio. Bonas me absente. mire consuetu
dinem expressit dicendo bonas. Me absente. sũma cri
minis. Bonas me absente hic cõfecistis nupcias crimẽ
in duobus esse demonstrat: q̃ non bonas: & absente pa
tre Ebo an id succenses nunc illi s'huc intẽdebat inter
rogacõ: vt tam integris rebus admiraretur irasci senẽ
Artificem prolum. Ironia: nam non est artifex cuius
reprehenditur locus. Gestio. plus gestio q̃m volo. Da
ri mihi inconspectum non dixit venire vt filium: sed da
ri vt reum. Lenem patrem illum factum. omne artifi
cium poete in medio patris sceuitia mencionem lenita
tis incuxit: vt ostẽdat q̃ placari facile posset. Lenem

patrem illum factum acerrimũ. nota Antitheton: non enim leni asperrimum: sed acerrimum reddidit & mutauit gradum positiuo superlatiuũ opponere. Lenem patrem illum factum. sic Virgilius. Quantum mutatus ab illo hectore. At qui nihil fecit patrue sũma contradictionis. & non dixit leniter peccauit: sed nihil fecit neq; q punias: sed q; succenseas id quod lenissimũ ẽ Ecce autem similia omnia. ecc autem vox est apta his que noua & inprouisa animo accidunt. sic virgi. Ecce autem gemini a tenedo tranq̃lla p alta Similia oĩa omnes congruunt. more stomachantis omia: & omnes de his dicit que ad duos ptinent. Vnum cũ noris: omnes noris. iterum non duos sed omnes: & varie cum noris noris. Vnum cum noris omnes noris' sic Virgi. Et crimine ab vno disce omnes. Hic innoxia est. Ille ad defẽdendam causam adest: hoc Demipho non sine quadam delectacione dixit: quã tamen premit obiram presentẽ Cum ille abest hic presto ẽ: huic loco reddidit Cicero illum locum in Verrinis: qui ciues Romani erant si Siculi essent tum si eorum legibus dari oportet qui Siculi: qui ciues romani essent. Nam subauditur ad qui ciues romani erant iudices dabantur: ad Siculi essent subauditur ei. Cum ille abest. Ham & hic subaudiendum est innoxia. Hic presto est. ad defendendũ causam subauditur. Probe hoc; facta imprudens deprnxit senex ideo imprudens qa nescit in amore Citaristrie esse Phedriam. Imprudens: modo sciẽs Nam in hec ita essent cũ illo haud stares Phedria vide quẽadmodum iam prestruat poeta ad ea que futura sunt: ad adiuuandum amorẽ Phedrie. Cũ illo haud stares Phedria: cum Antipbone. s. & cum illo pro illo: in eius parte stamus pro quo facimus. sic Virgi. Iuppiter hic stat. Si est patrue culpa; Antipho vt in se admiserit. principum p insinuacionẽ subtilem & honesta locucio. Si est vt admiserit: pro si

admisit. Si est patrue culpam vt Antipho. adhortatorium principium In se admiserit. bono ornatu addidit in se: cū & sine hoc planū videri: & hic est quem Cicero succum oracionis appellat Ex qua re minus rei aut fame foret. nota hic compatiua qualitas est pauperis nec strennui: & docuit in negocio nupciarū duabus rebus consuli: rei & fame: hoc est facultatibus dotis: honestatiq; natalium Ex qua re minus foret hec tractacio est crimis oratoria in qua defensor accusat crimen: reūq; pingat. Minus rei aut fame venuste inserte rei cū prepositisset & culpam. Minus rei foret. quia pauperem. Fame. quia ignobilem Temperans: consulens. videns: moderatus. vt iam si bi tum curuis male tēperat vnda carinus. Non causam dico quin quod meritus sic ferat. thetoricum theorema in huiusmodi excepcionibus quo vti solet: qui proposite cause fiduciā gerit Sic hoc aut illud: nō oro veniam: non deprecor penā. Quin quod meritus sit hunc defensorem magis & non iudicem dicam: sed hic colligitur patrocinantis auctoritas. non enī dixit quod voluerit: sed quod meritus sit manente eo si peccauit tamen. Sed si qs forte malicia fretus sua. forte quasi nō defensurus: sed simul causam cognitur? aduenerit: nō contendit verum esse quod dicit: ne sollicitū faciat ad credendum. sic apud Virgi. Sinon. dum vela darent si forte dedissent. Sed si qs forte. Bene si adiūgit ad crimen vt leuet culpam. Insidias nostre fecit adolescēcie mire insidias dixit: vt diu compata causa pignorancia dolosq; capti videantur adolescēcie opportune etatis cōmemoracio Nostra
ne culpa est an iudicium p. s. q. i. Potencior facta sentencia est. Nostra ne
culpa a. i. duplex Methatesis. Altera in accusatorem altera in iudices. & bene miscuit psonam vt reū subleuet & suo merito & multitudine reorum. Nostra ne

culpa a.i. mire assurrexit ī fiduciam defensoris. nam supra cum de Antiphone dixerit nunc intulit nostra. Qui sepe propter inuidiam admūt diuiti notum alterari qui inuident. Aut propter misericordiam adcūt pauperi posteriorem causam honestiorem posuit ne nō Antiphonem defendere sed accusare iudices videre ē Aut propter misericordiā. primū Anthiteton: & oratorie naturam iudicum expediuit. Ni nossem causam crederem vera hunc loqui. suauissime laudauit oratorem: cui omnia ad psuadendum idonea adnotās solum consilium non adduxit ad credendum. Ni nossem causam c.u. b.l. oblique poeta se laudauit An q̄s iudex est q possit n.t.i.u.t.u.n.r. Apparet iam psuasum seni esse verum aduersarium fuisse Phormiōem subrectū atq; appositū Syceophantam: vnde ad aliud transit vt accuset segniciē in respondendo que leuior culpa ē: ita vt cedentibus mos est: paulatim seni singula extorquentur e manibo. Tua iusta diserte magis & absolute tua iusta quam si aliter diceret. vbi tute verbum. non dixit parum dicas sed verbum. Ita vt ille fecit. vnde sit an ille poete virtus est quod omnia ante inducit cognouisse: ne in scena hec vt noua aucirens tragicis motibus insaniret. Functus adolescētuli est officium. oratorie crimen quod obiectū est nō negauit modo: sed etiam ad laudem cōuertit: quod Rhetores dicunt: & hoc de Appollodoro. Functus adolescentuli officium liberalis. derivacio cause: & est venialis status. Functus a.o.l. ingenio se non negauit hoc crimen occasionem laudis de confessione sumpturus. Officium liberalis potenter officium nominat: quod ille crimen appellat: Et nota functus officium: accusatiuo casu quod nos ablatiō. Post ām ad iudices ventum est. non potuit cogitata proloqui: hec apud oratores
dicitur. hec ē translacio cause facti: quē vulgo colorē

nominant non potuit cogitata proloqui: ergo quod co
gitauit industrie est: qđ nihil dixit pudoris. Ita enim
tum timidum. timidum pturbatum. Plautus. Nã ex
mari timida es. & ipse ī Adelphis. Me miseram quid
nam est quod sic video timidum & properantē Getaz
Laudo hūc sed cesso adire. satis defensionis vbi Geta
iam adire nō timeat dominum. Here salue: saluum te
aduenisse gaudeo principiū a beniuolēcia: & vide ver
nalitatem aptissimā seruo callido. Credas ne hūc esse
qui supra direxit. Herus si redierit molendum esse in
pristino vapulandū & cetèa. O bone custos salue. q̄m
ab initio idem motus seruatus est seni. ne idem nūc ē
qui supra dixit o Geta monitor q̄m q̄ auxesi plus signi
ficat quod dixit bone custos q̄m qđ supra monitor Co
lumen vero familie: columen: culmen: an columen: vn
de columelle apud veteres dicti serui maioris domus.
Lucil' xxii. seruus neq; infidus dño: neq; inultis q̄m q̄
Lucilli columelle hic situs tu vero hunc in m. an colu
mine ciuitas continebaē. Oracius contra pro colum ie
p colūnam iniuriose ne pede proruas stātem colūnam
Ennius x. regni versatum sūmam vèo colúnam. Colu
men vero: fama: sustentacio: vel decus. vnde colūne di
cte & moralis Auxesi Ironia. Cui cōmendauī filiū hic
abiens meū duplex accusatio ē: de eo quod fecerit hec
cōueniūt in eas psonas quas spectare non oportuerit.
Iandudum te omnes nos accusare audio immerito vi
de q̄m in his verbis ecia vultus quidam serui cōtuma
cis appareat: & versute mali & hoc est quod dixerat
ego in insidiis hic ero succenturiatus Immerito & ma
omnium horum immeritissimū. tantū impudencie su
peresť: vt non solum se: sed alios eciam defendat. Hoz
cōmertio. horum & sic
nos hanc & hunc dicimus. Nam quid me in hac re vo
lusti facè bona excepcione locutus est quasi ī aliis oía
fecerit. Immeritissimo. vt paruo. falso de aduerbiis ē

in o desinentibus. In hac re voluisti tibi q̃m cõtemnat iram domini: vt hoc ipso purgatiõ videatur: & hic apparet quod addidit tibi. Sic enim dicere solemus. qd tibi vis faciam: cum alieno negocio frustra nos ostẽdimus laborare. Seruũ hominem causam leges orare nõ sinũt. hoc non quasi ignoranti dixit: sed stomachose admouet velut stultum qui rem manifestam nõ cogitet Seruum hominem causam leges o. n. s mire extenuauit cõdicionem suam dicendo: non me sed seruũ: & addendo hominem moraliter locutus est. sic Virgi. Venerat antiquis corithide finibus acron: Graius homo. Causam orare leges. non ĩproprie. sic Virgi. Orabũt causas melius. Neq; testimonii dictio est. varie nõ enĩ dixit: neq; testimonium dicere. Mitto omnia: & iam hoc ꝑdidit senex: quod videbatur validum ad accusationem ita gradatim illa singula subducuntur: & accusacionis impetus euanescit. Adde istuc imprudẽs timuit adolescens. hec nõne verba causalem ad argumentãdum vim habent: mitto: sino: vim habent contra volũtatem cõcedentis. Imprudens timuit adolescens sino & singula pronuncianda: vt plura videant̃. Tu seruus verum si cognata est maxime: sub obtentu huius ꝓposicionis in qua pars legis ostenditur iam poeta preparat locum fallacie Phormionis de dote accipienda. Verum si cognata est maxime addidit maxime: nam siue est cognata siue non ẽ nõ recipit hoc est nõ dicit̃ maxĩe cognata & cognata minĩe: sed aut ẽ aut non est: alii sic ordinant: non fuit nẽcesse maxĩe habere: alii sed id quod lex iubet maxime dotem daretis Sed id quod lex iubet dotem daretis. Id quod lex iubet. ordo. sic Virgi. Verũ id quod multo tute ipse fatebere maius. Quereret alium virũ. tõquerẽt q̃m idoneum est ad significacionem odiorum. Virgi. Querat sibi fœdera turnus. Qua ratione inopem pocius ducebat: eciã dicebat magno sonitu intulit qđ min9 momẽ

ti habet aduersus eos qui accusantur q̃m illa superiõa
Inopem pocius decebat domum. inopem pocius & po-
cius dicebãt subdistinguendum est. Non racio verum
argentum deerat hoc ita ludibundus absoluit Ceta
vt eciam quasi per iocum respondeat. Alicunde: nihil
est dictu facilius. hoc quasi subridens & auerso ab il-
lo vultu ꝓnunciauit Geta: quod genus actionis securi
tatem ostendit hominis manifesta dicentis. Alicunde
Demipho alicunde ad facilitatem retulit: & hoc sic in
telligi fingunt: vt quasi non habens ipse Demipho de
proximo a quo dicere incipiat dixerit alicunde: nihil
est dictu facilius: & mire vt solet ꝓuerbio vno dissol-
uit totam senis intencionẽ: vt in Heauton. quid si hoc
pater resciuerit. Quid si redeo ad alios qui aũt: quid
si nunc cœlum ruat. Postremo si nullo alio pacto vel fe
nore: ostendit se senex hec perdere: cum ab his alia trã
scendit exclusis. Dixti pulchre: siquidem quisq; crede
ret: vide q̃ non laboret ad respõdendum Geta. Siqui-
dem illi. p Ironiam respondit. Crederet pecuniam cõ
mitteret. Nonnon sic futurum est nõ potest. hic iam
palme locus est debite poete. Siquidem vt omnia ob-
iecerit Demipho: & omnia soluerit Geta quibꝰ actis
sola irracionabilis exclamacio relinquitur seni. Nonnõ
sic futurum est non potest. moralis abnegacio frequen
ti repeticione firmata. Egone illam cum illo vt patiar
nuptam. hic est de quo supra dictum est. Ille ne indo-
tatam virginem atq; ignobilem daret illis̃ munq; facẽt
Egone illam cum illo vt patiar nuptam. hic iã prestru
itur q̃m facile xxx minas ꝓditurus sit Demipho: dum
illam vult excludere. Nihil suaue meritum est. Ordo
& est sensus. hic est nihil mihi mercedis suaue est: vt
ego illam cũ illo nuptam feram. Suaue meritum enim
suauem mercedem significat. Nihil suaue est meritũ
hominem cõmonstrarier. Pono ordine puenit ad Phõ.
aquo magis cõfutabitur Aut vbi habitet demonstra-

rier. mire ostēdit q̄ hic senex cōtemnat Phormionem modo a quo mox supabitur. Istum patronū mulieris: hic & contemptum aduersarii & sui siduciā monstrat Antipho vbi nunc est. Micius nūc querit vbi sit Antipho: & vtrum amate adherat subtiliter querit q̄d seruus intelligens respondit foris. Iam faxo huc aderit. Virgi. Haud sibi cum danais rem faxo & pube pelasga. Foris. foris dixit cum fugisse eū sciat. Abi Phedria eū reqre: atq; adduce huc opportūa apta & simplicitas attribuitur Demiphoni nihil tale de Phedria suspicanti. Eo recta via qdem illo. & amatorem ostēdit Phedriam & simul id agit ne ī conspectum patris veniat Antipho Nempe ad Pamphilam. Nisi hoc Geta dixisset nō intelligerent spectatores qd dixisset Phedria. At ego deos penates hic salutatum domū deuertor. nulla mencio fit vxoris ap^t demiphonē: nō enī cōuenit argumento vt abeat: neq; quid ī Sicilia gesserit demonstratur. Ideo quia iam dictum est noster in Siciliam ad hospitem antiquū causa enim quesita est cur abesset dum vxorem ducat Antipho & causa ex argēto. i. auaricia & quo minus videatur pati virum pauperem: qui ob spem lucri ab attica in Siciliam nauigarit hinc salutatum: ab hoc loco salutatum: adoratum: quod ē primū post redditam precem. Deuertar. bene deuertar quasi de via Atq; aliquod mihi amicos aduocabo. iam preparat ridiculam aduocaciōem que plures adhibendo iuriscōsultos incertior reddet. Amicos aduocabo. amicos & pro testibo & pro aduocatis veteres posuerunt Adsient. proprie adsient: adesse enī dicuntur. Vt ne imparatus. pro non.

TANe patris ais conspectum veritum hīc abiisse? In hac scena de parasitis vilioribo terencius ꝓponit imaginē vite. vt ī Eunucho de pocioribus & his qui nup ꝓcesserint. i. de assenta-

toribus. Aſaduertendum autē huiuſmodi gen9 hoīm magis a terēcio lacerari. Ita ne patris ais conſpectum veritum hinc abiiſſe, adhuc narratur fabula de Terencio & ambitio ebrio: quia acturus hanc fabulā oſcitās temulenter: atq; aurē minimo inſcalpens digitulo hos Terencio pronunciauit verſus. qui dū auditis exclamauit poeta ſe talem cum ſcriberet cogitaſſe parāſitū: & ex indignacione qua eum ſaturum potuiſſe de prehēderat delinitum: ſtatim hec labia lingēs: vt ebrius vt ructans vt potus ſatur, pnūciauit actor bonus. Admodū admodum anuēdi vim habet dūtaxat modo: & ſubauditur veritum. Phamū relictam ſolam: ſubauditur ais Oppido non aio ſed iratum intellige. iratū ſenē iterū ſubauditur. Ad te ſolum ſūma Phormio rerum reddit tute hoc in triſti. o. ee. ideo vult expgefactus ad has cauſas accedat Phormio quia non diu ſollicitum cōuenit eſſe parāſitum: nec quicq; aliud niſi de conuiuio vl propter conuiuiū cogitare a deo nihil a Geta cogitatē modo eciam negociorum Antiphonis negligens eſt atq; ſecurus. Tute ītriſti. hoc tibi omne eſt exedendū apta parāſito: que de cibo eſt: hoc autem inter ruſticos de aleato mōtario dici ſolet: & bene intriſti proprie enim intrita dicitur huiꝰ modi cibus. Accīgere appara te atq; expedi. Ecce rē quid ſi reddet. totum hoc quaſi alia gēs loquitur Parāſitus vt ex hoc appareat quid interſit inter audaciā Sycophante improbi & patrifamilias pturbacionē minime litigioſi: nam ille ī bona cauſa aduocatos querit & ipſe ſollicitus in toto actu eſt: hic in puncto temporis ſe ad coliniam preparauit. Quid ſi reddet. bene iā ad illud reſpicit fabula quod futurum ē propter Phedriam. Sic opinō. nō id tu imꝰuliſti: hoc ptinet ad id quod ſecum tacitus voluit Phormio. Quid ſi reddet. hoc eſt quod reſpondebit: an mulierem reddet. Cedo ſenem: hic alii excluſiſſe torporem ſomni inducūt para

situm: alii trasglutisse quod in ore nãdebat: quasi hoc in ore fuerit aduincendum senem. Cedo senem non p uum vulgus molimen impendet cum senex dicat homi nem conmostrari: parasitus dicat cedo senem. Quid a gis non interrogantis: sed metuentis hoc dictum est Quid vis ni vt maneat Phanium. atq; crimine hoc an tiphonem eripiam. e.i.m.o.u.d.f. tria promittit in quibꝰ omis causa Antiphonis est constituta. Atq; crimine. sic dixit crimine eripiam: quasi ex incendio con sidera trium rerum quas promittit grad9 p Auxesim esse seperatos. Phanium vxorem. s. Antiphonis. Anti phonem eripiam. bene eripiam dixit: q causam significat doli: pro eo q teneat oppressus. Virgi. Tu ne hinc spolus indute meorũ eripiare mihi In me omnem iraꝫ deriuem senis. Deriuatio dicit inflectio crimis ab eo ad quem ptinebat: ad deum ad quẽ non ptinet. O vir fortis atq; amicus ordine laudauit: plus est enim ami cus q̃m vir fortis: & apparet aduersum Getam excla massse quod maiorem vim habet q̃m si amice dixisset. O vir fortis atque amicus. nominatiuũ pro vocatiuo posuit. Verũ hoc sepe Phormio. bene sepe addidit: vt sententiã faceret de speciali dicto. Vereor ne istec for titudo in necessarium erumpat: qnid est istec nimium audax. s. & conuenit hoc dictum Gete qui & supra di xerat est parasit9 qdem Phormio: homo confidens: cui illũ dii pdãt Verũ hoc sepe Phõmio vereõ ne istec for titudo inneruũ erumpat: ex consuetudine romana di xit: quia sepe in neruũ cõtendebãtur ex aliquo maleficõ in carcerem missi annum quod puerbium a sagittariis natum est: q immoderate plerũq; omnes vires adducẽ do arcum non telum incitent sed neruũ rumpant: qđ sepe forcius ferientes neruũ sibi aliquem ledant ergo fortitudine nimia sepe vinci: sepe decipi contingit. In neruum erumpat: denicq; modo Paralecta Terenciana consuetudine qui hanc pticulam in vltima ponit sentẽ

cia iam pedum visa est via: pedum pro pedibus visa ꝓ
prouisa & totum Methaphori
cos. Quot me censes homĩes iam deuerbetasse vsq; ad
necem? Parasitice totum translacionibus loquitur hu
iusmodi est enim ius vmbraticorum hominum & scu-
rilis oracio. Hospites tum ciues.
deest enim ac supra tũ & bene posterius posuit id qđ
maius est. Cedo dũ en vnq̃ iniuriam audisti mihi scri
ptam dicam: plus est hoc ꝑ interrogacionem intulisse
q̃m si diceret nunq̃m mihi scripta est iniuriarum dica
Iniuriarum scriptam dicam Acriologia sic enĩ & Tu
lius scribitur Eraclio dica. Dica dice: causa est grece
quæ fit latine dica: vt acte acta: Calliope Calliopa: qd
istuc interrogare dicitur & fingitur Geta vt parasiti
ca ꝓgreditur oracio. Quia non rethe accipitri tendit̃
neq; miluo. rursus ꝑ Allegoriam alloquitur parasitus
vt totum triuiale sit: & cõuiuiis escisq; trãslatũ. Quia
non rethe accipitri tenditur neq; miluo legitur & ten
nitur habet enim n littera cum d cõmunionẽ. Qui ma
lefaciũt nobis ore & vnguibus. scꝫ illis qui nihil faci-
ciũt tẽdit̃: nõ sic accipe nihil faciũt: q̃i dicat nec bñ nec
male: ꝑ cũ legeris sub audito nob̃ male. qa enim ĩ illis
fructus ẽ Parelcon t̃ciũ q̃ aut q̃ enĩ sic subiũgit̃: ã enĩ
ipsum supuacuum est. In illis fructus est: quia nihil fa
ciunt nobis male. Quia enim ĩ illis fructus est. fructꝰ
cibus: quia frumen dicitur tractus gule qua cibus ĩ al
uum demittitur. In illis opera ludit̃. qui male faciunt
nobis. luditur: exterretur: an illuditur. i. frustratur.
Aliis alicunde est periculum vnde aliquid abradi po-
test. vtrum hic sensus est quasi dixerit: aliud aliis peri
culum affertur: a quibꝰ auferi potest: an alii alicunde
periclitantur q̃m creduntur: est enim illis causa peri-
cli non que videtur: sed que ab his aliquid auferre po-
test. Vnde aliquid abradi. abradi ꝑ vim auferri. Mi-
hi sciunt. nihil esse rei. s. Damnatum domum ducent

secundum ius. s. quo oberaticū soluendo non essent manu capiebantur. Ducent damnatum domū. vsus ē verbis ad extenuandam pœnam & rem ad cōmodum trās ferendam: nam quod occecatis inimicum est id parasitus maxime optat duci ab aliquo domum: addidit autem damnatum quasi qui irrideat genus dānaciōis in qua victor pascere compellitur: & pascitur victus. Alere nolent hominem edacem: sensus est sciūt edacē & ideo nolent alere: & hoc sic ꝓnunciandum: vt facete totum videatur illatū quando accusatiuꝰ sit subbuiusmodi pœna: nec accusari ab aliquo queritur: neque dānari hominem edacem se significat. Sapiunt sibi cōsulūt: pro malefici ō si beneficiū: parasitice si beneficiū sūmum dixit alere: pro malefitio: pro iniuria: Reddere: retribuere: reponere. Non potest satis pro merito ab illo tibi referri gratia. multum promittit Geta Parasito cum dicat: nihil futurum quod ꝑ merito poscit Non potest satis pro merito ab illo huiusmodi sententia infert poeta parenthesi cum his que voluit inferre Ab illo tibi referri gracia immo enim satis nemo gratiam non ab eo qui te dānatum duxerit sed Antiphōe de quo sermo est. Immo enim satis nemo graciam pro merito regi refert: bene parasitus quicqd prestat debere se dicit et est proprium ꝑsone inferioris. Virgi. Tu mihi quodcūq; hoc regni tu sceptra iouemq; cōciliasti: tu d. e. a. d. Graciam: vicem. Nemo ꝑ merito satis refert graciam regi. rex alias regrator: alias domi nus: alias diues significat sed rūc rex numen habz nomīs ad aliquid dictū ad significandum parasitū vt erī parasitus regis ē: & libert9 patroni: sic e contrario rex parasiti est & patronus liberti: quod si nō esset nō nemo tantūmodo: sed nemo parasitus diceret. Te ne ad symbolum venire vrctum atq; lautum de balneis

nedum ab apollodoro sed e sexto satis translata sunt omnia quippe sine cura letus lautus

cũ aduenis insertis malis expedito brachio alacer celsus supino impetu expectans: mox cum alteri9 obligurias bona quid censes dnis esse animi? Prob diuũ fidẽ ille istis cibũ dũ seruat tu ridẽs voras. tene ad symbolũ venire & hoc nomẽ ostat int pasitos cõfictũ atq; compositum esse. Contra illud in Andria. Symbolum dedit cœnauit. Ocioſum ab animo
addidit ab: cum sufficeret animo. Cum ille cura & sũptu absumitur. cura in apparando sũptu in cõmedendo. Dum tibi sit quod placet, acuenda vox in eo quod ait tibi: & hoc eminenter adiectum est: non sui cura § conuiuarum: vt gereret illum qui vocat. Ille ringitur tu rideas poetico lepore iisdem syllabis diuersa significancia pro se inuicem posuit ringitur & rideas. Ille ringitur tu rideas, varie nam ꝓnunciatiua cõiunctiuo miscuit: nõ enim dixit ringatur. Ringi est stomocari. tracta est enim trãslacio a canibus latraturis. Prio bibas. prior decũbas: hoc ad ꝓcacitatem parasitorum retulit. Prior decũbas. sic alibi mature veniunt discũbitur inquit. Cœna apponitur dubia: & hoc adeo parasiticum verbum est: vt id non intelligat Geta. Quid l' stuc verbi est. vt intelligat populus iccirco: & non intelligit: & vult doceri Geta: ostendit autem poeta ꝓ vna quaq; re verba propria esse neq; communia cũ his qui diuersi sũt actus. Vbi tu dubitas qd sumas potissimum: non pocius sed potissimum dixit: vt in re omi alias alia monstrare et pociora: Plautus standum est in lecto si quid de sũma petas. Hec cũ racione in eas: intelligas: estimes. Quã sint suauia: & q̃ cara sint. nihil philosophatus est poeta ostendẽdo multis suauia esse que cara sint. Cara magni precii. Ea qui prebeat. non tu hũc habeas plane presentẽ deum? hoc est quod ait immo enim vero satis. Nemo satis pro merito gracias regi refert. Non tu hũc eũ habeas plane presentẽ deũ presentes dii sunt: vel qui statim prestant: vel qui co-

luntur & videntur: vt sol & luna: alii presentem ꝑ po
tentissimo accipiunt. vt Virgi. Quo non presenci9 vl
lum. Senex adest vide quid agas. interuenit senex vl
timo quidem quod est extra argumentum ꝑ inuēcio
nem dici potuit cōsumptum est. Vide quid agas. non
terrentis est sed excitātis. Prima coitio acerrima est
transilacio est a prœlio: nam & congredi milites: & coi
re dicuntur. Si eā sustinueris. multum de illo exigit
quando non dicit si eū repuleris: sed pocius si eā susti
nueris. Post illam iā vt lubet ludas. licet in officio mi
litari omne negocium vel pugna vel ludus.

NNVNq̄m cuiq̄ cōtumelioſi9 audiſtis fa
ctam iniuriam. In hac ſcena vt rhetoribꝰ pla
cet veluti quedam cōtrouerſia eſt: que vno
tempore ex vtraq; parte tractatur: vt ſi quis dicat le
gem eſſe ne de eadem re bis agatur: & item vt orbam
proximus ducat: quidam abſente patre ſub hoc nomi
ne vxorem coactus erit ducere: vult illam pater adue
niens eiicere matrimonio: cōtradicitur. Heminiſſe au
tem debemus in omni contencione ea maxīe dici que
ſimplici patrifamilias & calūnioſo Sycophante: im,p
biſſimoq; paraſito congrue poeta miſcet irī ſe. En nun
q̄ cuiq̄ contumelioſius audiſtis. f. iniuriam. Iam inſtru
cti ſunt aduocati: & recte: longum enim fuerat omnia
hec poſt ſcenam geri. En nunq̄. en vim habet indigna
cionis poſt enarratā iniuriam. Quāq̄ hec erit mihi.
facta iniuria ſubauditur. Adeſte queſo: interim aduo
cati inducuntur & ridicule tacent
pei9 poſtea locuturi: & adeſte proprie: adeſſe erī cau
ſe proprie dicunt patroni & amici. Iratus ē. hoc ad ex
citādum Phormionem dicitur. Quin tu hoc age. annu
it vt taceat: & ſignificat ſilencium. Iam ego hūc modo
iam celeritas eſt ſignum: hunc cū cōtēptu dixit. Agi
tabo: pturbabo. Proh deū immortalium. Eclipſis: deē

fidem: aut quid tale. Cicero in Economico. Quid igiē
prob deum immortalium primum eam docebas queſo
Prob deum immortalium. artificioſe prior exclamat.
vt Demipho qui iniuriam paſſus eſt vltro impetum
accuſationis incurrat. Adeſte queſo. proprie aduoca-
tis dixit: & quia ipſe ꝑperātis ꝑgit: rogat vt aſſeque-
retur. Sequimini me. ſequimini dicit qui ꝑperantius
& concitatiore gradu ꝑgit iratus: & parens pater nā
vt variaret parentem dixit quem ſupra dixerat patrē
patrem ergo dixit puelle a Demipbone ignorari. Ne-
gligitur ipſa. quia ignoret parentes puelle id ignora-
re dicat: & tamen ipſe nō negligat puellam: vel vtrūq;
cōqueſtus eſt. Vide quid auaricia facit. hec conuerſa
ad circulum & coronam circumſtantium dixit: & con
queſtus eſt: nulla enim re magis populus concitaē q; ſi
quis egenum contemnat: inde & bonis inuidēt: & ma
los extollunt. Sal. Vide auaricia: proprie vide ſtoma
chantibus conuenit qui indignacione coguntur: quaſi
cum aliquo collocui. ſc in Adelphis. Illud ſis vide exē
plum diſcipline. Si berum inſimulabis. inſimulare eſt
crimen ingerere. Inſimulacio eſt & falſi & veri crimīs
incuſacio. Inſimulabo genitiuo iungiē. ſic Cicēo. Nihil
eorum que galli inſimulabant negarunt. Male audies
ſcz a me. O audaciam bec exclamacō oſtēdit quod ab-
ſente patre offenderit filius. Nihil eſt quod ſuccenſe-
am. ſuccenſere dicimus eum qui cum amare debeat le
ſus iraſcitur vide q; veteratorie oſtendit contradixiſſe
adoleſcentem. Cui opera mea erat opera pro metu po
ſuit: & opera hic ablatiuus caſus eſt. Ruri fere ſe cōti
nebat. Continere dicitur qui contra voluptatem ſe cō
tinet. Sepe interea mihi ſenex narrabat: habet miſeri
am ocioſa narracio. Quem ego viderim ī vita optimū
modo in vita in actum moribus. Videas te atq; illū vt
narras: hoc eſt parentem te illi exiſtimo: atq; illum tibi
an pocius ſeruus ſciens hanc perſonam fingi: vel certe

etiam mortuũ hominem induci male precat̃ parasito:
vt eciã ipse sit: aut nusq̃ sit vt fict9: aut pereat vt mõ
tuus: an sic accipiendum vt seru9 submissa voce hoc ꝑ
iocum dixerit: tamen in vita te videas optimũ q̃ fuit
ille q̃ narras: an sic intelligendum: vt seruus hoc dicat
si optimum est victũ opera querere & ĩ alio agro esse
videas atq̃ illum vidisti quẽ ad hũc modum narras vi
uere: & allusit ad illud quod ait quem ego viderim in
vita optimum: nam eum ita existimarem vt ĩ vita op
timum iudicarem. Nunq̃ tam graues. hoc nõ quasi ti
midus: sed quasi religiosus & fidelis loquit̃ Phormio
Ob hanc tanq̃m precio mulier de qua lis est. sic demõ
stratĩa pãticula sic vsus dicendo hanc. Inimicicias ca
perem. capere dicimus cũ id qđ in nobis ẽ assumim9
vnde capere pro eligendo ponitur. Quam his aspnat̃
quam enim supra reuocauit
ad puellam referens: vt quem regno hesperio fraudo.
& Sal̃. Nã sylle dominaciõem audebat: & inter posi
tis quibusdam. neq̃ est. f. offensus dominacionem Syl
le. Illiberaliter apud veteres. Illiberaliter dicebant fa
ctum: si quis excessisset omne genus maleficii. sic ĩ A
delphis. Factum a nobis immisericõditer atque equũ
sic est dicere magis aperte illiberalit̃ vides amore Au
xesis pro magno hic vltimum poni. O audaciam. hic
iam ostenditur ꝑsuasum esse Demiphoni: & vim adhi
bitam filio suo vxorem ducere vna cum hũc audacem
appellat altero quod dicit eciam quẽ coniunctio ẽ An
tiphonem complectitur & sic accusatur. Nã iã adole
scenti nihil est quod succenseam. sic subtiliter ac latent̃
purgatur a phormiõe: nam quom dicit nihil est quod
succenseam adolescenti ostẽditur adhuc succensisse: &
inimica fuisse animo cuiq̃ addidit: si illũ minus norat
ostenditur contradixisse sibi & restitisse iudicio: & sic
dicit quod si adolescens non agnoscens puellam veniã
meruerit pater negat a cognata ferre non possit. Si il

lum minus norat. non dixit non norat: sed minus norat quasi & ipse nosse debuerit. Quippe homo repete trā sit ad nominatiuū cum supra dixerit illum: & deest eīt quod assumitur ab inferiore. Iam grandior. hic compatiuus nō hab3 significacionē qđ magis siue minus a positiō significet. Vt iā senior sed cruda deo u. q. s. Quippe homo iam grādior. argumētalis narratio dicitur q non subiecta est ad fidem faciendam: & constituenda3 psonā defensoris: et grādiō nō grādis: q̄i q dicat grādiō fuit q̄ vt illū adolescēs optīe nosse posset. Iā grandior ꝓprie grādis ad spēm referē etatis: vt grādis puer: et grādis natu dicīē. Cui opa vita eīt: ꝑ ostēdit q̄ pauper fuerit: & opera ablatiui casus est: & vita nominatiui. Ruri fere. id est ruri operam faciendo quere-bat cibum: & bene addidit fere: nō enī semper sed plerumq; ruri fere se continebat: expresse ostendit miseriam homīs qui in vrbe natus interdisserat sibi accessus eius obpudorē in opere: nam hoc significat continebat · nde contenti dicuntur in malis durantes: hoc autem veteres faciebāt nobiles cū ad pauptatem redacti essent Colendum habebat Virgi. Coductamq; pater tellure serebat. Sepe interea mihi senex narrabat. miserabiliter & inuidiose positū senex: & maiore fide quā narrabat dixit non querebatur: & vide congestionem argumentorū: & ordo est: sepe narrabat senex. Se būc negligere cognatum. Amphibologia. sed in sensu dissoluitur. Cognatum suum hoc est crimen: & causa est quod cognatum addidit. Ad quem virum qualitas iurie ad dignitatem pſone. multi enim tales sūt vt cognitione abdicādi sint. Vt narras. deest vidisti: sic enī illum non vera dicere In malam crucem. aduerbialiter vt huic vicinie. Quem ego viderim ī vita optimum in actu ac moribus. & in vita hoc est cum viueret & qđ a viuo fit. Videas te atq; illum vt narres melius. hoc clare dictum a seruo accipimus vt defendisse dominū

videretur. Ob hanc. i. pro filia ipsius. Quam is asper
natur tam illiberaliter aspernari est. Auerti nō solum
corpore sed etiam animo aspernari recusare: auertere
non agnoscere. est autem dictum ab haspero Pergin
Male loqui. ꝑ male di
cere. & querit probus quis ante Terencium dixerit.
Impurissime. i. ꝑbissime Hero absente: argute: aut ab
sente: vt videatur fidelior qui defendat absentem: qđ
prestans argumentum est id animo habuisse Getā eci
am peregrinante domino. Dignum autem hoc illo est
non negat male loqui: sed hoc esse dignū contēdit ma
lo homine. Ain nota est que separat
e ab n & interimitis. Littere sonum: est enim integrum
aisne. Ain tandem carcer: non carcerarium: sed carce
rem asperius appellauit: sic Lucillius. Carcer vix car
cere dignus. & vix ꝑ nō. Bonoꝝ extortor legū c. In
geniose de ipso negocio sunt inuenta conuicia: & fingt
illa criminandi causa: & de negotio. Respōde. timuit
poeta: ne huiusmodi vociferatio Gete quasi veram di
scordiam apud populum fingeret: & ideo facit iam a
Phormione ipsū admoneri. Quis homo est hem. mire
seruus finxit se non vidisse senem: vt ea que dixerit in
Phormiōem sincere dixisse credatur: & mira dissimu
lacōne addidit homo: vt videatur nihil de presentia do
mini cogitasse. Absenti tibi tunc fidelis opera est si ab
sens aliquis defendatur: hoc ergo confirmat velut in
dicando. sic in Andria. O Chreme per tempus hic ad
uenis ausculta. Seqꝝ dignas cōtumelias. i. quas ipse de
bet audire. Desine. imponit silentium Gete: quasi va
lidiora dicturus sit: & supra tace dixit senex. Obe iam
desine hac voce ostendit plus iusto pro se locutum ige
ri Getam: nā obe interiectio est satietatem vsqꝝ ad fa
stidium designans. Proinde. ita similitudinis aduerbi
um est modo: non cōiunctio. Vt proinde tona eloquio
solitum tibi Adolescens primum abste. est auctoritas

hec ſenibus: vt qui minoris etatis fuerint illos appellatione pueri vel adoleſcentis vel iuuenis appellent Eciam oſtendit etate vt hoc de nomine illis quidem detrahant ſibi non auctoritatē tribuāt. ſic Virgi. O preſtans animi iuuenis quantum ipſe facit. Pona venia. ſine ira: ſine diſcordia. Si tibi placere potis eſt. pro poteſt Mihi vt reſpondeas. bene mihi vtpote patri adoleſcentis: vt domino Gete: vl eciā ſeni: & verbū ē ſeruſoſe aliquid interrogācium. Sic Virgi. Mihiq; hec ediſſere vera roganti: & dic mihi Dœmata cuiū pecq Quem amicum ais fuiſſe. ais dicimus de his qui vana loquantur: dicere autem de his qui validiōa. Explana manifeſta: expone: Et qui cognatū. q: quomodo: vnde ,pinde expiſcare quaſi nō noris. Expiſcari eſt diligētiſſime querere vbi nam piſces lateant: ergo verbū ē tractum a piſcatoribus. Ego me nego qui tu ais. ſubaudiſtur ad omnia noſſe. Ebo tu ſobrinum tuum. populari quadam vulgari fatigacione vtpote ſcurra reſpondit. Nomeu maxime: falſa non habent memoriam: hic ego deeſt neſcio: vel neceſſarium eſt. Quid nūc taces vrgz ſenex quia intelligit eum nomen neſcire. Subiice: ſuggere. Non dico quaſi non noris t. mire. nam videē ate celare id quod inuitus neſciebat. Stilpo ſylepſis. nam redit ad nominatiuum eſt vtiq; ſtilpo: vt rurſus ad accuſatiuū: noueras ſtilponem ſciliz At ſi talentum. rez more romanorū apud quos bereditas pecunie erat talentum: aut quod dixerat more grecorum admiſcuit. Qui mihi cognata. Schema:
quam lites ſector: aut ēm te audiam: bis poſuit quam quod genus figure primo Schemati eſt contrariū. vt in Heauton. Propter quā in ſūma infamia ſum & meo patri minus obſequens. Iter cepi racionem. vt neq; tu egeres: neq; hoc poſſes perdē Stilponē inquā noras figura Epitrocaſmos eſt auē Epi. verboz ſup ſe inuicē effuſio: vel ſupmenſio que fit aduerſarii cauſa turbādi

sc3 Conuincam si neges. Virgi. Non longe scilicet hostes querendi nobis circumstant vndiq; muros. Imus in aduersos? quid cessas? At si talentum rem

illud fecit. Ita vt dicis ego tum si aduenissem. ita sum inquit vt dicis auarus & supbus: & vide senem de iniuria non agere quia iuste confidit: & nititur cause: plerunq; enim hac constancia animi fulciunt̃ qui iuri confidunt: at contra qui nullo iure freti sũt litigant ad iniurias prosiliunt: vt his saltem ꝑturbẽt aduersarium qui iure non valent: condono igitur tibi omne contumelie gen9. Ego tum si aduenissem. deest ad iudicium: vt sit cum ad iudicium venissem. Qui mihi cognata qui: vnde: quomodo. Heus noster recte Geta sic laudat senem vt optet vincere Phormionem. Heus noster recte. plaudit sibi Terencius supposita ꝑsona: q̃ si recte dixisset iudicibus quibus probaui iudicibus inquit Filius cur non refellit. refellere est arguendo fassum ostendere. cuius de stulticia dici vt dignum compendium cõuitiorum est nihil dignũ inuenire pro magna iniuria quod respondeas. Quando quidem sol9 regnas. quoniam regnum solutum legibus est & opprimens libertatem. Sic alibi. Regnum ne hic Aeschine possides? Hic de eadem causa. hic videlicet aput Atenas vbi leges: vbi libertas cõmunis est. Id quod lex iubet. id pro ob id dotem dare Abduce hanc minas q. a. modo id agit quod reprehendit a filio non esse factum Dotem daret ne quereret alium & dotem voluit custodẽ esse pudoris. Ha. ha. he. hic risus destruxi quod pretendebat senex. Hemo suauis presciptio quom iam alterum factum sit fieri vtrunq; nõ posse. An ne hoc q̃dem ego adipiscar q. i p. e. quia enim alege recitat tãtum id quod scriptum. Itane tandem queso itidẽ maiora argumẽta sũt que interrogacione proferunt̃. Vbi abusus sis scriptum & voluntas. vtimur cũ honore abutimur cum iniuria. Atque amittere. bene amittere:

qa finis cupiditatis amissō ē. An vt nequid turpe inse admitteret. idoneum testimonium bonorum esse nata liū ciuem dixisse: nam apud veteres peregrine mulieres in meretricum numero habebantur sic ipse alibi. Adeon est demens ex Peregrina. & alibi. Samia mihi mater fuit ea habitabat Rhodi: & Parmeno comꝑbans respondit: potest taceri hoc. i. meretricem matrem te habuisse. Aut vt nequid c.t.i.s.a. voluntate. Vt cum vno etatem degerꝫ quid enim est pudicia nisi vnius sciēcia viri. Actum aiunt ne agas. actū dicimus cum prouerbium significamꝰ: acta res est de qua sentēcia prolata st. Donec ꝑfecero hoc Virgi. Donec ne flumine viuo abluero: ꝑfecero: pro ꝑficiam. Ineptis vt a sapiencia sapis dicimus: vt ab ineptia ineptis. Sine modo. hec minantis sūt verba: & bene imitatus est modum cōminātis. Tuꝰ est damnatus. ludit Phormio cū dicit nō tu & cōtēptibiliorē in hac causa sibi senem qꝫ Antiphonē fuisse dicit sm ulq; etatem nullo esse despectam. Tute idem melius feceris. quidam sic intelligūt: tute idem melius feceris vt senex pocius exeat qꝫ eiciat filium. Artificiose autem loquitur Phormio vt adimat suspicionē em seni cōsensionis & cōuēcionis inter parasitum & filium. Tuus est gnatus non tu ꝑ voluntate cōcedentis est prolacio sentencie. Illum putato q nūc dico dicere. definitiue respondit. Cum vxore hac i. tali tute id est est meliꝰ feceris: locus est hic vt ostēdat Phormio de compacto egisse cum Antiphone Sedulo. sine dolo: instanter. Dissimulat: fingit: mētitur Quin quod est ferendum feras. cur nō inquit accōmodas necessitati voluntatem que tuam senectutem oblectet: non te sed senectutem tuam. Minime vero irā cōtemnentis est iracundia: dissuadentis est ira. Hoc age. annuentis est. Dixi Phormio. dixi solet dicere ꝑacta causa. Dixi demipho mire cōminationem & ferocitatem eius imitatus est simili verbo. Sed quod opus

fuerit d.m. hec repentina discessio habet aliquam ma
iorem litigaturi denũciacionẽ: & bene breuit ne mul
tiloquio infringeretur superior conminatio. Hanc tibi
cognatam. additum ꝓnomen est: quasi notã omnib di
ceret. Phannium hanc esse sibi co. magno ingenio Te
rencius imprudenciam calũniatoris expressit: nam &
prior incipit: & prior accusat: & quia nõ potest dicere
expellit Phannium Demipho: negat cognatam ꝙuit
Negat vna opera Geta. in duplici versatur dolo: nam
& audiente iam sene se eius defensorem tanq; absentis
assimulat: & iritat ad vociferacionem Phormionem:
qui clamãdi vlterius causam nõ habet si taceret Geta.
Neq; eius patrem se scire qui fuerit. ambiguitas que
tamen sensu discernitur. Cognatam Demipho. hec est
flagitacio que etiam tum vltuose nonẽ persequit atq;
exagitat. Ideo callidus Sycophanta patrifamilias pro
prium nomen: nõ solum inuidiose infert: sed eciam re
petit. Nec Stilphonem ipsum. hec assueueracio men
tis mutatata veritate. Negat. Syllepsis prima: Nam
extrinsecus audiendum est pater. Sequimini. apparet
Demiphonem vt patremfamilias pturbari nõ medio
criter. quippe qui & aduocatos cõquisuerit aduersus
hominem sine aduocatis agentem & progredi non au
deat nisi illi sequantur. Nec Stilphonẽ ipsum scire. q
f. multa calumniatoris clamãdi causa dicunt: & voci
ferãdi: vt ipsum strepitu terreãt. Nec Stilphonem ip
sum tanturdem quod supra. Neq; eius patiẽ. scire de
bemus hoc nomen nõ fictum a parasito sed auditum a
puella quod vxor ducta sit dici: quia egens relicta sit
misera cõmunis locus in auaritia generalitate appro
batior: facilius enim hoc de omnib q; Demiphõe cre
datur: & ideo ignoratur dixit: & negligitur non igno
rat & negligit Demipho. Ignoratur. non agnoscitur
ignoratur quod fingitur. hoc enim significat modo

VANTA me cura & sollicitudine affecit gnatus. Cura est in spe bonoꝝ: sollicitudo in metu malorum. Quanta me cura & sollicitudine. hec deliberatiua est ī qua aduocati sūt quorum vnus suadet: alter dissuadet: tercius qui se alterutri addere debuisset eiusmodi sentēciā dicit: vt rursū d elib eratione opꝰ esse videaē. Ego Cratinum censeo potest ego distingui: vt subaudiatur ego dicam. Que ī rem tuam sint bene principio beniuo lenciam suam cōmēdauit: & sic consiliū dedit equū esse ab honesto: & bonum ab vtili: & id imperabis a possibili: & breuiter deliberatum tres locos tetigit: Iustū: vtile: & possibile. Ego sedulo hunc dixisse credo. artificio se psonam reprehendit sentenciam reprehensurus. vt si inimicus sit adimat auctoritatem sentēcie sue. Verum ita est. subiunxit locum Apocriseo oratorie: vt inuidus contradicturus occurreret. Mihi non videtur. a possibili. Quod sic factū legibꝫ hic alio ōdie & loco suasorie tetigit: primum a possibili: secundū ab honesto. Et ṫpe incœptu. est ab honesto. m. litteram pretermisit p artem que vbi non potest fieri frustra sectatur. Res magna est. causa ampliandi sentenciam. Interior sum multo ꝯ dudum. ex tribus enim vnus suasit: alter dissuasit tercius nihil dixit. In tempore huc sese recipere

Sal. Maximeꝫ ferocia regis Mithridatis in tempore bellaturi

NIMVERO Antipho multis modis cum istoc animo. cū istoc animo: pro huius animi Ennius optima quom pulchris animis roma na iuuentus. Ita ne hinc abisse & vitam tuam

Vt inuidisse deos patrie. u. a. a. o. o. Et seruon fortunas meas cōmisisse futuli. Alios tuam rem. ab infinitiuo ad indicatiuū transitū fecit Credidisti pro putasti. Pateretur mali. legitur & potiretur quia potiri

fuit. Plautus hostium potitus est: Spes opesq; sūt. hec quidem de his sūt que amanti
Spes opesq; sūt. vt res fidesq; vsq; adieris mollius q; fu geris. Sed ea causa. qua abieris. Nūq; patri subolet cō uenientia sua vt Phormionis dicit. Confutauit verbis conuicit: vt si diceret refutauit: sed refutacio in re est: Confutacio in psona. Heus Phormio de se mediocriter per Eclipsim moraliter satis. Ego quod potui porro. ō dine primo dominum: post Phormiōem: vltimum se po suit. Hūc saluū patrum Geta: non optat saluum patrū venire secundum Appollodorum: & ostendit nō cōgru ere salutem eius cū incommodo suo. at nō dicit malum esse incōmodum sibi: sed tantum magni terroris plenū aduentum patrui. Palestra exit foras. bene palestrā ei⁹ us dixit lenonis domum quo est exercitus amator assi⁹ due. Plaut9. Absti ne a Palestra vbi demēs desudascit

ORIo audi obsecro. hec scena impetcioe est que sepe admittit deliberatiuū locū. Dorio audi obsecro. sunt qui sic legūt vt Dorio phe dria dicat: audi leno obsecro: iterum phedria: qui omit te me: quin modo corripiendi vim habet. Vt quin age Quin aliquid suo suat capiti Aposiopesis
suo capiti dixit: cum dicturus esset Phedrie: vt Darda niiq; rogum capitis. Fœneratū ab vtili. Feneratū istuc beneficium. i. ei. a te Feneratum. Verū ab hercle hoc est. bene ipse dictum suum cōfirmauit. Cantilenam eā dem canis. ita dicitur vetus & vulgata cantio. Tu mi⁹ hi cognatus ab honesto. Tu mihi parens: tu amicus. se cunda Aposiopesis. Phaleratis dictis honestis atq; orna tis: quia dixit tu mihi cognatus: tu parens: & quasi le⁹ no irritet honestatem & despicit. Misertum est. Iro nia. Hei veris vincor: hoc sibi dicit adolescēs Neq; An tipho alia cū occupat9 esset sollicitudīe. hic dolet Phe dria q; in eadem re laborauit Antipho. i. in amore: qđ

q̄ amare cōtigerit. Neq; Antipho alia minore alicua sollicitudine quam hec est: quam nūc gerit: an alia p̄ ter hāc quā de me gerit. Ordo & sensus hic est. Neq; tum esset mihi hoc obiectū malū: cū Antipho alia sollicitudine esset occupatꝰ fuit leui quapiam: nō hac de nupciis esset grauissima. Vnquam vsus venit opꝰ aut necesse fuit. Auribus teneo lupum. grecum ꝓuerbiū

Leno scies

Eclipsis deest vniuersa. Aere empta suo. bene suo qua si de tercia ꝑsona Cōduplicauerit. cōiunctiuū pro indicatiuo. i. cōduplicabit hoc ē aliter fœneratum istuc beneficiū pulchre tibi dices. Nihil ferentē flentē.

vsitatum veteribus. Tibi quidem est olim dies. hic olim futuri tēporis: nam leno de accipienda ab adolescente pecunia diem cōstituerat: & inuenta meliori cōdicione anteceperat tempꝰ cum adolescēte prescriptū Iam ne ea preterierit? interrogatiue ꝓnunciandum. Nō verū hec anteceſſit. vrbane leno hec anteceſſit vt alii putant meretrix vendita vt alii dies lenoni qua cōstitutum fuit. An apte leno perfidus mentitur: vnde sequē non pudet vanitatis? Ergo plus est anteceſſit quaꝫ preterit. Iam non pudet vanitatis? apparꝫ supra lenonem depfidia anticipati temporis esse cōfessum: Mea lege vtā. leronia. s. in qua semper cōmodum est priuſ quam fides. Quid faciam. Oeconomia ad futurum exitum comœdie. Minus nihil. Hypbole. Adiuuerit. secundum. V. ꝓnunciari debet: adiuuerit comiter veteres dixerunt. Quid faciam comiter q̄uis vterq; intelligat quod alter vter dicat dissimulant tamen. Et iaꝫ tu hinc abi. vt eciam siqua tibi ius. In malo aliud malum. Relinquatur preci bene preci Pedetentim caute a pedibus & tentando: tamen hoc quidam sic accipiunt tanquam Gete dicat Antipho: vt caute aggrediatur senem fallere. Ita vero vtilis est. amatorie. Solus est homo amicus amico

Appollodorus

VID QVA profectus causa. b. d. narratio simplex. Senectus ipsa est moribus. Apollodorus

Hãc condicio; si cui tulero. quia p condicionem alicui dicimus. Te mihi fidelẽ esse eque mire admixtum ante completam sentẽciam de extraneo te mihi fidelem esse et cetera. Tacebit dum intercedet fa. incertum quando proditum in se dicat: an aut post nupcias. Vt me excuciam legitur & excuciat. Meorum solus sũ meus Appollodor9

Quod pollicitus sum eſſ. Virgi. Donec me flumine viuo abluero. Venio ad hominem. venuste repetiuũ hominem. Hunc adoriar hospitẽ astute hospitem de eo qui supuenit nomen aptum imprudẽti rerum atq; alieno ab earum sciẽcia. Sal. Vitam sicuti peregrinãtes transigere et cetera

XPECTO quã mox recipiat se Geta. ad errorem cumulandum psona Antiphonis interponitur: atq; ei abducto metu admittẽde vxoris maior uis fiat repentine letitie. Volupe est hoc voluptatis nomen ẽ vt hoc facultatis: sic enĩ veteres p. Apocopen loquebantur. Compluria. secundum regulam locutus est: nam hac complure: & hec compluria: sic veteres: quod nostri dempta syllaba cõplura dicunt sic dicendo Cãto origĩnũ: vana nec loco cõpluria. Cicero in protagora. confirmanda genera cõpluria. Credo quia veteres. hoc plure: non hoc plus dicebant. Cõmodum. cõmoda estimatio est temporis cõmodum tã tum quod Lucillius: quod mihi cõmodum est aut vda vestimẽta reposuerã. Is qui istam. Apostopesis tercia deest obtrusit nobis: aut defendit: aut quid tale. Fugitans litium genitiuo casu vim nominis habet fugitans iunctum accusatiuo vim participii Fugitans litium ẽ si quod vult in domino facere id iam in eo esse dicit pre-

parans hominem ad contemptum pecunie que poscet statim. Dari tibi in manum. datur ei qui seperatim accipit sine arbitro aut interprete: vt preuaricato aut iudex corruptus. Hec hinc facessat ꝓ hic se faciat. i. abeat vt hic se faciat: & huc accedat significat. Hec hic facessat pro cedat. alias faciat: ego duas res significat hoc vnum verbum: an hic facessat: puerbialiter quasi hinc faciat. Plautus. Argentū hinc facite. Huc te fac dicitur. pro huc accede. Aliam partem. & si non totū vl aliquam ptem. Verba hodie mt nos. sic dicebāt iurgium significantes: proprie verba cōmutari ē quod alt cari dicimus. Quid nimium quantuncunq; apud quosdam diuerse persone cū verbis singulis. Parui retulit nihil interfuit: vel parum interfuit. i. nihil ꝓfuit. Nō suscepisse. inuenta ē que d. p. ī greca fabula senex hoc dicit quod interest mē nō suscepisse filiam: si modo dos dabitur aliene. Sed mihi Parenthesis prima. Sed mihi opus est. indictio doli est. nam anteq̄m petat petēdi causam ingerit Que afferet. qui dissoluerē: quia si opus causa habendarum dotatā quereret: minor esset necessitas captāda cum opulentioris es alienum addidit vix ei nihil opponi potest. Ab hac accipio que spōsa. & mire accipio: non accepturus sum: & definitum modo ponit: ne de sūma dotis suplit disputacio. Vtrū stultitia facere. Parelcon tercium. hoc idem enim valet vtrum quod an. Dicam scientem ac. i. Antitheton secundum nā scienti imprudentem reddidit. Quid si animam debet. grecum prouerbium spreuit

Ager oppositus est pignori. x. minas astute non protinus. xxx. minas dixit: sed paulatim colligit: vt partibs congestis ī summa senex minus grauetur: nam si semel diceret deterreret parcissimū senem: deniq; additis. x minis statim respondet dabo: concedūtur ab alio dere liquis decem minis supest dubitacō nō difficilis ad dandum Sumptu ad nupcias. opus est subauditur. Sane ī

quit.x.minas. bene sane quasi quidem plus exigat sed contentus sit. Ducentas proinde pocius scribito.m.i.d. prospicere hinc licet consuetudinem vtriusq; sermonis. Nam Apollodorus.c.c. dixit ꝓ multis & vt apd grecos.c.ita apud nos.d.c. dicere pro multis vsitatũ est. Cicero. Sexcenta possum decreta ꝓferre. Mea causa eiicitur. me hoc est equũ amittere. racio cur ipse.x x dare debeat minas dante Demiphone decem. Quantũ potes me certiorem festinat Geta scit enĩ dixisse lenonem: mea lege vtar: vt potior sit qui prior addandum ẽ Que quidẽ res illi vertat male. Non desinit poeta ostẽdere auaritiam Demiphonis qui nec ideo libenter fert dari aliquid Phormioni: quia sic cõmodum rei est. Virgi. Hos illi quod nec bene vertat mittimus hedos. Me cum argentum atuli Comicũ argentum presto: & causa additur: cur presto & vnde sit simul iracundie vxoris & iurgio preparatur locus. Fructum: quem lemni & lemni & lemno legitur. Reddunt prœdia. Schema Epexegesis. Id sumam non fructum sed argentum. Id sumam impendam. vnde & sumptus dictus. Vxor tibi op9 esse dixẽo bñ esse nõ fuisse: ne iã repetẽdũ videret opus esse dixero: adiunctiuũ pro pronunciatiuo. vt in Eunucho. Perculieris iam tu me

e MVNXI argentum senes. mire: cum econtrario dicatur emunctus homo: elegãs & facetus. vt Horaci9 de Lucillio. Facetus emũcte naris inquit. Satis ne id est. hoc est: id ne tibi videtur satis esse ad miserias meas quasi inimico dicere: vt bene habet nũc: aut fecisti certe quod voluisti: ideo autem sub ambiguo locut9 est: vt nequaq̃m posset aliter interpretari a Geta qui respondet nescio hercle totum iussus sum. Satin.i. recte est. Vlcus tangere. tangere ꝓuerbiale: non Ironicos dixit in neruum potius ibi: decipiet: a prouerbio tracto a sagittariis: cũ vis conatusq;

tendentis arcum non in volatum teli: sed in ruptionem nerui expetiẽ. Tu id quod bonum ẽ excerpis. honeste excerpis dixit: & attẽde quemadmodum dicat excerpi bona quibus non vtatur. Ante brumam. arte irrisit homines Terencius quibus religio sit aggredi negocium aliquod diebus excrescentibus. Gallina cecinit. obstetricum est in qua domo gallina canat supstitem marito esse vxorẽ. Interdixit Ariolus. Ariolus est qui diuina mente vaticinatur: dictus ariolus quasi fariolus: a fatis & a fando. b.ení pro. f. & item. f. pro. b. ĩ multis locutionibus mutabantur: an ab halãdo: nã halitu solent excludere velut mortalem animam: vt diuinam recipiant: vñ & vocẽ eiusmodi dabãt que ẽ œ. quod œ sonum exhalandi vim prestat. Ante brumam anteẽm dies decrescere incipiant. Haruspex vetuit. Haruspex ab hariga nominatur: nam haruga dicitur hostia ab hara in qua concluditur & seruatur: hara autem ĩ qua pecora includũẽ. Plautus. Rusticus hircꝰ hara monstellaria. Fiẽt me vide. respice. i. vultis mei fiduciam gere: non aliter latini: siquidem quia nullum periculum ẽ Me vide. quia in iure suam ꝓmittit: & interponit fidem: quod nos dicimus: me habes: me vide: respice.

VIETVS esto ĩquam curabo. quietꝰ. i. securus ab eo quod precedit id quod sequitur

Vt cautus vbi nihil opus est consulit inquit quemadmodum detur: vt omnino dare non debuerit si quidem argentũ Phedrie sub nomine Phormionis. Dũ libidini eadem hec manet bene libidinem posuit ꝓ voluntate homĩs incerti ac leuis. Nos forsitan eiciat. muherem. s. an vere nos. i. negotium & cõdicionem. Rẽ ipsam putasti. pro disputasti modo. Quid tua malũ id refert interiectio ordinis quia tua refert. Magni Demipho. nota responsum contra quid refert: nõ ad qd relatum. Et quere quomodo dicatur. Quid mea: aut

quid tua. an deest ad: vt sit aut ad mea: aut ad tua reperire illas filium & vxorem.

VDIO violenter. quod greci dicunt
Nam que hec anus est vt qs
te iuuenum confidentissime nostras. Sed figura hec apta cõmotis est aliqua re noua A fratre pro a domo fratris. vt iam proximus ardet: Ucalegon. Egestas me impulit. venialis status. Interea vita vt in tuto foret. cõpensatiua qualitas. Nisi me animꝰ fallit docerẽ. nã visa vl' cõporis vel animi sũt hoc ẽ racionis vel sensus. Meũ nomẽ mire suũ nomẽ ille agnoscit: illa dissimulat. Paulusũ istorsũ. nũc istoc aduerbiũ est: alias nomen. Quem semper te esse dictitasti. esse: pro no nominari antiquorum more dixit. Concluſam hic habeo. v. ſ. illaturus seruam bene concluſam protulit: vt si diceret feram. Effutiretis. ab eo quod est effundendo: translatio est a vase futuli nomine: quod patulo ore fundo a cuto instabile nihil pre se continet: & effutilis dicitur eiusmodi vt nihil intra se contineat: & semper ĩ anis sit. Ex egritudine: infirmitate: ac morbo. ex egritudine mors consecuta est: bene moderatus est vt neq; nimis egre ferat: neq; rursum
Et hec est œconomia ne ĩ eadem vrbe due vxores plꝰ mali ex sollicitudine afferãt Chremeti q; ex alteriꝰ mõte tristitie neq; in comœdia possunt nimis miserabiles mortes esse ne res in tragœdiã transeat. Deserta: egẽs ignora: singula pronuncianda sũt argumẽta hec enĩ advernalẽ statũ proferunt. Cõposito factũ ẽ. sic veteres nos ex cõposito: vt cõposito rũpit vocẽ & me destinat are Que non audeas optare. ꝓque nõ audeat qs vt facile pro Eunucho probes. Offendi aduenies. ꝓquom aduenissem. Vt ipse nemas linquens patrium. ſ. q. l. qa latina lingua defecit hac declinacione. hec sola fecit. si hic legerimus Antiphonẽ intelligimꝰ: si hec: Sophro

nam. Sed per deos. adiuracionis genus est.

Ta fugias. prouerbium ita fugito. Ne pretcasam. hoc est: ne pretermittas casam tuam que sit tibi tutissimum receptaculū: aut ita fugias ne preter casam vbi custodiri mage & prehendi fur: & mulctari verberibus potest: aut verbum est furem exagitantis: & interea phibentis ne ante casa3 transeat: ne in pretereundo etiam inde aliquid rapiat: Querit de se senex: qui dū auari intamiā fugerit stulti reprehensionem incidisset Dum aliud aliquid vetuste Modo vt hoc consilio possit discedi vt istam ducat ne pœniteat dominum pecuniam dedisse: errorem seruꝰ iniecit. Vorsuram solues. creditorem mutas Vorsura3 solues. vorsuram facere dicitur qui es alienum ex ere alieno soluat: dicitur etiam vorsuram facere cum minore fœnore acceptam quis pecuniam maiorem occupat. Malum in diem plage crescūt

GE DVM vt soles Nausistrata diuitis vxoris de marito licentius conquerentis. hec allocucō est cum disputacione futurarum turbarū: Ac dudum te opitulata est. supra enim dixerat Chremes id sumam vxori tibi opus esse dixero. Statim capiebā statim ppetuo: equaliter: & q̄si vno statu. Plautꝰ. Ita statim stant signa. Vim satis quesitum hoc totum pro vna psona quidam legūt. Filia amici nostri. hoc ē tua Comodius esse in omnes. & circa illū qui duxit: & circa illā que ducta est: & circa te socer. Perliberalis visa est cum vidi mihi. ordo est: pliberalis visa est mihi.

AETVS sum Anthiphonis psona est. Parare ī animo: venuste additum ē animo: Ennius in sexto. Sed quid ego hic animo lamē tor. Cum res aduerse sint. cum desiderate fuerīt: id ē cum harum pecunie fuerint. Iam probo siem. apud pa-

trem. ſ. Si hoc celetur in metu ſin quarta
cum prepoſuiſſet ſi hoc celetur: intulit ſin patefit.

RGENTVM accepi iactácia hic inducit
Phormionis: & quaſi omnis pue
niſſe leteꝫ propria ea Phedria. Virgi. in. i
Cónubio iungam ſtabili propriáq; dicabo. Viciſſim pá
tes tuas acturus eſt. ſecundum illud quod dictum red
dunt operas mutuas. Te ſuam rogauit rurſum vt age
res partẽ: itez ſubaudiamus: & ẽ Zeugma a ſuperiore

FORS fȯtuna. fortuna dicta ẽ in certa re
fȯs fortũa euentꝰ fȯtune bonus. Fȯs fȯtũa
aliꝺ fȯtũa eſt: aliud fors fortuna nã fȯs for
tũa eſt cuius diẽ feſtũ colunt: qui arte aliqua viuunt
huius edes trans tyberim eſt. Hũc onero pallio. recte
quia palliata fabula non togata. Pergit hercle. poteſt
diſtnigui hic pergit & conũcte legi hercle. nũq̃m tu
hodie me vinces. Vapulabis. Id quidem iã fiet. id eſt
ſibi dici audiuit minitatur: & conueniens error feſtiuã
tis. Sine controuerſia. ſine ambiguitate. Sic te delibu
tum gaudio redde. ad animum tranſtulit quod eſt cȯ
poris. Nam delibutus unctus dicitur. Vt modo argen
tum. vide narrationem cœptam vnde opus ẽ. Mittit
herꝰ me ad vxorem tuã. conuerſus ad Antiphonẽ hoc
dicit. Pulcherrimum facinus a. huiuſmodi locos poete
auctoribus indulgent: qđ in his auctoris eſt commen
dacio. Patruus tuus pater eſt inuentus Phanio vxori
tue: vt Saſ. in primo Liberis eius auunculus erat. At
q; hercle ego quoq; illam audiui fabulam. Plautꝰ in ci
lite glorioſo. Nam hoc columnatũ poete eſſe mandaui
barbaro. Curam adimem argentariam. Varietas pre
ludendi adimendi occaſio eſt.

RIVS Qui lapidet: diſpdat. Viſam vt eđ
Apoſiopeſis ſecunda. Nenon id facerem qđ

recepissem semel: & deest ad me vt in Heauton. Non ad meritricem faciet. Adhuc curaui

addidit adhuc: cū potuisset sine hoc integer sensus esse. Que cure dudum coram me incusa aueras. noua locutō coram me incusaueras: nō qui huc me incusaueras belle: vt si quid neget contra seipsum sentire videatur. Satin superbe illuditis me: & datiuū & accusatiuū casum regit illudo: Rursum iube rescribi Phormio. rescribi reddi seu p mense scripturam Iube rescribi quoniam ad numerationem pecunie antecedit scriptura. Rescribè dicebāt. p renumeraè & sic infert ne ego pscripsi: porro illis qbꝫ debui: hec ē ergo figura ī q̄ secundā de primis significancia sumūt. Iube rescribi p scripturam. id est p mense scripturam dari: vnde hodie datur Chirographus domo ex actis ne mē se scriptura. Ne ego pscripsi. multi p scripturam reddi: multi dedi. vt apud Virgilium. Deditur hic subito troiana p agmina rumor. Quin tu mihi argentū credo. hoc ab utroq; cum clamore dici accipiēdum est. In ius ambula. ad iudicem eamus. s. nam ius pro loco est. Cicero. Quin te in iure conspicio. Enīuero si porro odiosi esse. vultui iuuandum est & pronunciacione hoc tā minaciter suspenditur enimuero. Enimuero principium est aliquid p Iram dicturi hic cum alius ex alia pāte: enimuero hoc ferret: & ferre dotatis ablatiuo: vt in Eunucho. Habeo alia multa que nūc condonabunē. In dotatis hoc est vt Phanio. Eciā dotatis soleo. vt Nausistrate. Nullus sum: perii: mortuus sum: sepultus sum Auxesis: nam plus est q̄ null9 sum. Quid vis tibi argē tum: quod habes: condonamus tibi. vis iterum subaudiendum est: vt sit vis argentum quod habes: & est A syntheton ferendum condonam9 tibi: sic est illud apud vngilium. Vultis & hys mecum pariter considere regnis Vrbem quam statuo v. e. Malum ergo sic me lu dificamini. malum aduēbiumest interposite indignaci

onis. Volo: volo primo: singula seperatim deinde simul
vtraque pronuncianda sunt. Animo virili. a necessario
adhortatur Nostro vlcisci modo in genio frui. Hi gla
diatorio animo parato ad periculum hoc est ita perdi
to ac temerario vt non sibi caueant dummodo vulne
rent. vt Salustius. Auidius alter alterum suatiare ci
semet tegere. Ad me affectant viam. affectāt viā: ple
num quod nos eclipticos. Vt placari possit. vt ꝑ ne nō
Cum e medio excessit. pro quia excessit & additū: &
ad racionem dici comicum est. astute aggredimini. Iro
nia: & proprie aggredi: accedere admonendum ē hīc
tum: modo ad Chremetem cum inuectione cōuersus est
Lautum peccatum tuū: vt lauem: vt maculam lachry
mis extillaueris: extillare est guttare excorpore: &
extillare ipsum corpus guttatim finiri: ergo quasi to
tum in lachrymas conuerti: & ex toto extillare corpo
re. Publicus seel 9. 1. publica cura atq; consilio. In solas
terras signanter Virgi. Partborum & solis exegit mō
tibus eiuū. Et Sal. in. 1. Solis viis. In ius eamus ad p
toris sellam. modo enī locū significat. In ius huc qđ lu
bet. apparet parasitum ad domū senis Chremetis non
ad forum abstrahem litem. Enim solus. pro at posuit
iniuria est. 1. actio iniuriarum: ex lege altera quam se
basti dotate vxori. Legite agito ergo. lege agito dice
batur ei cuius intencio contemptibilis aduersario vide
batur. Plautus in aululatia. Lege agito ei cœnam co
que. Pugnos in ventrem ingere. vrbane in ventrē ōsi
Parasito: an ventrem totū Parasitum dicit. vt Lucilli
us in secundo Venite claucones: comedones viuite vē
trabentē ab toto ore pandum se facit: & ventrem pro
icit. cū ī ventre feritur curuatur & sequitur

VIS nominat me hic, velut controuersia ē
in qua reus sit maritus male tractatiōis: &
est status qualitatis venialis. Delirat miser
timore grauiter. vtrūq; & delirat & timoē
nam deliratio senectuti cōuenit: timor conscięcie. Mi
homo dii melius aiunt. querit probo an matrona tam
familiarit mi homo recte dicat alieno: sed frustra nam
fœminarum oratio est: & si nō blandiē blanda ē. Quid
agimus. facete additum. Vbi mihi eleganter insertū
mihi. vt ī Heauton. Is mihi vbi abbibit plus paulo sua
que narrat facinora. Ad vxores ventum est tum fiunt
senes. eleganter fieri dixit & generaliter inuidiosus
quam si vnum accusaret senem. Ego Nausistrata qua-
litas venialis a concessa actione. Verba fiunt mortuo,
non est passus Parasitus: vt totam sententiā senex ex-
plicaret. Nam neq; negligentia tua, neq; odio id fecit
tuo locus in hac causa principalis est &
ideo in duo diuisit nec negligencia circa te: nec odio ī
quit factum. Preterea & prestes eos addidit defensio
nē vinolentus: ab etate ei9a tēpore criminis a diminu
tione contemptuq; pellicis: ab euento: ab animo facien
tis: q; mortua est postremo & precibo & perilogum q;
fecit admonens illam oratorie man-
suetudinis sue. Vinolentus. ab imprudencia defensio.
Ab hinc annos. xv. a tempore defensio. Eam compres
sit. bene dixit compressit: qđ interdum est nō amoris
sed iniurie: & non attigit postea ita facti pœnituit. E
cuo animo vt feras. hic locus
est id est quod futurum sit: facilius enim noscitur non
vltra peccaturi. Defungier. defungi desinere. Porro
minus, quia dixit: abhinc annos xv. senectus si verecū
dos facit modeste & grauit. Quid mihi hic affers calli
dus. vsa est ad vltimum couersa
ad ipsum defensorem mariti. Quid mihi hic affers de
qua vi contradictionis exultat parasitus: tanq; cōfecta

mortuoq; aduersario suo. Exequias Chremeti. bono ō
dine: primo delirat miser timore: post verba fiunt mō
tuo: ad vltimum exequias Chremeti. delirat. moritur
& fertur. Age nunc Phormionem qui volet lacessito.
Virgi. Degeneremq; Neoptolemum narrare memen-
to. Faxo tali eum mactatum sūmo. pro eo q̄ est eum
sic frequenter veteres. Ennius. Omnes corde patrem
prebent animoq; benigno circumfuntui. Ignosce oran-
ti. confitetur: purgat: verba venialis status sūt: igno-
sce: confitetur. Tu tuum nomen dic. bene dicit tuum
pronomine vtitur: quia non habet nomen: Nam poten
tiorum blandimentum circa inferiores: hoc fuit vt no
mina eorum quererent: & cum audissent ipsis nomini-
bo eos cōpellarent statim. tale est in Adelphis. Qui vo
care: Geta hominem maximi precii & cetera. Vestre
familie. hoc propter antiphonis amiciciā dixit. Ami-
cus & tuo sūmus Phedrie amicus iterum subaudien-
dum Vni primum hodie facere. facete expsona Parasi
tica beneficii optio facta ē qđ promiserat mulier. Sed
vbi est iudex enim. bene iudex ad illū enī mulieris illa
illata sentencia est: vt cum ita agit̄ tuta sint marito om
nia: & p Ironiam: ridicule dicitur ea que irata erat: vl̄
irritata erat. Iudex noster. nihil facetius q̄m iudicem
capi aduersus crimē voluptatis paterne: & amatorem
filium: & fratrem Antiphonis: cui nubet furtiua. Iu-
dex noster. terribilis. s. censor paternarū deliciaꝝ vi-
des igitur hic consultam vxoris iracundiam.

Qui cupit obstrusam frugem gustasse Terenti
Donatum querat noscere grammaticum.

PA6766
.D7
1473
Copy 1
RBC

2752

Donatus, Aelius

Incun.
X
.II65
Rosenwald
Coll.

MLS 27548

48043276

GretagMacbeth™ ColorChecker Color Rendition Chart
inches
centimeters
D50 Illuminant, 2 degree observer
Density
Golden Thread
Colors by Munsell Color Services Lab